

D. O. M. A.

PHARMACO-
POEA DOGMATI-
CORVM RESTI-
TUTA,

PRETIOSIS SELECTIS QVE HER-
meticorum floribus abunde illustrata.

A V C T O R E

IOS. QVERCETANO, CONS.
ET MEDICO REGIO.

Cum gratia & priuil. S. Cæf. Maiest.

FRANCOFVRTI

Apud PAULUM JACOBII, Impensis Ioannis
Theobaldi Schönvetteri.

M. DC. XV.

[A faint blue ink stamp or signature is visible at the bottom center.]

ПАРНАССО
РОДОСЛАВИИ
СОЛНЦЕСЛАВІИ
ПЕЧАТЬ
СЛОВА
СОЛНЦЕСЛАВІИ

ILLVSTRISSIMO
ET POTENTISSIMO PRIN-
CIPI AC D.D. CHRISTIANO
PRINCIPI ANHALDINO, COMITI
ASCANIENSIS, DOMINO IN BER-
neburg & Seruestæ.

I O S. Q V E R C E T A N Y S C O N S . E T
M E D I C V S R E G I V S S.

Ntiquis historiae monumentis asseritur, Princeps
Illustris. ab Ionicis Adolescentibus iactum retis cu-
iusdam comparatum emptumque, sed piscium loco
Tripodem aureum è maris vorticibus edictum,
eundemque in contentionem vocatum, tandem ab
(Oraculo Delphico) sapientissimo Græcorum fuisse
primo nuncupatum.

Si noua veteribus, consequentia antecedentibus, & sacraminus re-
giosis conferre licet, Tripodis huius ratio expiscati, cū nostri partibus operis
plurimum similitudinis, & hoc in una Natura habere competetur.

Voxuum Apollini musus è metallo constatum traditur pretioso:
volumen hoc meum non è flavis quidem terra purgamentis, at è collucen-
tibus philosophie margaritis & exquisitis Dogmatico Spagyrice que di-
sciplina gemmis.

Tripodem aureum è profundo Oceani sinu retis octus hominibus
imperitius: quo nobis lucubrations in eunda, quo labores exauriendi,
quantumque sollicitudinis obeundum, ut tam abdita & à vulgare usure-

mota & compositionum formula, in quo thessuri e tenebris in lucem euocarentur? Verum hoc unum inter virumque disserimen, quod Tripus ille simul ex rebus extractus, non parum dissidit, cui addiceretur, excivit. Liber vero hic noster iure publico donandus, necdum incidi mandabatur, cum illius inaugratio nobis certo certior constituit & innotuit.

Etenim si communi Græcorum consensu aurea haec Tripodis pista-
tio primo Thaleti velut Sophorum præstantissimo deuota memoratur:
quidni hoc mihi tu. e. C. donum appenderetur, in quo tot bonorum notiones
cumulatae reperiuntur? Nobilitatem generis in medium producam? illud
adversariis maiorum stemmatibus conspicuum ex illustrissima Principum
Electorumque Saxoniae propagine conspicuum. Naturæ dotes presentissi-
mas? hec alij fuit aliquantum mortalibus parcior, ut in te unum videre-
tur profusor, sapientiam in omni rerum genere tuam summa cum probi-
tate coniunctam? In te proculdubio præ cunctis hoc quadrat elogium,

Quem tellure Ducem Germana dixero natum,
Qui image te variis studiis sit & artibus aptus?

Exornandis porro tua magnificentia meritis pluribus incumberem, ni
palma tua palmaris hercle muneribus nobilitate plurimorum sibi laudes
& encomia vindicarent. Ut autem de alijs fileam, quot nos tua benevol-
entia vinculis astrinxit, astrictum amplissimis honorariis presentem de-
corauit, decoratum singulari gratia delaniuit, absentemque non cessat be-
nignitate beneficisque promerer: ingratus ergo terque quaterque ni-
moliatur Quercetanus: si libri titulum ad alium plagiarius
transferat, parum cordatus: quem si tuo demum nomine cohonestatum
patiaris, Delphico non diffidam Tripode inferiorem, e cuius adyis innu-
mera propemodum medicinae ~~αφυλακτης~~ ~~παντεπιτης~~ remedia, nec
vulgaria nostra ergate obscurantie indicia propalabuntur.

Hunc igitur laborem nostrum è selectionibus priscæ doctrinæ myrotheicii concinnatum, & Hermetica è caligine vindicatum, equi bonique consulas, tuos ritum rectum à liuidorum incursu tuearis patrocinio, illumque fore censeas, qui tuam in omnem hominum posteritatem perennet memoriam. Vale.

AVCTOR

BENEVOLO LECTORI S.

N, benevolo Lector, librum primum Pharmaceopœa meæ, quam DOGMATCORVM RESTITUTÆ titulo inscribo: Evidem non ignoro, quin nonnulli inuidientæ maledicentæque facibus incitat occasiōnem inde mihi detrahendæ capient, quia titulus hic superbo nimis elatoque superciliosus; inaudita nescio qua arrogantiz insolentiæque signa præ se ferat. Sed perlustratis prius haud grauitatib[us] iis omnibus, quæ hoc libro continentur, accurataque rationis bilancie libris & expensis, me sane nullo virtutero lugillandum estimabis: imo contra dignum asseres, cui publico nomine referantur gratia: Quidni enim gratias candidus rerum astimator rependat, qui tot studiorum meorū fructus, assiduis vigiliis & laboribus inter plura negotia elucubratos, ex præc. medica, quam continuo nec infelici quadraginta annorum exercitio sum aggressus, comparatos, tamque è propria manuum experientia, quam ex contemplatione ac colloquio cum viris totius Europæ doctissimis & celeberrimis, cum quibus familiariter me nunquam non gloriabor contulisse, exhaustos, nunc in tuum illum gratia propensoque animi motu expandam: quamvis iisdem non sine magnis sumptibus, labore ac sudore in variis ac longinquis meis peregrinationibus potitus ante fuerim.

Summa nec pauca numero remedia necessaria, & utri reformatione expolita, aliaqua diuersi generis ornaamenta, quæ hoc in libro, vbiue imperita occurruunt, animum meum impulerunt, ut hoc nulo laico donandum & insignificans statuerem: non tamen eum in finem, quas aliorum antiquorum & probatorum auctorum remedia bona & utilia, vno quasi conatu reputanda, proutusque abrogata & emendatio tollenda existimare: quandoquidem superidem fundamentum, quædemque seruatam materiam ædificium nostrum extruximus. At vero in malam & sinistram partem minime accipiendum est, quod ab imitatione aliorum, qui ante me idem coqui sunt, nunc in pharmaceutice paulo exquisitus expoienda & exornanda, mea quantum inquinque conferam opellam. Si quid mea industria & artificio inuentum & elaboratum accesserit, id in laudem, quæ totius inuentoris mater est fœcunda: altrix arque conciliatrix ingeniourum, verti ac imputari debet.

Vanum est autem credere medicina, sicut & aliatum omnium artium perfectionem eo peruenire, ut per tot temporum ac seculorum mutationes nihil in calamitatandum, ni-

AD LECTOREM.

hil corrigendum, nihilque addendum aut demendum obiciatur: neque illas est, modo animum paulo attentius aduersat, cui id ignoratum esse possit.

Hoc primo libro cunctas remedium interiorum preparationes explicatas invenies, quoque in medicina summa est utilitas & necessitas, nec non maximus apud dogmaticos usus: in quibus si interdum reliqua illa communi & trita via, alias facilorem & commodiorem tibi premonstrandum secutus fuerimus, id mente non aduersa, sed candida & sincera accipias, velim. Liberum enim tibi felinquo, si forte timeas, ne perhanc semitam, quam ut tutiorem & certiorem tibi indigentamus, in deuias Syrtes & vada corripitariis, ut alteram illam cunctis obuiam pro tuo arbitrio & libito proferebas.

Secundo vero libro (quo proximis nundinis, si Deus vitam concederet, frui poteris) in apertis in produce in usus tenebris externa topica sue localia: vbi in animo habemus elegantiis ac ratis ornatum chirurgicum locupletat et myrothecium; quibus si Dixit eticon meum ante annum in lucem edicimus adiutoris integræ et perfectum omnia ororum, quæ ad Therapeuticæ sue curatorialiæ artem spectant, excipies tractatum.

*Quod si certior factus fuero, te laboribus nostris in publici boni gratiam susceptis
fauisse, eosque sereno placi, quoque virtutu respexitse, multo maiores pollicitis arque præ-
stitis in opinatio quidem eventus, sed certa & inadubitate fide tibi thesauros exhibemus.*

Valc. *arquicollis* (*in suspensu*) *lindbergi* *planae*

IN PHARMACOPOEAM ORNA-
TISSIMI ET DOCTISSIMI V. D. JO-
SEPHI QVERCETANI, Consiliarii &
Medici Regii restitutam,

CARMEN.

Maximatis olim cælestibus incidit, inter
Latona sibolem Maiungenamque Deos.

Selauri dominum Clariæ, Cyllenius ales

Factabat multis exsuperare modis.

Corpora quod madidis Phœbus mortalia succis,

Instabilitis que leui forte leuaret ope.

Quod foliis obliqua daret responsa caduc

Atque suos eryphis luderet ambiens

10. *Leviathan* (1651) by Thomas Hobbes

Cynthius hæc contra solo recreare dolentes

Posse viros lingua pectine Atlantiadem:

Illiū esse, nigrum Manes deducere ad Orcum,

Corpare soluisseſt quos fera Parca grauit.

Talibus hi cælum rixis turbare frequentes,

Atque sibi superos conciliare parant,

Cum pater altitonans ambo, sua pignora, Diuos

Decertare odijs non tulit affidus:

At QVERCETANVM, qui tot componeret aquas

Dissidia, augusto protulit imperio.

Hinc effata Jouis starent ut firma, volumen,

QVERCETANE, tibi hoc editur eximium.

Sic ubi Phœbeis Hermetica symbola iungis

Artibus, et ab aliis deorum consocias,

Arbiter ut vere dicaris Apollinis unus,

Atque caduciferi apieſnes esse Det.

M. M.

ELEN-

ELENCHVS CAPITVM HVIUS LIBRI.

I.	De Medicamenti definitione & divisione. fol.	rietary. 78
II.	De causis compositionis medicamentorum secundum doctrinam Dogmaticorum.	XII. De Syrupis. 80
III.	De ordine & classe omnium medicamentorum, vel arte, vel ratione compositorum.	XIII. De Purgantibus. 98
IV.	De aquis destillatis, & de destillatione in genere.	XIV. De Pilulis seu catapotiis. 106
V.	De destillationum differentiis. 8	XV. De pulueribus purgantibus. 115
VI.	De destillationis quibusdam quasi præludiis, comitibus, & veluti ancillis, nempe fermentatione, concoctione & maceratione, operibus apprime pharmacopœo necessariis. 9	XVI. De Vomitoriis. 118
VII.	De aquis. 12	XVII. De Clysteribus. 123
VIII.	De decoctis. 42	XVIII. De Caputpurgiis & erythrinis remediis. 128
IX.	De Vinis. 61	XIX. De Apophlegmatismis & Eclegmatis. 131
X.	De varia Ozymelitum & hydromelitum medicatorum compositione, quæ diuersis affectibus mendis aptissima sunt. 71	XX. De Confectionibus aromaticis seu speciebus & pulueribus roboratibus tabellis & trochiscis. 134
XI.	De Hydromelitum compendi ratione & va-	XXI. De conditis, opiatis & conseruis. 143
		XXII. De antidotis liquidis, roborantibus, & ad multos morbos curandos, nec non ad pestem conducentibus. 146
		XXIII. De Antidotis, Alexipharmacis, & Alexiteris seu de Theriacis. 157
		XXIV. De Antidotis Narcoticis, quæ & Opiatæ appellantur. 198
		XXV. De variis Chymicis operationibus, extractis, effentiis, magisteriis, salibus & oleis. 207

IOS. QVERCE- TANI CONS. MEDI- CIQVE REGII,

Pharmacopœæ Dogmaticorum restitutæ,

LIBER PRIMVS.

C A P . I

De Medicamenti definitione & diuisione.

Medicamentorum Dogma-
ticorum exactam restitu-
tamque pharmaciā horis
successivis inter tot ne-
gova traditores , opere
ptimum esse duxi, aliquid
de medicamenti definitione , compositione
numque causis generaliter prefati , hęc ea-
dem exactius alio loco discussurus.

Medicamentum igitur Galeno & omnibus.
Dogmaticis Medicis est id omne, quod na-
turam nostram immutare, & quoque li-
cet modo vincere potest.

Hoc autem vel simpliciter tale est, vel se-
cundum quid. Simpliciter tale pure medi-
camentum dicitur, quod vere & semper cum
definitione modo aliata adaequatur & con-
vertitur. Secundum quid medicamentum,
nec non ita proprie, dicere possumus omne
id, quod cum alimenti natura quoque modo
vel aliqua sui parte participat. Itusmodi

appellantur medicamenta alimentosa , &
alimenta medicamentosa, (ab illis Medicis
terminis nouitatis iuvidia) de quibus alias,
qua etiam, si lubet, commode huc referti
possunt.

Medicamento velut è diametro est op-
positum alimento; illud enim immutat, in ter medie-
hoc simile sit. Mutare & assimilare sunt camentum
contraria. Ergo & illa, qua hoc efficiunt. Et alimen-
tum vero medicamentum de vitroque in-
termedio, hoc est, de medicamento ali-
mentoso, & alimento medicamento te-
redit, atque participat, sic etiam & alimen-
tum. Sed id ea lege atque condit'one, ut
medicamento adfinius medicamentum
alimentosum, alimento alimento medi-
camentosum , cuius, rei ratio insia dice-
tur.

De medicamento hoc opere propositum
est agere, sive proprie, siue improprie sum-
pto, non autem de alimento. Placuit ta-

Quid me
dicamentū
Galenī.

i. Top. c. 14. men hæc in tractationis limine ita distingue-
re, iuxta illud accuratum in Topicis Aristoteli-
teli's decreto, *contemplatio differentiarum
vitæ est, & ad inductivas rationes, & ad
syllogismos, & ad definitionum assignatio-
nem, & ad claritatem secundum eam rem
faciendam.*

Medicamentū. Iam vero omne medicamentum aut sim-
plicium est vel plexus est, aut compositum. Simplex appellant
simplex, vel Medicis non tantum id, quod pure & sim-
compositum plicerit tale est, cuiusmodi ignis purus, aqua
impermixta, aut tale quid aliud, & in Spa-
gyrita, sal, sulphur, & mercurius: sed quod ad
composita collatum, tale esse videtur respe-
ctu eius, quod magis compositum est, ut ve-
rius, simplicius dicas, quam absolute sim-
plex. Compositum autem est omnē id, quod
ex simplicibus prædictis concinnatum est.
Vtriusque exempla hæc sunt.

Simplicia. Simplicia ex mineralibus sunt, metallis,
succo, lapides: Ex vegetabilibus stirpes o-
mnes, eorumque partes, radix, lignum, cor-
tex, folia, flores, fructus, semina, sili, exere-
menta, resinæ, gummi, herbarum succi, de-
nique quicquid à stipibus quoconque tan-
dem modo procedit.

Ex animalibus sunt, vel integra, vel par-
tes. Integra sunt scincionisci seu aesculi, lum-
brici, scorpiones, camathides, aliaque pluti-
ma. Partes eoru sunt adipes, cornua, ossa di-
uersa, pili, sanguis, pulmones, ventriculus, lie-
nes, vteri, iecinora, excrementationa, &c.

Hæc, inquam, omnia naturalia simplicia
in officinis appellantur, quæ nullam adhuc
præparationem sunt experta. Sunt namque
& alia etiamnum in Pharmacopœiō of-
ficiis diēta simplicia, non tamen à natura,
sed arte parata, ut aqua stillatizæ sim-
plices, olea simplicia, syrapi simplices, & his si-
milia, quæ collatione cum magis composi-
tis eiusdem formæ medicamentis talia di-
cuntur, viceq[ue] vetera composta dici me-
rentur. Horum omnium cognitione exacta
Medico Dogmatico non tantum utilis est,
sed etiam necessaria, vel ipso Galeno Do-
gmatice Medicorum omnium coag-
phizo mukis in locis illud attestante,

com. 3. in aph. 1. scilicet 5 & 6. Epid. Idem Ga-
lenus hanc methodum medicamenta præ-
parandi atque compendi fuisse ac docte
tradidisse in suo opere de compositione medica-
mentorum secundum genera.

Ponit medicamentorum omnium tum
simplicium, tum compositorum materia vel
ex mineralium, vel ex vegetabilium, vel de
niique ex animalium familia deponitur, ut
iam dictum est. Quorum omnia una perfecta
cognitione coosit in delectu, præparatione,
mixtione, compositione, quantitate, propor-
tione atque forma, & præterea in omnium
tam simplium, quam compositorum, admi-
nistratione atque usu legitimo.

Electio ex arte fit indicatione sumpta à
substantia medicamenti, vel, ut nū, eti qui-
dem profundius philosophantes voluerunt,
à totius substantiæ proprietate, à qualita-
tibus omnis genesis, etiamque gradibus pri-
mis, secundis, tertuis, quartis, horumque la-
titudinibus, à quantitate, numero, figura, si-
tu, loco, & postremo à tempore tum dura-
tionis, tum collectio[n]is, quæ omnia breui-
tatis causa fusis hic non expomimus. Sed
de his consulēndi sunt veteres, ut Dioscorides,
Galenus, Melsus, Theophrastus, & alii,
qui de medicamentorum præparandorum
u[er]o scripti sunt.

Præparatione uero, mixtione, com-
positionem, quantitatem seu dosim, propor-
tione atque formam nos in progreſſu do-
cebimus.

C A P. II.

De causis compositionis medicamentorum secundum doctrinam Do- gmaticerum.

NO n[on] auarizie aut hominum volu-
ntatis inuentum est compagatio medi-
camenterū, ut Plautus clamat, & more suo
haud semel tristigie, tanquam officinarum
commenta perstringit; sed eorum, qui do-
gmatice medicinam ruerunt atque lectan-
tut, (quā suo loco, suo iēgore, sua occasione
site

site cum spagyrica contemperatam, probatissimam & nobilissimam censemus) summo consilio, summa prudentia, summaque cara necessitate, quam vultate adiuventia atque introducta. Nam ipsam morborum vel simplicium, vel compositorum natura, qualitatesque contraria & varie circa eos intentiones (pro varietate causatum, symptomatum, partium affectatum, natura ex-grotantium, conditioneque eorumdem pro statis vigore, consuetudine, addam & illud, si libet, pro voluptate & placio corundem) medicamentorum compositioniam praebuerunt, rationemque suppeditaverunt.

Cur medicamentorum compositionis inuenientia atque introducta sit.

Sed ut libere fateamur, quod res est, compositionis medicamentorum principia causa fuit & esse debet, ut commodius, citius, tu-tius atque incundius morborum curatio procedat, iuxta illud, quod in votis habuit suminus Medicorum dicator: *Cito, tuto, inueniendo.*

Ad etiam omnium regentior & efficacior cau-sa fuit, ut diligenter, & quo fieri potuit maxime circumspicto artificio respicerent ad impugnationem cause morbi sive, nimirum, ut adhuc influenter materia repelle-rent, nascentem prohiberent, crudam coquere-rent, crassam incidentem atque attenuarent, infarctam liberarent, extirpatentque, ut ele-gancer hanc rem expl. cat Galenus cap. 5. libr. 1. de comp. med. secundum genera.

Item dum haec omnia sunt ad partium suum, naturam, robur vel debilitatem respi-cere pat fuit. Haec, inquam, omnia occasio-ne & necessitatem quoq; pepererunt compo-sitionis diversorum medicamentorum. Sunt & plurimae alias cause, quae hanc me-dicamentorum mixtione introducere Me-dicos Dogmaticos coegerunt. Nam ut omittam alias plurimas, quid non suadere vide-batur ad hoc instituunt patrum affecta-zum diuersitas, distinctaque conditio, ac inter-dum etiam contraria? Quid, inquam, antiquos compulit, ut sua molezzenporarent atque concinnarent? quia sane ab ipso met Gal laudant & commendantur, cap. 7. se-cund. loc. Et. c. 1. de Comp. med. secundum genera,

Enimvero pars: effectus & præstantia ean-dem medicamentorum compositionem iu-te optimo tibi vendicavit: haec ratio, hoc in-dicium, ista denique necessitas (quam secun-dum quid & proper melius vocant Philoso-phi) suscitavit, & quasi coegerat, ut affectibus, vel ventriculi, vel hepatis accommodatis medicamentis perpenno resolutientibus aut aperientibus robotania & modice adstrin-gentia coniungerent. Hoc sane ipsum præ-cepit Galenus, ut passim sic potissimum lib. 1. de compositione med. secund. loc. cap. 8. Et ea-pit. 15. l. 13. method. med. Et cap. 95. artiu-parua.

Sic medicamenta etiam se pessime misc-e-tur, quæ proprietate quædam specifica pat-tes respicientes aliorum vites ad affectas pat-tes fetant. Sic in medicamentis, quibus in af-fectibus capit. utimur: cephalica, admis-temus, ut & in remediis, quæ cordis, ventricu-li, hepatis, lienis, & vien affectibus cōdueat, cardiaica, stomachica, hepatica, splenica, hy-stancea admiscentur, ut ex Galeno li. de comp. med. sec. gen. c. 1. intelligatur licet.

Præterea miscentur quoque medicamen-ta, quando simplicia propter sui crassitatem aliquam quandam ob causam ad partem af-fectum interiorem non peruenire, aut certe rix & ægre pertingere possunt. Iccito pa-rant sua oxycerata, & metallicis tritis acetum admiscenti subiecti Galenus cap. 1 lib. 2. de Comp. med. sec. gen. quo nimis facilius ad intima & que penetrare possint.

Sed & huic mixtioni simplicium studere ipsa quoque necessitas compulit Dogmati-cos. Nam cum perciperent plurimis medi-camentis simplicibus maxime vero purgantibus inesse aliquam malignitatem, coacti sunt multa addere, quæ eam corrigerent, aut saltem infringentes, & galato atque nari-bus gratiam aliquam commendarent, atque ingratis saporis, ac nauseabundi molestiam vel reprimenter, vel certe quodammodo obfuscarent, Gal. teste c. 3. l. 8 secund. loc. Et. com. in aph. 11. l. 2. Et derat. vicit in a-cutio.

Et quoniam medicamenta non præparantur solum in tem præsentem, sed etiam in v̄sus futuros, nempe vt quous tempore & quauis occasione sint in promptu, idco, vt & multis aliis de causis, reserata ea pharmacopœi consueverunt, idque et am ex summi d. Etatoris confuso, lib. de ascendit ornatu. Quare ne putredinem contrahant, suis compositionibus ea admiscent, quæ humiditatem extremitatis putredinis auctorem exsiccant & absument, vt sic integrat ad pluseulos non solum m̄ses, sed & annos, virtibusque valentibus conseruati possint. Qua de causa mel, saecharium, sal, & lus alia similia commiscenda censem.

Porto si quis alias compositionis medicamentorum causas, & quæ ad legitimam medicamentorum mixtionem comparandam requirantur, exactius se re velit, consultat Mesuem in princip. Theorematis 2. Exacte etiam Galen. in locis citatis. vt illius hac de te mente consequatur. Cuius tamen fundamenta & institutum paucis etiam hoc loco libet delineare.

Galenus itaque possumus quam morbos ex inter pessi simplici & nuda suborto, & cum materia & fluxu introduxisset, symptomatis manifestis iniuriis animum adhibens, humorumque virtus, ex quib. morbi deriuantur ipsorum copia, asperitate, visciditate, ciascillante, mollicie, cruditate collocaentes, illis aduersa opponenda est remedia ex lege contrarium censuit. Itaq; alteratis & intemperatis, calida, frigida, humida, secca, causarum virtutis expurgantia, laxigantia, attenuantia, incisentia, relaxantia, constringentia, concoquentia, & his similia opponenda esse decreuit. Saporum proinde beneficio, & applicatione, (vnde indicatio illa à iuvantibus & iudicentibus) partim etiam præscorum experientiam, partim propriam industriam, ut etiam empiricorum, pâlant analogica quadam ratione, atque conjectura ad eiusmodi virtutum atque facultatum cognitionem peruenit.

Quid Gale- Iam vero postquam idem Gal. (qua erat num moe- summa industria atq; ingenio præditus) de- rit ad medi- prehendisset in una simplici substantia in-

terdum dissimiles & contrarias inesse pro camento- prietas, hic correctione atque retuione al rum compo- tentrius obſtendendum esse indicauit, (quam uis contraria illas qualitates leviuscula tan- tum, & velut per transennam columnmodo auerget) hoc autem aliter fieri non posse peruit, quam admissione alterius alegans, vel vnius, vel plurium. Rursus quia in med- camentis simplicibus, vel pauca, vel nimia inerat vis agendi, aut odores & sapores erant ingratii, aut facultates contrariae, omnia ob- staclu a hæc futili mixtione & compo- natione iam à nobis commemorata. Itemque vi- lentis remediis proprias & anodynæ corre- ciones attulit, venenatis & malignis cōfor- taantia & cordialia adiunxit, ingratamq; re- mediorum amittendum cum melis & saechari fecunditate ab Arabibus depro- pta, in quandam dolcedinem, sed vt ingenua fatear, pleriq; nauſebundam transformavit.

Atq; hæc suæ causæ & potissimum rationes Dogmaticorum, eur sua medicamenta misco- rent, cur tot compositiones suis Pharmacopœi patandas, & tot pyxides, phialas, scatulas atq; ollas medicinis refeitas ad vnum referuandas præcipent, quibus non tantum se addictos volunt, sed omnes reliquos, qui medicinam preferuntur, empiticos appella- ntes illos atque ignaros, qui hisce non tan- quam delphicis quibusdam præceptionibus confidunt. At mercurele, vt non rique qua- que imptobio ordinem tales in arte præscri- ptum, ita tyrannidem in consideratam omnino abdicandam censeo. Toleranda sane esset vel illa, si non, vt habet ad ayas, vt plurimum aliud in scripto, aliud in pyxide reperiatur. Sed age, vt constet etiam illud eorum nobis Quid au- proban institutum, proponamus, & per clas- thorem ad- ses digeramus, quicquid & olim, & hodie in reforman- officiis medicamentorum paratum & ad dan med- seruatum sit singulaque, qua ratione fiant in camen- torum officiis, quæ recte, quæ perperam perpen- prepartatio- dam. Subinde si quid nouimus melius pū- nim impel- blici commodi, & salutis ægrotantum iu- lat. niourumque Medicorum (quibus hic noster labor totus dicatus esto) gratia in medium proferamus, & nostris experimentis,

propria , magna ex parte , industria con-
quiritis collustremus. Ita fieri spero , vt
nec noua prorsus aut nostra , sed veterum
dogmaticorum Medicorum placita recte et intelle-
cta restituam , nostrisque inuenientia aucta , na-
tissimum quisque vel ipsem Theophrastum.

C A P . III.

De ordine & classe omnium medicamen-
torum , vel arte vel ratione compo-
niturum.

CONSVENTVM est hodie officinis , &
quasi in legem abiit , pharmacopeiamque
hodie præcipuum curiam , summumque
studium esse nouimus , vt ad omnis generis
affl. & tuis peculiaria sibi remedia pertinet , eaque
in officinis seu thesauros quoddam in vnum
dogmaticorum Medicorum adseritur. Ni-
mum , ut felici operi successu , id postulan-
te necessitate , in promptu statim habeat , quo
attis nominisq; sui dignitatem & gloriam au-
geant atque tueantur. Veteres quidem , vt
publice in efficiens , sed da curabant remedia , quibus in casu p[re]ce-
dicti vniuersi essent , vel etiam ex tempore , si mor-
bo daret inducias. At hodie , quia separata
habetur fere pharmacopeia à medicina , hec
que à liberali disciplina non mirum , si desci-
nerit (excusent , quæso , modesti & prudentis
ingenii viri) fere in mechanicâ , quod phar-
macopætorum in se trahendum est , qui
nullo iudicio , consilioque Medicorum Do-
ctorum directi , sua parant medicamenta.
Sed aliter est melius multo ab his , qui re ipsa
veri sunt pharmacopæi , quique nihil nisi ex
arte & Præceptorum autoritate & imperio
ducti agunt , talia parati solent.

Catalogus medicamentorum , qua-
hoc primo libro continentur.

Aqua

Decotta

Vina

Aceta

Oxymelita

Hydromelita

Syrupi

Purgantia

Pilula

Pulueres purgantes

Vomitoria

Clysteres

Elect. Caput purgia

Natalia

Apophlegmatismi

Elegmata

*Confectiones aromaticæ seu species ro-
berantes.*

Tabella

Treibista

Condita

Opista

Conserua

Antidot. liquid. card. & grobo.

Antidot. alexiter.

Antidot. opiat seu Hipnot.

Extracta

Essentia

Magisteria

Arcana

Liquores Sulphurei

Sals.

At in nonnullis istis formulis præparan-
dis , variæ operationes inseruiunt , nempe ,

Distillatio

Maceratio

Decotto

Infusio

Expressio

Puluerisatio

Trituratio

Mixtio

Conseruatio , & similes.

Quæ omnia meæ sunt operationes à
pharmacopæi industria dependentes.

De his omnibus & singulis ordine su-
mus acturi , præparatio. Inque modos con-
suetos & non consuetos , sed tamen ad attis
præscriptum convenientes tradituri.

De operationibus autem aliis , quib; non
nullæ præparationes perutiles & que ac ele-
gantes perficiuntur , quæque minime vul-
garis

Itemque di-
uersarum
rerum.

Operatio-
nes vulga-
res pharmaci-
copæorum.

gares ab arte chymica mutuandæ veniunt. Ceterum, inquam, non pharmacopeis solùmodo, sed omnibus veis Medicis, qui nomine & re tales habent velint, cogniti imprimis necessariam paulo post, capite nimicrum sequenti dicens.

Nunc autem prout ordo ac methodus nostra posulat, ordiemus ab operationibus vulgarioribus, & apud ipsosmet pharmacopecios communibus, initium sumentes à destillatione, ex cuius reformatione benignus lector summam tum iucunditatem, tum utilitatem perecipiet.

Cap. IV.

De aquis destillatis & de destillatione in genere.

POSTERIOR fecit quæ aquis distillatis maxime incumbit, ut eas parandi ars hodie mulierum veries esse videatur, quam Medicorum. Ergo methodus, & ordini nostro incepito insistentes, dicamus prius, quæ & quales aquæ hodie habeantur in officiis. Deinde quomodo ab iis parentur: Tum in quo delinquant & peccent in earundem præparatione, & qua arte atque industria parati debent aquæ distillatæ, clate & veraciter docebimus. Tandem plutes pulcherrimatum, utilissimumque aquarum tam simplicium, quam compositum longa experientia atque industria, multo inique ægotantium cum salute atque solatio conquicitarum, & in usum translatarum, descriptiones & præparations aliquot proponemus: sive caput hoc de aquis, secundum dogmaticam medicinam paratis, finiemus.

Sed antequam ista omnia fiant, cursim in genere de distillatione, & ad eam pertinentibus rebus ac operationibus disserendum. Et si distillatio Spagyrica sit inuenient, & in Spagyrica potius pharmacopeia de ea agi conueniat, ita tamen hodie non tantum in officiis, sed apud vulgus quoq[ue] ignoravit, ut distillationis modum plurimos se intellegere putare videam, paucos vero, qui ea in re aliud recti atque perfecti sciunt. Non possum itaque non summatim, quæ ad illam pertinent, hoc loco opportuno complecti,

maxime cum id pharmacopeæ, quam informare & corrigerem intendimus, sit opus haud minimum, reliquum, quicquid esse potest specialioris considerationis, in aliud, quod paramus, opus reseruatur.

Alchymia ergo seu spagyrica, quæ inter quatuor medicinæ columnas à nonnullis recessetur, quæque omnium corporum compositiones, & dissolutiones, eorumq[ue] preparationes, alteraciones, atq[ue] exaltationes patet, illa, inquam, & de distillationis quoque inuentrix est, atque magistra. Utitur namq[ue] ea septem operibus ac veluti gradibus, quibus tanquam organis quibusdam necessariis rerum transmutationes instituit atque perficit. Per transmutationem autem hoc in loco intelligimus, cū res suam formam extrinsecam amittit, & ita alteratur, ut prorsus priori mutatione substantiaz, & formæ suæ præsens non sit similis, sed aliam nunc induit formam atque aliam assumit essentiam, alium colorem, aliud denique naturam & proprietatem. Exemplum esto, vt cum linteum si papyrus: metallum vitrum: pelle seu coria glutinosa: herba cinis: cinis sal, & salliquor: mercurius res mobilis admodum, quoddam fixum, vt cinabrium & puluis. Septem autem isti operationum gradus sunt.

*Calcinatio**Digessio**Fermentatio**Distillatio**Circulatio**Sublimatio**Fixatio.*

De quorum omnium utilitatibus hic maximopere à nobis distert nihil attinet, cum et in hoc opere passim & alio quodam, si Deus vitam & oviū concesserit, exadius sint manifestandæ & apertandæ. Quāquam autem soluto seu purificatio triplum præcedat, aut certe præcedere debat distillationem in ipsa praxi: placuit tamen primo loco de hac agere tanquam de principali operatione, communioni, & ad quam velicet fere referantur, vel saltē propter eā fiant.

Hic multa dici possent de distillatione E-

tymo:

tymo: cur sic appelletur? An destillatio differat ab elixatione? item de antiquitate destillationis, de dignitate, eiusdemque utilitate? An presentem destillata decoctis dilutusque? Sed ista omnia in aliud tempus sunt referenda.

Destillatio quid? Destillatio autem, de qua hic orationem institui mus, est liquorum aquae seu partis humidioris in halitus a calore extenuatio atque elevatio. Et ob frigoritatem aeris in aquam conuersio. Vel et pura & liquida substancia ad dispositum adhuc corporis extractio per calorē.

Arabes. & qui eos fecerū sunt complures, nonnunquam appellant sublimationem latiōi nomine, quia in sublime vapores fertunt, sed spagittici, hanc latis proprio. Nā alius gradus est à destillatione diuersis sublimatio, in qua in altū vapores à rebus siccis attolluntur, sed non vi in aquam degenerantur ut sicciores pūiores, splendidioresque fiant, adhuc tamenque ad valis latera & operculum. Neque enim, quod ad sublimationē proprie dictum pertinet, ostendit pilo opus est, nisi sit colligendi aquam animalis, que exundabit. Itaque, vix rebus certe libris patres pūiores lepatentur, sublimantur sulphura volatilia, & tales volatiles. Cum destillatio contia in aquam suen ē seu liquorē eas adducat, ex definitione destillationis facile pater, quānam sint ea, que destillati possint. Cum enim destillatio nihil sit aliud, quam liquoris aquae seu rei humidoris in vapores extenuatio, & in aquam conuersio: satis de constat, ea tantū destillari posse, quæ & humiditatem in se continent & halitus emitunt, qui rufus in liquorē fluentem cogi possint. Peripateticæ Philosophie Princeps Architectus Aristoteles constituit discūmen inter ea, que exhalant, & que evaportant. Nam exhalant, inquit quæ à calido comburēt fumum emittunt, in quo siccæ & humida partes ita coniunctæ sunt, ut non tanquam duo, sed ut unum calido subiungantur. & dñe illi una pars ab altera non queat. Quāobiē huiusmodi fumus neq; madefacit, oblitū eū combustū sibi iunctū, neq; in spiritum ventiū, cum distrahatur, dissipeturque, sed magis inficit, quod in fumo lignorum videtur, qui, vt docet

Albert. Magnus, ob siccū terrenū adustum atro inficit colore, qui adharet propter humidū, quod tamē cum exiguum sit, nō cōtinuus est, & durus apparet, nisi ab vacuo educatur. Tum enim nidosque appellant, q̄ē admodū pingui, fūliginē, & ex resina fete omnibus fit folgo. Quid vero interius inter pingue & vnde uolum, Aristoteles insinuat.

Nā pīcē, cera, thūs & quecumq; pīcēm habent, pinguis vocat: Oleū sūm & quecumq; pingue & oleosa sunt vacuo. Videtur itaque ex his, quæ Aristoteles prōdidit, colligi possit, & inter illa, o cū, cera, thūs, & huiusmodi destillari la, quæ de- Diser. inter-
storiis & inter illis, sed in aere extenuantur, nec pol sunt, vel nō possunt.

Aristoteles nō incrassatur, neq; elizatur, quia nō est vaporabile, sed exhalatur. Ad hæc cum idē dicat myrram, thus, & cæterā, quæ la- chyrmq; appellantur, terra esse, quæ sūt talia sint, nō exhalare, cum nequaquam liquantur: Quapropter fructū eorum insinuantur aut sa- lepietur destillatio. Satis etiā per spicue idem Aristoteles assertit, mel, lac, oleū, salē, nitru & sanguine in igne nō evaportant, sed crassiora reddi: causaq; adserēs, ait, ideo id evenerit, quod mel sit naturē terre & alibi, inquit, o- leū esse aereq; aereq; lac aereq; & aquez, & sanguine (preferentib; fibrosū) aquez & aerez, sed magis terre, sal, nitruq; eiusdem na- turæ, quare incrassari igne, non evaportari.

At mehercul cōtrariū nos docet Philo. Hermetico- sophia Hermetica, ipsa experientia rationē rum Philo- viettice sūp̄. Nam ex predictis omnibus sōphorūm stillatiti liquores elici possunt, sed per diuer- sentientia da- los modos, vt nor̄. si vel semestri Spagitt. rebus destill. & nos suis locis exadiūs docebimus. Nec landis. est omittendū etiam illud Aristotelis, & pri- sei illius qui cōstate multa vera fuisse, præsterrim quæ de hæc dissolutionē ac eliquationē ma- tecia dispucari possunt. Vix, inquā, nos sim- plicer, sed secundū quid, quia eiūmodi o- perationes Chymicæ ita iēponib; nondum innotuerant. Nondum sane cognitū erat quæ rationē liquores ex salibus elicerentur, quæ vel corporū utilissima metalla dissolute- rēt. Nō olei ex cera cōficēdiatio, nō subli- matio.

matio corporum fixorum atq; solutio, non coagulatio volatil um atque spirituum. Et vi brevibus rem cōprehendam, ad extēnum & ordinariū naturā calotem resperit vis ille, cuius vites, & exacte cognitas habebar, & quid in eam quamque materiam posset, ita in artificiis hisce ipsum aut non exercitatum fuisse, aut certe de iis nihil prodidisse, facis constat ex iis, quæ ab illo prodita a l hanc nostram statem peruerterunt. Si enim cogitas habuisse operationes chymicas, non ita serpissim fummos ille vir. Sed ex iis principiis & fundamentis, quæ posuitur, e Geometricorum more & regle, & evidenter, & candide decerpitur. At inquit, vnius tenuis, tantum veritas. At, inquam, veritas nō est, nisi in animo percipimus: veritas, inquit, considerationum & operum artis, ne utiquā vero scientia, q; & perpetua vna est & simplex. At artis veritas etiā variat, pro artificio ingenio, industria, & inventionis modo, pro quorum diversitate effectus s̄pē contraria consequuntur. Ergo Aristoteles exclusus est h̄c ratione, & præterea ei gratia quo quo habenda, quod tam viuis, & tanta facilitate comp̄rehensibilis ac externis rationibus posteritatem docuerit. Non tamen ita suspicendus est, vt huic nihil detrahi, nihil demiri posse videatur. Nam artes contrarium docent & ex his potissimum nobilissima illa pharmacopea, quam artificiosam appellamus, & à Spagyrica nihil nisi nomine solo, differe excludamus.

Itaque longe alter atque diversa ratione de rebus hodie decernendum, statuendum que est, postquā tot a quarum, tot liqutorum, tot præparationum genera (quod dixerim ipsius priscis, si reuicierent) miracula futura sunt introducta.

Enimvero si vel Hippocrates, vel Aristoteles, vel ipse etiam Galenus nunc reuisezeret, obſtupesceret, ne tot ornamenti arte m hanc adactam atque illustratam, tot novis inuentis ditatam, tot mirificis operationibus confirmatam. Quod si superius ille Budaeus, lumen illud Galliae, & viuens adeo Europæ præcipuas literatum cultor & reli-

tutor, coniugis meæ avus, in ultima hac æratem iratus sit Chrysulcam aquam, quā fortē vocant, dissoluere metalla, quod tamen illo seculo non vñquadeo infrequebat, quid quæ lo facerent aut dicerent illi, qui nihil florū nec cogitauit, ac ne subflosceret quidem? Veritissimum itaq; est, quod sapiegum quādam Medicorum nostri seculi ait: Crenarunt cum ingenis & ipse scientia, artesque magna & inseparabili incrementa sumperunt. Sed vi (quod nostrz ingeouitatis sit atque modestia) cœcumur quā misericordia prios illos Athlantes, facebimur vel vitto, eo catolitmodo, hoc est, externo, eoque artificio ignis vulgari, de quo Aristot. loquitur, & iustis ac coqus notissimo, dissolui ea nō posse atque destillari: At posse tamen & dissolui, & separari, in sua prīne pia ingeniis machinationibus artificum, in regimine ignis tam interni, quam extēni, nos in hoc & aliis nostris operib; methodo persaeci doccebimus atque declarabimus.

C A P. V.

De destillationum differentiis.

DESTILLATIONIS modi diversi sunt pro diversis rationibus, modis atq; subiectis, vnde diversæ destillationis differentiæ exigunt Prima à rebus, à quā b. humorē vel liquorē elicimus, desumuntur. Nā alio modo mel, alio sulphur, alio vinum, alio cera, alio terebinthina, gummī, resinæ, che, euphorbiū, silphia, & reliqua eiusmodi, alio sales, alio herbae, alio radices, alio flores, alio de-

Varia de destillationis differentiis.

Secunda ex differentia liquoris nullatitii desumuntur: nam aliter aquæ, & si stellatii liquores, longe autem diverso modo olea ipsa elicuntur. Exempli causa ex herbis, floribus, radicibus & seminibus non siccis, sed virentibus aquæ per simplicem distillationem elicuntur sine admixione alicuius liquoris. At ex radicibus, herbis, floribus & seminibus siccis, & odoratis præstiti, mediante aqua, aut quoquis aliquo alio liquore admixta, olea supernatans elicuntur.

Tertia differentia à materia & figura vasis dependet. A materia: nam aliud est tertium,

aliud

aliud teneum, aliud plumbeum, aliud vitreum. A figura: alius namque destillationis modus per alembicum, aliis per cornutam, aliis per marcas, aliis per pellicatum, &c.

Quattuor à vasis suis sunt enim vel recta concubita, vel incurva aut inclinata, cuiusmodi desillationes per ascensum dicitur, seu eis vasis matracis (quod vocant) seu cucurbita collum in alterius collum immittitur, quod boiem contra boiam, vel botum barbatum destillatores chymici nuncupant. Nimirum quando per concursum vasorum iunguntur, ut alterum alterius os excipiat, idque diuerso positu & situ recto, obliquo, procreante, &c. Atque his ferit destillantur, quae difficile ascendunt, succine minus habent. Multa etiam per descensum destillantur, vaseo, quod materiam continet, inuersim alteri imposito, qui modus per descensum vocatur, & cōtrarius est ei, qui sit per ascensum. Per descensum destillantur gaggates, & variogenesis ligna, ut Gaiacina, juniperinum & resinarum genera. Quod si vero accipiamus latius destillationis nomine, ut sit humidi educatione à calore, ad hanc etiā referti poterit ea, quae per descensum sit inuerso cucurbita ore.

Quinta à gradibus ignis, qui sunt quartus, primus, secundus, tertius, quartus. Primus est latus, qualis est ignis baluti aut vaporis: secundus cinecum: tertius atenaz vel scobis ferti: quartus est ignis nudus, ut vocant.

Cum primo aut secundo ignis gradu desillamus per ascensum: cum tertio & quarto, per concursum & descensum. Sic destillantur olea ex salibus, ut sale communis, vitriolo, & reliquis huiusmodi. Item

Destillatio complectetur sub se tanquam partes ac veluti societariae, aut certe hand multum absimiles operationes.

Exaltationem

Exhalationem

Circulationem

Rectificationem

Cohobationem

Exaltatio est superflua ex impinguatore à puro evaporatione, in quo differt à destilla-

tione, in qua liquores extrahuntur specie vapores congelati in liquore seu aquam.

Exhalatio fit penitus evaporatione humore Exhalatio aqueo, idque sola cucurbita absque pileo, aut patella virea, cuiusmodi operatio frequens est & consueta in parandis extractis, ut essentia croci, senae, radicum omnium, habantari, hellebori, & similibus uti docebimus.

Circulatio est frequens & cerebra rei de Circulatio, fluitate ascensio in vasis ad id accommodatam, fitque per se, sine tæcibus in organis, quæ pellecani artificib⁹ appellantur.

Rectificatio est repetita liquorum defl. Rectificatio, quo multum purificantur, & magis ex filia alternatur.

Cohobatio est quoq; destillationis repetitio, quo liquor destillatus rursus factus affunditur & denuo destillatur, ut sit in areano vitrioli.

Porto per destillationem omnes aquæ, liquores & olea proliferantur ex omnib⁹ lignis, herbis, seminib⁹ & florib⁹. Ex omnib⁹ vegetalibus oleum potissimum extrahitur.

C A P. V I.

De destillationis quibusdam quasi preladiis, comitrib⁹ & veluti ancillis, nempe fermentatione, concoctione & maceratione, operibus apprime pharmacopeo necessariorum.

NO sufficiat pharmacopeco simplicem tenuissimam destillationis modum, de quo iam egimus in genere, sed opus habet insuper, ut preparationes sibi inservientes exacte cognoleat, si, ut industrios pharmaceopœus debet, suas res ex arte parare velit.

Eiusmodi aurem sunt fermentatio, concoctione atq; digestio. Quas operationes si tute intellexerit, natūram quodammodo imitatus, varias pulchras atq; villes preparationes efficiere poterit. Nec pharmacopecia tantum easdem nouisse patet, sed ipsum etiā Medicum pharmacopecis præcipientem, si suo honori & ægrotantium salutis consultu velit. Sed talia hodiè in despœcum abierunt, ut vel negligentes ista multū, vel certe supetiliose contem-

Operatio-
nes Chymi-
ca, tam Me-
dicæ, quam
pharmaco-
pœa cognitæ
necessaria
sunt.

Quatuor
ignis gra-
dus.

Exaltatio
quid.

b tem-

temniant, nescientes nimisimum, quid utilitatis eiusmodi præparations in recessu habeant. Et certe non video, cui potius causa eiusmodi pertinacissimum despectum tribuā, nisi mente ignorante, cum latius nouū sit, nō contineat aliquid, nisi ab ignorantē. Necessestatem aspiciunt vītē nostrā, ut discant eam coegerent nos querere præparations ciborum ad alimenta corporis necessariorā, in quā bus tam en præparandis tanta foite necessitas nō fuit, quā debet esse in præparationē medicamentorū sanitatis causa generatōrū. Respiciat fūmēta, quā non cruda, qualia ex terra emerterunt, statim pro cibis offeruntur, sed separata prius palea & futre in farinā rediguntur, quā etiam nō cruda, sed fermentata ut probeq; subacta pīnsitur & coquuntur, ut fiat panis aptus nutritioni. Non itaq; vītē rātū & simplici præparatio est panificiū, sed multiplex, artificiosa, & insigne magisterium. Nā fermentationem considera, qua panis leuis & ad nutritionē apertissimus sit, tantoq; leuior atque salubrior, quanto magis fuerit fermentatus. Ponderosior vero tanto, nutritioni ineptior & insalubrior, quanto minus fermentatus fuerit. Quā sane præparatio si nō præcedat, sed farinā simplici aqua affusa, & ita cocta, pro pane, glutinū natura noxiū parabis. Nunquid vides, ut amylyū res cenacissima, sola aquae infusione paretur? aut panis non fermentatus, si cum modico aqua intorretur, digitilisque subigatur, in tenacē, ceterā, & proriū glutinosam substitutā abeat? Quid igitur putas futurum in stomacho atq; viscerebus, præfertum deb. litoribus, si eiusmodi offertur? ne tempe talis nihil aliud, quā obstrūcōnes, materia calculosam, & plurimorum morborū seminaria procreare potest. Quia propter in regimine therapeuticō eiusmodi vīsum, cuiusmodi sunt placētū farinaceaz pīsta (souffles vocant nostri) pīstoria opera & similiū pasta, nō probē fermentatum curiosi cōterdīcētē solent. Nec tamen, quod mitum est, satis attente ad causas, cur id faciat, aduerit. At sciant, eā solam ob causam fieri potissimum, quod pīsta, ex quibus eiusmodi panes fūnt, nō vītē sint fermentatae.

Panificiū
præparatio
qualis.

Tantū prodēt hīz pīparatio, ut Pharmacopœo omnino cogitū sit necessaria. Hīz quippe attenuatōnē substanciā, Fermenta-hanc solvit à suo corpore & impunitate ter-tiōis cor-cessit, ut apia sit postea ad producendum gemitū o-vertum balsānum radicalem atque spiritū minimo nō viuscum. Huius solitus fermentationis be-cessaria. neficio (ut postea pluribus pāctebit) elei-ctor aquæ vītē ex omnibus feminib; fatīna-cessis atque adeo ex ipsis etiam rosb; deniq; ex omnibus florib; herbis, & in vīnotum vegetabilib; cunctis. Per hanc ferme-mentationem seu fermentum hoc naturę pari modo omnes corporis nostri humores attenuā-tur subtiliaturq;. Hinc cognoscas licet, quē-admodum vel modicum acidi fermenti vniuersam pastū fermentat, & panem leuissimū, atq; concoctū facilimū reddit, qui alioqui fūnus erat gravis, & ad digestiōē ineptus: ita etiā per candē viam fermentationis, quā conficit in liquore quodam aceroso naturę, nostros humores attenuati, atque ad exere-tionem disponi, ideoque sunt quedam acti-da, que sudores mouent, quāuis ea ex Medicorum vulgati sententia sint frigida. Et sanē qui eiusmodi præparationem, quā per fer-me-mentationem sit, panificiū nō adhibetur, sed tantū grana fūmēta, sicut à natura producta sunt, aqua incoqueret, quid queso gratiā nobili alimento conciliaret? Quid utilitatis adserret naturę? Imo quid non molestiā ei-dē ex te alioquin nobilitissima utilissima que crearet? At parant hoc modo, atq; huc usq; medicamenta in officinis. Non dicam ho-mines absq; panificiū etiam fermentato viuere non posse: Notum enim est, & tradunt hīsto:iz, plures nationes magna ex parte simplici hordeis, aut leguminis vel radicēm (ut hodie soleat Indi Americani) decōcto viuere. At nostros homines absq; eo aq; cōmoda atq; salubriter viūtare posse, illud vero pernēgo. Digni sunt profecto, qui allia comedant, qui nō vītē meliora. Nam cīrā hercile ista medicatio, & suis cultoribus rātū digna. Referamus, cōpli gratia, quod omni-bus nouū est, quid agatur cū vīno. Huius pul-chra pīz pīparauōdē, qui ex auctō & philoso-

*Ad vini
perfectiones
quales re-
quirantur
operatio-
nes.*

phico animo contéplatur, nō mereum sive ut bibat. Primum separatur racemus, vinaceus, pellucens, tū exprimitur succus, hic rufus in dulio suam natura effervescit, spuma eicit, feces deponit atq; tartareā matem, donec depuretur perfecte. Quia profecto p̄paratio, licet naturalis quodāmodo sit, iuvatur tamē ab arte. Frustra namq; vinum à natura p̄fectoris, si non exprimas succū, & nō p̄paratu in dolia infundas. Nec similis utilitas ex vīis, q; ex vīo. Helueticos milites nouimus, eū strage quadā, vineta obtulisse, vīa s; magna voracitate depauisse. At quid accidit? Nirnī crudū non coctū, nec nō fermentatū vinum, q; vorate, quā bibere maluerū, voracitatis inconsiderat (licet forte ob famē vīcumq; necessitatē) dedecunt potas. Nā dysenteria paulo post maxima eorum pars intexit. Salubrius & latius egissent, si quo vīce gaudent, metum perfectum & nō fermentatum fuissent p̄fectorati. Quid dicam de reliquo cibis? Carnes non crudæ, sed debite coctæ atque condite comeduntur. Eadem quoque ratio est in aliis cibis.

*Extractionē
p̄paran-
dorū ra-
tio, muler-
culis band-
ignota.*

Nunquid vides, vt industria percupide mulierculæ nōnullæ suis ægrotabūbus ex carnis & volvulibus, patente norint colaturas, gelatinas, cōsumata? At hæc extrafacta sunt. Separatur quippe terrestre à lantidu, substantia, & ægio cōducibiliior. Cur non idem facimus de medicamentis? Ægri esse natura, iā plus satis prostrata, crudos istos cibos sustinere nequit, sed ab iis patitur aut evā succumbit. Quanto istud magis sit à medicamentis non nō p̄paratus, & ab impuris sua substantia seruitur? Nihil profecto aliud, quā impedit eiusmodi impuritas, quo minus medicamenti vis gemina cū hoste suo, morbo, inquam, eiulq; causa congrederi, cum que vincat, commode atque pessundet.

Quid igitur fieri de iis medicinis, quæ non tantum eruditatem in se continent, sed malignam quoque qualitatem aliquam: & talem non separatam aurite p̄paratam, vel castigatam etiā poro exhibere audiremus? Solent, & (proh dolor) solent ac nimis vere sape, inquam, solent, eiusmodi decocta, puluerata,

mixta, nec alio vīlo artificio p̄parata medica- menta regis plus molestia (ne quid grauius dicam) adferre, quam solati atque auxiliū. Non itaque spernendas aut negligendæ sunt Crudorum eiusmodi p̄parationes, concoctiones, in-pharmaco- quām, digestiones & fermentations. Nam rum, & similia hæc si sicut, ad imitationem sicut naturæ, quæ artificio di- issdem vītū orationibus ad p̄fecte ma- gestorum turando fructus, resque, quas producit vīni quanta in- ueris. Sed p̄ergamus.

At istotieles in quarto meteorū tres cōsti- tuit vītūs sive concoctionis species. Prima Concoctionē est r̄izatoris, quæ est humoris in humido se- nū differen- mē existentis & indefiniti à calore naturali tta. facta cōcoctio. Modus autē hīc cōcoquendi, r̄izatoris, maturādi arq; perficiendū plātū & reliqua- tū terū seminas, vt germinet, & fructus vberi- timos producere possint, est op̄ foliis natu- ræ, quæ pro instrumento vītū illi calore vī- u fico, qui elemento stellarum proportionē respondet, vt idemmet ait Atistoteles. Hunc ars li non m̄tari, ipsius tamen sequi vestigia potest. Secunda cōcoctionis species est vīnūs vīnūs, seu elixatio, quæ est indefiniti in humore ex- istentis concoctionē, ab humido calore scita. Tertia & ultima est r̄izatoris seu assūtio, quæ r̄izatoris, est eiusdem interminata à calore atido, & a- lieno facta concoctionē.

Hæc duæ ultimæ cōcoctiones ab arte p̄- fectim sūt, circa quarū moderationē dilige- tes pharmacopecias erudiemus, diligētes, in- quā, & verō Medicorū artisq; obliteratē, Legitimi & non nuguendulos, qui candelas, faces & ne- veri Phar- seio quid ridiculus cōficeret, arq; diuēdere ma- macopai à lunt, & mercatoria merce officinas suas op- fluris di- pleat, quā veri artis operibus incubere, sūa singula- que & artis, quā temere p̄ficiuntur, dignita- tur.

Cōtinet. Sint igitur propter beralibus mercenarii & soldati, non artifices, artisq; (Quoquot sunt humano generi summe necessarie, & aliis medicinæ famulæ) cultores, sed mer- catores, mechanici, spēciūs op̄a collocaentes atq; loco. Hostē in vībe malim videre quā hos nebulones. Ab illo enim cauere noslū si- bi cives: at ab iſtorū perfidia, quā vel ignorā- ia, vel malitia, vel sane negligētia sua p̄ficiat, quis sibi cauebit, nisi qui eosde extra vi-

bium pomeria eiiciet atq; exterminabit? De impostoribus hoc dico, & Pharmacopœiæ titulum falsi usurpatib; ac mercatoris auaritiae causa cū ea confundentibus, non de cädidis, bonis atq; diligētibus, ad quos hic nostre labor pertinet, quibusq; hæc nostra studia & admonitiones in salutem plurimum, ipsorumque laudem & emolumentum dicta sunt.

Sed latius digesti sum^o, ac forte extra ipsa etiā instituti pomeria placuit tamen in re nō parui momēti, virumq; hoc loco arrepta occasione & nostrā sententiā proferre. Nūc vero ad p̄positū redeamus, ad digestiones, inquit, à tōpere operibus pharmaceuticis necessariis, quarum utilitatis ad purificationes & exactas atq; veras omnīū reiū concoctiones facile percipiēt, quieas rite adhibebū. Opus est tanū vel vñ co Balneo Matræ, vel saltem cacabo pleno aqua, que vel tepida, vel calida ad ignē, si opus sit, reddi possit. Nam disertētias & easū regimēnta postea trademus. Hoc medio apozemata atq; decocta pura & clarificata parabuntur, non vt illa, quæ vulgo oui albumine repurgata, hoc est, crassilo modo parata, vel vnius quartæ hora spatio om̄e frēcē in fundū depunton, quā tamē iterata agitatione cū liquore perfusam miserò segno obtredere non erubescunt. Has fæces patens aliquot horulis separabimus per digestiones, viiib; nihilominus integris seruatū, aut certe etiam longe valentioribus reditūs, dempto nimis in eo, quod laudatios essentiaz; vim atque actiones obtundere, obfuscare, aut penitus impeditre posset.

Sic solatio etimus ægris, sic naturam eius tuebimur, morboque, minore eius molestia frēna iniiciemus, donec à natura specifici medicamenta ope adiuta penitus extirpetur extermineturque.

Eadem porro digestione perfecte depurantur succi radicum foliorum, florum, vti docebitur in progressu. Et quod magis etiā est, dū digeruntur, coquuntur etiā, hoc est, dulcoratū, atq; per Balneum Matr. humido liquore seu vapore separato in syrups conscientiā rediguntur, quē diu seruabis absq; melle vel

saccharo. Ut vel hinc constet verissime ab *Omnia cœlestia*: Anistore prolatū, omnia concoctione dul. cœlestione crescere, id quod experientia vere confirmat. dulcescunt. Aut ne quid noui introducete videar in officinas, & à Pharmacopœiæ cōmuni methodo, duas tertias tamen sacchari minus, quam solent, in rite digesto atque concocto luco addendas suadeo, ut palato magis deserviā. Exempli gratia, in quo syrupo antea posuerit sacchari lib. iij iam vñā tanū adiicien; et inquit, talis syrups minoribus partatus sumpibus, nihilominus longe vñior, & qui longe minori possit exhiberi dosi, quæ tamen cōmunitibus illis longe sit efficacior. Nam cochleari vacuum syrups de succo rosarum pallidatum hoc modo parati sufficiet ad evacuationem sufficientem molendam. Cum interim syruperum, ut vulgo solent confici, vix plutes vacia sufficiat. Nec in itum, quid enim aliud feret in iis, quam saccharum cū minima succi quantitate? At notum est saccharū nec purgare, nec refrigerare, quod tamen conditio syrupi totum pallidatum maxime requirit. Sed de his prolixius suo loco agemus.

C A P . VII.

De Aquis.

Opportunum iam est, ut quam traditū sumus pharmaciam in ordinē, duclō à liquoribus (quibus ipsa) exordio, remediaq; singula cädē methodo discutiētes, redigam^o. At quoniā inter liquorē oīs aquaz primum sibi vindicant locum, eorum descriptiones præmittere operz præsumū esse duxi. Has aut in simplices & compositas diuidemus.

Ex simplicibus aliz̄ lunt calidæ, aliz̄ frigidæ, aliz̄ deniq; medianam inter virasq; qualitatēm tenebunt. Calidis ad humoris pituitosi ac melâcholici (quos frigidos esse automant) præparationem vntuntur: frigidæ vero ad bilis omnes species, (que calidæ, ignis que in homine naturam retinere existimantur, quemadmodum pituita aquæ, & melancholia teræ) præparandas vñruntur.

Aqua autem calidæ, quas Pharmacopœiæ in officina sua paratas adseruare, omnique tēpore destillare debet, sunt hæc sequentes.

AQVÆ.

AQVÆ.

Aquæ calidæ.

Abrotani.
Allii.
Anethi.
Abyssinii.
Ambrosiana.
Artemisia.
Basiliscus.
Bardana.
Betonica.
Calamenti.
Chamomilla.
Cardu benedict.
Centaurii.
Ceparum.
Chelidonia.
Ebuli.
Esula minoris.
Enula campana.
Euphragii.
Fæniculi.
Hysopi.
Iridis.
Iua arboristæ.
Iuniperi.
Lauendula.
Maiorana.
Marrubii.
Matricaria.
Meliloti.
Melissa.
Nucum viridium.
Florum nucum.
Origani.
Petroselinii.
Paeonia.
Pulegii.
Raphani.
Rofmarini.
Ruta.
Sabina.
Salvia.
Satureja.
Serpilli &c.

Acetosa.
Borraginiæ.
Buglossi.
Cerasorum acid.
Cerasorum nigr.
Cichorii.
Succi citri.
Cucumber.
Cucurbita.
Endivia.
Fructus fragaria.
Lactuca.
Limonum.
Melonum.
Nymphaea.
Papaveris albi.
Papaveris rubri.
Plantaginis.
Pertulacea.
Pyrorum agrestium.
*Ranatum, aut
potius spermatis illarum.*
Rosarium.
Semperviniæ.
Solanum.
Sorborum.
Violarum.
 Temperatæ sunt.
Adianti.
Agrimonie.
Alchimille.
Alkekengi.
Althea.
Argentaria.
Aßaragi.
Barba hircina.
Bursa pastoris.
Calendula.
Caprifoliæ.
Caspi recentia.
Cere folii.
Ceterach.
Citoniorum.
Consolidæ utriusque.
Ebuli.
Eupatorii Anic.

Filicis.
Frazini.
Fumaria.
Gentia.
Halicacabi.
Iua arthritica.
Lapathia acut.
Lithi conuall.
Lupuli.
Malus.
Mercurialis.
Milii solis.
Nucum viridium.
Parietaria.
Primula veris.
Polytrich.
Pomerum redolentius.
Prunella.
Sambuci.
Scabiosa.
Scopolendrii.
Senecionis.
Tamaricis.
Taspis barbat.
Tussilaginis.
Valeriana.
Verbasci.
Verbena.
Vermium terrestrium.
Veronica.
Vinaria.
Wrtica.
Verrucaria.

Inter enumeratas aquas allæ sunt cephalicas, & cerebri affectibus accommodatae, sive hi generales sint, sive particulares & propria, & aurium, oculorum, & reliquarum capitum partium morbi.

Aqua cephalicas sive cerebrales sunt, aqua basiliconis, veronicæ, calédulæ, calameti, juniperi, lili conuall., iuveranæ, melissæ, primulæ veris, rosmarinii, fatureæ, serpentili, florū tiliae arboreis, visci querini. Oës hæ aquæ frigidorū humoris, qui in cerebro existunt, priuæ nœpe, ac melancholiæ præparationi inferuntur, ac potissimum quidem aquæ Basiliiconis, betonicæ, saluicæ, cosmatini, floccosa.

Aqua apoplectica.

dos, septilli, apoplexie, reliquisque eiusmodi soporiferis affectibus ex piuita & humore crudo natis dicatae sunt.

Aqua calendulae, granorum juniperi, primulæ veris (qua & herba paralyticis dicitur) ralysin. *Contra Paralysin.*

Aqua pæoniorum, lili cœual. Florū tiliae arboreis, visci querini antepileptice nominantur, ut ipsa etiam cerasorum & grorum aqua.

Aqua fraxinæ cum suo sale mixta specificum est ad surditatem non inuetetatum remedium. *Contra surditatem.*

Aqua chelidonii, euphrasiae, scenici, rosarum, & peculiolarum, capitolii ophthalmicæ sunt, ac alia quidem oculorum inflammationibus, alia reliquis eorum affectibus, immo & acuenda ipsorum aciei conservandæque accommodatae sunt. *Ophthalmica.*

Aqua bardangi, chamomille, enulæ cam., *Pectoralis.* panz., iridis, hyssopi, wrticæ, peti, adianti, scabiosæ, tussilaginis, buglossi, botraginis, violatui, papaveris rubri, pectoris vitiis minifice conducunt, ex quibus quidem alia humori crasso, viscidoque bronchii pulmonum contento attenuando, & iuandæ expectorationi, alia vero tenuiori ac subtiliori inerasando per se, aut syrupo conuenienti imixtæ mitum in modum conferunt.

Aqua papaveris rubri, (q̄ semper paratam Pharmacopei habere debet) singulare specificum, ex intensissimo rubore notum, ad peripneumoniam, pleuritum, cæterasq; pulmonum inflammaciones remedium est.

Aqua peti (q̄ nec parant pharmacopeci) generosissima est ad effectu, quæ Asthma vocant, vt & ipse etiæ syrpus, q̄ ex illo conficiatur, vt dicerit suo loco: hæc aqua est purgat.

Aqua granorum ebulli & sambuci ferolos humores deturbant, & asciti conuenient.

Aqua destillata ex foliis & floribus taspis barbat, prius in vino per triduum maceratis, est aqua valde efficax ad sedidos arthriticos dolores ex quacunque causa subortos.

Aqua barbæ hirtæ seu candelariæ ad idem minifice prodest.

Aqua verium terrestrium contra sanguinem ex calo concretum conseruit.

Aqua melissæ, scabiosæ, acetosæ, succi citri, succi

tri, succi limonii, granatii, carduibus, benedicti, rosarii & violarum corroboratioi cordis sunt saluberrimae, pesti & busq; febribus, syringis, palpitationibus, tū assumptis tū forma epithematis extinsecus admotae medentur.

Stomachales. Aquæ Absinthii, mentis, Ambrosianæ, cotonerorum stomachales sunt.

Hepatica. Aquæ cichorii, eadiu, adianti, hepaticæ, agimonis, eupatorii Avis, lapathi acuti, hepaticæ sunt, intemperiesque tecnoris humores preparando, ipsiusque corroborando corrigitur.

Spleneticæ. Spinaeque sunt aquæ ceterach, scolopentrii, genitrix, tamariæ, pomorum redolentum.

Renales. Aquæ raphani, halicacabi, granorum iuniperi, limonii, patricariae, milii solis, elutæ minoris, verrucariae calcum comitantur, atenuataque & materias tariataeas in rebus accumulatas dissoluunt.

Fluoræ alui sifstentes. Aquæ malæ, bismalæ, cucurbite, melonii, cucumetis, nymphæz, renes ipsos leniunt, venæq; ardore & acrimoniam contemperant.

Vulneraria. Aquæ pyrolæ, agrestium & sorbotum alii fluoribus omnibus conducunt.

Sedativæ. Aquæ platiæ, busq; pastoris, alchimilæ, veronicæ, pyrolæ, caudæ equinæ, consolidae, viniq; renum vescib; ac exortationi conferunt, suntque aquæ vulneraria.

Histerica. Aquæ carduibus, & vilmariæ, petaliæ sunt aquæ sedativæ, ac pestilentibus affectibus conducunt.

Aquæ artemisiae, matricariae, marrubii, menthae histerice sunt, ut rurisque iuuant, & affectibus ipsius profundunt.

Ei hi quidè sunt aquæ, que sagulas corporis nostræ pates reficiunt, singulisq; ipsarum pathemata sue affectionibus medicantur. Et inter eas quidem suor, quæ diuersis, tñ internis, q; externis, præter supra enumeratos, modis speciæa quadam qualitate accommodantur, videlicet aquæ anethi, floræ chamaomilli, lambuci, floræ næcti, uvgi, coeliæ doloribus ex vento pfectis, leuissim tribuant.

Aqua separata ad mortis rabidi canis per os exhibita multum conducebat prodest evan ad calculum.

Aqua ex succo corticis yridiis nucum ex-

tracta ad calculum tum renū, tum vesicæ cōminuendum pellendumque experitissima.

Allitorum aqua ad idem conserit:

Aqua hyperici & portulace puerorum lumbicos enecant.

Aqua cerasorii acidulorii, fructus fragrantia, papa, urcis albi, floræ cætaurii tertianis febribus & biliosis non mediocre fessit solatiū.

Aqua ebuli, iuxæ athriticæ, verbasci, athriticos dolores sedant, si partibus dolentibus linteramina, supradictis aquis imbuta, tepide apponantur.

Aqua ex foliis & radice silicis destillata omnibus adustionibus ex linteraminibus ex imbutis tepide applicata, singulare virtute conserit.

Aqua spematis tanarum mensis Martio destillata, antequam excludantur, excellens est ad omnes oculorum, faciei, totiusque corporis partium phlegmonas, eo, quo dictum, modo admota, remedium.

Ecc tibi aquarum stillatarum, quibus nullo tempore carere debent Pharmacopeiæ, catalogum: ecce inquam specificas verasque vias cuiusque proprietates.

Nec sans satis est illud nosse, veri, & ipsas stillatæ, seruatæ integræ virtutib; atq; proprietatibus, modus tenedus est, qui quidem alta lôge ratione perficitur, q; vulgaria stillatione, qua phlegma solum, & inutilis quædam aqua eiro putrefactis extrahitur.

Itaque vi cā methodo plane restituamus, *Neue vi-*
aliaq; longe utiliori introducamus, her-
bas, flores, aut reliqua eiūmodi integra in thodis de-
albœci, (sive plumbœci, sine virenti sū) con-
seruntur, delstillandi loco, flores delstillandis quæ,
conteremus, corumq; iure torculari expref-
so, & in cōmune alembicū infuso, virenti cō-
integram substantiamq; more solito extrahe-
mus. Quæ quidē refractione euadat, vege-
tiorq; excipiendæ sunt facie, & quæ post luci-
eiū expressum, & quæ in alib ei fundo remâ-
serunt, quis in vas recteum impositas, igni
ardentissimo calcinabis, donec omnia in
cinetem abeant. His peractis cineres istos
in manicam Hippocratis iniicies: quibus in-
fundes predictam aquam destillatæ, ut omnes
saltem

Salem recipiat, reaſuſione ſepiuſ repetita: & ita quidem habebis aquam ſuo ſale imbutā, p̄cipiū ſequē ſtirpis, ex qua emanauit, virtutibus p̄ſeritam. A quam, inquam, qua multos mēſos, imo & annos integra incorrupta que cōſeruati potest, cuius et à vel vneia vnię plus p̄ſtabit, quam plures illius, q̄z eōmuni via extrahitur. Nec ſane labore parendum, aut ab ea operatione abſtinendum, cū tantæ rei tamque p̄teſioſe, ſanitatis nempe humani corporis, gratia fiaſ. Quod si p̄ſtabit, et aque colorē & odorem proprium imprimere fit animus, ingentē conuertit florū copiam in oſtro alembici impones, ut inter deſtillandum aqua ſursum ascēdens ex illis floribus colorē & odorem (qua viles & pulcherrimæ ſunt qualitates) allicet & retinebit. Et hæc ubi eſt, concinna, ni falſor, breuitate, vera & legitima aquarum ſtilatitiarum p̄paratio.

At vero ſi unico pharmacopœo oēſ ſupra enarratas aquas p̄parare per oculum ac cōmoditatē non licet, plures eiusdem virib⁹ inter ſe conuenient deberent (vñiſit plerisque in locis ac potiſſimum in Italia) ut vnoq; que ſibi partem eārum p̄parandam affumeret, aliisque, ſi opus fuerit, mutuo ſuppedaret. Et ita quidem artis medice dignitas conſeruatur, illorumq; gloria & honos nō ſine ingenti populi utilitate augeretur.

Poro non nobis facit eſe duco primam illam & ſimpliē, aquas cum integris virtuibusq; qualitatibus deſtillandi reſtituā methodum inſtruim: qua quidē methodo (p̄ter ipius aquæ bonitatem) ſi futuri vasa que propria & commoda ſuppetat, plus uno die, qua alias pluribus, & factiori longe ne-gotto deſtillabis, vt cuius expoſto facile p̄tebit. Quinimmo etiam eadem ratione, ſi per balneum vaporofum aquam extrahere in menteſ veniat, ſum pene ſuccum p̄ſtabiliū deſtillabis, ita tamen, vt aqua ne minimū quidem fumum aut vſionem ſuboleat: neq; hoc ſolum, verum etiam eadem methodo ex omnibus plantis calidis ac odoriferis p̄ſerim (quas ſulphure ac oleo ex odoio illo ab undate conſtat) vna cum aquis olea puiſſi-

ma, clarissimaq; elicias, qua quidem quod aquis ſuperinnatate percipiantur, facili nego-tio ſeparabis. Sed & vltia progedi, ac certam facilemq; aquas vīz ex plantis, floribus, ſemini-bulq; cuiuscunq; genetiſ ſint, extrahe-đi methodum tradere eft animus. Et id qui-dem per digestionis & fermentationis viam, qua ſane cuius candidi ſinceriq; ingenii vi-to iudicare p̄ſcile eft, nos non perperam ſupra operationes iſtas tantis laudibus & en-comiis extulim.

At ipſe quidem altius penetrare (nisi tra-pendō protius, ac hebeti ſit ingenio) philo-ſophiaque poterit & percipere quam ſcīte, quamque cōmode alibi, nempe in tractatu noſtro de ſigaueris interitus ſeru, ſanguinis noſtri analogiam cum vino, ipsiusque aque vīz cum nectare vita noſtræ, balsamoq; ra-diicali contulerimus. Cū ex omnibus rebus, ac iis potiſſimum, qua in alimentum veniūt, ſola p̄ſtabilitā digestionum & fermentatio-Ex omni-num ope, imo quam & ex iis, qua ſingidae ex-bus rebus illimantur, aqua vīz elici poſſit, qua ſi ve-alimentū rei quinta elementia. Aquæ, inquā, vīz, qua aqua vīz de natura coeleſti ætherea participat, flami-elici poſteſt. manq; non ſecus ac ea, qua ex vino elicitor, concepier. Experiencia etiam ipſa ſatis planū faciet, quōmodo non tantum vinum, ſed & triticum, omniaque cerealia & ſemina ali-mentaria, multo plus nectari illius vīfici, quam reliqua vegetabilia alendo corpori noſtro inepta contineant.

Hane autem methodum, vt tandem apertamus, ordiemur quidem à totis, qua frigidæ eſſe exiſtuntur, ex quibus tamen odora-tiſſima aqua vīz extrahitur, & adeo excellens, vēnica eius gūtula ingenti ſatis aquæ copie odore ſuſi cōmunicare, ex quoque vīliſſimam iucundissimamque reddere poſſit.

Rofa ignit tempeſt, nec ea quidē pla-Methodus uioſa rondaque, cum ſelicet plantæ madido extraheendi rore humeſcant, ſed expectandum, donec aquam vi-ſoſi radiorum ſtorum vi omnem iſlam roti-za ex refi-dam humiditatem diſpauerit, copioſa ſatis quantitate colligidebent.

Rofas itaque collectas, & quam ſielii po-test diligentilime tritatas, in vale ſenteo vītre-a-LO, aut

*Aliæ aqua
extrahunda
ratio per
balneum
vaporesum.*

*Aqua quo-
que extra-
hantur per
digestionis
& ferme-
nationis
viam.*

to, aut patuo dolio querno includes, & quam optime manib⁹ premes, quo vas prædictum pene impletatur. Quod quidem vas clausum obturatumque, vt facilius fiat digestio, repones in cellā vinaria per mensē vatum, aut diutius, si opus fuerit, donec materiā prædictā vinum acetatum suboleto odoratu percipias, quo argumento iam absolute fermentationē esse cognosces, & eo quidem probatā est, donec prædictum signum appareat. H⁹ s peractis, allume ubi quātā, quintamue rostorum se metatarum partem pio spissū magnitudine, qd sane nec fissiō iste esse debet, qualia ea sunt, quibus destillatores Chymici olea sua & aquas vitæ elicunt, quæ quidem ampla, æneaq; potus quā plumbearunt, refrigeratorisq; fuis instructa, quibus aqua plenis spiritus frigore cōdensati facilius cōmodiusq; elicuntur, afflūm pī illam rostorum fermentatū portionem, more solito destilla: quo facto, secreta residua in fundo Alēbici sublidentes separa: & tantundem prædictarum rosarum fermentatū eidē vasi repone, hisque prius extractam aquā affunde, omnia rutiū (vase Hermetice clauso, vti dictū) ad siccitatem vñq; destillando. Collige iterum resicatas frēces (quas etiā si velis, cū prædictis reserabas) & Alembico cādemmet prædictarum rotatū quantitatē, quam prius inice, quibus denuo totā aquā destillatam reassundes, & toties iterabis, donec oēs prædictas rotas fermentatas defluueris. His nite, vt decet, absolutus, inueniam, quam eliceris aquam assumes, & lento igni in vase colli oblongi, sive mātracio, sive quo aquæ vitæ extrahi solet, duodecim hāc eius tantū partem (quæ omnīt pene spiritualium quantitas est) destillabis. Ita vñq; velbi gratia, duodecim aquæ libras hāc bueris, vnicam tantū aquæ, odor ferre tamen & iucundissimæ, spiritualisque, arg. flammæ æque, ac ea, quæ ex vino est, concipientis elicies. Quam etiam, vt magis virtualis reddatur, adhuc rectificate poteris. Reliqua vero aqua, quæ in fundo Alēbici sublidelat, odonotia, longeq; suu or & melior exister, quæ ea, quæ comūni aut vulgari modo destillator: cu' ei sal suu

imp̄mire poteris, si pdictis frēcibus in puluerē redactis, & manū Hippocratis imp̄fis, cū s pīus affundas, quo tale ūi facilius alliciat, retineatque. Eadem plane ratione ex violis, azalij, florib⁹, ac us pouillimū, qui calid odorentq; exilient, vi cosmarini, saluiz, betonicae, et ceterisq; eū modi aquas vitæ elicies, quæ multo præstantiores efficacioresq; sunt ad morbos, quibus supra cōveniente docim⁹ propulsandos, quā h̄ cōmuni illo vulgarisq; iramite id perliciatur. Addē qd vel ratiū quidē quātate exhiberi possunt, yadmittandos prius & incredibiles, effectus parant. Ita etiā ex stirpib⁹ (cu' uelutq; genesis Aquam ex sint, sed virginiū calidis) tritus, ac dicto modo præparatus, prædictæ aquæ vitæ faciliter extrahantur. I. Etie ex fructib⁹ optimè fermentatis, vt faris abunde testata: experientia Pomiaceo, Pyracoq; qd ex pomis pynisque in vase proprio (non lecas ac vīnum) præparantur, quadammodo vineescunt, ac tunc ex h̄dēmunt aqua vitæ extrahuntur.

Eadem met aqua vitæ ex tritico, granis inuipeti, lauri, seminibusque farinaceis calidis omnis generis elici potest. At quoniam insē seminibus nō tanta inest, quāta floribus, foliis que liquoris mercurialis, seu aquæ copia, tripla crassio, modo puluerizata, in patulū doſū, qd ex ligno queno cōficitur, inicis, & aqua septia, donec in liquido ē quandā cōſientia abeat, imbibi detē. Quibus etiā ad digitationē accelerandā (cui pīcipue incunbeat) ranillili fermentū cōmūnis, aqua vulgaris dulēperat, adicere poteris. His peractis, vaseq; optimè clauso, in loco frigidissimo (quo facilius fiat fermentatio) reponātur, donec acellete, viauimque redolere perfrētis. Tunc éadem methodo, destillandi quis procedet, quam supra in extractione aquæ vitæ rotatum docimus.

Hactenus de aquis simplicibus. Restat tandem, vt de compōndis verba faciamus, ruelisque quārundam descripciones tradiamus, quas pharmacopei non modo scire, verū etiam paratas semper habere, aliisq; quamplutimis aquis nullus sūt parui menu præterē debent.

Aqua artificiose composita (omnes fere nostræ descriptionis) sunt.	Aqua antinephritica.
Aqua imperialis communis & paratu facilis.	Aqua alia antinephritica.
Elixir vita Maimi, admirandum remedium ad insuetatos morbos, penesq; desperatos propulsandos, sanitatem conseruandam, vita que ipsam prerogandam.	Alia predicta aquæ preparatio.
Aliud elixir vita Minus facilissimum.	Alia aqua antinephritica.
Aliud Elixir paratu facilissimum.	Aqua ad communendum calculum etiam in ipsa vesica.
Aqua theriacalis communis pro gregariis.	Alia aqua ad idem.
Aqua theriacalis cordinalis, & Bezoardica omnibus cordis pathemata, pestiferisque affectionibus miro progressu conservens.	Alia adhuc ad idem.
Alia aqua theriacalis cephalica, & affectibus cerebri deploratis, nempe apoplexia, paralysie, epilepsia, & similibus specifica.	Aqua ad præservationem calculi.
Alia aqua theriacalis ad epilepsiam, apoplexiā & paralysin.	Aqua bisterica.
Aqua antipopleptica & ante epileptica.	Aqua contra colitæ ventriculæ & intestinorum, à cruditatibus & flatibus subvertantibus.
Aqua ante epileptica.	Aqua scorbutica & hydropica.
Aqua hirundinum antiepileptica.	Aqua dysenterica.
Alia aqua hirundinum.	Aqua hypnotica.
Alia predicta aqua preparatio.	Aqua ad gonorrhœam virulentam.
Alia adhuc eiusdem aqua preparatio.	Aqua ad ictus sceleratariorum.
Aqua picarum compotissima ad epilepsiam quoque specifica.	Aqua balsamica excellentissima aduersus omnium generis apoplexiam, ulceras internas & externas, potissimum autem contra fistulas & ulceras phagedenicas & malignas.
Aqua ophitbalmitica.	Aqua podagraria.
Alia aqua aciem oculorum acutam, excitatimque insensibiles incipientem prohibens.	Aqua alia podagraria.
Alia aqua ophitbalmitica.	Alia aqua antipodagraria.
Aqua ad hemoptosiu[m] sanguinis spumatum.	Aqua ad ambus.
Aqua ad phthisin, & ulceras pulmonum præstantissima.	Aqua cancerum ad idem.
Aqua antipleuristica.	Aqua purgans.
Aqua mirabilis ad collapsas vites instaurandas: & ad spiritu vitales & animalia reborandas & resuendos, qua elixirio vita equiparari possit.	Aqua vomitoria & purgativa simul.
Aqua caponis ad idem.	Aqua ophitbalmitica.
Aqua ad cordis reparationem contra venenata, & pestilentiali nnes afflictiva.	Aqua cinnamomi.
Aqua ad pestis curationem & præservationem.	Aqua caryophylli & aliorum aromatum.
Aqua antifebratica.	Aqua imperialis communis & paratu facilis.
Aqua alia contra omnis generis febres, praesertimque contra intermitentes.	Corticium arantiorum.
Aqua ad febres et pestilentes & ardentes.	Et limonum exsiccatorum ad solem, ana 3. iij.
	Nucu meschata.
	Caryophyllorum.
	Cinnamomi ana 3. ij.
	Fel Melissa.
	Maiorana.
	Thymi.
	Hysopo, pro perse exsiccatorum an. m. j.
	Fl. Salvia.
	Anthos.

*Calendula.**Betonica ana p.j.*

Iucifis & contusis omnibus, quæ incidi & cõtundi, aut immixtum quoque modo debet, ponantur in alembicum affundendo.

*Aquarum rosarum,**Et ulmaria ana q.s.*

Vt supeinentat materiam duobus tribus digitis, digerantur vase optime clauso ad calorem Balnei Mar. per octiduū: dein per cernes destilletur, vt artis est, & fiat aqua imperialis: Cui si propterea salem addideris, validior efficaciorq; efficiebitur. Hæc aqua cerebrum, cor, stomachumq; imbecillum roborat: si gutturæ aliquot vel per se, vel cum iuscule exhibeantur. Specifica præsterrit quoque est ad iuandam in sterilibus conceptione, huic adiecta prius copiosa satis testiculorum lepocum quantitate, ex quibus prædicta aqua per viam digestonis salem alligere poterit, & præstantior reddit.

Elixir vita Maius, admirandum remedium ad inueteratos morbos perneque desperatos propulsandos, sanitatem conseruandam, vitamque ipsam protogandam.

*Rad Zedoaria.**Angelica.**Gentiana.**Valeriana.**Tomentilla.**Scorzonera.**Galanga.**Ligni aloes.**Santalii estrini, ana 3. ij.**Fol Melisse.**Mentha rubra.**Majorana.**Basiliconis.**Hysop.**Tyymi.**Chamedryos.**Chamedryos ana m.j.**Gran.Lauri.**Juniperi.**Cori, Limonum.**Arantiorum siccorum.**Sem. Passia.**Seselis.**Anethi.**Foeniculi.**Anisi.**Citrri.**Cardui benedicti ana 3. ij.**Caryophyllorum.**Cinnamomi.**Macis.**Zingiberis.**Cubebarum.**Cardamomi.**Piperis longi.**Et rotundi.**Spicarii ana 3. j. 6.**Bentonii**Myrra**Olibani**Succini**Malibchesana 3. vj.**Flor. Rosmarini**Salvia**Paonia**Stachados**Calendula**Lauendule**Hyperici**Centaurii minoris**Betonica**Lilii conuall.**Tilia arboris ana p.j.**Flor. cichorii.**Rosarum rabi.**Englossa ana p.j.**Mellis granati**Sacchari albi ana lib. j.**Aqua vita optima rectificata lib. x.*

Incidenta incidantur, & condenda cōtundatur. Omnia hæc in marracium capax, & Hermetice clausum, ne vides exhalat, invenita in summo equino mediocriter calido, per 8. aut 10. dicas putrefiant: putrefacta fontiter exprimantur: expressio vero per cornutam, vel alembicum ad convenientem igne destillentur: ponendo in limbo alembici mochæ

3. si ambra grisea, crociana 3 j. Aquam, quæ primum ab expetitione illa effluit clarissima, (pretiosa tamen) seorsim asservabis. Cū vero recipiens (quod capax vitreorumque esse, & optimè cum collo cornutæ adhærente debet, ne vel minimum quidem exiret) obscurari, spiritibusque subalbidis offertur percipies, alius eiùs loco aut idemmet repones, si prius exsillatum illum primum liquorem seorsim asservandum separaveris. Inucto que deinceps optime, ut prius, cum collo cornutæ recipere, ignem per gradus ut artis est, pedentum augebis, quo prædicti spiritus subalbidi non amplius apparet. Dein austerum tunc recipies, ut eam, qua secundo elicita est, aquam (quam matrem balsami vocant) seorsim etiā separares, adseruesque, & hæc quidem tum ad plures morbos extirpando, tum ad consuetudinem sanitatem mirabiliter profectu condacit. Accēmodat rursus prædictum recipiens, sicut fecisti antea, per gradus auge, donec distillato primo oleo subfluo, deinde iubicudo, materia in fundo hæc remaneant, nec tamē perfecte ardor, ne qui extillatur liquor, adiustione suboleat. Quibus peractis assume tibi aquam illam clarissimam, quam primo fatis copiose elicuisse, affunde residuis fascibus, & fac ut simul per 6 aut 7 dies digerantur ad calorem Bain. Mar. donec aqua colo retur, & flauescat, attracta scilicet magis ignea & oleoginosa materia portione. Fæces residentes, cum scilicet omnem tinctuam suam prædictæ aquæ impresserint, seorsim ad discordos vius adseruentur. Post oēs prædictos liquores (seruata tñ, si buerit, ex unoquoque proportione aliquæ ad effectus supra cōmemoratos, quibus mirum in modis proficiunt) & cū quoque ipsum liquorē, qui ex fascib⁹ tñ tinctu attracterit, simul mitebis, vnde pietiosissimum, longaque prædictis excellētiēt elixit vitæ elicias, ut sequitur procedendo.

Tres itaq; prædictos liquores simul mixtos per cornutam, aut albicun vitreum (nulla ramenta præmissa digestione patermixtionē ipsam) destillabis, eademque plane ratione qua prius elementa principiaque liquo, si se parabis. Elicies namq; primam aquam clarissi-

mam, quā seorsim referuabis, cū scilicet recipiens fumo nubilo, obscurans percipies: deinde mutato recipiente, accommodatoq; ut prius, igne coquimur ab aliis, donec liquorē subtilissimum efflueret percipias, quæ cū seorsim, ut priorem adseruabis. Interim dum prædictas distillationes, aut elemorum sue principiorum duorum separations sū, referuas super us fæces ad igne reverberi calcinabis, ex quibus in cinerem redactis sal, vitatis aliis, cū prima tua aqua clarissima allicies, q; quidem aqua sale suo imbuta, cū resiliens duobus adscenatis i quatuorbus permiscetur, ut raudē ex triangulo facias circulus, ut loquitur philosophi, nē peccat ex trib⁹ illis distinctis aquis per circulacionē in pellicano, ea, qua deces, aste, facta, rna essentia erupat. Fazq; ea ratione magnū illud elixit vitæ, arcuū admittit. Et id quidem via fatus succedita, faciliter atq; philosophica vetisq; philosophis nota, ex qua viam & certam methodum omnibus iebus conficiendi elixiri consequeris.

Huius elixiris ineffabiles sunt virtutes ad curandas & praecanendas veri gines, epilepsias, apoplexias, paralyseas, manias, melancholias, asthmata, synopes, lipochymias, stomachique & alijs patiuum imbecillitates, cachexias, billescas passiones, & alia id gen⁹ summa & deploranda symptomata. Huius guttula aliquot tantū exhibeatur cū decocto cōuentu, morboq; appropriato, ut verbi gratia ad epilepsias, cū aqua peconis, liliis cōvali, aut florum tiliæ alboris: Ad paralysin, cū aqua calidulae: ad pestē, cū aqua vmaria, aut cardui benedicti: ad asthma, cū aqua scabiosæ, peti, tussilaginis, aut similib⁹. Valet etiam illud elixit ad restaurationem & conseruationem balsami nostri radicalis, si quatuor aut quinq; guttulas exhi beantur cum iuscuso, vieno aut conuenienti aliquo liquore.

Sed diees laboriosorem & quo, prolixioresq; esse huius elixiris præparationē. At fane longe satius, necessariumq; magis est, tēpus in tantis, tamq; admiradis iebus, quā in refacienda vilibus ac inutilibus, penitentiamentis officina collocare. Attamen ut omnibus etiā indulgeā, facilioē & jucundiorē.

rem foisan elixitis ad sanitatem conservan-
dam vitamque prolongandam, efficacissimi
preparationem subicubam.

Elixir vita minus, facillimum.

*2. Rad. gentiana in taleola settarum &
exsiccatarum*

Rad. centaurii minoris ana 3. ij.

Galanga

Cinnamomi

Macis

Caryophyllorum an 3. j.

Flor. Scleria

Hyperic

Rosmarini an p. g.

Vini albi generofissimi lib. vii.

Macerentur in matracio vitro bene clauso
per octo dies ad igne Baln. Matre lento, de-
inde fortiter exprimantur, & per alembicum
vitrum destillentur per cineras ad siccitatem.
Aqua de stellata flosibus refus. de, & ex his
in Balneo Mar. tepido totam tinturam elicias:
fæces post tinturam exractione reducantur
in cincras, ex quibus salicet elicias aqua cardui
benedicti, vel vlmarij, salemq; illi ex artis
præscripto optime depurati, vt docebitur,
cap. de salibus, prædicta sua propriez aqua
iuncte addes. Ex hoc elixite quartæ coche-
learis pars aut per se, aut ex liquore eouenienti
in diu exhibetur. Specifcum est remedium ad
œs cachexias, stomachi imbecillitates, que
à viscidis & muclaginosis humoribus, hoiac
adhaerentibus tartari expugnat, mundi
sicutque, veritatem generationem prohibet,
corpusq; sanum conseruat, & ab iniuitu sue
tur. Hoc autem bis tantum in hebdomade,
sed tamen longo tempore utendum est.

Aliud elixit paratu facillimum.

2. Ligni aloës

Rad. galanga

Zedoaria

Scorzonera an 3. j.

Macis.

Caryophyllorum.

Cinnamomi.

Cardamomi.

Dittamni.

Cortice citri ana 3. ss.

Coriandri preparati.

Granularum alkermes.

Iuniperi ana 3. ij.

Crasso modo contusa, in vas vitro cum
collo oblongo, quod mattacum nunc opam,
ponantur: super infundatur aqua vita fortissima,
ex vino canarium distillata, vt materiam
quatuor aut quinq; digitos supernaret, ma-
cetatu: omnia in loco frigido per spaciū 8.
dierunt, agendo vaso bis, vel ter in die: aqua
interea tēporis cūtias simpliciū virtutes ex-
trahet, ac iisdem imprægnabit & tingetur:
tunc id, q; elate factum, corundemq; ingre-
dientium proprietatibus tinctum & impræ-
gnatum fuerit, separabis per inclinationem,
studioges; in phialis probe clausis serabis,
ac tēpore necessitatis eiudid exhibebis coche-
learie dimidium, vel unum integrum ad sum-
mū. Ex residua maceria sine spissamento illo
formati poterunt linimenta ad aplexia &
paralysim, coronari futuræ, spine ceruicis, &
partibus ex causa aliqua frigida dolentibus
applicata in forma cataplasmatis sive linimenti,
addeando oleo convenientia. Vel ex his
omnib; & tāquā in modū aliātū aquā mo-
do descriptum componere licet, si liber.

Aqua thriacalis communis pro
gregariis.

2. Theriace Alexandrina 3. ij.

Myrra 3. j. ss.

Aqua vita.

Vini odoriferi an. lib. f.

Misceantur, digerantur, & destillentur ad
siccitatem in Balneo vaporoso. De hac aqua
exhibe 3. ss. cum aqua turca, vel sumariæ, po-
tentius sudores mouet, valet ad pestilentes o-
mnes affectus.

Aqua thriacalis, cordialis, & Bezo-
ardica, omnibus cordis pathematis,
pestiferisque effectibus, mito pro-
gressu conferens, sudor: mque
mouens.

2. Rad. Angelica.

Zedoaria.

Caryophyllata.
Barba hirsuti.
Tomentilla.
Petasites,
Enula campana ana 3. ij. fl.
Raf. Cort. Ligni Indici 3. vj.
Santalum citrini.
Cinnamomi.
Macis.
Gran. Juniperi.
Sem. Carduus benedicti.
Citrii.
Et corticis eiusdem, ana 3. j.
Diptamni alii.
Scabiosæ.
Mencha rub.
Chelidonia,
Scordii.
Ruta.
Melissa.
Scorzonera ana m. j.
Flor. Centaurii minoru.
Hyperici.
Gentia.
Calendula.
Borragini.
Engl. ssc. ana p. j.
 Macerentur per quartiduum ad ignem Baln.
 Mar. in
Vinum maluatic lib. iiij.
Succo limonum.
Aqua nucum viridium.
Melissa.
Vlmaria.
Cardui bened. ana lib. ii.
 dein exprimantur. Expressioni adde
Theriaces 3. iiij.
Confidionis de hyacintho 3. j.
Conf. alkermes 3. vij.
Diamargarit frigid.
Diatoralli 674 3. iiij.
Diambra,
Diamoschi ana 3. iiij.
Creti,
Myrra ana 3. ii.
Sacchari candi lib. ii.
 Maceteretur de uno per duos tresue dies ad

eundemmet ignem balnei. Dein destillentur
 per cineres ad siccitatem, fiat aqua theriacalis.
 Ut præstantior & efficacior sit, extractus
 dum est sal ex fructibus residentibus, ea, qua
 decet, arte, atque cum aqua prædicta com-
 miscendum. Si velis, non opus est destillatio-
 ne: Sed de secunda infusione exhibebis 3. iiij.
 Validius namque ac præstantius est reme-
 dium, & prouocandis sudoribus magis ido-
 neum.

Alia aqua theriacalis cephalica, &
 affectionibus cerebri deploratis,
 nempe apoplexiæ, paralysi, cpi-
 lepsiz, & similibus
 specifica.

2. Rad. pœonia
Visci querini
Acori vulgaris, ana 3. iiij.
Gran. juniperi maturorum
Sem. pœonia ana 3. j.
Caryophyllorum
Macu ana 3. vj.
Castorei 3. fl.
Flor. stachados
Calendula
Betonica
Anthos
Salvia
Lili conual.
Tilit arboris anap. ij.
 Inciduntur incidentur, contundenda contun-
 dantur & macerentur per triduum ad ignem
 balnei calidi, in
Vini alb. generosi lib. iiij.
Aqua paucis
Salvia calend. ana lib. i.
 deinde exprimantur fortiter. Huic expres-
 sioni adde
Theriaces Alexandra 3. iiiij.
Conf. anacardina Mel 3. j. ii.
Diamoschi
Aromatici Gabrieli ana 3. ii.
 Macerentur denovo per duos trece dies
 ad ignem lentum Baln. Mar. dein expriman-
 tur & destillentur per cineres ad siccitatem,
 fiat aqua theriacalis. Datur ex parvo coch-
 leati

Iesi argenteo, ad insultus epilepticos, apoplecticosque & praedictos morbos minifice conduceens.

*Aqua antiepileptica maior Queret.
Huius aquæ descriptio reperitur in
nostra Tetrade, Cap. 24.*

<i>24.</i>	<i>Rad. angelica</i>	
	<i>Zedoaria</i>	
	<i>Bardana</i>	
	<i>Scorzonera</i>	
	<i>Tomentilla</i>	
	<i>Bistorta</i>	
	<i>Enule campana</i>	
	<i>Gentiana ana 3. j. f.</i>	
<i>Rad.</i>	<i>aconia marli & fiamina, decrescente luna, in signo Leonis collecta</i>	
	<i>Rafnia & ligni buxi</i>	
	<i>Visci querini</i>	
	<i>Ei visci coryli ana 3. iij.</i>	
	<i>Santali curini</i>	
	<i>Ligni aloes</i>	
	<i>Myrobalan omnium ana 3. j.</i>	
	<i>Dittamni albi 3. vij.</i>	
<i>Herb.</i>	<i>Melissa</i>	
	<i>Scabiosa</i>	
	<i>Acetosa</i>	
	<i>Fumaria</i>	
	<i>Agrimonia</i>	
	<i>Ruta</i>	
	<i>Anagallidæ</i>	
	<i>Matricaria</i>	
	<i>Menha rubr.</i>	
	<i>Absinthii Ponticæ</i>	
	<i>Hysopæ ana m. ij.</i>	
	<i>San. Cardui bened.</i>	
	<i>Citræ</i>	
	<i>Paeonia</i>	
	<i>Seferæs</i>	
	<i>Gran. Juniperiana 3. f.</i>	
	<i>Cubebærum</i>	
	<i>Macu</i>	
	<i>Nucis moschata</i>	
	<i>Cinnamomi ana 3. iiiij.</i>	
<i>Flor.</i>	<i>Genista</i>	
	<i>Hyperici</i>	
	<i>Centaurii minoris</i>	

Tilia arboris.

Lilii connall.

Calendula.

Laurendula ana p. ij.

Flor. Cichorii

Buglossa

rof. rubr. ana p. j.

Sumendaæ erunt radices, herbeæ & flores, qui quam recentissimi fuerint ex tempore opportunitate, qua parabitur haec herbaeælis aqua: quod quidc' cōmodissime fieri possit, eū omnia tunc abunde vigeant, & virtibus valcent. Atq; haec radices, herbeæ & flores recentes, in amplio mortatio quā tenuissime contundentur. Quæ si secca fuerint recentiorū deſclu crassifolue cōquassabuntur. Omnia autem optimè mixta ollæ indantur vitreatæ ſatis capaci, vt tota mixtio libere ea contineatur: cui superinfundantur

Aqua bellatrix primula veris

Lilii connall.

Flor. Tilia

& calendula analib. j. f.

Aq. Melissæ

Hysopæ

Rofmarini

Genista ana lib. f.

Vint. albi optimi lib. ij.

Aut quantum ſatis fuerit, ad mixtionē illam imbuendæ & petfundendæ, quæ ſepē manibꝫ intu aut cochleari cōprimetur, ut meli⁹ humectetur, & liquorē imbibat. Hæc autē olla articulissime occluſa, ne quid expiret, lēo igne foueatur, dum materia tepeſcat, vt ſic melior ac facilior fiat fermentatio, ſepte aut octo dieſum ſpatio, quo enim diuturnior maceratio, eo melior futura eſt fermentatio. Postea exprimantur omnia, & lineteo ſecernatur ac traiiciatur expreſſio. Deinceps ſæces torculari fortuer cōprimantur, vt tandem aridissimæ reddantur. Atq; to⁹ hie expreſſus liquor in plures alebicos diſfundatur, vt in magno defiliatorio cupreō ſimil colligatur, cu⁹ refrigeratorio valeat (quæ omni b⁹ pharmacopeis obvia & olea vegetabilium extrahenda) ex quo aqua exultet, q̄ pretioſa & excellens futura eſt.

Relictæ

Relictæ autem fæces superiores interea igne
reuerberi in cineres reducentur, quibus ag-
ptime calcinatis, superior aqua calidæ affun-
detur & reaſfundetur, donec suum salem ab
illis extraxerit, sicque potentior & efficacior
reddatur, que tamen sola & circa ſalis ſui ad
iunctionem, ad curationem & præcautionem
epileptiarum omnium, ſue idiopathicarum,
ſue lymphaticarum, omnibus etiam atatib⁹
& temperamentis ad 3. h. tunc & feliciter ex-
hibeti potest, idque matutinis horis. Neque
etim ea præparandi tantum & corroboran-
di ergi vim habet, ut quæ etiam malignas
qualitates adoriantur, unde cunq; ex progre-
diantur, ſed etiam huius morbi verum ſpeci-
ficum, & ἀλεξιφάγον, eſſe certissimum fit.

A D D I T I O.

Verumtamen vt hac aqua nobillior, per-
fectior & maioris virtutis fit, ac energiæ mag-
gis ſpecificæ aduersus hunc morbum, addi-
tamentis hiis, quæ ſequuntur, diabitur, ut vi-
delicet ad illius aquæ libras quatuor addas

Theriaea Veneta aut Monſtſſulana,
eiusque quam optimam 3. ij.

Confectionem de hyacintho 3. j. B.

Confeſſio alkerimes 3. B.

Pulu. Diamargarit.

Diachorall.

Latiſſant. Gal. ana 3. ij.

Diacastorei 3. B. aut etiam amplius,
Castorei ſiſius ſimplicus 3. ij.

Camphora 3. j.

Mixtis omnibus & vasi longioris collis (quod
maracium vocant) firmifime clavis impo-
ſiūs, in Balneo Mar. fiat digeſtio per quatuor
dies. Deinde igne cinetur destillatio per
alembicum extrahator, destillata aquam ter
aut quater ſuper suas fæces cohobando, ea
cautione tamen, ne nimis ſecum exſiccacio-
ne liquor exiatis aduertionē redoleat. Que
tamen nō eſt metuenda, ſi ex Balneo Mar. &
vaporoflo, vel ad ſiccitatem viſque fiat exiſta-
tio. Hac ratione prestantissima aqua elici-
etur, nō tantum in oīs epileptiās, ſed etiā apo-
plexias & paralyſes. At ſecondæ huius de-
fillationis fæces in cineres redigatis, & ex-

iis ſalem, aqua meliſſæ, iuita artem extra-
hat, eumque ter aut quater, ad maiorem pu-
ritatem & ſubtilitatem, ſolutatis, filtratis &
coaguletiſ, eumq; ſue aquæ immifeatæ, in
qua confeſſionem ſoluetur, auctiores longe vi-
res, & potentiam multo energiam eius-
modi aqua habitura eſt.

Aqua antaploplectica minor.

2. Aquarium Flor. Tilia arboris

Liliſ conval.

Ceraforum mignorum

Salvia

eo quo dicitum ſupta modo extractarum
ana lib. j. B.

Viſci querini

Dittamni

Caryophyllorum

Cinnamomi

Nucis moschata

Macis

Cubebarum

Zingiberu ana 3. j.

Sem. Paonie

Dittamni an. 3. j. B.

Baccarum juniperi

Flor. Anthos

Salvia

Betonica

Stachydotis

Calendula

Hysſopiana p. j.

Camphora 3. ij.

Digeratur per aliquot dies, dein deſtillen-
tur per balnum vaporofum ad ſiccitatem:
dolis cochlæate j.

Alia aqua ad epileptiam, apo-
plexiam & paralyſin.

Quercet.

2. Rad Recentium angelica

Enula Campana

Zedoarid an. 3. j.

Raf. ligni buxi 3. ij.

*Rad. Paonie lana in leonis ſigno decre-
ſente, ſi ſeripto eſt, collecta;*

Viſci querini rec. an. 3. ij.

Dittamni albi 3. j.

Sem.

Sem. Carduus bened.

Citrinj

Acetosa

Portulaca

Paeonia,

Luna decrecente collectorum & decorata
torum aqua 3 fl.

Nucia moschata

Macin ana 3 ij.

Flor. Cotula fastida.

Sambuci ana p. ij.

Flor. Salsisia

Stachys

Lily conuall. ana p. ij.

Puluerisanda puluerisentur crassiusculæ, &
contundenda contundantur ac inateretur
per quadratum ad ignem Balm. Mar. in a-
quatum

Ruta

Ceraforum nigrorum

Flor. Tilia

Genista

Hyperici ana lib. ij.

Dein fortiter per torcular extimatur. Huic
expresioni adde

Diamoschi

Diamargaritis frig.

Diacorall. ana 3 fl.

Rasora cornu ceruini 3 j.

Confetti de hyacintho

Confetti alkermes

Theriacæ veteris ana 3 fl.

Cumphora 3 fl.

Denuo per duos dies in bal. Mat. digerantur,
ac tandem destillentur per cineres. Huius
aqua exhibeat pro dosi 3 fl. vel 3 j. in
ipso paroxysmo. Ut præstantius euadat re-
medium, salem ex capite mortuo aut facie
bus in cinere redactis, vt attis est, extra-
ctum addes, reaflusa nempe ea ipsa aqua su-
per cineres roties, dum virtute salis impræ-
gnata sit.

Aqua hirundinum antipi-
leptica.

*If. Hirundinum adhuc in nido existen-
tium viij. aut x. paria.*

Flor. Lily conuall. p. ij.

Caryophyll.

Macin ana 3 fl.

Coquuntur omnia in duabus tribus
heminiis vini albi optimi: dein exprimantur
fortiter, & destillentur: huius aquæ cochlearia
duo hoc morbo correptis exhibeantur:
prompte enim à præsenti paroxysmo libe-
rat, futurumq; prohibet. Hanc me primum
docuit D. Rondeletius, Med. celeberrimus
Monspelensis, & præceptor meus, quam ta-
men pro magno & non resolando secreto
celabat. Eadem autem hirundinum aquæ
paucula, quæ sequuntur, adieci, cuius etiam
felices & admirandas vidi experientias.

Alia aqua hirundinum.

Accipe suo tempore sex aut septem vel
plures, si velis, hirundinum nidos, cum ipse
lanugine cooperiti incipiunt. Has integras
in alembicum proprium conilice, destilla &
aqua inde effluentem allera. Dein feces
residuas in fundo subsidentes in cinerem,
qua decet, arte, redige, ex quo sume lib. fl.

*Cinerum crani humani, & sifiori pe-
restit, non humani 3 ij.*

Castorei 3 j. fl.

Palu. visci gerni 3 fl.

Succir rad. & fol. paeonia 3 vj.

Aquarum flor. hyssopi

Flor. tilia arborie

Lily conuall. ana lib. j.

*Aestu scillitatis lib. fl. quibus infunde
aqua omnem, quam ex hirundinibus eli-
cuisti: macerentur omnia per aliquot dies ad
ignem balnei, dein per cineres aut saltum per
Balneum vaporosum ad integrum secunda-
tem destillentur: ea enim ratione aqua iu-
nctio non redolebit, sed cum omnibus
suis qualitatibus integris & requisitis effuerit.
Hæc aqua per se sola, sale proprio imbuata
(præmissis tamen per sensum integrum
generalibus remedius conuenientibus) ad
medium cochlearie sumpta mirabilis esse-
tur prodit.*

Alia prædicta aquæ preparatio.

If. Suo tempore viij. aut viij. pullorum hi-

rundinum nidos, sola tantum lanugine hirsutorum, nec dum perfectius plumis vestitorum: hos in terreo vitreato vase, firmissime obstrato, ad reuertendandum componito, dum toti pulli in cinctem cum viscibus & plumbis redacti sint. Ex hoc cinere accipe 3 ij. (enius si tanta non sit copia, de reliquis tantum derahes, quantum fuerit defectus pulvis) cineris crani humani 3 ij.

Pulv. rad. visci querini

Angelicae

Zedoarum ana 3 ij.

Sem. Peoniae

Gran. juniperi coquassatorum ana 3 vj.

Castorei 3 j.

Succi radicum & foliorum peoniae

Aceti scilicet ana 1b. j.

Aquarum bissopi

Flor. Tiliae

Lily conuall.

Salviae

Rosmarini ana 1b. j.

Macerentur simul omnia in vase fortiter obstruto ad aliquot dies in Baln. Mat. deinde fiat destillatio in cineribus mediocri igne ad siccitatem. Caudendum, ne destillatum adficiens saporem referat.

Vt autem haec aqua corroboretur, & vis elus augentur, atidas facies accipe, easque in calcem vi ignis albissimam redige, quibus in manica, aut filio Hippocratis impositis, superfundatur destillatus liquor, qui cerebra repetitione sua calcis reaſfundatur, & identidem traiicitur, dum totum falem, in quo posita est summa remediū virtus, secum eduxit & asportavit. Atque sic aqua, non simplificetur & crasse fullata, quales sunt vulgares, quæ statim inuiditatem & corrupcionem contrahunt, sed omnium simplicium dotibus ac virtutibus impregnata, ac diuinae configurationis habebitis. Ex qua admirandos effectus (ex arte Spagyrica manantes) litis ubique & semper experituti.

Alia eiusdem aquæ preparatio.

U. iij. aut u. hirsutinum nidos, quos in

frusta cum ipsis plumis ac lanugine, & viscibus, dissecabis: coquantur in v. aut vj. hydromelitis sextariis, eo modo, quo aliz carnes in olla elixantur. His addere

Rad. & sem. peoniae

Angelicae

Visci querini

Rosae & crani humani

Cornu cervini

Gran. luniperi conquaſſatorum

Fol. Dictamnis

Melissa

Betonicae

Thymi

Hyſſopii ana q. volv.

Iaceſtum piego fortiter extinxiantur ac percolet, expreffione aut colatura sequentia adiiciantur.

Macis

Nuciæ Mochatae

Caryophyllorum

Cinnamomi ana 3 ij.

Castorei 3 b.

Flor. purpureorum anagallidæ

Liliorum conuall.

Tiliae arboris

Rosmarini

Salviae

Betonicae ana p. j. aut duos

Croci 3 R.

Camporum 3 ij.

Aquarum florum primula verba

Et calendula ana 1b. j.

Macerentur simul omnia ad aliquot dies, deinde fiat liquoris destillatio ex arte: cuius & in ipso patoxismo, & extitâ ipsius, prout morbus exigit, exhibeatur semiſochleare.

Aqua picarum composita ad Epilepsiam

quoq. specifica.

U. Pullos picarum N. xij. frustratim una cum intestinis & pennis incidentur, & ponantur in vas terreum vitreatum, addendo

Rad. l'aconiti

Zedoariz

Visci querini ana 3 ij.

Flor. Tiliae arboris

Lili

*Lily convall.**Hyssopiana p. q.*

Coquuntur in Oxymelite antebosati & aqua milliſ. an. 1b. iij. ad medietatis conſumptionem deinceps expiſi nantu. Huic expreſſio ni adde

*Gran. Juniperi**Sem. peonia ana 3. b.**Caryophyllorum**Nucus moschata**Croci**Cinnamomi**Cubebatum ana 3 ij.**Castorei 3 ij. b.**Flor. Betonica**Stachados arabica**Primula veris**Citri maliana p. ij.**Anemallada purpurea floribus p. ij.*

Contusis contundendis degantur per 4. dies: dein destillentur per balneum vaporosum ad fuscitatem. Dosis huius aquaz est cochlearium vel alterum.

Aqua ophthalmica.*2. Succ. eufragy**Chelidonia ana 1b. b.**Luctuosa caprini 1b. j.***Misceantur omnia simul, addendo***Zingiberie**Macis crassifolii conqueſſa-
torum ana 3 j.**Aloes 3 b.**Vitrioli albi 3 ij.*

Macerentur quatuor aut quinque dierum spacio, destillenturque per balneum vaporosum. Aquaz destillatae addetur hibiscus fructuла, non tamen puluerifata, que prius in cochleari fetteo novo ignita fuerint, nouies extinguantur, & tandem cum aqua prædicta continuo residere sinantur, cuius guttula una oculo etiam inflammato admoveatur: nec respicendum ad calida illa, que prædictam illam aquam ingrediuntur, etiam si initio dolor ingraueſcat, feruacatque per tempus aliquod: miris enim effectus proderet, tanta rūm illud oculis adhæſſens, pungens acer-

tumunque dolorem inferens, & falsas mo- uens lachrymas, diſſolventia. Singulare et remedium ad omnes ophthalmias, praſer- tendumq; sane omnibus istis simplicibus a- quis refrigerantibus, vt roſarum, plantagi- nis, chæſteſol. & ſimilibus, collitrisq; oculo- rum refrigerationi dicatis, vt ipsa etiam ex- perientia præter allatam ſupra rationem ſi- dem faciet. Conſert etiam ad amblypiam & amauolism, ſi huic crocus metallorum admiliceatur, quem credo baſin & funda- mentum aquaz ophthalmicaz Martini Rulā- di, docti illimi celeberrimiq; Medici Germani, cuius ipſe admirandos effectus miro ſuc- cesso expertus est, ut videre eſt in illius ce- tuuſi jam diu in lucem editis.

**Alia aqua aciem oculorum acuens,
excitatemque in ſenibus inci-
pientem prohibens.**

*2. Rad. Valeriana**Enule campana**Faniculi ana 3 j.**Herb. Chelidonia**Euphrasia ana m. q.**Betonica**Pulegyana m. q.**Sem. Foeniculi**Silera montana ana 3 vj.**Baccar. Juniperi 3 b.**Flor. Caprifolij**Rofarum albarum an. p. q.**Stachados**Salvia**Anthos**Sambuci**Calendula**Schananthes ana p. q.**Zingiberie**Piperis longi**Cubebatum**Cardamomi ana 3 j. b.*

Puluerifanda puluerifentur, & contunden- da contundantur, & infusa in hydrome- litis malazifici vel canariæ vini 1b. iii. ponan- tur ad ignem lentum vel ſolem, per qua-

tuor sexve dies: dein omnia prætol fortiter
exprimantur, cui expressione adde

Aquarum peculi Rofarum

Euphrasia ana lb. ij.

Foeniculi

Cheledonia ana lb. j. ss.

Misceantur, dosis 3 j. vel 8. pro iunioribus
sumatur bis terre in septima hora ieiuno ven-
triculo. Ex eadem met aqua potest instillari
una aut altera gutta in oculos quotidie
mane.

Aliq. aqua ophthalmitica.

Componitur etiam alia aqua ophthalmi-
mica ex ib. ij. urina pueri optime purificata,
addita 3 viij. vitrioli, totidem unice rutilus:
ex quibus omnibus per dies aliquot mace-
ratis, dein per cineres ad siccitatem destilla-
tis sit aqua ophthalmica, cuius guttula ali-
quot inflammat oculo, aut debilitato ad-
mouentur.

*Aqua ad haemoptosim seu san-
guinis sputum.*

2. Rad. Bistorta

Sympyti maioris

Tormentilla ana 3 j.

Herb. Centinodia

Millefolij

Veronica

Pyrola

Sanicula

Burse pastoris cum rad. ana m. j.

Summitatum rubi

Lentisci ana m. 8.

Gran. Sumach

Myrtill.

Sem. Plantaginis

Berberorum

Papau. albi ana 3 vj.

Flor. Nymphaea

Cucurbitarum

Citoniorum

Ros. rubr. ana p. g.

Costulis & commixtis omnibus mace-
ratur per quatriduum ad ignem balci in suc-
corum depuratorium

Plantaginis

Pertulaca

Avetosa

Agrimonia ana lb. ij.

Dein fortiter exprimantur his adde

Succorum acacia

Hipocistidos ana 3 ij.

Terre sigillata

Boli armeni veri ana 3 8.

Electuarij diatragacanthi frigidij 3 ij.

Macerentur denso per quatriduum, dein
per cigeres ad siccitatem destillentur: huius
aqua, qui laborat haemoptosi, capiat co-
chlearia duo aut tria, vel per se, vel addito
syrum myrtill. de rosis siccis, aut symphyti
descript. Emetnili. Quod si ab immodico san-
guinis fluxu exoluantur vires, adde 3 j. tin-
etur eotallorum, vel para destillatum,
quod cum morbo pugnet, & refectioni in-
seruat.

*Aqua ad phthisim & ulceram pulmo-
num præstantissima.*

2. Spec. Electuarij resumpti

Diapenidij

Diatragacanthi frigidij

Diatorall. ana 3 8.

Trochise. de Spodio

Et de terra sigillata ana 3 vj.

Conser. Symphyti maioris

Ros. rubr.

Flor. verbasci ana 3 j.

Sem. Plantaginis

Berber.

Melonum

Cuscute.

Papau. albi.

Citoniorum ana 3 x.

Pulveris cancerorum fluiatilium 3 ij.

Contulsi crassissimæ omnibus mace-
ratur per 4. dies in

Aquar. veronica

Scabiosa

Buglossa

Plantaginale

Sympyti maioris ana lb. j.

Deinde

Dein fortiter exprimantur & destillentur per
cineres: huic aquæ destillatæ adde

Tinctura corallorum

Et Magisterij perlarum ana 3 ij.

Butyris seu lattei Sulphuris 3 fl.

Misce, dosis 3 j. fl.

Vel per se, vel admixta 3 fl. syrupi myrrillo-
rum, aut de rosis secisis: de qua vtendum ad
plusculos dies.

Aqua antipeuritica.

Flor. papau. rheadij exfickerorum p. vij.

Coralli rubri tenuissime puluerizati, &

*Pulveris corticum auellanatum rubra-
rum*

Sem. Carduibus benedicti ana 3 j.

Macerentur per triduum ad ignem Bal.
Mar. in

Aquan. papauerie rheadij 1b. ij.

Carduibus eti

Ulmaria ana 1b. j.

Dein per cineres destillentur: de hac aqua
exhibe 3 ij. addendo syrapi papau. rheadis
3 j. idque ante somnum: reiteretur si opus
fuerit: non prætermittenda erit prius sanguini-
nis missio: cum haec aqua multos pleuriticos
etiam desperatos saniti breui restitutos se-
pe vidimus.

*Aqua mirabilis ad collapsos vires inflau-
randas, & ad spiritus vitales & animales
roborandas & reficiendas, qua eli-
xiri vita aquiparari potest.*

Fac destillati vinum Candiae sive vinum
maluti cum optimum quinques vel sexies,
in unaquaque vice rectificando, ut artis est:
In hac aqua vita post primam vel secundam
destillationem, phlegmatisque separatio-
nem, macera:

Flor. Rosmarini exfickerorum

Buglossa

Borragnis

Cort. citrijs secisi

Ligni aloes

Ei cinnamomi ana q. veler.

Habita semper quantitatis conficienda: ra-

tione: multoties hanc aquam cohobando &
reducendo. In cuius optime rectificate 1b. j.
dissolue

Confct. alkermes 3 fl.

Ambragrisea 3 ij.

De hac exhibe cochlearie dimidium in cor-
dis deliquio, melancholicis & aliis deplora-
tis affectionibus.

Aqua caponis ad idem.

Quamvis in V Veckeri viri doctissimi an-
tidotatio opere non minus laborioso, quam
utili, aliquot huius aquæ descriptiones satis
elegantia repertantur, non tamen intermit-
tere potui, quia hic vnam de nostris adiun-
garem.

*Caponem vnum (vel plures, prout lu-
bet) antiquum & pinguem exenteratum in
frusta discide, & in Phialam vitream capa-
cem iniice, addendo*

Santalii citrini

Ligni aloes

Caryophylorum

Mucis moschata

Cinnamomi

Maci ana 3 j.

Galanga

Corticis citri

Zedoaria

Creti ana 3 fl.

Flor. Rosmarini

Salvia

Betonica

Lauendula

Borragnis

Buglossa

Rof. rubiarum ana 3 j.

Coralli preparatis 3 j.

Granorum alkermes 3 ij.

Vini Canaria mensis.

Sacchari albissimi 1b. fl.

Vas bene clausum, vt nullo vapore, collo-
cetur in Balneum Mar. feruidum, per octo-
vel decem dies, donec capo vi bullientis a-
qua in minutissimas particulas decoctus
fuerit, exprimantur postea omnia per torcu-
tar, & in alembico destillentur. Dosis est co-
d 3: chlear:

chlear ynum atque alterum. Gesherus hanc aquam mitifice commendat ad vites exhaustas, & ipsas etiam febres continuas, & aqua ad cordis roborationem contravenena & pestilentes omnes affectus.

24. Rad. Angelicae

Carline

Tomentilla

Cont. citri

& *Olibanum ana 3 ij.*

Sem. Carduicamenti

Acetosa

Vlmaria

Santalorum omnium ana 3 h.

Conseru. Buglossae

Rofarum

Violarum

Mithridatis

Confest. de hyacintho ana 3 ij.

Spec. Diamargariti frigidi

Camphora ana 3 ij.

Terenda terantur crassifuscule, & indantur omnia in alembicum vitreum, superaffundendo aquæ vita rectificate lb. iiiij digerantur vase optime clauso: Dein per cinetes aut balneum vaporosum destillentur. Et aqua mirabilis ad lipothymum, syaconem & pestilentes omnes affectus: dosis semicochlearie argenteum, vel paulo plus.

Aqua ad pestis curationem & præseruationem.

24. Ligni aloes 3 j.

Rad. Caryophyllata

Gentiana

Zedoria

Angelica

Tomentilla ana 3 ij.

Chamomi

Mais

Santalum bri

Bacc. Ianiperi

Sem. Carduicamenti

Cort. Citri & sem. eiusdem ana 3 vj.

Diftamni Cretunis fict

Melissa

Hysopiana m.j.

Rasura carnicervi

Eboriana 3 h.

Macerentur ad ignem lento per sex octo dies in succorum depuratorum ruta, scorodij, & vlmariana 3 vj. vñ deinde fortiter præstiter exprimantur: his addit.

Theriacas

Mithridatis optimi ana 3 ij.

Confest. de hyacintho.

Alburnea ana 3 h.

Spec. diambra 3 ij.

Croci 3 j.

Camphora 3 h.

Vinum matutinici

Et aqua vita optima ana 1b. 3ij.

Infundantur denudo per sex dies ad ignem lento vase optime clauso, ut nihil expiret: dein fortiter exprimantur: de quo expresso, si velis, exhibete poteris, peste iam correpti 3 ij. Est magnum sudotificum. Vel expressum illud destilletur per cinetes, & fiat aqua: dosis 3 ij. h. his addendo syropi acetositatis citri, vel limonum 3 h. fiat potio: sudorem mirum in modum proflueat: peste correptis primo etiam die exhibetur, etiam prætermissa purgatione, & sanguinis missione, quam evacuationem in multis pestilentiis affectibus improbamus: reitteretur potio, si opus fuerit, sequenti die. Confest etiam ad omnes affectus venenatos, si cum aliqua aqua vel syro conuenienti commiscatur. Ad pestis præseruationem sufficiunt quatuor sexue huius aquæ guttulas, in vino vel iusculo conuenienti, & mane propinatas: ex guttulis aliquot eiusdem aquæ labra, nates, aves illiniti etiam poterunt, singulis matutinis grassante mortbo.

Aqua anti-febatica.

24. Melissa

Betonica

Argentine ana partem unam.

Vt ex illis omnibus fons natus & expressis lb. iiiij. ad minus succi extrahi possunt.

Succi

Succifoliorum & rad. Centaurij minoris,
(quod febris fugam vocant) ib. ij.

Aqua affacorum seu cancerorum flui-
tium cum crustis conqueritorum
ib. j.

Aqua ex succo capitum papau. albi elicita
ib. 8.

Aqua fructuum fragariae ib. j. ff.

Misceatur, & per alembicum vitreum
per cineres destilletur: specificum est tem-
pore ad omnes genetis febres, ac intermit-
tentes potissimum, sed maxime tertianas
nothas & exquisitas. Huius autem usus est
eiusmodi, ut 12. horis ante paroxysmum ely-
ster emolliens & refrigerans iniciatur: dein
quinque ante praedictum paroxysmum ho-
ris insculum optime consummatum exhib-
eat. Accessionis vero initio propinande
æstro sunt 3. iiij. praedictæ aquæ, cui si gutta-
las aliquot spiritus vitrioli addideris, præ-
stantior evadet.

*Aqua alia contra omnis generis fe-
bres, præcipue que contra in-
termittentes.*

U. Aquarum Fragorum
Centaurij ana 1b. ij.

Mellis ib. ij. vel ij.

Omnibus invenientur mixtis indantur in Ale-
mbicum, quod sine pileo informicarum acer-
uum sepiat, ubi formicæ à mellis dulce-
dine pellectur, cateruantur irruent in hanc a-
quam: postquam harum sufficiemtē colle-
genis quantitatē, exime vas, omnia inuen-
tem optime agitando: dein capitulo, super
alembicum reposito, ordinum fiat destilla-
tio per cineres. Dosis est semicochleara, aut
paulo plus, si viræ patiantur. Initio paroxys-
mi satis vehementem prouocat vomitum:
infinitus ex huic aquæ vix pistrinam valetu-
dinem recuperabitur. Sed Medicus est, delibe-
rate prius quam eandem portigat, num æ-
ger ad vomitum proclavis sit, nec ne' r' num
materia, quæ febrem efficit, idonea sit vacua-
tioni per vomitum, aut contra? nūcque æ-
git viræ validiores aut debiliores existant?

His omnibus exquisito iudicio libratis, in-
trepide vomitum hoc exhibebitur, cuius
effectus præstantissimi se indies in pluri-
bus ægrotis prodent.

Aqua ad febres etiam pestilentes
& ardentissimas.

U. Rad. tormentilla

Buglossa

Scorzonera

Acetosella ana 3. iiij.

Theriacæ Alexander 3. ij.

Succi Limonum depuratis

Aquar. Fumaria

Vlmaria

Carduibenedit.

Centaurij minori ana 3. iiij.

Diamargarie frig. 3. iiij.

Extracti sciroris 5. ij.

Macerentur per quartiduum: dein exprimā-
tur & destillentur, de quâ ægrot febriterans
capiat 3. iiij. & copertus paulo plus solito
fudabit.

Aqua antinephritica.

U. Rad. Repta bonis

Petroselinii

Eryngiorum ana 3. iiij. ff.

Parietaria

Herniarie

Saxifraga cum tuto ana m. ij.

Argentaria m. j. ff.

Senenorum

Baccar. Alkekengi conquass.

ana 3. ij.

Milys solo

Fæniculi dulcis ana 3. ij.

Conquassentur & macerentur in vini albi
generosi suffic. quantitate per quartiduum:
dein fortes exprimantur & destillentur: de-
haæ aqua sumat cochleara vnum aut alterum
singulis matutinis, a. c. p. p. prius bolo-
ex cassia, vel ex electuatio lenitudo, vel dia-
lebetsten.

Alia aqua antinephritica.

U. Succor. Argentaria

Semel-

*Senelorum**Parietaria ana* lb. j. f.*Hydromelitie scilicet iib. j.**In his liquoribus simul mixtis macera per 5
aut 6. dies ad ignem lentum Baln. Mar.**Gran. Iuniperi contusorum 3 ij.**Milij solle**Saxifragia**Althea**Bardana**Foeniculi ana 3 ij.**Pula. Herniaria**Rad. Rofla bonis**Cinamomi ana 3 j.**Camphora 3 ij.*

Dein destillentur per cineres. De hac aqua
exhibe ad 3 ij. cui aqua si sal proprium ex
arte paratum, & conuenienti quantitate ad-
das, longe potentius erit remedium.

**Alia prædictæ aquæ præpa-
ratio.**

*2. Succor. Raphani**Limonum ana* lb. j. f.*Aquar. Betonica**Argentaria**Saxifragia**Verbena ana* lb. j.*Hydromelitie maluatici* lb. ij.

In his liquoribus simul mixtis macera per
quatuor aut quinque dies ad ignem lentum
B. M.

*Granor. Iuniperi maturor. & recent.
3 ij.*

*Milij solle**Sem. Bardana**Raphani maiorie**Saxifragia**Vrticea**Copa**A. 6**Foeniculi ana 3 j. f.**Quatuor sem. frig. maior. mundatoru**Sem. Althea ana 3 vj.**Extracti lithontrub.**Elettmar. Ducus**Et Iustini, Nicolai ana 3 f.**Calcis testarum ouorum**Cinamomi ana 3 ij.**Camphora 3 ij.*

Dein fortiter exprimantur & destillentur per
cinetes: de hac aqua exhibe ad 3 ij. cui aqua
si sal proprium ex arte paratum & conueni-
enti quantitate addas, praestantior multo e-
uader aqua.

**Alia adhuc eiusdem aquæ præ-
paratio.**

*2. Rad. Helenij**Pimpinella**Petroselinii**Pyrethriana 3 j. f.**Sem. Milij solle**Saxifrag.**Anisi**Foeniculi**Vrticea ana 3 vj.**Spec. Diatriponipiper.**Lithontrub. ana 3 ij.**Baccar. Lauri**Iuniperi ana 3 j.**Sanguinu hirci seu cervi 3 iiiij.**Halicacabi**Sem. Genista ana 3 f.*

Contundenda contundantur & macerentur
in suff. quantitate spiritus vini, per quatuor
dies, dein destillentur. De hac aqua exhibe
3 j. vel 3 f.

**Aqua ad comminuendum calculum
etiam in ipsa vesica.**

*2. Succor. Porri**Ceta**Raphani ana* lb. ij.*Limenum**Parietaria**Auricula muria ana* lb. f.

Omnibus his succis simul commixtis fiat
primum digestio, & fermentatio, (que duæ
operationes magnopere requirantur) deinde
destillatio. Addi quoque potest crystallus
calcisatus, nec non fimus columbinus, qui

totus

Aqua in vesicā immittenda. totus est nitidus, singulorum quantum satis est. Hæc aqua per os exhiberi, vel in ipsam etiam vesicam inuti potest. Calculum comminuit, & sensim in puluerem conserit, mucilaginosam patetam & taftaream o mæm substantiam, vade lapis generari soler, tum in tenibus, turn in vesica incidit & dissoluit, idque sine vilo periculo & dolore. Est denique remedium potentissimum & summum, nostroque artificio inventum & descriprium.

Ad idem.

U. Succ. Esula minoris

Verrucaria

Centumnodī ana 1b. j.

In his macera bortacis 3j. dein desfullentur.

Ad idem.

U. Aquarium stillatistarum Alkekengi & Fol. Querq. ana 1b. 8.

In quibus macera per quatuor dies ad igne Bal. Mar.

Rad. Pyrethri crassissimule contusa

Galanga ana 3. 8.

Aloes ex vesica 3. vj.

Sem. Foeniculi

Génista lusitanica folio

Mylis sole ana 3. ij.

Lapidis Indiaci

Linchia ana 3. y.

Desfullentur per cineres leato igne: dosis 3ij. vel tres.

Ad idem.

U. Rad. Raphani in orbiculos dissecta. & in alembicum iniecta bonam partem.

Huic adde

Cinnamomi

Nucis moschata 3j. aut amplius.

Pyrethri 3. v.

Bac. maturi iuniperi 3j. 8.

Foeniculi dulci 3. 8.

Vini albi optimi tantum, ut duos tres ve digitos materia m supererineat: omnia digerantur in loco frigido, vel per 10. vel 12. dies, & postea desfullentur per cineres. Dosis huius aqua est ab 3j. ad 3ij. vel omissa desfullatio-

ne, postquam macerata & digesta fuerint, trahiantur per manicam clipportatis, ac si voles, saccharum addes ad considiendum claretum, de quo capies 3j. vel duas.

Aqua ad præseruationem calculi.

U. Rad. Eryngiorum

Restaboule

& quinq. aperitimarum ana 3. j.

Herb. Hernaria m. q.

Cort. Limonum 3. j. b.

Quat. Sem frig. maior.

Sem. Malvae

Althea ana 3. ij.

Saxifrag.

Milys folies

Lapillorum Melphillorum

Raphani majoris

Bardana

Gran. Juniperi maturorum & rec. ana 3. vj.

Fruct. Alkekengi num. xx.

Iuniperum paria vj.

Dictamni manip. b.

Elar. Genista

Hyperici

Betonica

& Malus arborealis ana p. q.

Liquiritis 3. y. 8.

Cassia lignea 3. i.

Contundenda contundentur, puluerisanda puluerisentur & inacerentur in aquarum

Argentina

Senedorum

Parietaris ana 1b. 8.

Vini albi generosi 1b. ij.

Idque per quartiduum in B M. calido, dein fortiter extinxuntur: Expressioni adde

Spec. diatragacanthi frig.

*Trockis corum alkekengi sine opio
an 3j.*

Denuo digerantur ad ignum Baln. Mar. per vnum diem vel alterum, & desfullentur per alembicum vitreum, ut attis est.

Aqua hysterica.

U. succorum preparatorum Matricaria

c

Mer-

Mertensia an. 1b. j.
Nucia moschata
Cinnamomum
Ligni aleo
Macta ana 3j.
Flor. Anthos
Salvia ana p. y.
Gastorei 3vj.
Fæcula Bryoniae 3b.
Vini albi generosi 1b. j. b.

Digerantur per tres autem quatuor dies, deinde destillentur per balneum vaporosum ferventissimum: fiat aqua pro histericis omnibus affectibus: dosis cochlæar vinum mane. Vterum ab impuritatibus detersit; muliebri florib conficit; histericisque omnibus affectionibus conducit.

Aqua contra colicam ventriculi & intestinorum à cruditatibus & flatibus subortam.

Destilla aquam ex floribus *Nucum* & *Chamomillæ*, de quibus singulis cape 1b. iiiij. miscellanter, in rüque infunde per quadratum florum *Chamomilla vera* & *Sambuci ana* p. vj. dein fiat expressio & colatura, in qua rüversus infunde ut primum, per 4. dies prædictorum florum. *ana* p. vj. tandem denudo colentur, & præcio fortiter exprimantur, cui expressioni adde

Sem. Foeniculi

Anisi ana 3j.
Baccar. juniperi 3y.
Lauri 3j. b.
Cinnamomi eleoti 3vj.
Mentha rubr. ficea.

Anodynum Stent in infusione in Baln. Mar. per duos & aduersus dies: dein destillentur per cinetes. Hæc aqua est tum ventriculi, tum intestinorum anodynum remedium: dolores omnes à flatibus, & à quavis alia frigida causa subortos sedat, statusque ipsos dedit. Dosis ab 3ij ad tres.

Aqua scorbutica & hydropica.

¶ *Cort. Capparum.*

Fraxini

Tamarisci

Polypodij querñ ana 3y.
Herb. Cochlearia
Nasturtij aquatici
summitatum Melitta
Eupatorij Mefua
Ceterach
Chamadr.
Sem. Foeniculi
Anisi
Cardus bened. ana 3j. b.
Flor. Genista
Centaurij minoria
Hypericæ
Sambuci
Epilhymii ana p. y.

Omnia macerentur per tres dies in

Aqua Fumariae

Serrula ana 10. iiij.
Vini albi generosi 1b. iiiij.
Oxymelitis scyllitici 1b. j.

Dein coalentur & exprimantur: expressio nati adde

Trochiscorum de capparibus
Dialacea ana 3vj.

Postea destillentur per cinetes ad ficeitatem. Dosis 3ij. mane tribus horis ante cibum, continuando per aliquot dies secundum morbi magitudinem.

Hæc aqua tartareos crastiosque humores melancholicos tum in liene, tum in mesenterio, aliisque nutritioni famulantibus partibus collectos ac infarctos præparat, incidit, digerit, emollit & liquefacit, futurisque euacuationi aptos reddit, melanholiz hypochondriacæ, quartanæ febri, scirrho tum hepatis, tum lienis cōducit. Sed confit proprie ad scorbutum, malum quidem maritimis aquilonisque præfatum regionibus familiare & endemicum.

Si prædictæ compositioni herbas eichoraceas, radices vincetoxicæ, iubiq tinctorum, valerianæ, seminaque sambuci & ebuli addideris, cum trochiscis de eupatotio, de rosis & de thabarbaro, concinnabis aquam ad hydropem perutilem.

Aqua

Aqua dysenterica.

- U. Rad. Acetosa*
Pentaphylle
Tomentilla
Bistorta
Burra pastoris
Symphtys utrinusq; ana 3 j. fl.
Cort. Citri fissa 3 j.
Ligni aloes
Ligni rhodii
Myrobalan omnium an. 3 fl.
Sem. Melonum
Cucumeris
Acesosa
Citri
Portulaca
Endivie
Papau. albi
Pilly
Citri oriorum
Coriandri preparati
Et granorum myrti ana 3 vj.
Flor. Tarsi barbati
Malus arborecentia
Chamomilla
Rosarum rubr. ana p. q.
Macei
Nuci moschata ana 3 iij.
Cormicerni preparati
Trochiscorum de spodio
Et de terra sigillata
Lapidis hamatici preparati
ana 3 iij. fl.
Acacia 3 j.

Contundenda contundantur, & puluerifanda puluerisentur ac maceferetur per 6. dies ad ignem Bain. Mar.

- In aqua. Pyrorum agrestium*
Sorborum
Plantaginis
& Tormentilla ana 1b. ij.
Aq. Florum Malus arborecentia
Chamomille
Verbasci ana 1b. ij.

Dein coletur & quarto pime exprimatur: huic expressioni addo

Opij Thebaici preparati, id est, suo sulphure narcoticō (quod suauissimi somni loco veternum inducit) per lenem ignem prise solutum 3 j. fl.

Extracti dysenterici nostra descripti prius

Crocimariæ ana 3 ij.

Croci orientalis 3 j.

Spec. Diatragæ antiphrigidi 3 vj.

Dein ex artis prescripto defillentur, vt fiat aqua, quæ non tantum mirabilis est in dysenteria communis & pestilentiali, sed & in omni alijs fluore omniq; haemorrhagia sanguinis à quacunque parte defluat aut suboriatur.

Aqua hypnotica.

- U. 4 sem. frigidorum maiorum excorticatorum ana 3 ij.*
Sem. Papau. albi 1b. b.

- Lactuce 3 iij.*
Hyoscyami 3 ij.
Flor. Nymphaea
Vialarum
Rosarum
Papau. rheandie ana p. iiiij.
Flor. Sambuci
Et summittatum Ruta ana p. ij.
Macie
Nuci Moschata
Benjoian. 3 vj.

Contundantur & infundantur per quadratum.

- In aquar. Rosarium*
Lactuce
Nenupharis
Papaueris theadis ana 1b. ij.

Dein coletur & fortiter exprimantur: huic expressioni adde

- Requi Niep'jai 3 fl.*
Croc.
Mumia ana 3 iij.
Camphora
Castorei ana 3 ij.

Defillentur ex artis precepto: dosis hu-

ius aquæ $\frac{3}{ij}$ tempore somni. In omnibus diuturnis vigiliis, à febribus aidentibus præfertim excitatis plurimum conductit, prærendaque est, ut longe tunc aliis vulgaribus narcoticis, simplici ampero tequici Nicolai, Philomio, ipsique pilulis decynoglossa, & aliis eius generis. Hæc aqua dolorem etiam omnem obtundit & mitigat, atque inflammationibus omnibus intermis confortat, vitesque emulaqt alicuius laudani.

Aqua ad gonorrhæam fistidam & virulentam atq; etiam inueteratam præstantis.

24. Pulueris Menthae secca

Dictamni &

Rad. Iris Florentia an. 3 j.

Puluer sem. geniculi casti

Ruta

Lathus an. 3 vj.

Terebinth Veneta $\frac{3}{iiij}.$

Vini albi $\frac{3}{xx}.$

Hæc omnia iniiciantur in Alembicum, & per Baln. vaporosum destillantur: de hac aqua exhibe manu duo cochlearia per aliquot dies, præmissa convenienti seu merciali aliqua purgatione: hanc centus experitus sum: conductit etiam ad vlcera renum.

Aqua ad iectus sclopetariorum.

25. Arispolochia rotunda

Baccarum lauri in puluere redact.
ana $\frac{3}{ii}.$

Pulv. herb. Veronica

Pyrola in umbra ressecatarum
ana $\frac{3}{ij}.$

Astacorum in plenilunio capitorum & infurno exsecatorum & puluerisato-
rum $\frac{3}{v}.$

Omnes hi pulueres inter se mixti lineo faccio includantur. Quibus peractis, accipendum est vas nouum ceratum, v. treatum que, & satis capax, cui infundenda sunt heminæ tres vini optimi, miscendo sunu Pesuince-

recess collecta m. j. dein etiam sacculum prædicto puluere referunt, & optime deligatum. Quæ omnia ita disposita macetentur per dies aliquot, exprimantur fortiter & destillantur ad medie aut diuacum patium consumptionem. Tum reseruata seorsim aqua destillata faces residue per manicam Hippocratis transcoletur & leston afflentur. Huius autem vasis est eiusmodi, vt *V/sus aquæ* saucius vneias circiter duas aquæ destillatae ad *iectus* singulis matutinis per dies 14 continuos capiat, vt ex eo, quod in vasis fundo remanserit, optime, vt dictum, colato vulnus lauet, & turundam (quæ parua esse debet, etiam si cauum & profundum vulnus fuerit) linat, cui tandem folium caulis rubri super imponat, atque ita mirabiles aquæ effectus experietur. Vulnerata quoque est prædicta aqua, mitoque progrellu vlcera inueterata tam interna, quam externa sanat. Conferit etiam ad canctum, si cum ea decoquas vermiculos, qui multi pedes dicuntur.

Aqua balsamica excellentissima aduersus omnis generis apostemata; vlcera interna & externa; potissimum contra fistulas, & vlcera phagedenica & maligna.

Ex æquis partibus foliorum & florum Rosmarini foliorum & granorum.

Laser

Sanicula

Veronica

Peti

Myrti

Plantaginis

Destilla aquam, cuius Id. vij adde

Terebinth Veneta Id. j.

Gummæ hederae

& *Cerasorum* ana $\frac{3}{ij}.$

Thunis masculini

Myrræ

Momiae vere, an $\frac{3}{ii}.$ *f.*

Aloe succotrina $\frac{3}{ij}.$

Macie

*Maria**Piperis**Caryophyllorum ana 3j.**Sacchari id fl.**Croci 3 fl.*

Omnibus in uicem mixtis fiat in retorta destillatio per cineres, ut arsis est, donec recipiens sua sponte refrigeretur. Hanc aquam, qua tota oleaginea est circa villam rei alienius separationem, serua in phialis probe clausi. Nam excellensissima est, & pietiosissima, ex ea lauabis fistulas, admodum solummodo eius aliquor guttulis: item vleera canerosa, phagedenica & sordida, qua vicina sunt malo mortuo, & mira videbis Praestansissima quoque est ad carbunculum & anthracem pestilenter ad vomicas, abscessus, thrax pesti, apostematia, & interna vleera. Offerenda sunt tantum aliquor guttula cum vino albo aut cum alio quodam iuseculo, vel aqua vulneraria.

Aqua podagrifica.

2. Aqua destillationis sfermatie ranarum

*Tapis barbati**Felcis ana 1b. ij. fl.**Vrina pueri vini bibita 1b. iiij.**His adde Theriaces recentu 3 j. fl.**Varioli**Salis fusci**Aluminia ana 3 iiij.*

Destillentur ad siccitatem per cineres: huic aquaz adde:

*Salis Vitrioli, id est, e suo calcinato
extracti 3j. fl.*

*Camphora**Croci ana 3 j.*

M see. Cum hac aqua fuentanter partes dolentes tepide, sepe noua immersione renewando linteola. Vel cum muria salis & vrina pueri ana simili mixta, destillentur aqua ad eosdem metu dolores pacandos.

Aqua alia podagrifica.

2. Foliorum & florum sambuci viridium ana 1b. j. aut plus minus, prout libuerit, ma-

iorem vel minorē quantitatē conficeret. Contundantur omnia, & optimē macerentur in aqua vite, idque per dies duos vel tres in Baln. Mar. dein destillentur per vas vitreū vel cupreum ad siccitatem, deque haec aqua bis in die fuentur pars dolens, eaque sidenter & intrepide viere, vel etiam in ea Poda-gra specie, qua à calidis humoribus promauit.

Alia aqua antipodagrifica.

2. Spiritus viniri distillatis 1b. ij.

Mellū purissimi 1b. j.

Destillentur in balneo vaporoso: sic duos de-stillabilis liquores: pr. mus est aqueus, secundus multo fortior & sulphureus, quem se-orum relatur: magmati siue remanentibz adde

*Croci orientali integræ 3 j. fl.**Terebinthia Veneta 3 j.**Castorei 3 vj.**Tartari ad albedinem calcinati
1b. fl.**Salifus 3 j.**Phlegmatus vitrioli à suo spiritu nō
separati 3 iiiij.**Lixini farmentorum viti 1b. ij.*

Macerentur per 24. horas, dein destillentur ad siccitatem, liquor, qui inde emanabit seruetur etiam seorsim. Fæc bus remanentibus astunde priorem aquam referuntur: mace-rentur & destillentur. Tandem omnes liquores destillatos misce, & denuo per Balneum vaporosum destillat: sic habebis aquam anti-podagricam mira facultatis.

Hanc mihi aquam Germanus quidam vir celeberrimus tanquam singulare donum obtulit, affirmans, hanc esse ipsam aquam M. Rulandi. Eodem igitur, quo nobis constitutis pretio, eam nunc reddimus, dignam eandem siquantes, ut in publicum hominū conspicuum veniat. Exim. & enim ipsius effectus vidimus in sedulis podagrictis doloribus, si linteola in eadem mediocriter calefacta & immersa membro dolenti applicentur.

Aqua ad ambusta.

U. Aqua fistularis foliorum Filicis lib. j.

Phlegmatu virtuoli

& Aluminis ana lib. R.

Flor. Tapetis barbati

Fol. Hedera nigra ana m.j.

Limacum rubratrum

Ranarum

*Asterorum aut Cancerorum flumina-
tulum ana n.x.*

Destillentur in alembico plumbeo, fatis magno igne, ex hac aqua fose adustum locum quinque aut sexies in die. Aqua quoque spermatis ranatum mixta cum solo virtuoli phlegmate multum confert.

Ante multis iam annos descripsi aquam quandam in meo scelopatario, ex Filicis tan cum additione preparatam, que sola in ambustis presentissimum & summum est remedium, filiateola in ea imbuta loco afflito apponuntur. Aqua sequens in eodem libro nostro descripta ad eisdem viis valet, potestq; omni tempore parati.

Aqua cancerorum ad idem.

*Aqua ex- Cancri aut gammati bulliant cū aqua Sem-
temporanea periuui maioris in vase duplice accurate oc-
cancerorum. cluso per diem integrum: post destillentur
igae subiecto. Aqua ter affundatur capiti mortuo & abstrahatur, tum demum refer-
vetur. Inflammationi, ambustis, & carcinomati multum confert. Si ex cineribus capitis mortui salem cum propria aqua elicias, praestantius evader remedium ad curandam carci-
nomata & phagedenica omnia vlera.*

Aqua pur-
gans sim-
plex.

Accipiantur semina sambuci & ebuli, suo perfecte maturitatis tempore, quod erit circiter Autumnum initium, ex his prælio extinximantur vinum siccus, conquassatis simul vinaceis sibi nucleis suis internis mixtis simul omnibus fiat destillatio. Hæc aqua super feces suas cohobata insignem purgandi efficaciam habet, præcipueque seruos humores trahit, aromatizetur cinnamomo,

coriandro cum succo cotoniorum præpara-
to, & similibus. Hydriopicis dari potest ab
3j. ad 3ij.

Vix eisdem, ad eisdemmet viis, aqua *Aqua pur-*
fiat composita, quæ nobiliores ac validiores gans com-
purgandi vites obtineat.

U. Ag. us supra destillatarum

Sem. Ebuli & sambuci ana lib. j.

Succ. Peti

Florum persica arboru ana lib. R.

His adde suo tempore

Flor. Ebuli

Sambuci

Hyperici

Centaury ana m.y.

Flores prius contundantur, dein omnia simul destillentur per retortam ad siccitudinem vsque, idque virtute caloris balnei vaporosi.

Aqua huic adde

Aloe succotrina 3 iij.

Scammonia 3 ij.

Myrrha 3 j.

Cinnamomi

Sem. Foeniculi dulcis

Anisi ana 3 j.

Omnia iterum destillentur per retortam, cum suo recipiente, ut nihil expirare possit, idque in eodem balneo vaporolo: digestio-
nis tempus duret ad diei vius spatum, postea inferuerat balneum ad summum, ut ad siccitudinem omnia destillentur, nec ullum adustionis periculum hie timendum erit: a-
quæ enim feruentis vapores, vase vndique-
que accuratissime occluso, adustionem pro-

Aqua & o-
hibent. Quæ distillandi ratio omnium est lea simul
optima, utrissima & facilissima, qua sola, citra & una eli-
alterius tei additionem, ex omnibus herbis ciuunt ex
& floribus calcificandi vi prædiis, aquæ & omnibus
olea simul & vna elici possunt. Dicta aqua herbie &
omnes humores elementer purgat, infanti floribus ca-
bis, qui lumbritis & corruptionibus inter lide virtu-
tis infestantur, conduce, necnon illi, qui alia te caloris
*remedia vulgari modo parata protinus ab Bal-
vapo-
horrent. Dolis est ab 3j ad 3ij. habita ex gro-
rosa.*

Aqua vo-
Citca finem huius tractationis de aquis mitina &
vnicam adhuc cotonidis loco addemus, purgativa
quæ simul.

que vomitius & purgativa simul existit. Huius admirandæ admodum sunt dotes in curandis febribus etiam pestilentibus, que hoc ipso tempore tyrannidem suam exterrit in amplissima nostra Parisiensi rive: hec insuper præstantissimos prodit effectus in persanandis pleuribus, morbis multum popularibus & communibus: in quorum curationib[us] hodie infiniti errores cōmituntur. Quibus rationibus permotus, occasionem hic vel inuitus attipui, publici commodi causa, non diutius celandi tam arduum & excellens secretum, quamvis id præter institutum ex metallicorum remediorum familia desumptum sit: huius enim classis medicamina alio nobis reseruanda proposueramus, nempe in pharmacopeorum nostram Spagyricam, quæ propediem hanc quoque lucem visura est, modo Deus Opt. Max. nobis exiguum adhuc huius ritus visuram largiatur. Scio non defore citricos aliquos Censores, qui cum sint metallicorum medicamentorum acerrimi hostes, ob conatus nostros candidos proculduisse indignabuntur, nosque reprehensione & cibofonia lacestere haud dubitatibus. Sed patimur certe mouet ab ipsorum indignatione, dum modo nobis certo constet labores nostros in publicam cedere utilitatem. Satis est saltem iis placuisse & prossuisse, qui momis istis nulla in re inferiores existunt: hi me digum fauore suo existimabant, meaque me laude minime priuabant. Sed quoniam hoc remedium metallicum & chymicum est, in eo describendo vocabulis artis chymico-medicei intellectu facilis: mis vitæ: cū illi soli tam splendidis & lauis fereulis gaudis digni sunt.

*Magnesia
Saturni, &
Sal prunella.*

Et. *Magnesia Saturnina opalina & pellucida, & lapidis vel salis prunella ana, milceantur, igniantur & calcinentur calcinatione philosophica: magnesiam inuenies calcinatam & coloratam instar hepatis, quam dulcorabis & visibus reseruabis.*

Puluis metallorum.

Puluis hic erit instar alicuius croci, elque nomen croci metallorum vere competit, si quidem magnesia, à qua originem traxit, est

metallorum radix, & primum ens. Eius accipe ʒij aqua cardui bened. lib. ij vellites: cinamomi ʒi b. maceta omnia per biduum aut triduum, dein transcola & vsi reseruare hanc aquam, quæ in te optima meretur nunc upati aqua benedicta: insignes enim & mirandos edit effectus, de hac sume ʒij b. aut am plus horis matutinis: non est ingratii saporis: blande prouocat vomitum, & quatuor aut quinque sedes, evacuando per superiore & inferiora simul, quod vix præstabat aliud remedium. Visuratur ut supra felicissime ad omnis generis febres etiam pestiferas, pleurides item, aliosq[ue] deploratissimos affectus, qui ob radices profundas validiusq[ue] infixas vix subigi & edomari possunt.

A D D I T I O.

Equidem ignoro, num aqua benedicta doctissimi Martini Rulandi cum hac & equi paranda sit, necne: filii, tanto patre dignissimi, erit id edocere, & plane mihi persuadeo, eum in gratiam publici boni aquam suam, diu iam celatam, tandem in lucem producaturum. Observavi in eius centuriis permulta & egregia curationis experimenta, que in variis affectuum generibus ab ipso præstita sunt, & præcipue in pleurite, cuius morbo cā, paucorum dierū spatio, plerumque circa dieum criticorum observationem, venaeque incisionem absolvit. Fuit autem à nobis alias in observationibus nostris animadversum, pleuritidis quandam speciem esse, quæ in omnibus veram & legitimam, non Pleuritidem autem spunam emuletur: orta ea est à malignis & acribus vaporibus, ab inferioribus partibus sursum in pectoris regionem delatis, ex quorum virulentia & acrimonia, tunicae, pleurez dictæ, inflammatio, nec non venarum erosio excitat, unde sanguinis expulso, spirandi difficultas, febris, & alia symptomata, quæ veram & legitimam comitati solent, cōsequuntur: Vbi purgatio eū huiuscmodi præsidūs instituta, sanguinis detractioni & eccoprotici exhibitioni, longe lateque præferenda erit. Sed huius rei veritatem cognolcent illi, qui Ferraris in Xeno-

*Aqua bene
dicta ex cro
co metallo
rum.*

*Aqua bene
dicta M Ru
landi ad
uersus pleu
rism.*

cies.

dochio aliquandiu degerunt, vbi infinita pleuriticorum caderent quotidie dissecantur, in quibus viscerata interiora, stomachus ydilicet & intestina, lumbricus & vermis tota infesta reperiuntur. Huiusmodi pleuritides quæ ab ipsis, quibus pestilentes ortu sui causam ducunt, auxilium tale expescunt, quod facultatem habeat vermes expellendi, & corruptionum incommoda tollendi, qualis est virtus & proprietas Mercenarii, terumque mercurialium, sicut id omnibus satis constat. Nec dubitandum est, quin dicta magnesia, quæ tandem participat proprietatem, in eiusmodi affectibus tam suspiciendos & prope diuinos effectus sit ostentatura.

Quoniam autem nobis de pleuride sermo est, quod morbi genus frequenter admodum, & cum imminenter mortis periculo fere ubique grauissimis solet: hic à ratione non alienum est, si contra eiusmodi affectum quedam adhuc remedia, propria experientia à nobis molitories comprobata, proposuerimus.

Aqua panaria ad pleuritidem. Primum est aqua papauetis rheadis, ex qua exhibentur 3 ij. vel iiij. cum drachma j. pulueris ex corallo rubro, auclanis rubitis, & luci pilicis mandibulis compositi. Vidi hoc solo remedio nulloque altero sue interno, sive extenso adhuc bio, elegantes simul & certos experimentorum effectus.

Pomum ad idem malum. Si malum perseveret ultra tertium diem, dandum erit sudorificum aliquod, quod ei dem morbo sit congruum & specificum, cù pomo curtipendulo excavato, & olibani siue thuris masculi drachma vna repleto, & ad ignem cocto, adeo ut puluis olibani ac pomii substantia intercoquendum commisceatur. Sunt, qui adiuvant tantillum sachariandi, & ita pomum edendum offertunt. Post deglutiendum pomum assumat æger subito duas vel tres vinas aquas cardui benedicti, & stragulis cooperius multum sudet. Huius remedii beneficio ionumeros pristinæ valitudini restitutos nouimus.

Aqua ophthalmica.

Aqua opht- Siquidem croci ex dicta magnesia parati, &

proclus insipidi, accipias 3 vnam vel duas, & thalmica infundas cum aquatum euphragix, foenicu. ex croci, aut similium, quæ oculorum affectibus metallorum, idoneæ sunt & salutares, 3 v. velij. aquam conficies ophthalmicam, mira admodum virtutis contra amblyopiam, atque osim & suffusionem oculorum. Potest guttatum in oculum instillari citra vltum doloris sensum: cuiusvis enim actimonæ expessus est. Ex ea etiam oculus singulis matutinis, idque ad aqua mi-
sculoles dies irrigari debet. Hæc tamen virtus est & energiæ plena, vt etiam exterius oculo applicata aluum ipsam sollicitare posse. Hinc ideo nubecularum visum turbatum, discussio[n]i, similibusque affectibus anali oportet, quam exterea quæque colyria, ex corollis composta, vt inter alia est aqua cærulei coloris, quæ paratur ex aqua pluviata & sale ammoniaco, diu in pelni tonoforo simul agitatis, cui spiritus viuolii ea agitatione commixtus elegantem inducit viriditatem, eaque multi, haud infeliciter successu vntuntur. Sed ex inflammatione & dolore, quem adferit, malum subinde acuitur, adeo, vt aqua ex croci dictæ magnesia cinnatio multo præstantior, meo quidem iudicio, habenda sit, utpote que etiam illum dolorem efficaciter & valuerit operetur.

Oparem equidem, aquam meam ophthalmicam pari, vel ad minimum non inferiore virtute proditam, tantas quoque promereri laudes, quanis Martinus Rulandus adscribit aqua lutea, quam in amissu pene visu restituendo stupendos plane efficiens prodidisse affirmat. Sed quosdam hæc enarrato? vt nempe ipsum Rulandum filium ad tam vtile & rarum secretum tandem profertendum, & bonis cordatisque viris vel publice utilitatis, ergo communicandum tacite per pelliciam:

Ex dicta magnesia, nulla addita preparata aqua aliæ & ex crista panis puluerizata, eli- sepiileptica cito per cornutam ad ignem sati magnum a- ex magnesia, quam plus facio ex sua dicta. Et teris omnibus supra deseriptis, quantumvis crista pæ- ðaria vegetabilium familiæ petitis. Huius nu-
tione mediocre effectus in pluribus feliciter expertus

Aqua mi-
rabilis vel
ab extra-
ventrem
lauans.

expertus sum potissimum autem in Jo. Vignone, Eustachii illius typographi magni nominis filio, is à pueritia in Germania educatus, circa decimum octauum etatis annum graui admodum epilepsia corripitur, quam ex omnibus signis idiopathicam, omniumque pessimam pronosticari licet, auxilium primo & opem à doctissimis quibusdam in Germania Medicis imploratam adhibuit: tandem in natale solum à patentibus euocatus, me cum I. Antonio Haraseeno viro doctissimo & aliis quibusdam celebribus Medicis accessit, vbi cum à nobis communis consensu, iuxta artis pracepta, omnibus prescribris & rectoris remediis vulgaribus nihil proficeretur, sed frustra omnia fierent, immo morbus in dies adeo incresceret, vt cum ante sexagesimam in septimana, postea singulis fere diebus, horrenda mali accessione & insultu æger infestaretur. Hinc D. Candolius affis scius, & veteri amicitia mihi coniunctus, illum fideli & cura mei priuatum commendauit, obmixte petens, vt præter illa vulgaria auxilia aliquod singulare de meis profligando morbo adhiberet, cuius petitioni tristitia tentatis cæteris omnibus, tandem locum lubens dedi. Purgatione igitur semel tamum primis factum panchymagogorum mecum uno, statim vsq[ue] predictæ aquæ meæ antipleptiq[ue] ad triginta vel quadragesima dies singulis matutinis continuandum præcipio, in cuius secunda exhibitione vermiculorum quoddam genus in excretis hinc inde volutati animaduerto. Hæc enim aqua proprietatem habet alium bis vel tert, circa corporis tamen villam perturbationem aut vomitum, componendi, cuius aquæ continuo vix in dies magis magisque inanius verminum numerus educebatur: lize enim tanti malo minera & fomes in occulto nimis delitescens, post exhibitionem vigesimam vel vigesimali quantum tandem feso prodebat, qua expulsa & penitus excisa & gerat firmam recuperavit sanitatem, vt ab eo tempore quo sanatus est, ne vel minimus huius malo vestigium percepitur. Hæc est huius cutae historia, que ante annos plusquam viginti per Deicratiam,

feliciter & ex voto successit. Hanc ut verisimili de industria hic commemorate, occlusque subiecte volui, ut indubitate omnibus constet, quam potentes & plane inenarrabiles sint effectus horum medicamentorum vulgo incognitorum, quorum tame notitiam in parte ac reipublicæ emolumenatum magis ac magis celliram, apud plutes ex animo precor & exopto.

Præter enumeratas tam simplices, quam *Alia aquæ* compositas artificiosas aquas, quas pristino *preparandi* splendoris refutimus, arc *Spagyrica* alias *a-* *ratio ex o-* *quatum differentias*, novo nos docet artifi- *minibus are-* *cio* componere, *præfertum vero ex omnibus* *matibus*, *aromatibus, herbis, floribus & seminibus ca-* *herbis, flo-* *lefaciendi dote præditis: hæc autem aquæ pa-* *ribus & se-* *gunt commodæ, & quatum ope olei plura* *minibus ca-* *lidis fuscæ.* genera maxime aerea, & partium tenuitate efficacissima elicuntur. Verum quia omnibus fere nota huiusmodi aquæ existunt, in iis recensendis non mulum memorabimur: *præcipuis* tantum in medium proferemus, atque illas, quas pharmacocepiæ semper paratas in officinis habere debent, quod scilicet proper insignes operandi vires in quotidiano vix cadant: *nectatio* aliunde petenda, quam quod nobiliori quodam modo *simplicum* medicamentorum, vnde extractæ fuerunt, facultates fere totas & integras in se contineant. Eodem modo *simplicum Olea simili* olea, que propriis aquis supernant, elici- *eum aquæ* untur, queque effectus exertunt non paucos *innataans.* aque vulgares. Aquæ etiam modo dictæ ad syropus diversimode concinnandos proderunt, basimque subministrabunt: quorum inuentionem mihi iure adscribere possum, ut capite de syroporum restoratione latius patet.

Exordietur autem ab aqua Cinnamomi, quia eius vix & vulgariter & notior est, ea itaque sic parabitur:

Aqua Cinnamomi.

27. Cinnamomi 3. iij. quod crassissimæ Aqua Cin-
conquassatum, & in æquis vini albigencroci, nam eti
& aquæ

Vino &c. & aquæ rosarum partibus (alii in solo vino) duorum aut trium dierum spatio infusum in alembico destillant, atque sic aquam laetam, quæ simili in se partem sulphuream & oleaginosam cinnamomi continet, elicunt, accurateque adseruant. Quod si magnam eius quantitatem componere velis, recte xeno vase maiuscule, cui refrigeratoriū aneruum sit. Vulgo pro singulis Cinnamomi libris vini albi & aquæ rosarium, analibæ due adscinduntur. Quia vero non multum olei ex Cinnamomo extrahi potest propter parum illius tenacitatem, unde sit, ut cum aqua commisceatur, propertea vinum album & aqua rotarum peculiariter & precipue sursum autur, quorum loco in aliorum aromatum, herbarum, florarum & seminum distillationibus aquam duntaxat communem assimus. Exempli gratia.

Aqua Caryophyllorum conquassatorum. Ib. caryophyllorū aut duas aquas fontane tepidæ & quadruplicem, imo plus, si visum fuerit: hæc recipiantur vase æneo commemorato, esti vasculum refrigerans adhæret, nacerentur vnum, duos aut tres dies: post mediocris ignis supponatur ita, ut aqua bulliat, tum evaporantem cōspicies, secumque oleum Caryophylorum deferentem, quod quia quoquis alio grauus est, totum fere inum petat. Ab aqua vero certius ut cum in fundculo (ut vocant) & largula rite occlusa reconditur. Aqua, quæ remanet post olei sui separationem, turbida est & oleaginosa: odor & sapor Caryophylorum impressi tam vegeti existunt, ut si ea hauriatur, aut natibus admoueat, qualitates Caryophylorum qua maxime indicabuntur.

Oleum ab aqua in funibus separandum. Ex hac aqua quemadmodum ex aliis, que hac arte extrahuntr, ex qualibet aromatæ specie, ut pipere, nuee molchata, mace, Zingiberate, cubebis, & huiusmodi cæteris, ut etiam ex omnibus seminibus & bacis calidis, lauri feliciter, tuniperi, stenoculi, anisi, cumini, dauci peonia, &c. denique ex herbis & florib. calore pollutibus, ut salvia, rosmarinus, thymo, hyssopo, ruta, calametha, origano, pulegio, incisa, betonica, & similiter.

bus, componi poterunt sytupi, qui longe melius vires simplicium, ex quibus concipiuntur, sibi concedentes seu abutentes; genuinæque facultates multo efficacius referens, quam eorundem aquæ, & decoctiones gregaria via parata, ut paulo post dicti sumus, vbi de sytupis cum iisdemmet aquis preparatis agenus, & consequenter suo loco cuiilibet compertum erit, quibus vibus olea ipsorum simplicium inferuant, quæ, ut monimus, à propriis aquis separari debent.

Sed hæc de aquis tractatio hucusque sufficiat. Temporis nunc ratio postulat, ut vela contrahamus, ne forte longiori mora in vertice inextirpabiles abrepti, benigno lectori molestiam create videamur. Plutes aquas fragrantes & odoratas ad faciei decoratiōnem, pustulas, impingines, lentes, maculas, aliosque extermos affectus conferentes, in secundum librum nobis reseruamus descriptas, quas in humani generis vsum in medium proferre non reculabimur.

C A P. VIII.

De Decoctionis.

FATIGOR equidem, celebrem decoctionum vsum longo iam tempore in communi pharmacia extitisse, quem nec ipsi improbamus, sicut falso de nobis garriunt quidam Censores. Sunt tamen potissimum duo, quæ in iisdem desideramus. ob quæ nostræ reformationi haud immixito ipsa subiecta putauimus. Quod siique quis lector implemet secum paulisper consideret, nostros conatu haud granata fauere dignetur.

Primum est, quod in horum decoctionum compositionem ex communi more recipiuntur ingredientia adhuc viridia & superficia humilitate scatentia: ex quibus essentiam & virtutem eliscere conatur, decoctionibus cu[m] aqua sola fontana, vel fluviali factis. Ac licet decocta huicmodi per manicam transcolent, & cum ovi albumine clarificentur, prout moris est, compertum tamen est, ipsa paucorum dierum spatio sicut contrahere & corrupi. Quæ ratione igitur potestis, quod **Digestio** & per se ipsum facile corruptitur, à corruptio fermentatio

*Aqua ad
externos fa
cteti affectus
secundo li
bro tradita
tur.*

deteriorum ne vindicaret corpora nostra, in quem tamen posse claris finem pleraque fere decocta ceteris præscribuntur ac offeruntur. Ut igitur leonis his & impensis operati viis consulamus, necesse erit, ut simul ac clarificatio fuerit facta, adhuc alia duz ipsam consequantur operationes, digestio scilicet & fermentatio, quantum ope & vi paucis post horis separatis percipies materia quendam etiam ac terciam in eo, quod purissimum & clarissimum credebatur, adhuc delitescentem, que huius corruptionis unica causa existit, quemadmodum de his fuis dicitur in *c. de Syrupis*. ibi modum ex variis herbis, fructibus & floribus exprimenti succos docebimus: ex quibus digestis, fermentatis, & perfecte depuratis, syrapi in longissimum tempus citra sacchari mellisve additionem reseruari concinnabuntur.

Alterum, quod notatione & reformatio-
ne nostra imprimis etiam opus habet, est,
quod sepmemo eiusmodi decocta fiant
ex lignis, corticibus, radicibus, herbis, semi-
nibus & floribus, omnibus siccis, ac omni hu-
miditate exercentiis spoliatis, que cum
aqua in vase aperto decoquuntur, adeo ut hoc
modo partes illorum acidæ & mercuriales,
ut sulphure sue oleofiz, in quibus præcipua
illorum virtus & proprietates delitescit, defi-
cient: indeque eiusmodi decocta viplutimū
omnino nullius aut exiguae saltem efficacia
comperiantur.

Huius dicti veritas stabilitur etiam per ea,
que modo sub finem de aquis diximus, vbi
modum proposuimus, quo ex omnibus aro-
matis, ex seminibus, herbis & floribus siccis,
calidis & fragrantibus, aquæ & olea elici pos-
sunt, que integras & totas fere suorum simplicium
facultates revineant, quod equidem in so-
li destillatione cum vase optime clauso acce-
pium ferendum est. Numquam enim id pre-
stabilit ea decocto, que sit cum vase aperto,
eu us rei ut petriculum facias. sed de vnicam
tantum libram Sem. anisi, addendo quinque
avestris libras aquæ. Si ex eo, more chymico,
oleum vale clauso destilles, haec aqua separa-
to oleo, anisi odore, ceteraque eius qualita-
tes, quibus imprægnata est, loqe perfectius.

am. Situr & reseruabit, quam decem, vel
etiam plures libras anisi, cum ea aquæ quanti-
tate cocti, qua vulgo decoctiones cum vase
aperto parati solent, vbi spiritus anisi pereunt
& prorsus evanescunt. Idem de ceteris orni-
bus aromaticis, fragrantibus & calidis, quod
de aniso, fentiendum est, imprimisque rotan-
dum, in decoctis hydroticis & sudorificis pa-
ratis ex guaiaco, & aliis rebus sudorifica pro-
prietate pollutibus, id necessario obseruan-
dum esse.

At dioces hunc morem ita studiose admo-
dui obseruari, vt eiusmodi decocta in duplice
vase preparantur. Sed ratio hæc nullus protus
momenti esse potest, siquidem patres illæ
actæ & oleaginosæ, quibus plurimum abun-
dat guaiacum sibilonianus eo modo dissipa-
tur, & in auras euolat. Spiritus enim sunt sub-
tilissimi, in quibus tamen omnis virtus sudorifi-
ca & balsamica consistit. Quibus incom-
modis vt subueniamus, decoctio illa fieri debet
in vitro circulatorio vel Pelecano, vbi nî
hil omnino expirare potest, si desideretur Pé-
lecanus, in cornuta vel retorta, vel in vase æ-
neo, stanno interius obducto, cui refrigerium
suum appendeat, quodque eiusmodi deco-
ctio aptum sit, & in longum tempus vsui tuo
inseruere possit. Vt ut sit, opera danda est, vt
vas tuum, sive vitreum sit, sive cupreum aut
stanneum, accuratissime claudatur, ita vt nî
hil prius evapore, & de liquore tuo vel ni-
hil, vel minima tantum portione una immi-
nuatur aut pereat. Vnde libra vni guaiaci li-
bra tantum tres aquæ addantur, & ita satis
diluta erit decoctio, nihil enim de ea aut pa-
rum exhalat, & in sumum consumitur.

Coctio hæc multo accuratius perfici po-
test balneo vaporoso, quam quoquis alio ca-
lotis genere. Si vslus fuerit cornuta vel alembico,
ea, que destillaueris, fæcibus suis rursus
addenda erunt, & deinceps decoctum per
manicâ trahicendum, vt clarificetur. Pro dosi
exhibebis tres vel quatuor facias, & excellen-
tes effectus in sudore promovendo videbis.
Exempli loco hic proponimus decoctū Guai-
aci, ad cuius imitationem patari poterunt
quatus alia ex rebus calidis & aromaticis.

Decoctio in
Pelecano
aut alio de-
stillatorio
vase.

Neque hie tempus spectandum est, cuius respectu quidem vulgaria illa citius parabunt: sed haec diuinitatem temporis infinitis et oramodis inde eingerentibus resarcunt: interea rament vel admittere vel repudiare horum sum liberum cuius esto. Temporis ratio nunc postulare videtur, ut ea proponamus decocta, quibus pharmacopeam nostram crandam ac ditandam constitutimus.

Decocta	<i>Lenititia</i> , <i>aperitiua refrigerant.</i>
	<i>Lenititia</i> , <i>aperitiua calcifiens.</i>
	<i>Carminativa.</i>
	<i>Diuretica.</i>
Decocta pt̄paratia.	<i>Bilem</i>
	<i>Pituitam</i>
	<i>Melancholiam sine atrabiliorum succum.</i>
	<i>Bilem, pituitam, melancholiā sc̄fūm.</i>
Decocta purgantia vel	<i>Omnis humorē simul.</i>
	<i>Hydretica variigeneria.</i>
Decocta	<i>Vulneraria.</i>
	<i>Varia ad diuersos corporis humani affectus, multique & certu experimēti comprobata.</i>
	<i>Decoctione lenititia aperitiua refrigerans.</i>

2. Rad. Taraxaci
<i>Graminis</i>
<i>Acetosa</i>
<i>Oxylaphathi an. 3. j.</i>
<i>Pasifl.</i>
<i>Liquiritia an. 3. vj.</i>
<i>Cichorii</i>
<i>Endivis</i>
<i>Scariola</i>
<i>Agrimonia</i>
<i>Perfoliata</i>
<i>Acetosa</i>
<i>Lathuca</i>
<i>Fumaria</i>
<i>Capill. Vener, omnium ana m.j.</i>

Sem. *Quatuor frig. maiorum*
Althea ana 3. f.
Prunorum Damasc. num. xi.
Irinubarum paria vj.
*Flor. *Violarum**
Buglossa
Rosarum rubr. an. p.j.
Fiat decoctum, aromatizetur, si ita placuerit, paucō Cinnamomo, & edulcoretur facchato, vel addatur syrups violaceus, vel acetosus, limonum, & similes.

Decoctione lenititia aperitiua calcifiens.

2. Cort. Fraxini

Tamarisc. an. 3. f.

Rad. *Feniculæ*

Petrocelini

Polypodiis an. 3. j.

Prunorum Damascen.

Irinubarum ana paria vj.

Pasifl.

Liquiritia ana 3. R.

Herb. *Lupul.*

Agrimonie

Betonica

Primula veris

Fumaria

Ceterach

Polytrichta

Abysynthii

Petrocelini an. m.j.

Ajari 3. g.

Sem. *Carduibus* *benedicti*

Citrii *C.*

Ceratii eiusdem an. 3. iiij.

Sem. *Malvae*

Althea

Citoniorum an. 3. ij. R.

Flor. *Genista*

Buglossa

Borraginiis an. p.j.

Fiat decoctio, coletur, clarificetur, aromatizetur & dulcoretur, ut supra, facchato, vel addere syrups de duabus vel quinque rad. & ea pil. Veneris q. sufficit.

Decoctione

Decoction carminativa seu fatus
discutiens.

2. Rad. Foeniculi 3 j.

Fol. Thymi

Pulegi

Serpilli ana M. j.

Passif. Corinthiac 3 j.

Sem. Foeniculi dulc.

Anisi

Danci

Cumini ana 3.ij.

Cinnamomi 3.iiii.

Flor. Anthes

Camomilla vero ana p. 2.

Decoquuntur in hydromelite maluatico.

Dosis 3.ij. vel tres.

Decoction diuretica.

2. Rad. Vineetoxicis

Rubia tinctorum

Valeriana

Pimpinelle ana 3 j.

Liquiritia 3.iiii.

Fol. Betonica

Capill. omnium ana M. j.

Sem. Bardana

Foeniculi

Milii solis

Anisi

Cuscuta

Baccharis Inupiris ana 3.ij.

Frustrum Alkekengi num. x.

Flor. Genista p. ij.

Coquuntur, aromatizentur Cinamomo,
& dulcorentur melle antibusato.

Decoctum preparans bilem nimia adustione incrassatam, & soluens obstruktionem in visceribus quod in plerisque febribus etiam ardentibus continere soleat.

2. Rad. Taraxaci

Gramine

Petroselinii

Acetosa

Eryngiorum

In aceto maceratarum ana 3.iiii.

Passif. Corynbiae 3. vii.

Liquiritia 3.iiii.

Fol. Cichorii cum toto

Scorola

Agrimonia

Cuscuta

Fumarie

Lupulorum

Hepatica

Polystrichi

Adianthi ana. M. j.

Sem. 4. Frig. maior.

& Minorum

Sem. Cetrariae & Cor. eiusdem ana 3.ij.

Flor. Genista

Violellum

Borraginis

Buglossa ana p. j.

Coquuntur in sero lactis. Huic decocto
adde, si velis,

Oxymeliu simplici

Syrup. Acetos. compos.

De limonibus

De succo acetoso q.suff.

Ad bilis autem tenuitatem emen-
dandum decoctum parabi-
tur, vt sequi-

III.

2. Rad. Acetosa.

Cichorii

Buglossa ana 3.iiii.

Iuuubarum par. vii.

Fol. Endivia

Portulacea

Lactuca

Acetosa ana M. j.

Sem. Cuscuta

Cucumeris

Melonum

Lathus

f 3

Pfillii:

Pfyllit
Citoniorum
Papau. albi ana 3. fl.
Flor. Violarum
Nenupharis ana 3. fl.
Gummi Arabici
Tragacanthi ana 3. fl.
 Fiat decoctio, in colatura dissolui poterunt
Syrup. De Papau.
De Nenuphare
Viol.
Derosi siccis &
Diacod. sine speciebus q.suff.

Decoctum preparans pituitam.

U. Rad. Aceri
Cyperi
Foeniculi
Petroselini
Apia ana 3. j.
Polypodis
Pastuli ana 3. fl.
Fol. Betonica
Chamedr.
Chamapt.
Thymi
Hysopii ana M.j.
Sem. Anisi
Foeniculi
Cort. Curriana 3. ij.
Flor. Primula veris
Anthis
Stockades
Betonica ana p.j.
Zingiberis
Cinnamomi ana 3. ij.

Coquantur in hydromelite, in colatura dis-
solue

Syrup. de Calaminha
De Betonica simpl. & compos.
De corticibus citris
Byzantium compos.
De pratio
& huiusmodi.

Decoction ad parandum succum melan-
cholicum crassum, tartareum & seculentum,
confare debet partim ex his, quae incidendi

& autquandiu obtinent partim etiam ex
iis, que mediocriter caefacant & hume-
rant. Exempli causa,

U. Cort. Cappar.

Tamarisci.

Fraxini ana 3. fl.

Rad. Enula campana

Polygoni

Oxylapathis

Graminis

Affragati

Foeniculi ana 3. fl.

Herb. Buglossa virga que

Fumaria

Luzul.

Agrimonie

Melissa

Thymi

Epirrhynchi

Herb. Capill omnium ana M.j.

Sem. Carduibus benedicti

Cuscuta ana 3. fl.

Flor. Genista

Tamarisci

Violariam

Borragine

Buglossa ana p.j.

Coquantur in leto lactis, addendo sub fi-
nem coctionis

Su. cor. De urat. pomorum redolentium.

Fumaria

Buglossa ana 3. ij.

Dein coletur & aromauentur. Cinnamo-
mo:his adde

Syrup. Fumaria

Scolepondria

Sabor

Buglossa q.suff.

Ad aratram bilem praeparandam, quae ex Libro de a-
Galen sententia toto genere à succo melan-
cholico differt, de octa constabunt, partim
ex his, quae bilem retorridam & adustam
refrigerant & huonectant: partim ex his,
que eius crastitem incidunt, de quibus iam
supra egimus: sunt autem decocta in succis
depuratis fumariæ, lupulibuglossæ, pom-
orum redolentium, & id genus aliis, in qui-
bus

bus syrapi de epithymo, de bysantii addi-
poterunt.

Hæc rufus prædicta omnia decocta tum-
bilem, tum pituitam & melancholiam præ-
parantia, Ocephalica, Thoracica, Stomachi-
ca, Hepatica, Splenitica, Nephritica & Hy-
sterica concomitanti poterunt; si ea simplicia,
quæ his partibus conuenient, addideris. Que-
simil & semel purgantia efficies, si decoctis
ad bilem præparandam aptis, cholagogis,
qualia sunt tamandi, rhabatbatum inter
simplicia, & inter composita Diapycnum so-
lentium, Elect. Ros. Mef & Elect. de Pissilio
infundatur & inficeantur.

Phlegmogoga vero reddes, si cicutum, &
agaricum, & inter composita Diaphenici-
cum, Diaturbitum, elect. Indum maius minus,
decoctis, quæ pituitam præparare apta nata
sunt, addideris.

Vt melanogoga efficiantur, senum, epi-
thymum & inter composita confecti. Ha-
mech, Dialemiam, Syropus helleboratos, us
decoctis, quæ ad virulenta melancholia
præparationem conuenient lepinthus, adde-
re potens: quorum remedium signillatim
formulas describere est super vacaneum.

Addam sicutem vinicam decocti formu-
lam, qua simili & semeli lenisimique, tam
præparari tum detubari noxiil omnes hu-
mores poterunt, idque per epicasum, vt di-
cunt.

R. Polyedri querini
Sem. Caribami confusana 3. x.

Passiflumarum
Liquorista ana 3. vij.

Cori: Fraxini
Tamarisci an. 3. x.

Prunorum Damasc. paria x.

Fol. Fumaria.

Melisse.

Eupatoris lñef.

Lupul.

Agrimonies.

Chamad.

Chamapir.

Et capill. omnium ana m.j.

Flor. Centaurii minoris.

Hyperici

Genista

Tamarisci ana p. j. f.

Trini cordatum

Nymphæ ana p. j.

Agaric. rec. troch. cum suo me-
dico

Hermoda stylorum

Fibrarum rad. elebori nigri ana
3. x.

Coquuntur in æquis partibus seu lactis, &
aqua pomorum redolentum selfumariæ,
in colatum clarificata, in fine, ac tandem
parum decoque.

Folicolorum sensa 3. j. v.

Rhabaro elect. 3. iiiij.

Cann. immomi

Caryophyllorum ana 3. j.

Epithym. p. j.

Facta tandem expiellione, & colatura redu-
cta ad 3. xv. dissolue.

Syrup. rosulari ex nouem infusoribus

Oxymelius maioris Iuliæ ana 3. g.

Fiat apozema in 4. doses, pro 4. matutinis
consequentibus, vel alternis, secundum ope-
rationem & vites.

Hæc decocta purgant omnes humores vi-
tiosos, & eos enam, qui ob tenacitatem &
& contractaciam suam nimis expelli, primo-
que insultu vix moueri aut extirpari posunt.
Reiterandus est illorum usus bis ad mini-
mum, aut etiam amplius, prout mali radices
validius profundiuntur, inlinentur. Hæc purgä-
di ratio massam sanguinis mudiificat, omnes
corruptos & putridos humores, verium ad-
thores è corpore auferit: prodest omnibus af-
fectionibus melancholici, vertiginibus, epi-
lepsis, paralyticis. Conseruant cachexias,
febribus quartanis, & humibus affectibus,
qui ob contractaciam suam ecoproticis vix
cedunt.

C A V T I O

Aqua deft.
Omnia decocta, que ad mucilaginosam
& crassiore sub tantiam iam redacta, & vi-
tibus simplicium, que in illis coquuntur, purgantur
impræ-

imprægnata sunt, in posterum minus idonea sunt ad essentiam & vim purgatoriam ex simplicibus elicendiā. Præstat igitur eius modi purgantia simplicitate & decoquere cum aquis dectilatis cichotis, buglossæ, acetosæ, pomorum redolentium, fumifera & similiūm, quæ indicationum scopo inferiunt, ubi correctiū illorum, nec non syrapi affectibus debellandis apti simul adiūti poterunt, & sic evadent multo utileora, & tam visu, quam gustu iucundiora decocta.

Ad finem harum decoctionum purgantium vnam hic infertere placet, qualem plerumque præscribere solem deliciat, & qui natura sua à remedī tam turbidis & naufragibundis adeo abhorrēt, vt quidu patimant, quam de his vel minimam guttulam degustare.

Decoctione

de delicata

3. vj. hæc patina argenteæ aut alii vasi apto imposita, in aqua pomorum redolentium aut fragorum, quæ dñe omnium sunt sua uissimæ, macero: aquæ quantitas non maior sit, quam vna dolis requirit, vt melius purgatoria sensu proprietate imprægnetur: aciditatem ipsi cum succo limonum inducere solesco. Verus chymista, qui mirandas acerorum suorum montanorum vires expertus est, ad reddendū aquam acidulam, acerofos suos liquores admiscendos haud extimesceret. Correctiū loco addi potest, siita videbitur, paululum Cinnamomi, omnia mactentur per 24. horas ad minimum: dein leuiter bulliant, & fortius exptimantur: in qua expressione adde succi pomorum redolentium recent extracti 3. j. B. sacchari cands puluerizati 3. h. quod præstat ad maiorem clarificationē (alias à sacchari addiōne sū perfidetem: succus enim pomorum decoctus eius vicem subministrabit) cum oui albumine exquisite agitata omnia admoueantur igni, clarificetur iuxta artem, potio sic erit clarissima, boni odoris, ac ne tantillum quidem fastidii concitat, aliumque pterea blande & viliter detinet. Syrupus ros. pallidatum, aliisque similes, enarratus potionibus admixti, ingratum ipsis sapientem.

inducunt. Sed pro iis, qui palatum habent non adeo delicatum, addi possunt. Si opus sit, rhabarbarum, nec non alia laxatia his addes, potestque maior quantitas, si res ex postulat, preparari. Addo autem pro vna dolis sensu drachias sex, eo quod clarificatio quartam ad minimū partem virtutis medicamentū auferat. Sequamur nunc ordinem nostrum, & ad decoctā hydroticā accedamus.

Decoctione hydroticā.

Decoctiones hydroticæ plerumque parant ad curationem divisorum affectuum, quorum quilibet opus habet iudicium specificis & peculiariis remediis, quemadmodum id ex variis formulis ordine hic in Pharcmacopœia nostræ condecorationem describens liquido patebit.

Eiulmodi: remedia proprie locum habent in luis venearum curatione, quam communi & ritato nomine Diætam appellant. Totum enim id temporis spatum, quo eiulmodi decoctā zg̃is officuntur, stricta valde & severa victus ratio imperatur, quamvis prouocatio sudoris sit peculante & proprium remedium, ad edomandos huiusmodi affectus, quorum veneaum in abscondito inazens, & periphas venas transfulsum primatio adoritur hepatis facultatemque naturalem non fecus, ac serpens iictu suo venenato primum occupat eoz: Canis rabidus functionem animalem, lepus marinus pulmones. Quemadmodum igitur videmus, in febribus, continuis adeo prouidam esse natum, vt ad expelliendas impuritatem in venoso generi inhaerentes, viplutum tanquam crisib. salutariibus utatur euacuatione per sudorem, vel per vrinam: sic etiam huius veneni malignitas per eundem sudorem extruditur. Hinc natum est illud, quod vulgo dicunt: Sudare pustulas veneeras. Verum quidem est, eiulmodi morbos s̃p numero per vrinam profluuiū finiti, si quidem sudor & vrina ex eadem profluent materia, omniaque sudorifica, citra omnem dubitationis ansam simul diuretica existunt. Sed de his abunde sati-

30. dies ad exsiccandum exponi debet. De qua sic preparata accipe lb. j. & in vas vitreū aptum in ilice, superaffundendo vini alii optimi lb. viij. omnia vase bene clauso digerantur in Baln. Mar. calido per 5. aut 6. dies: dein transcolentur per manicam Hippocratis, adiectisq; mellis optime degurati lb. liij. parum bulliant & purificentur: & sic vinum habebis scylliticum, quod ad usum reseruabis in vase accuratissime occiso. Remedium est praefanticissimum ad omnes humores præparandos, ut iam dictum.

*Vt vina artificia. gu-
fui grata reddantur.*

Venium ut vina purgantia ingratum suum saporem amittant, & gustui grata fiant, post prædictam illam macerationem, per maniciam Hippocratis sepius transcolanda, & saecharo, paucq; Cinnamomo & Coriandro aromatizanda sunt, ad quam eandem methodum parabuntur etiam alia vina tam roborantia, quam purgantia, que grata & utilia erunt, nec adeo magno constabunt prelio, sed promiscue omnibus, tam infimae quam summae conditionis hominibus commodissime exhibebuntur.

Restat iam, ut de vinorum etiam compo-
sitorum preparatione, ducto à vinis purgan-
tibus exordio, verba faciamus.

*Vinum purgans sena Autumni siue
vindemiarum tempore
parandum.*

Comparanda sunt aliquot dolia, ex lignis eiusmodi vasorum facta, qua vinum mal-
uatissimum aut aliud simile, album & genero-
sum prius continuerunt, quorum quodlibet capax sit quindecim aut viginti mensuratum vel plurimum, prout videbitur. Praestat tamen pluta dolia, eaq; minora in promptu habere, quam solummodo vnum, idque maximum, si magna vini quantitas præparanda veniat. Si igitur vasis magnitudo erit viginti mensu-
tarum Parisiensium, in eo pone

*Feliculorum sena lb. iiiij.
vel amplius, prout purgandi virtutem plus
minus augere velis, addendo*

*Caryophyllorum 3 g.
Cinnamomi*

Machilana 3 iij.

Sem. Foeniculi 3 ij. b.

*Praunorum Damasco, sine nucleo
lb. iiij. vel v.*

Liquiritia incisa lb. j.

Polypody

& Sem. carthami cotoniana lb. ij.

Omnibus probe inuicem mixtis indantur in vas & affuso multo generoso bulliant, superaffundendo semper vinum nouum. Post perfectam coctionem & sc optimè clauso omnia macerentur & fermententur ad viginti, aut viginti quinque dies: & sic habebis vinum purgans, quod integris validisq; viribus per integrum annum persistabit, cuius dosis est vitrum paruum in aurora. Vel si matutina *Vitrum eius in purgatio non sati suum affectu fuetis eff.* contumaciam, vnicæ tuis vel quauor adhuc sumēbas *bis affecti-* erunt circa vesperam, duabus vel tribus ante *bis.* cenam horis, idq; codem die. In affectibus porro contumacibus altisq; radores habentibus, quorumq; authores existunt impiates tartareæ & siue humores crassi & fæculæti, purgatio codem remedio cōtinuanda erit ad duodecim vel etiam quindecim dies: ita per epictas, id est, sensim & paulatim eiustodi humores evacuantur, circa vitium delectionem. Eodem quoque modo febris *Melanchol.* quartana, melancholia hypochondriaca, *hypochon-* chexia, & similes affectus difficultis sanatio. *antraca.* nisi curabuntur, & prolsus excedentur.

Ad præseruationem corporis sufficiet id semel tantum per octiduum, vel bis per mensem sumptisse. Potes si velis, id paulo ante cibis, vel etiā in ipso prandio cenave sumere.

Si facultatem eius purgatticem reddere *Vinum pur-* cupis generaliorem, adeo ut instar catholici *gans catho-* omnes humores simul trahat & expurget, *licum.* addere oportet radicum exsiccatarum oxylapathi, siue thabarati monachorum, hermodactylorum, mechoacez, turbith quantum lubet. Et sic medicamen habebis sumum aduersus podagram, luem venereum, & similes affectus, addendo salz, parilæ & rasuræ ligni guaiacini ad libitum. Ex cuius vnu contiuato ad plusculos dies, singulares & eximios percipies effectus.

Quod

Quod si nonnulli in eiusmodi remedio-
rum preparationibus accusent nimiam tem-
poris longitudinem , quamvis in tanta copia
simil & similes parati possint, ut sufficiant
pro uno atque altero anno, vt etiam proflus
illis satisfiat, hic purgantia quazdam quouis
anni tempore paratu facilia, nec minus ege-
ris utilia profitemur. Primi præparatio est,
vt sequitur.

Vinum catholicum purgans faci- lis præparationis.

U. Rad. acori 3. fl.

Polypodi quercini

Sem. Carthami an. 3. fl.

Sem. Foeniculi

Anisis ana 3. iij.

Cors. Myrobalanorum citrin.

C. Chebulorum ana 3. iiij.

Cinnamomi 3. iiij. fl.

Caryophyllorum

Macus ana 3. iiiij.

Conser. Flor. genista

Violarum

Malva ana 3. fl.

Hermodactylorum alborum

3. vij.

Turbith 3. fl.

Foliculorum sena 3. iiij.

Vini albigeneros lib. ij. vel. iiij.

Omnibus probe inuicem mixtis in vase vi-
treo optimi lutato & clauso macerentur ad
calotem lenthum B.M per quatuor aut quin-
que dies, ampliusue. Colentur al quod vici-
bus per maneam, addendo sacchari 3. vj.
Hoc vinum sive claretum purgans ad ali-
quot dies referunt potest, ex quo facies sex
octoue doses. Pro dosi via vnicæ dux suffi-
cient: exhibendo id horis matutinis & sin-
gulis diebus aut alternis continuando. Pur-
gat enim leniter omnes humores, sive se-
rosos vel etiam crassis & melancholicos;
prodet calculosis & podagricis, & ponissi-
mum delicatoribus, neenon imbecilliori
ventriculo laborantibus, qui cetera vomitum
alia purgantia admittere nequeunt. Condu-

cit præterea histericis affectibus, & albos si-
stir mensium flores, si addatur fæcula bryoniae
que est specifica vtri medicinae, cuius
præparandi modus docebitur alibi.

Aliud vinum purgans facillimæ præparationis.

24. Sena 3. fl.

Haec immite in vas vitreum, addendo

Cinnamomi contusi 3. fl.

Caryophyl. N.v. aut vj.

Vini albigen.

Claudatur vas charta vel bombace saltem
& addatur, si ita videbitur, paululum saccha-
ri. Omnia macerentur in loco frigido per
dies tres, quod vinum sufficienter tintum
sit. Huius vini sumant cochlearia duo vel *Vfus.*
tria mane, cum iuscule, si placuerit; ac tan-
tudem sero, idque continuetur ad dies duos
vel tres. Remedium hoc ex vnicâ semis tan-
tum sena præparatum (quod vel pueris &
prægnantibus exhiberi potest) si continuo
ad dies tres vel quatuor quis sumperit, blan-
de & utiliter corpus purgabit.

Vinum purgans ex floribus prunorum

Persicae arboris, hyperici

& cat.

Ad huius vini compositionem verno tem-
pore sufficiens colligenda est florum pruno-
rum, tam hottensium, quam agrestium co-
pia: hisque tertia vel media pars dolii replen-
da, quibus adde

Vuarum Corinthiac. lib. v.

Prunorum dulcium lib. iiij.

Iuinbarum lib. iiij.

Dactylorum ab que nucleus lib. j.

Foeniculi 3. fl.

Cinnamomi 3. iiij.

Affundatur vinum optimum usq; ad sum-
mum vase, quo accurate cluso, omnia ma-
cerentur ad dies viginti al. inensem vnum.
Hoc vinum nullam plane nauicam exhibet, *Vfus.*
& potest loco diapruni sumi. Habet enim
vini alterandi & purgandi humores biliosos:
seruant ad usum per integrum annum. Do-
sis

sis est dimidium vitrum, quod circa diagridii additionem blande purgabit. Tempore vindexiatur etiam preparari potest idem vi-
num cum musto vini albi optimi, sicut & re-
liqua, haec tenus à nobis decripta. Flores in
vmbra exsiccati seruandi sunt usque ad tem-
pus enarratum. Eius vian purgatticem effica-
ciorem reddes, si foliolorum fenza lib. vnam
atque alteram addideris.

Ad eundem modum patari potest, tempore
Veris vinum purgans contra vermes siue
lumbicos ex Persicæ arboris floribus.

*Vinum con-
tra vermes
& in puris
sanguinibus.*

Ex floribus hyperici, summitatibus cen-
taurii minoris & fumiferis, collectis omni-
bus suo tempore, dum florent, & exsiccae-
ntur, conficitur etiam vinum purgans aduersus
vermes, quod idem sanguinem mundificat,
& tam atram, quam flauam bilem purga-
bit. Si addideris fenza ad libitum, potentior em
purgandi vim acquiret. Hæc vina licet sapori-
tis sint paulo amarioris, purissima tamen
sunt & clarissima: corrigi potest amaritudo
illa vini Corinthiacis & liquiritia.

*Amaritudo.
correlatio in
vini.*

*Vinum ro-
sat. pur-
gans.*

Sic eodem modo purgans vinum prepa-
retur cum rosis pallidis & albis, tam horten-
sibus, quam sylvestribus. Quod purgat hu-
mores serofos, ex quo etiam opitum re-
medium patari potest contra hydropem,
quod est addita vincetoxicæ radice per virinas
purgat. Dosis duo cochlearia manæ exhibita,
idq; continetur ad plures dies, si res postular-

Ad eosdem humores purgandos vinum
paratur ex seminibus cibuli & bedera, tam in
Austum, quam quotis alio tempore. Ea-
dem vina conducunt etiam hydropicis.

Vinum Helleboratum.

Accipe radices helleboti nigri bene mun-
datas, & ab omni terrestri impuritate pur-
gatas, quas minutum concidas in B. Mar. cum
sufficienti vini vel acetri quantitate, & semi-
ne anisi per 14. horas macerabis: hinc post
quatuor aut quinq; dies vinum prædictum
separabis: eo enim modo omne venenum ex
prædicta radice extrahetur, quz dein exsic-
cari debet.

*2. Rad Hellebori ea, qua dictum est, ra-
tione preparatarum 3. ij. b.*

Felicitorum fenza 3. ij.

Fæniculi dulcis

Anisi ana 3. ij.

Corticis ejstr 3. f.

Maceratur omnia in duabus vini albi opti-
mi, & iam purificati mensuris per quatuor
aut quinq; dies in baln. Mar calido, coletur
que vinum absque expressione villa, dein bis
terue per manicam Hippocratis transmitta-
tur, dulcoretur & aromatizetur cum saccha-
ri sufficienti quantitate, & pauco cinnam-
omino. Excellens est educendis à cerebro pi *Mania, me-*
tutios & melancholicis humoribus. Opti-
mum igitur est ad maniam, & melancholi-
am alijs affectus, tum iotio assumptum,
Etus capitum.

Haec tenus de vinis compositis purganti-
bus: sequuntur nunc quedam vina compo-
sitæ corroborantia & ceteris quibusdam affecti-
bus appropriata.

Vinum Hippocraticum com- mune.

2. Vinum rubri vel albi optimi lib. x.

Cinnamomi 3. j. f.

Caryophyllorum 3. ij.

Cardamomi

Granorum Paradisi ana 3. iiiij.

Zingiberi 3. ij.

Omnia crasso modo confusa, macerentur in
diecto vino per tres aut quatuor horas: ad-
dendo sacchari albisimi lib. j. f. transcole-
ntur per manicam aliquot viciis, & fiat Hip-
pocraticum.

Aliter.

Nonnulli tantam aromatum copiam exolu-
id præparant ex solo cinnamono & saccha-
ro, sed alii vim eius calefaciendi paulo plus
acuum pipere, zingibere & caryophyllis.
Hyemis fere tempore sumunt cum pane to-
sto ad corroborandum ventriculum. Porti-
gur etiam in quartanis, & alijs affectionibus
ex frigida causa profectis.

Hip-

Hippocraticum extemporaneum, ad cuius exemplum omnis generis ex-tracta & remedia etiam iam specifica
ad diuersos affectus possunt
præparari.

U. Cinnamomi 3.ij. *velliq.*

Caryophyll 3.ii.

Zingiberis

Piperi longi

Cardamomi

Granorum paradys

Galanga ana 3.ij.

Nucis moschatae 3.j.ii.

Omnibus crasso conusis & inuicem mixtis maceretur in spiritu vini, in vitro optime clauso, positoque in Baln. Mat. per tres aut quatuor dies aut donec spiritus vini colores & virtutes aromatum omnes exaratur. Fridgefactum vas aperi, & separa tincturam per inclinationem, quam in phiala scotifim fertua ad vsum. Fæcibus separatis reliquam aromatum partē fortiter exprime per linteum, quam in phialis alijs referabis ad vsum. Sed prius tinctura post macerationem filteretur & coleatur per manicam, idque ob extractiōnem faciliteri virtutum rerum aromaticarum. Eiusmodi extracta diuissime ad vsum seruari possunt.

Quoties igitur libuerit, cum vini optimi menia vna infundes drachmam vnam at-quam alteram extracti, & sacchari quantum voles: & sic habebis vinum aromaticum. Loco sacchari simplicis inferniat oleum sacchari cum albumine onorium indurato faciliū, cuius descriptio habetur in Diætetico nostro polyhistorico.

Claretum excellens.

U. Cinnamomi 3.ij.

Macis 3.ii.

Dactyolorum sine nucleus minutissimi incisorum *Nu. xx.*

Myrobalanorum *Nu. iij. aut iiiij.*

Sem. Anisi

Fæniculi ana 3.j.

Vinarum Damasci. 3.v. aut vij.

Coriandri preparati 3.ii.

Aromaibus & Seminibus crasso modo con-tusis, omnia indantur vitro, affundendo a-quæ vitro rectificatæ, vini Canariae vel vini albi generosi, singulorum mensuram vnam Patriarchensem, quæ facit tres libras aut circiter: occluso vale macerentur in loco frigidio per *Ventriculæ* quatuor aut quinque dies, circa separatio-nem liquoris a fæcibus suis: aut si placet, post *flatus*. macerationem transcola per manicam in-star vini Hippocratici, serua in phialis clau-sis ad vsum. Dosis est vnum aqua alterum *Colica*. cochlearie tempore matutino. Est medica-men optimum ad roborandum ventriculum eiusque cruditates & flauulentam omnem materiam tollendam: nec non contra colicos dolores & similes affectus. Potest hoc clare-tum dulcificati cum saccharo.

Claretum aliud præstantissimum corroborans omnes fa-cultates.

U. Vinim maluatici aut vini albi optimi mens. j. ii. vellib. iiiij. aut v.

Indatur in vitrum aut pellecanum, addendo

Caryophyllorum

Nucis moschatae

Macis ana 3.j.ii.

Zingiberis

Cardamomiana 3.ii.

Coriandri

Anisi

Fæniculi ana 3.ij.

Diptamni

Flor. Rosmarini

Buglossa ana p. ij. aut in horum locorum recipi illorum Conferuarum ana 3.j.ii.

Tabellarum aromaticis rotati 3.j.

Sacchari altissimi lib. j.

Omnibus crasso modo contusis & inuicem mixtis,

mixtis, infundantur cum vino & ad mace-
randum ponantur in B.M. tepido, vase bene
clauso per duos aut tres dies. Postea colentur
per manicam aliquot yicibus, ut specierum
virtus melius extrahatur. Huius vini, quod
diutissime seruator in lagenis clausis, mane
exhibe unum aut duo cochlearia. Hoc clate-
rum corroborat omnes facultates, & reficit
spiritus tam animales, quam vitales & natu-
rales. Conducit igitur yniuersis cerebri affec-
tibus: item cardialgia, lypothymiz, syaco-

Corrobora *pi*, aliisque cordis affectibus. Estque medi-
omnia mens cina prætans contra omnes imbecillitates,
cruditates & flatus ventriculi: corroborat ie-
cur & lienem, & medetur omaibus cache-
xiis, melancholiis hypochondriacis & ipsiis
histericis affectionibus: præseruat præterea
corpus à peste, vermisbus & aliis putrefactio-
nibus, è quibus diversi morbi excitantur.

Si eo vi voles in quadam affectu curan-
do, addenda erunt ea, quæ huic fuerint ap-
propriata & specifica, que pondere suo ex-
teriorum ingredientium quantitatem supe-
rent, vt in epilepsia adicienda est radix preo-
nia cum suo semine, ramenia craniij huma-
ni, flores tiliz, lili conuall. calendula & si-
milium. Ex quibus fiat clarerum aut viuum
antepilepticum, quod conductet epilepsiam,
tam ad paroxysmi ferociam tollendam, quam
ad præcautionem, si aliquot eius cochlearia
exhibueris in qualibet Lunæ quæda.

In epilepsia ex veteri affectibus orta ad-
denda est radix bryoniae exsiccata.

In apoplexia & paralysi addenda sunt,
baccæ iuniperi, flores lauendulae, calendu-
lae & saluiae. Et si pro vario affectuum ge-
nere varia quoque clareta, sive vina aroma-
tica medieata concinnari possunt.

Vinum antepilepticum.

Flor. Craniis humanis rec. 3. ij.

Visci quod à minutissim incis 3. j. R.

Flor. Peoniae

Lilii conuall.

Tilia ana p. iiij. vel irij.

Sem. Peoniae

Cardui benedicti contus. an 3. vj.

Cinnamomi 3. R.

Nuci moschatae 3. ij.

Indantur in vas vitreum colli oblongi: af-
fundatur vinum optimum: ocluso vase, ma-
centur omnia in B.M. tepidissimo per qua-
tuor aut quinq. dies, colentur bis vel ter, & si
velis dulcis facere colatram, addere paululum
sacchari. Hoc remedium sumnum est tam
ad curationem, q̄ ad præservationem epilep-
sia. Eius dosis sunt aliquot cochlearia tépo-
re matutino, idq; in quoquis Lunæ septenario.

Vinum antapoplecticum.

Flor. Lauenulae

Salviae

Anthos ana p. iiiij. an 5. v.

Baccarum juniperi 3. ij.

In ceteris fac ut supra. Vnum vel duo co-
chlearia huius vini exhibita subito apople-
ticum restituunt, & tanti mali tyrannidem
arcunt: non tamen omitteendas interim sunt
alia evacuationes generales, item reuulso-
nes, deriuations, &cæt.

Vinum antiparalyticum à celeberrimi

Medicis ordinarys, illustriss. Principiis

Mauritijs Landgrauij Hassia, &c.

mecum communica-

tum.

*Florum Calendula, Lauenula, me-
diocriter exsiccatorum bonam partem, qui-
bus imple lagenam vitream, amplam & ro-
bustam, affunde vini maluatici rantum, vt
tres vel quatuor digitos supereminat: vas
probe clausum pone ad Solem per tres septi-
manas aut integrum mensem: quo temporis
spatio, vinum florum illorum virtutes at-
que essentias extrahet, & viam acquirat ad
eo efficacem & potentem, vt si vitrum ponas
ad parietem aut murum aliquem, vbi ex
radiorum solarium reflexione calor au-
ctus in id fortius operetur, in centum fasci-
sta dissipiat. Posendum igitur est ad fene-
stram apertam, vbi radiorum non tanta
est re-*

est reflexio Elapo tempore enarrato, vase frigerandum in cella per noctem integrum est ponendum, ut vis nimia spirituum mitigetur ac sedetur, & postea aperiendum. Confert superadiictis affectibus, uno atque altero cochleati in aurora sumpto: quod praestandum est usque ad viginti quinque vel triginta dies: & praemissis purgationibus generibus admittandos videbatur effectus.

Si dictum vinum post sufficientem florū macerationem per alembicum in B. M. vaporoso destilletur cum omnibus istis floribus, usque ad siccitudinem, multo efficacius euadet, omnium autem efficacissimum erit temedium, si florū fæces in cineres redigantur, salique extrahatur & cum propria sua aqua permisceatur.

Vinum Zedoariæ compositum.

Z. Zedoaria $\frac{3}{2}$ .j.

Caryophyllorum

Maciæ.

Cinnamomi ana $\frac{3}{2}$ .j.ß.

Zingiberie

Piperis longi ana $\frac{3}{2}$ .j.

Nutriæ melschata $\frac{3}{2}$.ß.

Omnia crassiusculæ conquassata, uno pluribus nodulis lineis includantur & suspendantur, per doliolis foraminis, in dolio musti pleno quadraginta dierum, aut ad minus n. ensis viuis spatio ad macerationem, quibus postea sublati, vinum ad cerebri ventriculi affectu.

Cerebri ventriculi affectu.

culique corroborationem tempore necessitatis exhibeti potest.

Vinum ophthalmicum.

In vini ophthalmici præparatione eadem plane methodus ac supra in vino Zedoaria obseruanda est, ut feliciter suspendas per foramen dolii, quo mustum continetur (loco aromatum)

Rad. Enula campana in talleolas sella

& exsiccata $\frac{3}{2}$ .j.

Fol. Empetrægia $\frac{v}{2}$ .j.

Sem. Fæniculi dulcis

& Sileris montani ana $\frac{3}{2}$ .j.

Contundanque etiæ oileule & omnia in v. num, vel in pliues nodulos conclusa, suspensantur dolio, ut dictum est, aut in phiala vitrea, & macerentur per mensem. De quo una atque altera vicia ad acuendū vīsum exhibeat, idque singulis matutinis.

Vinum Chalybeatum.

Z. Lomatia chalybis $\frac{3}{2}$ .iiij.

Rad. Eryngiorum

Enula campana ana $\frac{3}{2}$ .j.ß.

Santalù curvini $\frac{3}{2}$ .j.

Corallù rubri

Rasura eboris ana $\frac{3}{2}$ .vj.

Caryophyllorum

Macis

Cinnamomi

Zingiberis ana $\frac{3}{2}$ .ij.

Ceterach

Flor. Gemfæ.

Antipes

Epithymia ana $\frac{3}{2}$ .q.

Vini albigenoris lb. vj.

Macerentur per octiduum ad minimum ad ignem bala. Mar calidum, dein transcolentur per manicam Hippocratis ter quartæ, ut vinum optime clarificetur, quod dulcorati saccharo poterit, ut siue vinum gustui gratum: dosis vnum aut alterum cochlearie in principio, que deinceps, si operfit, augeatur.

Vinum aliud chalybeatum.

Z. Laminas chalybis purissimi vi ignis scintillantis atque liquefactioni proximi, mercantur in magdaleones sulphuris, ut hinc quecat chalybs instar cerze Hispanice, recipiantur in vale semiploë zini albi generosi vel acetii sambucini, dein diligillo ad ignem ardentem finatur per vnam atque alteram horam ut optime exsiccentur, tenuigeturque tandem ut alkool in porphyrite, huius preparati chalybis cape $\frac{3}{2}$ .iiij.

i. 3.

Rad.

Rad. Eryngiorum

Rubia tinctorum ana 3. vj.

Cort. med. fraxini

Rad. Filicis ana 3. fl.

Sem. Foeniculi

Baccar. Juniperi rec.

Gran. Alkermes ana 3. iij.

Fol. Siccorum chamaadr.

Ceterach

Flor. Genista anap. j.

Caryophyllorum

Matus ana 3. ij.

Cinnamomi interioris 3. ij. fl.

Vini albigenosissimi lib. x.

Cachexia,

Hydrops,

melandch.

hypoch.

Indantur omnia vas vitreum, & expontantur ad radios solares. Aestatis tempore, vel ad ignem lentum per xx. dies, materiam bis tere baculo agitando, dein transcolentur per manicam Hippocratis. Ad cachexiam & hydropem in euentum singulare illud est praefidion : dosis primis diebus ab 3. j. ad 3. ij. d. in dies augenda censeatur.

Vinum antinephriticum.

Vt vinum antinephriticum conficies, dolium iusta magnitudinis viuo generosissimo repleatur: quod quidem vinum prius concoctum, & ab aqua sua humiditate depuratum sit. Super huius vini heminis octo dolio inclusus, vt lupta, addes

Fruictuum Alkekengi lib. j.

Rad. Rhei & bonis

*Et Eryngiorum in Talleolas
dissecatarum & exsiccate-
rum ana 3. ij.*

Sem. Bardana

Milis folie

Saxifraga

Bismalua ana 3. ij.

Fol. Herniaria

Flor. Genista ana p. iiij.

Macerentur omnia per mensum integrum, deinde ad rufum exseretur vinum.

Si post praedictam macerationem illud transcolueris, mellisque optime depurati tertiam partem addideris, & supra, in vino scyllitico ebullire fuerit, vnum efficies, quod

diu conservari poterit, neque ingratum gaudiu est. Cuius vincere autem (præmissa tamen prime corporis regionis purgatione cum bolo aliquo ex cassia aut simili) ad calci expulsionem, & prohibendam eius generationem exhibentur.

Non erit ab instituto alienum, variis vi- *Aecta me-*
norum generibus iam enumeratis aectorum *dicata.*
etiam medicatorum, quæ passim in antido-
tarioris descubuntur, cladem annexete: inter
cetera frequentiora sunt

Scylliticum,

Rosaceum

florum calendulae

florum caryophylli

Acetum *salutarium*

anthosatum

sambucinum

passulatum

caryophyllatum.

Qorum præparationis imitatione infi-
nita alia effingi poterunt, in quibus accum
vices vini subite potent, tam ad materiz præ-
parationem & alterationem, quam ad eius-
dem evacuationem.

Accutum scylliticum paratur eo, quo sequi-
tur modo. Scyllæ laminae inter corticem & tici præpa-
cor mediæ, ex arte purgata, & in orbiculos *Aceti scylli-
tico* *ratio.*
sive talleolas sectæ, Soli, aut remissio ca-
lori exponantur pro 30. aut 40. dies, dein li-
bra minutum concisa, (cultivo è candidiore
ligno parato aut eburneo) in lagenam demit-
tatur optimi aceti lib. vij. vel viij. affusis: va-
sculum rite obtutatum, ne quid exhalet, ex-
ponetur æstiu tempore, radiis solariibus,
triginta aut quadraginta dies. Postea aperto
vae totum transcolabitur, indeque accutum
scyllinum conficies, quod lagenis diligenter
occlusis adseruabis.

Quidam vineam vel plutes scyllasacci-
piunt decorticatas, quas maza sive pasta in-
volunt, ut singulæ panis figuram videantur
addeptæ, tum denum furoto calido aptoque
pani coquendo illas committunt, & ita tem-
pore multo breuiore scyllas suas præparant,
quam si per quadraginta dies soli obiceren-
tur. Scyllatum ita coctarum in cibano, &
postea

postea ad lentum calorem desiccaturum sel-
quilibram accipe pote oportet, aceti fortissimi
lb. vij. ex cibis plantarum lagena vitrea bene clausa,
que ad solem aut similem tepidum calorem
per triginta aut quadraginta dierum spatium
Furnus a- posita linantur. Quod si furniathanoris igne
thanoris di- ex cineribus structo vsus fuerit, cum ille diu
gestioni com noctiisque perseveret, dimidiis temporis com-
modior.

Acetum ro- Vt acetum rufaceum conficiatur, accipere
saceum. oportet rosas rubras exsiccatas, quibus lagen-
nam implebis, & acetum optimum affundes,
donec illud lagena ceruicem fere peringat:
vasculi osculum arctissime occludes, & ad
solis calorem expones per spatium temporis
iam expositum, vel ad hypocaustum trans-
feres vel igni cineratio commites.

Alia acet. Eodem proflus modo compones acetum
ex variis floribus. passulatum, florum refectorum, saluia, *Oxymelita*
tosimatinii, sambuci, calendulae, veronicae si-
ue floris glycyphyllici: ino tot formas & spe-
cies actorum licet tibi parare, quot sunt
simplicium vinorum, que etiam in variis
morbis debellandis propter eosdem scopos
vulnabuntur: verum acetum quodlibet sem-
per enim facultate magis attenuante, inciden-
te, & magis idonea dissoluendis & liquandis
humoribus viscofibribus & tartareis. Prater-
ea validius etiam aduersabitur culibet pu-
tredini & corruptionibus omniibus, quam
vina superius enatrat.

Vsus antio- Vsus horum simplicium actorum praeci-
simplium. puerorum, vt sint bases in componentis di-
uisitis oxymelitum formulis, tum purganti-
bus, tum robur conciliantibus, vt quoque sa-
tisfacient scopis & medicationibus, que se se-
offerunt in plurimum & magnorum affectionum
cura, vt iam sequenti capite sumus ostensuri.

C A P. X.

De varia oxymelitum & hydromelitum
medicorum compositione, qua diversis
affectionibus medendi aptissima
sunt.

Instituti nostri ratio postulat, vt diuersas
oxymelitis & hydromelitis compositiones,
quarum hodie in medicina factitanda ma-
gnus est usus, in medium proferamus.

Hæc remedia apud veteres in multo ma- *Duo tan-*
iore erant commendatione, quam iam apud nos Oxy-
melitos. Nam in nostris officinis etiam famosis melitis in
fimarium virium tantum præstat oxymelitis nostris offi-
cinalibus & scylliticum: tanquam Elleboracini-
tum Iuliani, præsidium tamen à Gefnero
magnopere celebratum, aduersus morbos
comitiales, febres quartanas, & alios huius-
modi morbos, qui iam aliis radices egerunt,
& quorum occulta sunt seminaria. Solum-
modo etiam reperiuntur unica hydromelitis
simplicis, quemadmodum & composti, de-
scriptio, qua in officinis locum habeat, cum
tamen videamus apud Galenum, Aetium, & hydrom-
elitum Trallianum, Oribalium, deinde etiam apud veteres
Nicolaum Myrepsum & Melicum, (qui in res in fre-
sticulos redegerunt, & in ordinem revoca-
runt, quæ alii sine methodo in suis libris tan-
quam scopas dissolutas disperserant) infinita
remedia purgantia, preparanti, robortantia,
aliisque intentionibus seruentia, quorum ba-
ses primarie à supradictis oxymelitis & hy-
dromelitis formulis peruntur, adeo ut quo-
quot vina simplicia & composita arte descri-
pimus, postiunctam patari (imo maiori-
cum emolumento) oxymelita & hydromelita
æque bene ac si vino patata forent.

Arabes, qui primi sacchari usum intro- *Arabes oxy-*
duxerunt, in causa sunt, quod norma con- *melita &*
ponendi varia oxymelitis & hydromelitis ge- *hydromelitus*
nera immutata fuerit in eis, que syru- *tarunt in*
pum est, quorum magna farrago in officinis *syrapos.*
adseratur.

Quod vero adseritur pro stabiliendo &c. *Arabes oxy-*
firmando syraporum vnu ab iis, qui tantope- *melita &*
re illis

re illis addicti sunt, nempe huiusmodi remedia diutius conseruati posse, & palato gratio-
ra esse, confirmatione indiger. Sed extra om-
ne dubium est, omnes hydromelitis & prae-
cipue oxymelitis species, maxime vero id,
quod meliceratum nuncupatur (vbi aqua,
mel, atque interdum acetum simul confun-
duntur & miscentur) longe esse vitiota, com-
modiora, immo magis idonea omnibus eu-
randi intentionibus, quam sint syrapi. Cum
saccharum sit sibi dulcis, non exiguo
daechari ea calore praeditus, cui qualitas quedam ob-
lor non exi- struens & gluinaas contingit: unde mi-
guis est, ob- nus aptum saccharum iudicari potest ad pre-
struens, & parationem, alterationem, mitigationem
humorum, eorumque exceptionem, cuius rei
tamen causa commemorati syrapi, vepluri-
num componuntur & praescribuntur.

Saccharum His adde, saccharum in corporibus bi-
facile in bi- liosis & natura macilenter, quemadmodum
& cetera dulcia, minimo negotio bilescent,
& proindeplus damni, quam vtilitatis hu-
iulce texture hominibus adferre. Vcum
quispiam nobis insultabit, & mel, quo variae
oxymelitis & hydromelitis formulae parantur,
dulce forsitan contendet. Admitte-
mus id quidem, at longe mel de saccharis &
puris est, naturaque praeditum magis aeria,
ex aere & ad quintam essentiam accidente,
quam saccharum. Quod licet dulce & can-
didum sit superficies tenuis, intinsecus tamen
acrimonia scatet, & nigore non mediocti,
vt probe norunt & experientur illi, qui in re-
rum interna & vitali anatomie aliquem pro-
gressum fecerunt.

Quod animaduersum & diligenter ob-
seruat fuit à Galeno, & deinde ab Oribasio
Medis. collib. 5 & 24: qui dum intendit oxy-
melitis facultates, qua acidæ & vitiolatae
sunt, praeferit hydromeliti, quod propter dul-
cedinem temperaments calidis & naturis
feruidiocibus magis congruit, propterea
quod in bilem facilius conuertatur, ha hunc
modum scribit: *Cum melicerati facultate ca-
tera omnia habeat, qua ad acutos morbos re-
lent, in uno tamen duntaxat eis est contra-
ria, quod supercalida in bilem conuerta-*

*tur: hanc eius mutationem acetii permixtio-
cohibens prestansissimum medicamentum ef-
ficit, tantumq[ue] acetum meluerato addendum est,
quantum satis sit, ut facultas in bilem con-
uertendi corrigitur. Onbasius vero postquam
longa verborum serie retulit ingentes vitiatae
& commoda, quæ ex oxymelitis vsu pro-
manant, & postquam recensuit specificam
v& proprietatem, quæ valet aduersus af-
fectus hypochondriacos & thoracicos, cum
scilicet opus est materiae crassæ & lentez at-
tenuatione & incisione, ut magis palam sit,
in quanta commendatione apud illum sit
oxymel, illoque hydromel longe inferius es-
se, ita pergit: *Cum igitur mel facultate cali-
dum sit, & in bilem cito in calidis corporibus
vertatur, idcirco edulsum est pisces & oribus
naturi, & senioribus, ac morbi frigidis ac-
commodatum, & oxymel omniasisti & na-
ture ad tuendam valetudinem utilissimum
est, cum omnes angulos measur aperiat, sic
ut crassis & gluinosi humor nusquam con-
tingatur. Quam etiæ ob causam medica-
menta, quæ tuere valetudinem à Medicis dicun-
tur, attenuante facultates sunt pradita. At tibi
quoque Gratiano & experientia perpendenti
ea, quæ ad vitium exuentem faciunt, oxy-
meli accommodatissimum esse videbitur. Nam
neg, mali succedit, neg, stomacho infusum,
neg, aliam absurdam facultatem habet. Si
vero scylliticum acetum fuerit, ita non modo
corum, quæ ad vitium rationem, sed omnium
medicamentorum aptissimum est ad inciden-
dum, consuevit hoc eos vti, item q[uod] vino &
acero, qui humores incidere & alienare
morbum capiunt, qui in corpore sit, quod cras-
sum gluinosum & plicatosum excrementum
conineat. Atq[ue] infinitos prope vidi, qui ex ac-
eti scyllitici, atq[ue] etiam vini (scyllitici sup-
ple) usu ad vita finem usq[ue] sani viserunt.**

Volumus de industria referte, quid Gale-
nus & alii antiqui sentirent de oxymelicæ aci-
do & vitiolato, quodque potiores & effica-
ciores vires illi adscriberent ad sanitatem co-
ficiendam, & morbos curandos, quam hy-
dromeliti dulci, vt hinc colligere licet, ipsū
Oxymel Syrupis antepogendum esse, qui
tamen

ramen hodie pluris sunt, & contra omnem rationem, ut supra demonstratum est, maiorem auctoritatem & rism sibi comparaverunt.

Iam superest, ut nostram pharmaceuticem quibusdam de oxymelitis & hydromelitis descriptionibus velut praesidus valissimis locupletemus, quarum imitatione quilibet proprio marte poteris nouas compone.

Oxymelis simplicis preparatio. Porro oxymelita & hydromelita dividuntur in simplicia & composita. Oxymel simplex duobus modis patari potest. Prior, est si sumas unum mellis patrum, cui tantundem aqua plusiuz aut cistercis adseruat, si habeti possit, primo admiscebitur, miscellam igni lento admovebis, perfecte despumabis, donec mel omnem fonsitatem depositerit, purumque appareat. Tum melli effunde optimi aceti tantum, quantum gustui gratificando sufficiat, sive regulam & normam certam habebis, ne iusto acidius, aut plus & quo dulcior, oxymel componatur. Iterum igne lento haec coquuntur, inter coquendam paulatim & per vices infusetur aqua, q. suff. quæ secentendis heterogenesis operam suspendit, & magis defecatum reddet: profert etiam ad dulorem comparandum, id est, ut remedium *γανιτηρος* & dulco-acidum fiat: quo etia in pastu, potionis loco, ut quis poterit in diversis corporis affectibus ponat, quam hydromelit aut vino ut superius annotauimus. Ut vulgare oxymel componatur ex tempore, hac serie procedi oportet.

2. Mellis à sordibus liberis & expurgatis sextarios quatuor sine duas pintas Parisienses.

Optimi aceti sextarios duos.

Aqua octo sextarios sine quatuor, pintas.

Imprimis miscebas baculo aquam iam tepefactam cum melle, totum seruete finas, miti tio igne absque magnis bullis & ebullitionibus, tam spumam auferas, & coqui permittas, donec aqua ad medium resoluta & consumpta fuerit, tum demum acuum ad-

ficiatur, cui affuso tres aut quatuor ebullitiones satis erunt, facta legitima omgium simul cōfusorum coctione, per manicam sue panum densum transmittentur, colatura diligenter asseruetur.

Quod si vice vulgaris aceti, scylliticum, rosaceum, saluiatum, anthosatum, sambuci num, passulatum, & similes aceti simplici compositiones, quarum supra meminimus, admiscuerimus, efficiemus oxymel simplex rosaceum, passulatum, anthosatum &c. quoū singula vatis affectibus ap̄fissima existunt. Verbi gratia, quando ea vlrpamus, ut humorescenti & viscidi incidentur, plurimorum morborum cause, etiam cum febre completemur, oxymel patatum cum aceto rosaceo, buglossato, violaceo, & similibus accommodatus erit saluiato, vel anthosato, quæ magis idonea sunt melancholicis, hypochonitacis, epileptiis, apoplexiis, cachexiis, & huiusmodi affectibus, quarum causa terteforis portus & frigidus humor statuitur, quam calidus.

Et quando voles in morib⁹ contumacioribus & peruvicacionibus humores validius attenuare & incidere, oxymel simplex & scyllium hoc modo compones,

3. Mellis depositi lib. iiiij.

Aceti scylliticus lib. iiij.

Coquatur ad perfectam mixtionem & consistentiam, hoc oxymelite & aliis supra de scriptis obseruat⁹ leigendo semper magis accommodata morib⁹, quos expugnare volles, poteris tot species oxymelitis compositi fabricare, quot decoctorum aut vinotum, quæ diversis medendi scopis inseruent, ut verbi causa oxymel cephalicum hoc modo tibi erit faciendum.

4. Rad. Foeniculi

Polypodiit

Acori vulg. ana 3 vj.

Fol. Betonicae

Melissa ana m.j.

Sem. Seselis 2 j.

Flor. stachados

Bugloss. ana p. ij.

Cinnamomi 3 ij.

Oxymel scylliticum simplex.

Oxymel Cephalicum.

*Macle**Caryophyllana* 3 j. fl.*Croci* 3 j.

Maceretur per 24 horas in fb. iiiij. oxymelius an hysati, dein coquatur ad viiius tertiae consumptionem: dosis 3 iij. vel iiij. Conducit omnibus cerebri affectibus frigidis & melanholicis: spiritus animales fuisse & illustrat, prodest ad memoriam, itemque ad moisturam atque causam laborum. Prout particulates cerebri affectos postulabunt, adiice & poteris, quae specifica proprietate ipsijs ad eam: ut si epilepsia curanda proponatur, addes vescum querum, rad. peponiz, flores tuliz, lilium convall. & simil. Idem iudicium relinquitur, si morbi & symptomata altei cuidam pasti infixi exsanct.

*Oxymel pectorale sive thoracicum.**2. Rad. Enula campana**Tussilaginis**& Iridis florent ana* 3 j. fl.*Fol. Capill. Veneris**Polystrichi**Scabiosæ**Hippocratiana m.j.**Dactylorum-**Insubarum ana par. vj.**Sem. Carduibenediti**Bombacis**Vritis ana* 3 j.*Flor. Tussilaginis**Violæ.**Buglossæ**Nymphæas**Papaveris rheadis ana p. ij.*

Macerentur in oxymelius passifluti & buglossatiana 10 j. fl. & aquarum carduibenediti & scabiosæ an 10 j. per 24. horas: dein coquatur ad iugum lencum ad viiius tertiae consumptionem, ac tandem transcolectur per manicam Hippocratis, & aromatizens sur paucu Cinnamomum. Dosis 3 iij. vel inj.

Conferit orthopnoæ, asthmatis, peripneumonia, tussi inueterata, & diuinitis omni-

bus pectoris affectibus. Hoc thoracicum & zymel tibi exemplar quoddam erit, ad cuius normam alia infinita stomachica, hepatica, splenica, diuretica, &c. effing. Si addideris radices, herbas, flores, & semina scopo tuo coquementia, ut videre est in aqvorum nostrarum decoctionum & vinorum offici alii supra enumeratorum descriptione, quæ ad hos agendi scopos ditezimus, adeo vi viam tibi sternant, & veluti manu ducent ad varietatem, copiam & delectum remediorum.

Oxymel de peto purgatorum mitabile non solum pituitæ crassæ, sed & bilis flauæ, itemque nigrae, an helos thoracis & ventriculi effectus iuans, & denique ad omnes morbos inueteratos laudatissimum remedium.

2. Fol. Nicotiana seu peti exsiccatorum ad solem & puluerizatum, in indorumque in nodule linea 3 j. fl.

Rad. Iridis siccata & in taleola scella
3 l.

*Polyplodii**Liquiritæ**Sem. Cardhami contusa ana* 3 vj.*Spicnardi**Thymi**Epiphymi**Hippops**Mentha ana m.j.**Sem. Anisi**Foeniculis**Carduibenediti ana* 3 ij.*Flor. Tussilaginis**& Buglossæ ana p. j.**Fol. Sene* 3 j.*Agarici trochiscatt in nodulis conclus* 3 j.*Nucis mischatae**Caryophyllorum**Cinnamomiana* 3 ij.

Cant.

Contunduntur & macerantur per triduum in acetis passulati & sambucini ana lib. iiij. deinde coquuntur, exprimuntur & clarificentur, addendo mellis Narbonensis optime despumati lib j. s. denouo coquantur ad bonam consistentiam vbi postulantur, praececo chlearia aliquot, vel per se, vel cum aliqua aqua pectorali.

Sane medicamentum hoc optime & validum purgat è toto corpore, è thorace, è ventriculo prauorum humorum suburrā & illuvium exhaūrit, deterget & exit patremediū est asthmatici, si quid aliud, accommodatis simum & maxime pecuñari. In eius usu, cautio & diötissimo opus est; augenda enim vel minuenda dosis pro agorū zitate & virtibus. Aliquando vomitum ciet, qui continet, git ratione peti, quod in vomitu provocando pares vires cum Helleboro vel antimonio habet, si solitum & per se exhiberetur. Sed alia pugantia, quaz admisceatur cum aceto, (quod primas dotes in consigendo & demulcendo obinet) vehementiam eius remittunt, & eorum ope p̄ficiantissimum & efficacissimum remedium constituent.

Oxymel phlegmagogum. Ad huius oxymelitis imitationem licetibz multa alia diversa phlegmagogia, chologoga, & melanagogia, dicitur, piuante, bili & melanocholico succo excernendis, siue scorsim, siue simul peculia ria compondere, prout animus dicet abit, aut affectus expurgandus postulabit. Sed meminereit sem, et esse apponenda, quaz partibus peculiariiter amica esse perhibentur: deinde etiam purgantia humorū analogā feligendā, non negleclis iis, quaz malignitati medicamentorum obtundenda operas suss conseruent. Oxymel mox describendum exempli loco tibi erit, quod ad omnia hydropis genera singulare est presidium. Aquas enim subducit viscerum nutritioni famalantium, obstructions soluit, imo hepar ipsum & lichenem, horum malorum prima seminaria, infarcta & scirrhosa duritie liberat: denique partibus languidis & effectis pristinum robur & tenorem restituit.

Oxymel accommodatum humorū.

bus scrosis evacuandis, hydropi & cachexiae per quam utile, hepatis, lichenem, & totum mesenterium rotoborans, eorumque obstrutio-

Eta simul reserans.

L. Rad. Iris vulg. 3j. fl.

Vincetoxicum 3j.

Taraxaci

Valeriana

Mechanica

Rubiae tintinnorum

Polypodiis ana 3j.

Cort. Fraxini

Tamarisci

Ebuli ana 3vj.

Raf. Ligni rhodi

Ebori in nodos lineis indita ana

3j.

Herb. Eupatorii Messe

Fumaria

Hepatica

Ceterach ana m.j.

Sem. Cuscute

Melonum

Acetosa ana 3j.

Carthami

Ebuli

Halicacabiana 3v.

Foeniculi

Anisi ana 3ij.

Flor. Genista

Ebuli

Sambuci

Centaurii minoris ana p.ij.

Flor. Cichorii

Spica nardi ana p.j.

Trochiscorum de rhabarbaro 3x.

Trochisc. de capparibus 3j.

Agarici trochiscati cum suo nodulo

3v. Macerentur o-

menia in acetis sambucini & scyllitici ana lib.

j. aquae flor. eboli lib.j. s. per tres quatuor die

dies adiungit Bal. Mar. dein coquantur ad

vani testic. consumptionem, in colatura

clarificata adde

k 2

syrup.

*Syrup Rosoluntini.**Flor. Persica arboris ana 3 iiij.**Mellis Narbon op. pruis deßpumati
3 x.**Vjue.*

Et coquito ad ignem materiam optime despumando, addendo sub finem coctionis elatium 3 j) scammonez 3 fl. fiat oxymel coctum ad legitimam consistentiam. Dosis cochleatia duo vel tria pro robustioribus. Remedium est ad eachrrias, hydropes, obstrukciones & scirrhosos tumores rectoris & lienis maxime accommodatum, ut iam supra diximus. Eius usus per alios quot vices repetendus, prout malum facile aut difficile permanescit, per se assument, aut commixtū vni aut duabus vncis aqua nostra scorbutica, quā ante descriphimus, aut alteri conuenienter.

C A V T I O.

*Coctionis
tempus in
oxymelita.*

In traditis iam variis acetii mulsi formulis, coctionis tempus accurate considerari debet. Coqueretur enim oxymel magis aut minus, prout videlicet diuinus adseruatur, vel statim in usus transferri debet. Quippe quod ex tempore componi potest, si moribis presentibus destinatur, minorem postulat coctionis gradum, & consistenter symmetriam. Quod si oxymel vi purgandi polleat, vnaque leuis ebullitione sufficit, aut in totum ea abdicata eius vices infusio diuturnior in diplomate sive balneo Maris tepido facta, supplete poterit. Vas autem perficte obrarabitur, ne scilicet nimio contentorum fervore spirituales paxiculae exhalent, hinc enim lōge imbecillior & tetuor agendi potētia reddetur. Quare in similib. maceratio etiam in frigido facta multo tuitor est, ita enim spiritus intus manent & retinentur, quāvis longius temporis spatium ad hoc ministerium requiratur, id quod diligenter animadversione dignum est, ut iam fulvis & dilucide explicatum fuit, dum hydroties decocta expofimus. Pro pata digmato purgans oxymelitis hoc iam in describendū proponemus, propter singulariter eius dotes aduersus luem veneream quantumvis inueteratam, & iam altius inhabitētem solidis nostri corporis par-

tibus: valet etiam aduersus alios si tñiles contumaces affectus, proindeq; oxymel Benedictum à nobis appellabatur, cuius formula est hu uismodi.

Oxymel benedictum.

*Scobie ligni guaiacini**Cortice eiusdem (qui magis o-
lengineus est & natura bals-
amicā) an 3 ij.**Sap. aparille 3 j. fl.**Fol. foena oriental 3 ij.**Herme de Eboracum**Turpetiana 3 j.**Raf. Eborac.**Cornu cervi.**Sem Fæneculi**Cinnamomi ana 3 fl.**Flor. Anthos**Stachydis.**Hyperici.**Epi thymi ana p. j.**Flor. Buglossa**Cichorii ana p. j. fl.*

Rasura ligni & Cort. guaiacini, eboris, & cornu cervini nodulo inclusaour, & alia, quā superfluit, crassiusculē pistillo frangantur & conquaferunt, omnia excipiuntur a lembico vitro conuenienti, coque cocco, id est, cuius os optime occludi possit, affundendo.

*Aquarium cardubonediti.**Vimaria analis fl.**Oxymelitus simplicis**aut Englossa lib. ij.*

Omnia rite commixta macerentur balneo Maris, blandoque calore (imo absque eo, si voles, in frigido horum infusio fieri potest) si per quatuor aut quinque dies foueantur. Inter ea ipsum oxymel alliceret ad fese & imbibet dictorum simplicium facultates: deinde post vnam aut alteram ebullitionē fiat valida expellatio, & colatura per manicam transmittatur, imo etiam doporetur, si ita libuerit, ut exquisitoribus & delicatiotoribus hominibus sat satisfacias, in quorum gratiam dulcedinem quoque facchato, si velis, cōciliabis, ne vilas.

*Lues vene-
tra inuete-
rata.*

illa: gustus molestias persentiant. Dosis erit
quatuor aut quinque vocarium, quandoque
etiam plurium pro validioribus. Vtendi
modus est, ut constituta dosis mane tribus
aut quatuor horis ante pastum hauriatur.
Cibus paucus æstro dandus, isque vius ge-
nitus & vnuus apparatus, assus potius, quam
elixus: pro bellaria omnes fructus ablegan-
di, præter vuas Damascenas: decima hora
prandebit, quinta cenabit, & circa de-
cimam vespere in ad lectulum se compo-
nenti æqualis oxymelitis dosis propinab. tur
& portabitur. Caudendum tamen, ne vi, sepu-
gnare & negare natura, seu matutino seu ve-
spertino tempore sudores elicantur, nisi sua
sponte erupturiuntur, naturæque motu proprio
foras protrudantur. Proprius enim hius no-
biliissimi remedii eff. Quis est, maleficos hu-
mores per ventris vias & vnius ductus ex-
eirent, sanguinisq; massam sorbitus & fec-
ta illuie inquinatam atque conspurcatam
repargate. Huius vnius saepe repetendus, &
ad quia lenam saitem protergindus, si mal-
um conatum resintatur, nec facile edat
proprie fons tem penitus infidem, in longis
temporibus æstro huius oxymelitis vnum
producet, haec via & ratio expugnandorum
magnorum affectuum contra naturam optimæ
& rurissima est, non autem primo quoq;
tempore violento pharmaco ipso extirpare,
vt multi perpetuam faciat solent: fidem
facit hoc oxymel magistrale, cuius ope & do-
te atque vnu sepe repetito tum paralysis,
tum pericacissima quezæ venerea lues, et
iam si nodosa & topacea sit, aut ulceratio-
nes cariosas & cancriosas comites habeat,
se sim & paulatim domatur, & radicus e-
uellitur. Quod à oxymel displicet, sume
vinum album, quod maiorem cum natura,
quam oxymel societatem habet, cæteraque,
ut dicta sunt, petifice. Ita enim concinna-
tum longe utilius eis hoc remedium obe-
sis hominibus & temperaturis pituitosis,
isque, qui iam vino affueti sunt, quemad-
modum oxymel temperamento calido &
bilioso donatis, & abstemiis conuenientius
indicatur, si aquarum carduibus edicti & v-

mar'æ loco aquam fumatae & cichorii ad-
dictis.

Si vnu fuerit, alio præparationis modo, e-
oque facilior & brevior oxymel com-
ponere poteris, maxime si aceti medicati iam
explicit differentiæ non vbi us locorum
paratæ inden anntur. Si itaq; nouis stirpibus
acetum rosaceum, anglossatum, sambucinum,
aut aliud quodvis, cuius tamen ope opus ti-
bi esset, facis erit, si suo tempore horum me-
dicamentorum flores aut cõfructæ acetio ad-
misceas. Quod si etiam passulatæ cæti aut
veronicæ sue floris caryophylli non suspetas.
copia, addes suo loco vuas Damascenas vel
Corinthias sufficiens quantitate, aut vero-
nicas. Igitur ut exerceamus pharmaceutice
studiosum in extemporâta oxymelitis com-
positione, in medium proferimus exempli
loco oxymelitis diureticæ & aperientis nostre
descriptionis formulam, cuius vnu erit, dum
viscerum obstrunctiones tollere, dampnide-
re, attenuare & dissoluere humores viscidos
& concretos, vinas cire, menstruumque
fluorem præter naturæ institutum suppelle-
sum provocare, quinetiam tum calcum re-
num attenere & comminuere paulatim &
semisum soluerimus, descriptio eft huiusmodi.

Oxymel diureticum.

*2. Mellis albi Narbonensis prouincia-
lis aut Hispanici (quale opti-
mum indicatur, & facibus mi-
nus abundans) vnu. ij.*

Quibus primo addes:

Aqua itidem vnu. ij.

Blando igni haec committatur, vt secundu-
m præceptum faculentia deponatur,
qua tamen pauca erit: qua penitus ablata,
ad miscerebis vnu. ij. aquæ & duas aceti gene-
rofi, siue albi, siue rubri, non refert, vel vnam
& semisum, si minus acidum affectes: huic
miscellæ futili vitreato conuenienti conte-
ntia adicies quæ sequuntur:

2. Rad. Taraxaci

Valeriana

Vinectoricæ

Rubia tinctorum.

Avari
Eryngii
Foeniculi
Petroseliniana 3*ij*
Ononis
Raf. Corticii Fraxini
Capparum
Tamarisci ana 3*x.*
Sem Raphani
Bardana
Anisi
Coriandri
Foeniculi dulcis
Petroselinii
Afbaragi
Cinnamomi olelli
Cassiae lignae ana 3*ii.*
Flor. Hyperici
Genista
Sambuci ana p*y.*

Omnia simul coquantur ad medietatum consumptionem, post traiiciantur semel atque iterum per manicā Hippocratis ad meliorē classificationem, habebis oxymel ad ea accommodatum, quæ supra commemo- rauimus, de quo vtendum ad plusculos dies, dōsi: 3 4. Huius oxymeli & parandi ratio valde facilis est, ad cuius normam infinitas alias formulæ compонere licebit, quæ non maiorem quam apozemata difficultatem, si parandi modum spēctes, præ se ferent.

Apud Nicolaum Myreplum, Melosum aliquosque veteres auctores, imo etiam recentiores, repeties alias oxymelitæ species tam humicibus præparandis, quam expurgandis dicatas, quo in numero est oxymel helleboratum maius Iuliani tantopere à G-nero celebratum, aduersus morbum comitialem & ratiōs alios morbos, vii iam diximus. Vetus non sicut nostrum institutum, quæ pas- sim in aliorum scripsit recitatūr, in hanc nostram pharmacopœam coacerruate. Accedit præterea, facillimum fore eriam tyroni, si vi- ni helleborati, cuius antea fecimus mentio- nem, parandi modum notis, ad eius exem- plat oxymeli efficere helleboratum, tum

maiis, tum minus. Instat iam, vt de hydro- melite pauca dicamus.

C A P. X L.

De Hydromelitum componendi ratione & varietate.

PRINCIPLEM locum huiusc tracta- tis dabitum vinoſo hydromeliti, quan- doquidem potionis genus sit suaſimum, & jealimentarium, ac medicamentolum, his affectibus maxime peculiare, quibus vinum damnoſum est & nocuum, vt sunt paralyses, autritudes, &c.

Hydromel vinosum.

¶. Mollis albi Narbonensis optimi & gra- mulati partem unam, aqua pluia pars quinque, ponantur in cacobum æneum flanno incrustatum, his liquoribus recipien- dis satis capacem, mel & aquam simul con- funde, hæc tamen plus quam tepida & cali- lidiuscula esse debet, dum mellis sociatur, fuit horum coctio, sed blando calore procurata, id est, quam minimum fines feruerere, atque interim spumam cochleari solido vel perforato diligenter auferes, ipsumque decoctum ad viros tertie consumptionem consumi permettes, ad eum quatuor coctionis nota tibi erit, si ouum recens injectum non demergatur, sed supernaret. Toti artificium in coctionis modo confitit, proinde indu- strium te & accuratum esse oportet, ne in illius defectu aut excessu pecces. In mellis bo- nitate etiam attendere debes. Si enim peti- maz notz fuerit, minorem exposcit coctio- nem, si ab illa recedat, maiorem. Potto ma- teriam perfecte coctam adhuc mediocriter calentem per duplicatum pannum transmis- tes, vel per Hippocratis manicam, sed am- plam & huic ministero tantum dicatam, vt ita exquisitus crassior sex seernatur. Tum transfundes in doliola vinum maluaticum o- lim recipientia, vel in alia, quæ ex vase, quod viuum album idque generosissimum conti- nuit, fabricata fuerint. Expones deinde diebus canicularibus ad Solistadios, vel po- tius

tus in hypocaustum calidum transfores, vel etiam supra furnum collocabis, in quo quotidie panificia coquuntur. Relinques illuc menem vel sex beddomadas in ferme mearationis & defecationis gratiam. Tandem va scula in cellam traduces. Vfus erit non ante trimestre: interea temporis hydromel vinosum penitus sit, simileque redditur vino malatico ē Creta alportato, atque hic modus vulgaris est.

Qui enim tartari tintillatram elicere norunt, illiusquetantur in singula dolia ad dunt, quantum potest capere putamen cui, & qui autem renent fermentum adiungendi ipsi hydromeli, ut augatur & producatur ebullitio, potionem multo praestantiorum efficiat, quæ oīl meli etioporis gusti reprobatur, nunquam acceperit, & qnꝝ diu illi me in nega seruat, immo hydromel ita paratum in dies melius redditur, & quo antiquius eo generosius evadit.

Huiusmodi hydromel, quemadmodum nuper descriptum, vnde est prouecta iam ætatis hominibus, pituitosis, alimaticis, paralyticis, epilepticis, podagraris, calculosis & similibus, quibus v. n. v. s. inceditur.

Aqua vita ex hydro-
melite vi-
noptima

Ex commemorato malatico vino nostro ex hydro-meli artificiali exarabitur præstantissima aqua vita, vino longe accommodatior ad eliciendas rerum essentias. Item etiam hydromel vinosum non destillatum optimum organum ad plurimum medicamentorum extracta conficienda. Ex illo quoque acetum componitur validum ac vegetum, quod vino aceto non cedit, ad diversa remedia, & diversis oxymelitis compositionibus æque conuenientis ac acetum vulgare.

Acetum
hydromeli-
tis.

Hydromel simplex officinarum.

Hydromel simplex quo communiter pharmacopei vnuuntur ita sit.

2. Mellis optimi lib. j.

Aqua lib. viij.

Fiat commixtorum coctio ad perfectam mellis despumationem. Tot hydromelitis species preparatai possunt, quæ vel moribuscum humorum excurrent, vel excretioni i-

doneum reddunt, quod oxymelitis, eadem que etiam medicamenta recipere possunt, prout agendum scopi dictabunt & insinuabant.

Hydromel cum succo cerasorum ad
situm sedandum.

2. Aque fontana lib. viij.

Mellis albi lib. 3.

Coquatur simul, doce expurgata fiant, hoc est, mel amplius spumam non emittat
Adice

Succo cerasorum acidulorum lib. ij.

Ruisus bulliant parum, spumam aufendo, quam fieri potest accuratissime, tū hydromel ē cerasis habebis liquoris iucundissimi. Eodem plane modo conficies si succo citri aliisque succis acidis & gratis, ut inde fiant potionis dulces dæ, suauissimæ, & ad omnes febres oxyfaccharo potiores & aptiores.

Meliceratum vinosum cum multis aromatibus paratum mihi ab illusterrimo Principe Friderico piaz memoria electore Palatino communica-

tum:

2. Mellis optimi & albissimi partem v-
nem vell. b. 10.

Aqua pluvia sibi haberiqueat, aut flu-
matis partes sex vell. b. 60.

Imponito in cacabum respondentem copiæ hydromelitis, quam componendam suscepisti: utrumque simul confundito, coquito, & crassorem faciem despumando detrahito, deinde herbas, quæ sequuntur, resiccatas imponito, sacculoq; concludito, videlicet

Salvia

Artemisia

Hyssope

Origanum

Horminum

Betonica ana m. j.

Præterea alio nodulo recipito

Baccarum lauri crassiflu-
lo conqueffatarum lib. j.

Flax.

remediorum vnu, tandem subigi, & funditus extirpati.

Est & adhuc alia methodus, ex iisdem aromatibus & seminibus, calida qualitate exuperantibus, syropos conficiendi, qui affectibus à cauſa frigida enatis, & vbi illico, siue mox alicuius, siue zetatis, vt in senectute, ratione languentium & collapsorum spirituum corroboracione & infirmaurione opus est, conducunt. Exempli gratia hie vnam atque alteram tantum eorum, tam simplicium, quam compositorum, parandorum formulam praescribemus non facilem minus, quam utilem.

Syrupus simplex cinnamomi, alio modo paratus cum aqua vitez.

24. Cinnamomi (aut alterius aromatis eiusdem prout tibi vnum fuerit) 3 ij. vel tres, vel plus minus pro quantitatibus conficiendis ratione: crassissimo modo conutum indatur in mattracium, capax aut in simile aliquod vntum apium, super affundendo spiritum vni fortissimum, vt materia tres vel quatuor digitos superemineat: vase optime clauso macerentur omnia per unduum aut quadriduum in loco frigido, ne spiritus vni exhalet, & intetea temporis aqua dotes atque virtutes cinnamomi extrahet, siisque tingeretur & imprægnabitur: tunc id, quod tingitum & elatefactum fuerit, effundere: & incis oculo liquoris addere tres vel quatuor uncias sacchari candi puluerizati, dein subiecto igne, saccharum in liquore illo dissoluatur: & accessa chatta ignis transferatur & admouetur spiritui vini siue aquæ ritæ, que si fuerit bona, & ab omni phlegmate separata, sicut optima eius conditio postulat, in momento flammam concipiet: omnia interim continuo agitantes longiori spatula, donec aqua ritæ effusione illa tota consumpta fuerit, & syrups in fundo remaneat, cuius utique gustus gratissimus est: virtesque ac proprietates eius adeo sunt efficaces & præstantes, vt vel optimas cinnamomi aquas multis post se stadiis relinquat. Si e-

ius ritæ fortiores reddere velis, aqua ritæ paulo ante, quam tota exuratur, suffocanda erit pacina argentea: vel euesperatio fieri poterit orbe aui quadria argentea, & interclusa aere, aqua ritæ in momento suffocabitur: & ita multo fortior erit syrups, saporemque cinnamomi redolebit.

Sufficit pro dosi semi cochlearie in omni cordis deliquio, si pothymia, imbecillitatibus eruditibus & flatibus ventricis, quo huic iustismodi remedium illico restituit. Hoc medicamentum singulare quoque est ad accelerandum partum in grauidis mulieribus: si ex simplici hoc syrupo, compositum, & ad certum morbum, vt ad epilepsiam expungandam, apium, reddere velis, cum d'cto cinnamomo simul maceranda, addere semena pectoris, flores tiliæ arboris exsiccatos, & similis, procedendo in ceteris vt supra. Denuo de hoc syrupo duo cochlearia infanti vel adulitione in insultu epileptico, & mira praefabuntur. Ad apoplexiā & paralysin macerentur cum cinnamomo, caryophylli, flores rosmarinii, salviæ, & calendulae exsiccati, & procedatur, vt supra. Ita consequenter vallii syrups, ad varii generis affectus componi poterunt. Coronidis loco hic adiicieamus adhuc vnam formulam syrups antiepileptici iuxta dictum methodum compositi, quem etiam in *Tetrade nostra*, pag. 309, iam descripsimus.

Syrupus antiepilepticus.

24. Rad. Foenia

Visci querini ana 3 f.

Cinnamomi optimi 3 vj.

Flor. Calendula

Lily convall.

Tilia arboris

Lauendula ana p.j.

Res. rubr p. y.

Sicca autem & arida, non recentia, omnia ista sumantur: radix pectoris in frustula secerunt: vt reliqua vt se habent, citra conqualificationem in mattracium, vt vocant, iuxta capacitatis incrementum, quibus abunde satis, aquæ ritæ iuxta & iuniperi (si habeti potest, vt in

vt in Germania) superfundatur. Quæ si defiderentur, sumatur aqua vitez ex optimo vi-
no protecta, quæ quatuor digitos materiae
superemineat. Vas vero optime clausum, ne
quid expiret, in bal. Mar. colloctetur, aut ra-
diis solariis ad tres quatuor dies expo-
natur, vbi aqua per leuem inclinationem à
fæcibus exit separanda, ad cuius vñcas de-
cem facchati candidi iō paluderem redacti
z iii. vel iiiij. adicienda erant; omniaque ar-
genteo cochleari agitanda, ut solutaur fac-
charum in patina argentea, denide ieris ex
incensa chitta aquæ vitez imponendus, et ar-
deat, versando seu commouendo semper
materiam cochleari argenteo, tamdiuis exeretur aqua, dum syrups satis coctus, aut
plus minusve fortis videatur. Tum enim,
cum tempus erit, extinguendum erit aquæ
vitez incendium, quadra aut orbis stanno vel
argenteo suffocatum. Atque hic syrups in
modum Hermeticorum paratus antepile-
pius præstantissimus fuitus est, cuius sue
in præcautionem sue curatione morbi semi
cochlearis mensura exhibita satis fatura est.
Ad idem prædestinatio florum calendu-
m, laevedūz, illi conu in hydromelite mal-
uacu nostro per mensu facta, cuius mæ-
crationis exhibetur z iiij. vel z iiiij. pro diſ manœ.

Ad hū tractatuli de syrups nostris re-
formatis conclusionem, obliuione nullo
modo præterire possum syrups de corallis
& gemmis, quorum inventionem mihi iure
vendico, ego primus expetus sum illorū
infignes & admirandos effectus, quos
nunc publice utilitatem ac emolumenū i cau-
lia describere placet, quo & alii, si quid ha-
beant rati & præclarí meo exemplo imitati,
id in medium adducant, semperque publi-
cum bonum priuatis commodis præferant.

Syrups de corallis Quercet.

Oportet perfecte & sive maturitate & tempo-
re exprimere, filtrare & depurare per quam
acutissime succum berberis aut limonum.
Nam aetos eiusmodi & acidi succi, quo
perfectius fuerint depurati, & à crassa sua
terrea substantia, qua secent, exquisitus

segregati, eo aptiores erunt & efficaciores
ad dissoluendum co-allium crasso modo pul-
uerizatum, ex cuius genete ad hunc synapē
conficiendum feligas omnium rubundissimū
& elegantissimū. Hoc inserviat in ma-
tracium virereum & idoneum, affoncatur ali-
quis perditiorum succorū optime depurato-
rum, ut materiam quatuor digitos aut paulo
plus superemant: collū subete vel certa Hispani-
ca nebulosa, & in baïnum vaporosum
seruidū colloctetur, hoc est, matracium aquā
non attingat, sed vapores ex aqua bullente
ascendentes circumquaque ilū seriant, vbi
necessē est, ut vas aquam continens ex omni-
bus partibus probe ministetur atque clauda-
tur, ne vapores exhalent: minimus autem
chymillatum noui, quid sit balneum vaporosum,
quod hic scorsim in giantrum eorum,
qui in hoc negotio tyrones sunt, explicare
volu. Huius balnei calore, qui dies noctes
que per triduum integrum continuabitur,
totum corallum in illo liquore fete dissolu-
tum apparebit, idque colore subtrubo &
sapore dulci. Effunde per inclinationem
quequid dissoluuum fuerit, fæcibus, si ita
videbierit, novum succum depuratum tur-
sus affundendo, & in cæstis procedatur, ut
supra.

Ad hū j. dīci suci, corallina essentia o-
ptime imprægnata, sufficiet facchati candi
vñcas sex adictere, & ad syropi consisten-
tiā decoquere, in ipso quidem halo, vapo-
roso, non tamen clauso, sed aperto, & vas
loco accipere oportet alempicum aut simile
vas, cuius collum & orifice fit satis am-
plum.

Autificio & dexteritate singulare opus est,
ad euinodi syrups ritu conficiendos, ne
corall. essentia à succis illis separetur, quae
re vigilancia & experientia summi requiri-
tur: nec mirum videri debet, si quis prima
vice forsitan ab eo abegit. Ob quam
cautiam veim, ut quilibet hi præmonitus
seiat, ne quidem prævibus fute & perspi-
cue satis in scriptis meis proposuisse omnis
generis operandi methodos & vias, sed in
tam omnibus ocularem demonstrationē

longe præstare. Est quidam Luerit Parisiorum iuuenis & peritus pharmacopeus (Lardier dictus) qui ab informatione nostra manuali verum huius syripi conficiendi modum alescutus est: apud hunc præstat eiusmodi syripi corallorum omnium diligenter & acutissime præparati.

Hic syropus prædictus est miris proprietibus ad instaurationem facultatum naturarium, & omnium affectuum ab hepatis vicio & imbecillitate facientium. Confert praeterea omnibus fluxionibus hepaticis, dysentericis & lientericis. Hoc ipso, tanquam præcipuo (post Deum) auxilio, illusterrima Domina & Duccissa de Sculli, à fluxu hepatico inueterato, quique incurabilis iudicatur, iusta paucos dies planelibera fuit. Eodem remedii huic effectus iam ante expertus fueram in quadam nobilissima virgine Domini Garot in supremo senatu Paris. Consilarii filia, eidem fluxui hepatico subiecta, qua à medicis suis relata, vitam tenui adhuc filo pendente trahebat cum ipsam curandam susciperem, cuius rei ipsamet adhuc in vita superest vna cum parte testimonium ferre potest. Eodem modo plures alii à nobis curati sunt, inter quos & Reginæ nostræ ephippiatus nominis Philipp. le Gascoeur, qui ultra octo menses dysenteria laborauet, nec vilis aliis remediis levavi poterat, is tamen hoc ipso præsidio, nec non quibusdam aliis convenientibus adhibuit, intra trium septimanarum spatium, integrum recuperauit sanitatem.

Loco succorum dissoluentium berberorum, & limoniorum, ut quis poterit liquoribus acidis d. stellatis iuniperi aut guaiaci, efficacissima pretiosorum lapidum dissolendorum potestate usignitis. Chymici non reverentur illorum loco vii aceto suo montano, exquisitissime & dexterissime depurato.

Ad eundem modum paratus syropus perlatum, qui præstantissimum est remedium pro omni cordis deliquio, conductus præterea proprietate sua specifica pluviscens & emaciatus.

Quemadmodum etiam syripi de hy-

cinthio, sinagogo & saphyro in genere conferunt ad instaurandos spiritus naturales, vitales & animales: in specie vero primus opportunus est coquacteri & conulsioni, secundus prodest epilepsis: tertius vero optinetur omnis genera affectionibus melancholicis & atrabilis. Et hactenus de syris: pugnamus ad purgantia.

C A P. XIII.

De Purgantibus.

HACTENVS ordine descriptiones & complicitates aquar. decoctionum, vinorum, oxymel tum, hydromel tum, & syruperum proprium, quibus si purgantia quædam inter dum obiter admiscetur, usque methodum aliquam fecuti videbitur, qui decoctis & syrups, seorsim alterationi & præparationi destinatis, sœpe numero etiam ea adiungunt, quæ proprie vacuationi, quæ post humorum demum præparacionem influenda est, inferuntur, heu docet Gal. comment. 14. aphorism. lib. 1.

Hæc igitur vacatio fit medicamentis Purgantibus, quæ iuxta eundem Gal. dupli. duplia. eis sunt nature: alia in genere dicti purgant. Lib. 5 6. 10. 12. quæ promiscue tantum ac sine decatu simpli. hominis ex clementia educantur: alia vero proprie dicta & r. i. g. o. x. v. à certa quadam facultate sive proprietate, aut à touis substantiæ, ut volunt, similitudine, vim & efficaciam habent trahend & vacuandi humores, quorū alia ducunt pectoros, alia bilios, alia vero melancholicos & adustos succos, vel per vomitum, vel per secreta, idque vel blande, aut vehementer, aut med. occiter.

Vnde enarrata medicamenta in tres classes diauiduntur.

I. In benigna seu moderata: sunt:

Cassia

Manna

Succus prætorum dulciorum VI.

Syrpus violarum

Serpolatæ & similis.

Quæ

Quæ remedia sunt alimentosa, hoc est, quæ facile in alimenum commutantur: ab his tanquam leuioribus Galenus, & alii eiusminatores, omnia morborum curationem iuchoandam statuant.

a. In medicoria: qualia sunt

Rhabarbarum

Agaricue

Sennæ

Aloe

Turbish

Hermada stylus

Polypodium

Myrobalani

b. In violenta: vel sunt

Colecyntis

Scammonium

Elaeatum

Pelatum

Helleborus

Thymalea

Chamaelea

Thapsia

Catapastis, & alia tityma-
liflpecies.

Ex cunctis enarratis simplicibus, diuersis corporis humani humoribus pugnatis, idoneis, parantur medicamenta composita, quæ purgant, vel bilem, vel pituitam, vel melancholam, vel crassis ac viscosos, & aqueos, sive serofos humores; modo vnum, modo bino seorsim, modo omnes simul, ob quam causam talia remedia nuncupantur cholagoga, phlegmagoga & hydragoga.

Differunt eadem remedia ratione consi-
stentia, vbi alia medicositatem inter mole
& durum obtinent, & dicuntur electuaria li-
quida: alia sunt solidæ consistentia, & siccæ,
ex quibus rursus triplicia efformantur gene-
ra, electuaria videlicet solida, pulueres & pil-
lulae, ita à figura sua rotunda, quasi paruz pi-
le diæta, quas Greci à sumendi modo nomen-
inem appellant.

Hæ sunt præcipuæ omnium illorum pur-
gantium compositorum formæ, de quibus
in posterum sermo nobis futurus est, ut pote-
de materia, quæ in pharmacia imprimis ne-

cessaria est, ac reformatione summe opus ha-
bet, vbi quidem largam illam & commu-
nem viam, quantum fieri potest, sequemur,
quod si vero in aliâ forte flexerimus, qua &
cittus, & directius, & facilius, & majori cum
emolumento, instituti nostri finem adepti
fuerimus, id publici solummodo boni pro-
uechandi causa. (Hæc enim est finis noster, hic
scopus, hæc intentio sola) fieri, constanter as-
sequanrus.

Vt igitur ordinem nostrum sequamur, in-
ter purgantia primum assignabimus locum
electuariis mollibus & liquidis, eaque hic,
quæ maxime in sù esse solent, describemus,
quorum alia humoribus acerbis & biliosis,
alia pungitosis, alia melancholicis vacuandis
magis conuenient.

Remedia lenientia, bilemque
purgantia.

	<i>Cassia extracta simplex &</i> <i>composita.</i>
Lenitius	<i>Diaphrimum lenitium seu</i> <i>diadamascernum Nico- lae.</i>
Cholago- ga	<i>Antidotus catholica Nicol. propositi.</i>
	<i>Electuarium diaforestan Montagnaga.</i>
	<i>Electuarium lenitium eù manna Nicol. Alexand.</i>

Hæ sunt purgantia illa ecceptrictica, vt vo-
cant, ad primam corporis regionem purgâ-
dam apta: ab omnibus authoribus inter ma-
xime benigna recensentur, vt quæ humores
humectando & leniendo elemente educat:
prescribuntur etiam in febribus calidiorib-
us, biliosis & ardentibus, quas comitati
solet fitis intolerabilis, vbi humectatio vbe-
nor, minor autem ratiorque calefactio re-
quititur.

	<i>Diaphrū solutinū Nicolai</i> <i>Electuarium de succo ros.</i>
Vera cho- lagoga.	<i>Nicoldi.</i>
	<i>Electuarium ros. Mesus, &</i> <i>Montagnaga.</i>
	<i>Elect. de phyl. Mef.</i>

Diaphrūn. Disputum solutiūm, quod paratū ex solo lenitūo addendo sciammoniū p̄p̄ratūm, hoc est, introchicos cum succo citri-norū & mastice redactūm, singulare est remēdium ad omnes affectus ex hīe produc-tos. Quidam tamen in febribus tertianis e-ius vīnum reformidant, propter sciammoniū nimiam & excedentem calefactionē. Sed docebim⁹ inſta sciammoniū p̄parationē talein, quā plūs calor inmoderatus con-tempet: ut: necnon descriptionēm quan-dam diaprin solutiū, quod sic p̄paratū erit summo vīni, & in omnibus febribus bi-liosis & ardentiib⁹ commode & innoxiæ ex-hibi poterit.

**Elect. de
succoreſa-
rum Nic.**

Electuum ē succo rosātū Nicolai ad omnes, sī, etiā à bile flaua aut biliosis icho-tib⁹ redundantibus subortos conducti: idcirco tertianæ simplici & duplīci: febribus quoque alijs ardentiib⁹, malisque à bile caloreque subortis confert. Est eam magis re-frigerans & exsiccans, quam diaprinum la-zatiūm, vnde major quoque in eis elaxio-nūm & fecurū adſtrictio & roboratio, siue ad omnes morbos à calida fluxione excita-tos magis confert, vt in podagra, chiragra, & dolotib⁹ aut colorum à biliosis & leiosiſ i-chotib⁹. subortis: simel enim & ſemel vitiosos illos ſuceros detrahit, fluxionem deprimit, & aſtingendo membra roborat.

**Elect. roſi.
Mef.**

Electuum rosātū Mefiū ſi demer-aflectibus, quibus Nicolai, conſertūlū tam-facilius & cum minor moleſtia purgat, minusque corpos comurbat, quam hoc.

EL. de pſyl.
Mef.

Electuum de pſyllio Mefiū bilem tum-flauam, cum vitellinam evacuat febribus ig-ur omnibus ab irraque bile ſuscitat, tum-ardentiib⁹, tum diuturnis, & cuncto difſici-libus; queque tandem agros ad hydrope perducere ſolent. ſummo p̄te conferte credi-tū: morbo quinetiam regio & icon ſupra-modum caleficio, vīni & vertigini & doloti-bus capitis à biliosis evaporationis grecce-tis ſumimopere confert:

**Elect. de
pſyllio Montagnag-
næ vi-**

res in curandis biliosis affectibus, electuum

dē pſyllio Mefiū exmulatur, ſed ſatis poten-ter medicamentū ad humores permixtos & variis euacuandos p̄ficitum pituitam cras-fam cum bile permixtam: idcirco tertianis nothis & moib⁹ huiusmodi, qui ex humoti-bus mixtis fiunt prodeſt.

Humores crassos, vifcidos & pitui-toſos purgantia, fiunt.

**Phlegma-
goa**

<i>Diaphaenium Mefiū</i> <i>Diacarthamum Arnold. de: villanua.</i> <i>Diaturb. maius Petri de Tuſ- ſignano.</i> <i>Benedicta laxatiua Nicolai</i> <i>Electuarium Indum maius,</i> <i>Mef.</i> <i>Hiera pīra Galcum aga- rico.</i> <i>Hiera Pacchij.</i>
--

Diaphoenicum, vifcidam crassamque pitui-tam, eamque à remotionib⁹ etiam parti-bus trahit. Febribus compoſitis & diuinalis, in quibus multi crassi ac vifcidi humores permixti ſunt, auxiliatur: doloribus ventri-culi à cruditatibus subortis, itemque colicis cruciatibus, & alijs affectibus ex crudo hu-more generatis, mutifice confert.

Diacarthamum Arnoldi inſiemmet af-fer-tibus ex vifcida & crassa cauſa procreatis Diacarth. prodeſſe iudicatur, vt quotidianis febribus, paralyſi, &c..

Diaturbith maius Petri de Tuffignano, cuius deſcriptio reperiſtū in dipeſalatio-ni Valerii Cordi, crassos aut pituoſos humores attenuat, digerit, ſanuque deturbat & eu-a-cuat.

Benedicta laxatiua Nicolai humores pi-tuoſos ſeu in articulos decumbentes, ſeu in reñibus & vefca contentos, mutifice & per os lūmpa, & per clysteres iniecta eker & eu-acuat.

Electuum Indum maius excrementa Indum ma-cruda, pituita, purta & corrupta à ven-iue. tricilio, hepate, aliiſque partibus nutritio-ni famu-

famulantibus educit: idcirco lue venerea laborantibus prodest, vt & cachexiis, inflammationibusque ventricui & colicis doloribus: nam vt pituitosa & cruda excrementa purgat, simul etiam flatus dissoluit & diffundit.

Hiera picro Gal. Hiera picro Gal. cum agrestico ventriculum corroborat, cumque a mucilaginois impuritatibus ipsius tunici adhaerentibus liberat & repurgat, & flatu ipsos dispergit.

*Scribonius Largus de hystia Pacchii, ut Diæteticò nostro iam scripsimus, miranda prædicta: hanque compositionem proprie-
tatis vites & efficaciam ad infinitos & deploratos morbos curandis summis laudibus in-
cœlum effert. Ad omnes enim spasticos neu-
vorumque tensiones, ad spaz lumbarum q-
dolores, ad vertigines, epilepsiam, paralysim,
ad diuinos capitus dolores, incubum, &
subitas omnes pæfocationes mihiſice con-
uenit.*

Melancholicum denique succum trahentia sunt.

Confeccio maior & minor
Melana- *Hamech Meſia.*
goga. *Diasena Nicolas.*

*Confeccio Ha-
mech.* Confeccio Hamech est febris autumna-
libus curandis, quartans presentum atque
omnibus alijs morbis, Tex tatar: scrophulis,
salsis, retoridis & melancholicis humori-
bus subnotis, optimum remedium elephan-
tiasi, canero, impetigini, scabiei in summa
omni foeditati cutis a falsis & adustis humori-
bus proctestate, minifice succurrere.

Diasena. Diasena, melanocholia, mania, quattan-
avexata, lenocinietiam & melancholicis om-
nibus affectibus auxiliatur.

Triphara Persica. Triphara Persica couenit febris arden-
tibus, hepatis & ventriculi inflammationi-
bus, ceteris & omnibus affectibus ex alra-
bile factis medetur: sicut quoque mitigat,
morbosque adusto fieri probhet.

Hæc sunt precipua illa electuaria purgan-
tia forma opiatæ; vel mediz interdum

& mellæ consistentia, que in communis fere
vsi sunt, & quibus officinæ ad viuum necessi-
tarium instructæ esse debent. Inter qua non
nulla in formam solidam & in tabellas redi-
guntur, vt commode sumi possint, & gustu
gratiore fiant. Diaphœnicum hoc modo in
formam solidam redigitur, quemadmodum
& electuarium è succo rosarium, diaearthu-
m, draturbith, & species illorum, melis
locu cum sufficienti quantitate sacchari prius
dissoluti, miscentur, & in electuaria solida
iuxta artem coquuntur.

Descriptio[n]es & formulas horum reme-
diotum de industiis hic præterea, siquidem
eas videre licet in ipsiæ euctoribus, quos cita-
vimus, nec non in omnibus pharmacopeo-
rum antidotariis ac dispensatoriis, tam ve-
terum, quam recentium: supervacaneum
enim fore, toties eandem repetere cantile-
nam, etrambamque toties coctam reponere.

Multo vero minus in iudicem narratis co-
positionibus, vel vicinam immutare literam
conabor, ne forte audacia & temeritatis ar-
guendus videar, quasi ille sim ego; qui tam
præstancillissimum vitotum, noſtrorum
maiorum ac patrum, placitis & scriptis do-
ctissimis, communis antiquitatis consensu
recepis & approbatis, vi bonis & utilibus,
longaque experientia hastenus stabilitis,
mea conscientia tenaciter aſſim refragati &
contradicere. Nos nihilominus ut humiles
pumilio[n]is Gantium hominis insidentes,
& eundem ope ad altiorem locum eueri
longe exactus rem minus perspicimus, quæ
vetereſ ſphi, cuius p[ro]ferum facile fit inuen-
tis addere, & in dies vel tantillo noctario
eadem exornato & locupletare. Quare di-
gnitate & existimatione antiquitatis farta
recta conferuata, me propterea haudqua-
quam cul, andum fore, neque item ab offi-
cio meo alienam facturum arbitror, si in
hoc opere noſtro e[st], qua deceat, reverentia
ac amore modestia, recte. At o[ste]nem purga-
tior, circa quæcumque verti mori, & quæ præ-
cipue per unius reformati metent, ag-
gregantur. Hic ergo quedam huius generis
purgantium remediorum descriptio[n]es ar-
que

que formulæ, nostro marte & arte adiuenient, & chymico artificio exquisitiore, politiores & auctiores reddit, tanquam lumine necessariæ & vtilis, adiuentur, & in publicum commodum propalabuntur. Quod tamen, quicquid id sit, eruditiorum iudicio sponte submitto, de codem, pro ea, quæ pollent, æquanimitate sapienter iudicantis.

At vero tantum abest, ut medicamentorum preparatio ultimum perfectionis gradum sit adepta, quinimo in Officinis multa lete offert compositiones, quæ ratiæ adhuc erroribus vndiquaque lateant, imo vel illæ ipsæ, quantum maximus & quotidianus fere est ritus, differentem plane & diversam compositionem sottem experientur: aleso vix inuenias duos pharmacopeos, qui in his conficiendis vim eandemque rationem sequantur: huius rei euidentes testimoniū habemus in diaphoenio Mesuæ. Videas enim hic, quantum hoc electuum in Val. Cordi dispensatori descriptum differat ab eo, quod in antidotario Florentinorum, & pharmacopea Augustana habetur.

Muli quidem reperiuntur, qui in indicandie & ostendendis huiusmodi erroribus dilegitatem nauant operam. Sed maius opera præsumtum illic facerent, si studium suum exquisitiori, ratiæ compositioni præparationi abdicarent, & securiores atque utiliores ipsarum operationes redderent, ut celerius & commodiōri agendi potestate vim suam exercerent, gustuque gratiiores existent. Hoc enim modo miseri ægroris solatii essent, eosque lege Hippocrate, tuto, cito & iucundus percurarent. Huiusmodi igitur præparationibus politioribus laborem nostrum post hæ dicabimus, iisque pharmacopœam nostram excipiamus. Simulq; purgantia quedam nostræ compositionis & decriptionis diversi curationum intentionibus congrua addemus, ad quemque imitatione alia compluta componere cecibit.

Catholicki
sive Antidoto
doctus univerſali.

Exordiendum autem nobis est à Catholico sive antidoto viuensali, quod omnes noxios humores clementer purgar: ad cuius exemplum quoque alia præparabuntur.

Catholicum Quercetani.

Succi Cichorea

Fumaria

Lupulorum ana lib. 5.

Shoerops pallid.lib.ij.

Limonum lib.j.

Hi omnes succi perfecte depotentur in B. M. donec nulla amplius feces apparet, ut documentum in cap. de Syrupis: his adde

Fol. Sena mandatorum 5 vj.

Agaricæ recent, trochylæ 3 ij.

Macis

Cinnamomi

Foeniculi dulcis ana 3 j.

Omnia inductant in matracium, vel aliud vas vitroia capax, stent in infusione in B. M. fertudo perj. dies. Dein exprimatur omnia torculari, quæ expressio rursus in vase idoneo ponatur in B. M. ad denuo digerendum, conqueandum, depurandum iuxta attem, prout idem in cap. de Syrnpiis explicauimus: interim dum hæc fieri digello, cape quoque scissum.

Pulpe & cassæ

Tamarindorum ana 3 vj.

Hæc dissolue in suff. q. aquæ violatum, maluz, & citrullorum, vel in decoctione lenitudo optime clarificata, omnia in matracium vitroium simul iniecta similiiter adhuc digerantur per duos vel tres dies, donec materia apparet clarissima. Collige seorsim, quod depuratum fuerit, & miscet cum priore infusione depurata: his adde

Manna calabrina lib. 5.

Bacchari albissimi lib.ij.

Manna & satchatum dissoluantur in sufficienti quantitate aquæ, & depurentur antequam cum duabus his infusionibus permiscerentur: dein coquantur omnia ad iugum lentum ad melius spissitudinem & consistentiam, vel vterius. Remoueantur ab igne, & sub finem addantur

Pulveris sene

Rhubarbariana 3 ij.

Spec. Diatragacanthi frigida

Anisi ana 3 b.

Probe diuque miscantur omnia, pistillo lignaco,

ligneo, & fiat electuarium ad iustam consi-
stentiam. Sufficit robustioribus pro dosi ex-
hibere 3 vj & ceteris 3 f. Generale hoc &
beniguum purgatum quoquis tempore ex-
hibet potest, tam ad præcautionem, quam
ad curationem febrium, aliaturque corporis
agrititudinem. Loco suci limonum sub-
stutu[m] potest succus malii punci, huius gene-
ris succos data opera addimus, eo, quod
se dilute sua vitriolata ad extractionem tin-
etur & effluentiam omnium vegetabi-
lium multum conduceat, & in omni purga-
tione, quod insigni calefactione prædictum
sit, veri correctum vicem subministrent: est
præterea eiusmodi aciditas ad rerum om-
nium fermentationem conciliandam effic-
cissima, quod summopere notandum est.

Cholagogum Quercetani.

¶ Succorum per se deparatorum

Centaurea minoris

Rofarum rubrarum

Pallidarum analibj.

Sucei rad Oxyapathe

Identidem deparati lib. 8.

In quibus maceta ad ignem Baln. Mat. per
triduum

Rhabarbari elecl 3 ij.

Folculsenæ 3 iiiij.

Cinnamomi

Santelarubri

Anisi ana 3 f.

Hæc omnia in vas vitreum indita macerentur & digerantur per tres dies: dein fiat ex-
presso & colatura, cui adde

Pulpa prunorum dulc. lib. 8.

Saccharilib. f.

Syrupi ex nouæ infusionib. viol.

Comucæg sem phyllana 3 iiiij.

Coquantur lento igne ad mellitam consiste-
tiam, cui adde

Scammonia preparati ut docubitus, 3 ij

Pulueris rhabarbari

& fol. sens ana 3 j. b.

Spec. Diatrias antiali

& trochise. de berber. ana 3 iiij.

Sem. Sariola.

Portulaca

Ladice ana 3 ij.

Parabis hoc electuarium (si velis) etiam sine
scammonio, quod tamen post veram fusionem
præparationem calore suo privatum adeo
inoxiu[m] est, ut potius ceterorum reme-
diorum vim & efficaciam ad seruos & bi-
liolos humores utiliter evacuandos poten-
ter acuat & extinxuet. Loco gignit vulgaris
præparationis cum succo Citonorum, cor-
tice myrobalanorum, & masticæ, optima
eius & elegantissima præparatio cum acero
montano, vel succo limonum fieri debet,
quod fatus docebimus alibi.

Electuarium purgans pituitam

Querc.

¶ Rad. Helonis 3 j.

Polypodiis

Sem. Carthamian 3 ij.

Fol Chamadrys

Chamopt 300

Thymi

Hysopiana 3 j.

Sem. Faniculi

Anisi ana 3 f.

Flor. Stachados

Betonica ana 3 ij.

Calendula

Hypetisca ana 3 ij.

Coquantur in aqua betonicae: dein fiat ex-
presso & colatura, de qua cape 1b. ij.

Succorum deparatorum cito-

niorum

¶ rof. Damaſcenarum 30

na 3 f. j.

In quibus mixtis macra ad ignem Bal. M.
calidum, vi supra

Agaricirecens trochiscati 3 ij.

Turbish gummoſi 3 ij. b.

Foliorum sensa 3 iiij.

Asari 3 j. b.

Scammonia preparati 3 vj.

Caryophyl 300

Cinnamomi

Zinziberis ana 3 f.

Dein fiat fortis expellio, defecatio seu
deparatio, vijam docuimus, actande trans-
colatio; in qua adde manna granæ purifica-
tæ 1b. j.

192 Id penitatum 3 vj. coquantur lento igne, donec reducantur ad bonam electuarii consistentiam: dolis 3 fl. vel 3 vj. pro roburis.

Febris diarymis à pituita & bile vitellina mixta afflatur: quinetiam pituitosa, crassa, cruda, & mucilaginosa excrementa, quae circa ventriculi, intestinorum, renum que regionem, flores ciuciaturque excitare solent, discunt & rachititus educti.

Eicet iarium purgans melanochiam atramque bilem.

2. Rad Hellebori nigri non adulterini
3 ij.

Polyposidii quernei 3 j. fl.

Cort. Capparum

Tamarisci ana 3 j.

Summitatum melissae

Thymi

Epithymi ana p. j.

Folical sensa 3 iiij.

Turbith gummiferae 3 ij. fl.

Myrobalanorum omnium ana
3 fl.

Agaricis res. trochifaci 3 j. fl.

Sem. Iros.

Carduinen.

Foeniuli

Anisi ana 3 vj.

Cubebarum

Cinnamomi

Matis

Caryophyllorum ana 3 ij.

Conferua flor. Buglossa

Violaria

Nymphea an 3 j.

Hæc omnia contusa & permixta mactentur in suff. quantitate sceri lactis, & suc eorum quam optime depuratorum fumarie, bogisse, pomorum redolentium, idque in Bain. M. vaporibus, vi se optime clauso per quadratum: seu si se expreßio, colatura, i-temque depuratio, viam docemus: his adde

Manna granata

Sachari violati

Pulpa tamarindorum

& pulpa racemorum recentiâ preparata, ut docemus, a- na 3 vj.

Coquantur lento igne ad consistentiam syropi perfette cocti, cui sub sequentes pul- pures p. uiatim insperge, rudi culi omnia se- pe componendo.

Prun. Diafena nostra decriptionis 3 ij.
Trochis. de Rhubarb.

De Eupatoria

De Capparibus ana 3 fl.
Scammonia preparata tam docui-
mus 3 vj.

Misce & fiat electuarium, ut est artis.

Bloc est unum ex melanagogis nostris, quod minori agendi violentia operatur, quæ hæc diaclocyenthidos Pacchi aut Logadii mirum in modum etiam uniuersam sanguinis melas mandat, & ad 3 fl. tantummodo exhibuit, viua ab virga bile & ipsa pituita salsa enata potentissime tollit. Hinc ad omnes affectiones melancholicas, febres quattuor, cachexias, oppilations lievis & melentetii, epilepsiasque auxilium est singulare, nec non aduersus morphazam, impetrinem & cancerum. Specificum præterea & excellens purgantium ad duas melan- choliz & mauis species esse competitur, ad- dicta essentia lapidis lazuli in sufficiente quâ- titate: sicut eu. præparandi methodum suo loco trademus cum pulpa vuarum extra- benditione, quod extractum, à Gallis Re- sinare appellatum, aut unius columnmodo tem- pora præparata potest.

AD MONITIO.

Plures hodie audito hellèbore nomine statim obstupescere soleat, cum tamen certum sit, ipso iuri ecceptoris nihil inquam ef- satu haudque dignum sine illius beneficio prestatu posse, in multis præsertim chronicis & difficiibus, qui corporis membris altius & tenacius inhibescunt: in iis vero hellorata, modo rite præparata fuerint, entia vim & molestiam multo validiores pe- netranti, vites exerunt, quem coocytha- this, thymelea, chamælea, pepulum, & similia, si, ut alibi iam in scriptis nostris p. l. de- mon-

monstrauimus, simulq; ostendimus, quanti olim antiquitas, nec non ipsius H ppocretes helleborum fecerint, quod ob summam eius virtutem & efficaciam, laudibus maximi- mis in eccl^m vsque extulerunt.

Electuum lenitium antinephriticum Quercetani.

U. Rad. Althea

Polyptadi querc. an. 3. j. B.

Taraxaci

Affaragi

Petrosel.

Foeniculi

Eryngiorum ana 3. j.

Iuniperum

Sebasten ana par. vj.

Herb. Cichori

Scoriosa

Agrimon.

Pimpinel.

Saxifrag.

Capillaria m. j.

Sem. Centhami 3. j. B.

4. Frigid. maior.

Ladicea

Portulaca

Malva

Papuu. alb. ana 3. iij.

Sem. Anisi

Foeniculi

Bardana

Milii solis

Saxifragia an. 3. B.

Fruct. Alkekengi

Senlorum

Prunorum Damascen. ana p. xij.

Flor. Genista

Violarum

Nymphaea an. p. ii.

Coquantur, vt artis est, in suff. aqua : in 10 j. b. colatur & clarificatur adde succi limonum optime depurata 3. iiiij. in quibus matra per 24. horas ad ignem. Baln. Mar.

Felic. Sena 3. iiij.

Mainm

Cinnamomi ana 3. ij.

Deinde fortiter exprimantur, & in hoc expresso denso waceia, & parum decoquere foliicul. oriental. 3. j. B. in colatura adde

Penidiorum

Sacchari violati ana 3. iiij.

Pulpa cassia

Tamarindorum extract. cum aqua

Violar. ana 3. ij.

Coquantur ad mellu consistentiam

addendo pulicris sens 3. ij.

Crystall. tartari 3. j. B.

Pulu. Diatrias ant frigidis 3. B.

Omnia simul tite miscantur, & fiat electuum secundum artem: dosis 3. B. vel 3. vj.

Excellens est aduersus calculi præventionem, sump' um ad 3. B. luna decrescente, purgat blonde & vt liter: robustioribus sufficit exhibere 3. vj. in forma boli. Vsus quinetiam eius utilissimus erit in remedii purgantibus & clysteribus ad dolores nephriticos impandis.

Electuum hystericum Querc.

U. Succor. optime depurat. mercurialis.

Beta

Fumar. an. 10. j. B.

Succor. Identidem depuratorum

Artemisia

Matricaria

Ebuli

Centaurii min. an. 10. B.

Folicul. Sena 3. iiij.

Sem. Foeniculi

Parsnia

Axit ana 3. j.

Althea 3. B.

Flor. Violar.

Chamomil.

Sambuci

Hyperici ana p. ij.

Fiat decoctio, expressio & natura, cui adde

Pulpa prunorum

Pulpa cassia ana 3. vj.

Manna

Sacchari ana 3. viij.

Lente coquendo reducantur omnia in elect.

o adden-

addendo sub fiacem palueris subtilissimi foliul. fenz 3. j. fl.

Fæcula Bryoniae 3. j.

Sem. Anisi

Fæniculi dulcis

Cinnamomi ana 3. fl.

Misce fiac electuarium: dosis 3. fl.

Hoc electuarium est efficax ad suffocationem matricis, epilepsiam, vertiginem, melancholiam hypocondriacam, cardialgiam, & diuersos alias affectus, qui ab his dependunt: de quo pro specifica horum malorum purgatione per eos exhiberi potest 3. fl. in forma boli, vsque ad 3. vij. in clysteribus.

Ad horum duorum electuariorum normam & formam alia plura confidere poteris: vel cum decoctionibus, vel cum succis deputatis, qui affectibus quos edomate velis, conueniant. Vnde alia plura electaria mollia purgantia hic describere nunc supercedebimus.

Sequuntur nunc ordine purgantia solidioris consistentiae, quales sunt pilulæ, quibus proximum nunc locum post electaria destinabimus.

C A P. X I V.

De Pilulis seu catapotis.

REmediorum quotundam purgantium, que à rotunda sua forma à Latinis vocantur pilulæ, quasi parvæ pilæ, queque à Græcis à sumendi modo *ρυμανη* dicuntur, ut iam dictum, maximus usus esse sole hodie in medicina facilitanda sunt etiā multi, qui eas sumere malunt, quam bolos & electaria. Sub hac enī rotunda forma, medicamenta vel ingratissima, minori tū molestia, tum dosi deglutuntur, & in ventriculū ingeruntur, vnde paulo diutius in hanc generis remedii memorabimur, & sub iisdem postea extracta quoque purgantia comprehendemus, utpote quæ in pilulas magna ex parte efformari possint.

Hæc per pilulas medendi ratio olim antiqua quoque familiaris & consuetuta fuit, quæ-

admodum videtur est ex scriptis Gal. L. 9. se-
cundum locos. c. 1. Item c. 1. 4. lib. 3. & c. 8. lib.
14. meib. med.

Potio huiusmodi remedia non purgatio-
nis solammodi scopo inferniunt, sed illo-
rum usus multo laius extenditur. Pro via
enī morborum causa & natura, variis quo-
que accommodantur vībus: qui tamen oēs *Pilarum*
ad hos quinque potissimum reduci possent: *differentias*
ad diversorum nimittum vinosorum & no-
xiōtum humorum evacuationem, ad dolō-
rum mitigationem, ad tonici inductionem,
ad fluxionum tussilique prohibitionem, &
tandem ad scis extinctionem.

Vt autem ordinem institutum sequatur,
nec longius forte ab eodem digrediamur,
hic de pilulis purgantibus tantum nunc
agemus, de cæteris suo loco dicturi.

Ex his itaque nonnullæ purgant bilis, *Pilul. rivo-*
velutini sunt pilulæ aureæ, de hiera cum rhab-
barbato, de eupatoria maiores Mes.

Aliæ pilulariæ, vi coctæ, fecidae maiores *Phlegma-*
Mes. de agarico, de hiera cum agarico, de
satcocollo, de colocynthide. *80g.*

Aliæ succum melancholicum atriamque *Melan-*
bilem, vi pilula Indæ Halyæx Mes. de lapi-
de lazuli, de lapide Armeno. *50g.*

At carum nonnullæ omnes humores si-
mul deturbant, vi pilula Arabicæ Nicolai, *Paneby-*
fin quibus esse nolo ciuidem Nicolai, pilu-
la aggregatiæ maiores Mes. & pilulæ de
opopanate Mes.

Aliæ duos humores simul evacuant, vt
pilulæ aggregatiæ minores, de hiera cum rhabarbaro & agarico, pilulæ stomachice
Alkindi ab Antennæ decupatae.

Quatum omnidea pilularum aliæ mi-
tius, aliæ valentius, aliæ vero mediciner
evacuant.

Mitius pilula de rhabarbar. de agarico, de
hiera.

Vehementius: pilulæ de euphorbio, de
opopanace.

Mediocriter aliæ.

Potest etiam alia pilularum fieri diuisio,
qua aliæ certis partibus & peculiari bus mor-
bis conuenient, vbi videlicet

Aliæ:

Aliæ capiti destinantur, ut sunt pilulae ce-
phalicae minores Gal.

Aliæ oculis, ut opticas seu lucis, que visum
robant, conferuant, excrementa que pituita-
tosa, tum à cerebro, tum ab oculis educunt.

Aliæ pectoris regionem expugnant, ut
bechicæ, pilulae de aloë, & mastice Nicolai
Mytopsi, de hiera pietra Galeni, ut & Alephâ-
ginæ sunt stomachicæ, virtutisq; ventriculi édu-
cant, & ex eo pituitam, nemque bilem
blande educant: ipsumque ventriculum si-
mul & semel robortant, concoctionem iu-
vant & appetitum excitant.

Pilulae de mezereo valent ad aquas hy-
dropicorum educandas.

Pilulae de castoreo hysterico sunt & vteri
affectionibus conduceant.

Pilulae pestilentiales Avicennæ & pilulae
Ruffi, quæ ex insidem sere componuntur, pe-
stiferis affectionibus auxiliantur.

Pilulae arthriticæ Nicolai, & pilulae ma-
iores, de hermodactyla Mef. pituitos le-
zolosque humores ex partibus remouissimis
educant, & ad podagram aliosque articulo-
rum dolores mirifice prouert.

Ad vitia, ex humibus adulstis pituitaq;
salsa procreata, à quibus morphæ, priuitus,
scabies, & similes symptomata suboruntur,
conferunt pilulae de fumo terra Avicennæ.

En paucis omniū pilularum, quæ ho-
die in usu sunt, & in celebribus proustant
officinali, enumerationem, dist nra metho-
do, iuxta illatum proprietates & vires pur-
gatorias tam generales, quam speciales hic à
nobis propositam.

Non hic pharmacopeiam meam, tot
tamque numerolis pilularum modo enumera-
tarum formulæ onerabimus: aliæ enim in
suis scriptis plus satis de iis cōmentati sunt,
quo lectorem ablegamus, sed orasibimus il-
lam potius & ditabimus quibusdam pilulis
non vulgaribus, quæ tamen ad grauiſſimos
& diuerſos effectus utilissimæ sint & specificae,
quæque minori dosi, quam vulgares illæ
exhibet, omnes noxiis humorib; e corpore
noſtro potenter educant, et rāmen vilam
eiuldem conurbationem aut moleſtiam,

Hic pilularum minime vulgarium delectus
(quatum maximam partem nostræ inuen-
tioni iure vendicamus: exierat ex mutua
communicatione cum viris hinc inde per
totam Europam doctissimis accepimus) hic,
inquam, pilularum delectus efficiet, ut
meo exemplo alii suam quoq; pharmaceu-
tricæ selectissimis quibusvis, non tritis aut
vulgaribus remedis ditaturi & exornaturi
sint. Sed abſit dicto inuidia. Soli enim publi-
cæ vulgaritati propagandi incumbo, vanæ &
inanis gloriolæ perpetuus contemp'or.

At cum inter præcipua harum pilularum
ingredientia aloes primas teneat, & rei car-
do in eo. potissimum versetur, ut ex arte recte
repurgetur, ab eius præparationis descriptio-
ne hic initium faciemus, quæ ita habet.

Vera aloes preparatio.

*¶ Aloes succotrina optime & laudabilis
semper ex vesica 3. vj. aut 1b. vel tantum,
quantum lubet: quam redactam in pulue-
rem immixta in matracum seu cucurbitam
vitream: affunde aquæ endiuia aut ace-
toſe, ut quatuor vel quinque digito super-
emineat: pone in Balneo Mar. calido ac ferre
bulliente, vase optime clauso cum subete ac
ceta Hispanica. Ster: ita per duos vel tres
dies integros, & conflabis aquam ab aloes
essentiâ uinctam & rubicundissimam ru-
bioginat, quam lente per inclinationem à
ſicibus separabis, ne quod crassum est, ex-
eat simul, liquorens effusum ſecundum aſſer-
tu in alembico probe clauso. Materie re-
lixtæ aliam affunde aquam endiuia, sed non
tantum quantum prius. Denudo digite ut
ante, colaturam separa, priorique adices
ac roribus altam affunde, donec aqua nullum
ampius eliciat colorem, & videbis residuum,
quod est in fundo arete instar, aut cineris,
in magna satis copia. Ex media libra duæ vel
tres vinciæ restabunt: est autem ex aloes in-
utilis, nec in aqua diſſoluitur. Aqua omnem
tinctam deſtilla per alembicū, aut fac exha-
late in patina argentea, carbonib; ac cinerib;
calidis imponita, donec materia retinet crassum*

dine mellis, quæ erit lucidissima rubini in-
stat & maiori artificio atque iudicio præpa-
rata, quam solet vulgo simplici illa ablucio-
ne, si vel centies abluatur.

Hæc aloes sic preparata & depurata, ba-
sis vicem obibit ad plures effigendas pilo-
las: quæque iam per se ad unius scirupi di-
fusum exhibita excellens medicina est;

In pluribus etiam piloli formandis reci-
piuntur gummi ammoniacum, balsamum,
oponax, myrra, commonium, quæ ipsa
quoque imprimis preparatione opus ha-
beat, ut pote quæ multis adhuc fricibus ex-
fusis & inutilibus seceant.

Gumatum Antequam igitur gummi ammoniacum,
preparatio. balsamum, oponax, & similia in r̄sum v-
niant, eas in aceto rosato aut vino albo dissol-
uenda sunt, & per setaceum trahienda.

Myrra Myrra quoque in vino ad ignem Bals.
preparatio. Mar. dissoluta, adhuc calens per linteum
transcolanda est.

S. ammon. Vera scammoniae præparatio sit eū succo
præparatio. limonium depurato, idque in eodem Bals.
Mar. calido, in quo dissoluatur, & seruens
etiam adhuc per linteum transmittatur, &
hoc pacto crassa eius & impura substantia,
quæ non nisi noxiam patit, ab ea secessat.

Chymici, qui certa quadam & infallibili
experiencia edocti, elegantes illas & singula-
res viuilli proprietas occulte in eo delite-
scientes erueri norunt, haud verebuntur scâ-
moneam, myrrham, & ipsa etiam gummi
præparare & dissoluere cum phlegmate vi-
trioli, toto suo spiritu imprægnato. In hoc sollo enim spiritu latet vera illorum simplici
præparatio, quæ cum exoperante calefacien-
di qualitate insignita sit, hac via exquisite
& perfecte corriguntur: hic etiam spiritus
verum euphorbii correctuum existit, quod
alias tanquam venenum, tum in pilulis eu-
phorbii, tum in aliis inde concinnandis re-
medilis (nisi prius vera, vt diximus, & legitima
eius accedit præparatio) penitus abdi-
candum puto.

Hæc omnia haec tenus dicta sunt, vt si in
posteriorum de aloe preparata, de gummi,
myrra & scammonia præparatis mentio-

fiat, præmonitus lector veras præparations
modo expositas intelligat.

Temporis ratio postulat, vt nunc ad plu-
larum mearum panchymagogarum descrip-
tionem accedam, in quaundam præparatione
temporis longitudine forte quibusdam vide-
bitur, quæ tamen in re tamen aida & pretiosa
ad corporis sanicationem invenient, parum acce-
dit spectanda.

Pilulæ panchymagogæ Quercet.

Aloe preparata ut supra lib. 8.

Cvel amplius, p. omni bi videbatur) hanc in-
de in vitro amplexum capaz (quali ple-
rumque conseruit solent ad efficiat.) & simul
affluere Succum vulnerum, variis coctioni-
bus & separationibus puri ab impuro, per
solam digestionem in Bals. Mar. mediori-
ter calido, adeo depurati & c. Et, utrandem
ad syrupi consistentiam reduci possit etia
melis sacchariue additionem: de qua præ-
parationis methodo abunde satis dictum est
sugra in capite de syrups: sic quoque in præ-
parandis ex tenui succo procedendum est.
Hic succus ita præparatus cum pred. aloe
misceatur, & vitrum, in quo conseruitur
matris, radiis solaribus æstiuo tempore aut si-
mili calori, ut hypocrausti exponatur, & præ-
dictus succus insipillabitur atque pauci die-
bus, adeo cum aloe permiscebitur, vt omnia
in unum corpus & in unam consistentiam
reducta esse videantur. Nota. Materia singu-
lis diebus, ridicula lignea optime agitur,
vt omnia probe inuicem misceantur, cui
mixtione suo tempore addit.

Succor. Florum primula veris.

Parisca arboris

Rofarum pallidarum.

Cichorii

Buglossæ

Hyperici singulorū admodum succ.

Violarum præparatorum 3. iiiij.

Et sic intra quatuor vel quinque mentes, quod
temporis spatium, hucus operis perfectio re-
quirit, proper flores, qui diuerso tempore
nascentes, timul colligi nequeunt, semilibra
aloes.

aloes tuz ad libram vnam & semis auetam inuenies: omnes enim succi perfecte cum illa incorporati sunt: huius materie seiquibz, insuper additae essentiae sive extracti.

Senna 3. ℥.

Extracti rhabarbari

Agarici ana 3. ℥.

Cinnamomi

Pulueris foeniculi dulcis

Anisi ana 3. ℥.

Spec. diatrias fiantali 3. iij.

Omnia reducantur ad bonam pilularum consistentiam, quæ ad 3. j. fl. exhibitz in vaseum oēs purgant humores, & ipsum etiam sanguinem: vnde hoc remedium pan-chymagogum appellandum duxi. Hæ pilu-
la citra extractum purgantium additione per se sunt præstantissimæ ad corporis san-
tatem conseruandam, ex virtute sua balsamica: vnde etiam verium generationem prolibet in genere omnes humores corrup-
tos noxios & superfluous evacuant, totam
sanguinem massam purificant, & ad alios di-
uerlos efficit curados conducent. Basis
præterea vicem subeunt ad diversa & specifi-
ca remedia concinnanda, aduersus febrem
quercinam, & omnes lenis obstrunctiones,
addendo hinc quantitatem gummi ammoni-
aci, balsami ad eum, quem letipissimum, mo-
dum præparatorum: vim carum purgatoria
efficiacorem reddes, adiciendo sciammo-
num, vt supra præparatum.

Quilibet pharmacos, ceus deberet ad modum præscriptum, magnam eiusdem essen-
tia aloe, qua in plures annos adseruari pos-
test, quantitatem simul præparare: per se so-
la enim exhibita purgat ventriculum à mu-
ciliaginis imputatibus, in ipsius tuniceis
impactis: roborat etiam eundem, coctio-
nemque iuuat. Frequens præterea vnici hu-
ius balsamici remedii usus, modo id recte
præparatum fuerit, vitam diuturnam & sanā
tuerit à pluribus morbis. Celsus eiusdem
aloes laudes mite prædicat, nec immixto,
propter eius virtutes summas, quæ multo ef-
ficaciores adhuc, enumerata illa dilectione
& depuratione euadunt.

Si quis voluerit ex ea patate remedium *simplici purgâs bilem*, quatuor vncias aloes, purgantia
vt supra præparate, addat vngiam vna celi-
tate sive extracti rhabarbari, vel vngiam vna
extracti agarici aut tutbith, si pituitam pur-
gare velis: vel eandem dosim extracti helleb.
rigi & senz, si solam melanchol. educere a-
nimis sit: nō hic opus habes colectiois (qne
ponus molè corpoream in plenisq; medica-
mentis augent, q; nimiam illorū vim purga-
toriam attingunt) ea tam en addi videbis in
capito de recriatu, vbi de corundem simpli-
ciū vera præparatione & correptione agetur.

Si generale quoddam remedium ad oēs
humores simul, ut par est, purgandos confi-
cete velis: misce simul omnia illa extracta,
augendo dosim aloes ad eorū proportionē.

Si quis de labote & longiori tempore con-
queratur, & crassio i quāda horū remediōrū
præparat one contentus esse velit: is quatuor
hus vnicia aloes præparata admisit et rhabar-
bari subtilissime puluerizata 3. j. cinnamomi
3. ij. croci 3. j. spec. diatrias fiantali 3. fl. et his
omnibz, formentur pilulae ad purgandā bilem.

Ad pituitam detubandam eidem aloes
pondetri adiice agarici trochisciata, & in pul-
uerore dilata 3. j. mastici 3. j. salis gemma 3. fl.
vel agarici trochisciata loco adde spic. dia-
cath. 3. x.

Vt natūræelanagogam simplex, adde sen-
na subtilissime puluerizata 3. j. anisi, fanicu-
li, epiphymæ ana 3. fl.

Temporis ratio postulat, ut formulas no-
strorum cholagogorum, phlegmagogorum,
melanagogorum, prout supra promisimus,
nunc proferamus.

Pilulæ cholagogæ de centauricæ

Quercet.

*2. Succorum optimæ depuratorum cen-
taurii minoris*

Rosarum pallidorum

Eupatoriæ Mefæ

Gradexylapathi ana 3. viij.

quibus adde aloes præparata ut su-

pra 3. vij.

Digerantur ad ignem Bala. Manipulæ

0.3.

horas.

thoras, vt fiat perfecta dissolutio & mixtio, dein omnia coagulentur ad melius consistentiam: cui adde

Pulveris habbarbari 3 j.

Xyloleotis

Myrrha ana 3 ij.

Croci

Cinnamomi an. 3 fl.

Spec. Diatransfanti

Trochise. Diarrhodon an. 3 j.

Misce fiat pilularū massā: dosis 3 j. fl. vel 3 ij.

Profundit in omnibus febribus biliosis, at quato morbo & cachexia. Icoris item ex teraturumque partium, nutritiōni dicatum, obstructionib⁹ mirifice auxiliantur.

Pilulae phlegmagogae de absynthio

Quercetani.

4. Spec. Hier. simplicis Gal. 3 j. fl.

Trochise. albandi 3 vj.

Agarici recenter trochiscati 3 ij.

Sem. Carthami

Hermodactylorum

Ajasri

Turbith gummosi, ana 3 j.

Myrrha electa 3 vj.

Cinnamomi

Macis

Piperis

Sem. Foeniculi ana 3 ij.

Macerentur in lib. j. fl. lucei absynthii optime depurati, & lib. j. vini albi optimi, idque in vase vitro opime clauso ad ignem Bal. Mar. satis luculentum per titulum, dein materia adhuc feruida per setaceum traiciatur, his addit a loes ut supra præp. 3. iiiij: tandem omnia ad ignē cinceti coagulentur, donec acquisint bonam pilularū consistentiā. De his pilulis in extracti modū præparatis, sufficiet exhibere pro dosi 3 j. vel 3 j. fl. ad summū. P. tuitam à cerebro, pectore, ventriculo, certissime partibus nutritioni dicatis, & serofa extremitates à partibus etiā profundioribus & neruosis blande educet: atq; idcirco motibus omnibus à causa frigida genitis cōfūtū, & cephalalgia, apoplexia, paralysi, eruditibus ventriculi, doloribus item arthriticis,

rum ad preßerationem, tum ad curationem non patuas afferunt sopperias.

Pilulae tartareæ melanagogæ

Quercetani.

7. *Crystallorum vel tremorū tartari 3. iiij.*

Polypodi querni 3 ij.

Passif. Corinthiacarum 3 j. fl.

Myrobalanorum omniam an. 3. fl.

Florum buglossa

Borragine

Nymphaea, ana p.j.

Coquuntur in suff. quantitate aquarum fumarie & scolopendriæ ad medicatis consumptionem. De hoc decocto acidulo & gustu grato, optime depurato & clarificato capi lib. ij. succi optime depurati pomorum & dolentium lib. ij. quibus adde

Felsulorum fena mundatorum 3 ij.

Turbith

Rad. helleb. nigri veri ana 3 j. fl.

Myrrha electa 3 j.

Macis

Caryophyllorum

Cinnamomi

Epsichimi ana 3. fl.

Macerentur ad digeratur ad ignē Bal. Mar. per quartiduum, idque in vase vitro optime clauso: dein dum materia adhuc feruet, ita expressio, vel per setaceli trajectio, cui addit a loes, ut supra p̄paratæ 3. iiiij. omnia sufficierent coagulentur ad ignē lentū: additudo sub finem, dum fere refrigerata erit materia

Spec. Diarrhod. abb.

Latifianiss Gal.

Trochise. dialacea ana 3 j.

Salis Abijntosi 3.

Fraxini ana 3. ij.

Effantia croci 3. ij.

Olei anisi aliquot guttulas.

Reducantur in bonam pilularum consistentiam.

Dosis harum pilularum est quoq; 3. j. vel 3 j. fl. ad summum. Admiranda illatū virtus nunquam satis laudari potest, purgat vitramque bilem, oēs humores crallois, tartareos, falsos

falsos & mucilaginosos radicis celiunt, vel è patibus etiam profundissimis : succurrunt diuersis maniacis & melacholici affectibus, febribus quartanis: opipulantur & conducunt aduersus ploram, cancerum, leptam, & luem venetam, eo quod perficit totam malitiam sanguinis à variis corruptionibus diuersorum atiectuum effectibus causis. Idecē & sani iisdē linguis mensibus semel purgentur ad multorum morborū præcautionē. Sumi possunt mane vel vespere post coenam partioē, & ante somnum : & mirum in modum euacuari animaduertere feces atrae, vel humorem atrabilium, qui omnino totius corporis contumacissimus, & genitum cunctis aut subigitur. Iisdem pilulis interdum adieciuntur effentia aloes & cammoni, effentia rhabarbari ana 3. j. effentia sena 3. j. & effentia rochi: corum aliquid 3. l. vel amplius. His effentibus, vel scotum vel omnibus simul preparatis, pilula rū huius vim purgatoriā longe efficaciorē reddo, quas iuncappello polychrestas à summa illa: in utilitate in curādis pluribus effectibus, & a singulatim eundem proprietate, qua eēs humores similiuntur. De quibus hec vel viuī foliolummodo scripōlū, aut minus etā exhibeō, operationē excellentē & omnino admittandā percepies: sed dum sic à nobis præparantur, & tā exigua dosi exhibentur, quidā censores in eliciendis p̄ gatiū reū clementis patum versati & balamicā virtutis peculiarius, operatiuē & actiuē protus ignati, inde occasione atcipiunt eas mercuriales & antimoniales vocatāndi, quibus duobus lethalibus & pestiferis vocabulis, pilulas meas flatam infelas, & suspecta venenolatis macula inuitas in opinantur, quali vero ipse ex veneno paratē essent, & idēcē digna iudicande, vt in perpetuum exitium ad Anteycas & que & Garamantias telegarentur.

Sed fruolz huius & effectū suspicione nebulā facile discutat veritas lumen, & ipsa experientia, qua sola fretus de pilulis meis polychrestis accipio patiem vnu, & totidem Mercurii mei vitæ ex quibus probe inuicem emulsi, cum quodam syngro conficio pilulas

meas benedictas, quas sic appellandas puto, ab excellentissimis & plane stupendis effectibus, quos exerunt in cura suis venetaz, quantumvis inuetat, & quā cancer, pustulaz, nodi, dolores, & similia pernicioſa & grauissima symptoma comitatur: hec potio pilulae blande perficiunt operationes suas circa vomitus pronocationē sue vilā corporis contumaciam, adeo vt à pueris & gravidis mulieribus tuto deglutiti queant: cōsūmādo illarū vsum quindecim, vel etiam vig nū dēbus alternis, donec eiusmodi affectus radicis euallantur & perdonentur: nulla phorū saluatione per os concitata, sed tantum per vrinam interdum, quæ vera in his effectibus crisi esse solet. Testes hic producere possem infinitos Medicos, chirurgos, & plures alios, qui verbo: unū meorum veritatem confirmarent, sed res ipsa per se satis loquitur, ita vt non opus sit verbis, vbi rerum adficiunt testimonia. Omnes præterea veri & sapientes Medici, quibus æque ac mihi de summis & admittandis mercurii virtutibus, quas in ocellto continet, constat, his fidem atti-
buta minime dubitabant.

Huc me nolentem volentem compulerūt mea pilulae benedictæ, vt in quādam verba de mercurio vitæ, metanquam obliteret & extra institutum vagantem effonderem: alias enim hanc locum soli pharmacopœa dogmaticæ, variis remedis dicta & oīnande dicatum volumus. Cetera vero longe mirabilia (loquor de medicamentorū preparatione) ad amplificandam & decorandā Spagyricam nostram pharmacopœam, quam ante annos fete 30. publico iusi donauimus referuamus.

Sed reperamus cursum nostrum, & prūsum quicquid huic capiū de pilulis finem imponamus, his tanquam generalibus quibusdam pilulis supra descriptis, hue quādam alias adieciamus non minē regstantes, quam virtutes, certaque experientia comprobatas, & ceteris quibusdam morbis peculiariates: liefebit: quāstanz conferunt pilulæ de amo-
biaco, quārum descriptio mor-
sequitur.

Pilulæ de Ammoniaco.

¶ Alois ut supra preparata 3. iij.

*Gummi ammoniaci in acetosylliticō
dissoluti & ter sotacum tractati
Myrra preparata an. 3. f.*

*Masticis
Spec. diatrias antalti, ana 3. j. f.*

Cret 3. ij.

Salix fraxinit, vel

Absynthis 3. iij.

*cum Syrupo de flor. hode,
vel de succo rejarum, sicut pilularum
massa.*

Excellentēs harum pilularum vites atque virtutes pro merito suis prædictati nequeūt, adeo copiose & velliter purgant tantum, omnemque fæculentam corporis materiam, idque circa vllum dolorem, molestiā & perturbationem; magnopere etiam conseruant aduersus oēs defluxiones & dolores ventriculi, aduersus cachexias, oppillationes lienis exsudentijs duritijs & scirrhū, febres quartanas tollit & quotidianas inucteratas. Præstantissimæ præterea sunt ad homines corpulentos & plethoricos eucueandos; & sufficiet exhibere ynicam aut alterā salēc pilulariis, qui difficulter vel bolos, vel pot ones, vel huius generis alia medicamenta, ob ingratiū sapienti & uimiam quantitatē naufraganda, sumere possunt. Poterunt quoq; eadem sine extracto scamoni, & trochiseis albaðal præparari: sufficenter enim per se purgant, ac ita illis præparatis quilibet circa incommodum aut molestiam vllā felicitate vi poterit.

Hoc viii; vnum erat ex numero præcipientium purgantium D. Riuierii, nō ita prædicti Regis nostri inuestigam primari Medicis. Scio tamen quod dā hic demitari satis nō posse, gummi ammoniacum à nobis additum, q; illorum iudicio immoderato & excedente calore prædictum sit, & idcirco huiusmodi remedia inter cetera referti debere, plane sibi persuadet. Ob hanc ipsam causam ad me reverunt quidam, summae authoritatis yisi, cœscitantes, num & ego tales pilulas appobarem: quas illi tanquam nōrias &

exitiosas à quibusdam, nec infirmæ note Medicis improbati & plane damnari aud. vñsent. Quibus responsum fuit, q; eadem patitur sententia condemanda est tota præceptum reliquarum pilularum familia, quæcunque in dispensatoriis ad communē vñsum hodie descriptæ haberentur: siquidem & illarum plerisque, eadem g; amni vel sine villa præparatione adderentur: addita simul euclati demonstratione, & oblatis dispensatoris ipsimet viderunt, quam magnus sit pilularum earum numerus, quæ ab illeam gaminis remedis & nominis & appellacionem suam adhuc retinuerunt, vt sunt pilulæ de sagapeno, oponane, bdellio, sarcocolla, & quod eadem gummī in al' arum plurimū cōpositionē recipiuntur, vt sunt pilulæ de agario Mel. de colocynthide Ioan Damasceni, foecidæ, de hemodactylis, de nitro Alex. Tralliani, quibus etiam ingredientia additæ ipsū euphorbitum omnium calidissimum, inque venenorū classem relatum. Quibus omnibus cuiusvis satis demonstratis, sic illi facile colligebant, quod criticisti has pilulas, quæ solummodo gummī ammoniacū optime insuper præparati excipiunt, vel ex iuividia, vel ex ea ignoratiā oppugnassent, vt qui patrum acuto oculorum lumine sua inspissarent, dispensatoria.

Ob has virtutes præstantissimas & efficacitatis, quibus huiusmodi gummī eximie gapeno. dorata sunt, non intermittam & hic in publicum profetare pilulas de Sagapeno nuncupatas, quarum participem me fecit in ultima mea peregrinatione Italica D. Camillus à Camillis nobilis particius, & Medicus celeberrimus Genuensis, quæ inter alia sua secreta plati mi faciebat, præsertim autem illas ad febrem quartanam propulsandam maximopere commendabat.

Pilulæ de sagapeno Camilli.

¶ Sagapenij gummosi prep. 3. vij.

Ammoniaci identidē optime prep. 3. iij.

Extracti trochisci albandal 3. j.

Scammoniū præparati 3. f.

Salix gemma 3. j. f.

Cum

Cum sy:upo violato acidulo & tincto fiat massa, ex qua conficiantur pilulae in pilis vel ciceris formam.

Vnica tantum pilula initio patoxysmi exhibenda est, cotinuando ad aliquot dies. Sed harum usum præcedat humorum præparatio cum decoctis nostris præparantibus melanagogis, & sytupis de pomis tedolentibus, & de fumaria.

Paulo ante, vel post harum pilularum de glutitionem, inungi deberetur, collum & tota spina dorsilimento composto ex theria, aqua ritore, saluis vel juniperi, aut vulgaris, & paucis oleo lauitio vel de spica.

Hac methodo ad imitationem Camilli instituta per Dei gratiam multas febres quartanas subtili: quæ à fæcibus gummis viscidis, & tenaciter corpori nostro adhaesibus suborte, non alia ratione, quam peread gumi dissoluunt & liquefiant. Res enim oleaginosas & sulphureas dissoluit sulphur, quod ne summa quidè aqua fortis vehementia & vis efficit vnuquā. In omni enim actione op' est mixtione, quæ sit per similia, veluti id ali bi fusi & clarius demonstravimus. Et ratio ni consentaneum est. q̄ gummi à sui similib⁹ gummi attenuentur, diluuantur & liquefiantur, & per consequens ad expulsionem & evacuationem idonea & apta siant. Id quod à ceteris medicamentis sive præparantibus, sive ecoproticis vel laxatiuis nonquam præstabitar, unde si, quod tam infiniti morbi relinquantur incurab⁹.

Huius febris magnitudo, legitudo & fre quentia, qua est tanquam Medicorum opprobriū & tormentum perpetuum, quo se expeditae haud possunt, occasionem mihi dedit in hac pilulariū de sagapeno descriptionem di grediendi, quarū effectus sunt admittandi in cura febrium quartanarum, procedendo ut supra. Quarum usus similiter continuandus est ad aliquod tempus, ægerq; duabus vel tribus horis post illarum deuorationē sumat quodā iulculum, humectandi in vinis infigniū, in quo ex herbis incocta sit borrago, buglossa, thymus & radices aperitivæ, cum pomo amul curtipendulo in rotulas dissecto.

Pilulae hydragogæ Quercet.

Y. Succorum quam optimo depuraterum Summitatum fraxini lib. j.

Valeriana

Centaurii minoris ana lib. 3.

In quibus macera & digere ad igneum Bala Mar.

Follicul Sene oriental. 3. ij.

Hermodactylorum

Turbith

Ajariana 3. ij.

Cinnamomi

Santalii citrini

Spicanardi ana 3. lib.

Deinde fortiter exprimantur & coquuntur ad mellitam consistentiam, cui addit

Aloez prep. 3. ij.

Fæcula bryoniae

Fæcula iridis ana 3. j.

Scammonæ prep.

Extrallit troch. albaandalan. 3. ij.

Elaterii præpr. docebatur 3. j.

Salis ceterach

Salis prunelle ana 3. j. lib.

Trochisc. de eupatoria 3. j.

Cum sytupo sol. sol. fiat pilularium massa: dosis 3. j. lib.

Ad pellendam viscerum obstructionem, educendas aquas: denique ad cachexiam & omnem hydropis speciem præstantissimum illud est remedium.

Præparationem elaterii vide in cap. de extractis purgantibus: & in capite de salibus, quid per salem prunellæ (qui ex fossilium familia elicitor) intelligamus.

Pilulae de euphorbioso, quæ nō nisi in chronicis & extremis morbis, vbi attenuandum, liquefaciendum & evacuandum est, exhibentur: idq; ob materiam quādā adeo tenacem, viscosam & contumacem, ut reliquorum auxiliotorum vim tanquam iugum, & non satis validam respuant: hæc, inquam pilulae, quibus euphorbium adhuc crudum & sic præparatione additum est, mihi semper fuerit suscep̄ta: & si res meo staret arbitrio, illorum usum vix ac ne vix quidem approbat: tale

enim remedium, quod non artificiosa quadam
præparatione prius emendatum fuerit, in cor-
pus ingeni non potest, quin evidenter &
nimia eius simul inducat calefactionem, se-
ditionemque moueat. A ceteris iiii, qui adeo
morose damnant & proclaimant antimonium,
paulo accuratius discrimen maximum inter
hæc duo remedia perpendent, aduerterebit
que euphorbiu[m] in venenorum numero,
tum à Diostride, tum ab aliis, non vero an-
timonium, sicut iam alibi fuisse ostendimus,
recesserit.

Intersim vero ex eodem Euphorbio, attis
industria correto & præparato, tam excellen-
tissima paratur remedia, tum purgantia,
tum sudorifica aduersus febres quartanas, &
similes indomitos & contumaces affectus,
& contra ipsum etiam pestem, vt multi hinc
Medici, viti grauiissimi & doctissimi, postquam
eius vites certa experientia comprobassent,
idem ad usum Medicum vocandum iudica-
uerint, & proprietates eiusdem in scriptis re-
tulerint. Sic quoq[ue] accepta occasione, idem
euphorbiu[m] in pharmacopœiam meam in-
troducere volui, addita simul vera & genuina
illius correctione & præparatione, qua vim
eius deleteriam & perniciem tollit, ac inde
medicinam produco ad multos grauissimos
affectus velutissimam & saluberrimam.

Pilulae de Euphorbio mirabiles con-
tra omnis generis febres chronicas
intermittentes atq[ue] quartanas, nec-
non contra omnes cachexias, hy-
dropisim, paralysim & coli-
cos dolores.

*¶ 4. Euphorbi præparati, ut mox decebi-
tur, 3. j.*

Spice nardi

Mastiches ana 3. vij.

Opopanax

Sagapen. præparati.

Bellis ana 3. 8.

Agarici trochisciati

& Trochisci ulbandi ana 3. ij.

Syrnij violati aciduli & rutili

colori purpureo, quantum suff. &
Fiat pilularū massæ dosis à 3. j. ad 3ij.

Præparatio Euphorbiæ.

Primo omnium optime mundetur ab o-
mini face: postea in exigua redigatur frusta-
la, ex quibus cu[m] limonibus sue citræ, in orbiculis
sue rotulas dilectis, una cum luis
corticibus fiat S.S.S. adeo ut ptimum & vi-
tium stratum constet ex limonum orbicu-
lis, & totum hoc pastæ involucro includatur
in panis formam, qui in furno mediocriter
calefacto coquatur, idque in modum bisco-
cti, hoc est, panis ille item coctus remittat
in furnum, & coquatur secunda vice.

Quo facta, aperte panem, & euphorbiu[m]
inde per quam accuratissime separa, simul cu[m]
orbiculis limoniorum, quibus illud adhærebis,
& albissimum simul appatebit, separata &
abolita omni eius vi venenata.

Huic euphorbi præparationi, quā alia-
de acceperam fero, nondum acquiesco, sed il-
lud ita præparatum in massacrum aut vitru[m]
aptum & capax inicio, super affundendo suci
cu[m] limonum vel granatoru[m] acidoru[m] optime
deputari tantum, vt looperaret tribus vel qua-
tuor digitis: deinde omnia coiloco in Bal. Mar-
feruentissimum ad digerendum, donec eu-
phorbiu[m] dissoluatur à dictis succis, quibus
omnibus per hincum tiae rectis, succi postea
per evaporationem separantur, & euphorbiu[m]
remanebit in fundo deputatisimum, ripote
q[uod] omnis calor exuperans & qualitas ve-
nenata penitus sit separata. Sed vt ad chymicos
sermone m nostrum conueniamus, cum
phlegmate vitrioli totali & integro suo spiri-
tu imprægnato, vel cum citronorum aut po-
motum curi pendulorum aquis, acido sul-
phuris vel ipsius vitrioli spiritu tinctis & aci-
dulis redditis, multo adhuc præstantior fieri
eiusdem euphorbi præparatio, quod licet
alibi iam dixerimus, non tamen hic piget idē
adhuc semel obiter tantum repetere.

Vt igitur ex euphorbio concinnetur pi-
lulae, aduersus pestem efficacissimæ, hoc se-
quenti modo procedendum erit.

Pilulae de euphorbio contra pestem
Quercetani.

- U.* Euphorbi ut supra preparati 3*j.*
Extracti nucis vomicae
Extracti croci orientalis an. 3*ij.*
Extracti rad. angelicae
& tormentilla ana 3*j.* R.
Extracti theriacae 3*ij.*
Confec*t*. alkermes
& de hyacintho ana 3*j.*
Effervens corallina 3*j.* R.
Terra sigillata vera q*s*. v*t*

reducantur in pilularum confidentiam: dosis 3*j.* R. Qui peste correpti sunt vt ex urinis mane in dosi prescripta, confestim superibene do aqua benedicta 3*j.* R. & stragulis recti melleum fudabunt: quo modo venenum à centro ad circumferentiam prouocabitur, & admirandum percipietur remedium.

Pilulae mirabiles ad tremorem &
spasmodum.

- U.* Castorei
Pyrenthr*i*
Cassia lignea ana 3*ij.*
Sagapeni preparati, ut docuimus
Extracti trochise, albandal
& hiera picra Gal. ana 3*R.*
Misce, fiat pilulatum mallum: Dosis 3*j.* vel 3*ij.*

Pilulae pestilentiales Alberti Du-
cis Bauariae.

- U.* Croci
Myrrha
Campora
Offic. de cordoceris
Spodii ana 3*j.*
Ligni aloes
Benz ali*b* ana 3*R.*
Terra sigillata vera 3*ij.*
Flor. sulphuris 3*j.*
Cort & sem. citris
Caryophyllorum
Zingiberis ali*b* ana 3*ij.*

Ambra 3*j.*
Fragmentorum hyacinthi

Smaragdorum

Granatorum ana 3*j.* R.

Agarici electi

Rhabar. optim. an. 3*R.*

Aloe ex vesica ad pondus omnium

Misce, fiat pilulatum mallum: dosis 3*j.* R.

Si loco horum ingredientium crasso tan-
tum modo preparatorum recipiantur illorum
extracta, remedium evaderet multo prestantius
& viilius. Haec pilulas instar secreti ali-
cuius magni acceptas fero D. Birkmanno,
viro doctissimo & Medico Colonensi cele-
berrimo, quem cum hac praesenti memoria,
cum alias semper honorare & petamantes
colo.

C A P. X V.

De pulueribus purgantibus.

P*V*luetes purgatorii ita diuiduntur, vt alii,
vel simpliciter purgent quilibet humorē
seorsim, bilem videlicet, pituitam, vel succū
melancholicum: alii vel duos salfem, vel oēs
pariter educant: alii vero apti & appropriati
sunt certis corporis partibus, veluti capiti, sto-
macho, ventri, lioni, peculiariiter à varia facie
illiuvia, putredine & corruptione repurgan-
dis, de quibus solis pulueribus purgariuntur, ne
lōgius ab instituto discedamus, hic agemus.
Quibus si accesserint sōnuli puluetes mor-
bis quibusdā peculiares & specifici, eos ideo
addimus, q*u*tanquam selectissimi propriaq;
expeditione diutius à nobis comprobatis sunt,
quibus lucem aspiciendam publici commo-
di causa nullo modo denegauimus. De ce-
teris pulueribus, tam alterantibus quam ro-
bo: antibus, variisq; aliis medendi scopis ac-
commodatis, amplissima quidē dicendi oca-
sio hic esset: sed illos ratiōnem in cap. de
confectionibus aromaticis, vbi de maxima
illorum parte tractaturi sumus; plures vero
alios in scriptis hinc inde nostris sparsim iam
tradidimus.

Puluis cholagogus.

2L. Rhabarbari elechi 3. ij.

Flor. Violarum 3. g.

Ros. pallidarum

Hyperici ana 3. j.

Spec. Diatrias antalis

Maſſiebes

Cinnamomi ana 3. g.

Scammonia præp. 3. j.

Sacchari violati 3. g.

Misce fiat puluis: dosis 3. j. sumatur ex infuso.

Puluis phlegmagogus.

2L. Spec. Diacarthami 3. ij.

Agarici trochiscati 3. g.

Turbith

Hermodactyl. ana 3. j.

Misce: dosis 3. ij cum iuſculo vel vino.

Puluis melanagogus Querc.

2L. Sena 3. j.

Aniso

Fæniculi dulcis ana 3. j.

Cinnamomi 3. ij.

Cryſtallorum tartari 3. vij.

Sacchari 3. j. g.

Dosis 3. ij.

Hic puluis non iniucundi sapotis est: optime insuper purgat humores acetes, ſalfos, tertridos & melancolicos: venitculū à vifeida & mucilaginosa materia deteget, & ſic quoque eundem robotat. Si huic pulueri, Aquila noſtræ celeſtis ſequiſceret plane inſipiā ſit, nihilominus tamen 17. granoruſ pōdeſte, cum vino inſuſa & exhibita oēſ corrutuſ & putridos humores ē corpore clementer educti) drachmā vnam atq[ue] alterā adieceſris, excellens remedium habebis: vel contra iſipam luem venereā, addendo nimis ſumā cōmemorate dosi ſimi guaiacini 3. ij. omniaque ſic reducentio in puluerem, de quo ſatis erit pro dosi exhibere 3. iiiij. statim ſuperiorbendo iuſculū, & admirando ſortiſtetur effeſtus. Viſus eiudem cōtinuandus eſt 22. vel 25. diebus conſequenibus. Prima venereā luis

species hac methodo ſine negotio expugnat: Sed ſi fuerit inueterata, cāctoſa, nodoſa, doloribus & alis iufellis ſympotmatiſ complicate, ſumpto puluete enatato, æger inſuper de decoctione quadam hydronica noſtræ deſcriptionis, ut ſupra 3. iiiij. vel v. ſuperbiat, & in lecto vla horā ſudet: probeq[ue] linneis abſtergatur, idq[ue] tā matutinis hotis, quā à ptandio: & potentes minifiloſ que effectus percipt, quos puluis hic exeret, per inferiora vacuando omnes maleficos venenatosq[ue] humores, qui alias cæteris remedis nuquam edomarentur.

Præparatio noſtrorum cryſtallorum tartari docebitur cap. de ſalibus: ſic Aquila noſtræ celeſtis deſcriptio habetur in Tetrarde noſtrâ cap. de mercurio.

Puluis panchymagogus.

2L. Cryſtallorum tartari 3. j.

Sena 3. x.

Hermodactyl.

Turbith ana 3. g.

Rhabar.

Agarici trochiscati ana 3. iiij.

Scammonia præp. 3. ij.

Macis

Cinnamomi

Galange ana 3. j. g.

Sacchari violati ad pondus omnium-

Dosis 3. j. cum iuſculo,

Alius.

2L. Fol. Sena 3. j. g.

Epithymis

Rhabarbari ana 3. iiij.

Ligni aloes

Macis

Zingiberis ana 3. ij.

Salis abſynthii 3. j. g.

Spec. Diatrias antali 3. j. g.

Turbith

Hermodactylorum ana 3. g.

Sacchari ad pondus omnium.

Misce,

Misce, fiat puluis: dosis semicochlearia ar-
gentum superbibendo iuscum.

Puluis purgatorius conducens ad
omnes morbos frigidos ce-
rebrei.

U. Crystallorum tartari
Folicularum sene ana 3. j.
Hermodactylorum
Turbita ana 3. f.
Pulueris foliorum peti 3. ij.
Calami aromatici
Zedoaria ana 3. j.
Sem. Passoria
Sileris montani
Foeniculi
Anisi
Amoeas

Nardi Indici ana 3. iiiij.

Coralli prep.
Margaritarum preparat. ana 3. j.

Cubebarum

Macis

Caryophyllorum ana 3. f.

Salis euphrasia

Salis Betonica ana 3. j. f.

Sacchari antiflati ad pondus omn.

Misce, fiat puluis: dosis 3 j. superbibendo sta-
tio iuscum.

Puluis hic mane sumptus, bis terue aluum
deicit, caput nebulosis & crassis humonibus,
cerebrum turbantibus liberat: accendo &
roborando visu mirifice cōfert, memoriam
iuuat, & specificum est remedium epilepsis,
apoplexis & paralyticis, quo diebus alter-
nis ad horum affectuum & symptomatum
præservationem & curationem diu vien-
dum erit.

Puluis purgans hydropicorum
aqua.

U. Rad. Ajari
Mechonaca ana 3. ij.
Eysla preparata
Soldanella ana 3. j.
Spec. Diacanthami 3. j. f.

Scammoniae preparata

Fœcula bryoniae & iurea ana 3. iiij.

Trochiscerum de hababarbo

De eupatoria ana 3. ij.

Spec. Diatris santis

Cinnamomi

Macis ana 3. j.

Croci martis 3. f.

Sacchari rosati ad pondus omn.

Misce, fiat puluis: dosis 3 j. cum iuscule aut
vino iuniperino.

Hic puluis accommodatissimum & pe-
culiare est remedium ad omnis generis hy-
dropisias, & mirifice purgat aquas, & una ea-
demque opera iecur corroborat.

Puluis ad expellendos lumbricos, &
ad deturbandum eorum se-
minarium.

U. Pulu flor. Hypericē

Centaurii minoris ana 3. ij.

Cornucerni preparata

Coralli

Sem. Portulaca

Citrini ana 3. f.

Corallina

Gentiana

Diptamni ana 3. j.

Rhabarbari

Ajari ana 3. iiiij.

Myrrha

Croci

Scammoniae prep.

Trochiscerum albandal ana 3. j.

Cinnamomi

Coriandri ana 3. ij.

Sacchari parsum ad gratiā gey.

Dosis 3. j.

Hic puluis gusto quodammodo inga-
tus est, sed eius vis tanta est vescere & lum. Vermi-
bricos expelliendi, ut nonnum quidē in cor-
pore relinquit: simili modo etiā corruptos
& putrefactos humores, generationis illorū
auctores & artifices exturbat. Ex eo quoque
formabitur cum syrupo quodam pilula par-
ua, scupuli vnius pondere, addito paucō-

Saccharo, quæ facillimo negotio deglutitur tam à virus. q̄ à foemini proœcta iā çtate humiliando affectibus infelatis, addeudo loco trochisorum althandal, scammonæ preparatae 3.j. pulueris Aquilæ noctis celestis tandem. Et sic verum eum specificum, q̄ vel ipsi infantibus exhibeti poterit, misendo puluerem istum cum pomo. Precepuum & omnium facillimum aduersus huiusmodi effectus remediu paratur ex vermis, quos infantes per anus deicerunt, vel etiam ex lumbricis terrestribus, qui vino albo prius sunt lauandi, dein in ollam virteatam indendi, & colla optime lutata, in furno, in quo modo panificia cocta fuerant, adeo exhiccandi, ut ad puluerem redigi queant. De hoc puluere sic parato exhibe 3.j. aut aurei vnius pondere ad summum, vel per se, vel cū iuscilio, vel vino, & mira inde coll gentur.

Puluis aliis paratu facilis ad eorumdemmet vermitum infantum expulsionem.

U. Pulueris lúbricorū, ut supra præp. 3.ij
Rhabarbari

Cornu cervi præparati

Spodii

Corall. rubr.

Sem. Acetosa ana 3.j.

Coriandri præparati 3.ij.

Misce: dosis 3.j. vel 3.j.ß.

Puluis cacheoticus Quercet.

U. Limatura chalybita in tonissimum alkool per simplicem aquam redacta, vel cum sulphure calcinata, ut ars. est 3.j.

Facula rad. Aronia 3.j.ß.

Ambra grisea 3.j.ß.

Essentia corallorum, margarit. an. 3.ij

Succini præparati

Cinnamomi ana 3.iiij.

Sacchari q.s. ut fiat puluis gustu nigritus.

Dosis semicochlearie argenteum mane.

Hic puluis est summum remediu ad očs

pallidos & deprauatos colore, vt cæcherias tam virginum, mulierum, q̄ virorum, iuuenium & ienum, qui canq; tandem his affectibus obnoxii siant: quod mali genus viplerimum est secundum Auicennam & Aurelianum, hydriopis causa antecedens. Sed ad eius vñsum non accedo, quia prius corpus præparationi & repurgationi crystallis meis tartari, & pilulis meis polychrestis tum deinceps continue ad 15 dies vsque hunc puluerem exhibeo: & post tertiam vel quartam dosim purgatur noctu per alium, materiamq; quædam crassam ac nigram, instar picis ciliicunt, qui atrabilarius humor tanquam semina uitiorum malorum vacuabitur continue vsq; ad perfecte sanationis terminum. In curâdis omib; cæcheriis, admirâda vidi huī puluertus experientia, nec eius vñsus spē meam de opimo curationis progressu cœceptiā vñquā felicit. Hoc id est secreta mea medicinalia nō ultimū tenet locū, quod tamen publico iure donare non intermitto. Omne vero precepiumq; cuius pone in limatura tua chalybis rite præparanda. In hac enim consiliti remedii basis & totum fundamentum.

Fæculæ rad. Atonis præparationem alibi docebimus.

C A P. X V L

De Vomitorioru.

A R s in omnibus sequi debet naturam. Naturæ vero in corpore humano sua sponte molitus omnis generis evacuationes, tā generales, q̄ particulates, superne & inferne, videlicet per fecessum, per vñs, per sudorē & per vomitum: & quidem hæc sunt illius evacuationes generales: particulates autem, quibus eadē vñtus, sunt quādo cerebrū & ventriculum à pluribus repurgat extrematis, quæ homo per nates emuogendo; & per os, saliuando & expiendo reicit. In his igitur evacuationibus tā valueratibus, q̄ particulates ariallane imitatur & sequitur.

Vniuersales igitur putgationes sunt per fecessum & vomitum, ut docet Gal. Secunda his, quæ per fecessum iā supra in cap. de electuaris, pilula & puluerib. egimus. Cōpten-

henduntur autem sub iisdē etiā clystetes, de quibus quidē hic dicendi locus est: quoniā tamen remēda purgantia, que per os exhibentur, prius ostendit ne persequimur constitutum, vomitoria clysteribus tam præmitur.

Vaeatio per vomitum in longe maiore frequentioreque olim vīsu erat, quam iam apud nos. Nonnulli inter Medicos recentiores eum idcirco abdicare videntur, q̄ eo plus sequo, vt opinātur, cōmoueat & disturbet, necnon molestissima plura inducat symptomata: adductis præterea his ratiunculis, nostras regiones multo frigidores esse, quā Græcorum, cuius nationis Hippocrates frequentissime eadē vacuatione riebat, & infiniti post illum alii Græci auctores ipsius exemplum fecuti: addunt etiam homines nostratum regionum esse multo pituitosiores, & minus ad vomitum proclives. Sed his rationibus & argumētis parum ponderis ineffe, nemo non videt, quā idcirco tanquam triuola explodentur cuī econtra huius vacuationis vīsus vīlliissimus & summe necessarius sit ad plurimos affectus grauiissimos & desperatos profligādos, licet vel in remediis concitari debat, quā timidulus illis & meteculosis Medicis ex auditu tantum horrorem incutint. Sed quomodo se natura amicos illi iactuant, cum rehētis iis, quā maxima agendi vi & potestate excellunt, quorumque ne periculum quidem facete audent, ponis eiudem fīat inimici? Sic enim natura adulatores tantum sunt, qui imbecillis nimis & inualidis præsidis eam frustra propugnare conantur, nec potentibus satis armis illius holtem ferocissimum adontē cogitant: qui interim relui inuitus cuncta illorum eccentrica, imo vomitua blanda & adulanta rident & respuit, quibus eis vix secundo ad eadem auxilia refugere audent.

At vero non diffitemur, in heuūmodi remediis vīsu summa Medici prudentia & circūspēctione opus esse, qui primo omnium explorare debet naturam agri, nū facilis sit ad vomitum, nec ne Nā lat oris nimis & difficili vomitu, qualis iis pletus, cōtinge, se solerit, qui canaliculi corporis habitu sunt,

profus abstinēndū est, iuxta p̄ceptum Hippocratis lib. 4. Aphor. 7. Iis quoq; qui collū habent oblongū, pectus angustū, & per cōsequens qui sunt ad tabē disposta, vomitus nō nisi extrema vīrgat necessitas, cōcedēdus est: multo vero minūs iis, qui ventriculo sunt nimis imbecillo, & qui obnoxii sunt inflammatiōnibus & abscessib⁹ fauciū: autū item & oculorū doloribus. Præterea verus Medicus in his facile obīsperabit præceptis & doctrinā Aetii cap. 100. serm. 1. necnō aliorū Græcorum pluriū: & natūrā agri, p̄ceptō medicamentū sui vices & p̄prietates probe cognitas habebit & ratiabitur: q̄ deinde medicamentū pro affectus magni, udine ac vehementia, quem expugnare volerit, prudenter & cautele admodum in vīsum transferet.

Remedias igitur, quā vomitum prouocare solent, communī nomine vomitoria nūcū pantur. Eorum qualitas ab arte productā, ex iis causis indagāda est, quā naturaliter vomitum concitant. Quid cū ita sit, vomitus naturalis est opus & beneficū facultatis expulsiōis ventricul, dum ea, quā ob aggrauatē tem copiam, aut molestem qualitatē, aut substantiam venenatam & protus alienam illi aduersant & noxia sunt, per cesophagū vi & impetu expellit, inferioribus suis partibus contractis: superioribus vero dilatatis, ut docet Galenus pluribus in locis. Vomitiones arte concitata istoru sunt generū, ut vel ventriculū nimia copia & quātitate p̄fumū molestent, sive sit aqua, sive vinum, sive similis quāvis potio, aut eundē qualitate sua acū & mordicante velicēt, lancēt aut dissoluant, & sic ad vomitum excitent: aut tota sua substantia profus ipsi cōtraria sint, qualia sī, quāconq; in venenorum numerū venit.

Hinc tres differentias medicamentorum vomitoriorum, æque ac sopra purgantiis efficiuntur: suntque vel benigna, vel medicoria, rentia, vel violentia, hoc est, vīz summa vī vomitum elicunt.

Quā tres differentias vomitoriorum remediorum vel ex iphis Galeni scriptis eructe licet lib. 1. de alimentis. cap. de Sesamo. Ch. L. 15. c. 4. de usū partū, quo lectoē ablegam.

*Causa vō-
mitus tam
naturalis,
quam arti-
ficialis.*

*s. de sympto-
causis & le-
git. 3. de fac.
nat.*

Materia igitur, ex qua tria illa vomitoriorum genera componuntur, necessario quoque triplex statuatur.

Benignis fabricandis sufficiet aqua tepida cum syrupo acerofuso vel oxymelite simplici, vel oleo oliuarum, amygdalarum dulie, quae in quantitate satis magna sunt exhibenda.

Medicatrix paulo magis priuibus istis stimulat, & irritant expulsiem ventriculi facultatem, quibus sola & simplex accedit de coctio cum rad. & sem. raphani, attriplicis, erucze, nasturtii, &c. ex parte: quibus addi potest vel syrups acerofus compotitus, vel oxymel scylliticum, aut hydromel quoddam compositum cum rad. astri, prout vomitorium tuum plus minus efficacius reddere soles.

Hic notandum est, quod vomitoria enarrata primi & secundi ordinis tum usurpari queant, quando superflui & noxiis humores tunicis stomachi adhuc resentes evacuandi veniunt, qui alias prospicunt studiatus: unde ventriculi imbecillitas, flatus, & regula & similia symptomata, tanquam illarum comites individui consequuntur: in quibus purgantibus hinc scopo destinatis, semper addenda erant detergentia.

Commemorata vomitoria tam benigna illa, quam medicoria, etiam ut ille exhiberi possunt, quando ventriculus nimis repletus est vel vino vel cibo, nimiaque horum copia molestatur & grauatur, ut diserce monet Hippocr. l. 3. de dieta & aliis.

Quod ad tertiam vomitoriorum speciem attinet, quae sunt violenta, ut veratrum album, de eorum qualitate, quae ventriculo prouersus infensa est, & è diametro ipsi adueratur, supra satis diximus. Uso eorundem non valet periculo. Nam ut Celsus inquit, illud seire oportet, omne eiusmodi medicamentum (de elleboro verba faciens) quod potui datur, egris non semper proficit, semper vero nocere facit. Si igitur ex necessitate quis coactus ea praescribere, & a grotis propinare cogitet, varias prius circumstantias considerare debet. Nam prima corporis regio semper prius purganda est: humores era illi & viscidi incidi & attenuandi, & vacuationi per vo-

mitū aptiores reddendi: omnes meatus corporis telestari, corpus optimè nutriendū & humectandum, tam alimentis boni suos, quam balneis & fomentationibus peculiariis: sicut id dilucide docent Hippocr. & Galen. Aphor. sect. 56. Epid. aphor. i. g. l. 2. & 13. l. 4. & Celsius l. 2. c. 13.

Parabant autem olim veteres eiusmodi violenta vomitoria plerunque ex vitroque bellebori, & poullimum ex albo, thymelea, chamælea, peplio, & similibus violentis & venenatis purgantibus, quae penitus improbo, ipsumq; etiā helleborum, imo & albiorum, & excitat conulsiones, si quis enim eo vius fuerit sine præparatione, de qua veteribus, nisi cam forte celarent, nihil constitit, non mediocre incurrit periculum.

Inuenta sunt nostra arta, (sicut secundo temporis progressu nova terum inventio indicies incrementum sumit,) multo præstantiora vomitoria, multoq; tertia, querū uis plurimis hodiis existit in dueulis & grauibus affectibus euādā, illi etiā adiectis, quibus plerique vomitū nocuū & infestum existimant, ut verbi gratia in pleuitibus, quartū plerisque vomitū valde necessarium est, ut pestilentib⁹, & in iis, quæ cū lumbitīs sive vermisbus cōplicantur, de iis supra in cap. de aquis, ubi descripsimus aquā nostrā benedictam purgatiū vomitū, mentionem fecimus.

Quoniam autē tot infinita & egregia experimenta descripta inserviantur in ceteris M. Rulandi Med. perissimis & doctissimi, quodū effectū aque sive benedicta etiā vomitū purgatiū adscrībit, nec ualidis potionibus vomitotiis, quas ad plurimos profligandos morbos, & ad ipsam etiā pleuritidē solvendā describit: non alienū erit ab instituto, si nostram sententiā ipsius auctoritate stāb̄ letimus, & quanta emerant commoda ex vomitionibus, oculis subiectimus.

Ex vomitotis ipsius ordinatis vnum tam tum inuenio, quod ex vegetabilium familiā de prōptū cōponit ex drachma semis pulvuris rad. astri, addēdo aquā hyllopī, præfisi, incissa, tardui benedicti ana 3. j. interdum

dam nil præter aquæ cardni benedicti 3 v.
vel vij. adiicit: & sic parat vomitium sudori-
ficum : exhibet id cum felicissimo successu
in asthmate & diatribo, & ipsis etiam febi-
bus quotidianis & tertianis , sicuti videtur est
in Centur. 6. Curat. sine c.s. & Centur. 8.c. 95.
¶ 97.

A sumpta potionē iubet ægrum suum in
lecto bene tectam decumbere, & plurimum
sudare, & tandem vomere: & hoc modo i-
psum restituit, & à febre in momento libe-
rat.

Repetuntur adhuc quinque aut sex alia
vomiticia in Centuriis eiusdem Rulandi,
quæ ex metallico genere defumpta vide-
tur, quorum præcipuum est aqua illius be-
nedicta, cui tribuit plurimos & admirandos
effectus, quos in personandis diversis affec-
tibus, & præsternit in pleurisibus, siue ver-
mibus complicatis, siue aliis expertus est.

Remedium hoc appellat vomitorium ru-
ptorium : rumpit enim & aperit abscessus &
apostemata, in quæ plerumque & prompte
degenerant inflammations. Eodem etiam
vultur in cura anginæ siue scinantis. Vide
Cent. 1. Curat. 14. siue cap. 14. Cent. 2. cap. 52.
53. 62. Cent. 3. cap. 18. Cent. 4. cap. 11. & 16.
Cent. 9. cap. 14. 35. 36. Vbi simul inuenies an-
notata, locum, nomen, sexum & æatem eo-
rum, quos ab eiusmodi deploratis pleurisi-
bus restituit, imo brevissimo tempore ante
septimum videt. dicim, & plerumque extra
sanguinis missionem. Sic in posterum, vbi v-
sus huius generis remedia forte expostulat,
ille enarrata sua contentus est aqua vomiti-
ua purgativa, aut vomitorio suo ruptorio, vi-
vocata.

Alibi eadem aquæ benedicta plurimos
gravissimos morbos feliciter percurat, veluti
dolores & inflammations ventriculi, & re-
cum, febres tertianas & quotidianas Cent. 1.
cap. 8. Cent. 2. cap. 31. 34. 65. Et videtur quis
potest in Centuria 9. c. 31. quam minifice pre-
dicet eandem suam aquam benedictam, &
similia vomitoria purgativa, tam ad præser-
vationem, quam ad curationem ipsius po-
dagriæ.

Venit præterea alio vomitio, quod ab Spiritu
eo nominatur *Spiritus aureus*, quo facilissime *aureus Ra-*
& landabili cum successu curavit duas for-
minas: quarum una sexaginta annorum aut
circiter fuit, altera quinquaginta: illa hydro-
pica, ictericæ, astmaticaque: hæc vero astma-
ticæ suffocatio & lethali conficitata. Has cu-
ras annotat Cent. c. 25. & 35.

Apud eundem Rulandum aliud adhuc
habetur vomitii genus, quod sudorificum
est, idque nominat *aquam terra sanctæ*, qua *Aqua terra*
elegantia quoque & singularia percepit ex *santæ Ru-*
peumenta in epilepsis, Itanguriis & Ischu-
landi. Vide Cent. 4. c. 37. & 35.

Ibidem etiam ad cutam omnium febriū
intermittentium calix quidam chymicus *Calix ve-*
occurredit, parandus (vt arbitror) ex vitro an-
timonii, vel calce plumbi cum silicibus vi-
trificata, quæ in typum quandam effusa, in
calicem siue vasculum quoddam singitur, in
quo per noctem macerentur vel vinum vel
alius quidam liquor ad 3 iiiij. vel v. quæ post
ea potio bibenda mane exhibetur: quæ nau-
ta provocatur vomitus multo benignior,
quam ab antimonii vitro. Et ne scandum est,
quod huiusmodi vasculum ad eundem v-
sum semper aptum & idoneum permaneat,
extra pondus sui viriumque diminutione,
de qua purgandi ratione iam alibi in scriptis
nostris egimus.

Tandem adhuc aliud vomiticum in eo-
dem Rulando se offert, quod est ipsius ero-
eus metallorum, de quo accipit solummodo
ad pī magnitudinem, quod macerat per
2. horas in 4. aut 5. uncias vini albi: Omnia
colat & exhibet. Hoc nominat purgatorium *Vomitoriu-*
m *pantagrum*: *vtrix* eo contr. *stagogum*
anorexiā, & pepliaria & spastū. Vide Co-
Rulandi. s. cap. 13.

Hic enumeratus metallorum eroeus est, *Crociu-*
m *nifallor*, basis aquæ eius benedicta: Equi-
tallorum. dem meam inde concinnare soleo, sicut scri-
psi supra sub finem c. de a. j. s. & modum do-
cu crocum illum fabricandi, quamvis ob-
scuroibus quibusdam verbis, quæ tamen
vel minimo chymistæ intellectu facilissima
sunt.

Aqua ipsius tertie sancte vomitiae sudativa, spiritus item eiusdem aureus vomitus purgatiuus, sunt opinor remedia metallica, ex mercurio nimirum & antimonio sive preparata ex quibus perius Medicus elicere nouit vomitiam, quae virtute sua usque ad radices & mineras mali penetrant, & nihilominus tamen minus noxia & pernicioса sunt helleboris iſtis antiquis olim tam celebratis & yſtis remedii. De huius genetis medicamentis in Pharmacopœia nostra Spagistica tanquam in loco suo proprio nobis dicendum erit. Elegantes inter alia preparationes quasdam in Tetrade nostræ de mercurio & antimonio proposuimus, quo lectorum ablegamus. Satis mihi sit, hic in nostram pharmacopœiam unum saltem vomitium inferere, quod paratur ex sali vitrioli, de quo accipias grana 7. 8. vel 10. pro regotamis vitribus, idque dissoluta in vino, iuscule, aut congiro aliquo liquore, & exhibeas illis, qui eo opus habent, & mirandos elicere effectus.

Potius ut palam fiat, quam potentes & mirabiles effectus huiusmodi purgandi ratio, vomitorii cunctis, & quae aliis mali radices extirpant, concitata exerat, hic historias duas memoratu dignas enarrare placet.

Prior est de D. de Luynes, & de Fourmentier, qui summa & veneranda auctoritate vir erat, pize memorie, Regiusque Consiliarius Parlamenti Parisiensis: is anno xxiannis sue quadragesimo, ut ipse me mihi saepius referebat, grani & diuturno morbo corripiebatur, quem simul febris lenta ac languida comitabatur, ex qua corporis habitus omnino resiccatus, & marasma consumptus fere videbatur. Ac licet Medicorum Parisiensium consilio, & infinitis eotundem remediis per annum & dimidium continue vius esset, nihil tamen opis & leviaminis unquam inde fererat. Desiderio igitur abiis & tanquam desperato effertur illi à Domina de la Noue, muliere omni virtutum laude ac splendore clarissima. (quæ adhuc superestes harum rerum ipsam etiis cui)

tabela ex floribus albis Antimonii & sacharato parata, quam ipsa sumere eum horretatur, similique huius remedii vim & operacionem prædictit. Vnde D. de Loynes ad extremum iam redactus, fortunæ ales se commisit, hancque oblatam tabellam sumpsit. Aliquot horis post tam vehementi imperu vomitus prorupit, vt inde quah obstupeficeret: altera vero vice euomuit albugineam quandam & viscosam matrem, formæ rotundæ & conglobatae, pedis fere longitudinem, cannaeque sive arundinis crassitudinem referentes: qua euomita statim sexfertum, vt & erat, exclamabat, & sic paucis poli diebus perfecte curatus conualuit, venit & gratias egit commemorata Dominæ, & secretum remedii ab illa petens obtinuit. Vnde occasione oblate, idem se penitente in aliis pluribus ægrotis expertus est, & in dagandis postmodum subtilioribus naturæ feciebat ad mortem usque deditissimum fuit.

Altera mirabilis cura histotia est denobili quadam Domina ex Provincia Pictaviensi, de cuius affectu & symptomatis, quibus præterito mense Junii vehementissime affligebatur, ad me scriptum fuit: erant autem tempore hoc: frequens lipothymia & animi deliquium, capitis dolores, vertigines, conuulsiones, vomitus, vetriculi dolores, diarrhoea, & infinita alia: & quod notar dignum est, in horum symptomatum exacerbatione & rigore, interdiu euomebat pilorum tenuissimorum, sive capillorum per interualla copiam, quotu' vnu in epistola conclusus mihi transmissus fuit. De quo malo grauissimo ac deterrimo simul in consilium vocabam D. Turquetum virum doctissimum, Medicum Regium, Collegam & amicum meum charissimum. Ex commun: igitur utriusque nostri consilio ipsi cum scripto remedia aliquot chymica, nec vulgaria remittimus. Frustra enim ac sine ullo progreſſu bactenus diu via fuerat medicamentis aliis, ex prescripto primario Medicorum Pictaviensium ipsi exhibitis. Inter enarrata remedia nostra erat etiam Mercurius noster ritue in tabellis, qui vomitius & purgativus est: item pilulae

lulz nostræ polychrestæ, nostrum laudanum sive nepentes, & similia, qualia apud vulgares pharmaceopœos prostare non solent, quæ ipsi cum regimine atque vrendi modo transiuitur. Quorum remediorum fellissimus successus statim se se prodiit: nam sumptis tabellis nostris purgatiis vomitius, tam superne, quam inferne adeo foctentem & putrem eiecit materiam, ut & astantes inde insicerentur.

In secunda & tercia exhibitione carundem tabellarum, à quibus iam magnum persenserat leuamen, tam vehementer symptomatum insultu adhuc exagitata, ac alias nunquam (mal enim radices vi medicamenti cedere & exitiari ceperant) tam magnam capillorum copiam euomuit, ut se se inde suffocatam iri crederet, idque per duos aut tres integros dies. Tandem sumpto eodem remedio, molem quandam in fauicibus hærentem, & vellicando lacinandoque molestam persenscebat: paulo post vero vomitione prolecta vermis adhuc viuis miræ crassitudinis & longitudinis protupit, paulo post illa adhuc vomit capillos aliquot, qui sua sponte moueti videbantur, & similes erant testæ aut fasciculo plumeo, ab vitroque latere distincte disposito: exhibita postridie vna adhuc de enarratis tabellis, trestantum capillos relectant, & sic extirpata morbi causa perfectam recuperavit valitudinem, quemadmodum de harum terum circumstantiis, & remediorum successu, pharmacopœus quidam nomine A. Mayaut, qui ipsi toto curationis spatio auxiliatrices praebuerat manus, ad meliculenter perscripsit, idque tunc temporis cum officinis meis in aduersa valitudine firmanda ad eisdem Excel lentiss. & Amgliss. Domino de Villertoy, augustissimi Consistori Comiti & Primario Reg. Secretari, vico sane non tantum de Franciæ, & toto Galliæ regno, non fecus ac de patria bene merito, sed etiam apud exteras nationes ob singulare sapientiæ, integratæ & prudentiæ studium, summamque in regiis negotiis obcedendis dexteritatem cum summo animi candore coniunctâ celeberrimæ

mos in huius, inquam, magni viti & mæcennatis mei arce splendidissima, Villertoy dicta, cum essem & remotus aulæ vibisque Parisiensis tumultu, liberaliotti Musatū fructer otio, noua hæc nuntia de tam mirabili casu & felici eius exitu ad me perlata sunt, quo etiam in loco pharmaceopœam meam elucubrandam præ manibus habebam, ac in ipso capite de purgantibus vomitius per tractandis versabat: unde data occasione historiam hanc præcedenti annexere visum fuit, ut stupendi huius vacuationis per vomitum effectus in propatulū producti, omnibus innoscerent, & hoc modo errorem suum agnoscerent, qui inique eundem purgandi modum, ex nescio qua timiditate, plusquam leposina condemnant.

Docemus præparationem Mercurii nostri vite in nostra Terrade: Breuiter is præparatur ex duabus substantiis metallicis, quarum una sumitur ex regulo Magnesia, altera ex mercurio eiusdemmet Magnesia in meteoron redacto, æquilibre mixtis: ex quibus extractatur vi ignis per retortâ liquor gummösus, qui præcipitat in aquam frigidam in forma crenatæ seu floris lactis, qui optime à sua aciditate pluribus ablur-nibus edulcastus in puluerem niuei coloris convertitur: hic ad 4. vel 5. grana ad summum exhibetur, idem etiam si velis cum saccharo in tabellas redactus, vel etiam cum quadam lique, vel fecus offerri posset. Est enim omnium vomitoriorum & purgatiiorum præstantissimum, ultra quam dici aut cogitari potest, stupendosque plane effectus prodit in diueris morib[us] prodigandis. Præstantiam insignis remedii vi quasi è manibus nostris extorrit clariorē eiusdem descriptiō nem, quam clausulæ loco huic capiti appendere volui, ne alias mancum mutulumque forte videti posset.

C A P. XVII.

De Clysteriis.

A bsoluto tractatu nostro de purgantibus generalibus, quæ per os exhibetur, nunc æquum esse videtur, ut iuxta ordinem

nostrum incepit etiam de purgantibus liquidis, quæ per anum immissa corpus ab extremitate prauisque humoribus repurgare apta sunt, sermonem faciamus. Vocantur autem huiusmodi remedia communis nomine clysteres: nonnullis appellantur enemata, hoc est, infusiones & immissiones iuxta

Gal. setibit *comment. aphorif. 17. 6. aphorif.* De his solummodo clysteribus, quorum operationem tantum vacuationem expediunt, iam tractabimus, tanquam de re, quæ ad purgatione scopum maxime spectat: simulque iis adiungemus decocta, modo catinatu, modo lenitu, modo detergencia, & id genus aliis finibus inferuentia, vbi scilicet vel euacuatione, vel resuptione, vel derivatione humorum peccantium opus erit: sed instinti tamen memorie non latius & quo hinc diuagabitur.

Clysterns emollientia, quæ atidas & induratas alii faeces humectant, componunt ex radice, & foliis bismaluz, maluz, violarum, branx, vrsinæ, betæ, quibus adduntur olea, burrum, aut aliæ pinguedines; iuxta etiam intestinorum vel capitinis veruecini sola eidem rursum destinantur.

Anodynæ. Ut vis anodyna augatur, si forte humor actis, mordax, falso, sic pituitosus, sic biliosus, intestina obsideat, doloremque inducat, decoctione adduntur semina lini, fennigræci, bismaluz, psyllii, flores chamomillæ, meliloti, sambuci & similium.

Sin vero dolorem comitetur, vel eundem etiam exicit flatus, & erassis ac pituitosus humor: femina carminativa adiciuntur, *Carmina nempe cumini, anisi, feniculi, bacca lauri, tiua, herba origani, calamenti, rutæ, summittantur anethi.*

Quoniam autem eiusmodi dolores ut plurimum proueniunt vel ab humore tenui, acer & bilioso, vel etiam à crasso, mucilaginoso & pituitoso, falso & vitro: biliosus quidem vacuandus est looch ex cassia, diapruno, catholico, lenituo, elect. de psyllo, & similibus leuioribus cholagogis: pituitosus vero detur bandus hiera pista Galeni, diaphenico, diacanthamo, benedicta laxativa: & interdum vbi humore existente tenaciore, frigidore & glutinosiore, validius trahendum purgandumque est, hiera diacolocynthidos afflumintr: olea congrua ad utriusque humoris acrimoniam obtundendam admiscenda sunt, minus quidem calida & lenientia humoris bilioso coferunt, ut oleum viola-

Col. cap. 12 Celsus.

lib. 1.

Estigitur clysteris vocabulum generale, & pro variis remedii exhibendi usurpandise accipitur: pro alio enim atque alio partis affectæ, cui is ut remedium adhibetur, & in rsum aptatur, situ, aliam quoque nominis appellationem portat, unde clysteres alii sunt auriculares, otenchitz antiquis dicti; alii sunt clysteres vesicæ, vocati syphones, sive catheteres, per quos, quicquid volumus in vesicam iniiciimus.

Alii veterini, metrenchitz nuncupati.

Eiusmodi remedia diversis affectibus, quibus tres illæ nobiles enumeratae partes defigantur, medendis inferuntur: hos tamen eosdem clysteres in aliun locum tractandos relicimus.

Sufficiet nobis hic de veris tantum clysteribus &cetero, quales sunt, qui in genere ita appellantur, & qui in anum infunduntur, quosum rsum *ibidem* Plinium, ausi Ibis appellata (quæ longo suo rostro sibi ipsi clysterem quasi per interiora iniciit) nos primum educit.

Galenus *comment. in Aphorif. 36. sect. 2. lib. 9. Epidem.* plures tradit clysterum differentias & compositiones, quorum alii ventrem nimis siccum emolliunt, & facultatem expulsivem consolitam excitant.

Alii emolliunt & purgant simul non tantum communia illa ventris recrementa, ad ipsius naturæ imitationem (quæ felle sive bile in intestinum icium regurgitante expulsivem facultatem, ad naturalem exercitentorum egestionem initiat & stimulat,) ut Gal. docet *lib. 1. de usu partium:* sed etiam vacuant & resuulent pituitosos, biliosos, ariososque superfluos & noxious humores, tum in ipsis intestinis, tum in toto mesenterio, & circa hepatis sanguinem stabulantes, ut idem

violatum, oleum liliorum, lini & chamomile: lauinum vero, iuniperum, sesamium, anethinum, sambucinum, rutaceum, iunum ad pus' tosum, & vbi maiori attenuatione, resolutione & calefactione opus est.

Si vero dolores huiusmodi, sicut sape accidit, oriuntur ab inflammatione quadam intestinorum aut circumviciinatum partium, velicet omentum, vteri, aut renum, Medicus parum versatus curiose & accurate quid faciendum sit, consideret: hæc enim mala semper cum febre coniuncta sunt. Eiectis igitur cum emolliente aliquo clystete prius exalibus alijs excrementis, lenitius & refrigerantibus clystatis vtendum erit; paratis ex lacte, in quo incoerent feminæ lactuez, psyllii & bismaluz, ut mucilaginosum fiat, & magis anodynūm. Aliquando paretur enema ex solo oleo violarum, in quo incoqui possunt aliquot capita papaveris. Sed de his innotoes Medici consulant Actuum cap. 4.16. & 26. form. 3. lib. 3. Vident præterea, quid Galenus scribat de clysteribus ex solo sero lactis paratis, lib. 10. simp. e. de sero lactis: quos ad pus detergendū, dolorem sedandum, & acrimoniam humorum obtundendā, summopere commendat.

Hæc obiter dicta sint scopus enim noster est, vii iam protestati sumus, hic de solis purgantibus enematis verba facere.

His enumeratis communibz & vulgaribus emollientibus, lenientibus & anodynis, quodam alios eiusdem ordinis adicere possem ad huius operis ornamentum, nisi constitutum esset, cap. de extractis, annotare plura extracta purgantia simplicia & composita: plura item extracta lenitiva, anodyna, carminativa, & diversa alia omnibus intentionibus curatiuis apta, quæ ad quoslibet clysteres conficiendos abunde sufficiunt.

Nam si exempli gratia componendus sit clyster ad dissipandos ventos, extractum carminativum iam paratum in promptu aderit, quod diurno tempore reservabitur, omnibus virtutibus & proprietatibus bacca-

rum lauri, iuniperi, sem. foeniculi, anisi, anethi, cumini, dauci, herbarum siccaturum, rutæ, calamenti, pulegij, origani, florum sambuci, chamomillæ, & similiūm dotatum, cuius varia compositionum formulas describemus (sicut & extractionum lenitivarum & anodynarum) & sufficiente commemorat extractum tantum drachmæ duæ vel tres, cum iuseculo quodam aut aqua calida, aut vino, prout opus est, permixtæ, qua methodo carminativum clysteris decoctionem, sine laboriosa operatione statim parabit, in qua extractum purgans effectui, qui edomandus est, congruum dissolueri, sicut ex variis illis formulis, quas cap. de extractis describemus, palam fieri Ita ut adhuc magis superueniente labore pharmacopeos subleuemus varia quoque oleorum formulas dabimus, quæ facultate anodyna, lenitiva, carminativa & purgativa simul prædicti erunt. Exempli loco hic oleum nostrum diacolocynthidos carminativum in medum proferemus, quamvis plures eiusdem formulas in seconde affectione nostra pharmacopea cap. de oleis simus daturi.

Oleum diacolocynthidos carminativum purgantium Quercetani.

¶ Herb. sicc. ruta

Calamenti

Origani

Pulegij ana m. j.

Sem. Dauci

Cumini

Foeniculi

Baccar. Lauri ana 3. j.

Ol. Oliuarum Id. ij.

Vini rubri Id. j.

Coquuntur ad vini consumptiōnem, cum hoc oleo sic præparato dicoque pulpa colocynthidos 3. ij. digerantur ad ignem Bal. Mar. cal. per 12. horas, dein bulliant per duas horas, donec oleum vim totam colocynthidos attraxerit, tandemque extinxantur & coalentur.

Hoc oleum in officinis parati, diuque adseruati potest dolis 3 j. vel 3 ij. prout maiori vel minori operandi efficacia opus fuerit, cum iure pingui permixtum medicamen sumnum erit ad omnes soporiferos affectus, apoplexiā, lethargum & similes.

Ex commemorata coloeynthiside, cocta cum oleis lenitius lumbicorum, lini, lilio-
rum, visci, pomi & chamomillæ, compone-
re licet oleum compositum lenituum pur-
gatiuum, in modum olei carminatiū pur-
gatiui, quod cum iuseculo capitis veruecini
mixtum ad omnes dolores singulare est pre-
sidium. Oleum enim mortifice contemperat
acrem & venenatam coloeynthisidem qual-
itatē, adeo ut si p̄tr̄ parata, ne cuiquam no-
xia aut damnoſa sit intestinis, quorum tuni-
cis alias vel subtilissime etiam puluerata
& in trochisca redacta, semper aliquantum
adhaerere solet: quod incommodum hac
præparatione, & oleorum cum ipsius essen-
tia & proprieitate permixtione intercipimus:
sive auxilium evadit minus periculosem
ipso diaphœnicō, & benedicta laxativa, cu-
ius vius vtilis erit in variis clysmatis concin-
nandis, & effectus præstantes felici cum
successu ostentabili in sedandis potissimum
intolerabilibus doloribus & passionibus co-
licis, vplorimum à pituita vitrea in intelli-
nis subortis, in quibus, purgantia lenitus
sola exhibita inefficacia proflus & inutila
comperientur.

Coronidis loco hic annexatam adhuc alia
olei purgatiori descriptionem, quod ad pro-
hibendam vermium generationem, & ad
corrupcionem, putridorum, & depravato-
rum humorum, vnde illi nascuntur, expul-
sionem, præstantissimum est: ex quibus alias
infinita alia mala progerentur: Siquidem
plures hodie tam inter viros, quam femi-
nas, iuvenes & adultos videmus his affecti-
bus obnoxios, quos hoc oleo tam interne
in forma clysteris quam exteme applicato
auxilium gratum & indubitatum expenu-
mero tñlimus.

U. Rad. Arispolochis rotunda

<i>Gentiana</i> ana 3 fl.
<i>Tomentilla</i> 3 j.
<i>Herb. Centaurij minoris</i>
<i>Summitatum olea</i>
<i>Marrubij</i>
<i>Abijntibj pontici</i>
<i>Persicaria</i>
<i>Luzularum</i>
<i>Diphramnia</i> m.j.
<i>Sem. Polymontani</i>
<i>Portulaca</i>
<i>Citrj</i>
<i>Cardui benedicti</i>
<i>Lupinorum</i>
<i>& sem. contra ana</i> 3 j.
<i>Amygd. amararyum</i> 3 ij.
<i>Flor. Persica arborei</i>
<i>Hyperi</i>
<i>Siechades ana p.ij.</i>
<i>Myrrha</i> 3 fl.
<i>Turbith</i>
<i>Hermeda stylorum ana</i> 3 j.
<i>Pulpa coloeynthisidem</i> 3 ij.

Confundenda contundantur & misceantur
cum 1b. iiiij. olei oliuarum & 1b. j. fl. vni albi
generosi, deo bulliant ad vini consumptio-
nem: addendo sub fine duο vel tria bouis
sella, prius ad B.M. optime depurata scu-
dificata, & fist oculum. Hoc oleum mixtum
cum lacte, aut iure quodam congruo in suff.
q. ad singendum enema, summa erit medela
aduersus lumbicos quosvis: infantibus 3.4.
aut quinque annorum sufficiat exhibere
pro dosi 3 fl. vel 3 vj. cum lactis 3 iiiij. aut v.
vt fiat clyster, vt supra: medioriter robustis
fatis ent 3 j. robustissimi vero 3 j. fl. imo
& 3 ij.

Hoc etiam oleum excellentissimum est
ad vermes, vngendo aliquot eius guttulis o-
ticium stomachi & regionem umbilici.
Admirandi horum durorum modo desci-
ptorum oleorum effectus indies magis ma-
gisque per ipsam experientiam sese prodent
& dispalabunt.

Sed vt paulo magis caput hoc amplifice-
mus, vnum atque alterum adhuc remedium
ex mineralium clalle peccatum, eidem insera-
mus:

mus: eius generis medicamenta , cætera purgantia in clysterum compositionem ve- nientia, longissimo interculo post se relin- quunt, sive ad demulcendos & leniendos dolores à causis frigidis, eruditatibus, flatibus ac humoribus mucilaginosis, tartareis & arenosis sive calculosis suscitatos, sive ad expellendos vermes, educandam fecitam humorum illuuiem & putredinem , vel ad validius expurgandos omnes humores, citta tamen calefactionem nimiam qualiter inducere soleat. Heraclia Logadii, vel Pachii dia colocyathid: beneficiata laxat: & huius gene- tis alia, quibus plerique ad ægros excitandos vtuntur in comatosis & soporiferis sympto- matis & affectibus, quorum tamen vim ex- cedens istorum medicamentorum calor potius auget cerebrumque maiori vaporum copia repleat & fatigat, quam ut eosdem dis- sipando immuniat. Hoc non contingit in re- mediis aliis, quæ manifestis illis & noxiis qualitatibus proflus ablatis, potius formales & spirituales produnt effectus, quam materiales. Illud in medicamentum, de quo loquor, est metallorum in crocus metallorum, cuius alibi mentionem clysteribus. fecimus, siisque admittandas operandi a- ctiones, quas etiam per os sumptus perficit, ostendimus.

Si quis timidulus & inexpertus medica- ster horum remediiorum , quorum nullam habet notitiam , vñsum minus approbauerit, si per os a flumantur, nō tamen credo itum tam stupido forte ingenio, vt eadem clysteribvs excepta contemnere auit, si præsertim eorundem summos effectus, quos benignè quidem, sed efficacissime præstant agnoue- rit, qui nihil molestiarum, neque ab oleorum ingrato suctore, neque à quavis alia re con- ciliant, sicut in vulgaribus plerisque accidere solet. Præmium quoque eorundem non exce- det 3. asses, cum quilibet aliorum ad minimū vendatur sedecim vel etiam 20. asses. Sufficit enim remedium illius enarrati, se- midrachma vel drachma vna ad summum, quod macerandum est in 4. vel 5. vñciis aque cuiusdam congruentis, aut vini per noctem integrum aut amplius, & sic maceratio hæc

misceatur cum quadam iure in suff. quanti- tate, vt fiat clyster. Eandem macerationem in aqua vel vino factam, potes, si velis para- tam adseruare, eamq[ue] in magna copia au- cta singulorum dosi parate, quam diutissime reseruabis, & in vñsum, vt res postulauerit ad- aptabis, seruata semper supradicta dosi.

Loco croci metallorum, licet non tanto cum emolumento, vt poteris Antimonio vi- trificato, quod tamen infusum colatum & exhibitum in clysteribus minorem noxam adfert, quam diu h[ab]et aicon, hocque ipso vi- liores & efficaciores multo effectus demon- strat. Sed dum hæc remedia Dogmaticis propono, liberum iudicium cuiuslibet relin- quo, sive iis vñ voluerit, sive non. Hoc so- lum affirmare possum, me in iis describen- dis solido certoque niti experientia funda- mento, quod nullis arguariis machinis à quodam forte Momo lubeuctis dirui & sub- ueni posset.

Vut sit, vñusquisque tandem fatebitur, modo nos fuerit omnium ingratissimus, hisce Hermeticorum ornamenti & floribus, quibus vulgarem pharmaceuticem amplificavimus, sibi satisfactum: quos licet magnificamus ; & inter fructus laborum vigiliumque nostrorum charissimos ha- beamus, eos tamen omnibus propenso & li- beralitano impatrium.

His multas alias diuersorum clysterum calefacientium & refrigerantium, detergen- tium, consolidantium, cicatrices inducen- tium, adstringentium, corroborantum & nutrientium, & pleribus aliis medendi sco- pis inservientium formulas addere possem, sed quia nimis vulgares sunt, inque antide- tam passim descriptæ, iis hic enodandis, si superile debimus.

Addetem præterea ad amplificationem hoc opusvarios particulares clysteres articula- res, qui ad aurium dolores, inflammatio- nes, abscessus, vleeta, sores, tinnitus, & sur- diditatem conferunt: clysteres quoctam, reti- tinos, qui ad vteri inflammationem, vleeta, tumores, suffocationem , mensuri sup- pressionem, fluorem eorundem immoderata-

tum & album, nimiam viti humiditatem, siccitatem, fetidorum humorum illium & sterilitatem faciunt. Clysmata candem siue encrusted particulae ad vesica affectus, ipsiusque atdorem, inflammationem, vletra, carunculam, gonorrhœam, strangulam & fistulam, & ad ipsius calculi communitionem & attritionem conducentia, non incommode hic adiungere possem. Sed omnes hos enumeratos clystetes peculiares & specificos, affectibus harum trium narratum partium, reseruamus in tertiam & ultimam sectionem huius pharmaceopœæ, vbi tractabimus de omnibus corporis humani affectibus, tam internis, quam externis, ibi que vsum præcipuum & præstantiorum remediorum, quæ in hoc opere continentur, simul docebimus.

CAP. XVIII.

De Caputpurgiis & errhiniis remediis.

Hactenus de omnibus purgationum generalium speciebus verba fecimus: ordinis ratio postulat, ut nunc dicamus de particulae, quæ illas sequi debent, ut Gal. docet lib. 2. cap. 2. secundum locos. Ex eis diamant autem à cerebri vacuatione, ut potest quæ pars corporis suprema omnium humidissima existit, & quæ omnium maxime opus habet non vno evacuationis genere.

Nobilis hæc pars p[ro]x[er]e ceteris obtinuit particulae quædam emunctoria, quorum ope excreta superflua deponit, inter quæ nates præcipue numerantur, quarum usus à natura non tantum inspirationi & respiranti, & odorum attractioni, sed & crassiorum excrementorum evacuationi destinatus est, veluti monet Galen. lib. 8. de usu partium, cap. 6 & 7.

Ars itaque naturæ imitatrix noxiiorum humorum, quæ cærebrum nimis repletur, expulsionem & eductionem per easdem natiua vias sive canales consuetos operatur, idque congruum & idoneorum remedium opera.

Huiusmodi remedia in genere à Medicis nazalia sive caputpurgia: à Galeno vero lib. de simp. errhina dicta sunt, quæ variis generis sunt:

- { Aut enim liquida infunduntur & attrahuntur.
- Aut in oblongam figuram formata naribus induuntur.
- Aut in forma unimenti naribus innuntur.
- Aut per instrumentum, quod p[ro]trahens dicitur, inveniuntur,
- Aut secca naribus insufflantur.

Genus de Caputpurgiis canonem ponit, quo horatur, semper à leuioribus inchoandum, & postremo ad fortiora confundendum esse, si opus fuerit. Nos obseruato hoc canone, hic formulas quædam utilissimas & maxime necessarias, pluribusq[ue], morbis, quorum sedes potissimum in cerebro stabulatus, peculiares & accommodatas describemus.

Caputpurgium in 1. forma.

Caputpurgia sive errhina formæ liquidæ sunt ex aqua sive succo, aut decoctionibus radicum, herbarum, & florum conuenientium.

Huic scopo maxime inseruent aquæ maiotanæ, saluæ, rosmarinæ, betonicæ, hyssopi, peponis, aliisque cephalicæ, quarum vel binæ, vel plures in una mixtæ & tepefactæ, in nates infunduntur, quibus quatta vel sexta pars vini promptioris penetratio[n]is ergo additur, hæc & similia errhina omnium sunt mitissima.

V[er] validius attrahant, adde enarratis aquis succos deputatos maioranæ, anagallidis, syrum stachados, & oxymel scillitum.

Si opus fuerit maiori attractione & evacuatione, mæcta radices cyclaminis, iridis, ac vnum atque alterum folium peti resicatum, pulueratum, & in nodulum inditum, & sic habebis insigne medicamentum, quod cærebrum à nubiloſis & turbulentis vaporibus expeditu virginibus quoque, lethargis & epile-

& epilepsis idem conueniet, additis horum affectuum specificis, sicut epilepsie est viscus querens, radix peccoris, flores ulia, &c.

Hæ sunt formulæ liquidorum caputpurgiorum sive erhinorum, tam benignorum, quam medicorum & fortissimorum.

Caputpurgium in 2. forma.

Pulu. herb. absynthiū

Maiorana

Morsus gallinae

Betonica

Salvia

Dipiamma ana 3 ij.

Sem. Nigella

Amaro

Ruta ana 3 j.

Trechise. alba. nard. 3 ij.

Coquantur cum succo beta & mercuria, lis ad succorum consumptioem, dein incorporentur, cum terebinthina, & fiant natalia ad longitudinem digiti & cordulae ligata naribus indantur.

Caputpurgium 3. in formalini- menti paratum.

Pulu. flor. calendula

Lauendula

Tilia arboris ana 3 j.

Pulu. Sem. Foenaria

Nigella

Silene montani ana 3 ss.

Castorei 3 j.

Hellebori 3 j.

Piperis gr. vj.

Ligna aloes 3 f.

Moschi

Ambra amagr. vj.

Oleum terebinthinae

*Cera q.s. ad singendum li-
nimentum.*

De hoc parum digito minimo inde in profundissimum natum locum, & optatos in purgando cerebro effectus videbis. Est quoque apitissimum remedium ad vertigines, epilepsias, & ad ipsum repurgandum in

infantibus ad hæc mala procliviibus cerebrum, quod acidis & serosis humoribus plerunque obsidetur, ex quibus commemorata mala originem ducunt.

Caputpurgium aliud ad humores à capite in pectus defluentes reuelendos, & per nares expurgandos.

Gummi ammoniaci 3 j.

*Pyrethri subtilissime puluerizati
3 ij.*

Incorporentur optime cum succo radicis iureos in vnguenti cōsistentiā. De hac mixtione parum baculi ad id aptati extremitati impone, & in natum profunditatem immittit, & statim destillati videbis magnam aqua seorsim quantitatem.

In qua forma erhinorum, quæ per instrumentum, quod *parschōm* dicatur, apparatur, ut supra, si remedium liquidum profundi in nares inicii debet, ita ut nulla alia ratione validius attrahi possit. Ad eiusdem compositiōne inservient aquæ & decoctiones radicum, herbarum, seminum & florum huic scopo congruentium, ut iam supra diximus.

Superest, ut loquamur de caputpurgiis in consistentiā secca, nempe de pulueribus, quæ in nares penitus vel simili instrumento insufflantur.

Hæc modi remedii, licet in genere quidem inter caputpurgia annumerentur: in specie tamen sternutamentis provocandis inserviunt, idque semper ad ipsius naturæ imitationem.

Sicut enim sternutatio à natura secundus Galenū excitatur, sive per ratiæfactionem aut fusionem humorum seroforum & aerium qui in cerebro continentur, sive per vim naturæ, quæ conatur tetricare & expellere ea, quæ naribus noxia & infesta sunt: Sic etiam artis excogitauit sternutamenti concordan-
ti rationem, qua ipsi cerebro vacuando subuenit, idque medicamentis, quæ vel cere-
brum calefaciunt, humores crassos & pum-
ulos

tos in eodem sedem figentes incident & liquefaciunt, & sic aptiores expulsione & evacuationi reddunt: vel mordicant & vel incidunt, vel utrumque simul efficiant, & ea ratione sternutationem elicunt. Vnde materia sternutatoriorum plerisque est calida, secca, acris, pungens, & omnino tenuium patrum: Quorum aliquot formulas hic proponete non abs te facies.

Pulu. sternutationem prouocans.

U. Rad. treos

Pel. Maiorana ana 3j.

Sem. Sinapis

Cubebarum

Caryophylorum

Piperi albi ana 3j.

Castorei 3 fl.

Misce: fiat puluis, ex quo parum insufflari bus.

V E L :

U. Pulueris rad. cyclaminis

Maiorana

Hyssopi ana 3j.

Sem. Nigelle

Pyrethri ana 3j. fl.

Macis 3j.

Hellebori albi 3 fl.

Moschi gr. viij.

Misce: fiat puluis.

His addemus sternutatorium quoddam Martini Rulandi Med. peritissimi, in ipsius Centuriis descriptum, cui excellentissimos effectus auctor adscribit.

U. Sem Nigelle

Hellebori albi ana 3j.

Maiorana

Rosmarini

Salvia ana 3 fl.

Moschi gr. iiij.

Nos vniunt alia sternutatorii forma, que non in naribus insufflatur, ut puluis, qui possit eo, quod helleborum excipiat, facile alias cerebrum offendere.

U. Pyrethri 3 fl.

Hellebori nigri 3 j.

Nasturtij 3 fl.

Puluerentur & includantur in nodulo: maceretur nodulus in aqua rosarum & nalo admouetur subodorandus. Sternutamentum circa molestem excitat, quæ ratio cæteris multo securior est.

Auicennas quoque usurpat sternutatorium quoddam vaporosum, paratum ex acetato fortissimo, in quo dissoluit parum casei, cuius vapor in naribus immisus sternutationem vehementissime proicit.

No nulli usum horum remedium aucteriantes putant, per eadem humorum fluxum potius augeri, quam reuelli, nec iisdem nisi extrema virgine necessitate, & præmissis generalibus vacuationibus riuntur. Sed ipsi, ut mea quidem fuit opinio, grauites falluntur: quandoquidem eiusmodi remedia in defluxionibus magnis suffocatiis, & subito superuenientibus commode admundum & feliciter exhibentur. Natura enim canales siue ductus narium dicavit cerebri vacuationi, quam ars ad ipsius imitationem promovet ita, ut aperito & libero transitu cursus serisorum humorum per eandem viam expeditatur: & hoc modo reuellan- tur, ne in partes nobiles inferiores, thoracem nempe & ventriculum illabuntur. Eadem temedia viliter quoque usurpantur aduersus epilepsias, lethargos, caros, apoplexias, & similes affectus frigidos, ut scribit Gal. lib. de instrumento odoratus. & deinde Orib. lib. 10. c. 3.

Eo iudicemus quoque usus felici successu competitur in veteri suffocatione, partu diffi- cili, & secundinæ retentione: sicut testes sunt Hippocr. & Galen. lib. 3. aphor. aphor. 35. &c. 3rd.

Caput purgia siue erythrina enumerata non tantum purgant & evacuant cerebrum, sed sunt nonnulla alia, quæ conducunt etiam ad calidam eiusdem intemperiem tollendam, ad natum hemorrhagiam siue sanguinis fistulæm fistendum: ad humores aeres exulcerationi gignenda aptos, contemp- rando: ad natum factorem, & ipsum etiam polypum ibidem productum absque dolore consumendum. Sed de huius genetis cum-

hendam sem' apertum teneatur, & calidioris acriorisque materie reliquiae, quales ex fortiorum vsu plerunque in ore remanere solent, tollantur lotione aquæ tepidez, hydro-melitis, acetii rosati, aut lactis. Vide de his Orib. lib. 8. collect. c. 10.

Præterea sciendum est, vsum eorundem interdictum esse iis, quibus inflammatio quædam circa fauces, palatum aut lingua, aut circa quamlibet oris particulam exorta est, ut scribit Galen. lib. 3. meth. c. 11.

Reliquum est, vt dicamus de masticatoriis idoneis ad pulmones, & pectoris regionem vacuandam: quæ quoniam non tam valida attrahendi & purgandi facultate polent, vt præcedentes, de quibus modo diximus, in numerum purgantium affatim sumptorum & usurpatorum referti, possunt: quandoquidem incidendo, attenuando, detergendo, vel incrassando irritant naturam, & eidem succurrunt ad reiectandas per sputum multas superfluitates excrementiaris, quæ ipsi infestæ sunt & noxiæ; ac quoniam huiusmodi ciectiones superfluitatum thoracis & pulmonum naturaliter à tussi provocatæ, Galeo sub particularibus euacuationibus comprehenduntur, remedia etiam arte procurata sub eadem classe comprehendi posse videntur.

Hæc remedia veteribus dicta sunt artificia: recentioribus bechica & eclegmata: Arabibus loch & looch, quod senum lambendo degluriantur. Distingui possunt in duas classes, vel in calefacientia, attenuantia, incidentia, detergentia humores frigidos, lentos, viscidos & crassos, qui thoracis cau- continentur, vel in refrigerantia, incrassantia & lenientia humores calidos, actes & tenues, qui erosionum & exalcentium auctores existunt. Vtiusque generis exempla petenda sunt ex Gal. lib. 7. secundum loca. Ex his porro duobus remediorum generibus componitur vnuus tertium, quod inter utrumque medium obtinet, attenuando & incrassando simul, quodque confert tam ad causam coniunctam, quam antecedentem, ad humorum nempe crassum, in pulmoni-

bus iam collectum, qui incidentus & determinatus est, & ad tenorem, per asperam arteriam in pulmones influentem: qui incrassatus, quod breuiter exemplis illustrandum erit.

Eclegmata seu Loche incidentia detergentia sunt.

*Looch è succo scyllæ simp. Gal.
compos Mif.*

Looch sanum & expertum Mif.

Looch è pinus Mif.

Looch è præssis Pauli

Looch de cereus eiusdem Pauli

Looch de carthamo Mif.

Hæc omnia eclegmata de eorum sunt generi, qua fortius attenuant deterguntque materiam crassam in thorace & pulmonibus contentam. Tussientibus, asthmaticis & difficulter spirantibus, ob purulentæ lenientesque pituitæ copiam respirationis viam opacimenter auxiliantur.

Minus incidentia & detergencia sunt.

*Looch passulatum
Looch de farfara sù tußilagine
Looch de caulibus Gordoniij
Looch è pulmone vulpis Mif.*

Incrassantia fortiora sunt.

*Looch è papavere
Diacodon simplex Gal.
Diacodon Ioan. Bapt. Montani.*

Horum usus est in omnibus destillationibus è capite in asperam arteriam, ex perpetua tussi insomnia patientibus. Tussi quietiam & gutturis asperitatem à tenui destillatione seu catarrho excitatæ auxiliantur: deflueant enim illos humores inspissant, mitigantque, excretioni præparant: febribus etiam ardentibus & pectoris inflammationibus interdum exhibentur.

Incrassantia leniora sunt.

*Looch de phyllo
Looch de portulaca
Looch ex tragacantha.*

Hec ipsa ad sputum sanguinis commen-
dantur. Posteriora duo parvum ex rebus ad-
stringentibus & stipicis composita, ven-
atum rupturis constringendis & agglutinan-
dis conuenientia.

Enumeratorum remediorum formulæ in
ipsis auctoribus à nobis citatis, & in omni-
bus dispensatoriis sive antidotariis commun-
ibus inquirenda sunt. Nobis sufficiat de
nostris tantum ea inserere, qua non vulgaria
sunt, & tamen praedictæ conferunt asthmati-
cis, phthiticis, & aliis pulmonum graui-
mis & pene incurabilibus affectibus.

Looch de Althea Quercet.

2. Rad. bismalua optime mundatarum
ib. s. aut quantum volueris; bulliant in hy-
dromelite communi ad sufficiemtē deco-
tionem, optime coctæ tundantur, & per se-
taceum trailliantur, de quarum mucagine
accipe 3 ij.

Spec. Diatragacanthi

Diatreos ana 3 ij.

Sacchari candi

Penidiorum ana 3 R.

Flor. Sulphuris optime preparatorum,
ut infra docebimus 3 ij.

Syrup. capill venerie

Tussilaginis ana q.s.

Omnia reducantur in formam Looch, de
quo sepius vndendum cum baculo de liqui-
tate.

Excellens est remedium contra omnem
vulsum in veteratam, sive à frigida, sive à cali-
da ortæ sit causa; contra asthma, orthopne-
am & dispneam, aliosque pulmonum affec-
tus; vsus quoque eius est in mactuanda
pleuritide & sputo proliiendo, sicut horum
principia curatio per anacatharsim insti-
tuenda.

Looch passulatum Quercetani.

2. Rad. Tussilaginis

Liquiritia an 3 j.

Enula campana 3 R.

Herb. Scabiosa

Capilli.

Hyssopi ana m.j.
Flor. Tussilaginis
Violarum
Buglossæ
Nymphæ ana p.ij.

Sem. Anisi 3 vj.

Coquantur in hydromelite simplici: de colar-
tura clarificata cape ib. iiiij. in quibus deco-
que

Passularum purgatar. à vinaceis
ib. s.

Inimbarum

Sebast. ana 3 ij.

Coquantur ad medicatis consumptionem:
dein quamoptime prælo exprimantur, &
addendo

Sachari eandi
Penidiorum ana 3 iij.

Coquantur ad mellitam consistentiam: cui
adde

Flor. sulphuris 3 R.

Misce, stat Looch.

Ad enumeratos pulmonum affectus utra-
que hæc looch plerumque offerte soleo: de
quibus vndendum præcipio mane à prandio
circiter quartam, hora somni, & noctu pri-
mis vigiliis. Præstantissima medicamina Flores sul-
furi, ad illa, ut diximus, mala. Nullis enim pluris verbi
laudibus satis prædicari possunt flores sul. pulmonum
pluris, quos addimus, vt pote, qui verum balsamum.
pulmonum balsamum sunt, ut alibi in seri-
ptis nostris iam diximus.

Ex commemorationib. sulphuris cū
solo butyro quadam mucagine semin. citio-
norum, bismaluz aut lini permixtis, ad-
dendo quandam syrup. capilli veneris, viola-
rum, toris solis, aut tussilaginis, ad eoder
vsus, ut supra, bechicum sive looch par.
excellentissimum.

Ad phthisim & exulceratos sive purulen-
tos pulmonum affectus, looch aliud paratu
faciliusse confici potest, quod potentissi-
mum & sumnum esse a. illum sapenum-
to in pluribus optimo cum successu exper-
tus sum.

2. Syrup. de succo hedera terrestri, nostra:
descriptione 3 ij.

E. 3

Flor..

Flor sulphuris q.s ad reducenda omnia in looch.

De quo Empyctis exhibe quater in die, idque ad dies plusculos, & mira præstabis. Multos profecto desperatos & incurabiles ægrotos iam proclamatos, hoc eodem restituimus remedium.

Adenatrati hederae terretinis syrupi unius duas admisere potens guttulas 4. vel sex rubini nostri sulphuris, cuius descriptio extat in nostra pharmacopœia spagirica, multis ab hinc annis à nobis edita, ex qua mixtione medicina fecurios & promptior in degena aduersus eosdem astreatus euaderet.

Eodem modo balsamum, butyrum, lac dulce aut cerasum sulphuris cum quadam Syrupo mixta, aut per se exhibita, inter al testibus singulati & specifica propriaetate profundit: quorum omnium præparacionem paulo post docebimus. Sulphur enim rite præparatum verum est pulmonum balsamum, verum bechicum, verum looch sanū & expertum omnia pulmonum affectibus aptum & salutare, quod admirandis suis virtutibus & effectibus looch illi sanū, & ceteris omnibus, quotquot sunt bechica vulgaris, longe præferendum est.

CAP. XX.

De Confectionibus aromaticis seu speciebus & pulueribus robortantibus tabellis & trichiscis.

Satis abunde haec tenus tractarum est de præparantibus, purgantibus seu rsecuantibus, nec non de reuelentibus & deriuantibus remediis: ordinis ratio exposcit, ut nunc dicamus de iis, quæ facultatibus parum nobilium, animalibus nempe, vitalibus, & nutritioni dicatis, & orantis sive confortantibus apia & idonea sunt: nec non de iis, quæ afflictarum partium malignam qualitatem sive intemperiem corrigit, & variis earum symptomatis sive accidentibus præter

naturam succurrunt ac opitulantur. His autem curacionum indicationibus diversa inseruunt medicamentorum genera, veluti sunt

1. *Confectiones aromaticæ, species sive pulueres cordiales.*
2. *Trochisciæ*
3. *Tabella*
4. *Opiata*
5. *Condita*
6. *Conserua*
7. *Omnigenericæ antidoti.*

Vrigitur primæ sectioni nostræ pharmacopœæ colophonem sive finem imponamus: de his tantum coartatis remediorum generibus, quæque ex iis maxime necessaria videntur, sive ad vulgarem normam, sive per chymicam artificium sint præparata, adhuc nobis dicendum restat: exordio sumpto à confectionibus aromaticis, quatum aliæ calidæ sunt, aliæ frigidæ, aliæ temperatæ.

<i>Aromaticum Caryophyll.</i> Mef.	<i>Aromaticum rostatum Gabrie-</i>
<i>Diamargarit. cal. Auicenne</i>	
<i>Laticifrons Rhassis</i>	<i>Diamandra Mef.</i>
<i>Diambra Mef.</i>	<i>Diamoschum dulce Mef.</i>
<i>Calidæ sunt</i>	<i>Confettio cordialis Alexande-</i>
	<i>Bened.</i>
	<i>& Conf. cor. descripta à Fuchs.</i>
	<i>a. compof. med. scđ. 4.</i>
	<i>Diacalamentum Gal.</i>
	<i>Diacinnamomum Mef.</i>
	<i>Dianthus Nicol.</i>
	<i>Diagalanga Mef.</i>
	<i>Diaphysopum Mef.</i>
	<i>Diaris Nicol.</i>
	<i>Diatronpiperatum Mef.</i>
	<i>Diacuminum Nicol.</i>
	<i>Diaprofsum Nicol.</i>
	<i>Dianyloaloes Mef.</i>
	<i>Rosata Nonella</i>
	<i>Diamargarit. frigid.</i>
	<i>Diatragacant frigid.</i>
	<i>Diapenidium</i>
<i>Frigidæ</i>	<i>Distraxia-</i>

Tempe- *Diatrissantalum*
rate *Diarrhodon Abbatis*
Diacurcum
Dialacea maior.

Hæ sunt confectiones aromaticæ, quæ maxime in usu esse solent, quatum compositionum formulæ adeo sunt communes, ut in omnibus dispensatoris descriptis repeterantur. Nobis hic satis erit, singularum tantum proprietates & facultates ordine explicare: vbi videre licet, alias peculiariter conuenire capitis affectibus; alias pulmonum & thoracis, ventriculi, hepatis, lienis, renum, vteri, aliarumque corporis humani partium morbis.

Aromatici
caryophyl-
latis vires.

Aromatici
rostri.

Diamarga-
rissi calsi.

Electuarij
latificans.

Diambra
& diamo-
schi dulcis.

Aromaticum caryophyllarum præcipuū & singulare roborans est cordis & ventriculi: confessi ad nauseam & vomitum: partes nutritioni famulantes à purgatione præseruat, & ventos flatusque mirifice dissipat.

Aromaticum rotatum auxiliatur imbecillitate ventriculi, iuvat concoctionem, stimulat appetitum, & impunit' iis apicum est, quibus ex longo quoddam morbo calor naturalis labefactatus etiamnum post mortem euictum languescit.

Diamargatum calidum Anticennæ vtile perhabet aduersus omnes lipothymias, syncopes & cordis deliques, & breuitate omnes vites collapsas reparat & instaurat: prodest suffocationi matticis, asthmaticis, tabidis, ad eruditates item & imbecillitas ventriculi conductit.

Electuarium latificans Rhafis valet ad palpitationem cordis: ad omnes melancholice hypochondriæ species, & quia latititia & hilaritatem adfert, latificans appellatum est. Falluntur autem ii, qui huius descriptionis auctorem Galenum sustineat opinantur, & idecirco id nominant latificans Galeni, sive alibi quoque monimus.

Diambra & diamoschum dulce, virtusque à Mesuzo descripta, item conf. cordiales tu- fuchi dulcis, Alexandri Benedictum Fuchsii inter pulueres & confectiones, cordi sunt omnia maxime amiae & salutares, & iisdem fere effectibus ac energijs prædictis, laudant aduersus

pestilentes omnes affectus, frigidosque cerebri morbos, paralyses, vertigines, epilepsias, convulsiones, melancholias: recreant insuper & instaurant facultatem maxime vitalem, roborantque ventriculum, aliasque partes nutritioni ancillantes.

Diacalamendum Galeni conductit omnibus thoracis & ventriculi affectibus à cruditatibus & causa frigidae ottis: mirum in modum attenuant omnes crassos & tantaeros humores: dissipat omnes ventos: succedit febre quartana laborantibus: tandemque menses & viadem mouet.

Diacinamomum Mesuzi, Dianthos Diacinnam Nicol. & Diagalanga Mesuzi sunt compositiones, quæ ob singularem consensum iis. Dianthi & dem ribus adaptantur, omnibus nempe frigidis inserviant affectionibus, intemperiei cerebri, ventriculi, & cæterarum nutrimentorum partium: concoctionem iuvant: cardiacis item & cordis diliquiis subveniunt, & vires exhaustas mirifice reficiunt.

Diabysopum Mesuzi, Diatragacanthi calidum Nicol. & Dianiris Salemonis Nicolai, magna quoque compositionis societate inuicem conuenient: omnibus etiam pulmonum affectibus, ab humoribus frigidis & viscosis subortis operi ferunt, qualis asthmatum & tussium inuetetatarum conditio plerumque esse solet.

Diazinger Nicolai & Diatrationipe Diazinger. reon Mesuzi, eruditatibus, ventis & imbecillitatibus ventriculi opitulantur, attenuant & incident humores mucilaginosos tunicis ventriculi adhaerentes, aliisque radices agentes. Vnde feliciter in febri quartana post generales evacuationes prescribuntur.

Diacuminus & Dianisum Nicolai & Diacuminus Mesuzi eiusdem ambo compositionis sere, & Dianis. flatus ventriculi, à crassis & pituitosis humoribus procreatis dispensandis apissima sunt.

Diathamarum Nicolai, asthmaticis, tuf- Diathamari. sientibus & anhelosis, renumque potio im- mari. begilitati optime conuenit.

Diaprasium Nicolai peculiariter inser- Diaprasium uit

uit ad omnes defluxiones tussim excitantes;
ad omnia item asthmata & dispneas.

Diaxylo-
aloes.

Diaxyloaloes Mesuzi exhibetur ad quae-
uis ventriculi incommoda à cruditate pro-
nata: quia etiam illud idoneum est ad ver-
mes & corruptos humores ex eodem expel-
lendos, digestionem iuuat, & hominis ani-
mum exhilarat.

Rosata no-
sella.

Rosata nouella Nicolai facultatem ha-
bet vomitum inhibendi: confert etiam ad
imbecillitates ventriculi, & lipothymias si-
ue cordis deliquia, & vites debiles à diu-
turno morbo contractas in solidum instau-
rat.

Diamarga-
rii frigidii.

Diamargatum frigidum Nicolai in o-
mnibus febribus atdebitibus & pestilentibus
ad cor & facultatem vitalem recteandam
summopere commendatur.

Diapenidij
& *Diatra-*
gacanthi.

Diapenidium & diatragacanthum à Ni-
colao descripta ad omnes calidos & acres
pulmonum affectus ad tussim ab humore
falso & setoso prouocatam, ad anacatharsim
& expectorationem pleuriticis & peripneu-
monicis promouendam commode offer-
tur.

Diantria-
santalum
& *diarrha-*
don.

Diantriasantalum & diarthodon Abbatis
idonea sunt ad omnes viscerum nutritioni
inseruentium, intempories calidas contem-
perandas, conduceunt ictero, oppilationi he-
patis & lienis, alnisque calidis cotundem vi-
serum affectibus, quæ simul etiam una ea
demque opera corroborant.

Dialacea
& *diacie-*
ma.

Dialacea maior & diaicerca sua dia-
crocum Mesuzi similes habent proprie-
tes, sicut & eorundem descriptiones parum à
seiuicem differunt: in frigidis partium nu-
tritioni dicatarum intempeticibus ad earum-
an obstructiones & dardies reserandas
exhibitentur, ubi eadem opera simul tobob-
rant hepatis & lienem, & idcirco omnibus ca-
chexiis & hydropisibus proslunt: non parum
etiam ad vrinam prolixiendam apta sunt.

Hactenus de viribus & proprietatibus e-
numeratorum puluerum sat dictum, quo-
rum descriptionum formulae petendæ sunt
ex antidotatiis, in quibus omnes ex veterum
scriptis translatæ & congestæ reperiuntur.

Non enim operæ præsum me fecisse abli-
tror, si in illis denuo hue transcribendis de-
fudaro. Veruntamen sicut supra pulveres
quosdam purgantes, qui non sunt vulgares,
descriptissimus, ita hic opus nostrum decora-
te placet confectionibus, sive pulueribus
quibusdam cordialibus speciicis ad plures
affectiones, qui vel nostræ sunt descriptionis,
vel aliunde nobis à doctis vni communica-
ti, multaque experientia comprobati, digni
sunt, qui in lucem publicam prodeant.

Traga ad frigidos omnes ca-
pitis aff. Etas.

U. Pulu. Rad. acori 3 vj.

Corall. præparati 3 ij.

Pula. Flor. Calendula

Betonica

Stoechados

Anthos ana 3 ij.

Coriandri præparati

Nucù moshatae

Cinnamomi ana 3 h.

Sem. Anisi

Faniculi dulcie

Paeonia

Sileris montani ana 3 ij.

Cardamomi

Caryophyllorum ana 3 j.

Sacchar. anthosati g. suff.

Vt si sit pulvis guttulatus gratis: dohis seminico-
chlearie argenteum mane.

Qui ob cerebrum plus aquo humidum
& nubilosum plerumque existunt torpidi,
segnes & obliuiosi: qui porto apoplexie, pa-
ratysi & soporiferis aliis affectionibus sunt ob-
noxii, præmissa purgatione cum pilulis ce-
phalicias & congruis singulis matutinis vtan-
tur prædicto puluere, idque ad dies plures, &
non exiguum malum lenamen percipient.

Tragema capitale Langii contra
vertiginem & apople-
xiam.

U. Maiorana

Betonica

Salvia

*Salvia**Rosmarini**Lanendula**Melissa**Stachados ana 3.ij.**Nucis meschata**Cinnamomi**Coriandri præp. ana 3.ij.**Cubebarum**Cardamomi**Galanga**Piperi longi**Sem. Galli richi**Gram. Paeonia ana 3.j.**Caryophyllorum**Macis**Zedoaria**Zingiberis**Faniculi**Carpobalsami**Xyloaloës ana 3.ii.**Sacchari lib. f. mifce, fiat puluis.*

Tragea ad vertiginem exper- tum Cratonis.

*¶. Cinabri non sadiitii, sed minerallo
veri 3.ii.*

*Corallis rubri præparati**Margaritarum preparatarum ana**3.ij.**Croci 3.j.**Fol. aurum. xv.*

Omnia terantur subtilissime supra mar-
mor, & miscantur: dosis gran. x. xii. vel xvi.
cum aqua illi conual proouocat sudores. Ex-
cellentes, & multo viu comprobatum re-
medium contra vertiginem.

Ad eundem affectum remedium paratu
facillimum occurrit, cuius viu vir quidam
magistrus auctoritatis, & de toto Gallia per quam
opum meritus, à graui quadam vertigine
scotomatica feliciter restitutus fuit. Paratur
autem ex stercore paononis masculi, pio ma-
ribus, quod siccandum & pulverizandum,
dein maceretur de eo drachma una per no-
ctem integraria vino albo: omnia per lin-

teum traicta exhibeantur vertiginoso, id-
que continentem à nouilunio visque ad pleni-
lunium, aut etiam amplius, si opus fuerit. Hu-
iustem diu auctor est quidam rusticus, qui
ex hac cura singularem laudem & honorem
præ multis aliis clarissimis Medicis reporta-
vit. Vnde colligere licet, medicinæ perfectio-
nem tam exquisitam non esse, quin in eam
in dies quid addiscere, vel à minimo & abie-
ctissimo quo quis homine opus habeamus.

Tragea antepileptica

Querc.

¶. Essentia Corallorum

*Margaritatum ana 3.ii.**Vngula Alcia vera**Unicornis ana 3.ii.**Salis crani humani 3.ii.**Pulse. Flor. litorum conuall.**Calendula**Tilia arboris**Anthes ana 3.j.**Sem. Paeonia**Ruta**Visci querne ana 3.ij.**Lapidis berardici veri**Ambra grisea ana 3.j.**Cinnamomi**Cardamomi**Ligni aloës ana 3.j.**Camphora 3.ii.**Sacchari anthosati q.suff.*

Epilepticus post generalem & conguen-
tem vacuationem huius trageæ capiat semi-
cochlear, continuando per integrum mer-
sem: qua sumpta, statim viu atque alte-
viciam nostram aquæ antepileptica supra ca-
pite Decoctorum lescriptæ, superbibat:
mo que sudet, & in ceteris bona victus ra-
tione vtatur.

Tragea ad omnes pectoris affectus.

¶. Spec. Diaires

*Diatring acanthi frigidiana 3.j.**Pulse.*

- Pulu Rad. angula tabellina
Summitatum hifsoji
Sene. Urticaria 3 ij.
Pulmonis vulpa preparati 3. 6.
Flor. Sulphuris optime preparatorum 3.
j. 6.
Egentia margaritarum.
Coralliana 3 j.
Sacchari violati q. s. misce frat pul-
nis, vel si vella, elect. velsab.
cincinnatia.

Excellentissimum est pulvis aduersus omnes pulmonum effectus, & ipsum etiam asthema, & spirandi difficultatem: efficax est praeterea ad tussim inverteretam, & ipsam evan phrysim ac vlcera pulmonum.

Tragea antipleuristica.

- 24.* Sals prunella (quem anodynion mi-
nerale vocant versi Chymici)
3 ij.

- Pulu. Flor. papaveris rheadis
Corallina rubra ana 3 j.
Sacchari violati 3. 6.

Reducantur in puluerem: dosis 3 ij. superbibendo parum aqua papaveris rheadis vel cardui benedicti. Singulare remedium ad pleuritis, cuius eximios effectus ipsi oculis multoties vidi.

Puluis ad omnes ventriculi affec- tus mirabilis.

- 25.* Pulu. Rad. Aronis preparata, ut doce-
bitur 3 ij.

- Rad. Acori Vulgi
Pimpinella ana 3 j.
Oculorum cancri 3. 6.
Cinnamomi 3 ij.
Scl. Abysnii &
Inniperiana 3 j.
Sacchari rosati q. suff.

Confitiatur puluis gustu gratus.

C A V T I O

Tanta est ventriculi affinitas & conspiratio cum reliquis totius corporis partibus, vt ex eius vel minimo errore caries & particulæ statim in conseruum trahantur, & ita infinita proptermodum mala procreentur: hinc virtutum ventriculi medela complectitur simul pluriu[m] aliorum affectuum medicationem. Occasionem horum, quæ dieo, mihi præbet admiranda huius pulueris efficacia, qui licet paratu sit facilissimus, nec ex numero la[ri]ngi ingredientium aut aromatum multititudine præparetur; exhibetur tamen non tantum ad ventriculum corroborandum, cui proprie conuenit, sed etiam ad capit[is] affectus, ad hemiceranias acutissimas, vertiginem, me- Melanchol. lancholiam hypochondriacam, cachexiam Hypackond. & similes. Ad calculum quoque & febrem quartanam portigit: habet enim facultatem deoppilandi hepar, liuen & totum mesenterium, & dissoluendi & liquefaciendi tartarum glutinosum, qui plurimorum morborum cau[a]l existit, cui negotio peculiaster inferunt sal pungens & pipetinum, quem A- ronis radix, qua huic medicamenti basis est & fundamentum, acredine & mordaeita- tis sua lauis representat. Id mihi communica- tum fuit à D. Brickmanno Medico excel- Pulu. D. Bickmann- lentissimo, cuius iam honorificam alibi mentionem fecimus. Is singulis annis para- ni, bat huius pulueris plusquam sexaginta aut octuaginta bras: tanti cum faciebat ad me- dicina usum, vt & eidem locum daret inter secreta sua medica, quorum summa abun- dantia is tanquam unus primiuationum Medicorum sui seculi diffuebat.

Preparationis radix Aronis.

Colligenda est h[er]ba radix, dum vix inter dumera germinate incipit, ac antequam eius virtus in folia se dispersat, mundanda op[er]tive & lauanda: postea in orbiculos dis- celta infundatur cum vino albo, & maceretur in loco frigido per 24 horas, vino duobus di- gitis transversis supernatante: enumeratis horis

boris elapsis; effundatur visum & separatur per inclinationem: & rursus affundatur nouum visum album, repetita adhuc maceratione eadem per 12. horas, ut nimia astimonia & vis pungens eiusdem fasis aronici mitigetur, quæ alias tangentis manibus bullas sive pustulas inducit, calque exulcerat. Sed in eo tamen acer sale latet vis illa dissoluens, quæ vero artifici ostendit eruenda est, hoc est, adeo edulcanda est, ut amplius linguam non pungat actius ac ipsum piper, citra villam exulcerationem, idque ex gustu facile percipitur. Radix itaque post macerationem resilietur ad ignem lentum, in funo videlicet, in quo panifica modo cocta fuerint, deinde reduciatur in puluerem ad eundem usum, & supra.

Ut eximia huius radicis virtutes clarius patetiantur, obiter tantum hic addo, ex ea munata & in roglas, extra cultum tamen feruum, dissecata & in umbra resiccata, ne quid de sale eiusdem pereat, puluorem confici, qui verus dominor & expulsor est veneni arsenicalis cancer, si praeterit ipsi parum arsenici fixi admisceatur. De quo fatus dicitur in secunda sectione huius operis, vbi de externaliis remedii tractabimus.

Tragea ad effectus hepaticos.

24. Corallium rubrum prep.

Spodii

Spec. Diatragacanthiana 3 j.

Pulueris hepaticæ

Sem. Acetosa

Portulaca

Berberis ana 3 j.

Croci martis optime preparati 3.
g. b.

Croctex oleo sulphuris parati, ut do-
minante cebitur 3 ij.

Conseruato, & succus, vel saccharo-
facti q. libuerit.

Misce, si sit puluis: de his 3. j.

Hic puluis est admirabilis contra omnes
obstructiones, imbecillitates & intemperies
animi.

hepatis, cui pristinum robur reparat: singula-
ris potro aduersus omnes fluxus hepaticos &
dyfentericos, nec vix illum praeterea contra
cachexias, hydropsies, icteros, praestans
repetit remedium: sumpto puluere, post
hotam bibendum est insculum.

Nos infra capite de Extradicione, docebimus
quoque chymicas aliquot præparationes, in-
ter quas dabimus, tum croc matis, tum
croci, olei acidi sulphuris, præparandi mo-
dum, nempe diolum oleum in pulucrem &
crocum conveitendi, qui verum crocum
matis repræsentabit: at illius vires multo
superabit interhallo.

Quemadmodum supra contra vertigi-
nem facilius puluis ex stereore paucis
præparationem tradidimus: eodem modo
quoque alios puluores ex aliorum animalium
excrementis præparandos hic in medi-
um profertus, qui pluribus diueris affectibus
erunt idonei & aptissimi. Hæc quidem
remedium quantumvis facili & simplici artifi-
cio, vel a quovis id ota parari queunt: multo
tamen certioribus & praestantioribus effectis
sele produnt, in pluribus curandis morbis,
quam variis illi puluetes aromatici, qui iuxta
longas & ratiocinas receptatum, & vocant,
descriptiones, scrupulose nimis fabrefacti, in
theulis deauratae ad pompanam potius, quam
ad verum aliquem vium adseruantur.

Tragea ad iherum.

Horum remediorum unum paratur ex
anserculi, qui veis tempore herbis pascitur,
stercore seu excremento: hoc collectum, &
in sole vel alio loco moderate calido exhi-
catum, pulue: izandum est, de quo puluere
exhibetur 3. b. vel 3. j. si malum inue-
runt fuerit, vel per se, vel cum vino albo. Non
est moribus autigallos, quia hoc medica-
mine perfecte eradicetur & que latet, idque
in tercia vel quarta eiusdem exhibitione:

hunc puluerti addere poteris cinamo-
mi, & sacchari ad libi-
tum.

Ad idem.

Summum & certissimum ad eandem iheritiam medicamentum est pullorum gallinaceorum, vel gallinarum excrementum album, scotum collectum, de cuius puluere mane exhibe 3. fl., & continuando 4. vel 5. maturam mira pereipies. Idem puluis sumitur ad calculi contortionem & expulsionem, & vixne suppessionem.

CAV T I O.

Nulius hic miretur summos nec incertos effectus, quos eiusmodi auium aliorumque animalium excreta in praedictis morbis edomandis ostentant. Excreta enim horum aereorum animalium, quorum natura est calidissima, tota sunt nitrosulphurea, cuiusmodi quoque est columbarum stercus, è quo copiosa nitri quantitas educitur, sicuti alibi enotauiimus. Unde enarrata hæc excreta mitificam habene incidenti, attenuandi & dissoluendi facultatem, viresque simplicium, quibus animalia illa nutritur, reseruant, quæ in quibus quasi essentia, per digestionem & concoctionem, in horum aereorum animalium ventribus conuertuntur, hinc tam efficaci operandi energia, ad plures & diuersos morbos excindendos excellunt. Camillus à Camillis, Medicus Gentensis celeberrimus, cuius antea à nobis facta fuit mentio, asserebat, coturnicum helleboro vegetum, (quod ipsis, vt quidam scribunt, in alimentum cedat) excreta singulari proprietate quadam conferte epilephis, quod amen ipse non expertus sum, sed hisce in vnum allatis, tantum aliis poliuori & exquisitiiori ingenio prædictis occasionem præbere volo, vt natura & conditione singulorum alimentorum, quibus & pauones, & Anserculi, & Galline pascuntur & nutritur, philosophice acura meditatione penitus examinatis & cognitis, tantorum effectuum ab his excrementis productorum causam & rationem facilius comprehendant.

Tragea splenitica.

2. Pulueris rad. aronis, ut supra prestatæ 3. fl.

Carpobalsami

Xylobalsami

Zedoaria ana 3.j.

Pulu. Florum genista

Sem. Nastrurtii

Eruci

Cardui benedicti

Fæniculi

Anisi ana 3.j.fl.

Chrysophyllum

Zingiberis

Cubebatum ana 3.fl.

Cinnamomi 3.j.

Salis fraxini

Tamarisci

Ceterachana 3.iii.

Sacchari anthosati ad pondus omnium.

Misce, fiat puluis. Dolis duo cochlearia argentea, conductis ad obstructions & scirrhosas durities l. enis, & cæteros affectus inde promanantes.

Tragea antinephritica & ad colicam passionem.

2. Tunica interiori ventriculi gallinae,

*3. stercoris albi eiusdem ana
3. fl.*

*Pulueris pelliculae interioris, que in
pucraminibus omniutum reperitur
3. iiij. fl.*

Herniarie

Cinnamomi an. 3. iiiij.

Nucleorum meliodorium 3. iiij.

Sem. Anisi

Fæniculi ana 3.j.

Reducantur in puluerem tenuissimum & miscentur: dosis 3. fl. vel 3. j. ad summum cum vino albo.

Certiiores & multo efficaciores huius pulueris effectus percipies, in atterendo & expellendo calculo, iis, quos alii plutes de milio solis simpl. speciebus electuari lithonitribus

tribon Iustini, de c. cadis, de repte combus-
to & similes vulgates ad calculum comuni-
nendum usurpati prodere solent. Nos de-
scriptissimus quidem alibi, in consilio nostro
de calculo, variis pulueribus antinephriticis,
sed praecedenti huic præ aliis tribuimus pre-
stantiæ palmam.

Tragea hysterica.

¶. Coffea lignea

Calami aromatici ana 3. fl.

Sem. Agnus casti

Pastinaca

Ruta

Paonia

Anise

Feniculana 3. ij.

Cardamomi

Macis

Cinnamomi

Caryophyllorum ana 3. j.

Faculae bryonia 3. j. fl.

Sacchari anthosati ad pondus
omnium.

Misce fiat puluis. Dosis 3. i. fl. Prodest al-
bo mulierum fluor & vteri suffocationi.

Solum semen pastinacæ domestica exsic-
catum puluerizatum, ad 3. fl. cum patco vi-
no, vel quadam aqua congrua hysterica, ex-
hibitum, pecalat quoque est & specificum
remedamentum ad eandem vteri suffoca-
tionem.

Trages granorum actes addysen- teriam.

Exprimatur succus baccatum sambuci
maturarum, tempore videlicet autumni Ex
quo succo & farina steinalia conficiatur pasta
sive massa optime elaborata, ex qua for-
mentor exigui panes, qui in furno ad bisecti
duritiem coquuntur, adeo ut in puluerem
tenuissimum redigi queant: qui puluis cum
eodem succo iterum imbibatur, omniaque
denuo reducantur in pastam, quæ in bisecti
forma coquuntur in furno: idque terio repe-
titur. Postremo omnibus probe coctis & re-

siccatis, fiat puluis subtilissimus, qui longissi-
mo tempore adseruitur. Specificum est ar-
canum aduersus dysenterias. De eo accipit
3. j. & nucis moschatæ tantundem, mixtis lü-
mul omnibus cum uno parum cocto incor-
potentur: & sic omnia forbenda exhibeantur,
vel miscentur cum: que nostra dysen-
terice supra descriptæ suff. quantitate, &
propincentur.

Hoc remedium appellamus trageam gra-
norum actes, quo nomine vocabat is, qui id
nobis comunicauit, nempe D. VV offiis vir
doctissimus, inclita academia Marpurgens-
is professor celebrissimus, & illustrissimi
principis Langraui Haslic Medicus ordinari-
rus, cui, sicut & alii duobus eiusdem colle-
gis, D. nimium Mosano, & D. Hattmann
vitis celebrissim's & Medicis quoque ordi-
natis eiusdem illustrissimi Principis, adhuc
alia plura media secreta, rara & præclara
accepta serimus: quorum auctoritate huic ope-
ri nostro maiorem gratiam & ornamen-
tum conciliare voluimus, idq; ob summam
illorum erga me benevolentiam, & singula-
rem fratremque sicissim meum erga eos-
dem affectum.

Tragea ad bronchoolem.

¶. Spongiarum vel excrescentiarum spongiarum, qualiter in cynosba- te naesci solent 3. ij.

Spongæ marines tantundem.

Hæ spongæ hanul teducentur in cineres, vt
arris est.

¶. Cinerum harum spongiarum 3. j. Cinerum chartæ leucophae combusta 3. ij.

Cinnamomi 3. fl.

Coralli rubri puluerizati 3. j. fl.

Misce omnia inuicem, & fiat puluis. Certissi-
mum & præstantissimum est remedium ad
bronchoolem. Et licet hoc malum commu-
ne sit tantum certorum locorum incolis, ve
Morianis in montibus Sabaudie inhabitan-
tibus: nihilominus tamen & plures alibi re-
periuntur, pueri & præsertim, quas molestus *Gastritis*
ille guttis tumor plane deformes reddit: tumor.

suibus hoc solo remedio, tanquam optime compasbat, indubie subueniri potest: unde illud nolui publice vitiatis ergo reticere.

Vfus.
Modus vendi est, ut enarratum puluerem ad 3. j. s. vel 3. ij. vel amplius, si velis, initias in lagenam, vino albo repletam, & ad dies duos vel tres maceres, antequam eo utaris. Eligat annē ziger tempus plenilunii, & quando luna deescere incipit, de dicto vino bibat 3. ij. vel 3. iiij. singulis maturinis continuando, donec luna amplius non decreseat, sed crescere incipiat. Vbi desistendum, vsque ad alterum plenilunium, & luna deccidente, viii istius usus iterum per 15 dies repetendus est, si forte prima vice non integrē curatus eset. Et sic uita deccreseat, ita tumor paulatim de die in diem imminuerit & absuineatur.

Sed prius vtendum erit aliquo purgante eidem affectui congruo, cui inoltro & medicamenta ex Mercurio parata omnia sunt accommodatissima.

Puluis ad omnes hernias species, & ipsam enterocœlem.

27. *Pulu rad. consolida maioris 3. ss.*

Pulueris herniaris 3. j.

Pulu. Spongiorum, cynosbattis adnascientium 3. iiij.

Essentia coralli.

Essentia perlarum an 3. iiij.

Magnesery lapidis hematitii 3. iiiij.

Spodii

Terre sigillata ana 3. iiij.

Cinnamomi

Faniculi dulcis ana 3. j.

Sacchari rosati ad lubitum, sicut pulu-

li quo utatur herniosus manē ad plusculos dies: non neglectis interint perpetu-s & commodis ligamentis, ac præseitum bal- fano diabibrice nostrō. summe igneo exscante, ac partes membranosa pithinuidas & relaxatas contrahente.

C A V T I O.

Hoc puluere multis experimentis comprobato, graues admodum hernias lepen-

meto sanatæ sunt. Communicatus est mihi à D. Genadio viro celeberrimo & Medico Duci Sabaudia primario. Hernia, quæ præcipus huius pulueris ingredientibus annumetatur, non extra rationem ita appellata fuit: eximios enim & singulares effectus in hisce abdigenis malis prodit. Idem Genandius cum cibo quoq; offerebat eiūstrem heriuam puluitem, ipsique panis admiscebat. Eadem herba conducit etiam ad calculum.

Possimus quidem in pharmacopœia nostre decorationem huius generis pura hic introductre remedia: sed benevolius lector contentus erit his haec tenetis narratis tragediis, siue pulueribus robotantibus, & ad plutes affectus compatatis, quos priscorum confectionum aromaticarum catalogo annexos aqui bonique consulent.

Vt enumerati pulueres aromatici, necnon alii, gustu fiant gratiiores, in electuaria solida vel tabellas, vt vocant, effinguntur, idq; cum sacheato in aqua aliqua conueniente prius dissoluto & perfecte cocto, cuius octo vel decem uncias additur vntis una pulueris, omnes simul decoquendo & commiscendo, ut artis est. Eodem modo parasit tabellæ diatessantali, aromatici rosati, & teli que huius generis omnes, quæ iisdem medendi scopis, quibus earundem confectiones huc pulueres inferuntur.

Ex iisdem pulueribus formantur quoque variæ generis trochisci, vii appellantur, diuersis curationum indicationibus apti.

Ex pulueribus purgatiis, de quibus supra nobis sermo fuit, finguntur trochisci alhan-dal, de rhubarbaro, de agarico, & similes alii.

Ex confectionibus roborantibus etiam variis trochisci, pro variis intenti onibus curatiis, quibus illæ infestuum, compoununtur.

Horum alii dicuntur *zincæ*, id est, adstringentes, vt sunt trochisci.

Despicio

De terra sigillata

De Karabe

Ramieb

Alii corroborant pattes nobiles, vt caput roborant trochisci de gallia moschata

Pectus

*Quomodo
ex pulueri-
bus confici-
antur za-
bella.*

Pectus, trochisci bechici albi, nigri.
Ventriculum plus ex quo calidum, trochi-
sci de camphora & diarthodon.

Funt præterea ex iis confectionibus, quas
visceribus deoppilandis aptas diximus, trochi-
sci, qui illam vobis adaptantur, quicque
Græcis appellantur. *in Cœlestiæ*.

Ad hepatis obstruktionem ido- ni sunt trochi- sci.

De Rhabarbaro

De Abijntio

De Eupatoria

De Lacra

Ad lineis trochisci de capparibus.

Ad rennum vero oppilationem conferunt
trochisci de halie scabo.

Vt etum peculiariter spectant trochisci de
myrra.

Horum alii plutes occurunt, sed præci-
puos, qui maxime in vñi sunt, hic enumera-
se sufficit, qui plutes volent, videat *sest. 8. An-
tidotarii Mefuerit.*

C A P. XXI.

De conditis opiatis & conseruis.

*Conditi du-
plex signifi-
catione.*

VOEO ABYLVUM conditi duplci signi-
ficatione in medicina accipitur, angusta
videlicet & lata. In prima significacione de-
notat compositionem quandam, ex specie-
bus sive pulueribus roborantibus & conser-
uis, affectibus, quos edomare soles, congruis
paratum, idque in forma pulueris gunnosi,
qui cochleari argenteo portigitur, huncque
Medici moderni proprio dicunt conditum.

In altera vero lata & generali significacio-
ne sumitur pro quo usi remedio, quod sac-
chato vel melle conditur, sive sine fructu,
sive radice aut flore, ut gustum acquirant
soaviorem, & conseruationi diuiniioni a-
ptiores fiant. Vnde & ipsæ conseruz hac

ratio ne inter condita annumerantur. De his
vide *Meliorum sectio prima*, sui *Antido-
taris*.

Opiatz eodem modo componuntur ex *Opiata*.
dictis conseruis, & diversis pulueribus, qui
varius indicacionum scopis Medico proposi-
tis accommodantur: sed illarum consistencia
quodammodo mollior est: ob quam causam
ipsi aliquor addantur syrapi. Cum autem
horum amborum remediorum bases exi-
stant pulueres & conseruz, & iam supra de
omnis generis speciebus seu confectionibus
abunde satis à nobis tractatum sit: superest,
ut tantum de conseruis dicamus, quas, quia
paucæ in iis reformanda nobis desiderari vi-
dentes, brevissime perfingemus.

Inter conservas igitur ad partes corroboran-
tes & tollendas morbi malas qualitates, *Conseruari*
aliz sunt cephalicae seu capitales, ad cere-
brum, aliz thoracicae sive pectorales, aliz ad
cor, ventriculum, iecur, & alias partes nobis
destinatae.

Capitales sunt, conseruz rosmarinæ, la-
wendulæ, calendulæ, majoranæ, melissæ,
primula veris, peconitæ, lili conual. tilia ar-
bonis, euphragia, betonie, salvia.

Harum aliz speciebus sunt ad apoplexiæ,
ut conseruz, lawendulæ, salvia, rosmarinæ,
aliz ad paralysim, ut conseruz. florut calen-
dulæ, & aliz ad epilepsiam, ut conseruz flor.
tilia arbonis, lili conual. peconitæ, euphra-
gia peculariter prodest oculorum affecti-
bus.

Thoracicae sunt, conseruz rad & flor. tussi. *Pectorales*.
laginis, toris solis, enuite campanæ, hyssopi,
flor. violar. capillorum veneris, papaveris
rheadis, quærum aliz conueniunt calidis
etons affectibus aliz frigidis.

Cordiales sunt, conseruz florut borragi-
nis, buglossæ, acetosæ, rad. angelicæ, & cor-
ticum cirtæ.

Stomachicae sunt, conseruz rad acori, a-
raniorum, menthae, diacydonium sive cito-
nia condita, quarum aliz corroborant eu-
dem ventriculæ & cruditaribus aut causis fri-
gidis debilitati, aliz eius tollunt intepremem
alidam, vel minimus pharmaceopeæ tyro-
harum

hacum nouit differentias, ita ut non opus sit diutius in iisdem immorari.

Hepatica.

Conserua florum eichonii, berberis, rives, rosarum rubrarum hepatici imprimis succurrunt.

*Splenetica.**Renales.*

Conserua de ceterach lieni conseruantur.

Conserua symphiti maioris singulare proprietate renum & ceteris prodest: in genere vero omnis generis immoderatas fluxiones sive sanguinis, sive aliorum humorum sistit & coibet.

Enarratarum conseruarum præparatio-nes non usque adeo magni momenti sunt, ut de iis pluta dicere necesse sit.

In capite huius decorationem aliquantum conseruarum præparandarum formulæ adiiciemus, quæ non tam tritæ & vulgares sunt, ac defecibemus insuper compositiones quasdam, ad præcipuos & grauissimos corporis affectus accommodandas, quibus benignus lector iucunde & utiliter perficietur.

Paradigmatis loco proponemus conseruas quarundam florum radicū & fructuum, ad quarum normam alias plures licebit componere.

Modus fa-ciendi con-seruas.

Prima conseruarum præparatio in Germania quibusdam locis tantum, nec ubique usitata est. Comparandum primo est vitrum conseruis adseruandis apium, capax & ample, in quo fiat stratum ex saccharo puluerizato ad d'giti transuersi altitudinem: huic superimpigerunt flores, qualescumque condicre volueris, ad eiusdem mensuræ quantitatem: oportet autem flores colligere tunc, cum à Solis radiis illuminati omni ore & peritus humilitate vacant, dein huic floribus strato superiniciatur nouum saccharum, & adhuc alii flores: & ita fiat S.S.S. ultimumque stratum ex saccharo conficiatur. Vitrum corio vel membrana etiabifcula optime clausum, exponatur in aestate feruentissimo Solis ardore per tres septimanas, vel unum mensem, quo temporis spacio materia duriuscula reddetur, & optime condicetur diuque reseruabitur.

Sic quoq; conserua parabuntur ex omni-

bus floribus purgantibus, ex rosis pallidis, violis, floribus Persicæ arboris, floribus cennauri & hyperici, & prunorum sylvestris, quæ purgabunt, & infantibus, aliisque, qui à potionibus Medicis pleuraque abhorrent, commode exhibebuntur.

Altera conseruarum præparatio, quæ non gregaria est aut communis, & qua flores non solum integri permanent, sed suos insuper colores, odores & sapores totos conseruant, (res sane perquam eximia & elegans) fit ut sequitur.

Accipitiorum (quoscumque ad conseruas parandas volueris) optimè mundatorum & *Alius mo-exsiccatorum* 3. iij. misce cum sacchari calidi, & ad perfectionem decolti (sicut decoqui soli saccharum rotatum) lib: idem saccharum cum admixtis floribus denuo bulliat ad ignem, donec perfectè coctum apparuerit, cuius perfectionis signum est, dum electum cum spatula, bracteas quasdam & veluti folia facilius vas tenue, quo materia continetur, ab igne remouatur, rotula continuo commovendo, donec in puluerem reducatur saccharum, & additi flores ab eo separabiles, & nihilominus in conseruam conditi existant, integras adhuc conseruantes suos colores, odores & sapores. Hæc est altera conseruarum omnium florum præparatio, quæ prout ex saponis, qua fruuntur, bonitate facile colligitur, ex parte vulgaribus longe præstantior est, ex simplici contusione & mixtione præparatis, fit autem hoc modo:

2. Florum selectorum, mundatorum & contusorum lib: j.

Sacchari tritii lib: j.

Omnibus simul contusis & mixtis, fiat conserua.

Vsurpamus ad condendos fructus & radices aliam viam & methodum: Sed ex ele-gantioribus & ad medicum viam præstan-tioribus, vnam atque alteram tantum in me-dium proferemus formulam, ne gula potius gratificandæ, quam medicinæ amplificandæ gratia, huiuscemodi cupediatum delicias hic introduxisse videamus, quæ magis mulier-culis, quam pharmacopeis tractandæ conueniunt,

veniunt, nec quicquam nisi vulgarius & commune suscipiunt.

Proponemus exempli gratia ex fructibus, cirtia, limonia & arantia, & ex radicibus, radicem angelicæ, idque ob singularem horum omnium virtutem & præstantiam, qua ad varios vius excellunt: ad medicinam quippe summopere laudantur, cum ex iis pharmaca ad cordis, aliarumque partium corroborationem, & pestis præseruationem compuantur.

Accipiat utrum vnum atq; alterum malum citrium summe flavum, de cuius cortice, qui omnium maxime sulphureus, odoratus, & cordialis existit, scalpro apto deradatur omne flavum in eius superficie, quantitas rasura ex quolibet malo citrio (etiam sat magnis) collectæ, erit ad summum 3 lb.

Hæc rasura vt subtilior & delicatior evadat, optime contundenda est in mortario marmoreo, adeo, vt plane fiat impalpabilis, immo si sit videbitur, instar ipsius cassis per cibrum transmittatur.

Sacchari lib. vna pauca aqua rosatum dissoluti in instar sacchari rosati, hoc est, ad perfectionem coquatur, in quo sic bene cocto miscet rasura prædicta citri 3. j. saccharum adhuc parum bulliat, rasuram cū eodem optimè permiscendo, dein effundantur omnia, vt in conserua rosar. è cicis fieri solet, & sic erit conserua citri, suauissimi & iucundissimi saporis.

Hæc est prima illa methodus conficiendi conservas ex citriis, limoniis & arantiosis, hoc est, ex eorumdem corticum rasuris. Rasura arantiorum amarior quodammodo est ceteris, unde per diem unum atque alterum maceranda est in vino albo, dein linteolis opunc extergenda, ad cuius vinciam vnam adiicitur sacchari perfecte decocti, vt supra, libra vna.

Reliqua corticum pars carnosior, succisive medullis interioribus separata, (separantur autem faciliter) bulliat in aqua vel sola, vel paucō vino albo permixta, per horam viam, atque alteram, donec ex tactu mollescere & probe cocta iudicetur, dein se-

parata aqua, cortices hi, quorum superflua humiditas linteolis exquisite extensa fuerit, in mortario marmoreo contundantur, & per setaceum trailliantur. Ad libram vnam sacchari ad perfectionem decocti, adiice quatuor vincias pastæ horum corticum: omnibus simul optime mixtis & contusis, coquuntur ad ignem lentum, donec pasta vasculo æneo non amplius adhærescat, sed supra chartam madidam effundatur, ad formandas inde, si velis, tabellas aut rotulas in forma biscoiti. Hoc conditum est singulare cordiale, ne tanto calore præditum est, ac illud alterum de rasura eorumdem fructuum.

Vt eiusmodi conseruae gustui gratiiores, magis cordiales & medicamentosæ fiant, ad enumeratæ vtriusq; pasta vinciam vnam addatur cinnamomi optime puluerizati 3. j. moschi gr. xij. ambra gr. viij. pasta insuper ab igne remota, & iam effundendæ adiiciantur adhuc olei anisi guttulæ decem vel duodecim, olei caryophyllorum guttulæ quatuor. Et sic habebis conseruam, & palato gratissimam, & ad cor, aliasque nobiles partes corroborandas utilissimam. Eadem quoque contra pestem est optimum præseruatuum, si singulis matutinis, antequam domo excas, parum de ea sumas.

Ad radicum conditaram eadem fete me. Rad. condit. thodo progediendum est. Verbi gratia; Accipe rad. Anglicæ, quantum voles, coquatur in aqua, donec optime contundi & in pastam redigi possit, huius pasta per setaceum traiectæ vacuis duabus adde

Confectiones alkermes 3. g.

Confect de hyacyntho 3. j.

Corallorum preparatorum

Margaritarum preparat ana 3. b.

Pulueris lapidis bezoardiciveri 3. j.

Ambra gr. xij.

Omnia simul mixta, & in sacchari cum pauca aqua cinnamomi dissoluti, & ad perfectionem cocti 3. x. vel xij. iuncta denuo coquuntur, donec pasta non amplius adhæret vasculo æneo, quam supra chartam humectata, aut lapideum marmoreum, effundens, redigesque in eam, quam volueris formam.

Ad pestem excellens præseruatuum, de quo singulis matutinis viuis drachmæ pondere int̄o assumentum est. Sed hæc medicina diuitibus assignatur. Solam etiam, si velis, & simplicem radicem angelicam coques, & in pastam reductum condies eadem sacchari proportione, qua supra in cōseru's fructuum seruata. Ad eundem quoq; modum Zedoaria sola conditi potest. Et huiusmodi condita ad pestem pauperibus inseruentur.

Ad cuatratarum conservarum normam multas alias componere licebit, ad diuersos corporis affectus pro rario puluerum & cordialium rerum additarum discriminare.

Quoniam autem conservas bases & fundamenta esse diximus remediiorum que vulgo dicuntur opiatæ & conditi: ad finem huius capitii singulorum opiatæ ad cerebrium, & conditi ad cordis roborationem aptissimum formulam annexemus.

Opiata capitalis.

24. Conseru' flor-anthes

Salvia

Betonica

Calendula ana 3. j.

Confert. anacardina

Diasastorei

Diacori ana 3. b.

Spec. Diameschi dulcis

Diambra ana 3. j.

Cum syrupo conservæ ciuii fiat opiatæ: de qua capiendum ad molem nucis auellanæ.

Ad epilepsiam addenda sunt cōserua preomixæ, vifcum querntum, vngula alecs, falcranii humani, & similia, huic malo specifica. Sic ad varias indicationes curativas varianda sunt ea, quæ adduntr. Ad corroborandas eas partes nobiles, veluti ad cor adiicienda cordialia, ad stomachum stomachica, ad hepatis hepatica, & sic de ceteris idem esto iudicium: addendo solum patum syripi, vt remedium, formans electuarium liquidi, opiatæ diffici acquirat. Eodo modo conditora parabitur, misendo nimirum & crassio modo contundendo conservas cum pulueribus & confectionibus cordialibus, sicut ex sequenti formula patet.

Conditum ad cordis roborationem.

*25. Conseru' cortice citrii, vt supra condi-
ti 3. j.*

Conseru' Flor. buglossæ

Violarum ana 3. b.

Confert Alkermes, 3. j. b.

Confert Liberantis

Cordialis

Elett. De gemmis ana 3. b.

Spec. Aromat. ros.

Dianthus ana 3. j.

Coralli preparati

Margaritarum preparat. ana 3. j.

Ossis de corde cervi 3. b.

Vnicorni 3. j.

Lapidis bezardici 3. b.

Ambrym.

Aliquot aurifolia.

Contundantur omnia, miscentur, & fiat conditum. Exhibeatur ex cochleari. Conducit ad omnes lipothymias, cordis deliquia, febres pestilentes, & ipsam pestem. Ad eundem modum poterunt infinita alia ad plutinas medendi intentiones concinnari.

C A P. XXII.

De antidotis liquidis roborantibus, & ad multos morbos curandos, nec non ad pestem conducedentibus.

ANTIDOTI vocabulum Græcum est, & per quam generale, idemque significat, quid apud Latinos Eleutheria, quasi dictas, selectiora & præstantiora remedia, quibus conservatur valetudo prospera, & depellitur aduersa.

Hoc remediotum genere comprehenduntur eleutharia mollia purgantia, & confectiones sive trageæ aromaticæ, ac cordiales, de quibus iam egimus; nunc ergo dicendum tantum restat de his, quæ in consistentia molli ad diuetios viis sunt accommodata.

Huius-

*Al præser-
uatina sive
remedia
contra ve-
nenum,*

Differetia.

Huiusmodi antidotorum in genere sic di-
ctatum numero continentur
Aurea Alexandria
Confectio anacardina
Diamoschum dulce & amarum.
Diatorum
Elect. Diapæonia.

Quas generatim frigidis tantum cereb.
affectionibus conuenire dicimus. Nam enim
longum foret, ac nullius ferri commodi o-
mnium proprietates, quæ ipsis attribuuntur,
sigillatim enumerare, quandoquidem eam
dem vsus non sit a deo frequens in plerisque
officiniis.

Ad pectus confert electuarium resum-
ptuum.

Ad cordis corroborationem summe com-
mendatur

Confectio de hyacintho
Confectio Alkermes
 quæ vbique maxime in vsu esse solent.

Ad ventriculum

Electuarium ex citro Mef.
 quod calefacit stomachum. Ad eundem re-
frigerandum conductit

Diaeitonum, itemque
Miascitoniorum

Ad hepatis oppilationem, frigidamque
en in tempore, & ad icterum prædicant-
ut

Diacostum

Diamorustia

Confectio rauenseni

Ad obstructionem & duritatem lienis, alia-
que eiusdem virtus valent

Elect. scorpi ferri

Diacapparis

Triophyllum Nicolai

Ad hystericas affectiones, & ad calefa-
ciendum praesertim veterum, efficacia sunt

Elect. Ducus

& ex asa

Ad partes genitales, & copiosi seminis fec-
unditatem, valde laudantur

Diasatyrion Nicolai

& Diasatyrion Mefui.

Ad omnes quarumlibet corporis partium

affectiones frigidas & melancholicas pro-
dest Tryphera magna, specifica imprimis ma-
lis multe tribus à frigiditate natis : colorē
præterea corporis floridum, elegante &
delicata efficit ; vnde etiam nomen Try-
phera, hoc est, delicate, obtinuit. Alio quo. *utilium.*
que & mensum flores immodicos sifit.

Tryphera maior Phenonis Mefuzi ven-
triculum; hepar, cæterasque partes nutritio-
ni dicas corroborat.

Tryphera Saracenica Mef. coctionem
ventriculi suo calore iuvat, humores in ven-
triculo putres & crudos absunt, flatusque
dissipat.

Omnibus inflammationibus opitulatur
Tryphera Persica Io. Damascenii: valet ad o-
mnes febres æreas, ad omnem hepatis &
ventriculi intemperiem, & morbis omniibus
ex humorum vñtione factis auxiliatur.

Omnes capitis cañharios fistit Diacodion
Mefuzi.

Dysentericis & liuericis fluxibus suc-
currunt & medentur Mychleta Nicolai, &
Diacodion Actuarii.

Ad flatus omnes discutiepdos & colicos
doles sedandos prodest electuarium de
baccis lauri.

Ad renū calculos comminuendos & at-
terendos, & ad neplriticos dolores, confert
Elect. Iustini, Ducus, lithontibon, elect.
de cicadis Manillii, de lepote combusto
Montani, Nephtocatharticum Nicolai.

Elect. Guidonis quod ali electuarium con-
tra pestem vocant.

*Elect. contra pestem Ferdinandi Impera-
toris.*

Elect de ouo Maxim I Imperatoris
Diascordium H. er Fracastorei.

Hec quatuor enumerata remedia sunt singu-
laria contra pestem tam præseruatua,
quam curativa, eademque ab infantibus &
prægnantibus, quæ alias phœnicæ vsu ar-
centur, ruto extraque peniculi aleam intus
assumti possunt.

Sed sat erit nobis, in capitib. huius orna-
mentum qualidam dunctazat antidotos ad-
iungere, quæ principalibus & nobilibus

corporis partibus roborandis aptæ, & gravissimis catundem affectibus, quibus infestati solent, specifica sint.

Cum autem in cætera mala, quæ corporis humanum exigitant, nullum existat gravius peste, humano generi tanquam in singularem penam à Deo immissa, cuius horrenda sauita hoc ipso anno, (dum in manibus elaborandum hoc præsens opus aggrediebat,) nec pepercit & amplissimæ & populissimæ vrbis noſtæ Parisiensi, ad antidota quedam huc inferenda me accingam, ad huius tam immanissimi mali tum præcautionem, tum sanationem utilissima, quæ partim nostro labore inuenta, partim nobis aliunde à doctissimis quibusdam viris communicata certissimis experimentis comprobauimus.

Antidotum cephalica maior.

2. Extracti cephalici maioris 3. j.

Magisterii crani humani 3. j.

Salis crani 3. j.

Essentia caſtores 3. iiiij.

Spec. Diambra.

Diamoschi duleis ana 3. j.

3. Caryophylorum

*Nuci moschata chymice extractorum
ana gutt. x.*

Syr. Conserua citrii q.s.

Vt fiat antidotum vel electuarium mollis constituentia: dosis 3. j. Formabis inde, si volles, exiguum pilulam, aut de ea parum dislocues in aqua cephalica, morbo, qui expugnandus est, congruente. Hæc antidotus iuvat imprimis ad omnes cerebri affectiones, eiusque substantiam, facultatem animalem superfice corroborat: prodest apoplexiis, paroxysmis, epilepsuis, vertiginibus, fumosque vaporosos, qui in sublimi cerebri regione suspensi, somnolentiam, torporem, & stupiditatem plerunque inducent, dispellit & difcutit: memoriam roborat: oculorum hebetudinem acvit, atque unum tinnitus & studitatem confert: & humores lentes ac crassos, tanquam horum malorum causas antecedentes extenuat & dissipat: sed generalium tamen usus semper præmiti debet.

C A V T I O.

Ad nouam hanc formularum prescripsiōnem, quæ ab extraēto maiori cephalico, & à magisteriis & essentiis sumit initium, forte quis mirabitur, & in eruendo horum verborum sensu O Edipo opus esse contendet. Cui ut satis fiat, paulo post dabimus eorundem remediorū amplias & perspicuas descriptio-nes: & describemus cap. de extractis magisterium crani humani, & esse quam caſtores, & cap. de ſalibus præparationem ſalis crani. Ne tamen quequam fors offendat quantulacunque laboris molestia, hic compositionē extracti huius maioris delineare, & quum effe duximus, ut poftquam ſicut hic precipua capitalia, & ea, quæ cerebri affectibus gravissimis ſunt specifica & appropria, non omisla effe conſtituerit, ſimile fiat iudicium de cæteris extractis, paulo post describendis, quæ pariter reliquis nobilibus partibus conſumandis, earum intemperiebus corrigen-dis, morbisque & symptomatis inde contraria edomandis, accommodabimus.

Extractum igitur cephalicum maius præparatur.

Cum rad. acori.

Paeonia.

Vifco querino

Ligno aloes

Bacis juniperi

Sem. paeoniae.

Ex quibus omnibus conutis & inticem mixtis fit extractum, ut docebimus. Item extractum ex aromatibus elicitor, nempe ex

Cinnamomo

Caryophyllis

Macis

Nuce moschata

Cardamomo &

Fruſtibus anacardiorum.

Nec non ex floribus.

Anthes

Salvia

Primula veris

Paeonia

Calendula

*Calendula**Betonica**Lauendula**Stachados Arab.**Flor. lili conuall.**Euphragia**Tilia arboris.*

Ex triplici horum extractorum seorsim preparatorum genere fit (per mixt: onem) extractum unum maius, hoc est, ex his omnibus elicitur una vera & essentialis agentia operandique virtus, quae tanquam nucleus, cortice suo longe prestantior & nobilior existit: sicut quilibet nisi forte ingenii stupiditas & crassities obsterat, facile colligere potest, ex quo maiore extracto, additis magisteris, effectus, & aliis remedii commemoratis, componitur praedicta maior antidotus. Antidotus cephalica minor in sui compositionem recipit tantum extacta herbarium & florarum melissæ, betonicae, peponiæ, salviæ, rosmarinii, & extracta quorundam seminum & aromatum cephalicorum: quæ præparatio nec tam exacti, difficilis, & laboriosi est artificis: nec ad tot tantosque cerebri affectus est efficax, ac altera illa antidotus maior, velut statim ex diversa viruisque compositione elegeretur. Hinc in illis idem æque statim discrimen obseruandum, ac in ceteris minoribus, quas, ut videre licebit, reliquis corporis partibus nobilibus adaptabimus: vbi non tam exquisitis artis ritibus, nec tot impensis, nec etiam tam longo tempore spatio opus est, ac in maioribus usus, quas diuotibus tantum dicatas volumus: sunt minores, tenuiores fortunæ hominibus, quod tantum obiter monere placuit.

Præparationes extractorum, essentiarum, magisteriorum & falciorum, ex quibus antidota nostra componimus, ad calcem huius primi pharmacopeciae nostræ libri, vt modo dictum est, facili methodo & ordine edocebimus. Hoc etiam obiter notandum est, antidotos eiusmodi diuturnæ adseruationi præ reliquis vulgaribus longe aptiores esse. Sequitur nunc descripsio sive formula antidoti nostræ Cephalicæ minoris.

Antidotus cephalica minor

pro gregariis.

2. Extr. minoris cephalici 3. ij.

*Dizoræ**Confoct. anacardina ana 3. ij.**Ol. de nue moschata 3. j.*

Misc: dosis 3. b vel 3. j mane:

Cerebrum nubilum serenat, omnibusque frigidis ipsius affectibus conductit: totam massam sanguinis spiritusque, præsertim animalia reddit: puriores & tenues, inde ad restaurandos oinnes sensus tam internos, quam externos, ad memoriam præsertim mirifice confert:

Antidotus thoracica maior pro ditionibus.

2. Extr. i: maioris thoraci 3. ij.

*Extracti pulmonum vulpis q.**Leporis inuicem præparati 3. j.**Buryri seu laeti sal, buru 3. b.**Rubini sul, buris terebinthinati 3. j.**Syrupi hedera terrestris q. suff.*

Fiat antidotus: dosis 3. j.

Præparationem extracti nostri maioris thoraci, nec non extracti pulmonum vulpis & leporis: buryri item sive laeti sulphuris, eiusdemque balsami sive rubini infra descripsionem reperiens: præparantur enim diuersis operationum methodis: omnia tamen & singula maxime oportuna & specifica sunt deploratis pulmonum affectibus: vt sunt phthisis, empyema, asthma, dispncea & orthopneia: in quibus desperatis & sere incurabilibus morbis extirpandis mira præstatio antidotus nostra maior.

Antidotus thoracica minor pro gregariis.

2. Extr. i: minoris thoraci 3. ij.

Flor. Sulphuris optime præparatorum.

3. ij.

Spec. Diazoreos simpl. 3. j.

¶ 3

Spec.

Spec. Diatragacanthi frig. 3 j. fl.

Pulmonis vulpis vulgaris modo preparati

Elect. resumptiu&.

Diatragacanthi ana. 3.iiij.

cum Syro violato fiat Antidot.

Dosis 3.j. fl. vel 3.ij.

Valeat etiam aduersus omniaem thoracis noxam: lenit, humectat & confortat pulmones, ad anacatharsin conciliandam, semper prodest tussiculosis, & purulenta exsuffientibus miasme succurrit, itemque extenuatis & hecticis: defluxiones etiam fistit, & somnum conciliat.

Antidotus cardiaca maior pro ditioribus.

¶. Extrafl. cardiaci majoris 3.ij.

Magisteris corallorum

Magisteris hyacinthorum ana 3.ij.

Essentia fructuum anacard. 3.fl.

Essentia croci 3.j.

Essentia camphora 3.j.

Lapidis berardi veri

Vnicornu ana 3.j.

Ambra grisea 3.fl.

Ol. corticis citrii

& Cinnamomi chymice extractorum,

ana gutt. xij.

Aqua theriacalis cardiaca, vel elixiru vita q.suff. ut fiat antidotus: dosis 3.j.

Admirabilis est huius antidoti efficacia aduersus omnes cordis affectus, syncopes, lithymias, cardialis. Tuetur cor ab omnibus: nonne: et quae prestantissima medicina tam ad præservationem, quam ad curationem pestis, siue interius assumpta, siue exterius in forma epithematis cordi apposita, dissoluendo vnam atque alteram drachmam huius antidoti in quadam aqua theriacali aut cordiali.

Antidotus cardiacam minor pro

gregariis.

¶. Extrafl. minoris cardiaci 3.ij.

Confect. de Hyacintho

Confect. alkermes ana 3.ij.

Elect. de gemmis

& Diamantos ana 3.ij.

Diambra

Diamoschi dulcie ana 3.j.

Margaritarum preparatarum

Corallorum preparatorum

Offic. de corde cervi ana 3.j. fl.

Trachiscorum diarrhoden, & de

Camphora ana 3.fl.

Syrapi conserva citrii q.s.

Et si fiat antidotus: dosis 3.j. fl. vel 3.ij.

Venit est ad eosdem cordis affectus, sed virtutem tam potentem & efficacem non habet vt prior.

Antidotus stomachica minor pro ditioribus.

¶. Extrafl. stomachici majoris 3.ij.

Extrafl. iuniperarum interiorum ventruli gallinae

Extracti baccarum iuniperi

& myrobalanorum omni. ana 3.fl.

Rosata nouella 3.j.

Olei è nuce moschata chymice extracti 3.fl.

Oleorum Caryophyllorum

& corticum citrii chymice etiam extractorum ana 3.j.

Cum syro corallorum fiat antidotus: dosis 3.fl.

Omnibus stomachi vitiis & imbecillitatibus opitulatur. Jeum que corroborat aduersus vomitum, & omnem intemperiem frigidam, & pectoris & mucilaginosis humoribus tunics eius inharenibus ortam: inde eruditates tollit, flatus & ventos dissipat, & via eademque opera ciborum concoctionem rursum iuuat.

Antido-

**Antidotus stomachica minor
pro gregariis.**

¶. Extracti stoma hici minoris 3. ij.
Spec. Aromatici rosati 3. ij.

Elect. Diagalanga

Dianiss

Diacinnamomi ana 3. ij.

Ambra grisea 3. j.

Cum syrupo confititrii, vel de mentha
fiat antidotus.

Dosis 3. j. vel 3. ij. fl.

Præstans quoque est ad omnes ventriculi
affectiones, à frigida causa productos.

Si roboratione & adflictione simul opus
est, sicut visus in diarrhoeis postulat: adficies
mixta cotonorum, electuarium de sorbis, & de
baccis myrti, quantum voles.

**Antidotus hepatica maior pro
distoribus.**

¶. Extracti hepatici maioris 3. ij.

Extracti Santalorum omnium 3. vj.

Extracti chelidoniae 3. fl.

Extracti hepatici viruli 3. j.

Arca nitartari 3. ij.

Magnificerii corallorum 3. iiij.

Olei sulphuris in crocum conuersi, ut
docebitur 3. j.

Olei martis 3. j.

Syripi corallorum q. s.

Vt fiat antidotus: dosis 3. j. perse, vel
cum iusculo, vino, aut liquore aliquo con-
uenienti.

Hermetici nobis veniam dabunt, quod
iporum arcanis & magisteriis ad Dogmati-
corum Pharmacopeam expoliendam & il-
lustrandam utramur, hac me impedit alio-
rum remedium inopia: quandoquidem
hoc non præstantius occurrit medicamen-
tum ad corroborandum hepar & facultatem
naturalem, quam instaurat & confirmat ad-
eo, vt ii, qui ex hepatis imbecillitate proeli-
ues sunt ad hydropisim, Cypote dum san-
guifica eius via vitiata serofos tantum gene-
rat humores, vnde istius mali scaturito &

fons promanat) presentissimum inde auxiliū
& legamen percipiunt, sicut & omnes cache-
ctici & icteric. Idem remedium specifica sua
proprietate jecur quoque liberat ab humo-
rum infarctu, omnibusque prodest dysente-
riis, lienteriis, & fluxibus hepaticis: et quo-
que efficacia summa nullo sati encorio
potest prædicari, vt abunde id testabuntur
fusciplendi eiusdem effectus. De præpara-
tione omnium enarratorum extractorum, vt
magisterii corallo: um, aliorumque simili-
um remediorum specificorum, in prædictam
antidotum ingredientum, & acutum vul-
garium, infra ad finem huius libri dicetur, vt
iam supra promisimus.

**Antidotus hepatica minor pro
gregariis.**

¶. Extracti hepatici minoris 3. iiiij.

Trochise. Diarrhoden

Coralli preparata ana 3. fl.

Trochiseorum de eupatorio

Trochiseorum de rhubarbaro an 3. ij.

Spec. Dialacea maioris

Diacureuma minoris an. 3. iiiij.

Croci maris optime preparata 3. ij.

Tinctoria rosarum q. suff.

Vt fiat antidotus: dosis 3. j. fl. vel 3. ij.

Excellens etiam est ad omnem debilita-
tem & obstructionem hepatis: vnde proce-
nre solent hydropes, caehexie, fluxus hepaticus,
& familia plura mala: sed tamen vi &
præstantia non accedit ad priorem antido-
tum maiorem. Communis enim plebecula
& vulgo tantummodo debentur communis
& vulgaris remedias.

**Antidotus splenitica
maior.**

¶. Extracti spleniticici maioris 3. ij.

Extracti lienis boni 3. j. fl.

Extracti senefacularis Aronu 3. ij.

Salis ceterach

Salis fraxini ana 3. j. fl.

Croci

*Croci martis cum sulphure preparati,
ut aris est 3. iiij.*

Vini chalybeati q. suff.

Vt fiat electuarium dosis 3. l. vel 3 j.

Nobilis est & bona ad omnes durities & oppilations lienis, & totius mesenterii: & ad quaevis vitia ac symptomata, que inde promanare queunt: veluti sunt cachexie, febres quartanæ, iæterus niger, suppressiones mensium & similia.

Antidotus splenitica minor.

2. Extracti splenitici minoris 3. iiij.

Electr. Diacapparis 3. l.

Electr. & scorpi furri 3. vij.

Diaconi 3. ij.

Diatrionpiperis 3. iiiij.

Syrupi de pomis redolensibus q. suff.

Vt fiat antidotus.

Conducit quoque ad splenis durities & obstructiones, & imprimis ad febrem quartanam.

Antidotus nephritica maior.

2. Extracti maioris nephritici 3. ij.

Extracti oculorum cancri

Extracti testarum ouorum ana 3. ij.

Magisterii lapidis Iudaici

Magisterii lapidis lyncis ana 3. ij.

Olei terebinthinae guttulas xx.

Misce, fiat antidotus: dosis 3. l. vel 3 j. ad summum cum aqua antiaeephritica, vel cum vino albo.

Admirandum remedium ad attritionem, comminutionem & expulsionem calculi retraui, & ad omnem datur virinæ retentionem, prouocando statim virinam. Patum tantum de ea antidoto capendum est. In fortissima enim virinæ suppressione sufficiunt duo vel tria grana ad summum solius magisterii lapidis Iudaici, vel lapidis lyncis: tanta penetrandi vi & potestate huiusmodi pollent medicinam. Nulla enim ischuria aut virinæ suppressione tam fortis erit, quin predicta antidoto solui & cuinci queat. Methodus autem

horum extictorum & magisteriorum preparandorum inferius suo tradetur loco.

Antidotus nephritica minor.

2. Extr. Nephritici minoris 3. ij.

Pulu. pellicula interna tebarum ouorum

*Pellicula interna ventriculi gallinae
rum ana 3. ij.*

Salieresta bosuis

Salu. prunella ana 3. j. l.

Succ. limonum q. f.

Vt fiat antidotus: dosis 3. l. vel 3 j.

Antidotus haec excellençissima quoque est ad eosdem effectus ut prior, nisi quod operandi effectus ostendet paulo debiliores & tardiores: cuius plus quoque est in extremis malis, hoc est, quando à calculo, arenulis, & simili materia tartarea virorumque renum facta est obstrucçio, adeo ut virina penitus suppressa, & ex angore & dolore perpetuum emitat clamorem, & in summo vita discernimine veretur. Huius nihilominus antidoti nephriticæ minoris experimentum fieri potest, viptote quæ ad supra enumeratos effectus longe profecto efficacior existit, quam electuarium Iustini, lithon tibon, de cicadis, & similia nephritica remedia vulgaria, quorum supra mentio facta est. Quid per sal prunellæ intelligatur, etiam supra declaratum est.

Antidotus hysterica.

*2. Extracti hysterici maioris & minoris
ana 3. ij.*

*Extracti vulvae seu matricie leporis
3. j.*

Extracti seu facula bryoniae 3. l.

Extracti castorei 3. ij.

*Oleigagatis cum colcothare redistilla-
ti & rectificati 3. l.*

Oleisuccini flausi 3. l.

Nepenthes nostris hysterici 3. j. l.

Syrupi cinnamomi q. suff.

Ut fiat antidotus: dosis 3 j. vel 3. h. cum
fusculo vel liquore aliquo conuenienti.

Mirabilis est in genere ad quævis matricis
vitia: in specie vero medetur omni vieti præ-
focationi, sive epileptæ, sive alterius gene-
ris: alibi item mentem fluoribus, eruditati-
bus, flatibus & doloribus inde excitatis con-
fert: sterilibus etiam prodest ad concep-
tionem & prolixi secunditatem: si nimis ex-
tractum secundinae de secunda quadam
muliere addideris: de cuius præparatione,
sicut & de matricis leporinæ præparandæ
modo de suo loco agetur.

Postquam igitur de antidotis, quæ
principib[us] corporis partibus robortandis,
morbisque & symptomatis, quibus cædem
defatigantur, expellendis apta sunt & ido-
neæ, hactenus diximus: superest, ut ante-
quam huic capiti finem imponamus, pro-
missi nostri memores simus, & nunc de anti-
dotis tam ad præcautionem, quam ad cura-
tioneum pestis (si inter nos forte tam horrendum
malum diuinum permissione graffetur)
apud & accommodis dicamus. Et quamus
ad eandem intentionem remedia alia, ut a-
quas theriacales, syropos, confectiones, &
electuaria sicca iam descripsiimus, visum
tamen fuit corundem catalogo quædam ad-
huc antidota annumerare: siquidem antidoti
vocabulum proprie sumptum nihil aliud si-
gnificat, quam medicamen venena pellens
& abigens.

Antidotus maior contra pestem.

¶. Rad. Angelica

Zedoaria

Scorzonera

Termentilla

Petastris

Santal rubet

Ligni aloes an 3. iij. vel quatnur.

Ex his omnibus crasso modo contusis,
sat cum succo limonum extractum, tritici
est, & cap. de extractis do-
cebuntur.

I T E M.

¶. Corticis cirri 3. iiiij.

Sem. Carduibus dildi

Ruta

Acetosa

Baccarum juniperi

Fol. Dittami

Cinnamomi

Maculana 3. iiij.

Flor. Rosmarini

Buglossa

Hyperici ana p. q.

Spec. Degemmu

Diambra

Diamochi

Dianthus ana 3. iiij.

Omnibus contusis & inuicem mixtis, ia-
vale quo dan apto, fiat extractum, cum aqua
vitæ juniperi, aut aqua vitæ communis iuxta
atrem, & vt inferius enodabitur.

Hæc duo extracta fortiter exprimantur
prælo, quo ob dissoluentium in ipsis conten-
torum naturam liquidissemuntur: ex am-
bos fiat mistura, & abstrahatur liquor sive
aqua per alembicum, ad ignem Baln. vapo-
rosi, donec materia in fuado consistentiam
electuarii, medianam inter durum & molle for-
mam obuinentis acquirat: aqua exinde de-
stillata seorsim seruerat, cuius vsus erit in a-
liis extractis compendiens, & per se iam est
sumnum cardiacum. Ad vacias quatuor
predicti extracti adice

Magisterii perlarm

Mazik corallorum

Essentia croci ana 3. iiij.

Essentia camphora 3. j.

Sulphuris aurati diaforeticis

Balsami lactei sulphuris

Salu prunella ana 3. h.

Ex quibus omnibus fiat antidotus admi-
randæ virutis, ad præse-
gionem pestis, si
de ea singulis matutinis ex culti culpide pisi
magnitudinem capias: Sed peste iam corre-
ptus de eodem sumat 3. h. vel 3. j. dissolu-
endo in 3. ij. sua propriæ aquæ destillatae, & vi-
supra, seorsim adseruatæ: vel cuiusdam aque

theriacalis, carduibenedicti vel vlmaria: sedotem mitifice provocat, & cor corroborat aduersus quodvis venenum, id à centro euocans ad circumferentiam. Inter antidota præstantiora, huic pestiferae lui dicata, hoc facile principem obtinet locum: cuius summa virtus & præstantia, laboris & temporis iactutam, quam forte quis in eius præparatione prætendere possit, vberissimo compensat scenore & lucro. Sulphuris aurati descriptio nem suo loco dabitur. Sic quoque alibi transandum reseruamus modum parandi magisterium gemmarum, magist. coraliorum, balsamum, & lac sulphuris nec non efflentiam croci & camphore. In huiusmodi remedium apparatu, qua diuotibus ad vitæ & sanitatis luse tutelam preservantur, nullus parendum est sumptibus: pauperes & te nioris fortunæ homines contenti etunt antidoris minori, cuius descriptio proxime sequitur, quæ pari modo excellētissima est, tam ad præservationem, quam ad curatio nem pestis.

Antidotus minor contra pestem pro gregariis.

- H.* Succ. scordii
- Ruta
- Succ. Cardui benedicti
- Vlmaria
- Menibe crista
- Salvia ana 3. iiiij. vol plus minus.

Omnis hi succi in alembicum vel matrarium vitreum & capax inditi, digerantur in soln. & depurentur, separando multoties terete, crassamentum & feces, quæ in fundo rehedenbunt, ut alibi cap. de Syris iam perspicue docuimus.

Ad vncias decēm horum succorum optimæ depuratorum adde

- Rad. Angelicae*
- Zedoaria ana 3. j.*
- Dittamni*
- Sem. Cardui benedicti*
- Cort. Cittri ana 3. R.*

Cinnamomi 5. ij.

Myrrha 3. ij.

Croci 3. ij.

Camphora 3. j.

Omnibus contulis & simul cum predi- clis succis mixtis, fiat digestio in Bals. per biduum vel triduum, dein omnia adhuc calefianta per iocular fortiter exprimantur. In qua expressione denuo adde

Theriaca optima 3. j. b.

Confct. hyacinthi

Or alkermes ana 3. j.

Perlarum preparatarum

Corallorum preparator.

Cormu cervi preparatis

Spec. Diambra

Degummis ana 3. ij.

Vrisornu 3. b.

Lapidis bezoardici 3. j.

Omnia adhuc levem digerantur in Bals. Mar. per duos vel tres dies, dein per alembicum ad ignem Bals. vaporosi destilletur omnis liquor, donec in fundo remaneat consistens inter durum & molle media, sive antidotus erit præstantissima, de qua capendum mane unus parvus auellant infar: ad curationem vero pondus unius drachmæ, vel drachmæ unius & semis: dissoluendo in duabus vnicis sua propria aqua inde destillata & adseruata, quæ per se iam efficax est & præstans ad idem malum, & ad omnines putredines & venena, quæ in corpore progenerantur. Inter communia huius generis pharmacia, nullum paratus facilius, nullumque virtute præstantius, hoc ipso datur, cuius dispensationem vel qui quis pharmacopola facile imitabitur.

Antidotus alia de granis maturis Iuniperi, dicta Theriaca Germanica pro gregariis.

Accipe granorum juniperi maturorum magnam quantitatem, nempe lib. viij. viij. vel x. hæc infusa & macerata in vino albo generoso, vel hydromelite vinoso, ad ignem parum bulliant, deinde conquascentur & per setaceum

feraceum in modum cassae trahuntur, & fiat extractum: Aut alia quoque via ac methodo idem pareatur extractum, sicut cap. de extractis ostendetur.

Ad libram vnam commemorati extracti iuniperi adde

Pulu. Rad. Angelicae 3. vj.

Pulu. Dictamni

Cinnamomi ana 3. f.

Terra sigillata

Corallorum preparatorum

Perlarium preparatarum

Cornucervi etiam prep. an 3. ij

Sp. Eleat. de gemmis

Diambra ana 3. f.

Cretz 3. f.

Camphora 3. g.

Reducendo omnia cum aqua quadam theriacali in formam electuarii mollis siue antidoti, quod erit summum praefueriatuum & securitatum contra pestem: exhibetur usque ad 3. ij. Solum extractum iuniperi circa alterius ingredientis additionem, eidem quoque scopo petiportunum est. Praeter cetera addimenta supra enarrata quidam adiungunt theniae vel mithridatii, quantum lubet.

Electuarium de ovo.

Quoniam hoc electuarium siue antidotus de ovo, contra pestem magnopere celebrata, in nullis sere pharmacopeis, praesertim in Gallia nostra descripta repertus: hue eius descriptionem in medium producam, qualis illa in Augustano habetur dispensatorio, in quo elaborando sedulam ac felicem nauavit, operam Adolphus Oocco per celibus admodum Medicus, idque opera & consensu suorum collegarum, virorum quoque celeberrimorum, sive Germania hanc gloriam prærogatiuam sibi iure rendeat, quod si vera doctorum & celebrium virorum nutrix, & infinitorum egregiorum medicamentorum, tanquam nouorum ingenii feruum excludendorum parent, fecundissima & felicissima. Describamus itaque dictam antidotum de ovo, que modo, qui sequitur, patatur.

Electuarium de ovo Maximiliani I.

Imperatoris.

2. Ouum gallinæ recens, & educto per apicent albumine, id quod vacuum est, croco orientali non puluerisato impletatur: postea eum alio puramine iterum occlude, ne quid transspiret, & lento igne vel post formacem tamdiu assa in olla, donec tota ovi testa nigrescere incipiat, diligenter cauendo, ne crocus comburatur. Tempta est testa matris, & excicetur, vt in mortario exquisitissime contendi, & in puluerem redigi queat: addendo pulueris erucæ seu finapis, quantum reliqua duo ponderant: postea

3. Pulu. Rad. Dictamni albi

Tormentilla ana 3. ij.

Pulu. Myrrha

Cornu cervi

Nuci vomica ana 3. j.

Pulu. Radic. Angelicae

Pimpinella

Granorum iuniperi

Zedoaria

Camphora ana 3. f.

Misce omnia simul in mortario, & tandem appone Theriacæ ad pondus omnium, & item pistillo fortiter contunde & commisce per tres integras horas agitando, fiat electuarium, vt artus est.

Eius vpus maximus est in peste, & præsevatione à venenis, deleteriis.

In antidotario V. Veckeri viti doctissimi, & de re medica, prius hoc perelegans & cenuendum opus vberime testatur, optime meitiæ, alia occurunt descriptionum formulæ, cuiusdem electuarii de ovo Anton. Chalmei præclaræ studiorum viti, tum eum curum.

Sed vt libere dicam, quid sentiam, vix credibile esse puto, quod usque adeo singulare inde effectus produci possint: si albuminis abiecti loco ouum solo oeo repleatur, & deinde eodem probe obturato omnia simul coquuntur, usque dum in puluerem redigi queant.

Vistotius secteti in eo consistere videtur, ut crocus & vitellus oui in puluerem redigantur: haec tamen conditione, ut plane nihil expiret. Neque eam adeo magna id est mysterium, rationem istius pulueris vitellioui & croci conficiendi cognitam habere. Nam miscellanea reliqua puluerum quorundam & theriaca, non nisi merita vulgata quid sapiunt, ut & reuera sunt.

Non tam en difficit possibile esse, ut medicamen sumnum & efficacissimum ex ovo parati possit, contra ipsammet pestem: idque ea, quam mox trademus, methodo Essentiae namque in ouum inditæ, cum eiusdem vitello perfecte miscentur, qui alias sua natura sulphureus, summam penetrandi, nec non nutriti vīm obtinet, qua facultate reliquorum ingredientium virtutem adeo intendit, ut multo citius penetraret, & in venas transficiat. Adde quod per tandem coquendis rationem spirituales rerum essentias vim & virtutem suam longe perfectius convergent. Quæ tamen verba in bonam partem accipiuntur velim: nec quis existimet, me plus quoq[ue] iactabundum, forte hic inanem aequaliter gloriolam: à qua tamen animus penitus abhorret, nec nisi in publico commodo fideliter iuuando totus est.

Electuarium de ouo maius pro diu- tribue Quercetani.

Accipe vnum vel plura sua recentia gallinae: de quorum uno, apicem testa tam subtili artificio aufer, ut postquam educta fuerit illa testa, rursus in pristinum locum commode reponi, & glutino seu luto quodam tam adusticie agglutinari possit, ut nihil respiret. At itaque albumine, vitello oui residuo admisce

- Lactis sine butyris sulphuris 3 j. fl.*
- Sulphuris auri diaforeticis*
- Essentie crociana 3 j.*
- Pulveris anodynii mineralis, hoc est, salsae prunella 3 fl.*
- Ambra grisea 3 j.*
- Lapidis Bezordisci 3 fl.*

Omnia cum dicto vitello oui simul miscet, ut optimè incorporentur, dein apex putaminis perquam aptissime suo apponatur loco, cum tenuissimo ligamento lineo superposito vel glutino ex oui albumine & polline facto, superinducto, adeo ut ouo exquisitissime clauso nil transpirare possit.

Ad eundem modum plura oua apparati & accommodari queunt: prout magnam huius electuarii quantitatem simul componere volueris.

Alias vel uno, vel pluribus ouis, à quibus codem artificio apertis, albumen separatum est, addes theriacæ, confess. alkermes, & hyacinthi ana: vel ex his omnibus simul fiat miscela: de qua adde ouo vel ouis, quantum capere possint: probe clauso foraminulo cum sua propria testa, superinducto glutine, ut ante, ita ut nihil respiret.

Enarrata hæc oua ita præparata aperte simul imponantur, usi terreo capaci, quod operculo clausum in futnum auratur, in quo panificia modo cocta, & ex eodem recens exempta fuerint, & secunda aut tertia in vicie in eodem reponantur, donec omnia in unam massam, quæ puluerari queat, redacta sint.

Accipiat ouum vnum iuxta primam methodum præparatum, & vnum iuxta alteram: vel oua duo aut tria virtusque præparationis, prout animus est maiorem, vel minorem electuarii quantitatem simul conficeret: omnia quæ in dictis ouis contineantur, terantur, & optimè iniuciem miscentur in mortario marmoreo, eadem paulo post humectando patens aqua theriacali contra pestem, aut elixite quodam vitæ, cuius plures descriptionum formulas supra dedimus, ita ut omnia reducantur in formam electuarii, quod multorum in annorum spatio reseruantur, pro dosi sufficiat 3. j. tum ad præseruationem, tum ad cura-

tionem pestis.

Ele-

Electuarium de ouo minus pro
gregatiis.*2L Rad. Angelica**Zedonaria**Cinnamomi ana 3. j. fl.**Caryophyllorum**Maris ana 3. fl.**Myrrha**Nucis vomica**Carlina ana 3. ij.**Granorum iuniperi 3. j.**Croci**Cambphora**Spec. Diambra.**Dagemmis ana 3. ij.**Theriacæ alexandrina 3. ij.*

Contundenda contundantur, & omnia simul mixta, indanur in matracium-vitreum, superaffundendo fortissimum spiritum vini: vase clauso, ne quid evaporare possit, digerantur in bals. Mar. per 4 vel 5 dies. Dein omnia adhuc calentia fortiter exprimantur.

Hæc expressio denuo indatur in alembicum cum suo capitulo & recipiente, & inde ad ignem bals. Mar. destilletur liquor, qui seorsim seruetur, & cum extracto, quod in fundo remanet in mellis consistenter, impletatur oculum unum, vel plura, si velis, & optime misceatur cum vitello ovi: dein ocludantur singula ova cum suo proprio putamine, ut supra diximus: postea coquuntur in furno, post exempta scilicet panifica, idque continuando & crepantendo, sine calore intenso, donec materia ita exsiccatæ fuerit, ut puluerificari possit, quæ dein irroranda est sua propria aqua, ut supra referuimus, & sic perficiatur elect. molle, sive antidotum pretiosum ad preferationem & curationem pestis. Exhibendum de eo est, pestifero usque ad 3. ij. vel 3. j. dissoluendo cum 3. ij. vel tribus aquaz theriacalis, cardubenedicti, vlmaria. Præstantissimum sudatiuum est, quod omne venenum ab internis & profundiis partibus in exterioriem corporis superficiem propellit: corroborat eorū, ipsumque ab omni veneno vindicat ac tuerit.

De his igitur electuariis de ouo, alii nunc suum interponant iudicium, vta harum preparandi methodorum sit laudabilior ac præstantior: nostrane, an vero communis, quatenus, vt verum fateamur, non contemnimus. Sed primam inventionis gloriam ipsi libenter assignamus, eamque addidicisse nequam erubescimus.

C A P. XXIII.

De Antidotis, Alexipharmacis, & Alteris seu de Theriacis.

RESTAT nunc, vt dicamus de antidotis sive alexipharmacis, quæ aduersus omnis generis venena, & ipsas bestias virus elaculantes conferunt, ut pote quibus iuxta modernos propriæ competit antidoti nomen, nec interius silentio aut obliuione suo loco praetermittemus antidota anodyna, narcotica & opiatika.

Hæc duo antidotorum genera, quæ tam apud antiquos, quam adhuc hodie apud nos in magno fuerunt. vsu & estimatione aduersos & deploratos affectus repellendos, nos quasi adiungit atque compellant, ut singula in istis tractandis paulo minutius & exquisitus peruestigemus, quam in nonnullis aliis haec tenus à nobis factitatum est. Oculis enim manifeste contemplandum subiaceamus, hæc ipsa tanti haec tenus vbi uis gentium estimata mendis scatere quæ plurimum, præque exteris maxima reformatio opus habere: ita ut miret, multis authores, licet doctrina & autoritate conspicuos, quorum me discipulum non puderet profiteri, ipsi ipsum segnissus obfuscaisse, ne dicam etenim silentio obtulisse. Verum id unum deposito, ne benevolus lector, me extenderet quædam laudis gloriæ cupiditate in hæc præcipue verba, existimet. Scilicet deposito affectu recta rationis bilance rem liberet, expendat & consideret. Iampridem enim alibi protestati sumus, & adhuc protestamus, omnia à nobis ita proponi, ut non vereamur ea do-

eorum virorum censute submittete, quod si in ipsis forte quid occurrat ab Asclepidea doctrina, veraeque disciplina alienum, id quasi non dictum, aut litteris consignatum habeatur.

Inter enumerata antidota alexiteria me-
rito primus locus theriacis debetur.

*Theriacas-
rum duo ge-
nera.*

Theriacas ideo dico, quod tam apud ve-
teres, quam apud recentiores, duo eundem
genera statuantur, quauim vnum in compo-
sitione recipiat carnes viperarum: reliqua vero
sine iis componantur illi, quae vulgo theria-
ca magna, priscis autem gloriofa & libera-
trix appellatur, tot tantaque laudes &
proprietates tribuuntur, ad infinitos & deplora-
tissimos affectus propulsandos, ut nihil supra
commendationis valeat asciscere.

Ceterae autem, que nihilominus contra
venena specificae sunt antidoti, sine trochi-
scis de viperarum suntque huiusmodi.

<i>Theriaca</i>	<i>Democritus</i> <i>Oribasius</i> <i>Esdras</i> <i>Dioscorides</i> <i>Ex Paeonia</i> <i>Ex terra fragillata</i>
-----------------	---

*Mithrida-
zium.*

Quarum descriptiones reperiuntur apud
Oribasium, Aeginciam, Actuanum, filium
Scrapionis, Rhasin, Aucennam, Celsum,
pluresq; alios tam Grecos, quam Arabes, &
Latinos authores.

Inter haec antidota alexiteria non medio-
crist existimationis erat Mithridatum, quod
antecepsit theriacam, quam Andromachus
sua estate medicare rei periculis parabat ex
vibus viperarum, tanquam singulare aduersus
lepras, & que vis alia venena pharmacum &
experimentum, quod solum, & per se omnibus
venenis tanquam summum antidotum
conferre noverat.

Mithridatum ex infinitis simplicium ge-
neribus compositum, authoris sui, Mithrida-
tis nempe regis Ponti nomen obtinuit, qui
ex diuturniori eius visu adeo laudabilem cor-
poris habitum sibi comparauerat, ut sicut hi-

stotie narrant, & mox dicitur sumus, nullo
veneno assumpto sibi vitam admirere posset.
De qua antidotis Aucenna ita loquens, no-
stram confirmat sententiam: *Confidit, in-
quit, Mithridatus nobilis est confidit, quam
facit Mithridates & nominant su nomine.*
Et Act. retr. 4. form. 1. cap. 96. ita scribit. *De
Mithridate sane magno illo beli duce refe-
runt, quod theriacen quidem non biberit: ne-
quo enim adhuc in uerorat: terum ex alte-
rius antidoti, que possea mithridatica ab illo
appellata est, usu ita corpus apparuit, ut
nulla veneni vi ladi posset: Et cum etiam le-
thalis pharmaceum accepisset, mori non possit: veneno pe-
cum enim ab hostibus denictus saufum inter-
ficiere meditaretur, nunc veneni hanstumor-
tum sibi consciens praenaliuit: sed vocato cui-
dam ex amicis se ingulandum prebuit. Pli-
nius fusioem hujus historie narrationem
tradit lib. 23. c. 9. & militis quo etiam nomen
exprimit, eius opera ad mortem sibi concili-
llandam vix fuerat: cum omnium veneno-
rum sumptorū vim aduersus tam insigneum
antidoti efficaciam, inuidam nimis & irri-
tam proflus expurus fuisset.*

Notandum porro est, olim non tantum
compositis istis remedii, cē quorum nume-
ro super 5. aut 6. recensimus, paulo post co-
rundem descriptiones in medium allaturi)
theriacē nomen impositum, sed eodem quo-
que nomine sola quedam simplicita insignita
fuisse. Qued utique Aucennam authoritate
comprobare licet, qui squillam appellat the-
riacem contra venena, & gumenti opopanax,
& atistolochiam theriacem ad puncturas.

Vnde complutes tam Philolophos, quam
Medicos, imo & eos, qui eruditiorum & ce-
lebriorum ordinis annumerantur, non patum
lapsose esse constat: dum theriacæ vocabulum
à serpente quadam (quem thirum vocari, &
eiudem compositionem ingredi putarunt)
deriuunt & ab eodem quoque trochisces
theriacos appellantatos crediderunt.

Albertus Magnus vnu ex illorum nume-
ro, Aristotelis texum, qui habet ecbī vel malibī
echidnam, quæ verba nihil aliud, quam vi-
peram significant, perpetuā de thiro serpente
inter-

*Theriasi
nomen et-
iam solis
quibusdam
simplicibus
olim com-
petebat.*

interpretatus est: quem distinxit à viperā, & peculiare de eodem caput conscripsit.

Hanc falsam opinionē secutus est Aggregator Pataeus, qui thīrū tanquā animal a vīperā diuersum constituit, illudq; basim trochiscorum, quos excipi theriaca, esse putat.

Petrus de Abano eodem errore irreutus, ita scriptum reliquit: Dicunt autem theriaca à thīro serpente, quia eiusdem excipit carnes, quae sunt veluti radix & basis istius medicinae: Et dicitur. 179. Scindamus, inquit, quod theriaca est multiplex secundum diuersitatem componentium, cui tamen nomen illud proprius conuenit, theriaca est magna Andromachi & Galeni, in qua caro ingreditur Therioperennis, unde nominationē est fortita, quia autem hanc non suscipit, theriaca methaphorice dicitur, ut Diatessarū, & deo, quod ad illius similitudinem venenorum appellat documenta.

Imo & ipse Nicol. à finitā hac opinione nō summis videvit, dū ita in capite de trochiſeu scribit: Trochisei, inquit, de thīro, qm in magna Galeni theriacā recipiuntur, sic sūt. Inueni as, inquit, Thīros lēgitudinis vni⁹ palmi, &c.

Hoc errori occasione dedit nomen, ab antiquis olim trochisces iſtis, tanquam praecipua theriacā basi induitum. Galenus enim illos appellat theriacales, & post illum idem nomen retinuerunt Aetius, Oribasius, alioq; Graci. Phoebus eos vocat trochicos theriacos: Et Avicenna quibusdam in locis eodem nominat trochicos thītios, hoc est, ferales. Sed si quis penitus veterum scripta perpendat, facile perspiciet, eos nunquam aliud serpentum genus hoc vocabulo, præter ipsam viperam intellexisse. Gal. in lib. de Antidotis, & de Theriaca ad Pisonem & alibi dicitre viperarum facit mentionem. Vide quid post illum Aetius scribat lib. Tetr. 4, form. 1.c. 87.

Hoc caput priuino ita inscribit: De theriaca ex vīperā Andromachi: Postea dē in hunc modū incipit Ordinem à Theriaca Andromachi ex vīperā, cuius admiratione dulcis Galenue hac de ea scribit: Cum multa discordia sit circa theriacas descriptiones, nos Andromachi descriptione, ut longe optimā utemur, qua ēt in regum usum apparatur. Etc. 9. eius-

dē lib. ubi de trochiscorū siue pastillorū præparatione agit, ita exordiuit: Ceterum post illas theriacis hoc modo apparet: Vix pars foecundinas accipit, nō quoqueq; tēpore captus sed desinente Vero, &c. Et Aut. enī lib. 4. sen. 6. tract. 3. c. 33. ubi loquitur de curatione morbus vīpera, hū verbis sermonem inchoat: Considera, inquit, radices communes in curatione, deinde fortior curatio est preparare ad theriacam viperarum. Inde apparet discrimen inter theriacam, qua vīpera recipit, &c. eas, quarū mentionem facit lib. 5. summa l. strab. 12. videlicet theriaca. Ejētra & Diatessarū, quas cōtra grauiissimos totius corporis affectus lan- dat. Idem Avicenna l. 5. summa l. trah. 1. vbi de theriaca agit, eius descriptionis tale facit exordiū. 2f. Trochiscorū squille, trochiscorū vīpera, &c. ex quib manifeste liquet, qd si alibio sātē trochisios nominet thīrē seu thīries non tamē alios intelligat, quam vīperinos.

Hinc conciud mus. Theriacam nō à serpente quodā Thīro, qui eius compositionem ingrediatur, sed à Graco vocabulo, quod est θηρίον, sive θήρ, id est, fera, denominationem suam accepisse neq; id propterea, quod eiusdem compositio fera vel vīperam excipiat, vt quidam falso opinantur, sed quod eadē the-riaca, sive cū vīpera, sive abiq; vīpera parata sit, qmib; mortibus venenatis, à quacunq; fera sive animali illatis succurat. Sic & ab antiquis & à neotenicis (viam diximus) trochisca dicuntur theriacales, non ratione ingrediens, sed ab corundē effectū, quem in pelendo lethalium animalium veneno manifeſte ostendunt: alias enim non theriacales, sed vīperini nominandi essent. Eadem ratione quedam remedia vocamus nephritis & hysterica; non quod eadē componantur, tamen vel veteri additione, sed quod au- quam medicamenta specifica iisdem parti- bus morbo exagitatis opem & medelam af- ferant.

Præter dietas rationes, qdā orthographia & scriptio huius nominis nostram sententiā confirmat. Nam à Thīro scribendum est Theriaca cum I. non Theriaca. Sed quia scribitur Theriaca cum e longo, verisimile est,

Theriaca
à Graco
vel θήριον.

Eagilia: oculos subruber habent, collum angustum, latius caput, & caudam aceruatum in tenacitatem abeuntem, ac carne penitus nudam: ventrem autem sinus foorem habet, &c.

Sunt adhuc plura alia signa & indicia ab auctore notata, ex quibus aptitudo viperarum ad trochiseorum compositionem iudicanda est. Nam si ab effusis capite & cauda, tanguis immobiles raccant, ad usum impeta sunt: si vero prædictis partibus amputatis, (subiungit Actius) motum quandam videris in reliquo corpore superfluum, & animalia ex ipsa cruentem aliquandiu in se conservant: haec ipsa, ut optima in Antidotis confessione sunt admisitae. Et sicut Auctencia circa idem propositum his scribit verbis, licet non ita discutis: Quod si cucurrit ex ea sanguis plurimus (loquens de vipers, capite & cauda truncata) & fuerit motus eius in illa dispositione plurimus, & mors ipsius tarda, tuus erit ele-

uthor sicut Andromachus, iam viperatum aliquotus serpens visus in medicina existebat, ut colligere licet ex Diocordide qui vixit fere circa tempora Mithridatis Regis Ponti, qui antidoto a se compositum suum propriu[m] indidit nomen, eique magnam conciliavit existimationem. Diocordides enim lib. 2 cap. 16. loquens de vipers docet, quomodo sint excoriandæ, capite & cauda truncandæ, reliqua illarum caro in frusta dissecanda, & in oleo, vino, sale & anetho coquenda. Ita coctas viperas comedendas præbebat ad usum elati-
vatem, ad roborandos n[ost]ros debilitatos, ad sephularum genitacionem inhibendā: at hæc ex audi. uouileat, quod n[on]i, qui h[ab]ent vesicantur cainibus, diuturnam traducant vitam: ibi præterea videtur est, quomodo eodem au-
to[n]te s[ed] ex iis elicatur, qui curatatos modo-
præstat effectus.

Hæc præparatio & coctio nihil fere dif-
fert ab hodierna, immo ex vini oleo que super-
additione præstantior multo est, quæ que cū
sola aqua fieri solet. H[ab]e recentiores, & qui
eos fecerunt sum: panem ad diuturniorem con-
seruationem addiderunt, inque pastillos es-
soturantur.

Ac licet Diocordides suo tempore plenio-
rem nondum allæctus esse noritiam de vi-
peratum carnium præstantia & utilitate,
eius tamen successores ut facili conjectura
præsumunt (progressu namque temporis
magis magis que accrescent inuenta & expre-
menta) vipers processerunt, periculumque
fecerant, num caro viperarum adeo su-
fficiat, ut proprium venenum, quadam simili-
tudine & familiaritate, à centro ad superficie
attrahat, edomet & expellat. Sicut nihil no-
ni est, terumque experientia abunde con-
firmat, plura animalia venenata repertit, que
suo proprio veneno vera existant antidoti.
Scorpio sibi ipsi pulcherrimum medicamen-
tum est, inquit: Celsus, l. 6. c. 27. quis tam cum
vino contritum bibunt: quidam similiter co-
tritum super vulnus imponunt: quidam super
prunam eo impasto vulnus suffumigant, &c.

De plurius tantum animalibus venena-
tis locuti sumus. Nam ex omnibus in vnu-

Lib. 5. sum-
ma. tra. 1.

Tempus ea. Temporis præterea consideratio in præ-
piendi vipe-
ras.

dictis vipers ad trochiseorum præparationem
capiendi admodum est necessaria. Quous
enim tempore capti non sunt bona: qua in
re tam inter prisca, quam modetos d. fer-
pantiam deprehendo. Nonnulli in ea sunt
opinione, vipers non statim, semel ac è late-
bris suis prodierint, accipiendas: hæcque fuit
opinio Galeni lib. de Antidotis: ali vero
contrarium statuant, & volant, vt in instanti
stria tempore, simul ac capiunt sint, si fieri
possit, aut ad summum per unum aut duos
dies reseruant in trochiseorum composi-
tioni tecipiantur: idque sine mora ex Aucten-
cia: & Ægin. lib. 1. aero med. c. 11. vbi loqui-
tur de falsis theriacais præparatione. Vipers
inegitum sumitum recens: capti quatuor, &c. Cui
vlti. sententia & nos subscrivimus, idq.
ob rationem, quam mox reddemus, vbi de-
caulis, ob quas veteres moti in tam venen-
issimo animali, tam præclauso & excellen-
tem venati fuerint. Antidotum, accurata dis-
quisitione disseremus. Digna quippe est ma-
teria, vt in altam & diligentem vocetur con-
templationem.

Longe ante Theriacæ inveniuntur, cuius

Lib. 5. tra. 1.

inventio sumitum recens: capti quatuor, &c. Cui
vlti. sententia & nos subscrivimus, idq.
ob rationem, quam mox reddemus, vbi de-
caulis, ob quas veteres moti in tam venen-
issimo animali, tam præclauso & excellen-
tem venati fuerint. Antidotum, accurata dis-
quisitione disseremus. Digna quippe est ma-
teria, vt in altam & diligentem vocetur con-
templationem.

sum

Tum non extrahuntur Alexipharmacæ, sed contra, quæ ex ipsis remedia educta putes, Jethalia sunt venenos. H[ab]it[us] ne Aristoteles 8. lib. hist. anim. ait. *Apis anguis*, ex quo medicamentum illud purificum componunt, in *Apifrica* gignitur, ad cuius icûm nullum inuenitur remedium.

Sed hic nobis notanda & excusienda venit nobilis illa quæstio quibus nimis causa, & argumentis patres antiqui compulsi huic se in miseritatem indagationi, ut ex anima li tam venenato, quale viperam esse constat, tam insigne medicamentum & antidotum extuerint.

Cum vero in te tam ardua ac difficulti, omnia paulo longius sim repetituras, philosophandi que tationem, non trivialem, aut omnibus obvijs exhibitus, benevolus lector forte grauitate & anxie talis sit, si de tanta prorsus tacuisse questione, aut pise taciturnior factus, ne verbum quidem de eadem protulisse. Aduersarios autem meos, ex tam innumeris maledicentia ac inuidiæ tellis, quib[us] me quotidie impetuunt, contacto quasi callo, amplius non moror: quo fortius enim insurgunt in honores meos deprimentes, eo auspiciatis & splendidius condemnantes, emerget, vel inuiti intuentur: Propugnaculi loco nunc istis oppono solas antidotos meas, quarum solus aspectus & odor gratissimus, virus illud viperinum, quod in me expuisti, procul hinc fugabit, & in auras dissipabit.

Aristoteles lib. 8. hist. animal. cap. 17. scribit, quod serpentes suas veteres deponant exuvias tempore verno, quo est terræ latebris rursus proteguntur solent, & autumnali similiter id faciunt viperæ, veris & autunni tempore.

Per serpentis vocabulum non intelligit quoslibet serpentes, quorum genus multiplex est, sed in specie colubros, vptote qui sunt cæteris communiores, notiores, & numero multo plures: unde vulgo serpentes vocantur, quorum exuviae etiam plerunque in campis inter saxa & dumeta reperiuntur, idque paullum tam in Francia, quam alibi.

Si serpentis nomen generaliter sumpusset Aristoteles, eius speciale nomen, vt de viperis facit, non exprimitur. Sed patescit in posterum ex continuata huic tractationis serice, nihil hic à nobis dici sine causa.

Nullum est dubium, quin multi olim sublimi ingenio prædicti, viri doctissimi, ac naturalium arcanorum perustigandorum cupidissimi, causam, cur exuvias detrahant sibi serpentes & viperæ, timati sint, nec non alias circumstantias probe expenderint, & imprimis tempus veris & autumni considerant, quo ista animalia è latibus suis subterraneis egrediuntur. Vnde meridianæ luce clarissim patet, quod hoc nempe tempore tam copioso, & per totam suam naturam disperso abundant balsamo, tamque validissime vigeant spiritibus essentiis, & vero necare ritæ, sive balsamo naturæ pretiosissimo & radicali, in amplissimo terra sua, tanquam in proprio suo loco, matrice & seminario contento & inclusio, vi prædicta animalia, tum vetere abiecta pelle, se noua induere & renouare queant.

Sed quip[er] inter reliquos serpentes non sunt, nisi hi duo enumerati, coluber nempe (vulgo serpens dictus) & vipersa, qui exuvias itatis deporant temporibus præsumedum hinc est atque credeadum, his duobus animalibus non tantum ad sui conseruationem, sed in aliorum quoque rsum concessum esse naturalem quedam instinctum, quo deligit, exugunt, & in alimentum attrahunt, non materiali aut crasso modo cibum corporeum, visibilem & palpabilem. (Quidem auctore Aristotele, & teste quotidiana experientia, eiusmodi animali, circa cibum aut potum vitam multo tempore siue luctibus tetram, sive supra transfigurari) sed mere formalem & spiritualem, h[ab]it[us] nempe salem sulphureum & pretiosum natura balsamum, quo omnia animantur & vegetantur, idque potissimum, dum circa æ. U. quinoctio vernale, calore sive igne Athanoris, magna lampidis ecclesiæ, potentier operante & aurabente, sublimatur & elevatur, quod naturæ sulphur per mirabilem

hanc sublimationem, totam terrae superficiem irrorat spiritibus balsamicis, eiulq; interiorum suorum irrigat pretiosas & viuiscas aquas vias, & nectariis noturis saluberrimo & utilissimo liquore. Vnde omnia reuulsus & efflorescunt, & quæ motis speciem refeabant, vitam recipiunt & reuiscunt. Eadem sublimatio sit etiam sub æquinoctio autunali, sed decrescente paulatim calore, sydeteque igne longius regesset, magni terræ sublimatorum refrigeratur, omnesq; spicis vegetales & balsamici renescuntur in suum chaos sive matricem. Serpentes & viperæ, quæ in terra sive & domicilio comorantur, naturali quodam instinctu, ut diximus, exugunt, & in alimentum allicitur cibum æthereum, qui tam insigni, viuisca & specifica facultate pollet aduersus venenam & deleteriam illorum naturam, ut si eos satius resiliantur & instaurantur, non solum vim acquirant & virutem, spolia sua vroque tempore statu excludant, sed renouant sed ob exuberans illud balsamum, quo abunde vigent, instar medicinæ insuper universalis sunt, ad omnem cutem leptosam, scabiosam, ulcerosam, & quavis alia labe feedataam, tollendam & tenuquandam, & ad corpus quavis ex parte vitiostum, putidum, & in frustis mox collapsum, ita emundandum, ut in purum floridum & sanum euadat ita quoque fiunt, elusdemmet balsami virtus, qua abundant, alexiphium summi contra omnia lethifera & præsenitissima, venena. Et hæc quidem de hoc subiecto phiosophati placuit.

Si quis forte scire desideret, ex quibusnam scriptorum ac monumentorum codicibus diuinis, animalia hæc subitus terram hoc radicali nature balsamo nutrii possent ad admittandos eodem respiciat effectus, quos arguit propria exuviarum destractio: facultatem insuper, quam habent, lepram nullis aliis remedis medicabilem, sanandi timetur: nec non præclaras, quæ eis elicuntur antidota contra omnis generis venena, expendat. Quæ quidem summa & admittanda effectuum præstantia aliunde profi-

eiset nequit, quam ex radicibus & principiis magnæ istius & universalis medicina, cum qua serpentes illi participare necessario colliguntur. Sequitur igitur, ut vel eam scientia innata & naturali peculiariter deligant ac allieant in profundis terz latibus, ubi acerutum congregati, variisq; iuviceem nexibus implicati, in longum tempus degunt etiam alterius alimenti frutionem: vel necesse est, ut tam temporis, quando spiritus sulphurei & vegetales, qui tebus omnibus animam & vitam, mediante hoc pretioso, naturali balsamo, infundunt, eleuati & sublimati penetrant durissimas etiam arborum radices, trunco & cortices, plisque vigorem & virom impatiuntur, floræ scetique faciunt, immo & reuiscere: necesse est, inquam, ut hi spiritus balsamici simili ratione per serpentum corpora tanquam multo moliora penetrent, eaque in medicinam efficiatissimam, tam pro seipsis, quam pro aliis abunde & largiter condite queant. Hinc ipsis facultas illa, deponendi cutem, tempore videlicet, ut iam diximus, vernali & autunali, quando spiritus isti sulphurei sunt in sua exaltatione, quibus temporibus (ac in ipso præstrium Verte) videmus etiam arborum cortices, balsamicis succis tum maxime abundantes, trunco suis, & ligno solidiori non adhærescere, sed facilissimo momento ab ipsis auelli & separati: non secus ac serpentes, qui circa idem tempus, & ab ildem causis, veteri dimittunt cutem.

Vletius si quis querat, cur ceteri serpentes & animalia, in interioribus terræ domiciliis habitantia, careant hoc naturali insinuatu, ut cum delectu in alimentum sibi attrahant hoc radicale naturæ balsamum, & cur nouæque eodem perfundantur, & in medicinam condantur, ac colubri & viperæ? Respondebat, quod hæc proprietas præhuius est his solis à natura indita sit animalibus non secus ac in Tora, quæ herba est venenosa, accidere videmus, iuxta quam proxime conuulsit Antiora, quæ ut alteri sit in alexipharmacum, eisdem spiritus ex eadē terra exuguū. Præterea reflectam⁹ paulo

Sunt tamen, inde efformant trochiscos, quæ
mixtio longe est facilior & præstantior.

De quantitate panis cum dicta carne com-
mescendi, diversa est authorum opinio: ali-
cuni addendas censem & quas partes, ali-
cuni mediata, ali terciata, & ali tandem quintam
solummodo partem.

Notandum præterea, quod veterum non
nulli intertundendum & miscendum panem
cum carne viperarum, patrum eundem iu-
sculi adiiciant, ut omnia melius miscerantur
& subigantur: inter quos est Actius. Alii vero
de prædicto iuscule nihil profus addunt, vt
Egineta & Aesculapius, solum canis vsi con-
tent, quæ ratio præ ceteris communissima
fuit: iuriis enim admixtione citius conum-
pabitur, & acidi sunt trochisci. Prænominatio-
natis Maranta in correctione enumeratorum
atochisicorum viperarum, in hanc habet fe-
quentiam, ut seil et formentur, &c., ut ipse met
scribit, fieri possit, sine iuscule, aut saltem i-
psius exigua quantitate: hoc enim modo ex-
celerius exsiccantur: contra (addit.) si panis in
iuscule viperarum maceretur, & postea simul
cum carne tundatur, tales trochisci difficulter
exsiccantur, & sunt in catena, ut postea ca-
ro putrefact, & panis fuit acidus.

Formati ita trochisci, dicti antiqui, vt &
adhuc hosque moderni summati adhibent
curam in ut probe exsiccandis, eos subinde
veriendo, mox in unum, mox in alterum la-
tiusque in loco a ventis & pluviis ruto ac-
securo, ut iuxta nonnullos spectent vel pla-
gam septentrionalem, vel iuxta alios, meridi-
onalem, quam Sol maxima diei parte col-
lustrat, sed singulare adhibita cautio, ne
Solis radii ferant dictos trochisci. Sol
nemque, ut Auct. scribit, destruit & spoliat
eos aucte appropriata carnis viperarum
oppolita venenis, quæ sunt ex mortione, &
venenis eibit. Lib. 5. sum-
ma. l. II. z.

Hæc sunt omnia illa, tam antiquorum,
quam modernorum mysteria, quæ tanquam
notatu dignissima circa hotum trochiscorum
compositionem tradiderunt, quos præcipuum
huius magnæ antidotij, huius inquam magne
theriacæ adeo ab omnibus hactenus comen-

datae & celebratz fundamentū esse diximus.

Cogor equidem fateri, me non satis ad-
missam posse, quod i. qui hactenus in The-
riacis hac vicunq; corrigitanda operam & la-
botem impenderent, errores & defectus istos
non deprehenderint in eis, quæ correc-
tione (tanquam in re maximis momentis) omnes
potius ingeniū neruos, necessaria intenderet
debeuisse, quam aliis se questiunculis de
cinnamomo vero, de opobalamo, de chal-
cite, & similibus huius antidotij ingredien-
tibus inuoluisse.

Hic enim est præcipius rei status, de quo
in posterum nobis agendum erit, ut hoc fun-
damentum, quod imminente minatur rui-
nam, restabilito, pristinus medicamenta splé-
ndor ac virtus, quæ multum defecerunt, mi-
susq; antiquorum elogis respondent, postli-
minio resucentur. Quod propositum nostrum
ad publicum iuvandum solummodo dirigitur,
venuper ante protellit sumus, ne quis nobis
inianis gloriæ aut temeritatis labem im-
pingat.

Solz viperæ magnæ huius antidotij basis
sunt, sicut communis fuit opinio, omnium
caleulo comprobata.

Circa has viperas veteres nihil aliud me-
ditabantur, quam ut inde conficerent tro-
chisci, ea, quæ diximus, methodo, qui in
hoc magno arcano fundamenti seu basis ob-
tinebant locum sicut aliquoties iam à nobis
fatis abunde d' Etum est.

De his ites mouebimus quæstiones, quas
iam in publici commodum, ea qua possumus,
diligentia & fide, soluemus & eventi-
libimus.

Prima est, num lex sit quædam Lesbia,
quæ ineuitabili necessitate nos adstringat
huius vulgari trochiscorum præparationem?

Secunda an nil addendum, nil detrahen-
dum, aut immutandum sit in hodierna tro-
chiscorum illorum præparatione: num vero
in meliorē statu corrige & reformati possint?

Tertia num salu i antiquitatis authorita-
te, dictæ & viperæ debeant, aut possint, in præ-
stantiores alias remediorum formulas, velut
in re

sentias, balsama, confectiones & sales praeparati, quæ sua vi & energia communes illis trochiseos de viperæ in omnibus illis curauit scopis, quibus alias appropriati peribentur, longe lateque supereant.

Illi dubius, ut sopta, exacte & fideliter distillatis, spes nobis certa & indubitate aridet omnib. apertendi viam, non ad unam tantummodo, sed ad varia & diversa Theriacarum genera componenda, quarum effectus admirandi admodum cum optatissimo successu sece prodant aduersus omnis generis venena, vel in corporibus nostris nata vel exhibita & assumpta, vel ab animalium venenatorum ierbis ac mortibus in nobis excitata.

Ad primæ questionis solutionem quod attinet, absurdum est existimare, nobis in compositione theriacæ, necessario configendum esse ad conuentam & vulgarem huiusmodi trochiseorum præparationem, quasi vero viperæ in nullum alium remedioum rsum aptandæ sint, neque vim & efficaciam suam altere exerceat pollunt, quam si in trochiseos redigantur. Cum tam in res longe secus se habeant, vel ipso Galeno teste, qui lib. simpl. 11. & lib. de antid. memorabilem refer historiam de duobus leprosis, quos ipsam operam viperarum, non in trochiseos redactarum, sed vino impositarum, pristinæ valeudimi restitutos fuisse, testis videtur oculatus. Cū enim dictis leprosis, vitam misericordia & æruminosam diu agentibus, ex commiseratione ad mortem ipsi acceleransam, vinum, in quo viperæ easū immersa & mortua fuerat, bibendum offertetur: accidit contra, ut hausto potu oblatu, non tandem eucem ulcerosam, squamosam & foetidam, cum sana & florida permutarent, sed integrum insuper, peste etiamque inde sanitatem recuperarent.

Cutatio hæc, quæ à Galeno citatur, mirabilis admodum, & breuissimo temporis spatio absoluta, solis viperæ vino immersis & emoruis, accepta serenda est, quod vinum veri mensuræ & veluti culicem gerebat, ad efficiendam ex viperæ alexiterii vim & virtutem. Nec refert vacuum ipse integrum manefert

corpo, quia virtus illarum præcipua vino fuit communicata, ex cuius potu si quis commemorati leprosi à lepra, quæ nullis aliis cedit remedis, perfecte libertati remanserunt. Ex quo manifeste evincitur, viperæ nihil minus potest & suos demonstrare effectus, licet neque coctæ, neque in trochiseos sine redactis, hinc neque facile concludiur, legem de hisdem parandis non esse perpetuo necessariam, quandoquidem insignis earundem virtus & alexiterium aliis modis ostentatur.

Antiquitati porro illiusque sequacibus, ut enarratam carnem viperinam in trochiseos effingerent, causa fuit maior (ni fallor) difficultas olim, quam hodie, colligendi eiusmodi animalia. Vnde hoc remedium in magna copia ad aliquot annos referuadum præparate voluerunt, ne toties repetere cogentur eiusdem præparationem. Hinc Galen, summam requiebat industriam, in his recte præparandi & exsecandi, ut integris valentibus viribus adseruari possent ad duos vel tres annos. Sic nostro quoque seculo accidisse legimus, ut loco viperarum, quæ ob inopiam ægre tum haberi poterant, usurpatentur radices tormentinæ & dictamini: Ante paucos annos, inquit Batt. Maratha, vix cognoscabantur viperæ, colliguntur poterant: propria maiorum nostrorum barbaris Medicis secuti, pro illa sumebant tormentillam En dictamnum. Nunc autem adhibito rectæ rationis iudicio, perpendere quælo, quam egregia & præstantia ista foret theriaca, & quam apte hoc ipsi nomen conueniret.

De secunda questione sciendum est, vulgariter illam parandi methodum multa opus habere correctione, aliasque insuper formulas multo præstantiores & viliores, quam in vulgaris illa est, posse dari. Quod perspicue admodum declarabimus omnibus illis, qui temora crassa & nubiloſa, ignorantia catasta, tem mentis oculis: etius intuentur, qui quicunque ingenio minus stupido præ nimis contradicendi studio, antiquis suis somnis modicis propagandis non inherent: quod virtutum hodie adeo communis est, ut multi,

qui haec tenuis in ceteris & umbra conseruerunt, et contaminati videantur. Sed mis-
sis verbis, ad tem ipsum accedamus,

Ostensum est supra, præparationem tro-
chisorum viperinorum considerare in recta
carnium illarum coctione, que fit cum aqua
communi, addito paucō anetho & sale: do-
nec os spissū prompte asellatur à carne: per
quam coctionem virtus illarum prima &
substantia penitus, ni fallor, cum iuscui
confunditur, carnisque vix dimidia pars vel
tantillum solummodo restat. Interim tamen
non nisi caro sumitur ad trochisorum illo-
rum compositionem, cum cœda fuit, inquit
Paulus, ollam ab igne depones, & carnes di-
ligenter à spinis exemptas per se contundas,
nulla iuscū addita parte. Sunt quidam, ut
diximus, qui de eodem patru addunt, quod
tamen nullius momenti estimandum.
Nam posita eius additione, necessario quo-
que panis quantitas ad trochisos efformā-
dos augenda erit, & sic immunitur trochi-
scorum virtus, manebunque illi nihilominus
corruptioni & aciditati contrahendere
multo magis obnoxii, quam si ex sola cat-
ne sine iuscū confecti essent, ut id iam su-
pra anterioriter antiquissimum Medicorum
comprobauimus.

Dic amabo, qualenam præservativum,
conseruatum aut alexiterium erit id, quod
seipsum à corruptione præseruat, nequaquam?
Ad condendum cadaver, & ad id præser-
uandum à vermis & facili corruptione,
nonne adhibetur sal, aloë, myrra, & simili-
ta, qua balsamica virtute prædicta, subiugis
ad diuturnam conseruationem inficiuntur,
ne facile corrupti sint? At trochisci vipe-
ra, nisi alterna & fixa quens illa de uno latere
in alium accederet ventio, & desiccatio,
momentaneam facie incurerent alterna-
tionem & destructionem: vel post ipsam
etiam opeballam insunctionem, quod ipsi
pro solemnī quæ corollatio, ad diuturnio-

Tetr. 4. ser.
1. c. 90.

unteras quicquid pulvrenulent & albex eis
per suum productum est, post dies aliquot linteis
extegito: præforantur enim, sed pumcis
diutius adbaroscant.

Vides ergo, quam imperfecta munillaque
in trochisorum viperatum præparatio: cu-
ius correctionē tribus modis aggrediemur,
in quibus singulis liquido patet, virtutem
& proprietatem viperatum integrum con-
seruant, immo & accrescent angustie: cum in
vulgari illa compositione potius immunia-
tur & dissipetur, ut paulo ante dictum.

Non ideo tamen confuse, sed distincto
quadam ordine, tres enumeratas correccio-
nes & reformatio[n]es proponamus; primam
apprillare libet confecti onem viperinam a-
romaticam. Alteram confectionem viperi-
nam saccharinam: tertiam confectionem
viperinam iuniperinam. Ex quibus conse-
ctionibus tribus tria quoque, si ita videbatur,
trochisorum genera efformari poterint,
isdem fetuatis nominibus: singulorum au-
tem præparationis & compositionis formu-
lae horum nominum rationem plus satis in-
dicabunt.

I. Confec[ti]o viperina aroma- tica.

*1. Carnem de quatuor viperis recens cap-
tis, gregaria via præparata, hoc est, capi-
tibus, caudis & scutis internis abieciis,
optime lotatis cum vino, & in fructu inci-
sam: hanc iudeis in matricam vitreum cap-
pa, super affundendo aqua circa omni ex-
cellentis, & vini canat: vel hydromelius vi-
nosi ana 3. vel yj. vel tantum, quantum ad
irrigandam solummodo dictam carnem suffi-
ciet: his adde*

- Cinnamomi*
- Caryophyllorum*
- Matis*
- Piperis nigri*
- Zingiberis*
- Cubeba*
- Cardamomiana* 3. B.
- Summit. Anethi*
- Hysopi*
- Thymi*

Thymiana p.j.
 Salu communus p.f.
 Sp. Eleæ degemmis
 Pulueris aromatici rofati
 Diambra ana 3.j.

Dein vase clauso, ut nihil expirare possit, pone in Bal. Mar. ad bullendum, & omnia decoque ad ignem luculentissimum per 7. vel 8. horatum spatium, aut donec viperam carnes in liqoitem redactæ videantur. Aperto vase omnia effundantur in patinam argenteam, aut vas terreum vitreum & mundum, ac inde separatis omnibus ossibus, colentur & exprimitur omnia per quam optimæ, quæ cum iuscule sue liquore fere omnia per setaceum transmittuntur. Et hoc modo habebis essentiam, seu integrum & substantificam viperatum virtutem: quæ odoris erit fragrantissimi, & poterit virtutibus rerum aromaticarum imptagnata, quæ balsum sive opobalsami (ab antiquis additi) locum tenent. Materia ex cpiatur alembico apto & capaci cum suo capitulo & recipiente, ut ad ignem bala. vaporosi exquisite preparatur omnis liquor, quem scotum seruabis, & erit summum alexiterii, & aqua theriacalis præstantissima: infundore remanebit gelatina præciosissima: in forma essentie sue exuaci viperarum, & in consistente inter molle & durum media: quæ iam, vel nolla, accedente alia preparatione, vsu apta erit. Hæc statim cum essentie theriacæ ligetibus, ut paulo post dicti sumus, permisceatur: vel etiam (ne omnino communem præparandi formulam fastidio videamus) inde tortinabuntur trochisci, addendo tantum quintam partem amyli probe puluerizatum. Et siccanando distos trochiscos ad ignem lentum hypo-causti, sic trochiscos habebis excellentissimos, qui viperatum virtutem substantificam in se perfecte continebunt, & longissimo tempore, si opus sit, adserubuntur: siquidem spinatum aromatom balsamicorum viribus & armis inducti sunt, locoque communis theriacæ usurpabuntur. Imo vsus illorum erit quoque ad alias nouas theriacarum formulas fabricandas, prout mali, quod

expugnandum est, natura & conditio postulauerit. Nunquam erabit, quicunque in præparandis eius geneis remedius, hoc tam præclaro & certo inniteret fundamento: quemadmodum & hæc viperatum præparatio, quam modo docuimus, revera supra eodem extructa est. In hac enim, nec non in aliis cariorum barum veris ac legitimis præparationibus, p. accipua ac prima huius magni alexiterii basis existit.

Si loco aquæ cinnamoni, vini canariæ, si us hydrocotilis vinous ad enatratam carnauræ viperatum coctionem accipies elixit magnum vitæ à nobis cap. de aquâ descripsum, adhuc longe efficacius & præstantius reddes alexiterium, ita ut opas non sit adde-reatoarea materia, eo quod dictum elixit satis datum sit ipsorum essentissimo & omnibus aliis alexitericis & b. z. sardicis rebus, veluti ex eiusdem compositionis formula clara constabit.

II. Confeccio viperina sachærina.

Accipe carnem de quatuor viperis, frustatim incisam ut supra: hanc impone paucæ magnæ argenteæ, superaffundendo aquam vitæ fortissimam, & perfecte depilegmatam, ut supernaturat & aut 5. digitos: admoto igne cum charta accensa, aqua vitæ flammatum concipiet, sive ardendo viperas coquet, affunde deinceps nouam aquam vitæ, quoties priorem flammatum absumptam persperxeris: affusio vero hæc fiat per ampullam superioris oculis cum collo per quam angusto: alias hæc aqua vitæ iugis flamma apprehensa ardere incipiet. Hæc coctio continuanda est, donec carnes illæ sufficienter coctæ appareant: aquæ vitæ quantitas p. vnius aurei pretio huic viperatum coctioni satis erit. Tandem sic, ut tota aqua vita substantia in ardescat, & consumatur: ceu in ea, quæ optimæ notæ est, pro heque testificata, accidere solet. Si quid incombustibilis superficies liquoris, is viperatum adseribendus est carni, quam (separatis spinæ ossibus) tundas in mortario marimoreo, admiscendo sen-

do sensim proprium liquorem, donec huius opera redigatur in pullem tenuem, & fiat apta, vt per cibrum simul transmitti queat, eamque post ad ignem lentum reducas in extratum. Hæc caro ita præparata, omnia sua substantifica virtute dotata, iam idonea est, vt recipiatur in theriacæ compositionem: neque opus est, iam prius transformare in trochisces, aut aliud quid addere. Sin vero libeat forte trochisces inde effingere, qui longiori temporis spatio crita corruptionis metum adserandi sint, eos paribus cum duabus drachmis gummi diætagacanthi, in mucaginem redacti cum sufficiente quantitate aquæ cinnamomi, mucilagini dictæ adiunctorum carnis huius ita præparata $\frac{3}{4}$ iiii. & $\frac{3}{4}$ vel tres sacchari candi puluerifati; omnibus simul mixtis, confice inde trochisces sue tabellæ, quæ ad lentum calorem exsiccatæ diutissime adseruari poterunt. Commiscebis etiam cum dicta massa ante trochisorum confectionem, oleorum nucis museatae & caryophyllorum ana $\frac{3}{4}$ j. s. siue singulorum guttas xxx,

III. Confœctio viperina iuni-perina.

Tertia præparatio cararum viperarum, quæ sit nulla propterea vitium abolitione, sed potius eiusdem conseruatione & augmentatione, se habet eo, qui sequitur, modo.

Commemorata caro viperina sufficienter imbibatur spiritu salis balsamici, & serum omnium conservatoris, idque vel materiali & crasso tantummodo, carnem dictam sale aspergendo marino, vt vulgo solem vel formoleret & philosophice eandem imbibendo vero allo nitro sulphureo siue spiritu acido solis philosophis cognito, quæ ultima methodus omnium præstantissima, priori illi longe præferenda est.

Hæc caro superao & principali naturæ balsamo sic condita, apposite locetur in cibrum ex ferro factum, & quodam instrumento, siue ex ferro albo, siue ex ligno, siue ex panno cerato inglobato, ita ut facta suffici-

migatione, per prædictum cibrum penetrate possit fumus: sique idem cibum vndique probemunitum, ad prohibendam vel quantulamcunque evaporationem, & ad fumum transuersum id fetientem excipendum. Hoc autem suffimento ita parato.

2. Bac. iuniperi lb j. s.

Bacc. lauri $\frac{3}{4}$ iiii.

Myrrha $\frac{3}{4}$ g.

Caryophyllorum $\frac{3}{4}$ j.

Granorum alkermes

Succini aut Karabes

Benzoini ana $\frac{3}{4}$ b.

Omnibus crasso modo conquassatis & ignitis carbonibus inieclis, fiat suffusus in loco conuenienti, & canibus ter vel quater in die suffumigandis ap o, ipsumque continua ad 4. vel 5. dies, donec suffumigationis perfactionem odor approbauerit.

Quo facto, carnes prædictas inter duas ollulas terreas vitreas, exquisitissime lustratas, ne quid expiret, inclusas mite in futnum, è quo recessus exempta sint panificia, aut qui similis moderato regatur calore: ibi quis sine continetè state, donec tota harum carnis substantia simili cù officiis suis in pulucre redigi possit tenuissimū & subtilissimū, qui substantifica carni virtute nequamquam spoliatus est, vt in communi decoctione rufu renite solet, sed multo auctior & potentior evaderet, spirituum balsamicorum, salis, prædicti suffusus ingredientium accessione.

Hic pretiosissimus puluis ex tam venenissimo animali eductus superat quævis alia alexiteria & alexipharmacæ, siue eo utratis ad compositionem Theriacæ, circa trochisorum confectionem cum pane, quod opus nullius est pretii, C hic enim puluis potest perpetuo conseruari) siue exhibeas eundem contra omnis generis venena, vel in nobis progenita, vel ex quadam ielu aut mortu animalis, vel secus excitata, siue per se ad $\frac{3}{4}$. j. porrigitas, siue inde varia alexipharmacæ, quorum is præcipuum & primarium fundamentum semper erit, compone te.

Sed

Sed quæris, cur de te mihi inexperta au-deam tamen tam fidenter & audacter verba facies? Respondeo, quod propositum nostrum triplici nitatur fundamento, ratione videlicet, experientia, & auctoritate.

Supra audiuitis rationem, cur viperæ & serpentes non tantum in propriis, sed & in a liorum exuisit derrahendis renouandisque vim atque virtutem suam exerceant, qua de causa protam insignibus ac præclaris alexipharmacis haec tenus usurpat fuerunt.

Si igitur trochisci communes ex canibus viperarum parati, virtute sua subtilitate per coctionem illam fere orbati, nihildebet adhuc eximis producunt effectus: non possum mihi non persuadere, quin eundem effectus beneficio nostræ præparatio-nis, quæ viribus & proprietatibus illis non solum conseruandis, sed & augendis, maxime inebribus, longe præstantiores nobilio-res sunt futuri.

Porro ut id confirmemus experientia, eam vidi illustrissimos ille ac vere Princeps Anhaltinus Dominus meus clementissimus, cui hoc dicatum est opus, cuius verba tam dignam amplaque merentur fidem, vt nefas sit, ea in dubium revocare, qui ex solo serpente communi, colubro dicta, puluerem eduxit sine alterius rei additione, sineque magno apparatu solemani aut labioris, contra omnia venena, vel nocentissima & lethifera, certaque & incredibilia huius experientia fecit ac vidi. Hovum insuper fidem confirmauit (vel præsentibus ijsis DD. Laurentio & Lormo illo primario Regis Medico, hoc vero Regnæ, ambobus viis excellētissimis & clarissimis seculi nostri luminiis.) illustrissimus Dux de Bouillon, heros fortissimus ac unus è præcipuis Franciæ nostra. Ducibus, qui audiuisse aiebat, ex illustri ac generosiss. Comite D. Otho, de Solms, in rei veritate ita se habete omnia, quæ modo de hoc serpentum puluere diximus. Item Comes pulueris huius conficiendi artificium tanquam maximum & incomparabile seculū impetravit prædicto Duci de Bouillon, indeque magnam ab eo gratiam le iacu-

rum sperauit. Hicque hand debie est illi idem puluis, de quo loan. Hartmannus Mathematicus in inlyta Marburgensis Academia Professor celeberrimus, ac vir doctissimus, frater & amicus meus intimus, plucos ante menses his ad me scriptis verbis: *Pellicebor, inquit, tibi forsitan breui nonnulla de puluere etiam aliquo magno certe alexipharmaco, contra omnia cuiuscunque generis venenam, videlicet additum oculis meis denique raro eius contra grauissima venenata sublimatis, arsenicis, & napelli, tribus dicitur continuo ab experto Medico assumptorum intra corpus, sed paulo post sine omninoz exhibitu puluere expulsiorum, cum magna & admirabilis admiratione abstinent. Nullum corie venenum tam graue est, quin eo statim abigatur: dignum meherculo omnium Regum & Principum desiderio artificium: est enim prorsus mirabile & proprie diuinum. Et necesse sane, an forsan simile unquam audieris. Sed de eo & ceteris oriquibus paulo post pluta.*

Quod si serpens, vt supra enodauimus, singulis annis, non secus ac vipesæ, exuvias depones, tot tantisque pollear virtutibus, minimum erit dubium, quin illud, vel etiam præstantioribus viperæ sunt prædictæ: de quarum admirandis effectibus omnis antiquitas haec tenus mita scripsisse, palam constat.

Superest, vt adducta veterum auctoritate, exim'um nostrarum confectionum viperinarum splendorem & præstantiam stabiliamus, ostendamusque quantum illæ conueniant cum antiquorū formulis, qui non perpetuo trochiscorum, vilupra præparatorum, sed iufulctorum etiam, saluum & puluerum viperinorum vsum interdum admiserint, & in sequenti bus amplius declarabut.

*Mirabile, (inquit Aetius ex Archigeno) elephantiastis remedium viperarum v-
sus existit. Eas vero hoc modo apparatus e-
dere oportet: primunq[ue] jam amputato ra-
pite & cauda, & detraciti pelli, exemptaque
interiorib[us]. Viscer. b. omnibus, carnem aqua
parabis aut ter lotam in olla instar anguilla-
rum coquito, aqua quæ de sufficiente affusa &*

Tetr. 4 ser.

L. 6. 123.

ole medico cum aneris. & porro. Post suffici-
cientem dein de cocturam iuscum moderato
fate conditatur, atque ita agro in Sole defiden-
ti exhalat, capite tamen probe velato.

Si iuscum carnium viperatum simplex,
eui ex omnibus cardiacis roborantibus &
bezordicis simplicibus non nisi anerum &
portum additur, quodq; plus coniuncte ster-
lis & retollacea aqua, quam vallis & efficac-
eis essentia, nihilominus tanti astutum
fuit ab antiquis, ut aduersus lepram, affectu
grauiissimum & incurabilem, id conducere
oines uno ore affirmarent. Quid dicimus
de primis duabus nostris confessionibus vi-
perinis, que abh; nihil sunt, quā vera quinta
essentia, sive extractum, totius virtutis sub-
stantifex, ipecatum?

Cucus igitur est, quisquis non primo
statim intuitu videbit, quantum haec duo in-
te: se, d: stet: remediamentis insuper caligi-
ne, iudicioque depravata laborabit, quicun
que pari efficienzia virtutique gradu mo-
duloque eadem metietur. Idem enim esset,
ac si vellet iuscum insipidum, quod non
nisi puram putam aquam redoleret, aqua
nutriendi lance libata cum optimo quadam
restaurante & consummato, aut quadam gel-
atina deliciatissima, & summa nutriendi vi
predia.

Qui etiam video ipsum momum, hic
piscet taciturniorem, ad priores duas confe-
ssiones meas proflui obnubescere easque
vel propria vietiis confessione efficaciores &
excellentes iudicare, quam funplex eius-
modi iuscum crasso modo, iuxta Actu de-
scriptionem coctum. Contra vero nonnullos
dispicio, insulso risu ludibriisque excipere
tertiam meam confessionem iuniperinam
a scellata, quasi ea nihil aliud sit, quam eas
viperarū salta, infumata, exsiccatā, & velut
calcinata, & in puluerem vel cineres reda-
cta, idque vel ignis, quires humore suo pri-
migenio spoliata, & sic omnem agendi po-
tentiam ac fuscitatem in ipsis corruptum aut
aboleat. Quibus obiectiōibus nec non alius
similibus alibiā copiose à nobis fuit sa-
disfactum.

Sed vt omis̄is longis ambagibus, intra
præparationis viperarum cancellis nos con-
tineamus, ipsi interim respondeamus, & ad
confimationem illorum, quæ diximus, tam
auctoritatis, quā exempla ab antiquis, qui
iisdem remediorum præparationibus vi-
suat, sumpta, in medium proferamus. De
quorum utriusque præstantia & utilitate
ipsum iudicemus, ut ferre poteremus.

Antiqui usurpabant viperas sales, qui Dio-
scordis tempore iam in via erant, ut per ea,
quæ lib. 2. cap. scriptis, detinimur.

Later Grecos logo tempore post Diosco-
ridem fuse admodum de ratione eiusmodi
sales præparandi tractat Galenus, & post il-
lum Egineta libr. 7. de rem. e. II. omnium
autem exactissime de iisdem scribit Aetius.

In pauca verba contraham modum, quæ Tetr. 4. ser.
traducti sales eiusmodi præparandi, qui tot i.e. 97.
se recipiunt ingredientia ac ipsam the-
nica.

Accipiebant autem quatuor viperas, re-
cens captas, hoc est, refeueratas tantum ad v-
num, vel ad sumnum duos dies, quæ vias
imposebant olīz magna mundatæ ex op-
ma terra factæ: super has in momento imp-
ciebant salis ammoniaci, aut salis albi com-
muni lib. xx. hancque primam peticiebant
operario em tempore matutino, quo dictæ
viperæ tardiores esse solent ad motum: Dein
viperæ hoc salis pondere oppressis, adcie-
bant past illos, quos parabant ex seqq. in ma-
gia dosi, hoc est, aliquotlibet unū pondo.
Sunt autem ea.

Gentiana

Arabis bia rotunda

Centaurium minus

Cardamomum

Marrubium

Scordium

Apium

Chamadrys

Semen ruta domesticæ

Et addito melle ex eis quinque vel sex pa-
stillis concinabant, & rna cum sale super-
iniciebant: his insuper addebant quinque
fellyas prægādes recenter in minuta frustula
diffe-

dissectas: & post enumeratos pastillos & scyllas adhuc superindebant salis communis alb. lib. xx. Quo facto ollam optimè occludebant operculo, in quo tria erant spiracula, eamque fortinsecus probe vindicauerat, ut ignem fortius sustinere possent, fumum imponebant: & successo igne matemiam gradatim fovebant, tandemque flammas vehementissime vrebant. Fumus, qui multus, caliginosus & turbatur, primum per spiracula operculi exhibet, signum paphis erat, quod iugis iam ageret in viperas: & tunc summa dil gentia cauebant, ne ab eodem, quem venenatum indicabant, inficerentur. Tandem cum obseruassent, & et eadem operculi foramina flammam lucidam & claram exire, perfecitæ viperarum vitionis adiuvium augurabantur. Hoc peracto, gneque paulatim extincto vaseque per 24. horas refungeato, materiam illam in cincos redactam, & tenuissime tritam per cribrum transmitten-
bant, denro addendo

Semen ruta
Grana jumperi
Sem. faenicals
Coriandrum
Menthana

Piper longum etiam in magna copia.
Et similia alia simplicia, quorum plurima pars ingrediuntur Theriacæ compositionem. Onibus probe invicem mixtis & cibritatis, sicut & puluis vel potius cinis aut sal, & sicut eum nominabant salem theriacalem: nec certe immerito: salis enim ammoniacæ, vel salis communis quadraginta addicabant libras, ut ex descriptione illa & deinceps licet.

E totum salium theriacalium mysterium antiquorum, in quibus tamen patet nondis Galenus peculiare sibi reservabat secretum: viperas enim vias non exurebat (fortassis ex metu, ne inde malignum quendam vaporum attraheret) sed pastillos ex eis factos, quales theriaca excipit, cum reliquis, quæ calcinari debebant, admiscebat.

Ego vero inquit Galenus, hostias ipsas non exuro, sed pastillos ex ipsis, quorum confectionem in theriaca doceui, reliqui, quæ cum be-

fluis vrbuntur admiscerò, & semel exuro, quo eam, quam in se habet amaritudinem, per exustionem abicit: tantam autem pastillorum minjuram adiutorio, quantum coniectura esseque p. sum, quatuor numero viperas excipere, & Jane tales vere opt mi euerteret, ut ipso qui neq; exustione cineraria restulerint saporem, neque nigrum calorem, sed & ob qualitatem usui gratissimi fuerint facti & assenti efficaciorum virtutem & praefariantiam.

His verbis ultimis manente Galenus probat calcinatiois beneficio, & perparum trochisticos & gustu gratiiores, & efficacia praefaciatores evadere, ita ut opinionem illorum, qui incognita causa adeo critice impugnant calcinatioinem, & innatam rei temperiem & proprietatem eadem corrupti oblitate nimis contemnunt, funditus evenerat. Sed videamus, quæcūq; circa hanc tractat. de viperarum sale ac calcinatione quam aperte quoq; ùdiam censorum opinioni Aetius non solum aduersetur, sed eandem etiam tanquam frivolam expungendum proflus repudiando dicatque. Act. tetr. 4-7. serm. 11. 6. 9. 7

in hæc verba scribit: *Quanquam sint qui eorum auxiliarem potentiam penitus negent, per exustionem dissipari affirmantes ferarum facilitatem. Ego vero accere ausim (addit Aetius) eandem quidem potentiam cum theriaca sales non habere, non tamen eorum vim per ignem erire, tam multa sint, qua per ignis familiaritatem meliora redditia conficiuntur, & lus est aurum, calcis & similia. Viperæ enim integræ & vela intiore & maligna vim per exustionem depontunt: temperamentum vero anzidiare & symmetridas igne sumunt.*

Aetius igitur hæc intentia de calcinatione & salibus theriacalibus prolata, con-

firmat confectionem meam viperina, iu-

nigenam, in qua viperas calcino, & in pulu-

uerem redigo, qui deinde puluis sive cinis à

me ægis præbeatur pro summo alexiterio,

non lecus ac sales theriacaes, qui à veteribus,

ad eandem vim exibebantur. Sed confide-

ret, amabo, & equus lector & accuratest: pau-

lo mentis agitacione secum percoluant diffe-

rentiam inter vipearum prepara-

rationem, inter veriusque ingredientium mixtionem, cōpositionis progressum, gnis gradus, & quascumq; alias operationum circūstans. Probe, inquam, & diligenter consideret hæc omnia benevolus lector, & sano incorrupto prolate iudicio, tandem decernat, vtrā sit præstantior & utilior, antiquorumne, an vero nostra? At, vt totum negotium penitus intelligatur, omnia minutius examinentur.

Antiqui accipiebant numero quatuor viperas vivas, abiectis neque capite neq; cauda, (in quibus tamen partibus latere ajunt venenatam illarum vim maximam) nos nō rancun has partes, sed eum & viscera interna insuper seeinemus: reliqua in frustula discedimus, cum vino exquisite lauamus, qua p̄paratione prima (qua non multum abest à trochisorum de viperis cōfectione) nos horrida & inconuenienti illa bestiarum vivatuum exultione supersedemus, nec in periculo illo, quod ab ipsa venenata infecione erat timendum, versamur, sicut veteres, qui cogebantur obturare narēs, & fibi à mal gnis vaporibus, qui inter calcinādum exhalabant, & venenata sua qualitate infectionis periculum minabantur, præcautere: veluti ipsimet suis scriptis palam profiteretur.

Ad quatuor numero viperas antiqui adiciebant salis ammoniaci, aut salis marini albi, & p̄parati libras quadraginta. Monstroſa hæc salis quantitas & additio ad tam exiguum viperatum numerum, que ad summum ad tres vel quatuor vñcas tantum cineris aut salis viperini reducuntur, (in quo tamen sale omnis fundamenti cardo vertitur) hæc immensa, inquam, salis communis quantitas, que non nisi confusam & ineptā misturam redolet, me cogit, ut antequam ad instituti examinis calcem perueniam, confessim nunc & clare ostendam, huius mixtio nis atq; compoſitio modum adeo mancum ac mutilem esse, vt in eo vix illa metathodus, mensura ac ratio appareat.

Nos contra viptas condimus spiritu salis, aut tanta salis quantitate easdem asper-

gitimus, quantam ipsam ad conditram suam & conseruationem capete possunt. Et loco gentianæ, aristolochiæ, centaureæ, cardamomi, rute, & caliorum simpliciæ in magna dosi addendorum, & cum viperis simul incinerandorum, nec non eorum, que neque incinerata, neque calcinata in magna insuper dosi adduntur: veluti sunt baccæ iuri, piper, zingiber, &c. Loco horum omnia iniquam, que ob materialem nimis & etiā faam substantiam & efficaciam per quam exiguum nulli alteri vñci esse possunt, quam vt paucissimi huius cineris è quatuor tantum viperis educti, vim & virtutem obtundant & reprimant: nos eas insumamus, & condimus solo spiritu quotundam simplicium balſamica virtute abundantium, & ita non solum in suo statu conſuetum priſtinam illarum viperarum virtutem, sed illā insuper hoc spirituali ac formalī attifico, nō vero crassa quadam, corporali & materiali mixtura augemus.

Quod ad ignis gradus attinet, illi peccat in excessu, partesque mercuriales & sulphuratas ignis violentia dissipant, ita vt sub magna cinerum confusa mole paucissima tantum salis quantitas, in quo tamen præcipua agend: vis & facultas ineficit, remaneat. Ego vero cōtra adhibeo ignem lentissimum, qui actiua illa substantia illæſa, humorem tantum passuum, excrementum & corruptilem exsiccat & consumit, adeo vt viperæ hac ratione in puluerem redactæ integris valentibusque vñribus diutius ac rectius conseruiti queant.

Videamus interim, quam insignes & admirandas virtutes antiqui enumeratis suis galibus theriacalibus crasso hoc modo p̄paratis tribuant.

Proprieſtas salium theriacalium secundum Aetium.

Proprieſtas salium theriacalium secundum Aetium, scribit Aetius, in affilio. Antiquos, nibus cutis curandus sales theriacales commē- tēr. 4. ser. dantur, cuius generū sunt leuce, lepra, impo- tigo, elphantiasis, albos, sebæ, desflumū capillorum. Huiusmodi enim cutis virtus confitit delect. Et acria recrementa subter cu- tem redundantis optime discutient.

Suffusiones incipientes & nondum conge-
latas egregie dissoluunt.

Purgationes item lunares propter obtura-
tionem aliquam, aut sanguine cætionem
superficiali, itidem etiam largum & im-
periosum mensium defluxum solvent.

Quisquis eos sales pressus perit omnes ve-
norum & virus iaculantum bestiarum
infidias euincit: neq; etiam cum infestis fue-
rit, & postea statim sales accepitis pericu-
lum incurret.

Præstat & pestilentis constitutione instan-
tes, ad auxiliare hoc, & malo depuriorum
pharmacum confugera. Morborum præterea
omnium Medicis sales existunt, maximet amē-
orum, qui in venibus existunt: lapides enim
in eis atterunt, & plane tenes, mordaces re-
stituunt.

Vertigini, dolori capitis inueterato, mor-
boque comitiali, nulla alia consimilis medela
exhiberi potest.

Arquato morbo diuurno laborantes, coli-
ci, spleniti, hydropici per eos sanantur.

Tabidos idem minifice ad bonam corporis
habititudinem reducunt.

Exolutos à languore perfecte renuiscere fa-
ciunt: seò namque (dicit Aetius) ploramus
membris resolutos per ipsos sanatos.

Ad podagram maxime incipientem, & ad
omnes articularii morbo affectos, unquam hoc
edulium contrâdilatum esse videatur.

Quartanis diuurnis & atrabilariis af-
fettiibus omnibus conducent.

Eneant omne lumbricorum genus.

In summa, nullus fecit est moribus, quan-
tumvis deploratissimus, qui non edometur
his salibus: tot tamque mirabiles illis ad-
scribuntur effectus: miror quod tam preclা-
xi remedii vsus iam quasi è memoria homi-
num deletus & prolsus sepultus evanescit.

Si p̄æterea scire desideras dosim, ac ho-
ram idem remedium exhibendi, quae sa-
ponis suauitate p̄ædictum sit, vide quid sub-
iungat idem Aetius: Lices autem (inquit) tu
in prando, tum in cœno oī salibus vñ, cum
quibuscunq; edulis eos accipere velis, neque
vlera ad eorum acceptioñ pronoscere oportet:

tanta enim ijsis infista suauitas est, vt magis
voluptatis gratia eos confectis quis dicere pos-
sit. Lices igitur usq; ad tria coctilaria per
diem ex eo sumere, maxime si cibis prius et
ventre sit bene collus. Qui enim eos accipit illi-
concoquunt melius, & cibi appetentiores sint,
floridius etiam corpus habent, & sensus om-
nes vegetores.

Huiusmodi insignes & admirandi effec-
tus istorum salium antiquorum, neq; à Sa-
le matino, vel ammoniaco torrefacto, neq;
à cineribus aliorū simpliciū, ex quib; cōpo-
nuntur, proficiuntur polliuntur: restat itaq; ut ac-
cepti fetidi sint viperarū cinerib; Quod si
figitur in tam exigua quantitate, respectu a-
liorū ingredientiū, quæ illam millecupo fe-
re exuperant, enarrati cineres tā eximios ni-
hilominos effectus ostentant: quid de no-
stro dicemus solo & simplici viperarum pul-
uere, qui antiquorum sales millecupo vir-
tuū dono, lōge lateq; possit se relinquer? Sed
dicit aliquis, vñiam compiobatos esse veter-
um sales, de meo aut simplici puluere id af-
firmari non posse. Cui obiectioñi solum op-
pono serpenti puluerē, qui sine alterius rei
comitacione tā mirabiles edit effectus aduer-
sus maxima cuiuscunq; generis venena: neq;
res caret autoritate & exemplis. Veteres e-
nim ipsi, in curatione grauissimotū morbo-
rū, vñ sunt viperis exsiccatis, & in puluerē ci-
tra admixionē alterius rei redactis. Quidē
scribit Aetius, p̄æcit lib. & cap. viperas totas
extendunt & succant, posteaq; terunt, ac ens
in posu cōtra morbi articulare exhibet, &c.

Hac authoritatum & exemplorum serie,
vt nihil dicant de argumentis & rationibus
insuper alia, plus satis demonstratum esse
existimo, confectionem nostram Iuniperi-
nam, in formam pulueris redactam, ell. na-
ximum & excellentissimum alexiterium,
quod virtute sua cæteris omnibus, ipsisque
salibus theriacibus antiquorum, multis
p̄æcurat paralangis: si per examen &
comparacionem, inter virtusque compo-
sitionis operationes præcipuas factam,
manifeste diluet. Reformatus et
iam paulo post suo loco sales theriacales,
ipsisque

ipsaque ex languenti & sterili cinere in medicamentum efficax & viuscum resuscitabimur, pristinoque antiquitatis splendori & honoris restituemus.

Viperarum
essentia. at-
cunum tin-
ctura.

At essentia viperarum cum spiritu terebinthinae parata, & à nobis in Sclopentario nostro ante 30. fere annos descripta: Item a cauam viperarum cum solo spiritu balsamico sulphureo, vegetatio naturae paratum, sunt duo remedia, quæ ceteris omnibus multiplici nomine supereruntur.

His vero coactis longe prælucet viperatum tintura, quæ inter cetera opera mirabilia, quæ ex viperis educuntur, facile primum occupat locum, sed longissimo tempore opus est ad eius præparationem.

Posic quidem affirmare, me illam vidisse, præparasse vero minime: Quidam enim vir doctus, & Medicus eruditus ciuitatis Solodurensis in Helvetia, ubi Gallæ legatus commorari solet, me primum in hunc notiam introduxit, hoc est, mihi incluam hanc vidēdâ obiulit, quæ rubicunda e- at, clara & pellucida, rubini instar, odorisque suauissimi. Sed de his plura alibi me dictatum fore confido.

Hæc inclutura tamen, quasi accenso quodam lumine, viam mihi præmonstravit ad veram & legitimum viperatum præparacionem eruendam, quamvis alias ratio & methodus easdem in essentias reducendi, mihi iam à triginta quinque fere annis impedita sit à Guinterio Andernaco, Medico tum temporis Argentinei celebrissimo, quem pro mirabilis & singulari hoc alexiterio, vicepsim arcani ratti, & Laudani mei participem reddidi.

Quæc viperatum essentiam, vt iam supra diximus, descriptam inuenies in Sclopentario meo, ex quo eadem transcriptam habet VVeckerus in suo Antidot. Gen. lib. 2. sect. 18. fol. 694.

Hic reprehensione quadam haud immittito digni videri possumus, quod in primo ordine huius Theriacæ, in trochiscis videlicet examinandis paulo diutius immortati sumus, sed quia iidem primaria basis vicem

subministrant in hac magna antidoto, singula in eotundem correctione minutius discutienda, atque enucleanda necessario fuisse statuimus. Quod, quequid sit, benevolus lector & qui bonique consuleret, in examinandi contingendisque ceteris brevioribus erit. Pergamus igitur nunc ad secundum.

In secundo itaque ordine solum opium Opii casti-examinandum venit, quod in Theriacæ gatio & compositione primum, post viperatum utrōq; reformatio-

chis, obtinet locum. A sola sua energia, genitrix, hoc est, tranquillum vocant: Ex eius enim vsu partibus conciliatur quietes, proinde in summis & præcipuis antiquorum antidotis, quæ ad diversos affectus summe laudantur, opium inter prima ingredientia semper relatum repertitur. Panca enim sunt mortbi, qui non simul complicantur vel arduibus, vel inflammationibus, vel inquietudinibus, commotionibus, languoribus, oppressionibus, vigiliis, defluxionibus, vel variis generis doloribus capitis, pectoris, ventriculi, ventris, vel cuiuscunque alterius partis, ad quorum omnia symptomatum ferociam compescendam opium specificam & peculiarem quandam habet proprietatem, qua vel unum ex his symptomatis ferocissim, vel plura cum malo conuncta, simul, cum admirabilis astutiam & ipsorum agrotum admittitione evincit ac subigit. Unde saperne uno in eiusmodi casibus, tam micandos sanationum effectus prodere videmus theriacam, mithridatiū, antidotos Eldæ, Andiani & similes, quæ opium excipiunt. Aetius verba faciens de viribus ac proprietatibus confectionis de pectoria, quam nonnulli, ut diximus, theriacis annumerant, & in qua opium non prætermittitur, hæc subiungit. Verum somnum tamdiu detinet quoniam pharmacum penetravit, & causas dolorum dissipuerit. Et saxe multi ex agris à sonno surrexerunt, adeo coquondi facultate præstantes, ut oblitis sint, an unquam aliud à principio doluerint.

Opium ba-
sis, & fundamenti locum obiae vel in scle- rum antide-
cisimis ac præstantissimis quibusvis anti-tororum.
dotis,

dotis, quibus nomina superbiore & significatiōne, que singularēs & stupendūs in grauitatē depeleantur mortis, illatum veint indices, effectus prodēt, imploierunt.

Huiusmodi est antidotus *agoracis*: ab ipsi dicta, eo, quod ipse digna grata refertur non posuit.

Antidotus *heros*, quasi diuinum manus conferens.

Antidotus *heros*, sic appellata ob immensam eius efficaciam, quod indicatur proximodū suo viu homines reddere immortales.

Antidotus *heros*, hoc est ad multos affectus accommodata.

Antidotus *heros*, à concordi & convenienti efficacia ad affectus, quibus est definitus, curandos.

Antidotus *heros* quasi selecta.

Antidotus *heros*, id est, salutaris.

Antidotus *heros*, sic nuncupata ab omnī medela efficacia.

Antidotus *heros*, ita dicta ob eius præstantiam, quod tenet sit sumptuosa, nec mediocrem pecunia collectonem exigit.

Antidotus sanitas, & antidotus mysterium, ita nominata ab admirabili virtutisque esse etiā sanitate perditā restituenda, & integra conservanda.

Illi etiam huc usque progressi sunt, ut nam ex antidotis suis *heros*, quasi patem Deo vim obtineat, appellare non erubuerint, quod sane non caret summa blasphemia.

Si hic omnes antidotis, in quibus opium principale est fundamentum, enumerarem, nunquam datur finis. In Myrtis vitta & vaginta eiusmodi habentur, è quarum numero selectiores tantum & nominum superciliosi splendores excerptissimae. Si illarū compositionis inspeximus, maximam ea rursum partem, tantum theriacas esse intelleges, hoc est, complicitas ex variis simplicibus & lesaciendis facultate prædictis, & ex qualib[us] plerique parte sulphor, euphorbiū, & similia ingredientia non excluduntur, ita ut facile apparet, præcipuos illorum anti-

dotorum effectus in sedandis illis vehementissimis morbis & tempestatibus naturæ, quales sunt omnis generis inquietudines, cataris, dolores, languores, & similia grauissima symptomata, veri & consolante, nec huic modi vim & proprietatem enarratarum antidotorum aliuscū depondere, quam ab opii virtute soporifera & narcotica, & specifica ad omnem spirituum exagitacionem, magnamque humorum commotionem & seditionem compescendam atque sedandum. Vnde pæclarū illi & ex misericordia Theriacæ effictus, quam à quibus inductione tranquillam appellantur (ut tam diximus) nullam aliam, quam ab eodem opio mutuantur originem atq[ue] virtutem. Quod ita esse velez ipsius Theriacæ examinazione colligitur. Nam si bona est, purgantium medicamentorum effectum & actionem impedit: si ineficax, contra. Sin valida & Nota præviro efficax fuerit, inquit Acrius, purgatio sanctorum themen minime fieri permittit sua vi exuperans riacam pharmaci purgativi facultatem. Si vero aque purgetur homo, velut si antidotum non accepte, manifestum fit eam Theriacam innundari & exirem esse, ut que retinet non potius purgativi medicamentis fluxum.

Quemadmodum enim videmus, pleraq[ue] remedia opiatika, & præcipue quodlibet laudanum (ut appellant) cum opio rite paratum, ab eodem vim habere, & virtutem sustendi & inhibendi quameunque superpurgationem, sive arte, sive natura irritatam: sic quoque eadem vim & energiam in Theriacā eidem solo opio acceptam ferent, iam esse merito iudicamus. E quibus sane cilibet considerandam relinquo huius ingredientis excellētiā & præstantiam fraterim.

Sed notandum est, opium h[ab]et in quintam essentiam redactum longe aliam meliorem præparationem in laudano, quam in Theriacā assiqui & obtinere: & quam caſam non opus habet longiori fermentatione, aut tempore protractione. Laudani enim virus statim post præparationem circa viuum periculum concedit: contra vero Theriaca

riaca ad sui fermentationem nos aliquot septimanarum, sed plurimum mensium, immo annorum spatium requirit, antequam tuta & usui apta evadat. Cuius rei causa solum opio tribuenda est, quod crudum solum modo, & absque illo præparationis artificio addatur. Si enim cetera totius compositionis simplicia, vel quodlibet per se, vel pluta inter se in unicem mixta consideres: non occurret vilum, quod non statim quoquis tempore usupari possit, excepto unico opio, quod solum indigetur in causa est, cui Theriacæ usus in tam longum tempus protrahendus sit, & eousque exspectandum, donec idem opium rite fermentationis, decoctum, de purum, & noxio suo, & perniciose sulphure spoliatum fuerit, quod temporeis spatium sit: longum.

Tetr. 4. ser. est. Nam, (vt scribit Actius de Theriacæ usu loquens) tempore ad concoctionem non modico usus opus habet, quo matuera usui antidotus fiat, & insue concessetur, vi plurimum vero per daudem mensum tempus coadunatur & concessitur: Et Aegina circa Lib. 7. de re idem propositum sic ait: Usus ipsius est, si med. cap. 11. res urgeat in mortis à bestiis venenatis, & iu, qui venenum acceperant, post septimum à præparatione annum.

Opium itaque indiget reformatione, que non in sola temporeis illa longitudine & usus dilatatione, sed in vera & legitima eius præparatione consistit. Deplorandus enim error est, nobili huius Alexipharmaci compositioni in tam magna, trium sellie, unciarum dosi admisere tantum venenum, quale opium, crudum & minus præparatum esse constat, quod paucorum granorum pondere, vita spiritum suffocat & extinguit, & letheum & rumque somnum, hoc est, mortem ipsam inducit, sicut id selenumero continget solet. At contra, si illud recte præparatum fuerit, quod paucis horis & facilissimo negotio fieri potest, ex noxio innoxium, & ex perniciose lethifero, soporiferoque veneno, utile & usui sicutum anodynū reddetur, quod instaurabit & sedabit spiritus perturbatos & nimis in natura exagitatos, & quisque suauem & dulcem induceret que-

rem. Præparatio huius essentiaz opii tanquam summa necessaria docebitur cap. sequenti, ubi de antidotis opiatricis tractabimus: neque adeo leuis haec in theriacæ censenda est correctione & reformatio, sicuti qui quis facile colligere poterat.

Cetera huius secundi ordinis ingrediencia, qualia sunt crocus, terra sigillata, acacia, hypocrateis, & gummis Arabicum intacta relinquimus, quia noxia non sunt, licet velut in preparatione adiecta fuerint. Sed ut obiter tantum dicam, in croci essentia loage efficacior inest anodyna facultas, quana in tota eius corpore amole. Ad theriacæ recto compositionem evendum vel præparare, vel non præparare, perinde erit cuiuslibet.

De tertia ingredientium classe, que sub secundis compleatur radices, folia, comas, flores, & semina diuersorum simplicium, que omnia propemodum calida, bezoardica & corroborantia, vulgo in puluerem solummodo rediguntur, & circa aliam præparationem inuicem miscentur, constitui (propter Avicennias quoddam) nihil in his omnibus in uirate vel d minorere. Nam sic iusmodi simplicia crassis & vulgaris modo adhibita minoris sunt efficacie, quam eorumdem extracta, minus etiam nocebunt, eti in crassis sua substantia, in theriacæ compositionem recepta fuerint.

Eadem sententiam ferre licet de ingredientibus & simplicibus, que sub quarta continentur classe, de aromatis videlicet: neconon de iis, que sub quinta, nempe de lachrymis sulphureis, que in oleo terebinthinae dissoluunt adhuc multo efficaciores redduntur, sicut id à quibusdam iam animalibus obseruatumque ante me fuit.

De quinta classis prioribus tribus gumi, oponantur nimis, lagapeno & galbano, sciendum est, ea esse natura aqueæ, & plerumque in se continere impuram, terrestremque substantiam. Ut autem exacte depurantur, & validiorē attenuandi ac disoluendi vim acquirant, imprimis expedit,

Tertii ordinis ingredientia author incorrecta (eariis de causis) prætergreditur.

Nec non ea qua quarto quinto continentur ordine.

modo vulgaris, qui pene omnibus hodie visitatus praeparare, hoc est, in acetum fortii dissoluere, & per eribrum transmittere, & ita dissoluta, traicta & praeparata theriaca ad misericordia.

Obiter dicemus, præ ceteris collectivis, quorum opera gumi caliginosum, & ipsi etiam succi venenati contiguntur, secundum (quod inter omnia venerabilis proxime ad virtuoles) naturam accedit) facile primas tenet, quod sepius iam monimus, nec temperare nobis possumus, quo idem iterum atq[ue] iterum mox emamus. Acetum per seipsum, fragilare est remedium aduersus ictus serpentum, etiam istorum venenatissimum, quales sunt aspides, et testarior. Celsus lib. 6. cap. 27. qui de variis praestantibus remedis contra omnes serpentum ictus in genere differens, tandem hæc in specie subiungit verba. *Hæc aduersus omnes ictus communia sunt:* Vnde tamen ipse docuit, cum quem ictus percussus, acutum potius bibere debere, quod demonstrasse dicitur casus cuiusdam patris, qui cum ab hac ictus esset, & partim ob ipsum turbatus, partim ob immodicos effusus fisi premeratur, a locis feciit alium humorum non reperiens, acetum, quod forte secum habebat, ebibit & liberatus est. Credo (addit.) licet id refrigerandi vim habeat, tamen habet etiam dissipandi, quo sit, ut terra reversa eo spisset. Eadem ergo ut verisimile est quoq[ue] humoris ab eo discenti, & sic dari faciantur.

Tantum examinanda adhuc restat chalcis. Hæc autem non adeo multas perdernas horas in seruulosa illa inquisitione, quam antiqvorum fuerit chalcis. Qualis, qualis fuerit, manifeste constat, illa in numeratam fuisse in remedii crestante inducentibus, & ventribus cum magna adfudione. Quod cum ita sit, clare patet, magnum admodum similitudinis familiaritatem esse inter chal-

De Chalcis- citidem, myrin & Sotio. Galenus ipse meti-
tide nota- tetur, se mutuam horum transmutationem
da. sapienter obseruasse. Nonnulli recentiorum nihil ferre determinatis statuunt inter chalcidem & calcanthum, seu virtiolum, & hinc imptropicæ appellant emplastrum diachalci-

teos, quod verius diachalatum noncupandum era. In theriacæ descriptione quidam hodie loco chalcidæ recipiunt calcanthum album igne calcinatum, & in colchotæ redactum, ex quo partem rubicundiori colore tintam sanguineum. Si potius illi studiosius perueniatur selectissimum quoddam virtiolum Hungaricum, Romanum aut Cyprium, quo praestabilius nihil est ad hoc opus, indeque elicerent sulphur dulce, quod verum anodynun & narcoticum, ceteris quibuscumque, ipsique adeo opio longe precellit, non ex ingerendis entium numero tamquam magis nocuunt excludetur, sed secundum potius classi annumeratum, vel ipsi etiam opio praefere non extimetur. Huius sulphuris extrahendi modus perspectus est plerique Hermetici: cum vero id basim sustineat in meo Nepenthe, secretorum meorum facile primo, id mihi refutuo, neq[ue] vero propterea mihi sufficiens relim: quandoquidem in pluribus aliis iam abunde tibi satisfecimus: adeo & vel hoc nomine plutimum nabis debeat gratiam, nisi omnium in gradus.

Si compositioni (loco virtiolis calcinati) spiritus aciduli & excellenter ab eodem educati, additæ res multis melius procedet & ipsam praeditæ antidoti fermentatione, tanquam maxime necessariam, plurimum promouebit.

Quod ad thabarbarem & agaricum attinet, parum referit, siue addantur, siue non: nam adeo opitosus hic est corundem visus, ut iam supra enodauimus.

Vt igitur utilitas quedam emergat ex fusione & exquisitiōni nostro examine, superest, ut nunc describamus quasdam theriacarum formulæ diversorum generum, tam profimere mediocritisque conditionis hominibus, quam pro summis principibus ac monachis, quorum salus ac vita conservatio longe canor ac pretiosior habenda est, quam ceterorum omnium. Ut autem constet, nos antiquitatem, ea, qua decet, obseruantia, reuertentes percoleat, eiusdem testigia in prima hæc descriptione sequentur: non omni-

Theriaca-
rum formu-
la faciūdum
auctoreum.

bus, nisi forte ab eadem paulo discedendum nobis fuerit, ob pauca quædam, quæ vel omnium iudicio necessariam sibi exposcent reformationem.

I. Reformatio Theriacæ, vulgari proxime respondens, & eadem paratu facilior.

- T.** *Trochise facula scylla*
Trochise confecta. viperina aromat.
Trochise. hedychroiana 3 ij.
Effentia opus 3 ij.
Croci
Terra Lemniana 3 vj.
Hypocistida
Acacia
Gummi Arabica ana 3 j. f.
Succinique russa 3 j. f.
Myrra
Thuris masculi
Syracus calaminea
Terebinthina veneta ana 3 vj.

Hæc sunt ingredientia trium primarum classium cum eadem deis quam Andromachus in communis illa descriptione adhibuit. Preparationes tam trochiscorum, quos faculam scyllæ appellamus, quam confecta. viperina aromatica tam docuimus. Modum autem effentiarum opii piz parandæ capite sequenti edocebimus.

Pulueriflanta subtilissime puluerisentur, & per cubum tunc iacentur, huique pulueres omnes inducunt proba mixti iniiciantur in mortarium marmoreum, addendo

Effentiam opij, in mellitam confitentiam redactam

Terebinthnam

Hypocheir.

& Acaciam.

quæ omnia cum pulueribus permixta in vnum corpus redigantur, & paulatim perfundantur hydromelite vino, aut vino malatico: optime terendo in mortario cum pistillolio, donec omnia in liquidorem suum conseruentur redacta fuerint. His in mortarium siccæ vas aliud capax impositus,

inque mortario perquam exacte cum eodē hydromelite vino solo, ne quid materiæ in eo residuaret, contulit adde simplicium sexu ordinis, videlicet

- Sagapent 3 f.*
Opopanax
Galbaniana 3 ij.

quæ d' flotulari gruis in aceto rosato, transm. tenda sunt per setaceum iuxta communem iurum. Quæ vero separata tenet in imputitate, pondus immunitur, paulo plus de us addes, donec cundem pondens gradum attingis. Callotrem & biumen ludaicum dissoluenda sunt in vino albo, & trahienda per setaceum, de quibus singulis accipienda erat duæ drachmarum. Hæc omnia in vas rectrum, quo cætera conteneriuntur, intulaniur, & loco drachmarum 4. chalcidis, adde oiel vel spiritus vitrioli feniunciam: quo promptius procedat omnium fermentatio: & loco opoballami, olei molchartæ 3 j. f. Vase clauso cum subere vel cera hispanica, omnia cingerantur in balaustre calido per 3 aut 4. dies lateræ hæc, qua sequuntur, iecolum in puluerem redigenda sunt, nempe

- Iris Florentina 3 j. f.*
Zedoaria
Coffea lignea vera
Iuncus odoratus
Pentaphyllo
Calami aromaticei
Valeriana ana 3 vj.
Gentiana 3 f.
Aristolochia rotunda 3 ij.

Puluerisentur radices scorodini, & scorodini quoque fiat puluerisatio foliorum, comatum, & florum: veluti

- Dictamni*
Calamentha montana
Marrubii
Polygonum Creticiana 3 vj.
Comarum scorodii 3 j. f.
Comarum marrubii
Chama myces
Chama mycesana 3 vj.

Comarum hyperici 3. fl.

Comarum centaurij minoris 3. g.

Flor res rubrarum 3. fl.

Stachys Arab.

Nardi Indiae ana 3. vj.

Ex his omnibus in predicta dosi simul mixtis fiat puluis subtilissimus. Sic etiam scortum pulueris fabrikatur.

Sem. Eunapii dulcis, seu napi agrestis 3.
1. fl.

Sem. Petroselini Macedonitae

Anis starre trifoli

Foeniculi dulcis,

Sejfleos,

Anisez ana 3. fl.

Sem. Dauci Cretici 3. g.

Et, ut si facias cuidam Auncennitæ, nimis forte curioso & scrupuloso, nihilque proflus omittatur, adde, si relis

Agarici 3. fl.

Rhababarbari 3. vj.

Omnis enumeratos pulueres, ex radicibus, foliis, comis, seminibus factos, optimè inuenientur miscere & per ciborum transmittere. Ecce omnes tuas preparationes, quæ iuxta methodum modo prescripsi primum facilissime disponeri poterunt. Quinimum omnia illa parata seruari possunt, proutquam prædicta mixtio, de qua iam diximus, & digestio in bal. Mar. & altera illa, de qua mox dicemus, & omnia cum simul cum melle permiscerimus, ne longius forte ab antiquorum præparatione deflectamus.

Est quedam opinionum diversitas de mellis toti compositioni admiscendi quantitate. Alii enim communioni viz infinitentes, triplum accipendum conteadunt, & ex ponderum omnium specierum materialium supputatione inuenierunt lib. iiiij. & 3. v. vel circiter: & sic per consequens mellis lib. xiiij. & aliquot vicias admiscendas esse censem. Alii, qui & ipsi inter antiquorum celebriores numerantur, decem tantum libras adiciendas esse statuunt. Sed ut mea sententia, levigata plane & ridicula res est, adeo exacte tua puluercum, tum mellis doses sup-

potare. Illi vero qui minori dosi subscriptibunt, minuvidentur ingredientium medicamentorum efficaciam validiorem conferuare. Vnde in minori illa quantitate mel sumendum esse evincitur: cum eius usus nullus sit aliud, quam ut pulueres eodem excepti communidius inuicem commisceantur, & in electuarii molles formam reducantur. Cum autem ex dilutione non adeo magna puluercum moles, sed media tantum totius compositionis pars, in liquidoq[ue]rem iam consistentiam redacta, nobis redundant, tanta idem mellis quantitate opus non habemus, sed iusticiet tantum sex accipere libras melis Hispanici, vel Narbonensis albi & granulati, quodque productum & elaboratum surerit & apibus quæ solummodo pascuntur manna colesti & ex floribus odorefensi, suauissimis ac delectissimis fructibus, succisque alimentum exugunt. Hoc infundendum & liquefaciendum est in suff. quantitate hydromelitis virosi vel viai Cretici, ut optime & pumperit & deparetur. Post perfectam eius decoctionem, ea omnia, quæ in dissolutione stant in vase, vitro, lenius adicies, probe inuicem omnia commiscendo cum spatula, vsque semper iugno moderato adhibendo, quæ maxime prima peracta, paulatim miscebis omnes prædictos pulueres (vastuum nunquam ab igne demouendo) donec perfecte mixta sint omnia, & materia spatulæ ad hanc sece incipiatur, nec ab igne removendum est, continuo tamen agitando, vsque dum refrigerata fuerint, tunc eum facile agnoscet, nam electuarii tutta adepta sit consistentiam, nec ne. Quibus autem veri balsami orientalis habendi datur copia, illius 3. j. fl. adiciunt, materia iam ab igne remota, & refrigescere incipiente. Veleus loco addi possunt, quot drachmæ oleorum aromaticorum, cinnamomi, nucis moschate chymice extractorum. Ad materiæ, ex vase nondum exemptæ, fermentationem 7. vel 7. ierum spicium sufficiet: opium enim recte iam præparatum longiori tempore opus non habet. Quo tempore spatio materia tua instar pastæ elevabitur, quam bene commouere oportet bis

De mellis
additione
& eius de-
litione.

vel terrena die, & postea in eam adseruandam ponere in vasis mundis argenteis vel terreis expolitis, & vitreatis: Ecce circa omne dubium theriacam habebis excellentissimam. Vulgaris illa theriaca pro dosi, ad anellanz eius magnitudinem prescribatur: at vero nostram nisi tantum magnitudine exhibere sufficiet. Diligentem nauabis operam in manu tuaz decoctione, ne postquam refixetur, plus aequo dura aut molliis appareat, quod petitus & soleris artifex facile praecuebit.

Dosis. Obiectio. Recipiet forte hic aliquis, me hanc matrem tam exacte & articulate tractare, ac si ipsa manuum operatione rem saepe tentasssem, & ad prescripsum modum multiores theriacas conficerem.

Reponsio. Cui primum respondeo, nihil tale de me visum vnguam fuisse, neq; in publico, neq; inter priuatos patientes illam confectionem aggruelsum.

Deinde libere quidem fatebor, hanc descriptionis fecuram nunc primo & recens a me editam, & in hac lucem productam esse, sed in eius formatione praefixum me habuisse typum infinitorum laudanorum, que manus propriis, diversis temporum etatibus, vsque in hene diem strenue elaboravi & preparavi, modo cum puluis bus benzardicis, & cum omnibus fere theriacis ingredientibus modo cum extractis quintis essentia & magisteriis, ab illicem eductis.

Posito itaque tam certo fundamento in omnibus meis laudanis, opio videlicet rite preparato, reliquum compositionis addicium facile mihi fuit ad felicem perducere finem, neque spes mea me vnguam fefellerit, quin medicamentum inde tantis virtutibus praecise extuerem, ut si non æquaret, tamen superaret omnes illas theriacas magnas & varias proprietates, quæ ipsi ad diversorum morborum curationem, & praecipue, ubi spiritum nimis commotio & seditus à variis causis orta, cohinda est, ut iam supra diximus, attribuuntur, quæque à solo opio potissimum proficiuntur.

Negus in dubium vocandum est, quin

laudana nostra æque ac ipsam theriacam, specifica & appropriata sint remedia aduersus omnis generis venena, tam interna, quam externa, additis saltem quibusdam remedis è riparis exaratis: indubia itaque summorum & admirandorum effectuum certitudine, quos laudana nostra, in qualunque forma exhibita, procerant, & ex ea illa preparatione similitudo, quam eadem habent cum theriaca modo defertia, mihi occasionem præbent, ut nulli noui animi persuadere, de summa huius antidoti præstantia minime dubitandum.

In hac theriacæ descriptione vim ac methodum veterum, quantum potuimus, secutii sumus, nec ab illa, nisi iubente necessitate, declinavimus. Non tamen opinor, semper communii illa, & regia via, ut vocant, incedendum esse: siquidem ea non perpetuo coniunctam habet gratiam breuitatem & facilitatem, sed trita ab omnibus vix caret corruptionis suspitione & vicio. Aliam igitur nobis faciliorem & commodiorem felicemus, quæque cum maiore voluptate & emolumento nos ad propositi metam deducat: & sic omnem calumniandi conuictiandi, & animam aduersariis nostris facile praecidemus.

II. Theriaca benedicta appellata.

In hac secunda theriacæ preparatione pro. viti quoquo conabimur vetesci compositionis vestigiis insistere, hoc est, eadem seruabimus ingredientia, ex quibus tantum virtutem elicemus magis essentialiem, abiecta & separata omni fæculenta & materiali crassitie.

Facultatem vtique theriaca habere dici. *Vulgariter* sanandi, & è medio tollendi gravissimos theriacas quoque vere altrales, sydereos aut occulos proprietates corporis nostri morbos, in quotum numero secundum censemur epilepsia, lepra, & contagiosus qui. antiquos. liber affectus: domitis item perhibetur venenorum, quæ vel intus assumpta, vel iactu cuiusdam venenata bestie in nos translata sunt: antidotus insuper esse indicatur præstan-

præstantissima, ad spirituum nostrorum reborationem & conseruationem, & piamentum quasi vita nostra sulerum ac sustentaculum. Quo igitur spiritu superiori accesserit præparatio, eo efficacior multo euadet eiusdem vis & potestas, longeque mirabiliores & laudabiles proferet effectus.

Cum itaque longa hæc compositio in eum ordinem iam à nobis redacta sit, qua quidam confusa inordinataque illam ingredientium congeriem in sex distinctas classes reduximus: quæque oculis prompte subiectis omnibus illorum simpliciæ unæ proprietatis atque naturæ: eadem nunc ordinis rationem faciliors doctrinæ causa in hac descriptione sequemur, quo omnis pharmacoœus tam laborioso varia illius præparationis, dispensationis & mixtionis onere in veteri illa præparatione requisito subleverut.

Præparationes scyllagrum & viperatum, quæ præcipua priani ordinis ingredientia sunt, supra iam à nobis traditæ sunt.

Ducimus præterea, loco opii crudæ & nullo artificio præparati, essentiam ciuidem extraheadam, & venenatam eum naturam in salutarem commutandam esse. In hoc enim uno principalis sei cardo ventur: totumque arcanum & mysterium huius magne antidotum consistit in rectione viperatum & opii præparatione.

Accipies itaque essentiam opii tute præparata, 3. iij. ut mox specialibus docebimus: hæc essentia in mellitam consistentiam redacta dissoluitur in succi limoniorum optime depurati lib. j. omniaque post dissolutionem imponuntur vasis æneo, vel polithro argenteo capaci: opium ita dissolutum instans basis erit ad facilem omnium mixtionem procurandam.

Huic dissolutioni in vase æneo indite ad deia locum trochiseorum theriacalium confectionis viperinæ præparata, ut supra edocimus, 3. iij.

Potam quoque posset ex trochiseis hedyethri extractum, & superioribus istis addi: sed omni facile possunt.

Adice quoque

Essentia croci preparata. Ut mox dicemus.

3. j.

Terra sigillata. 3. vij.

Acacia.

Hypocrateis.

Gummi Arabici, singulorum nulla arte præparatorum 3. l.

Chalcidian loco cape liquoris aciduli vitrioli. 3. b.

Myrra, thus, & storax calamita in oleo terebinthino dissoluantur, & omnia reliquæ, quæ vase æneo continentur, adiungantur.

Interea paratum habebis extractum ex omnibus radicibus, herbis, seminibus & floribus ingredientium quarti ordinis factum, cum aqua vite, vini, vel vino maluatico auctanaria. Quæ tota extractio ex omnibus istis ingredientibus iuxta singulorum doses supra præscriptas præparata, addatur in comedim vase æneo.

His quoque adde extractum, quod conficies ex omnibus aromaticis quinti ordinis: hoc vero extractum paretur cum aqua cinnamomii, aut hydromelite optimo vinoso, idque cum reliquis admisces.

Adice tandem gummi opopanax, & galbanum in aceto dissoluta, & per seraceum more communè traiecta: item essentiam castorei & bituminis Iudaici paratam iuxta eum, quem trademus, modum cap. de extractis. Et sic omnes omnium ingredientium virtutes substantiasque sue essentiales cum suis liquoribus & propriis dissoluentibus patiter mixtas habebis in vase isto æneo. Quæ omnia simul uno eodemque tempore fieri possunt, ac tanta cum facilitate, ut plane crassò & stupido sit cerebro, qui hæc capere non possit.

Ex hiscibz horum enarratorum bezoardorum simplicium & aromatum omnium calcinatum, & in cincis quadratis, extrahatur sal, qui in aqua communè aliquoties dissolutus, filtratus, & coagulatus, tadem dissoluitur aqua cardui benedicti aut vilmariæ: hæcq; postea aqua commemorata salis yerbis sufficiunt.

sufficienter impregnata, addatur compositione in predicto vase zinco.

Tota hæc mixtura ex magna ista diversorum liquorum dissoluentium quantitate cōcinnata, & in vacuam vel plura Alemb. ea cum suis recipientibus induita, ponatur in Baln. vaporosum, ut liquor exhaleat, & materia in mellis consistenter aut paulo durior in fundo subsidet. Hanc aquam dil gentes adseruabis. Est enim vera aqua theriacalis tam pietiosa, ut satis celebant nequerat. Extrahetur autem sine mellita consistentia, quæ in fundo remansit, in vase aliquo minus profundus, ad ignem moderatum ponatur, vt in iustam electuari liquidi consistentiam degatur: neque opus est hæc triplex illius mellis quantitas additione, quæ fructuosa plane & nullius momenti est. Et sic theriacā habebis, quam propter mirabiles eius effectus benedictam appellamus, de qua pro dosi exigui pīli magitudine tantum exibebis, & misera pereceris.

Patebit autem cuius ex effectis huius theriacæ non sine causa factum, cui benedicta nomine tandem insiguit voluntinus: facileque proinde videtur eti, quanum hæc ipsa à vulgari differat, tum bonitatis, tum maiori efficacie & ratione quæ tamē efficiaciam & vim in ea amplificare & immedicinatemur: quæadmodum cetera quoque remedia virtutē & actionis potestate validiores & potentiores sunt, & in quantum esse etenim, essentiam exaltati possunt: quorum effectus postea evadunt proflos admirandi & diu ni, idque beneficio & opera solius artis Spagiricæ, sive vera & legit mæ Chymia.

3. Theriaca in cœlestem & sub imiorem redacta essentiam.

Accipe igitur hanc theriacæ benedictæ ad perfectonem iam iuxta prescriptam modo compositionis formulam adductæ lb. j. huic in matrarium virtutem induit: effundit aqua virtus omnipotens, cuius vasa ad modum frequens existit in Germania, vel aqua distillata ex cornibus ectructorum mollibus ad-

hue & tenetis (quæ magnates sibi in magna copia ad hunc usum comparabunt) ex his itaque aquas alterutram effundit, vel etiam ex luxu nostrum vitæ magnum, vel quamcumque aliam ex nostris aquis theriacibus, summe bezoardicis & cardiacis, ut materiam quatuor quinqueve d'gros superemineat, vase accurat flamine clatio, ne quid expire, fiat digestio omnium in B.M. vaporoso (hic enim digestione modus est omnium utilissimus & rutilissimus) per 6. aut 7. dies, donec enumerata aqua colore claro, daphano & rubicundissimo intcta, & cunctis predictis theriacæ virtutibus ac proprietatibus imprægnata fuerit.

Hanc aquam ita tinctam, & imprægnatam effundit per inclinationem, & caue, ne quid faculentis aut turbidi, cum ipsa simul mixta effundat. Hunc liquorum depuratum seras, & materias in fundo remanentes adhuc nouas effundit aquas, ad virtutes & proprietates peritos inde extra hendis, procedendo ut supra, idque totes reterando, donec aqua, quam effundis, non amplius tingatur, quod certum signum erit, materiam illam omni essentiālē & substantiālē virtute spoliatam est.

Materiam in fundo vasis residuum etiam nec in essentiam redactam, seorsim separa, & in patinam vitream, optime lustrata, impositam, in reuetatio aethariorum calciorum: ubi continuo exigua flamma in gyrum te circumagenam diu apparebit, donec dicta materia in cineres proflus conuersa fuerit: ex qua elices laiem pirosum cum aqua caru benedicti, aut quadam alia cardacea, in quis hunc laicem solus, filibras & conglabatis totus, donec in summam albedinem & diaphanitatem depuratur. Hic si scotisim seruetur.

Interim dum circa hanc salis confessio- nem versaris, omnes tuos liquorum tridios cum sale hoc uno eodemque tempore in alembicum inicires, & applicatis alembici capitulo & recipiente, inde per balo. Mat. vaporosum, omnem destillabis liquorum, qui aqua theriacalis & bezoardicæ longe pre-

stan-

stantiss. vicem subministrabit. Et in fundo re-sidebit vera theriaæ & essentia. Quæ ante fo-lummodo extracti gradum adeptæ fuerat in-consistentia mellis, miraque & stupendæ virtutis ac energie, cui addere poteris ad len-tum ignem, ut reducantur in bonam opiatæ consistentiam.

*Essentia coralliorum
Et Perlarum ana 3 ij.
Pulueris bezoardici veri
Terra sigillata
Unicornu
Offic de corde cervi ana 3 j. R.
Ambris 3 j.*

CAV T I O.

Quamus vix fieri possit, ut rem apertius clariusque declarem, non tamen dubito, quin nonnulli sint tam inter Medicos quam pharmacopœos crasso nimis ac obtuso in-genio prædicti, qui huius rei ratiatem & in-fuetudinem accusabunt, & se tam eleganti-bus & exactis præparationibus elaborandis nunquam operam dedisse, multoque minus manum iidem inquam admouisse, præten-dent. Sed Philosophi & filii artis me satis in-telligent, quibus fatis fecisse sufficiunt, enim solis offerte conuenit pretiosas has raritatis margaritas: ne ab indignis forte profanen-tur, pedibusq; proculentur. Ob quam cau-sam theriacæ nostræ celestis compositioni, quam nunc describendam aggredimur, quædam inservemus magisteria, quæ non ni-si ab iis, qui artem ex professio colunt, & manualem operationem crebro exerceu-runt, intelligi ac capi poterunt. Hi soli, in quam, dicta mea percipient, & theriacam celestem talem, qualém iam in sequentibus describemus, ut ex arte præparabunt.

IV. Theriaca celestis dicta.

Accipe itaque quintæ essentiae prædictæ theriacæ 3 iiiij. vel plus, minus, prius primæ quantitatis ratio exigit.

His quatuor vancis in mellita consisten-tia forma adde,

*Magisterij coralliorum
Mag. Perlarum ana 3 R.
Mag. Hyacinthorum
Mag. Rubinorum
Mag. Smaragdorum ana 3 ij.
Mag. Bezoardici animalis
Mag. Bezoardici mineralis ana 3 ij.*

Supradicta theriaca in quintam essentiam redacta, patinæque argenteæ imposita, & cineribus calidis admota, statim liquefet: huic ita liquefactæ, postea prædicta illa ma-gisteria & essentias pedetentim adde, conti-nuo agitando omnia cum spatula argentea, omnia ad continuum ignem relinquendo: donec materia eam assoluta sit consisten-tiam, ut inde pilula, si vñs requiratur, formati possint. Hæc theriaca conservabit longissimo tempore, ita vt durationis diuturnitate excedat ternam, vel cuiuslibet viuscissimi hominis ætatem, hoc est, sine corruptione aut alteratione vñla, perpetuo integris valenti-bus, viribus viget.

Exhiberi potest statim à primo præpara-*Tempus* tionis die, & sufficient pro dosi duo vel tria exhibendi grana ad plurimum, & habebis theriacam & tosis. admirabilem, cuius effectus sunt ecclesiæ ac diuini, contra omnia cuiuscunque generis venena, & affectus pestiferos contagiosos, deploratos & incurabiles. In suima hæc sunt vera illæ theriacæ & alexiteria pretiosa & inæstimabilia, digna profecto, vi Regibus & potentibus offerantur: quorum vñque præparatio longa est ac difficilis: nec magisteriorum horum, quæ huic ultimæ adduntur, præparandorum ratio omnibus obvia est, sed magno ingenio, & solida eruditione præ-ditis veris, verisque philosophis, & chy-*o*-medicis, quibus hæc arcana potissimum de-dicata ac consecrata volui, referatur. Cate-*z* vero cuius & plebecula communia abun-dare iam alias satisfactum est.

Potro ne Philosophis late ansam præ-beamus nobiscum expostulandi, quod ho-rum magisteriorum præparations inexplicatae telinquamus: eas in iliorum gratian, quanta possumus perspicuitate, sub philoso-
phica

phica tamen loquendi ratione & consuetudine in medium proferemus.

Preparatio septem maf gisferiorum. Ad septem horum magisteriorum ingredientia calcinanda & dissoluenda, nulla aliata utimur, quam solo monstruo, extracto ex spiritibus balsamicis salis & sulphuris naturæ, quod in terra chaos omnibus obviro & paucis noto delitescit: ex quo chaos verus philosophus & que facilis artificio extrahit salem illum balsamicum & pretiosum, quam vulgaris artifex nitritius salem suum petre ex terra pingui & communi. At differentia non exigua est inter hos duos sales, licet in pluribus magnam inuicem habeant similitudinem: siquidem ex eadem matre & radice producti sunt ambo. Sed horum unus est sanguis & humidus, volatilis, sceminaque naturam referens: aliet vero calidus, siccus, fixus, hemaphroditus, tam masculi quam feminæ naturam participans, simileque est mercurius, sulphur & sal: cuius mater est virgo quædam, & umbra tamen priuati entis serum bezoardicum ditata & impregnata: hanc in priuatis querunt & elegunt Philosophi, suumque inde sulphur Philosopherum elicunt. Credere nobis verisimile loquerati: hanc rem tam occultam nullo modo possedilividius aut apertius explicari.

Cum balsamico utique huius materiae pretiosa spiritu calcinabis, & solues vna eademque opera, corallia, gemmas, hyacinthos, rubinos & smaragdos, quibus philosophica solutione solutis, idem inde sperabis menstruum celeste, opera cuiusdam salis vegetabilis, & statim videbis, magisteria illa priorum illorum lapidum, validum fundum pertere, que postea cum nostra theriaca celesti, vnde supra diximus, admiscenda sunt.

Magisterium bezoardicum animale quid. Per magisterium bezoardicum animale intelligimus magisterium ex puluere viperarum extractum, idque opera eiusdem mestri sive sulphuris, aut ignis naturæ: quo philosophice calcinantur & solvantur enarrare viperæ, que iam in terra latibus à sola balsamica illa virtute, eiusdem salis & ignis naturæ, summam alexiteri vim acquisuerunt, ut jam supra fusa & clara satijs ex-

posuimus. Opere enim horum spirituum balsamicorum præ dignis naturæ, viperinæ carnis virtus alexiterica & bezoardica in infinitam virtutem potestatem excelsit. Vnde ei basis principalis locum designauimus in nostra theriaca celesti: non secus ac erat. & materialis tantum cato basis locum tenet in communis illa & materiali theriaca.

Septimum magisterium, quod addimus, Bezoardicum & bezoardicum minetale, quod pex se scilicet mineralis magnum est alexiterium, cui vix aliud à proprietates quiparati potest, per sudores, quos in dos & eiusdem quatuor tantum granorum potenter euocat, metaphoram omnis generis venena & pestilentes corrutricas desperationes à corpore nostro abigit & expellit. ptio. Cuius utique compositio mirabilis, mirabilis item eius mixtio, & stupendi plane, immo diuinis eiusdem sunt effectus.

Compositio sit per spumam venenosam, quam euomunt duo diacones, simul coniuncti, agitati, & tandem calescet manu Artiste. Hæc spuma venenata ad temperiem adducitur, & bezoardica redditur sola admitione illius ignis balsamie naturæ, quæ mixta non sit sine magnatru tuubarum, ebullitionem & seditionum excitatione: tandem imbecilliori & fortiori superato, belloque confecto, amica & salutaris inducitur, adeo ut venenum tantum, quodque vel ipso viperino longe deterrus & nocentius est, conuentum in summam theriacam summum alexiterium, summumque saluberrimum remedium bezoardicum, quod tantum sudores provocando effectus demonstrat suscipliendos in omnibus pestilentiis & venenatis affectionibus, ut supra.

Hic quidam censor auditio eiusmodi locationibus metaphoris, mote suo cynico vix risum tenebit. Sed Hartmannus, vir ille doctissimus & celeberrimus, cui hoc virtutum elegans sane & admittandum magisterium acceptum fero, huius instituti nostræ rationem collaudabit, & pluitimi faciet. nec non cum illo alii viri grauissimi, veti Philosophi, qui proprium & genuinum dictorum meorum fecerunt percepient. Quinimo, ut vere

Vete loquar, opus hoc, licet prima fronde plurimum difficultatis habere videatur, tamen opus tantum est mulierum, hoc est, levissimum muliercula alicuius opus & opera perfici facillime poterit.

Vt autem nihil, quod ad reformationem, restaurationem & decorationem theriacarum facete videtur, omittamus, superest adhuc, antequam finem huius tractationis impo-namus, ut ad antiquorum imitationem theriacam aliquam diatessaron, salesque thericales describamus. Quod vtq[ue] fieri vix posse, nisi virtutumque horum remediumorum quandam instituimus reformationem, quandoquidem eorumdem preparatione alias adeo crassas esse, ut nihil supra.

Theriaca diatessaron antiquorum ex quinque ingredientibus conficiebatur, cuius compositionis formulam memorie causa paulo altius repetemus, que fit ex radicis gentianæ, baccarum lauti, myrræ, aristolochiae roundæ annæ 3 j. cum mellis lb. ij. Totum vero preparationis artificium consistit in eo, vt puluerentur omnia, & cum melle invicem permisceantur. Hanc quoque compositionem vnuquisque paulo altius mecum expendat & iudicet, num ei tam splendidum & augustum theriacæ nomen competit. Nos huiusmodi diatessaron idcirco relinquemus communis & impeditis plebeculis, aliamque eius loco describendam aggradiemus, que solos deceat magnaes & principes, eamque à singulari sua præstantia diatessaron regiam vocabimus.

5. Theriaca diatessaron regia Quercet.

- U. Tinctura avi*
- Tinctura corallorum*
- Tinctura omnium lapidum pretiosorum*
- Tinctura viperarum annæ 3 j.*
- Nepenthes nostræ maioriæ 3 ij.*

Enumeratum modo nepenthes adhuc manens in molli consistentia imponatur in

patina argentea, vt igne lento liquefaciat: huic ita soluto admisce primum: tincturam auri: deinde tincturam coraliorum: tum tincturam lapidum pretiosorum: & tandem tincturam viperarum, modice agitando & incorporando continuo materiam ad ignem lenissimum, donec in istam consistentiam redigatur, ex qua formate possis pilulum granis piperic magnitudine, aut paulo maior: cuius admirandi effectus se prodent in omni Proprietate, & venenis, aliisque morbis deploratis: potissimum autem in prolixiis fudo: ribus: praeterea reparat ac reficit collaspias & prostratas vires, & duplo robustius efficit balsacum nostrum radicale, cui soli vis medicatrix morbotum debetur. Vnde si penitus contingit, vt idem remedium totamque admirabiles effectus etiam per infen-sibilem transpirationem exirete conspi-ciatur.

Hæ quatuor tincturæ una eademq[ue] via ac methodo existabuntur, cum unico videlicet & solo sulphure bezoardico ex re vegetabili elicito.

Aurum vero philosophice tantum calcinandum est, cui calci optime ablutor & eclipsio patienti, nigricantique, additæ prædictæ sulphuris bezoardici tantum, vt superintaretur vel quatuor digitos, idque in matratio Hermetricæ figillato, ad ignem cinerum in Athanore, & ad minimum in octo dierum spatio tinctura tua apparebit omni rubino rubicund or & splendidior: quam postea separabis, & in pescetam tincturam Solarem decoques. Utatis est.

Tinctura coraliorum sit ex eorum magistri parato vt supra: ex hoc enim coralio coraliorum ante in magisterium exquisitissime redacto, vt docuimus, extrahestincturam cum eodem menstruo aut sulphure bezoardico, eodemque ignis gradu adhibito: in ceteris auti operationem sequetis, & ita conficies veram tincturam corallicæ.

Similis est processus in fabricanda tinctu. Tinctura talapidum pretiosorum cum eundem video, lapidum magisterio, eu vi paulo supra modo parato, pretiosior.

Sic ad eundem modum ex magisterio vipe, Tinctura d

magisterio rārum, de quo etiam antea dictum est, cum *viperarum*. eodem sulphure bezoardico vegetabili, ut supernatet vel 4 digitos, tincturam instar rubini rubicundissimam elicies; idq; eadem methodo, qua *vis* es in *sup:preparatione*

Minima harum tincturatum dosis potētissimos & admirandos elicet effectus contra omnia venena, pestem, mo:bos conta gios & deploratos. Ex mixtione enim illa perfecta & Nepenthes mei additione vis illarum in infinitum multiplicabitur. Nullum enim est cordiale cortobatos, & bezoardicum alexiterium, quod non sub his comprehendatur, & simul includatur: siquidem Nepenthes meum in se continet essentias omnium simplicium vete bezoardicorum, omnium aromatum, lachrymatum, gummi, & lapidum pretiosorum, itemque essentias ambar: & moschi: essentias croci & camphorae: essentias lunz, extractum sulphuris dulcis vitrioli, & (ne forte vnum exigit dicens magis huius theriacæ vulgaris negligamus) ipsius etiam opii essentia non obliuiscemur in hac Diatessellata regali compositione: remedium certe vere tegium, dignumque Regibus ac summis, potentissimisque Principibus ob singularem eius efficaciam & admirabiles effectus, tum ad deplotarissimorum mortuum curationem, tum ad sanitatis conservationem. Horum elegantissimorum effectuum vel ex solo meo Nepenthe promanantium, testes erunt tres totius Francie facile priimi & celeberrimi Medicis, nec non doctus & expertus quidam chirurgus regius, qui una interfuerimus curationi matronæ cuiusdam amplissimæ, nec infimo loco natæ, quæ graui quædam affectu hysterico correpta, intole rabus continent affligebatur doloribus consueltis, qui neque Philonio, neque pilulis Cynoglossæ, neque aliis remedis sive interternis sive exterminis mitigari poterant. Tandem nobis conserendum fuit ad Nepenthes nostrum ex cuius vsu continuo prædicta matrona per quinque sexue menses singulis noctibus semel & interdum bis nullum unquam in capite stuporem persentiebat,

neque etiam spe sua frustrabatur inq:am in dolotibus subito sedandis, & quiete cōpoti concilianda. Interdum quidem ipsi fallendi causa pilulam aliam vicunque animi caus: formatam, & magnitudine ac colore veris Nepenthes pilulis respondentem exhibebamus: sed leq: totam noctem inde lamentando & ciuelando misere nos sigebat. Vnde altero die post certa grauique obiurgatione, verbisque satis asperis ac duris nos excipiebat, seque immerto à nobis delusum, & nostra culpa & permissione per totam noctem tantis dolotibus & cruciatibus exigitam conquerebatur. Quæ omnia à nobis in eum finem dicuntur, ut oculis omnium obliiciamus tam præclaros & infallibiles Nepenthes nostri effectus, quod vnius tantum piperis grani magnitudine exhibetur, contra omnes dolores à quacunq; causa ortos. Non minori etiam pollet facultate idem Nepenthes in subito cohibendis omnis genitus defluxionibus.

Transeamus nunc ad sales theriacales, *Sodium* quorum mendosam preparationem plus *theriacas* satis sup: excussum, ita vt non opus sit plura lium reforde ea dicere. Nam quilibet adhuc recente tematio. nebit memoria immensam illam salis quantitatem, 40. videlicet libratum, & tantum vi peris additum: nec non reliqua ingredientia tam ante, quam post calcinationem adiecta, omniaq; tam etatis patata, vt mitum sit, tot admirandas & singulares virtutes ab antiquis hisce salibus adeo rustice conscriptis adscriptis fuisse.

Horum igitur reformatio & recta præparandi ratio est, resequitur.

2. Rad. *Angelica*

Gentiana

Imperatoria

Zedoaria

Tormentilla rec.ana 3 ſ.

Herb. *Diptamni*

Scordij

Scor. Nera

Scabioſa

Ruta

Melissarcent. ana p. 4.

Gran.

*Singulæres
affectiones
Nepenthes
Quæret.*

Gran. iuniperi recent. 3 iiiij.

Sem. Rutæ

Carduibus et aliis

Coriandri

Foeniculi dulcis ana 3 j. f.

Flor. Centaurii minoris

Hyperici ana 3 ij.

Cardamomi

Piperis longi

& albia 3 j.

Contusis & simul mixtis omnibus, adde.

Succ. Limonum 10 j.

Succ. Scordii

Vlmaria ana 10 j. f.

Vini Canarie 3 viij.

Macetentur omnia per 24 horas in magno Alembico cupreto, cum suo refugio, quo destillari solent olea: deinde destillatur: aqua siue totus liquor ad siccitatem usque caue tamen, ne ex nimia ignis violentia materia aduratur quod periculum facile praecavetur destillatione in balneo vaporoso facta. Nam, sicut & alibi de dimis, ea tutissima est & optima destillandi ratio: liquor inde distillatus accurate seruetur seorsim: feces siccæ redigantur in puluerem & seorsim etiam ad ruit serueniuntur, ut infra dicemus.

Interim dum haec destillatio sit, accipe salis marini, puri & pellucidi lib. iiiij. ad summum: Si forte impurus sit, aqua lavandus & repurgandus est, dein ad ignem probe excandens: cui postea puluerizato adiice.

*Corallorum rubr. puluerizatorum
3 iiiij*

Perlorum tantundem.

Omnia cum sale permixta iniiciuntur in erubulum capax, (quod est artis vocabulo virginando ignem fusionis, ita ut predictus saltus violentia fundatur, qui instar metalli fluet. Vbi hic obiter monemus, non profus veritati consentaneum videri Axioma istud Aristotelis, quod quicquid coagulatur in calido, dissoluatur in frigido & humido, cum contra sal, qui Solis calore coagulatur, igne violento dissoluatur, fundaturque instar metalli, vel ipsa experientia teste.

Sed redeamus ad salium nostrorum theriacalium præparationem. His quatuor libris salis fusi, simul cum coralibus & gemmis in dicta proportione calcinatis & purificatis, adiice libras duas faciem siccarum simplicium bezoardicorum & aromatum, ex quibus extirasti aquam, ut supra, referuata: ex media parte horum omnium in unum mixtorum fac stratum in olla terrea apta, in qua apposite collocabis carnes quatuor viperatrum in fracta incisatum: his superpetinice residuum omnium materialium partem, manu omnia bene premendo, & claudendo dictam ollam cum suo operculo, tamque exquisite lutando, ut nihil transpirante possit. Dicta olla ponatur ad ignem calcinationis suae reuerberii per 24 horas, donec materia reducatur in cinerem album: quam vii poteris multo cum maiori emolumento, quam cineribus siue salibus istis theriacalibus vulgari modo paratis.

Sed huic operi huc uelut elaborato nondum acquisendum erit, adhuc enim materiale nimis est, crassum & imperfictum. Viterius igitur pergendum, totu[m]que ille cinis in manicam H[ab]i poetatis iniiciendis, & cum aqua simplicium destillata, & ut supra, referuata, & ad ignem ruitus calefacta, inde eliciendus est sal secundum attem: reiteratis toties dissolutionibus, filtrationibus & coagulationibus, donec salem alicias exactissime repurgatum & vere theriacalem, qui imprægnatur erit virtutibus salium viperarum, & terum bezoardicarum & aromaticarum, ut & salium gemmarum & coralliorum, quorum copiam etiam augebit additio librarum 4 salis marini, qui iam per spiritu suo balsamico conita mortis sum serpentum, tum aliarem bestiarum venationarum conditas salitasq[ue] omnes carnes apertissimas reddit. *Tacizor*, id est, salamentorum caro (inquit *Ægineta* l.7. de remed. 3, initio littera z.) acrem & siccans vim habet. Ad prefestas uaq[ue] viperarum mortis datur, ut quamplurimum edant, & vim bibant copiose & reuocant: conuent estiam ad acrumen eis: utiliterque quoque in canis morsu im-

suspenster, itemque in aliorum reptilium mortis. Fieri igitur non potest, qui enarrari tales theriacales nostrae descriptiovis sint magnæ efficacie & virtutis, longeque alterius conditionis, quam communies isti, idque ob varias causas, quas vnuquisque implere secum paulo diligenter ruminabit & expendet. Loco trium cochlearium, que pro dosi de vulgaribus dantur, nos de nostraris exhibemus tantum 10. vel 12. grana, sive scrupulum vnum ad summum, & mirabiles exerunt effectus.

Et centuplo adhuc efficaciores reddantur, verus philosophus loco salis communis accipiet saltem sulphureum & balsamicum naturam, cum quo fundet & calcinabit philosophice, non tantum corallia & gemmas, sed etiam fragmenta hyacinthorum, rubinorum, smaragdorum, & aliorum lapidum pretiosorum in qua copia libuerit, quæ virtutes suas spirituales, quæ potentissimæ & efficacissimæ sunt, impetrant dictis salibus, ope sulphuris naturæ, quod est illorum proprium & verum dissoluens.

Et sic tandem fluctibus omnibus in hoc magno Theriacatum mari superatis, tempus nunc est, ut ad tranquillum portum nos conferamus, & deinceps nauicula nostræ cœsum conuertamus ad remedia sine antidota opiatæ, quæ lima & reformatio nostra summopere indegitate dignoscuntur.

C A P. X X I V.

De Antidotis Narcoticis, quæ & Opia-
ta appellantur.

EXPOSITIVVS supra, quanta sit opii di-
gitas atque præstantia, & quam multæ
se prælatæ reperiuntur antidoti, quæ ma-
gnificis & superbis nominibus, ob egregios
& mirandos effectus, quos in graibas &
deploratis morbis expulsandis exerunt, in-
signitæ sint, quæque opium, quamvis n'la
arte preparatum, probali tamen & funda-
mento primario recipiant.

Opium itaque, cum in tot remediorum

compositionibus fulci vicem obeat, pluti-
mum virgineum in eo situm esse videtur, ut pro-
be & exacte cognoscatur, quid sit, ante quam
in usum recipiatur.

Ex papaveri nigro élitus duplex liquor
concretus, alter ex eiusdem papaveris capitibus, herbis, foliis & caulis confusis, prä-
liquo subiectis fortiter exprimitur, idque
eisina finem mensis Maij aut Junij, huncque
extractum liquorem in trochilos redigunt,
& nominant Meconium iuxta Actual. meth.
cap. 6. de Antidotie. Quod extracti genus v-
num est de extractis antiquorum, vñ in no-
stris hodie conficiendis longe exquisitius &
ingeniosius adhibetur artificium, ad tollen-
dam omnem imputatem, & purum ab im-
puto separandum.

Alter liquor, proprie opium dictus, est
sola lachryma, quæ effluens ex capitibus
tantum papaveris incisis, meane quoque
Maio aut Iunio colligitur.

Vero opii signa & indicia sunt secundum
Oribasium fere hæc: Probatissimum autem
liquor est densus, ponderosus, odore sopori,
ferre, gisbi amarus, qui facile aqua dilui-
tur, leuis, albucus, non asper, non grumosus, qui
que inter colandum non coeat velutina cera, &
in Sole diffunditur, & ad lucernam, non a-
tra tamen flamma ardor, quicquid, ubi restin-
dit, odoris vita conseruat. (Sed addit O-
ribasius prædicto loco.) Hunc adulterant
misendo glaseatum, aut gummi, aut agrestis
latticea succum.

Idem Oribasius in sequentibus quoque
ostendit modum colligendi liquorem papav-
eris ad conficiendum opium, quem locum
de industria hue transfeire placet. Nos enim
iuxta eandem notinam & rationem docebi-
mus ex nostro quoq; papaveri opium edu-
cere, quod sua præstantia ac virtutis veteri
opio longe lateque anteseendum erit. Sed
ornamentum hoc accessorium soli verè Chy-
miz debetur. Aliquid igitur (addit Oribasius)
capita & folia contundunt & pralo expri-
mant, tum in mortario terunt, & in pastil-
los redigunt, idg, Meconium nominatur, po-
testat muto signatus, quam liquor sit. In
ligno-

Liquore autem colligendo oportet, cum ros exaruerit, cultello aferisco circumdante, ne ad interiora descendat, ex obliquio in rectum summam caputum superficiem incidere, & lachrymam excusum in conchulam diguo datangere, & non ita multo post redire sequi-
dem contra inueniatur, &c. Hæc iugur est ratio & methodus verum opium more veterum concinnandi.

*Signa veri
opii.*

Præter cetera veri opii signa ab Or. basio, ut supra declarata, inter quæ & albedo nō vitiatum est hoc vernum imprimis considerandum venit, quod facile inflammari possit, tanquam lachryma, sulphurea ex papaveris capitibus seminum plenis extilita, & tota oleaginosa, quæ lampadi aut igni admodum flammæ concipiendæ cauam præbet, non secus ac res quilibet pinguis, sulphurea & oleaginosa.

In Meconio autem sive opio vulgaris idem animaduertit difficilissimum esse: siquidem eius præparatione partes sulphureæ ab aequali sive mercurialibus obiunduntur, simulque tam herbae, sive folia, quam capita recipiuntur, ex quibus omnibus contusis exprimatur succus, in opium nigrum postea, sive magis, Meconium, quod hodie in officiis habemus & concretus, quod tamen vulgare opium quodammodoflammam etiam concipere posse percipies, si lampadi admoueris. Hoc autem, mea quidem sententia, tam theriacarum, quam laudanorum compositione & que, vel etiam rectius destinati posse existimo, quam verum opium ex sola lachryma suo tempore in ea, qua fieri potest, quantitate collecta, factum. Nam cum id adeo sulphureum sit, ut, sicut videre est, ex eius descriptionis historia flammam facilissime concipiatur & ardeat, & odorem suum narcoticum, post ignis examen, adhuc integrum retineat, fieri non potest, usi interueniente alia præparatione, quin cerebro virum in modum infusum sit, id est, hostili-
*Opium à
sulphure suo
inflammabile
est.*

*Opium non
præparati
incommoda lib. de compoſ. medic. c. 48. Easit autem (de
opio loquens) grauedinem gelationem, & li-*

uorem artuum frigidoq[ue] sudores manare, præterea febrem impedit, mentem soporat, sonusq[ue] ahenos, &c. Quod si ergis ab eo nequaquam separare fore idem istud & narcoticum sulphur, multo minus id præstabit, vel calor quidam lento cinerum, vel coctio quædam ac digestio B. M. nihilominus tamē, ut mox patet, nos hoc imprimis tentabimus, ut in præparatione opii nostri ordinatis, si sulphur istud narcoticum sanguinem concipiens, odore foetidis & abominabile penitus arte fecernamus. Et sic ipsum opium, quod tamen aequalis, quam recentioribus, pro summo & nocentissimo veneno aestimatur, in dosieriam paucorum tantum granorum exhibitum, facilissimo artificio transformabimus in vulnissimum & saluberrimum remedium.

Vera, que diximus, consumemus, scire primum conuenit, veteres solum hoc papaver, quod vteunque incolis & sylvestribus camporum locis natum & repetitum fuerit, in vnam recti illi, ex quo suum opium parant, quod vel hoc sularum nomine crudus indigescebit, & per consequens inde periclosius iudicandum est, quam id, quod nos temporis progressu edocet, è papaveri sativæ & transplantato educimus: floros enim nostros hodie vidensus infinito papaveris genere consitos, cuius flores colorum varietate & elegantia pulchre depicti, & nobiscum quasi tidentes, animum misericordie oblectant, quod soli transplantationi acceptum frenum est, cuius laus satie extollini nequit: tanquam illius energia & proprietas in rebus amaris edulcandis, & noxiis corrugendis, sicut & id pacis supra delibauimus, adductis quibusdam exemplis, cynarae nempe, cichoreæ & hellebori. Huius nimiriū transplanatio[nis] & coctionis, Solis ardore & æstu prioritate, beneficio, in Natolia & Asia minori (vbi Turci papaver in magna copia & singulare diligenter plantant, transplantant & excolunt) ex succluis extracto pre-
*Maslac'
Turcorum
opium.*

*Quanta
transplan-
tationis &
cultura. u-
tilitas.*

*Maslac'
Turcorum
opium.*

idem quoq; aucta dosi acipienti in ipso certaminis procœstu: vnde veluti usani & fribundi, disturbato nimirum cerebro in obvia queque pericula feruntur, neque ipsam euan mortem expavescunt.

Vnde constat, opium hodierno seculo in tertam meliorum, diligenter & accurata cultura transplantatum & educatum, minus venenosum est, quam illud antiquorum. Nobis autem idem transplantationis auxilium concessum esse & que ac Asiaticis istis populis, minime dubitandum. Ac licet radiorum Solarium tanta apud nos vis & impetu non sit, præsto tamen nobis sunt coctiones & digestiones, vario ignis regimine excitata: habemus quintiam ignem lampadii, fini, balni. Mar., vaporos. &c. Sic ars imitando naturam eandem superat, longeque vñiori & exquisitione coctione materiae à formalis, terrestre à celesti, purum ab impuro separat, quod ignis naturalis per se, sine artis adminiculo vix ac ne vix quidem efficeret posset, sicut id omnibus plus sat & imperium cognitumque est, noisque pacie post clausus ostensuri sumus, vbi ex papaveri nostro domestico & transplantato, opium quoddam parabimus, quod proprietatibus & effectibus suis vulgari isto, quantumuis longissime aduecto respondeat. Quod tanquam scita dignum monere voluimus, priusquam accederemus ad tractionem remedium sue antidotorum narcoticorum. Horum autem omnium cum præc. pum. si fundamentum ipsum opium, super eo firmum ac constans extruere ædificium vix licet, nisi prius, quid sit, probe cognoverimus.

Inter cetera igitur remedia narcotica, in majori estimatione & frequentiori vsu, ad sedas, los dolores & cohimbendas haemorrhagias ac defluxiones sunt.

Diacodion
Pilule cyaneo glasse
Requies Nicolai
Philonium

Huius ultimi quatuor sunt genera sive descriptiones, veluti

Philonium Tharsense Galeni
Philonium Romanum Nicolai
Philonium Peſſimum
Philonium Meſtii

Inter hæc enumerata remedia minus noxiū est Diacodion, & benignius cutiusque exhibetur. Componitur autem ex sapientibus papaveris albi mediocris magnitudinis, que neque immatura, neque matura nimis sunt, neque nimis humida aut secca.

Quidam pro dosi acipienti viginti eiusmodi capita, que macerant per 24. horas in durabus vel tribus libris aqua, & postea coquunt, donec contabuerint, expelliſſ & collati omnibus, cum sufficiēti quātitati ſacchari, mellis vel ſapæ, aut vini dulcis, fit eleuarium ſolidum sive molle. Galenus hoc modo parat Diacodion ſuum simplex.

Actuarius componit Diacodion ſuum ſolidæ conſiſtentie, coquendo capita papaveris, ut ſupra, ſed iis aducit.

Rofarum rubrarum 5 ℥.
Croci orientalis
Acacia
Liquiritia, ana 3 j.
Balsarmenti 3. b.
Cinnamomi electi
Rad consolid, maioris
Hypocistidis
Balaufiorum ana 3 j.
Myrræ
Dauic ana 3 j.
Coralli virtuſque
Sumach
Sanguinis draconis
Flor. Altheæ ana 3 ℥.
Sem. Portulaca 3 b.

Ex his omnibus redactis in pulucrem, conficit eleuarium ſolidum ad 3 j. pulueris accipiendo lib. j. ſacchari diſſoluti, & ad perfectionem decocti, idque cum decoctione predicta papaveris.

Montagnana præparat diacodion, accipiendo

Capitum papaveris N. xx.
Siliquarum dulcium à gramine
ſucſpoliat. 3 iiiij.

Rad.

*Rad. Althea**Liquiritis ana 3 fl.*

Omnia coquit in decem vel duodecim libris aquæ fontanæ vel pluviae usque ad duas tercas. Expreßionē & colatur ad additum.

*Sacchari rosati**& penidiorum analib. j.*

Coquendo omnia in consilientiam mollem.

Huiusmodi diacodion proprie confert ad colubendas defluxiones actes, scrotas, tenues, & biliosas, à cerebro in pectus irruentes, conductit quoque ad omnem tussim, somnum & quietem interrumptem. Hoc ipsum Montagnana diacodion primas tenet inter attericas compositiones, estque remedium inter vulgaria eius generis præstantissimum.

Diacodion Actuatii ex pluribus adstringentibus compositum præpue prodest ex liacis, dysentericis & omnibus ventris fluentibus immoderatis, haemorrhagiis, & sputioni sive vomitioni sanguinis.

Pilulae cynoglossæ à Nicolao Preposito descriptæ, in frequenti admidum vnu quoq; sunt: vnu quoque sunt ex remedis opiatidis, quæ securius præbentur ad suadendum somnum, & mitigandos maximos quoque dolores, à quacunque causa genitos: Conserunt etiam ad fistendas tenues distillationes allarum descriptio est talis.

*2. Rad. Cynoglossa arida**Sem. Hyosciami albi**Opii ana 3 fl.**Myrræ 3. vij.**Thuris 3. v.**Caryophyllorum**Cinnamomi**Styracis calamite ana 3. ij.*

cum aqua rosarum formetur massa.

Requies Nicolai, quod nomen habet à singulati sua vi & proprietate, qua quietem & tranquillitatem inducit nisi qui infestantur quadam dolore, inquietudine aut ardore felibili, vnu quoque est ex moderationibus narcoticis, & quod inter reliqua minis offerri potest: Etus compositio hæc est:

*Requies
Nicolai.*

*2. Rosarum rubrarum**Violarum ana 3. ij.**Opii**Sem. hyosciami**Papaveri albi**Scariola**Laduka**Portulaca**Psylli**Corticis rad. mandragora**Nucis moschatae**Cinnamomi**Zingiberis ana 3. j. R.**Sacchari candi 3. j.**Santalii albi, rubri**Spodii**Tragacanthæ an. 3. ij.**Sacchar. in aqua ros. dissoluti ad triplum omnium.*

Philonium est omnium validissimum Philonium, narcoticum, maiorem enim præ ceteris opii partem recipit. Ob quam caufam, ad corrugandam scilicet nimiam eius frigiditatem, ei addentur summa calefactionis, nempe pyrethrum, pipet album, neque ibidem omituntur ea, quæ vehementer vruunt & incendiū extreūm excitant, & in venenorum clasticis numerantur, velut euphorbium, &c.

Descriptio Philonii Thatensis Gal.
est vt sequitur.

*2. Croci**Pyrethri**Euphorbii**Nardi Indica ana 3. j.**Piperis albi**Sem. hyosciami ana 3. xx.**Opii 3. x.**Mellis q. suffic.*

Cum hac conuenit fere descriptio Messæ: Eadem quoque est rituobique opii dosis: hoc taatum interrell, sed in alterius loco euphorbii castoreum substituatur.

Descriptions à Mytesso traditæ Philonii Philonium Romanii, & Philonii Persici, diligenter à pte Romanum cedentibus duabus, tum in opii dosi, tum in & Philoniæ

exterioris ingredientibus. Interim tamen eu-phorium, pytrethrum, piper album, & alia calidissima simplicia, coactionis causa omnia non sunt, quae tamen tam excelleat calida sunt, ut viz. oti admodum (sicut illorum usus frequens esse solet in colicis passionibus & aliis extremis eructatiis) fauum & vicinatum partium calamitosum exciret incendiū. Hæc autem hactenus eum enumeratorū remedium narcoticum desputationes de industria in hunc librum introducere placuit, ut ex illorum collatione cū nostris, quæ laudana appellant, facta, quilibet de utriusque discrimine in præparatione & praestantia liquido constet.

*Laudana
unde diffusa.*

Laudani nomine insigniuntur remedia nostra anodynæ opatica, quæ di-cas laudatum remedium Theodori Zwingueti, vir summus & insignis Medicus, primus eadem ap-

Nepenthes.

pellate censuit, Nepenthes nomine, quod remedium Helenæ fusile dicitur, quo omnes à corde languores & ægritudines sustulit, & hilaritatem levitiamque induxit, ut legitur apud Homerum. Quod vixque nomen, ob summos & admirabiles effectus, quos exerit laudanum ei aptissime & summo iure competit. Superets, vt eius aliquot formulæ atq; descriptiones in medium proferamus, simul que ostendamus, quanto eriore veteres opii, circa omnem præparationis artificium, additis insuper correctionis loco aliis ingredientibus adeo calefacientibus narcoticis suis adhibuerint.

Iam alibi in scriptis nostris ampliter proprietatibus opii disseruimus, & per piecè demonstrauimus, qualitatem eius narcoticam & soporiferam dependere posuisse à sulphure quadam inflammabili frigente & indigo, quo plumbum abundat, quam à cauli quadam frigida. Nā & fumus sulphureus carbonum, & vapor sulphureus, tā vini, quam croci multo citius hominem in somnum præcipitabunt profundum & lethum, quæ aqua niuis aut glacie montium, quantumvis in ummo excessu frigidissima. Hæc enim frigiditas caret spiritibus vaporosis & sulphureis, qui cerebri ventriculos opplentes, etul-

modi soporiferas inducunt affectiones, quæ quoque in vino, carbonibus, & croco resipescunt, ac in ipso opio, licet non tā noxiis ac lethales. Odor præterea opii fecit dos certissimum index est eius, quæ in eo inest, copia si sulphuris & olei. Sic ex exteriori signis, quibus veteres verum opium discernebant, hoc quoque unum erat, quod sicciam conciperet. Sed cum de his omnibus copiose alibi disputa: um sit, satis nobis est, hæc pauca tanquam obiter attigit, ut proprietate euemerata opii probe cognoscatur, et magis id tecum corrigeatur, & de noxiis innoxium reddatur queamus, sicut paulo post videtur licet.

Sulphur itaque narcoticum istud & sufficiens factum, eo quo sequitur modo inde separandum est.

Vera præparatio opii.

Primum accipe opii 3, iiij. vel iiiij. aut quæcumque voles, habita ratione quantitatis laudani conficiendi. Hoc opium cultivo quodam in exigua incidat frustula, quæ apposite, in patina aut oboe quadrata quadam collificantur, ne se inuicem attingant, ut melius in ea operari queat calor moderatus, eius ope & virtute fensum exhalabit enarratum sulphur vaporosum, scridum & narcoticum, fiat autem hæc operatio sub camino quodam, ubi caendum, ne fumus forte naribus exceptus de manu inferat, hicque ignis consueque continuabitur, donec opium omnem ferre amittat odorem, & omnino siccum reddatur instar aloes, & facile in puluerem redigi possit. Hæc est prima ratio & methodus vero præparationis opii, quod vix tuac tempore concipiit flamnam.

Puluerizatum in scissum in matracium ritrum capax, & inde extrahatur essentia sive extractum, & loco aquæ rite, quæ alias plerique vntunt ad hanc extractionem, accipiat acutum fortissimum album, vel sucus limonum: hi enim liquores vitriolati sola verissimā opii correctiua existunt. Modus huius extracti sive essentiae educendæ jderet.

Opis proprie-tas unde.

idem est ac cæterorum, hoc est, opotest opio puluerisato alterutrum ex his liquoribus affundere, ut res quatuor digitos supereminent, & omnia digerere Bals. Mai. medioreriter calido, donec liquor inclusus sit, & clavis rubicundusque instar granati appareat. Separa id, quod clatum est, per inclinacionem, & rufus suffunde nouum liquorum acidulum, iterumque omnium fiat digestio, donec tintactus sit liquor, non tamen tam intense, vt prius: hæc ita continuabis, donec aqua non amplius tingatur, nisi colote ad flavidinem tendente, quam non miseras cum cætero liquore, quia inutilis plane est: Tincturam rubicundam & claram in Alembicum indas, & per Bals. vaporosum liquorum separata, & remanebit in fundo opii essentia.

Fæces que post tincturam extractam remanent, feruentur. Vsus enim illa uita erit vel ad cataplasmatu anodyna, & dolorificis affectibus, qualis est podagrua, apta, paranda, vel aquas hypnoticas, & similia alia remedia inde concinnanda.

Ex quatuor vncis opii veti extracti sine essentia vncis duæ, aut circiter remanebunt, quod extractum præcipuum laudani tui fundamento erit, cuius compositio se habet, vt sequitur.

Laudanum præstantissimum, & præ cæteris cunctis opiatibus (puta quæ opium excipiunt) paratu facilissimum.

U. Essentia opii à suo dissolvente per B. vaporosum ut supra separata 3. ij.

Essentia croci, cum aqua limonum extracta 3. ij.

Hæc duæ essentiaz confundantur inueniem in patuo quadam rasculo argenteo: His adde

Gemmamarum

Hyacinthorum

Et corallorum ana 3. j. R.

Terra sigillata vera 5. j.

Pulueris bezoardici veri

Vnicornu

Ambra grisea ana 3. ij.

Hi pulueres sufficient ad bonam consistentiam laudano inducendam, miscendo & agitando omnia continuo ad ignem lentum, donec ex materia frigescata pilula formari possint, sufficit exhibiti de hoc laudano, magnitudine piperis grani: & insignes ac suspicendos peccipes huius anodynæ effectus, quod ut spes tua nunquam frustrabit: Nam confortat circa molestiam & cerebri viuam perturbationem, adgesit omnis genetis dolore à quaunque causa subortas, contra omnes hæmorrhagias sive fluxus sanguinis in quaunque corporis parte fuerint, contra omnes defluxiones & fluores ventris, dysentericos, hepaticos, lientericos, & similes, & ad inducendum gratam tranquillitatem in febribus ardentissimis, in quibus ipsis ratione sensus iudicatur, & in phreatium æger plerunque delabitur.

Non ignoto, quosdam ex virtutis difficultatis opii essentiam elicere cum spiritu vi- ni, in quo prius macerant puluerem Diambræ, & compositioni insuper adiiciunt extracta aromaticæ & bezoardie, vt & olea anisi, foeniculi, & similium. Sed ut verum fatear, ego hic exhibui laudani opiatice descriptionem, qua nulla esse possit iacet opiatas compendiosior, nulla faciliter præstantior.

Nec, vt obiter & hoc addam, vera *Vera opii* opii correctiva in pyro, piperi correctiva, euphorbio, & igneis aut summe qua calidis illis rebus indaganda sunt, sed in aeto potius, tam montano, quam

vulgari, in succo acidulo limonum & similibus, quæ vim & proprietatem vitriolatam participant. Philosopherus, qui mentem meam percipiet, poterat etiam sine opio plura alia laudana multo efficaciora & præstantiora componere.

*Alius modus laudani nostra descri-
ptione.*

27. Mense Mart. vel Septemb. quando radices sunt in vigore, copiam rad. hyoscyami in vena principio, simul cum germinibus suis tenellis adhuc, & vix è terra protuberantibus accipiendo sunt: Omnibus rite contusis, succus proelo p. rquam exquisitissime exprimatur, ita ut ad minimum libram unam & dimidiam, vel duas libras succi habeas, qui depuretur in Bals. Matizæ medicoriter calido: Separando inde fæces, vt iam super docuimus modum depuratis omnes succos tam radicum, quam herbarum & florium. Nota: succus hic, qui ante a colore albus existebat, per digestionem hanc vertitur in summam rubetum, instar vini rubicundissimi. Et hæc est eius perfecta depuratio, quam accurate seorsim seruit: Dum interim p. rparabis extractum hyoscyami iuxta modum præscriptum, circa idem tempus, si roles, præparabis opium vulgare, illud nempe in exigua incides frustula, qua ad ignem lentum collocabis, vt vi caloris sulphur eius narcoticum exhalat, & puluerisani facile queat, vt supra docuimus.

Primus modus mixtionis duorum inter se narcoticorum.

Itaque commemorati succi hyoscyami depurati & perfitti rubicundi, vt supra 3. x.

Opii præparati, & in puluerem rediti, vt supra 3. v. vel 3. vij.

Omnibus simul coniunctis, & in patinam patam terream vitreatam inditis, videbis horum duorum narcoticorum tam firmam & indissolubilem facti copulationem, vt in-

vnum corpus & consistentiam unam diuisculam coiuisse videantur. Quibus omnibus Soli aut lento calori cinereum per 3. aut 4. dies expositis opium attraheretur sic opio non exci hyoscyami, quantum sufficiet, quod resedit attradum erit, scorsum separabitur per inclina- bendi monitionem, vt vocant, vel exhalabitur, quicquid suram. coagulatum fuerit, frustulam in matracum vitrum capax iniiciendom est: super affundendo succum limonum perfecte depuratum, vt quatuor vel quinque digitos supernatos, isque tingetur in Bals. Mar. in tubini colorem quem separabis per inclinacionem quam potes studioissime, ne quid erasisti aut impuri simul misceatur, affundendo iterum novum succum limonum, & dicensendo in Bals. Mar. donec denudo tingatur colore rubini, & ita progredieris donec ad uertas, succum non amplius colorat rubini colore sed sub pallidum manere, qui tum in uulis erit ad hanc operationem. Omnis tuis liquor in rubini colorem inclusus reponatur in digestione: Bala Mar. vt denuo digeratur, omnisque substantia crassa fundum petens inde seceratur. Et ita summam & perfectam depurationem ei conciliabis, veramq. essentiam opii & hyoscyami coniunctim præparabis, quam curiosæ adferuabis, huius essentia habebis circiter 3. vij.

Interim dum circa hanc depurandi operationem versaris, extrectum hoc, siue essentiam, vt sequitur, parabis.

Præparatio extracti bezoardici.

28. Rad. Angelica

Zedoria

Galanga

Tomentilla

Corticum Citrii

Ligni aloes

Santalii rubri & citrini an. 3. j.

Granorum alkermes

Diptamni

Cinnamomi

Spica nardi

Caryophyllorum.

Nucie

Nucu Moshata

Masis

Cardamomi

Benzalbi & rubrei ana 3. fl.

Cambora 3. j.

Omnibus conquassatis in mattracio vi-
treo cum aqua vita leniper fiat extractum
iuxta modum, quem caput de extractu do-
cemus.

I T E M.

Extractum

Mumia

Myrra

25. Myrra

Mumia ana 3. fl.

Dissolve in patina ad ignem cum hydro-
meliit vino, aut cum quodam also vino, &
quoniam ipsa sunt viscosa, calentia adhuc
per linteum trahienda, & cum supra dicto
extracto bezardico coniungenda sunt.

Croci issen-

tia.

Idem *26. Croci* 3. ij. ex quo extrahet es-
tentiam cum aqua destillata ex succo limo-
niorum, vel cum aqua pomorum sedulen-
tium, (quam prius acidulam reddideris cum
spiritu vitrioli, vel liquore sulphuris) omnia
colabis iterum atque iterum per chartam
leuopharmacam. Et ex his tribus croci vnguis
testabit 3. j. essentia, quam ipsam quoque
miscebis cum extracto illo bezardico.

Ambra

preparatio.

Item *27. Ambra flava selectissima* 3. fl.
hanc impone patina argentea, assundendo
spiritum vini optimum, & praedicto ambrae
puluerite miscendo: Postea charta accen-
fa admoue ignem, agitando semper omnia
spatula: Spiritu vini consumpto, alium no-
num assunde, admoto igne, ut prius, idque
continuando quater. Taudem omnem hu-
miditatem igne separata, & ea in rata am-
bram sive lacrimam contine in puluerem
siccum bene preparatum, quem feruabis ad
vsum, verno dicitur.

Sales coral-

lorum

& gemma-

rum.

Item extrahit salem corallorum, & gem-
marum cum succo limonum sue berberi-
rum optime depurato, ut docebimus cap.
de ext.

Et haec sunt omnes illae preparationes,
quas ad hoc institutum in promptu habere
coauenit.

Processus secunda ac vniuersali mixtione:
est, ut sequitur.

Extracium totum bezardicum, una-
cum extractis myrrae, mumie, coniunga-
tur & misceatur cum tota essentia opii, &
hyoscyami reseruata, ut supra, & omnia in
Aromaticum positis, fiat exhalatio sive distilla-
tio ad ignem levum, donec materia in ty-
rapi consistentiam fedigatur, quam adhuc
ealente eximes ex Alchemico, & effundes
in patinam argenteam, vtre melius & per-
fectus usi fieri possit omnium mixtio &
coctio.

Quando materia redacta fuerit in bo-
nam mellis vel sapae consistentiam, ei ad-
miscebis & incopotabis hunc sequentem
puluerem.

28. Succini preparati ut supra 3. iiiij.

Salu perlarm

Salis corallorum ana 3. ij.

Terra sigillata optimis 3. j. fl.

Pulueru ex Cardice vera

Officis de corde cerasi

Vunicornia ana 3. j.

Ambra grisea 3. fl.

Omnia puluerata subtilissime inuicem
mixcentur, hæcque mixtura sensim admis-
ceatur materie in formam mellitam reda-
cta, quam semper igne lento admotam te-
nebus, agitando & probe miscedo omnia:
diu cum spatula eburnea vel argentea, donec
pericies omnia in bonam consistentiam:
redacta esse, & ex materia refrigerata pilulas
formare possis: addit de rufus (materia videlicet
ab igne dimota) oleorum anisi & sceni-
culi dulcis chymice extractorum ana gutt.
12. vel 15. omnia optime commiscendo, & ser-
ua hanc compositionem, in vasculi bur-
neis vel argenteis. Dosis est magnitudo grani:
piperis, & eosdem quos primum laudanum
effectus demonstrabit, quorum virtus non
minuit tempore longidine, sed potius
augetur, tanquam res in præstantiore
commutata substantiam.

Ad normam & exemplar horum datorum
laudanorum, quæ modo descripsimus, poter-
it.

tis Philosophus & Medicus tot alia, quo
voluerit, parare, & præclarata inde alzitteria
& veras theriacas componere, aliaque reme-
dia aduersus omnis generis venena, vbi tan-
tum opus est additione pulueris salium
theriacalium, sive extractorum viperarum,
præparatorum eo, quo supra edocui-
runt, modo.

Ut specifica fiant, ad certum quendam
morbum, grauem & deploratum, qualis est
• epilepsia, adde parum extracti cuiusdam
epileptici & esentiae castorei.

La veteri suffocatione adice parti vini di-
midia extracti cuiusdam hylerici, eius
descriptio seq capite dabitur. Laudana enim
sunt generalia remedii, & pluribus grauissi-
mis affectionibus quibuscumque corporis no-
stri partibus inhaerentibus accommodata.

*Nephentes
maius
Querc.*

Nephentes nostris maius sine opio de-
scriptum est in consilio quedam nostro, quod
habetur sub finem tractatus de præscuum
Philosophorum medicinae materia &c. Cu-
ius descriptio si forte obscurior quibusdam
videatur, quam utriusque huius laudani mo-
do a nobis exposti declaratio, id propterea
molestius aut stomachokus non ferat, cum
alias & artis laboribus atque vigiliis meis o-
mnibus plus abunde factis factum esse, vnu-
quisque, n si forte grauissimo insipientia aut
liuors virtus teneatur, facile deprehendat.

Quoniam autem opium omnium præ-
dictorum remediorum ac laudanorum præ-
cipuum fundamentum existit: nos hic opii
cōficiendi modum ex nostro papaveri hor-
tensi tuberētemus, qui sit, ut sequitur.

Elegans methodus conficiendi opium ex
papaveri nostro domestico & transplan-
tato in hortis nascente.

27. Caputum selettissimorum papaverum
transplantati & satui (quod in hortis Fran-
ciae plutinum hodie conspicitur) numero
centum aut plus minus pro opii, quod con-
ficies, quanuntatis ratione. Colliguntur sunt
tum, cum flores erumpunt: quo tempore
succo maxime abundant. Id accedit in qui-
busdam regionibus sub finem Maii: in aliis

sub finem Iunij prout regiones aliæ alii sunt
calidiores: In summa colligenda sunt in æstus
prima, sive cum primi flores iam explicati
apparet: Inter diversa autem papaveris
genera eligendum est id, quod flores ferat
rubicundos, quorum inopere alia sufficiantur.

Enarrata capita optime contine in mot-
tano marmoreo cum pistillo ligneo: Mate-
riam hanc pone in matracio vitro capaci,
superaffundendo hydromel viosum vel vi-
num Canarium, donec materia optimè irriga-
ta & humectata sit: vinumque uno atque al-
tero digito transuerso superemineat.

Omnia stet in digestione baln. Marize, per
12. vel 15. dies, quo temporis spatio liquor in-
tentissime rubescere incipiet. Tum exime
hanc materiam è matracio, & sacculo linteo
inclusam colas, & fortiter expume, vt omnis
virtus eius substantifica, gummosa & resino-
sa inde elicatur. Hæc expressio, quo pro-
pter admixtum hydromeli liquido adhucce-
tit, tota iniciatur in alembicum sive cornu-
tam, ad separandum inde omnem liquorem
per balneum vaporosum, qui modus omnium
tutissimus est, & in fundo remanebit gum-
mosa quadam & resinofa materia: quam, si
voles, adhuc calentem, liquidam, & quasi fu-
sam immittes in patinam terram vitreas,
aqua frigida plenam & subito coagulabitur
in opium, quod manu exime & humidita-
tem omnem absterge. Hoc est verum proba-
tumque opium, ac nullo modo sophisticum.

Nota: qui neglecto labore cupiet multo
elegantius & præstantius quid inde educere,
is iherasco digerat primam illam papaverum
explosionem, adhuc liquam, & cù liquore
re coniunctam, in B.M. calido ad separandum
inde purum ab imputo, & de simplici extra-
cto elicet vetam & excellentiem essentiam,
qua restabit in fundo, post evaporationem
liquoris per B. vaporosum. Et ita habebis opium
expusitissime preparatum, cuius ritus
erit tam ad thesiacas, quam alias antidotos
narcoticas, qua omni care-
bunt noxa & of-
fensa.

**

C A P. XXV. ET VLT.

De variis Chymicis operationibus, extractis, essentia, magisteriis, Salibus, & oleis.

DE variis istis differentiis, quas Chymici constituant inter extracta, essentias, magisteria, arcana & tincturas, dictum sumus ab his, nempe in pharmacocea nostra Spagistica. Hoc autem in loco tantum de quibusdam extractionibus tractare cohibimur eti, quos si spathim in praesenti hoc opere & pharmacocea nostra mentem tenemus: ne forte vmbitatem tantum remedium quotandam descriptionem proposuimus, tamque mancam adhuc mulilamus, taliisque videamur. Itaque fidem nostram a promissis, quibus nos supra pluribus in locis obstrinximus, nunc re & opere manifeste, in publico boni gratiam exoluendum esse statutus.

Vt autem nostro ordini consueto insistamus, enumeratas has operationes, quibus in pharmacoceam nostram ditate & exonerante consulimus, qua liecibz facilitate & perspicuitate declarata elucidabimus.

Dividimus igitur huiusmodi chymicas operationes (sive sint exacta, sive essentiae, sive magisteria &c.) in simplices & compositas: qualicunque tandem opera, scopo medico inferunt, sive prima, sive secunda qualitate, sive alteratione, evacuatione, roboratione, detumatione, sive aliis diversis curacionis intentionibus particularibus, tam ad morborum curationem, quam symptomatum, que morbos individua societate comitantur, correctionem apteatur. Quilibet poterit facile ex sequenti horum extractorum, essentiatur, aliarumque Chymicatum operationum serie atque tractatu perspicere, quam facilem docendi viam atque methodum studiosis sequendam exponamus.

Menstruum sive dissoluentium, ad has operationes necessarium, non tantum vienit aqua vita vini & iuniperi, quamvis haec in principio & maxime neces-

satis dissoluentibus numerantur, de quibus multi quidem incepit satis gartunt, sed etiam ad hoc iustitium nobis inferuent hydro-mel vinosum, vinum Ganaria, serum lactis, aqua lactis, aqua pomorum redolentum, vitaria, cardui benedicti, fumiferæ, agimonica, filicis & similium: vel aqua ex simplicibus iisdem, ex quibus exacta sive essentia preparata animus est, destillata: vel alia qualitatibus & proprietatibus extracti conficiendi congrue & appropriate. Quae omnia iudicio petiti & experti Medici designantur.

Sordiemur itaque, à lignis, corticibus, Extractis & radicibus, & ex his felicemus persistabiliors, lignis. & pluribus ac diversis morbis accommodatores: initium facientes à ligno guaiaco, quod non sine caula à quibusdam appellatur lignum sanctum. Singulares enim & admittandas proprietates ac dotes possider, quae tamen in intima eius cognitione & exacta illius versantur preparatione.

*Extrallum sive gummi guaiaci vt
appellant.*

27 Ligia guaiaci, & eiusdem corticis: quæ partes ballamica & oleaginosa sua substantia cæteras vincunt: ligni, inquam, partes duas, & corticis partem viam: quorum qualitas non minor sit 7. vel 8. librarium pondere. Omnia in rafuram redacta, indantur in plura alembica sive vase vitroa magna, capacia & oblongi colli: affundendo aquam optimam rituz: vel vin' , vel hydromelitis vinosi. Clausis vasibz, ne quid expiret, fiat digestio in Baln. vaporoso calidiori per 12. vel 15. dies: quo tanto tempore spatio aqua rituz melius rubescat & imprægnetur ligni. Iteris: omnem liquorem calentem adhuc colata: fræces autem pizlo fortissime expirme: tum egedicetur liquor spissus, rubicundus & oleaginosus: quem cum præconiunge: Omnibus simul in alembicum, vel contumam cum suo recipiente induit, fiat destillatio, donec materia in fundo maneat in consistencia mel: lis; & bulliendo bullas emittat, non secus ae: mel.

mel ipsum. Tunc escentem materiam effunde in patinam terream vitreatam, quam frigidam continentem, & statim coagulabitur iusta aloes aut gummam rubet: quam manu exemptam absterges & seruabis tanquam remedium prenotissimum, ut pote quod precipuis guaiacis viribus tam sulphureis, quam salinis abunde dotarum est. Ex eo singulis duas pilulas exiguae, & habebis praestantissimum sudatuum & remedium bezoardicum, quod nullas corrutiones telenquir in corpore, sudores & ritus mirifice prouocant, ipsumque simili aluum deficit.

Nota: Præstat, in consciendis huiusmodi extraictis, loco aquæ vita, accipere hydromel quoddam vinosum: aut aquas ulmariae, cardui, benedicti & fumiterae, acidulas factas cum succo limonum aut aceto montano. De hac aqua, quam post extractionem distillando separabis, & studiose tanguam rem ingentis pietatis seruabis, exhibe duo vel tria cochlearia statim post assumptam pilulam, & singulare remedium aduersus lumen venereum, quantumvis insuetatam compres: eius vium, præmissis tandem remediis riuas salibus, & imperata æstro virtus ratione sive dieta, quemadmodum affectus sibi exposcit, ad plausulos dies continuabis.

Pro varia ætri natura & temperamento variati quoque potest dissoluens in extracto guaiacino parando. Nam qui corpora sunt macilenta, & hepate seruident, eligat aquas fumiteræ, & agrimonæ acidulas redditas, ut supra, qua aquæ destillata post extractionem iam per se, ut supra, exhibet ad vacuam vnam aut duas plurimum conferant ad sudores potenter prouocandos, extensis, vulgari bus decoctionibus longe antecellunt.

Gummi è ligno salifras ad eundem modum extractum conductit quoque eidem malo; Elici potest vel seorsim per se, vel cum guaiaciso simul iunctum.

*Gummi è
ligno sa-
fras.*

Extract. Sic educes g. vi ex ligno buxi: vnde insigne parabis sudorificum & specieum ebra omnes epilepsias, vermes & putredines, de quo tantum exigam pilulam, ut de guaiacino pro dosi præbebisis.

Gummi tam ex ligno, quam cortice iuni- peti, co: simili methodo ac via eductum, ex ligno & celiens quoque est sudorificum, & bezoar- dicum aduersus easdem epilepsias, pestes, & niperi, affectus contagiosos & venenosos.

Eadem via elicies gummam ex ligno aloes, Gummi ex ligno rhodio & santalo, quæ summe sunt car- dia & bezoardica. Illi mensurae sine dis- foluenta adhibebis adeo commoda & conuenientia, ut simplicita ea, quibus uti soles, scopo tuo accömodetur. Veibz causa gumi- mi è ligno aloes peculiariter prodest vermibus & putredinibus articulatis, illius extractio- ni congrue erunt aque stomaticæ hypertici & centauræ. Si gumi è santalo, quod hepaticum est, exalat potest ex aqua agrimonæ.

Eodem modo gummam è cortice traxini, p. Extracta è est diureticum, dissoluens, & cõtra iplus lie- corticibus, mis durities specificè singulare extrahit, vel cum sua propria aqua destillata ex teneri- bus ciulden arboris foliis, aut simili quadam aqua splenética, & idonea ad aperiendum, & ad tenacissimum corporis nostri tartatum gummum dissoluendum.

Ita etiam parabis gummam è cortice tam- nisci, & capparorum contra eosdem affectus cum aqua florum genistar, scolopendriæ, &c.

*Gummi è
cortice Ta-
marisci &
cappariorū.* Gummam ex radicibus arboris pomi, fru- tis acidos gustu & veheenter adstringentes proferentes, extractum cum aqua ex inde pomis acidis destillata, sumnum est medi- camen contra omnia ventris profluvia, dy- fenteriam, lienteriam, distubream, fluxum hepaticum, & similes.

Quæ hactenus dicta sunt, exēplatis loco im posterum erunt, ad varia & infinita gumi- mi exitienda ex omni generis arboribus, quas vel ex libororum lectione, vel propria experientia diuersorum morborum curatio- ni convenire ueneris. Si huiusmodi extra- dictorum, argumentum fusius tractandum no- bis proponeretur, nunquam daretur finis.

Notandum est, extracta, quæ magis gum- mosa & sulphurea ex sunt, quæ que ex li- gno plus oleaginoso, veluti è guaiacino, lau- nino, juniperino & finilibus educuntur, post menstruorum suorum separationem C sepa- rantur

*Gummi è
ligno aloes
ligno rhodio
& santalo.*

*Gummi è
cortice fra-
xini.*

*Gummi è
cortice Ta-
marisci &
cappariorū.*

*Extracta è
radicibus
arboris po-
mi.*

Tantum autem vel destillatione, vel evaporatione) in aquam iniicienda esse, ubi statim coagulabuntur, ut iam diximus de gressione. Sed plura alia extracta, quae non adeo oleoginosa sunt, non coagulabuntur: unde haec tantum coquenda sunt ad saporem consonantiam, aut paulo amplius, ut inde, si velis, pilulas formare possis. Et quo perfectius & diutius coquas extractum, humiditatem suam inde magis magisque separando (ab ipsis etiam, quae sine aqua vita praeparasti,) eo aptius diuturnae conseruationi conficies.

Extractionibus radicibus. In radicum extractionibus multa consideranda sunt: num videlicet eisdem recentier collectar sint, nec ne: num virides, an siccæ & marcidae; num abunde succulentæ, nec ne: Videndum præterea, nū succus sit liquidior, faciliorsque expressionis, an vero viscosior, tenacior & difficultior expressionis? Quibus probè consideratis omnibus, extracta componenda sunt, vel cum dissolventibus, vel sine eisdem: in his vltimæ parandis sufficiet radices tantum coquere & digerere cum suo proprio & simplici succo, si liquidior sit, & sic deinceps post perfectam huius præparationem, inde extractum efficeri.

Hæc igitur omnia in primis obseruanda sunt. Dabitur autem horum quædam exempla, quibus artifices operarum ad prædictum opus quasi manu deducemus, idque tam faciliter, ut vel micinthus tyro ibi erat non possit. Exordium autem sumendum, à radice angelica, que præ ceteris commendator, & magis bezoardica est: cuius recentis copiam nos quis tempore & loco habere licet. Fungamus igitur eam exsecata ad extracti compositionem sumendum, rbi iuxta sequentem methodum sic progedierunt.

Extractionibus radicibus. 20. Radicis angelicae crasso modo conquisante lib. raffunde aquam vitæ iuniperinam, vel aquam vitæ vini, vel hydroiæ vinifosam, aut viuum ipsum ut tres quartuor digitos superemineat: colloca vasuum probe clausum in Bain. Mar. calido per 4. aut 5. dies: deinde materialam colam, & facies pisko: quæ

fortissime exprime, & expressionem coniunge cum colatura: faciesque iterum in vasum, affundendo nouam aquam vitæ, ut tres vel quatuor digitos superniores digere ut antea, colas & exprime, & suatum hunc expressum prioribus addes. Omnibus simul in alebicum inditis, hæc inde destilletur, quæ servabis scotum, quod autem in fundo instar sapo remanserit, tuum est extractum: cui ad virtutes suas augendas adicias suum saltem: calcinando videlicet facies post secundam expressionem in furno reueberili, ut antis est, indeque eliciendo saltem cum aqua vltimaria & persistibilibus quæ aqua addatur extracto, omninoq; intricem probe misceant & digerantur B.M. per unum atq; alterum d.e.m. Postea liquor inde destilletur per alebicum in Bain. vaporoso ad siccitudinem usque. Set uabis hanc aquam, quæ bezoardica & sudorifica est, leonisim, & in fundo restabit extractum talis consistentia, ut facile in pilulas efformari possit: ex quo una formata in pilis magnitudine, aut xv. vel xx. granorum pondere, singulare & potentissimum erit sudativum bezoardicum: superbibendo statim proprie aquæ ultimo referuantur 3ij, vel duas: illud remedium est aduersus pestem potissimum, & contra omnis generis effectus contagiosos, cum maligna & venenata qualitate coniunctos. Si hinc pilula addidens 7. vel 8. grana sulphuris nostri aurati diaphoreticæ, quod infra describimus, sudativum parabis profus admirabiliter, etusque virtutes longe efficaciores validioresque ad prædicta a mala contagiosa & venenata faciliter subigenda & extirpanda præstabitis.

Eodem modo conficies extracta ex radicibus imperialis, zedoarie, tormentilis, ointianæ, aristologiz, enula, campanæ, quæ aldem fere intentionem medendi inferuntur. Efficaciter autem omnes corporis corruptiones & putredines anseriorum & corrugivermesque sue lumbicas & corpore nascentes, variisque morbos excitantes encant & remedio tollunt.

Similiter quoque admirandum erit sudatum ad febres tartanas, & ocs morbos ex zingiberis crasso sudatinum.

Extractionibus radicibus.
imperialis
Zedoaria,
Tormentile,
&c.

crasso & secundo humorum tattato progresso, extractum zingiberis, quod spatiu vini elicies: cuius dosis est pilula pia magnitudine, & mirabiles animaduictus effectus. Sic etiam extracta fieri ex radicibus peoniae, velco queno & visco coquili ad epilepsiam. Sed loco aqua vita substituuntur aquae propositae, sutorum tiliæ, aut lili conualli, ad extracta conficienda. Et sic parabis varia extracta ex omniis generis radicibus, pro diversa tempe- ac varia carundem natura & proprietate, quæ varii moribus expugnandis accommodan- tur. Si enim omnia sigillatim deservire animus esset opus exciceceret in infinitum, nullusque darentur finis. Ut igitur supra, ita & hic exemplaris vi cœm sufficiunt hæc, que modo exposuiimus, iuxta quæ omnis genesis ex tracta alia fabricare & componere conce- derunt.

*Cantus de
rad. succen-
tensis.*

Si radices, ex quibus extracta concinnare
voles, fuerint succinta, plurimoq[ue] liquore
abundauerint, solummodo ex iis optime
mundatis & contulsi prato succus exprimendus
est: qui fucus etra additionem alterius
liquoru[m] immittatur in vas vitreum cum colo-
lo oblongo, & quantitatis confiencia ca-
paz, omnia digerantur in Bals. Mar. calido
per aliquot dies, donec succus tuus, quan-
tumvis albus, in tubeum conuertatur colo-
rem instar vini rubicondissimi aut sanguinis,
quod etra dubium per solam digestione
accidit, non secus ac vinum album, & panis
albus, aliaque poculenta & esculentia coloris
albi, nec non lac amygdalarum hordeatum
mundum, & simila, e quibus alimenta hau-
rimus, opera digestioms in Bals. Mar. calo-
ris animalis factae, conuertuntur in succum
rubicondum, nempe in sanguinem. Qui sic
ut summe temperatus, dulcisque gustu est,
ita omnia extracta artificio nostro educta
cum rubedinie sua, quæ illorum perfectionis
signum est, coniunctam simul habent insi-
gnem dulced[em], in cuius ope ipsa diutissime
fine saccharo & melle conseruantur, eu vide-
bent perfecte depurata fuisse, sicut fusus &
d. lucidius capite de Syrupu[m] declaravimus.
Materia igitur in rubedinie conuicta, omni-

by post aliis siue crassamento separato liquor separandus est, qui colore albo inde de illa bitum extractum autem in fundo remanebit in forma sap. rubicundæ. Ut longissimo conseruetur tempore, evapotatur fuit in Bala vaporoso ad omnem fuscitatem, donec materia in pilulas reduci possit.

Sic extactum cōpones ex radice hyoscyami, cuius ylus erit ad anodynū cuiusdam & laudanī compositionē. Sic etiam extactū gurgans ē radice bus ciuile, & it mox dicens, & esā. ex infinitis aliis radiebus succulentis, diuerſis scopis curatiuiis accommodatis elicies.

Alia quoque ratio est extractum cōsciendi ex radicibus multo succo abundatibus. Hoc extracti genus faciunt nomine aliquotū est, ac si exiguum sive minimū à frēcē separādam & vñi adaptandam pronunciantur.

Vrigitur fiat facula bryoniae, quæ, ut ante
diximus, singulare est mundissimum in tunc, &
venit hysterice medicamentum contra qualcumque
ritus suffocationes, procellus operacionis in
cum, qui sequatur, modum instituuntur.

2. Rafutata radicis bryoniae, q̄ minutum
couscas & cōtusam indas in facē linteum,
ē quo sub p̄zlo extrahas ac exprimas quā
fonsilie lucet, qui succus in vitro colerius
adseruandis destinato distinetur in loco fri-
gido, non calido, & paucō dies patro vide-
bis in fundo colligi fæces albiflumas iustas
amylī, quibus sup̄erauat aqua turbida, & al-
ba iustas serì lactis, quam separabis per in-
clinationem: amyliq̄ autē in fundo relidēs,
in plurib⁹ v̄is patruis viriis aut tertie vi-
treatis pones, vt optime desiccetur in umbra,
nō in loco calido, & paucis horis materia ex-
siccatibus in forma amylī, quod s̄cylan
bryoniae appellant, ex qua singitur pilulae 10.

... vel 22 granorum pondere, admiscentio paucum calorem, vel aliam sehidam, lumen & pricipium hemicidium est contra omnes matricis suffocationes, *ad hanc medicinam singulis*

Sic rizula ex radice Iris ppatur, qua singulare remedii est aduersus hydrocephalum. rad. Iris.

qui alias durities & obſtūtiones viſcerum progiungunt, & ſemina, radices & fontes exiſtunt plurimorum diuertiutū & deploratorum morborū, quales ſunt febres quartanæ, cachexia, & ſimiles: ſed huic ſculptam exſiccatur & affunde aqua ſilicis vel ſcolopendriæ, q. ſuſt. digerantur ad ignem Baln. Mar. per vīnum aut alterum diem, aqua dein per inclinacionem ſeparetur, & materia tandem denuo in umbra exſiccetur, ut fiat fæcula.

Notandum eſt autem, præter enarrata ratiōne extracta quedam eſt, in quibus præparandis ratio à priori longe diſferit, hæcque ipsa ſunt, quæ vires naturales iſtaurant, & corroborant, aut inſigniter conſolidant, vbi vini paſiſque additione opus eſt, quæ duo naturam maxime nutrituſt ac ſuſtentant, & reliquias ſimpliſtibus, cum quibus miſcentur, veſiculæ iſtaſt ſunt, vt eorum vires priuipius in venas & profundissima quæque loca tranſerantur. Exempli cauſa, ad heriam quantumvis compendiā compendiōfios eitiuſque curandam, extractum educes ex ſympathy, ſigillo Salomonis, quale mox defertim aggredeimur, & ad naturam deſideribim & eneuatam calefaciendum, ſuo que vigori reſtiuendam, vt enique ſeconditatem excitandam, parabis extractum Sympytonis.

Extractum ſue ſanguinē Symphyti.

U. Radicum Symphyti maioris & minioris ſimul optimè mundata, hanc in mortatio marmoreo probe cotundere eiſi piftullo ligneo, donec formam pulpa ſortiatur. Ad iij. libras huius pulpa adiice medullam panis ſe calini, & panis filiginei ſue tritici analib. t. Omnia in uicem probe mixta, & tanillo vi ni albi irrigata iniiciantur in mattracium vi treum cum collo longo, ſubere vel cera hi spanica optimè obturatum, vt nihil tranſpiraret. Hoc mattracium collocetur in ſimo calido, quem chymici ventrem equinum vocant, ſue in balneo vaporofo, donec mate ria in chyli ſanguinei ac rubicundi colorē conuertatur. Tunc illam fortiter prælo ex-

prime, & expreſſionem hanc chylosam & ſanguineam pone in balneo vaporofo, illud in hac ſecunda digeſtione maiorem acqui tet rubet nem, & iæces aliquot in fundo ro linquet, quas separabis, continuando hanc digeſtioſhem & depurationem, donec mate ria clariflma & rubicundiſſima appa ret. Separab ab illa tunctu liquorem clariorē per alembicum ad igrem Balnei vaporos, & remanebit in fundo extractum rubicundiſſimum, quod nominant ſanguinem ſymphytū, ad hernias & omnia vlera interna præſtantillimum: Dolis eſt 3-ij mani, diſoluendum eſt in ſua propria aqua deſtilata, vel in vino albo, vel alio liquore con gruo, continuando ad plusculos dięs, & egregios miroque effectus inde produci comperies.

Eodem modo extractum ſue ſanguinem Extr. ſue ex ſaytione extrahes, quod ſingulare ma ſangus ſa tis corroborans, & ſpecificum eſt reme tyronis. diuina ad concepcionem, prolifque genera tionem iuuandam, ſteriliſſimique qua tumlibet mulieribus ſeconditatis donum imperit, viriже potentiam ad prictiuum vigorem reducit, cuius imitatione alia pluta effingere licebit. Sed verus philofophus viterius adhuc proget edetur, & per eandem viam tum ex frumento, tum ex vino educet ſubſtantiam quandam ſanguineam, alendi ac viuificante facultate potenter; qua cauſam generationis carnis in corpore noſtro indagabit.

Sequantur nunc extracta baccarum, gra baccarum, notum & ſeminum.

Extracta

grana

De baccis ſue granis juniperi nigri & ſemini probe matuis ſi extractum, quod vocant Extractum Theriacam Germanicam, de qua ſupra iam baccarum locuti ſumus, eiusque præparationem di inniperi dimus, ita vi de eadem plura verba facile ſit ſuperuerantem.

Ex illis baccis allia quadam meſhodo præ patatur extractu eis ſuā p[ro]p[ri]etate, ſelicit aqua aliter præ vitat, de qua ante diſimus, modumque paratum. eam præparandi decalarauimus, vel in magna etiam quantitate, ſicut nihil ea communius eſt in Germania. Accipiendo igitur ſunt 4.

vel s. libri baccarum iuniperi celestissimaru, & modice conqualitatum: his imple ad medium usque magis racium vitrum capax, super affundendo suam propriam aquam vitre, vel aquam eadem distillatam, (cū collat oleum ex istem distillauerit per Alembicum magnorum cupreum, in modū aliorū oleorum) ut una ex altera batum aqua tū 4. aut 5. digitos se petuant et, licet aqua vita alteri praeterit, vase ritē ciausō stent in digestione Balii. Mar. per 5 aut 6. dies, donec dicta aqua intense coloreatur, & virtutibus baccarū illarum impregnetur. Eiusdem aquam hanc tintact per inclinationem, & facies adhuc calentes fortiter exprime per totum: hanc expressionem addit eadem aqua coloratione in bus in Alembicū vitreum induit, liquor inde ad siccitatem usque distillatur B. vaporoso, in quo materia iua ab omni adulio ne imminis ente: qām inde distillata serua seorsim, & extractum etiam seorsim, q̄ instar sap̄e est, longo q̄e conservabit tempore. De hoc extracto exhibe 3. j. vel duas, vel aquas propriez de distillate cochlearia tria, & habebis summum fædericum bezotidium cum contra omnes pestes & venena.

Extractum baccarū lau- ri.

Eadem via procedes in extractione baccarū lauri cū sua propria aqua vita, aut aqua ab istem distillata, ubi lemelli latum oleum parauerit per magnū Alembicum: quod sit iniciado lib. 1. baccarum cōquafatuum in quinque aut sex libris aqua comuni, cuius ope oleum istud ascendet, facileq; ab aqua separatur: Nam ipsi aqua innata. Aqua vero interius attrahit & conseruat adeo exacte & perfecte odorem, saporem, aliasque virtutes prædictarū baccarum, ut longe sit prestantior & melior ad compositionem sui: optii extracti, quam quis aliis liquo extinxere & peregrinus.

Extr. pur- gans hede- rae.

Edem artificio, conficies extracta ex omnibus aliis baccis, granis, & seminib; velut extractum purgans hedera, extractū antepilepticum ex seminib; pœnici: extractū carminativum & flatibus dissipandis aptum, ex seminib; scinceli, anisi, cumini, dauci, & similibus. In eundem modum fieri

poterunt infinita alia extracta diversis iſclē que morbis appropriata, quibus simplicia, & quibus educuntur, conferunt.

Sunt ex granis quædam succulentiora & *Sap̄a sine magis vinola*, quorum extracta altera componuntur: velut est sucus vuarum, qui ex pressus redigetur in sap̄a: que vox ratio est extracta concinnanda: aliquæ sap̄a hec apia ad varia intinctuum genera componenda.

*Extr. grā-
norū ma-
tūrōrum
Sambuci &
ebuli.*

Ex istem granis sambuci probe maturi, & ad vinum per aliquod temporis spaciū exsiccatis, aliud extracti genus effor- manab, quod est hæc siccum hystericum, idq; chymie rotant extractum granorum adles, cuius præparatio sequentibus verbis contineatur.

Collige magnam copiam granorum sam- buci, optimè ad vīnum exsiccatum, ut diximus: ceterisque omnibus abieciis, sola grana accipe, quibus ad medianam partem imple manacum magnum, cum longo col- lo, superfundens tortilimum spiritu vi- ni, acidulum redditum cum liquore acido, vel vitrioli, vel sulphuris, ut materiam tue quatuorū digitos supernetat. Vase clauso, ut nihil expiret hat digestio in Balii. Mar. per 5. aut 6. dies: donec i pati vas in colorem rubini tinctus apparuerit, quem separabis per inclinationem, cauendo, ne quid ex fructibus aut iubilenta materia simul transeat. De qua tinctura fam: non etiam separato plus menstruo, hoc est, aqua vita, quæ sibi cor- ruptione aut alteratione villa diutissime adseruabitur (& cui, si voles, addes parum sacchari, gratiosus gustus causa) exhibebis se- micotileat atgentem, aut cochlear plenū mulieribus, quæ ex veteri prælocatione mi- seris modis excruciantur, & subiugis effectus sequitur exoptacissimus. Ex impoulo enim, & quasi miraculose experient pta- stinæ; valetudinis integrantur retincentur.

Rursus si vasis, separata inde aqua vita per Alembicū in balloco vaporoso, donec in fundo rema-

remaneat extractum rubicundissimum, de quo exhibebis d. j. pro dñi, idque dissolues in sua propria aqua destillata, aut in quibusdam aliis convenientibus, aut vino albo, quod inde rubescere incipiet.

Extr. granorum ebuli. Adeundem modum parabis electuarium ex granis ebuli maturis, & ad umbram exsiccatis, hocque extractum specificum est remedium contra hydroponem & cachexiam.

Extractum cereorum nigrorum. Sic quoque extracto conseruentur ex pluribus aliis fructibus, veluti ex cerealis nigris agrestibus, & exsiccatis contra epilepsiam, in cuius extracti compositione potest loco aquae vitæ substitui quedam aqua antepileptica, de peonia, &c.

Extractum florum. Ex floribus peoniae rubens & exsiccatis codem modo elicias tintactam cum sua propria aqua, quæ aciditate virtutis acidula reddetur.

Extract. alk. fruct. albae. Cum aqua alkæleangi acidula quoque fructu, & liquore, extractum è fructibus eius rubicundis, & modice exsiccatis contra calculum comparabis.

Extract. senilorum. Cum aqua senilorum quoque acidula, elicias ex senilorum coriæ fructibus exsiccatis extractum accomodatissimum, ad præservationem & curationem calculi.

Extract. papaveris tuberorum. Sic & ex floribus papaveris rubei exsiccatis, cum sua propria aqua, eodem modo acidula reddi, ac cum liquore acido sulphuris educes extractum prestantissimum & specificum ad omnes pleures, quod viuus serupuli pondere dissolutum exhibebis in vicia una lux propria aquæ, distillare post tintacrum imprægnationem. Aut si voleas omissa separatione easdem aquas tintactas seruabis, & de his præbebis 3. fl. vel 3. j. vesperi circa horam tenui, & muros producet effectus.

Ad hanc normam extractorum, diuersorum lignorum, corticum, radicum, baccarum, granorum, seminum, fructum & florum, verus & peritus Medicus infinita alia ad diuersos & plurimos affectus effinget remedia.

Extracta herbarum. Restat, ut breuiter exponamus extracta herbarum, quæ sunt tribus modis, ut sequitur.

Primus modus est, ut contundatur herba, & prælo eius exprimitur succus, dum aehuc parandi exercitius est & succulentæ: postea succus hic traxilla exdeputetur in Balne Mar calido, tamdiu separando purum ab impuro, donec nulla amplus fæces in fundo resideant. Ab hoc succo perfectè ita deputato, abstracto aqueum liquorum per Buluum vaporosum, donec in constantem lopam, aut paulo siccioriem, si dū conseruari debeat, redigatur.

Secundus est, ut incidatur herba, cum florescit, qua impletatur Alembicum magnum teretum vel cupreum, stanno interius obdandum, quale est illud, quo plerumq; olea deflattati solent, deprestis optime materia hydromelite vinoso imbuatur: clauso postea vase cum quadam operculo, omnia macecentur in calore Solis, siæ itas sit, aut in quadam hypocastio per 4. aut quinq; dies: post exprimitur omnia prælo, & fæcibus affundendo nouum hydromel, vel aquam vitæ, digerendo & exprimendo omnia, ac denovo idem reperendo, donec fæces omni virtute spoliæ videantur. Omnes haæ exprißiones simul collectæ indantur in Alembicum, ut liquor inde destilletur, & in fundo remaneat extractum in forma mellis vel lopæ.

Tertius & ultimus modus educendi extracta ex predictis herbis est, ut eatum magna copia simili colligatur, quæ ministrum incidatur aut contundatur: his impletatur magnū aliquod, aut plura minora Alembica terete aut vitæ, per quæ aqua illarum ad seccitatæ destilletur, idque in balneo vaporoso, fæcibus omnino siccis, nihil tamen adiunctionis redolentibus, & in pulucrem crasso modo redactis, affunde aquam suam propriam distillatam, & dum fit omnium in balneo digestio, aqua allicit omnen herbaro actuarâ, illarumq; qualitatibus essentialib; & substantiis impi equabitur: continentur affundendo nouam aquam, & omnia digerendo, separandoq; aquam tunc per inclinacionem, a singula denivo reperendo, donec aqua amplius nontingatur, deinde omnes haæ aquæ tintacrum, simul mixtae ac in unum aut plura Alembica apta inditæ, destillentur usque ad combi-

flentiam sapè sive extracti. Aquas destillatas scotum feruabis, ut in eius 3. j. vel ij. dissoluantur 3. fl. vel 3. j. Et sic hoc extractum prebebitur in iisdem affectibus, quibus ipsa simplicia, vnde compositum est, conueniunt. Si ex fructibus illarum calcinatis extractus silem, cum eundem proprio liquore, & hunc liquorem cum suo sile addideris tuus extractis, & adhuc omnia simul & femele distillaueris, vt tal enumeratus cum extractiobus istis exquisitus miscetur, multo efficaciorē reddeſ facultatem extractorum multiplicem, quam habent, nempe purgatiā, sudorificā, diureticā, aperitiū, & decomplicatiū.

Ex prescriptis itaq; his tribus modis elige quemcunque volueris, & fac ex herba, radice, & tota reliqua substantia chelidonie extractum, quod præstantissimum & specificum est medicamentum contra febres tertianas, ieterum, cachexias, colores pallidos, & obfusctiones viscerum, estque praeterea remedium viuensale, pluribusque expugnandis affectibus prodest: item diureticum & iudicificum sūmul existit, si eius scrupulum vnum in propria aqua cocheleat uno, aut duobus infusum exhibuetis.

Sic extractum ē melissa patatum est sumnum cardiacum.

Extractum cardui benedicti, & extractū vīmariae sunt sudorifica, & singularia remedia ad uitium pestem.

Ex omnibus p̄tterea herbis iuxta hanc methodum simplicia efformabis extracta, ita ut mihi faciūt, in quinque aut sex simplicibus selectioribus aut præstantioribus dotibus, tantum preparationis normam & rationem ostendisse.

Ad eandem normam compones etiam extracta composita, Cephalica, Thoracica, Cojdalia, & alia, tam maiora quam minora, de quibus *supra capite de Antidotis* mentionem fecimus. Namquamvis iam virumque cephalicum extixpi causa à nobis descripum sit, non tamen absurdum videri debet, si illud huc, tanquam suo proprio loco sursum inseramus.

Extractum chelidonia.

Extract. melisse.

Extract. cardu-be-nedicti & vīmariae.

Extracta composita.

Extractum Cephalicum maius.

2. Rad. Acori

Paeonia

Visci querini

Ligni alios

Baccarum iuniperi

Sem. Paeoniae

Cinnamomi

Caryophyllorum

Macis

Nucu meschata

Eruptionis anacondorum.

Flor. Anthos

Salvia

Primula veris

Paeonia

Calendula

Betonica

Lauendula

Stachydis Arabica

Lil. convall.

Euphrasia

Tilia arboris.

Incidenda inciduntur, & contundenda contundantur, & indantur in matracium vitreum, superaffundendo aquarum vite, salviae, & granorum iuniperi q. suff. ut aqua quatuor digitos supernatet materiam. Digestantur omnis ad ignem Bals. Mat. per vj. octo dies, fiat colatura & expellit pettoreular, indeque separetur liquor aqueus per evaporationem, donec materia in sapè sive extracti forma restet in fundo. Dosis est 3. fl. in omnibus stolidis affectibus cerebri.

Extractum cephalicum minus.

2. Herb. & Flor. melissa

Betonica

Paeonia

Salvia

Rofmarini.

Omnibus recenter collectis, (quod facile suo tempore fieri potest) & rite contulisis, in uicemque mixtis, liquo inde separatur, per balneum vaporosum, rursusque idem liquor facibus

fecibus assundatur, ut tinctura inde elicitur, sicutque omnium multoties tenteratio, procedatur vltius, ut in cæstis extractis.

Extractum thoracicum maius.

U. Rad. Enula campana

Iridia
Tussilaginis
Polypodii
Liquiritia in talle clavis sediarum
ana 3. ij.

Thunbarum

Sebasten

Vinarum Corinthisiac. ana 3. iiiij.

Herb. Scabiosa

Præfissi

Hyssopi

Capillor. venetorum fiscarum & crass-
so modo contusarum.

Sem. Curdii benedicti

Bombacis

Vrifica

Anisi

Foeniculi

Papaveris albi ana 3. iiij.

Cinnamomi 3. i.

Flor. fice Boraginis

Buglossa

Tussilaginis

Papaveris rubei ana p. iiij.

Omnia contusa & probe inuicem mixta, in vas aptum indantur, affundendo accu seculi litri lib. i. fl.

Aquar. Sebinæ

Cardus benedicti

Hyssopi

Tussilaginis ana lib. i.

Digerantur omnia ad centum ignem per dies aliquot, postea fiat expellio & evaporatio substantie aquæ: donec materia in sapientia consistentiæ reducatur, sicut de cæstis documentis, & habebis extractum thoracicum maius, quod ad duas drachmas exhibitum, vel solum in forma pilulæ, vel dissolutum in aqua propria, conductit omni astmatis, or-

thopœz, difficii respirationi, & similibus thoracis affectibus.

Extractum thoracium minus.

U. Herb. Tussilaginis

Scabiosæ cum toto

Præfissi

Calamenti

Hyssops recenter collectarum

& som. frigidorum

Sem. Vrifica

& Cardui benedicti

Omnia subtilissime contusa destillentur in balneo vaporoso usque ad ficitatem, cum propria aqua destillata & secis fibribus item cum affusa extrahat tincturam, in cæstis cædem obserua methodum, ut hæc nus ubi unde declarauimus, & habebis extractum pectorale minus.

Extractum majus Cardiacum sive Cordiale.

U. Rastri & ligni aloes

Ligni rhodii ana 3. ij. fl.

Rad Angelicae

Scorzonerae

Zedoaria ana 3. ij.

Cors. Cistriæ siccæ 3. ij.

Dittamni

Bees utriusque

Doronicæ

Sem. Ocymini

Citræ

Melissæ

Acotæ

Granorum alkermes ana 3. i. fl.

Caryophyllorum

Cinnamomi

Croci 3. fl.

Resinæ bruarum p. iiij.

Omnibus conquaflatis superaffundantur

Succes limon. lib. i. fl.

Aquar. Scordis

Melissæ

Flor. rosmarini ana lib. L

Vel

Vel quantum sufficit ad materiam bene irrigandam. Omnia digerantur ad ignem lentius explicantur, fiantque reliqua operaciones, ut in superadiicis extractis capitalibus & pectoribus iam explicatum fuit.

Extractum minus cordiale.

U. Herb. Scordii

Tormentilla

Melissa cum toto

Scorzonera, recenter collectarum
ana M. iiiij.

Citrorum in orbiculis diff. etorum
eum cortice N. v aut vij.

Omnibus, tam herbis, quam cirtiis, rite con-
tulsi in mortatio malmoreo, & probe simul
mixtis adfice

Cinnamomi 3. j.

Croci 3. j. B.

Gallie moschata.

Elett. de gemma ana 3. ij.

Camphora 3. j.

Ex his omnibus liquor abstrahatur ad siccita-
tem per balneum vaporosum, eumq; fe-
cibus residuis tursus affundas ad tincturam
elicendam, pergendo in cæteris, ut in extra-
cto minori pectorali methodus iam prescri-
pta monstratur. Et si habebis extractum
minus Cordiale.

Extractum maius stomachicum.

U. Rad. Calami aromatici sine galanga

Cyperi

Ligni aloes ana 3. iiij.

Cort. Arantiorum

Et Cytoriorum exsiccat. ana 3. j.

Cinnamomi

Macis

Nuci moschata ana 3. ij.

Mentha sica

Ambrosiana sica ana M. ij.

Sem. Anisi

Foeniculi

Ligustici

Granorum myrti ana 3. j.

Omnium mirabiliorum ana 3. j. B.

Rosmarini p. iij.

Contundenda contundantur, & incidenda
inciduntur, miscentur, & indantur in ma-
gnum Matracium capax, superaffundendo

Succi Granatorum acidorum lib. j. B.

Aqua Cinnamomi lib. B.

Aqua Menthae

Ablynthia ana lib. B.

Vel quantum sufficit ad materiam irrigan-
dam: cum his enumeratis liquoribus fit tâ-
dem digestio in B. Et in reliquis imitare pro-
gessum superiorum extractorum maiorum.

Extractum stomachicum minus.

U. Menha

Ambrosiana ana M. iiij. vel v.

Cytoriorum decorticatorum & in or-
biculis tenues diff. etorum N. iiij.

Herbz & Cytonia simul contundantur, & in
pulpz formam redigantur huic pulpz adde

Macis

Nuci moschata ana 3. j. B.

Spec. Aromatici rosati 3. j.

Mixtis inuicem omnibus, & in Alembicum
iniectis, fiat destillatio per balneum vaporosum
ad siccitatem: Aquam inde elicitem ita-
rum affundit fecibus, & in cæteris ad proli-
xendum extractum sequere rationem teli-
quorum extractorum minorum, iam supta
a nobis traditorum.

Extractum hepaticum maius.

U. Ligni Cassiae

& omnisim Santolorum, ana 3. ij.

Rad. Rubia tinctorum

Filicia verisique

Acetosa

Oxylapathii

Rhubarbæ ana 3. j.

Eupatorii Mef.

Comarum absynthii pontic.

Hepaticæ ana M. ij.

Sem. Apis

Petroselinii

Schonantes ana 3. M. in minori law.

Spiraeæ

Flor.

*Flor. Cichorij**Centaury minoris**Chelidonia**Rof. rubr. ana p. iij.*

Contundantur & indantur in vas vitreum:
his adde

*Aceti passiflatis lib. j. f.**Aquar. Agrimonia**Acetosa**Cichorij ana lib. j.*

Macerentur, destillentur, & aqua rursum af-
fundatur materia, & sic educatur extractum
iuxta methodum aliorum extractorum ma-
tiorum.

Extractum hepaticum minus.

*2. Rad. oxylapathii**Vinestoxici**Acetosa**Filicis**Cichorea sylvestris cū toto ana 3. ij.**Herbar. Agrimonia**Hepatica**Centaury minoris**Chelidonia ana m. iij. vel amplius**Frustrum berberorum maturorum
lib. f.*

Omnia contundantur optime scotum, &
probe simul miscellanur, quibus dein adi-
ciantur

*Spec. Diarrhodon**Diatricta antalis ana 3. f.*

Omnibus tne inuicem mixtis, & in Ale-
mbicum inditis, liquor inde ad siccitatem de-
stilletur, qui iterum affundatur facibus ad
extractum eliciendum, veluti in aliis hacce-
nus factitatum est.

Extractum spleneticum maius.

*2. Rad. Serpentaria maioris**Felicis**Valeriana ana 3. ij.**Cort. Fraxini**Cappastrorum**Tamaricis ana 3. ij.**Ceterach m. ij.**Sem. Cardu bennedicti**Cumini**Cosmians 3. j.**Piperis**Cubebarum ana 3. vj.**Flor. Genista**Hyperici**Buglossa ana p. ij.**Rajura eboris**Cinnamomi ana 3. f.**Limatura chalybis cumo**Sulphure calcinata 3. x.*

Indantur in Matracium vitreum, superaf-
fundendo

*Aceti seylliticis lib. j.**Aceti buglossati**& Sambucini ana lib. f.**Aquar. Florum eboli**Et scolopendria ana q. suff.*

ad materiam rite macerandam: in reliquis
sequente modum aliorum extractorum ma-
tiorum.

Extractum spleneticum minus.

*2. fol. Scolopendria**Fumaria**Pimpinella**Summitatū fraxini ana m. iij.**Flor. Genista recētum p. vj. vel amplius.*

Contundantur in mortario marmoreo: his
adde

*Spec. Latifolias Gal.**Mirobalanorum omnium**Zingiberis ana 3. f.**Succi Pomorum redolentium lib. j.*

Indantur in Alembicuta, & destillentur: de-
inceps fiat processus ut in aliis extractis mi-
noribus.

Extractum nephriticum maius.

*2. Radic. Roffa bonis**Eryngiorum**Bardane ana 3. ij.**Herniaria sicca m. ij.**Sem. Cepa**Vrifica**Raphani**Saxifraga**Fæniculi**cc**Anisi.*

*Anisi**Petroselinii ana 3ij.**Bacc. Juniperi**Milii Solis**Nucleorum mespilorum ana 3ij. ℥.**Lapillorū (quos osulos cäcri vocat)**Calcis testarum ouorum ana 3j.**Contusis & mixtis omnibus adde**Succi limonum 1b. j. ℥.**Aquar. Stillatitiae um raphani**Argentaria**& Alkekengi ana q. suff.**Vt omnia rite macerari possint, ac tandem extimi, & in extractum ad modum exteriorum concinnati.**Extractum nephriticum minus.**2f. fol. Argentaria**Saxifragia ana m. iiiij.**Fruictuum alkekengi maturorum**& Senedorum ana 1b. j. ℥.**Gran. Juniperi maturorum 3 iiiij.**Limoniorum in orbiculos dissectorum n. iiiij.**Contundantur omnia & indantur in matracium: his affunde**Vini albi 1b. j.**Destillentur omnia in Baln. vaporoso ad siccitatem: dein eadem aqua extrahestincturam ex dicta materia, quam tandem extimes, & reduces in extracta, vt reliqua.**Extractum hystericum maius.**2f. Rad. Brionia 3 iiij.**Rad. Asari 3 j. ℥.**Fol. Matricaria**Arthemisia**Nepeta. scotorum ana m. iiiij.**Bacc. Juniperi**Seferos**Amores**Ruta**Carnis**Anethi 3 iiij.**Nucis moschata**Cardamomi ana 3 ℥.**Karabes 3j.**Caforei 3 vij.**Contundantur & miscantur, addendo**Hydromelitis vinosi 1b. j.**Aquar. Ruta**Matricaria ana q. suff.**Vt macerari possint: dein fiat expessio & extractum, et arsis est. Singulare est mundificatium masticis, eiusque omnibus affectionibus, à causa præsertim frigida suboris opitulatur.**Extractum hystericum minus.**2f. Matricaria**Artemisia**Melissa**Ruta ana m. iiiij. vel amplius**Sabinam. j.**His herbis adhuc recentibus rite contusis adde**Caforei**Myrra**Croci ana 3 j.**Cardamomi 3 j. ℥.**His porto pro omnibus affunde**Aqua cinnamomi 1b. ℥.**Et inde destilla omnem liquorem ad siccitatem per Alembicum in B. vaporoso: quod de stillandi ratio ceteris omnibus præstantia & securitate præcessit, quod saepius inculcare non desistimus. Dein cum hoc eodem liquore fecibus siccis iterum affuso, omnes tincturas elicies: quo effuso pet inclinacionem, facies exprimes, hancque expressione iunges cum liquore sive aqua tincta. Omnibus denuo iniectis in Alembicum, inde de stillabis omnem liquorem, quem studiose seruabis seorsim, & extractum residuebit in fundo in forma sapæ, aut paulo siceriori: q. ad 2j offeres, vel in forma pilulæ, vel dissolutum in sua propria aqua. Admitabile erit in prouocandis mensibus & röborando vetero: cuius descriptionem paulo fuisse declarauimus, quam reliquorum, ut sit tanquam exemplar & norma, ad quam reliqua efformentur: quorum dosis non excedit serupulum vnum; quæque præbebis vel in forma pilularum, vel dissoluta in suis propriis aquis, quas ad hos vias semper adseruabis.**Hac*

Hac itaque methodo confici poterunt, infus-
ta alia extracta, quæ pharmacopeas in
tempore parabit ad varios effectus, semper
que parata habebit huiusmodi remedias, ca-
que ex Medicis præster pto in usum transfe-
ret, cum necessitas exigeret: sive non opus
habebit, ut toties recentia colligat simplicias,
aut ad decoctiones, expressionesq; toties cu-
tanto tædo reiterandas configuat? Nam in
promptu sibi erit extractum, quod statim in
congruenti quodam liquore dissoluat, inde-
que effingat vel bolum, vel pilulas, vel po-
tiunculam, vel clysterem. Nos hic ad dicimus
extractum carminatiuum, cuius imitatione
facillimum est præparare etiam dysenteri-
cum, diureticum vulnerarium, & huius ge-
neris alia.

Extractum carminatiuum.

2. Baccar. Lauri lb. j.

Baccarum juniperi lb. f.

Sem. Druci

Cumani

Foeniculi

Anisi ana 3 iiij.

Herb. sc. Calamenti

Origani

Pulegij

Summitatum Anethi ana m. iij.

Flor. Camomilla vera

Flor. Nucum

Et Sambuci ana p. iiij.

Cinnamomi

Nucia Mochata

Piperis

Cardamomi ana 3 j.

Omnia crasso modo cōcūsa, & simili mi-
xta, indantur in Alembicum sive vitreum,
sive terreum aut cupreum capax superaffina-
dendo hydromel vinosum, aut visum albū
generofūm, donec materia bene irriteretur.
Vase obturato suo operculo fiat digestio in
Bals. mediocriter calido per 4. aut 5. dies;
quibus elapsis exprimes materiam, vel per
totulat tandem, omnemq; liquorem inde
expressum referuabis. Fæcibus affunde no-

rum vinum album generofūm, vel aquam
vīz, vel denuo fiat digestio & expressio, vt
hoc modo omnis virus substantifica prædi-
cta materia exquisitus extrahatur. Omni-
bus expressionibus inuicem mixtis, & in A-
lembicum inditis, inde totus separtetur li-
quo, quem accurate seruabis seorsim: sicut
& extractum Carminatiuum, quod in fun-
do remanebit in consistentia inter durum &
molle media: quodq; ad 20. vscj grana exhib-
ebitis, qui colicis torquentur cruciatibus,
vel vitium habent in ventriculo, aut intesti-
nis, vel in forma pilulatum, vel dissolutum
cum sua propria aqua, vt Clysterem com-
ponas, de eo accipere oportet 3 j. b. vel duas,
idque prompte dissoluere vel in quodam iu-
sculo vel in lacte, vel in vino, & sic dicto ci-
tius paratu habebis enema carminatiuum,
cum quo extracto si voles, addere poteris
extracta laxativa ad deturbandam & eu-
candam sentinam.

Hacenus tractatum à nobis est de ex-
tractis simplicibus & compositis, quæ altera-
tioni, corroborationi, alijsq; pluribus mede-
di indicationibus inferiunt: nunc nobis di-
cendum restat de extractionibus simplicibus
& compositis pugnantibus. Quamvis autem
ante annos plusquam triginta in tractatu no-
stro de spagirica præparatione, de huius ge-
netis extractis egerimus, ita vt VVecketus
maximam illorum partem in Antidotarium
suum genetale traxit, nihilque hic occa-
sio esset in nostram hanc pharmacopœam
earum introducere: nos tamen in istud de-
scribendis nunc alia plane vtrumq; methodo
ac via, facili nimis & perspicua: publico-
que perfundens alios elatgiem præfutus,
quos favente Minerua ex Vulcani interim
officina exhaustimus, prætermisssis ijs, que
vel in nostris, vel aliorum volumini, is de-
serptam reperiuntur.

Iam supra fuse & dilucide satis docuimus
rationem eliciendi essentiam Aloes; essen-
tiam dicimus, quia ab Extracto, quale
aloës iam est, præparata fuit. Quo pacto eli-
ceret quoque licet essentiam elaterii alio-
rumque succorum expressorum, concretio-

rum, & erasso modo in extracta reductum.

Extractum sive essentia rhabarbari si: hoc modo:

Rhabarbari extractus. vel quantum voleis: huic etiaco modo conquassato affundae aquam endiuiz, succo limoniorum vel citriorum acidulam redditam, ut rhabarbaro supernatet ad ib. fl. His correctiui loco adiice

Cinnamomi 3 fl.

Santalii rubri 3 fl.

Omnia sten in digestione Balm. Mar. donec aqua cichorez in rubini tingatur colorēm. Hanc aquam tinctam separata per inclinationem: si prius affundendo nouam aquā, continuandoque hanc operationem, donec aqua amplius nō coloretur: tandem expellit fortiter omnibus, & cum priori aqua tintata permixtis, inde separabis aqueum liquorēm per balm. vaporosum: & extractum subsidebit in fundo in forma gummi vel sapz perfecte cocta & rubicundissimæ.

Eodem modo extractum parabis ex omnibus radicibus modica purgandi facultate prædictis, quales sunt gentiana, mechoaca, sanicula Dodonze, &c.

Sic quoque extractum senz fieri: sed loco aquaz cichorez accipienda erit aqua pomorum redolentium, qua acidula sit facta, (Coco succi limoniorum) liquoribus acidulis, vel salis petrae, vel sulphuris, vel vitioli, qui tincturis foliorum & florum quantumvis iam emarcidorum, exficatorum, diuq; in arculis reseruatorum extrahendis aptissime conuenient: Correctiui vicem subibit anisum aut caryophylli in pauca quantitate addita.

Sic eadem methodo extracta conficies ex omnibus floribus purgantibus, ex foliis pallidi, violis, floribus Persicae arboris, floribus prunorum, tam fyluestris, quam horrensum, floribus centaurii, sumittere, & hyperici.

Sic ex agarico, ex seminibus ebuli, foliis montani, & similibus, præclara quoque extracta educes purgantia.

Proponamus modum extracta parandi ex simplicibus violentiobus, initium sumentes ab illorum radicibus, ex quibus alio modo, quam in præcedentibus, extracta co-cinnantur. Exodiemur autem ab extracto esula omni hydropsi, aliisque morbis, in quibus seroforum humorum expugnacione opus est, apto & congruo.

Radicis & folia, hoc est, totam substantiam esulz minoris, ex his exquisissime contulsi exprimatis succus per torcular: hoc succo in matracium viuum cum collo longo indito fiat digestio in Balm. Mar. Ecibus, in quibus auctio platinum virtutis purgantis inest, affunde serum lactis clarum, aut aquam lactis destillatam, ad facies rite & exquisite irrigandas, quæ in aliud vas iniecta digerantur per idem Bal. M. tribus quatuor diebus: dein omnia prælo fortiter exprime: hæcque ultima expressio addatur alteri prori omnia digerendo in eodem B.M semperque separando facies à claro, siue purum ab impuro, donec materia tua nihil amplius erassemus deponat, sed clarissima, colore rubicundissima, gustu dulcissima in fundo subsideat, quæ veri perfectæque digestionis signa sunt, sicut iam alibi diximus.

Hæc materia transfundatur in aliud Alembicum, ut liquor omnis inde destilletur ad siccitatem per B. M. vaporosum, & in fundo remanebit extractum esulz in forma sapz rubicundissimæ, & gustu dulcissime: de quo extracto exhibe 3 fl. idque vel in forma pilularum, vel dissoluim in sua propria aqua, quam reserasti. Summum & excellens purgans est, & omnibus hydrospibus, cachexiis & vermis aptissimum remedium.

Idem extractum parabis etiam alia methodo, contundendo ut supra esulam, & distillando aquam suam usque ad siccitatem, tursumque affundendo aquam suam propriis suis facibus siccis, sed nequam tam exustis. Nam balneum vaporosum impedit omnem vescionem. Hæc aqua allicit & extrahet tincturam esula, & impense collabili-

*Extractum
esula.*

Iorabitur: quam destillabis & extractum sapa remanebit in fundo Alembici: Et tandem aquam destillatam affundes denuo facibus prioribus, ex quibus parasit extractum, idque toties reiterando, donec aqua non amplius tingatur, & ultimo post mactationem exprimendo dictas facies per tornular, & addendo enarratis expessionem tincturis reliquis, ut ex omnibus fiat unum extractum. Si ex facibus viri usque preparationis combustis, salem cum sua propria aqua, eamque extracto proprio addideris, eius purgandi vim & efficaciam validiorem reddes. Sunt multi, qui in preparandis huiusmodi extractis, tum esculpt, tum aliorum quorumvis purgantium sola aqua vita vertuntur, quod nobis non adeo displiceret: est enim ignis natura illa qui digerit & cœcoquit horum simplicium cruditates, in quo plurimum situm est. Præterea eadē tam tenueum & aeratum existit patrum, ut hoc nomine promptius, quam cætera quævis dissolutia allicias rerum essentias, quibus extractis facile inde separatur. Sed plus mihi aridet ratio illa, quam modo declaravimus; de quibus tamen omnibus liberum cuius relinquo iudicium.

Ad hunc igitur supra commemoratum modum extracta preparabis ex thymelea, mezereco, & teli quis omnibus rithymali speciesibus, & ex ipso quoque helleboro nigro, si in loco eo habitaueris, ubi recens colligi potest.

Sed cum non omnes montibus sumus vicini, quibus haec herba copiose crescere solet, neque eius copia, nisi cum iam extracta sit, facile detur, eiudem extractum in hunc sequentem modum preparandum docebimus.

L. Radicum & fibrasum hellebori nigri veri, (caue ne adulterium acceperis) lib. j. omnem sordidiem prius aqua ablue: dein ea macera per integrum diem in acetato rosato: hoc enim tolleret nimiam illorum acrimoniā & venenatam qualitatem effundit extractum: radices autem mediocter ad ignem lentum exsiccatæ & crasso modo coniuse,

indantur in matracium capax; superaffondendo succi limoniorum partem vnam, & suci pomorum redolentium partes duas Cluccis his prius optime depuratis & clarificatis. Ut materiam duos tresve digitos supernent: omnia stent in digestione B. M. donec succi in colore rubicundum tingerantur, & exacte imprægnentur tota helleboti substantia. Cola postea omnia, & facies præsto extime, viuunt hanc expessionem commisces cum prima colatura: & iterum affunde facibus novum succum tostorum pallidatum optime clarificatum, indeque denuo extrahe omnem substantiam virtutem in B. M. colando & exprimendo iterum omnia & misce hanc colaturam & expessionem cum prioribus illis: omnibus in matracium capax iniectis, fiat digestio in Balneo, purumque ab impto sepatetur. Tandem separa ad colorem lentum humiditatem, donec in fundo maneat extractum in spississimo paulo forma, quam sapa est: de quo miscebis *ij* cum *ij* h. extracti confect. Hamech, cuius descriptio habetur in Dizetico nostro: ex qua mixtione formabis duas pilulas, & habebis excellentissimum remedium purgans, contra omnes manias, epilepsias, melancholias, febres quartanas, & alios morbos, qui altiores radices agunt, & occulte habent seminatio: effectus præterea demonstrabit eximios, cuncta vilia tamen molestiam aut perturbationem.

N O T A.

Postquam enumerato hellebori addideris, extractum confect. Hamech purgans, iis insuper adde extractum trochiformum alhandal vel diagridii rite præparatum, aut simile aliiquid purgans, quod purgantem per inferna promoveat, & vomituan hellebori vim cohibeat: quod in primis notandum est in cæteris omnibus violentis purgantibus, & vomitoria facultate simul pollentibus: haec enim vomitoria vis per additionem remedii purgantis, quod facultatem habet per inferiora trahendi, ac educendi, omnino retunditur & inhibetur.

Hactenus haud dubie animadueristi in variis eiusmodi purgantibus extractis, varia quoque monstrua & dissoluentia, apta tam en & congrua à nobis rite patet: & quorum magni & egregii effectus abunde satis patet. Sed verus & peritus chymicus, qui ingeniosa quadam arte & industria sciuerit præparare aquam vitæ tartanitam, huiusque perfectam cognitionem adeptus fuerit, is poterit inde eruere dissoluens quoddam sive menstruum generale, quo extrahe essentias omnium rerum purgantium, radicum, foliorum, herbarum, seminum, fructuum & florum: is inquam vere gloriari poterit de summo & elegantissimo Naturæ mysterio de quo non licet plura addere, ne iustum Doctorum iram & reprehensionem incurram: hi enim vitio mihi verterent, si tam pretiosas margaritas nimis aperta & clara virorum oratione prostituerem, easque porcis proli cerem, hoc est, in commune & rude vulgus tam rata & præclara arcana spargetem ac disseminarem: quod tantis arcanae indignum, ceteris tamen, que in scriptis nostris liberali impetuimus manu, merito acquiesceret.

Iuxta has descriptas simplicium extractorum formulas conficiet expertus & industrius Medicus tot quot voluerit extracta: quibus ea addet correctiva, quæ scopo suo satisfacent.

Supertet ut in pharmacopea nostræ decorationem adiungamus extracta quædam composita, tam Catholica sive universalia, quam cholagogæ, phlegmagoga & melanagogæ: iuxta eam videlicet methodum quam in purgantium vulgarium tractatione lupra fecuti sumus.

Extractum Catholicum.

¶. Fibrarum hellebori nigri cum aceto preparatarum (bac enim est primi hel lebori preparatio, ut iam supra dixi m) 3 j. b.

Turbibz albi & gummosi

Hermodactylorum ana 3 j.

Afari

Gratiola ana 3 j.

Trechisorum Albandal 3 vj.

Omnia cōquassata indantur in matracum addendo

Spec. Diarrhedon

Laticantis Galma 3 ij.

Superaffundendo

Aquar. Fumiferra

Pomorum redolentium ana 1b. j.

Succi Lymoniorum optime separati

Succi Granatorum acidorum sive berberorum ana 1b. b.

Vt liquores materiam duos digitos supernent: stent omnia in digestione Balnei calidi per 6. aut 7. dies: Postea coalentur & exprimantur omnia per torcular fortissime, & seruetur hæc expressio.

Seorsim autem fac hoc sequens extractum.

¶. Rhabarbari 3 ij.

Agaricis trochiscati 3 x.

Folicul. Sene 3 ij.

His correptis loco addere

Cinnamomi 3 ij.

Caryophyllorum

Anisi ana 3 j.

Superaffundendo

Aquar. Agrimonie

Cichorij.

Acidulatum redditarum succo limoniorum quantum sufficit, vel potius liquoribus acidulis sulphuris aut vitrioli imbuantur, qui promptissime allicient tæcturas & virtutes purgativas: siat extractum digerendos curando & exprimendo omnia, ut lupra. Hæc expressio dilatur priori, ut liquor omnis inde eliciatur ad licitatem per Bals. vaporosum, & in fundo residetur extractum Catholicum, de quo exhibebis 3 b. vel ad summum 3 j. illamque in suo proprio liquore dissolues, quem ad hos usus seruabis, vel in forma pilularum exhibetur purgans valuersale habebis præstantissimum.

Extractum cholagogum solutium.

¶. Rhabarbari 3 vj.

Folicul. Sene 3 iiiij.

Scammino-

Scammonia preparata 3 j.

Spice nardi

Santalum citrinum

Cinnamomina ana 3 fl.

Trochisorum berberis 3 g.

Hic affundit succi ros pallidarii optime depurati q.suff. digere, colla, & exprime omnia calide per tortular, & fac extractum in consistenti sap: cui addes & quali pondere extractum sive essentiam aloes scensim patratam, ut iam docimus supra capite de pilulis misce & decoque omnia ad ignem letum usque ad eam consistentiam, ut pilulum vna magnâ vel duas minores inde formare possis. Purgat benigne & sufficienter omnes humores ferosos, calidos & biliosos. Dosis est 3 j. s. Vel si voles, addes huic extracto (oco aloes) extracti, cassiz tamarindorum & prunorum dulcium ana equalē pondus extracti ponderi respondens, coquuntur omnia in formam opiat. Sufficiet de eo exhibere pro dosi 3 ij vel iiij. ad sumum, in forma boli, quem p̄ abebis cum syrupo violato violaceo. Et excelleas & benignum parabis remedium ad febres tertianas simplices & duplicates: ad febres item continuas ardentes & biliosas, & ad quævis mala, à causa calida in capite, sive in aliis partibus, suborta.

Extractum ex Cassia docimus in nostro Diætietico.

Phlegmagogon.

Agarici trochiseatis 3 iiij.

Hermodactylorum

Turbith

Sena

Medulla carthami ana 3 ij.

Rad. Eysli preparata 3 j.

Trochisorum albandal 3 fl.

Salagemmæ

Matus ana 3 j. fl.

Spec. Aromatici rostati 3 ij.

Cum aqua cinnamomi fiat extractum. Sufficiet de eo offerte 3 j. fl. in forma pilule, Morbis omnibus pituitosis, & ex causa frigida subortis mitifice confert, morbo presertim articulari. Humores enim pituitosos &

ferosos in articulos decumbentes mitum in modum educit.

Radicis eysli preparatio una eademque *Preparatio* est cum hellebori preparatione: macerando *radicis eysli* nepte eam per 24. horas in aceto rotato o-*la*. primo, & dein exsiccando. p. 221. p. 66.

Melanagogon.

U. Folient. sena 3 vj.

Rad. seu Fibrarum hellebori preparata-
rum 3 ij.

Turbith

Myrobalanorum omnium ana 3 j. fl.

Trochisatum albandal 3 vj.

Flor. Violarum

Resarum rubrarum

— *Epiphyma ana* p. ij.

Spec. Latif. antis Gal. 3 ij.

Suce. Optime depuratorum fumiferæ

Pomerorum redolentium

Et sars lactis ana q.suff.

Fiat enumeratorium simplicium omniū, crasso modo conqualitorum, maceratio & digestio in balneo per 8. dies. Postea colentur, exptimantur & depurantur & reducantur in extractum, sicut extera.

Eodem modo extractum conficies ex spe. *Extracti* eisbus hierez Pierz Galeni, hierez colocyn. *Spec. hierez* thibid. diaturbith diaetham, diaphœniti *pura Gal.* ac sene ex omnibus, pilulis alitisq; purganti. *O hierez* bus, cum mensbris congruis: nimisimum cum locynthi- agnis fumiferæ, silicis, agrimoniar, pomo- dos, & reli- tum redolentium, sero lactis, & similibus, a quoru vul- cidalis redditis cum succo limoniorum, aut gariū pur- cum quadam aceto scillitico, & alio in æ- gantium. teris procedendo, vt supra.

Sed proprium dissoluens omnium purgā. *Aqua vita* rium in genere, radicum nempe, herbarum, *tartarisata* seminum, & florom est aqua vite tartarisata. *Et verum* ta, omnibus veris philosophis ad vn. & co- dissoluens o- gnita & perspecta: Sed præstat tantum arca mniū pur- num silentio involvete, quam promiscue o- gantium. minibus patefacere, & temere effutire.

Prius omnia enarrata. *Extracta simplicia Extracta* & composita, alterantia, corroborantia, & ex anima- purgantia, quæque omnia è vegetabilium *lum fami-* ordine desumpta sunt: quædā autem super- *lia depromo-* sunt tractanda, quæ ex animalium partibus pta. *educun-*

educuntur. Huiusmodi igitur, quorum etiam supra mentionem fecimus, nunc desetib[us] aggrediemur.

Exordiemur autem ab iis, quae ab homi ne sumuntur. Sed non est instituti nostri, cuncta illa magisteria & artana, quae ab eodem erit possum, hic enumaretur aut introducere, veluti sunt admirandae illae præparations *mumiae*, tam recentis corporeæ, quam liquidæ spiritualis: varia item & elegansissima illæ præparations crani tam recentis, quam à sepulchro extractæ: hæc omnia, inquam, si hic inferenda essent, finis nunquam daretur: peti igitur possunt alio de ex aliis scriptis nostris. Sufficiet mihi nūc unicam tantum descriptionem extracti crani humani in medium proferre.

Extr. crani *humani.* 24. Igitur duo vel tria crania recentia, hæc in mortatio matremoto crasso modo tetraatur, materia hoc modo trita indatur in macrarium capax cum collo longo, superaffundendo aquam vitæ iuniperi sue saluæ, ut 4. vel 5. digitos superpetat, vase accuratissime clauso, ne quid transpires, fiat digestio in Baln. vaporoso per 12. dies ad minimum, post coletur & exprimatur materia per tortular per quam fortissime, ex qua liquor exibit rubicundus instar sanguinis, qui oleosus & resinosis erit: iterum assundatur facibus nouum menstruum, digerendo per 4. vel 5. dies, colando & exprimendo adhuc omnia per tortular, ita ut omnis essentia substantifica exactissime extrahatur. Omnes hæc extemples & liquores inuicem commixti & in Alembicum inditi, destillentur per B. vaporosum, donec remaneat extractum in forma sapz, imprægnatum tum sulphure, tum sale, quo potissimum cranium abundat, imo totu[m] fere salinum existit, hoc extractum digerendum & perfecte depuratum tanquam thesaurum pretiosissimum aduersus epilepsiam diligenter adserua, dohis est 3. fl. vel 3. j. cum sua propria aqua destillata, quæ per se præstans epileptics est.

Descriptissimus supra sub finem capitie de Decoctione, extractum splenis bouis, efficax & utile ad prouocandos menses: ad cuius imi-

tationem quoque parabitur extractum hepatis vituli: quod omnibus hepatis affecti. hepatis vi- bus, ipsiusque imbecillitatibus conduceret, in tali fluxu præsternit hepatico, & hydropisi. Sed hepati iuri vitalino addenda erunt,

Santalirubri
Cinnamomi ana 3. fl.

Spicæ nardi
Rosarum rubrarum ana p.j.
Conforu. flor. cicoriu 3.
Trochis orum Rhabarbari

Et Eupatorij ana 3. vj.

Tandemque omnia coquenda in magna phiala capaci, & bona occulta, in Baln. fermenti per 7. vel 8. horas: donec hepatis fere totum in liquorem redactum fuerit: quem ad perfectionem decoques, addendo, si velis saccharatum: ergo ex hepatis imbecillitate labotanti exhibebis huiusmodi extractum vesperi & mane, & eximios percipies effectus.

Extractum pulmonum non solum vulpis, sed & vituli, & agni, fit consumili plane monum methodo, addendo pectoralia affectibus vulpis pulmonum congrua.

Eodem modo ex teneris cervorum coti- *Extracti. ð*
nibus, vel ex cotundem etiam cornibus in- *corniõ. cer-*
duratis, sed adhuc recentibus, admittibile *horum*, iam conficies extractum, contra pestem, vene, teneris quæna, vermes, corruptiones & diversa alla mala induratu. & symptomata, quæ inde sub iuri solent: sed loco aquæ vitæ iuniperinæ, dissolventis perfungetur officio sua propria aqua, si fieri possit, vel quedam aqua bezoardica aut theriacalis, cuius varias descriptions supra dedimus, quæ aquæ prius acidulæ reddantur cum liquore sulphuris acido.

Extractum castorei sit eadem ratione, in *Extractum* cuius præparatione dissoluëtis vicem admi- *castorei.*
nistributæ aquæ melissæ, calendulae, peoniæ, aut similium antiepilepticarum aut cephalicarum. Et sufficiet hæc omnia macerare in B. per 4. aut 5. dies, & postea colare, exprimere, & liquorem evaporatione inde separare, ut omnia reducantur in extractum, quod conferet omnibus epilepsias, paralysibus, apoplexiis, & similibus cerebri affectibus.

Extracta

*Extr. sculo-
rum can-
erorum, te-
flarum oue-
rum lima-
cum, &c.* Extracta sive magisteria oculorum canerorum, ut appellant, testarum ovoidum, liquidum & sanguinum, quæ omnia salis natram participant, fiant cum monstru acido, cum aero tempore vini, vel hydromelii visosi, vel cum succo limonum, berberitum & similibus. Si igitur ab eiusmodi testis & membranulis sive pelliculis onorum gallinaceorum, & similium terum dissolutis, statim corundem dissoluens inde separate velis, (quod elegans & magnum viri mystrium haud contemendum est) aliquot guttulae liquoris sive salis tartari dissipolati super iniiciendæ sunt, & sic magisterium parabis excellentissimum ad calculos dissoluendos, stranguras, dysurias, ischemias, difficultates & suppressiones virinae, pro dosi offerantur paucula tantum grana: tantum enim efficiat & energia pollent eiusmodi temedia in his affectionibus medendi.

Extr. matris leporina, & secundina mulieris fecundae, oportet has partes probe prius lauare & ablueat vino albo, postea deliscate, & in puluerem reducere, & dissoluente vii aqua quadam vita alkal. sata, quæ ipsas subito dissolvet & in effervescencia reduct, quæ essentia, separato suo dissoluente, efficacissima & præstantissima est ad matrices steriles fecundandas, & conceptioni idoneas reddendas.

Extr. metallis. Reliquum est, ut nunc dicamus de extractis, essentia, magisteriis, & in nocturnis serum metallicatum, quibus complectimur gemmas, margaritas seu perlas, videlicet coralii, hyacinthos, & alios lapides pretiosos & non pretiosos: loquor tantum de his rebus metallicis, quibus pharmacopœiam nostram exornare decrevimus, & quarum præparandarum formulas ante polliciti sumus: hæc enim & similia alias tempestivius tractabuntur in pharmacopœia nostra spagyrica, tanquam in suo proprio loco.

*Essentia seu
faues coral-
liorum &
perlarum.*   *Essentia & magisteria coralliorum & per-
larum uno eodemque artificio præparantur.
Coralia etiam modo conterantur, perlx
veto nigra manentes & ignites extineuantur*

est ipsarum calcinatio. Postea rite dissoluuntur in succo limoniorum vel berberorum, qui succus post illarum dissolutionem turpis separetur, & quod in fundo remanet (Quodque postea pluries cum aquis cordialibus dissolui & coagulati potest, ad aciditatem dissoluti acidi tollendam) dicitur sal sive essentia perlaturum.

Vt magisterium ex iisdem fiat, dissoluendae sunt in fortissimo dissolvente, quale est perlarum acetum alkalisatum, aut acetum mellitum, & corallum. & vt perla post perfectam suam dissolutio- nem rufus separantur, circa dissoluentis tamē exhalationem, (quod alias salem ammoniacum acidum & vitriolatum hoc modo coniunctum relinqueret cum re dissoluta, à qua difficulter separatur) dissolutio huic superincipiendae sunt aliquot guttae olei tartri, cuius opera perlae dissolutio in iectu oculi fundum potent, summe albantes instat niuis, à quibus postea prædictum dissoluent facillime separabitur per inclinationem, & materia aliquoties abluetur aqua, & perfec- te edulcabitur, quod sane opus extra magisterium opem non perficitur: unde etiam res in hunc modum præparata nomen suum ob- tinuerunt. Hoc perlarum magisterium, in quolibet liquore tum dissolutum, admirandum est natura nostra corroborantium, nō fecus ac magisterium coralliorum, cuius præparatio consumil penitus fit ratione.

*Magistretia hyacinthi, smaragdi, & rubini Magist.
eadem quoque methodo & artificio præpa- hyacinthi,
tantur, sed calcinatio illorum sicut cum flotti- smaragdi
bus sulphuratis, En rubini.*

Magister ū hyacinthi est singulare & spē-
cificum remedium contra spasmus & con-
tracturas.

Magisterium tubini venenis, pesti & o-
mnibus corporis corruptionibus aduciatur.

Eodem modo parantur 3ides iudaicæ Magist. Ianempe, & lyncis, qui reducentur in magiste. pidi iudaic. de quibus pro dosi tantum duo vel tria ei & lapid. grana ad summum offerantur cum quodam lyncie. liquore congruenti. Summum præstant re-
ff.

medium aduersiss ischuriam, sive suppulsionem utrinque, & attritionem & expulsio- nem calculi.

Magist. lap. lazuli. Sic quoque confieies magisterium lapidis lazuli, singulare purgativum humoris attribularii, & praestans medicamen contra omnem manias & melancholias.

Res sulphureæ requirunt aliam præparati- onis methodum. Nos ordinem à sulphure vulgari, & quidem ab ipsis floribus.

Flores sulphuris. Flores sulphuris parantur, miscendo æquales partes sulphuris & colchotais sue vitioli perfecte rubefacti & desiccatis, omniaque sublimando, postea a thuc semel sublimetur cum solo saccharo candi, ut maius ad astma, & alias affectiones pulmonum conferant auxilium.

Ex his floribus opera liquoris cerebinthine- nz conficitur rubinus sulphuris, qui excellensissimus est contra phthisim, & viscera pulmonum, exhibitus cum quadam liquore congruo, tunc, cum separatus, est à suo diffidente.

Ex iisdem floribus rite præparatis & dis- solutis in oleo tartati (parati per salem suum resolutum, qui est oleagineus, & per con- sequens proprium & idoneum dissoluens ipsius quoque sulphuris) educes magisterium ali- quod, utcumque lac cremorem seu butyrum, cui dissolutioni si affundas acetum album, materia ebullire & vebementer effervesco- incipit, citra etiam ignis additionem, & tremor lacteus sulphuris subito petet fun- dum, & à dissoluente suo separabitur.

Separabis itaq; dissoluens per inclinatio- nem, & variis reiteratis ablutionibus cum aquis cordialibus edulcabis exæst maternæ, & sic habebis lac sive cremorem suiphonis altissimi. Hoc medicamento curantur omnia pulmonum & thoracis affectus.

Effentia camphora. Effentia camphoræ eliciti cum aqua vi- eamphora. tæ tertiatisata.

Extr. breu- minus lu- daci. Extractum luminis Iudaici conficitur cum aqua clara cerebinthine.

Pergamus ad metallicas effentias.

Crociu- me- taliorum. Crocus metallorum præparatur cum æ- quis partibus Magnesia saturnina, & nitri

inuicem mixtis & inflammatis in quodam erubulo, ut utræ artis vocabulis, & remanebit materia quædam calcinata in forma he- patis, quæ puluerisata rubicunda appetat in- strum croci martis, quæque dulcoranda est. Cum autem dicta Magnesia sit prima radix omnium metallorum, idecirco generali no- mine crocus metallorum nuncupatur, qui potens medicamentum est tam vomituum, quam purgativum simul variisque affecti- bus accommodum, ut supra ostendimus, dosis grana 10. vel 12. cum vino aut alioli quote.

Sulphur auratum diaphoreticum para-
tum Sulphur cum fascibus reguli in aqua dissoluti, & in li-
xivium redacti, in quod si cochelear argen-
diaphoreticum immiseris, vero auro colore id tingi cum
animaduertes. Hoc lixivio addé patum acci-
ti, & videbis erucum auratum statim fundū
petere separa deinde lixivium per inclinatio-
nem, & prædictum erucum optimè abla-
tum, dulcoratum, & desiccatum, collige se-
orsim, qui admirabile erit sudorificum, &
sanguinis mundicatuum, multis morbis de-
pellendis aptissimum, dosis 3 fl.

Crocius maria. Crocus maris educitur è ferri sive chaly-
bis limatura, qua in furvo reuerberii ab ignis fiamma, & vi in erucum elevarur leu-
sum & rubicundum. Eiusmodi cro-
cus confert dysenteriis, licteriis, gonorrhœa-
& similibus affectibus, in quibus adstrictio-
ne & fluxus inhibitione opus est.

Sed crocus paratus è laminis ferri candē-
tibus, & in magdaleones sulphuris immis-
si, quarum vi sulphur liqueficit & funditur,
ut cera Hispanica, virtutem habet attenuādi,
aperiendi, & deopplandi, sicut & is, qui per
longiorem motam solis aquæ conuenienti-
tis inhibitione eleatur, qui non tantum atte-
nuat, sed & à tattareis & melancholicis hu-
moribus tum lieneri totumq; mesenterium
repugat. Hæc duo croci genera valent ad-
uersus qualvis hydropices & cachexias.

Crocius cum liuore acidulo sive oleo sul-
phuris fit, infundendo prædicti liquoris par-
tem vnam, & tantundem spiritus vini, in co-
chelear ferreum: ubi omnia bulliat ad ignem
leatum

Olei sulphuris in croci conuersio.

lentum usque ad consumptionem; postea refideant per aliquot dies, & omnia in puluerem erucosum subtilissimum conuersa conspicias, quem ad seruabas in patu sphæris optimæ clausis, ne aer intret; resolutur enim ab aere. De eo aliquor grana exhibebis in iuſculo sive liquore conguo, in quo dictus erucus resolutus, qui ob matus naturam, quam partie pat, verum hepatis instauratum est, eiusque conductio imbecillitatibus, & omnibus aliis morbis, qui inde oriuntur, quales sunt eæchœzia, fluxus hepatici, hydropis, & similes. Magnum utique secretum, & admittandis virtutibus praeditum.

Hæ sunt omnes illæ præparationes metallicæ, quibus pharmaco pœam nostram decorandam statuimus: & quaerū descriptio[n]es huc afferre & explicare fupta promisimus.

Perstringendæ adhuc restant præparationes aliquor salium & oleorum, quorum mētio hoc in opere quoque facta fuit.

Sal prunellæ.

Saligitur prunellæ, quem Chymici Anodynum minaret appellant, ob singularem illam vim mitigandi dolores, quantumuis à causa calida & inflammatione quadam excitatos, paratur cō nitro optimo, quo ad fundit in crucibulo, paulatim superinſicendo flores sulphuris, qui eius pinguedinem tollunt, idq[ue] adeo pellucidū putumq[ue] reddunt, vt si super lapidem matroneum cum effundas, omnia clarum & diaphanum appareat instanti viti, quod deinde sal sine lapis prunellæ dicitur. Salutare est remedium ad ardentissimam illam febrem, Hungarum familiare, extinguendam & edomanam, cuius ferocia tanta est, vt agitotantium linguis profligans, & pinus ardentes similes efficiat, cum autem tanti symptomatis sequita ex salis huius vni levior sit & oppinatur, inde Sal prunellæ appellatus est. Est præterea idem remedium magnum diureticum & diaphoreticum, sicut supra videtur. Et quando nos in eo præscribendo eiusmodi curandi indicações nunquam non perstrinximus.

Cremor sive sal tartari.

Cremor sive sal tartari etiam seb salibus sal tartari, comprehenditur, qui conficitur ex tartaro

albo, crasso modo puluerizato, & multiplici aquarum ablutione repurgato, donec clarissimus evada: huiusmodi tartari in patinam testam vitreatam inditi lib. 5. vel 6. digitos supernatur, bulliant omnia per horam vnam atque alteram: postea dein vase in loco frigido, in superficie concreceret etremor crystallinus, quem separabis cum cochleari perforato, reiterata s[ecundu]m eadem ebullitione post materie refrigerationem, semper etremor adimatur, qui in frigido coagulabitur, & faciet exsiccatum in aere, de eo iuſculo admiscetur & acidula ex reddet, gustuque gratissima, & vitilissima etiam ad dissecandos & intendendos humores crassis & tartareos in visceribus nutritioni datur. Eadem iuſcula ap[er]ezematum loco offerti possunt in pluribus affectibus, quæ agiotantes cum voluptate assument, nec vilam ipsius nauseam, vt reliqua solent, excitabunt, iisdem iuſculis addere potes radices & herbas congruentes, qualescumque volueris. Hi crystalli ad 3j. exhibiti purgant clementer, licet per se & sine iuſculo sumantur.

Sales crani humani, radicis testarum bovinis, corticum fabarum, & absynthii, fraxini, ceterarum, & similes uno codemeque articulatio præparantur, per calcinationem enim omnia, sive singula scoriis in cinetes redi fabarum, guntur, ex quibus postea sal iuxta communem absynthij, nem titum cum liquoribus vel aquis confraxini, ex gruis extrahitur: sic sal crani humani educitur cum aquis pœoniz, florum tiliæ, lili convali, & simili antileptica, hic enim sal fere epileptice curæ peculat te delipatur.

Sal corticum fabarum elicetur cum sua propria aqua, ob ipsius adhuc viriditatem de stillata. Exsiccati enim cortices calcantur, & si inde salis extractio cum sua aqua, vt diximus. Et sic idem præparations iudicium esto de ceteris. Prosequam sales præpatati fuerint, hoc est, salis dissolutionibus, filtrationibus & coagulationibus ad Salini ultimam perfectam usque puritatem adducti, adhuc mā & perlunga hæc ipsius accedit operatio, vt in sella præff. 2 cruci paratio...

crusibulum infecti ad rubedinem usque calcinentur, ad ignem, ea tamen cautione, ne fundantur aut fluant, & sic perfecte dealbantur: Hæc solummodo de salibus nobis tractanda restabant in pharmacopeia nostra. Quomodo enim idem sales in oleo transmutentur, & è fixis volatiles per solam propriæ aquæ mercurialis additionem reddantur, quomodo idem ex iisdem ad varios usus potentissima educatur temedia, hæc omnia, inquam, non sunt huius loci, sed sub limitem requirunt considerationem, & propriece in pharmacopœiam nostram spagyricam reseruanda, quo etiam reiciimus tractatum de admirandis viribus saluum metallicorum, quibus aquæ virtus ardentes elicuntur, nec non tractatum de sulphuribus & oleis præstantissimis, quæ & que in mineralibus, ac in vegetabilibus delitescunt, vbi simul demonstrabimus, spiritum vegetantem in mineralium corporum interiori potentissime vigere, easque nulquam vegetativa tanta virtute, prout quidam externo illarum aspectu decepti falso opinantur, orbari aut destituti.

Olea aro-
matum,
sem bacc.
gran. cort.
fruct. herb.
&c.

Quod ad olea attinet, de quibus supra locuti sumus, illa omnia communia admiduntur, corumq; præparatio omnibus forte, imo ipsis tyronibus, nota & perspecta est, siue sint olea aromatum, veluti cinnamomi, cayophyllum, mace, nucis moschatae, piperi, & simili: siue seminum, bacchari ac granorum, ut lauri, juniperi, stenoculi, anisi, peoniae, &c. siue corticum & fructuum, ut arantiorum & citriorum, siue omnium etiam herbarum calidarium, ut salviae, rosmarinii, menthae, betonicae, majoranae, thymi, hyssopi, & infinitarum aliarum, quæ omnia una eademq; via ac methodo conficiuntur, nempe a conquasiando & macerando in s. aut 6. aquæ tepidæ partibus, per 24. horas; & postea destillando per magnum Alembicum cuptum cum suo refrigerio, iam supermodum edocuimus. De aquis cinnamomi aliorumque aromatum ageremus: simulq; ostendimus, ex huiusmodi aquis destillatis post oleorum suorum ipsis innatantium se-

parationem, multos ac varios sytypos præstantissimos concianari posse.

Omnium horum oleorum vires ac proprietates patebunt satis ex supradictis, ita ut superuacaneum sit hic eadem repetere.

Huiusmodi olea licet summis & elegan Oleorum tissimis virtutibus prædicta sint, non tamen incōmoda, carent incommodeis, cum enim tenuum sint partium, facile in auras diffundant, quantumvis in phialis obturat slavis conseruentur. Accedit quod non usurpati possint, nisi mixta cum aliis, conseruis nimis um, tabellis, aut liquoribus, sialias inconsiderate exhibeantur, plus obesse quam prodeste solent.

Eximia semper quædam singulis regionibus sua laus est & præstantia, ut Germanorum fortitudinem nullis unquam seculis intermitituram prætermittat, illis hæc modo potissimum gloria assertur, ut tanto politiorum quotumuis secretorum indagandorum studio flagrant & cupiditate, ut non immixto id elogium quadamenus appeti possit Virgiliani instat:

*Excedunt alijs spirantia molliue aera
Credo equidem viros ducent de mar-
more vulnus,*

*Orabunt causas melius, cœligg meatus
Describent radio, & sargentia sydera
dicent:*

*Naturam penetrare magis Germane-
memento.*

In illa enim regione artificium nuper inuenitum est olea illa reducendi in essencias gratissimas ac utilissimas, quæ propriis suis coloribus, odoribus saporibusque nobilitantur; nulla accedente alia mixtione, quam manna cœlesti optime depurato, quod harum rerum vires atque virtutes allicit, easq; sua admixtione exquisitissime cottigit. Secreti huius me participem reddidit Germanus quidam doctus Medicus, eiusque præparandi modum mihi recipia revelavit, is forsitan ægre ferret, si clarius arcuum illud manifestarem: Nihil tamen eorum, quæ dñe cœveniunt, reticui nec dubito, quin ex-pensi chymici paucis mea dicta comprehēdat.

Eiusmodi

Ænsid.

Eiusmodi essentia conservantur in paruis theculis rotundis, quatum singulæ capiunt 15. vel 20. diversa essentiarum genera, quæ cum usus postulat, cum dentis calpio, hoc est, in minima quantitate exhibebuntur, & effectus nihilominus profectus optatis simos.

Hactenus de extractis, essentiis, magistris, salibus & similibus preparationibus chymicis, quæ hinc inde in pharmacopea nostra exhortanda occurunt, factis abunde tractauimus, prater hæc nulla alia addituri. Impedimentum enim de his, & similibus multis in scriptis nostris commentari sumus: nec cessabimus in posterum, si Deus vitam nobis concederet, in pharmacopea nostra spagyricis pluribus eadem pertinacitate.

Hoc suodi elegancia, rara & praeculta remedia, officinas pharmacopeiorum hodie potius decerent, quam tanta deauratura pyxidum multitudine, quæ tamquam plerunque pluribus in locis aliud nihil, prater inanem ventum complectantur inter ornatisimis instructissimasq; officinas, tam publicas quam priuatas, quæ passim in Italia, Germania aliisque regionibus habentur, nullam adhuc vidi, quæ æquaret, ne dicam, su-

Encomium peraret eam, quæ Cassellis est in arte Principis. Ad hanc expoliendam & exhortandam, non tantum Principis Medicæ, viii summi ac in arte Prin celeberrimi, assiduum suum conferunt operam & laborem, sed ipse etiam Princeps, Mauritius tempe, Hassiq Landgravius, magnus ille & potentissimus Princeps, manum non retinet admovere; libenter me in hæc totius Europæ politissima & exquisitissima officina affutare possum tot vidisse exercitorum, magisteriorum, essentiarum, aliasrumque preparationum chymicarum genera, ut illorum numerus facile millenarium excedat, exceptis vulgaribus, quorum nullus est defectus, nulla inopia. Eiusmodi remedia à munificentissimo Princepe largissime erogantur in commodum & salutem suorum

subditorum, qua munificentia ac liberalitate etiam perficiuntur alii circumiucini. Officina hæc mihi typus primus fuit, ad cuius imitationem meam pharmacopœiam conatus sum, variis iisque tatis & elegantibus mediis chymicis ditare & illustrate.

A cuius enim nomine lumen & splendorum magis his meis lucubrationibus mutuatur, quam potentissimi huiuscce Principis, qui tot ingenitis & exeritis virtutibus palam ab omnibus celebratur? Generis equidem illius, quod ab antiquis Germanæ procenibus longe stemmatum deducit serie, nobilitati commenorandum, aut luculentis, quibus mirum in modum abundant, fortunæ muneribus explicandi aliquandiu incumbebet, nisi propriis, quam alienis dotibus mallei potius exornari. His igitur prætermisssis cæteras serenitatis ciuidem partes amplissimas in medium producam: summam in rebus divinis & humanis temperandas, sapientiam, elementiam erga bonos singularem, insitiam improbis formidabilem, robur animi invictum, in omnibus humanis actionibus moderationem, & incredibiliter erga omnes meque potissimum beneficentiam, quæ tantis me gratitudinis compedibus præsentem nuper, nunc vero etiam absenteam quotidie obstringunt & obstrinxerunt, ut nullum non offici genus optimo iure, per me tam liberali incœnati rependatur. Quapropter ut aliquam saltem grati animi ob tot continua beneficia notam præsentibus & surulis seculis significarem, hoc meum opus, tum alteri magnanimo Princepi de re literaria & que benemerito, ipsi myro necessitudinis amicizieque vinculo coniunctissimo consecravi: tum sacra memoriæ meis scriptis esse rendam, & in omnem hominum possumitatem, quantum per me licet, iampli-

dem constitui decreuique propria-

gandam.
**

F I N I S.

ff 3:

INDEX.

INDEX RERUM MEMORABILIVM ET NOTA- TV DIGNARVM IN PHARMACOPŒA contentarum.

A.		
A		
Cetimira virtutes.	187	Antidotus <i>Spleneticam</i> maior. <i>ibid.</i> minor. <i>ibid.</i>
Acetum hydromelitis.	79.	Antidotus <i>nephritica</i> maior. <i>ibid.</i> minor. <i>ibid.</i>
Aceta medicata.	70	Antidotus <i>histrica</i> . <i>ibid.</i>
Aestisyllitici preparatio.	<i>ibid.</i>	Antidotus <i>maior</i> contra <i>pestem</i> . 153. minor pro pauperibus. 154.
Acetum rosaceum.	72	Antidotus <i>de granis maturis iuniperi</i> . <i>ibi-</i> <i>dem.</i>
Aceta alia ex variis floribus.	<i>ibid.</i>	Apoplegmatismus quid? 131
Alimentum & medicamentum quomodo		Aqua calida. 13 frigida. <i>ibid.</i> temperata. <i>ibid.</i> cephalica. 14. antapoleptica. <i>ibidem.</i> contra paralysin. <i>ibid.</i> antiepileptica. <i>ibid.</i> contra surditatem. <i>ibidem</i> ophthalmica. <i>ibid.</i> pectorales. <i>ibid.</i> cordatales. 15 floma- chales. <i>ibid.</i> hepatica. <i>ibid.</i> splenética. <i>ibid.</i> renales. <i>ibid.</i> fluorem alijs sistentes. <i>ibi-</i> <i>dem.</i>
differant.	1	Aqua etiam destillari per digestionem & fer- mentationem viam. 36.
Altes vera preparatio.	207	Aqua & olea simul & una elici ex omni- bus herbis & floribus calidius virtute ca- lorie balnei vaporosi. 38. 39
Amaritudo vinorum quomodo corrigenda.	66.	Aqua preparata ex aromatibus, herbis, floribus & seminibus calidis & sicci. 41.
Ambera preparatio.	205	Aqua benedicti Rulandi. 111
Antidotorum differentia.	147	Aqua benedicta ex creco metallorum. 39.
Antidotus Cephalica maior.	148	Aqua benedicta M. Rulandi aduersus pleuri- sin. <i>ibid.</i>
Antidotus Cephalica minor pro gregariis.	149	Aqua caryophyllorum cum aqua commu- ni. 42.
Antidotus cardinaca maior pro distoribus.	150.	Aqua
Antidotus thoracica maior pro distoribus.	149.	
Antidotus thoracica minor pro gregariis.	<i>ibid.</i>	
Antidotus cardinaca minor pro gregariis.	<i>ibid.</i>	
Antidotus uniuersalis.	102	
Antidotus stomachica maior pro distoribus.	150.	
Antidotus minor stomachica pro pauperibus.	151.	
Antidotus hepatica maior pro distoribus.	<i>ibid.</i>	
Antidotus hepatica minor pro gregariis. <i>ibid.</i>		

Aqua cinnamomi cum vino & aqua rosa- rum.	41. 42	Aqua ad pestis curationem & præserua- tionem.	<i>ibid.</i>
Aqua destillata ad elicendam vim purgan- tium. &c.	48	Aqua antifobrica.	<i>ibid.</i>
Aqua antepileptica ex magnesia dicta & crusta panis.	40	Aqua contra omnis generis febres, præcipue vero intermitentes.	38
Aqua imperialis communis & paratus fac- tis.	18	Aqua ad febres pestilentes & ardentissimas.	<i>ibid.</i>
Aqua mirabilis etiam extra ventrem la- xans.	40	Aqua antinephrica.	31. 32
Aqua aciem ecclorum achonis excitatamque in sensibus incipientem prohibens.	27	Aqua ad communendum calculum etiam in ipsa vesta.	<i>ibid.</i>
Aqua ophthalmica alia.	28	Aqua in vesicam immittenda.	33.
Aqua ophthalmica ex croco metallorum.	40.	Aqua ad præformationem calculi.	<i>ibid.</i>
Aqua papaveris ad pleuritidem.	<i>ibid.</i>	Aqua hysterica.	34
Aqua roscarum ex infusione depurata.	87.	Aqua contra colicam ventriculi & intesti- norum à cruditatibus & flatibus subor- tam.	<i>ibid.</i>
Aqua terre sancte Rulandi.	121	Aqua scorbutica & hydropica.	<i>ibid.</i>
Aqua vita ex gynnibus rebus alimentosis possedit.	16.	Aqua dysenterica.	35.
Aqua vita ex hydromelito, vino opti- ma.	79	Aqua hypnotica.	<i>ibid.</i>
Aqua vita ex rosi.	16	Aqua ad fistulas scrotariorum.	36
Aqua vita tartarisata verum dissolvens o- mnium purgantium.	223	Aqua ad gonorrhœam fistulam & virulen- tam atque etiam inuenitratam præstantis- simam.	<i>ibid.</i>
Aqua vita ex iuncto granū &c.	17	Aqua podagrifica.	37
Aqua vulnerales ex sanguinea ibid. hysterica.	<i>ibid.</i>	Aqua ad ambulā.	38
Aqua ad hæmoptosia seu sanguinis sputum.	28.	Aqua spermatis ranarum ambusca.	<i>ibid.</i>
Aqua ad phthisis & ulcerā pulmonum præ- stantissima.	<i>ibid.</i>	Aqua purgante.	<i>ibid.</i>
Aqua antiplauritica.	29.	Aqua purgans composita.	<i>ibid.</i>
Aqua mirabilis ad collas sae vires instauran- das, & ad spiritus unales & animales re- borandos & reficiendos, quae ex herbe vita equiparari posset.	29	Aqua vomitiva & purgativa simul.	<i>ibid.</i>
Aqua capponi ad instaurandas vires.	<i>ibid.</i> - dem.	39	
Aqua theriacalis cephalica & affectioni- bus cerebri deploratis, nempe apoplexia,		Aqua theriacalis communis pro gregaris.	
paralysia, epilepsia & similiibus specifica.		21.	
22.		Aqua theriacalis cordialis, & bezoardi-	
Aqua ad cordis reborationem contra veno- na & pestilentes omnes afflitue,	30	ea omnibus cordis pathematus, pestiferu- sus affectibus miro progreßu conferens	
		fundortemque mouens.	<i>ibid.</i> & 22
		Aqua antepileptica maior Quercetani.	
		23.	
		Aqua ad epilepsiam, apoplexiā & traly- sin.	
		24	
		Aqua hirundinum antepileptica. 25. alia a- qua hirundinum.	<i>ibid.</i> & 26
		Aqua picarum composta ad epilepsiam.	<i>ibid.</i>
		Aqua ophthalmica.	27
		Arabes	

I N D E X.

<i>Arabes mutasse oxymelita & hydromelita in syrups.</i>	71.72	<i>Confessio viperina aromatica. juniperina.</i>	176. 178
<i>Aromatici earyophyllati vires.</i>	133.	<i>Conferua quomodo conficiantur.</i>	144
<i>Aromatici rofatti vires.</i>	ibid.	<i>Conseruarunt differentia.</i>	143
<i>Asuriphilosophici calcinatio.</i>	195.	<i>Conferua ex cirtis, limoniis, &c.</i>	145
B.		<i>Conferuae celestiales.</i>	143
Benedicta laxativa.	180	<i>Conferuae cordiales.</i>	ibid.
Bergardici extralli preparatio.	204.	<i>stomachica.</i>	ibid.
205.		<i>hepatia.</i>	144
Bergardicum magisterium animale quid.	194.	<i>splenatica.</i>	ibid.
Bergardici mineralia proprietates & eius dem metaphorica descriptio.	ibid.	<i>renales.</i>	ibid.
Butyrum sulphuris.	226	<i>Corallorum essentia sive sales.</i>	225. <i>magiste- rium.</i>
C.		<i>Corallorum sales.</i>	ibid.
Alcinatio auri philosophici.	195	<i>Coralliorum tinctura.</i>	195
Calix vomitius.	221	<i>Cranij preparationes.</i>	224
Campbore essentia.	226	<i>Cremor sulphuris.</i>	216
Caput purgia.	228.229	<i>Cremor tartari.</i>	217
Caput purgium ad humores à capite ad pe- tus effluentes renellendes, & per naras expurgandos.	ibid.	<i>Croci essentia.</i>	205
Catapatia.	106	<i>Crocus Mariae.</i>	226
Catholicum.	102	<i>Crocus metallorum.</i>	121. 226.
Chymicas operationes tam Medico, quam pharmacopeo esse cognitae necessarias.	9	<i>Crocus metallorum in clysteribus.</i>	127
Circulatio quid.	ibid.	<i>Cultura & transplantatione utilitas.</i>	199
Claretum excellens.	67		
Claretum præstantissimum corroborans o- mnies facultates.	ibid. eius usus.		
Clysteres emollientes.	124	D.	
anodynii.	ibid.	E ccolla perperam fieri in vase aperio.	
Carminatui.	ibid.	43.	
Cebobatio quid.	9	D ecoctio in pelecano alio distillatorio vase.	
Compositio medicamentorum curar: insueta & atroculta.	3.	ibid.	
Concoctionis differentia.	21	D ecoctio lenitiva aperitiva refrigerans.	44
Concoctione omnia dulcescere.	12.	D ecoctio lenitius aperitiva calificans, ibi- dem.	
Conditi duplex officatio.	143	D ecoctio carminativa seu flatuus discentiens.	
Conditum ad cordu roborationem.	146	45.	
Conditor aradicum.	145	D ecoctio diuretica.	ibid.
Confessio Hamech.	191	D ecoctum preparans billem nimia adustione incrasatam & soluens obstrunctionem in visceribus.	ibid.
		D ecoctio ad bilia temnitatem emendandam.	
		ibid.	
		D ecoctum preparans pituitam.	46
		D ecoctum preparans billem atram.	ibid.
		D ecoctio pro delicatis.	48
		D ecoctio hydrostica.	ibid.
		D ecoctum	

I N D E X.

<i>Decoctum sudorificum contra luem vene-</i>		<i>Destillatio quomodo à sublimatione differat.</i>
<i>team catarrhosam & similes afflictus in-</i>		<i>ibid.</i>
<i>neteratos.</i>	52	
<i>Decoctum hydroticū aduersus epilepsiam ibi.</i>		<i>Destillationem esse phlogisticum inuentum.</i> 6
<i>Decoctum hydroticum specificum ad paraly-</i>		<i>Destillationum differentia.</i> 8
<i>sin.</i>	ibid	<i>Destillari quid possit & quid non.</i> 7
<i>Decoctum sudatinum ad hydrotem.</i> ibid.		<i>Destillandi aquas methodus nov. a.</i> 15 16
<i>Decoctum sudorificum singulare ad vehemē-</i>		<i>Destillationem aquarum etiā fieri per vnam</i>
<i>tem corpori concussionem ex alto quodam</i>		<i>-digestio & fermentacionem.</i> ibid.
<i>& graui lapsu contractam.</i>	ibid	
<i>Decoction hydrorica, qua D. Ambrofio tribui-</i>		<i>Diacalamēthi vires</i> 135
<i>tur aduersus febres intermittentes & ipsas</i>		<i>Diacantham Arnoldi.</i> 200
<i>etiam tertianas.</i>	ibid.	<i>Diacinnamomi vices.</i> 135
<i>Decoction vulneraria vniuersalit. id est omni-</i>		<i>Diacadum.</i> 100
<i>bust tam internis, quam externis vulneri-</i>		<i>Diachomini.</i> 135
<i>bust & ulceribus conduentis.</i>	54	<i>Diacureuma.</i> 136
<i>Decocta varia diuersis afflictibus tam inter-</i>		<i>Diacalanga vires.</i> 135
<i>nis, quam externis apissimis, certaque ex-</i>		<i>Diabelleborum Querestani.</i> 104
<i>perientia comprobata.</i>	56	<i>Diakyssopi vires.</i> 135
<i>Decoctum purgans ad quartanam exper-</i>		<i>Diatreos vires.</i> ibid.
<i>tum.</i>	ibid.	<i>Dialacea maioris.</i> 136
<i>Decoctum ad menses provocandos expertum</i>		<i>Diamargariti calidi vires.</i> 135
<i>mirabile.</i>	ibid.	<i>Diamargariti frigidi vires.</i> 136
<i>Decoctum ad menses sistendos</i>	ibid.	<i>Diambra.</i> 135
<i>Decoctum ad præcipitationem uteri, ibi.</i> & 57		<i>Diamoschum dulce.</i> ibid.
<i>Decoctum ad iuuandam conceptionem.</i> ibid.		<i>Dianisi.</i> ibid.
<i>Decoctum ad mortsum venenatum serpentu</i>		<i>Dianichi vires.</i> ibid.
<i>& canis rabidi.</i>	ibid.	<i>Diapenidii.</i> 136
<i>Decoctum ad febres chronicas.</i>	ibid.	<i>Diaphœnicon.</i> ibid.
<i>Decoction ad febres intermittentes, quotidiana-</i>		<i>Diaprasii.</i> ibid.
<i>nam & quartanam purgans optimum.</i> ibi.		<i>Diaprunum solutinum.</i> 100
<i>Decoctum ad hydrotem & purgandis aquas.</i>		<i>Diarrhodon.</i> 136
<i>ibid. & 58</i>		<i>Diasena.</i> 101
<i>Decoctum ad idiorum expertum.</i>	ibid.	<i>Diatathamari.</i> 135
<i>Decoctum galli veteris ad oppilationem he-</i>		<i>Diatragacanthi vires.</i> ibid.
<i>pati, lenis splenis, mesenteris, dolorem co-</i>		<i>Diatronipiperion.</i> ibid.
<i>lcum, calculum, quartanam & chronicas</i>		<i>Diatroni santalorum.</i> 136
<i>omnes afflictus.</i>	ibid.	<i>Diaturbitchimaius.</i> 100
<i>Decoctum china.</i>	59	<i>Diægædædes.</i> 136
<i>Decoctum ad dysenteriam & lienteriam ibi.</i>		<i>Diæzinziberi vires.</i> 135
<i>Decoction ad calculum diminuendum & ex-</i>		<i>Differentia concoctionis.</i> 22
<i>pellendum.</i>	60	<i>Differentia destillationum.</i> 8
<i>Decoction splenitis bonis congrua ad durissem &</i>		<i>Differentia inter medicamentum & ali-</i>
<i>obstructionem lenis & specifica ad men-</i>		<i>mentum.</i> 2
<i>sium suppressionem.</i>	ibid.	<i>Digestio lyporum.</i> 87
<i>Decoction natura corrigi arte.</i>	190	<i>Digestione necessitas & utilitas.</i> 12
<i>Destillatio quid.</i>	7	<i>E.</i>
		<i>Elegmata incidentia & detergentia.</i> 132
		<i>Elegma de althea.</i> 133
		<i>Elegma</i>

I N D E X.

Elegma passularum Quere.	ibid.	colocynthidos & reliquorum vulgarium purgantium.
Electuaris latifasciatis vires.	135	ibid.
Electuarium de ovo.	135	Extracta ex animalium familia de prompta
Electuarium de ovo Maximiliani Imperatoris.	ibid.	ibid.
Electuarium de ovo mihius Quere pro diuersibus.	150	Extractum crani humani.
Electuarium de ovo minus pro pauperibus.	157	224
Electuarium purgans fituitam.	103	Extractum epati vituli.
Electuarium purgans melancholicam etram que blem.	104	Extractum pulmonum vulpis.
Electuarium lenititium antinephriticum Queretani.	105	Extractum e cornibus cervorum tam teneris quam induratis.
Electuarium hystericum Queretani.	ibid.	ibid.
Electuarium de succo rosarum Nicolai.	100	Extractum castorii.
Electuarium rosarum Meuse.	ibid.	Extractum oculorum cancerorum, testiculum, ovarium, limacum, &c.
Electuarium de pyllo Meuse.	ibid.	215
Electuarium de pyllo Montagnana.	ibid.	Extractum matricis leporina & secundina mulieris fecunda.
Elixir vita maius ad inueteratos morbos plenequa diffusor propulsandos, sanitatem conseruandam vicinique ipsam propagandam.	19	ibid.
Elixir vita minus.	21	Extractum metallica.
Elixir aliud paratu facillimum.	ibid.	Extractum vaccinum Lauri.
Encomium officina Casselliana in arce Princis.	229	212
Essentia camphora.	226	Extractum purgans hedera.
Essentia coralliorum & perlarum.	225	Extractum uncaris.
Essentia croci.	ibid.	Extractum granatum maturorum sambuci & ebuli.
Esula radicis preparatio.	223	ibid.
Exaltatio quid?	9	Extractum granorum aether.
Exhalatio quid?	ibid.	Extractum granorum ebuli.
Extractorum preparandorum rationem multarum non esse ignorantiam.	11	213
Extracti de Cardiacei preparatio.	204	Extractum cerasorum nigrorum.
Extractum myrra.	205	Extractum florum peonia.
Extractum tuncia:	ibid.	Extractum fructuum alkekengi.
Extractum bituminis iudaici.	226	Extractum senedorum.
Extractum ligni buxi.	208	Extractum florum papaveris ruborum.
Extractum cephalicum maius.	148	ibid.
Extractum ex cibis.	208	Extractum herbarum.
Extractum scylliticum.	168	ibid.
Extractum phlegmagogum 223. melangogum.	ibid.	Extracta ex herbis, radicibus & ceteris omnibus suis partibus quomodo preparanda.
Extractum specierum hiers Galeni & hiers		ibid.
		Extractum chelidonie.
		214
		Extractum melissa.
		ibid.
		Extractum cardui benedicti & vulmaria.
		ibid.
		Extracta composta.
		ibid.
		Extractum cephalicum maius ibid. minus ibid.
		Extractum thoracicum maius. 215. minus ibi.
		Extractum maius cardinum sine cordiale.
		ibid. minus 216.
		Extractum maius stomachicum. ibid minus ibid.
		Extractum hepaticum maius ibi. minus 217
		Extractum spleneticum maius ibi. minus ibi.
		Extractum nephriticum maius. ibid. minus 218
		Extractum hystericum maius ibid. minus ibid.
		Extractum carminarium.
		219
		Extractum rhubarbari.
		220
		Extractum

I N D E X.

Extractum esula.	ibid.	Looch passularum Quere.	123
Extractum carbonicum.	222	Lynce lapidis magisterium.	225
Extractum chologenum solutum. <i>ibid.</i>	223	M.	
Faecula Bryenae F. 2.10. b.		M Agisteriorum septem præparationes. 194	
Ermentationis cognitionem esse necessaria-		M Agisteriu bezoardicu animale qd. ibi.	
F riam.	10	M Agisterium corallorum & perlarum. 125	
Flores sulphuris.	226	M Agisterium hyacinthi, smaragdi & rubini	
Flores sulphuris esse verum pulmonum bal-		ibid.	
mum.	133	M Agisterium lapidis Lazuli.	226
Furnū athanoris digestioni esse cōmodior. 71		M Agisterium lapidis iudaici & lyncie.	225
G.		Magnesia Saturni.	29
G emmarum sales.	225	Mariu crocus.	216
Gummatum præparatio.	108	Maslae Turcarum opium.	189
Gummi à ligno saffafas.	208	Masticatorium quid.	121
Gummi ex ligno & corticibus juniperi.	ibid.	Masticatorium renulorū ad paralysin. <i>ibid.</i>	
Gummi ex ligno aloes, ligno rhodio & santo-		Materia medicamentorum unde sit sumenda &	
lo.	ibid.	quibus modi in medicū usum aptanda. 2	
Gummi à cortice fraxini.	ibid.	Meconium quid.	195
Gummi à cortice tamariisci & capparorū. <i>ibid.</i>		Medicamentum quoctplex.	
Gummi ex radicibus arboris pomi.	ibid.	Medicamentum apud Galenum quid.	2
H.		Medicamentū & almetū quomodo differat.	
H ermeticorum philosophorum sententia		Medicamentorum crudorum & sine artificio	
drebui distillandū.	8	digestorum incommoda.	12
Hiera pica Gal.	101	Medicamenta simplicia.	2
Hiera pacchii.	ibid.	Medicamentorum materia unde sumenda &	
Hyacinthi magisterium.	225	quibus modi in medicū usum aptada sit. 2	
Hydromelita apud veteres fuisse in frequenti-		Medicamentorum iōpsito cur sit inuenta &	
vī.	71	introducta. 3. Quid Galenum monerit ad	
Hydromel vinosum.	78	componendorum compositionem, quid au-	
Hydromel simplex officinarum.	79	thorem impulerit ad reformandam medi-	
Hydromel cum succo cerasorum ad stimulo-		camentorum præparationem.	4
dandam.	ibid.	Mel esse parius saccharo.	72
I.		Melanobolia hypochondriaca.	64
I gnis quatuor genera.	9	Meleratum vinosum cum multis aromati-	
Incommoda medicamentorum crudorum		bis paratum.	79
& sine artificio digestorum.	11	Meleratum senectutis vinosum.	ibid.
Indum maius.	100	Mercurii Lumbicorum hostia.	40
L.		Metallorum cressus.	226
L ac sulphuris.	226	Method noua vniuersalē distillandi aqua.	15.16
Lapidia lazuli magisterium.	225.226	Methodus extrahendā aquā vita ex stirpibus.	ibid.
Lapidum præsorum undula.	195	Methodus extrahendā aquam ex stirpibus. 17	
Lapidis iudaici magisterium.	225	Mineralia bezoardici proprietates Greiū dem	
Laudana unde dicta.	202	metaphorica descript.	194
Leproforum duorum historia, qui ope vipersa-		Mithridatē veneno perire non potuisse.	118
rūm fuerunt restituti.	175	Mithridatum.	ibid.
Looch incidentia & detergentia.	232	Mumēa preparatio.	224
Looch de alieta.	ibid.	Myrrha preparatio.	108

I N D E X.

- Natura defectum arte corrigi. 190
*N*epenthes. 202
Nepenthes maius Quercetani. 206
Nepenthes Quercetani singulares effectus 196
 O.
*O*fficina Cassellana in area Principis encomium. 229
Olearum incommoda. 228
Olea & aquas simul & una elici ex omnibus herbis & floribus calidis virtute caloris balnei vaporosi. 38-39
Olea in effervescens reducendae inuentu[n]t p[er]enni. 228
Olea simplicium aqua innatate. 41
Oleum ab aqua in fundibulo separandum. 42
Olea aromatum, seminum, baccarum granorum, corticum, fructuum, herbarum. &c. 218
Oleum diacolocynthidos carminativum Quercetani. 225
Oleoid, kurir in crocum conuersio. 226
Operationes vulgares pharmaco[pt]erorum. 6
Operationes chymicas tam Medicis quam pharmaco[pt]as esse cognitissimae necessarias. 9
Opium esse lacrymat papaveris. 198
Op[er]um veri signa. ibid. 199
Opium a suo sulphure esse inflammabile. ibi.
Op[er]is non preparata incommoda. ibid.
Opium basis plurimariorum antidotorum. 284
Op[er]is castigatio & reformatio. ibid.
Op[er]is proprietatis unde. 202
Op[er]ii ex papauere domestico hortensi elegans preparatio. 206
Op[er]ata. 243
Op[er]ata cordialis. 240
Ornatus. 11
Oxymelita. 71
Oxymelita & hydromelita apud veteres suis se in frequenti vsu. ibid. Ab Arabibus fuisse mutata in syropos. Ibid.
Oxymelitis simplicis præparatio. 72
Oxymel scilliticum simplex. ibid.
Oxymel cephalicum. ibid.
Oxymel epilepticum. 73
Oxymel peccoralis. ibid.
Oxymel de puto purgatorium mirabile non solum pituita & crassa, sed & bilis sua item que nigra anhelosfer thoracis & ventriculi effectus iuvans & denique ad omnes morbos inuenientatos laudatissimum remedium. ibid.
Oxymel p[ro]blemmagogum, cholagogum, & melanagogum 75. coctionis temp[or]is in oxymelite. 76
Oxymel accommodatum humoribus serosis euacuantibus, hydropi & cachexia per quam urile, hepar, lumen & totum mefentarium roborans, eorumque obstruenda simul refecans. 75
Oxymel benedictum. 76
Oxymel diareticum. 77
 P.
*P*anisici preparatio qualis. 10
Pitavicus. 11
Perfetto tuni quales requirat operationes. 10-11
Perlatum essentia sine sales. 225. magisterianum ibid.
Peturum per se sumptum esse vomitorium. 75
Pharmaco[pt]icas veros & legitimos à spuriis distinguunt. 11
Pharmaco[pt]orum operationes vulgares. 5
Pharmaceterum crudorum & sine artificio digestorum incommoda. 11
Pilenum. 201
Pilenum Persicum & Romanum. ibid.
Pilularum differentie. 106
Pilula cholagogae. ibid.
 Phlegmazogae,
Melanogae. ibid.
Pancremyzogae. ibid.
Pilula cholagogae de centaurio Querc. 109, 110
Pilula phlegmazogae de absynthio Querc. ibi.
Pilula tartare & melanagogae Querc. ibid.
Pilula de ammoniaco. 112
Pilula de sagapeno. ibid.
Pilula hydragoga Querc. 113
Pilula de Euphorbico mirabilis contra omnis generis fabres chronicas intermitentes atque quartanas, nec non contra omnes cachexias, hydropsin, paralyzin, & dolores colicos. 114
Pilula de Euphorbico contra pestem Querc. 115
Pilula p[ro]stinentiales Albertis Ducis Banarie. ibid.
 Pilula

INDEX.

<i>Pilula cynoglossa.</i>	201	<i>struentem & conglutinantem.</i>	ibid.
<i>Pinguia & unctuosa quomodo differant.</i>	7	<i>Saccharum facile verti in bilem.</i>	ibid.
<i>Pleuritidis nostra species.</i>	40	<i>Saccharum scylliticum.</i>	73
<i>Pomum ad pleuritidem.</i>	ibid.	<i>Saliūm ultimā & perfectā preparatio-</i>	
<i>Potio vulneraria omnibus tam internis, quā</i>		<i>227.228</i>	
<i>externis vulneribus conducens.</i>	54	<i>Sales corallorum & gemmarum.</i>	205.215
<i>Potio vulneraria alia.</i>	ibid.	<i>Sal corticum fabarum.</i>	227
<i>Potio vulneribus sclopetatum venenatis con-</i>		<i>Soles craniī humani, radicis resta bouis cori-</i>	
<i>ducens.</i>	53	<i>cum fabarum, abſynthiū, fraxini, cete-</i>	
<i>Potio vulneraria in fracto esse ab illa sclope-</i>		<i>naci Ep.</i>	ibid.
<i>tario.</i>	ibid.	<i>Salprunella.</i>	39.227
<i>Potio vulneraria cephalica.</i>	ibid.	<i>Saltartari.</i>	227
<i>Potio sanguinem ex vulneribus erumpentem</i>		<i>Saliūm iheriacalium preparatio secundum</i>	
<i>prohibens.</i>	ibid.	<i>antiquos.</i> 180. <i>Proprietates 182. reformatio-</i>	
<i>Potio ad renūm & testiculae.</i>	35	<i>196.</i>	
<i>Potio ad gonorrhœā virulentam seu foetidā.</i> ib.		<i>Sal vitrioli vomitivum.</i>	122
<i>Preparationes nobiles artū ſtagirice.</i>	85	<i>Sapa.</i>	212
<i>Preparatio panifici qualia.</i>	10	<i>Baffias ligni Gummi.</i>	208
<i>Præſervatiuum contra peste singularē.</i> 145.146		<i>Scammoniū preparatio vulgaris.</i> 100. <i>alia 102</i>	
<i>Pronella Sal.</i>	227	<i>Scylla vulgaris preparatio.</i>	70
<i>Painte D Birckmanni.</i>	138	<i>Scyllatum selectum.</i>	166
<i>Aronite radicis preparatio.</i>	138.139	<i>Scyllas colligendi tempus.</i>	ibid.
<i>Pulvis sternutationem prouocans.</i>	130	<i>Scylla preparatio.</i>	ibid.
<i>Pulvis chologicus.</i>	116	<i>Scyllarū malignitas quomodo corrigenda.</i> 167	
<i>Pulvis phlegmagogue.</i>	ibid.	<i>Scylla facula.</i>	168
<i>Pulvis melanagogus Quere.</i>	ibid.	<i>Scylla purgantia cum aloë.</i>	109
<i>Pulvis panchymagogue</i>	ibid.	<i>Simplicia purgantia cum aloë.</i>	109
<i>Pulvis purgatorius ad omnes morbos frigidos</i>		<i>Smaragdū magisterium.</i>	225
<i>cerebri.</i>	117	<i>Spagyric & artis nobiles preparationes.</i>	86
<i>Pulvis purgans hydropericorum aquas</i>	ibid.	<i>Species pleuritidis nostra.</i>	39
<i>Pulvis ad expellendos lumbrios & ad detur-</i>		<i>Spiritus aureus Rulandi.</i>	112
<i>bandum eorum seminarium.</i>	117.118	<i>Sublimatio quomodo a destillatione diffe-</i>	
<i>Pulvis cachecticus Quere.</i>	ibid.	<i>rat.</i>	7
<i>Purgantia duplicita.</i>	98	<i>Sulphuris flores esse verum pulmonum bala-</i>	
<i>Purgantia simplicia cum aloë.</i>	109	<i>num.</i>	133
<i>Q.</i>		<i>Sulphuris flores.</i>	225
<i>Vercetanum quid. mouerit ad reformati-</i>		<i>Sulphuris rubinus.</i>	ibid.
<i>dam medicamentorum preparacionē.</i> 4		<i>Sulphur auratum diaphoreticum.</i>	ibid.
<i>R.</i>		<i>Sulphur lac, tremor sine buiyrum.</i>	ibid.
<i>Adicum conditura.</i>	145	<i>Syrupus ex omnium simplicium aqua com-</i>	
<i>Rectificatio quid.</i>	9	<i>pon.</i>	42
<i>Requies Nicolasi.</i>	201	<i>Syrupus quid.</i>	80
<i>Rosata novella.</i>	130	<i>Syruporum differentia.</i>	ibid.
<i>Rubini magisterium.</i>	225	<i>Syrupus simplex.</i>	81
<i>S.</i>		<i>Syrupus tonici.</i>	ibid.
<i>Saccharum quid.</i>	72	<i>gen. curcum. juc.</i>	ibid.
<i>Sacchari calorem non esse exiguum ob-</i>		<i>in Syrupiū differētia quid reformandū.</i> ibid.	
<i>E.S.</i>		<i>SS. 3</i>	<i>Syrupi</i>

INDEX.

Syrupi calofacientes qui.	82	Syrupus cinnamomi ex propria aqua.	94
Syrupi refrigerantes.	ibid.	Syrupus simplex cinnamomi cum vino.	ibid.
Syrupi temperati.	ibid.	Syrupi de seminibus.	ibid.
Syrupi fituitam preparantes in genere.	ibid.	Syrupus florum rosmarinii simplex cum vino.	95
Syrupi melancholicum succum rigorantes.	83	Syrupus ex vini medicata.	ibid.
Syrupi bilem flauam conqueentes.	ibid.	Syrupus ex solo vino generoso villanova.	ibi.
Syruporum alios alii esse potentiores.	ibid.	Syrupus ex aqua & vino simul.	ibid.
Syrupi attenuantes bilem.	84	Syrupus simplex cinnamomi alio modo para-	
Syrupi incrassantes bilem.	ibid.	tus cum aqua vita.	96
Syrupi cephalici.	ibid.	Syrupus antiepilepticus.	ibid.
Syrupi pectoralis.	ibid.	Syrupus de coralla Quercetani.	97
cardiaci.	ibid.	T.	
stomachici.	ibid.	T Abella quomodo conficiantur ex pulue-	
hepatici.	ibid.	ribus.	142
splanici.	ibid.	Tartari saligne tremor.	217
neuriticci.	ibid.	Theriacarum duo genera.	158
hysterici.	ibid.	Theriaca germanica pro gregariis.	154
Syrupos multos non necessarios in officinis re-		Theriacis nomen etiam solum quibusdam sim-	
periri.	ibid.	plilibus ultim competebat.	158
Syrupi arietatum & rerum odoratarum.	85	Theriacam à neotericiis suis reformata.	163
Syrupi quomodo retincent saporem & odo-		Theriacas unde sit dicta.	159
rem suorum simplicium, interdum etiam		Theriacas diateseron Mesiae.	200 202
colorem.	86	Theriaca Democratis.	ibid.
Syrupus violaceus violaceus.	ibid.	Theriacas ex bryonia oribastis.	ibid.
Syrupus mucharam.	87	Theriacata magna Andromachi descriptio	
Syruporum digestio.	ibid.	vulgaris.	ibid.
Syrupi quomodo diu resoruentur.	ibid.	Theriacam conficiendi tempus.	165
Syrupus de pomis cum iena Quercetani.	88.89	Theriacata vulgaris proprietates secundum	
Syrupus citoniorum sine saccharo.	ibid.	antiquos.	190
Syrupus calendula.	ibid.	Theriaca præstantis nota.	183
Syrupus de pepo simplex ibi. & 90. Cypriane.	ibid.	Theriaca prima reformatio.	188
ibid.		Theriaca in calcem & sublimiore essen-	
Syrupus de succo hedera terrestre.	ibid.	tiam redacta.	192
Syrupus de succo papaveris rheadis.	ibid.	Theriaca benedicta.	190
Syrupus scordii.	91	Theriaca celestis dicta.	193
Syrupus Scorzonera.	ibid.	Theriaca diateseron antiquorum.	193
Syrupus florum hypericis & centaurii minoru-		Theriaca diateseron regia Quercetani.	ibid.
contra corruptionem ventriculu.	ibid.	Theriacalium salium preparatio secundum	
Syrupus florum chamomilla.	ibid.	antiquos.	180.
Syrupus florum sambuci.	ibid.	Eorum proprietates.	182.
Syrupus ebuli.	ibid.	Reformatio.	196
Syrupus granorum hedera.	ibid.	Theriacales trochisci.	193
Syrupus florum cista.	ibid.	Tinctura coralliorum.	ibid.
Syrupus genista compositus.	92	Tinctura lapidum pretiosorum.	ibid.
Syrupus senelorum sine fructuum paluri ibi.		Tinctura de magisterio vaporarum.	196
Syrupus helleboratus minor Quercetani.	93	Tragea ad omnes capitum affectum frigidos.	136
Syrupus helleboratus maior eiusdem.	ibid.	Tragea capitali Langii contra vertiginem	
		& apoplexiam.	ibid. & 137
		Tragen	

I N D E X.

<i>Tragea ad vertiginem Cratensis experta.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Tragea antiepileptica Quere.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Tragea ad omnis pectoris effectus.</i>	<i>ibid.</i> & 138
<i>Tragea antipleuritica.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Tragea ad omnes effectus ventriculi mirabilis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Tragea ad effectus hepatis.</i>	193
<i>Tragea ad idterum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Tragea splenetica.</i>	140
<i>Tragea antimephritis & ad passionem colicam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Tragea hysterica.</i>	141
<i>Tragea granorum actes ad dysenteriam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Tragea ad bronchocelen.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Tragea ad omnes hernia species, & ipsam enterocelen.</i>	242
<i>Transmutatio quid.</i>	6
<i>Transplantationis & cultura utilitas.</i>	189
<i>Triphera utilitas.</i>	147
<i>Triphera Persica.</i>	101
<i>Trochisci brachybrod.</i>	169
<i>Trochisci ad obstruktionem hepatis idonei.</i>	143
<i>Trochisci facula scylla.</i>	168
<i>Trochisci scyllitici.</i>	166
<i>Trochisci iheriaeales.</i>	159
<i>Trochisci de viperis.</i>	169
V.	
V eteres non publice in officinis, sed domi priuatum sua medicamenta prepararantur.	5
<i>Vini perfelliō quales requirat operationes.</i>	11
<i>Vina simplicia alterantia seu corroborantia ad plures curandos effectua apta.</i>	62
<i>Vina simplicia laxativa.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vina composita.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinorum artificialium processus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum absynthiacum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum scylliticum.</i>	63
<i>Vina artificialia quemodo gustui reddantur grata.</i>	64
<i>Vinum purgans sene autumni tempore parandum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Huius usus in affectibus contumacibus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum purgans catholicum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum catholicum purgans facilis preparationis.</i>	65
<i>Vinum purgans ex floribus prunorum persicae arboris, hyperici &c.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum contra vermes & impurum sanguinem.</i>	66
<i>Vinum rosarum purgans.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum elaboratum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum Hippocraticum commune.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinorum amaritudo quemodo corrigenda.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum Hippocraticum extemporaneum ad cuius exemplum omnis generis extraolda, & remedium iam specifica ad diversos affectus possunt preparari.</i>	67
<i>Vinum antiepilepticum.</i>	68
<i>Vinum antapoplepticum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum antiparalyticum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum Cedaria compositum.</i>	69
<i>Vinum ophirbalmum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum chalybeatum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vinum antimephriticum.</i>	70
<i>Viperarum famellarum signa.</i>	169
<i>Vipera quando capienda.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Viperarum essentia, arcanum, tinctura.</i>	184
<i>Viperina confusio aromatica.</i>	176. <i>iuniperina.</i>
	177
<i>Vitrioli sal vomitium.</i>	122
<i>Vndosa & pinguisa quemodo differant.</i>	7
<i>Vomitus quibus obfit.</i>	110
<i>Vomitus causa tam naturalis quam artificialis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vomitoriorum differentia.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Vomitoria neha à veteribus inuenta.</i>	120
<i>Vomitoriorum ruporium Rulandi.</i>	122
<i>Vomitorium pantagogum Rulandi.</i>	<i>ibid.</i>

F I N I S.

141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
999
1000

EPIPHANII EMPYRICA

1561. 21. APRILIS, FVIT EM-
PYRICVS MEDICVS IN GRÆCIA PE-
REGRINATVS, QVEM GESNERVS ADO-
lescens cognovit, & ex cuius libro, qui hic est,
quædam descriptis in libro suo, quem
inscripsit Euony-
mus.

A Q V A E.

Aqua experta in ulceræ præputii virgæ & testiculorum.

U. Oua iij. elixa dura à quibus albumen accipias, quod subtiliter scindas & in mortario teras, deinde infunde quartam partem vnius mensuræ aque vitæ aluminis 3 lb. camphoræ 3 ij. vitidis xris 3 lb. terantur omnia simul in mortatio, postea per telam lineam fortiter expiuntur, ut id modus is est, capiatur filia lanca in hac aqua mafefacta, que in vulnere ponantur ter aut quater in die & mirabitis effectum.

Aqua experta ad asthma.

U. Calamenu hislop capill. venetis præfisi lebiosoæ vngulae caballinæ an. m. 1. aristol. rot. 3 i. Iteos 3 j. sem. vitice 3 l. lb. radicisculi petroselinii an. 3 l. enule campante 1b. lb. sem. sinapi nasturti an. 3 l. lb. costi 3 s. spicæ 3 jo. baccarum lauri 3 4. nigelle 3 1. lb. terantur omnia subtiliter & stenæ per dies 6. in infusione in vino albo mensuræ 6. deinde lenato igne destillentur manæ 3 3. dentur.

Aqua qua in tinea, ac in omnibus fæditate caput aut totum corpus lauetur.

U. Farinæ cicerum 1b. 1. scenigræci furfuris tritici baurach salis nitri sinapsi an. 3 2. rad. altheæ incisa 3j. miscellantur in acetio & aqua, & postquam sudaueris lauetur deinde & locus fædus vngatur cum vnguento, de quo infra in litera V.

Aqua ad idem pro pauperibus.

U. Laetis virginis 3 1. lb. aquæ rosæ patur sulphurata 3 1. olei de tattato, de fiume Eto, de vitellis cuorum an. 3 lb. camphoræ 3 l. quære ola in lit. O.

Aqua ad mundificandos dentes.

U. Salis armontaci, salis gemmæ 3 3. aluminis Tuceanini 3 1. lb. ponantur ad alebiculum & destillentur, quod si alter vis facere imponas aquæ fontis 1b. 2. & sic stent per 8. dies colentur & dentes laudo frica.

Aqua contra calculum.

U. Hyperici chamædrios chameleiæ, seneconis, graminis pentaphylion, scopolendæ patietariae verbenæ, eupatorii pulegiæ

miti an. m. i. quinq; tad. diureticorum, scoti, enulz rubet tinctoriū, azati, tamariſci an. 3. ij. quinq; ſem. diureticoruſ, ſaxifraga milii Sol. dauci raphani Macedonici , ameos maratti etuſi leuisticuſ an. 3. ij. nucleorum perſicorum 3 v. liquititiæ 3 j. granor. juniperi 3. b. Quatuor ſem. com. frigid. maior mundatoruſ an. 3. j. b. teratur & infundatur in 1b v. vini, ſtent per duos dies in iuſtione, poſtea lento igne deſtilletur, da poſt balneū vel mane in auro- ea tepida 3. b. vel 3. j. vel 3. j. b. pro una vīce uti bī videbitur.

Aqua experta ad groſſos, id est ſicciſ (Cels. l.

5. c. 3. ſ. ūr. w. ſ. graciſ) circa naſum
& pompa maxillarum.

Z. Sulphuris viui 3j. teratur & per ſyndone ſia alcooli poſtea ponatur aqua roſat. 1b. j. electra, omnia in phiala obturata ad ſolem ſuſpedatur die. 40. in caniculari. b. vt quotidie bis vel ter vitrum moueatut poſtea illa a qua loca inurgantur, cui iudicio meo ſi ad dacephora 3j. melior erit quia probata eſt.

Aqua frigida in febricitantibus, ne fumi à ſtomacho ad caput aſcendant.

Z. Hordei mundati 3j. iuiubarum ſebeſten an. n. xii. prunorū n. xv. granorū granatorū aceroforum 3j. b. ſachari roſati 3. ij. a qua mensuras ij. bulliani: vſque ad conſumptionem medieratis, bibat frigidum.

Aqua faciem dealbans.

Z. Entale dentale (conchæ ſunt) clafſis bo- tacis ſatecocolis coralloruſ alberum, criftall. alb. gypſi aceti , rizi farinæ orobi portulacæ an. 3. b. cum aqua fabarum miſceantur, ſiant, ſocisci & cū opus fuerit ſumigeretur an- te a 3. i. eſt cū aqua decoctionis hordei ſtaue- ri, ſcindere tricſeſus vnuſ diſtempetetur cū aqua fabarum, & facies liniatur quando eu- bitum vadit, p. e. vero lauerut facies cum aqua decoctionis fabarum & furfuris, poſtea cum aqua frigida, & ſi formantur tricſi cū aqua limoniuſ fortius operatur, imo limeſe affato facies liniatur, nā ipsa pulchra ſeddit.

Aqua elegans contra calculum.

Z. A ſpatiū breſci apii ſceniculi petroſe- lii rubet tinctio tun an. 3. b. ſem. v. diureti- corum leuifti ei milii ſolis, ameos raphani ſili- leui montani dauci ſaxifraga an. 3. j. adiar- thos ſcolopendre ceterach. trifoli hepaticæ, graminiſ, ſem. peucedani, ſectionis an. m. i. ires 3. b. liquititiæ 3. ij. quatuor ſem. frigid. comonium maior. in undat. an. 3. s. hedera abtoze & teretris an. m. r. ſ. nucleorum ce- ratoforum 3. j. ſpicæ nardi 3. ij. gummi hederae 3 v. ſanguinis birni p. reparati 3. b. ci- namomi 3. j. terantur & in vini albi v. j. menſu- ris, per dies aliquot iuſtula maneat, poſtea deſtilletur.

Aqua ſomnifera.

Z. ſem. hyoscyami. 3. ij. mandrag. 3. j. opu 3. j. g. b. corabe an. 3. ij. ſemperui- tuſ vermicularis, nenuſatris laetucæ an. r. terantur & infundantur in 1b. j. aqua pa- pati cum 3. b. ſeminum lolii per dies 2. poſte- ea ſecundum artem deſtilletur.

Aqua caponiſ restaurationi & ſiptica.

Z. Caponei coctum ſecundū artem cui addatur aqua roſat 1b. r. confeſuſ roſat, borraginis bugloſſa an. 3. j. corall. amboīum an. 3. j. ſpee. diathodon ablatiſ 3. j. paſſularū ab ariliſ mandatarum 3. j. coriandri p. re- parati 3. b. fragmētorum omium, margarit. an. 3. j. b. deſtilletur.

Aqua multum odorifera.

Z. Baſiliconis menta ſampsich. Iris baſanit. lyſiſſi ſaturaſe ſalvia ſeſuſ meliſſa lau- dulice toriſmarini an. m. b. garyoph. cinnamo- mi nuc. moſch. an. 3. j. citranguli (citti) n. iiij. aut. i. j. aqua roſat q. n. terantur & infunda- tur in aqua per dies ires, poſtea lento igne deſtilletur, & deſtillationi adde muſci 3. j. po- naſ poſtea ad Solem.

Aqua frangens lapidem.

Z. Succi ſaxifragi 1b. ij. ſucci milii ſol. petroſelini an. ſi. an. 1b. b. acetii albi 3. viij. de- ſtilletur, da 3. b. iejuue,

Aqua

Aqua ad fistulas experta.

2. Vini albi optimi destillatur *lb.* *ij.* aqua rosis-marini saluiz an. *lb.* *v.* facehatur *lb.* *ij.* acutis subtil. incisarum & recent. *lb.* *i.* piperis longi sinapis aloes nitri an. *ij.* sulphuris *ij.* coquuntur in *x.* vel *xv.* *lb.* aqua & *ij.* aceu donec plus quam tertia pars remaneat, & in balneo fricetur & deinde liniatur cum sanguine leporis in exitu, aut à balneo da theriacam cum vino, postea ungatur unguento, quod quicunque in litera. *V.*

Aqua ad fistulas artificialia.

2. Rosmarini lauti anethi apii sylvestris, & domestici recentium an. *lb.* *j.* destillatur postea adde terebinthinae *ij.* vii gummis, herbarum *ij.* thuris *ij.* croci malitiae cubebaru nuc. mosch. myrrae galangae & cinnamomi aloe. garyop. an. *ij.* destillentur & bibat, valeat etiam contra stomachi passiones.

Aqua faciem dealbans.

2. Lithargyri argenti *lb.* *ii.* triti & erubrati cocti in acetato albo *lb.* *ij.* destillatur per filtrum cum spatula mifcendo, donec tertia pars acetatis minuatur, cui adde camphora *ij.* *lb.* aluminis laurini, boracis, olei tartariani *ij.* deinde de colo per filtrum & vidi opus fuerit tacitem & collum inunge.

Aqua ad caput frigidum, qua caput fricitur.

2. Aquaz vita *ij.* nuc. mosch. garyoph. majoranae, cubebarum, piperis longi an. *ij.* *lb.* terantur & in simul mifceantur, caput ea fricetur die, postea ponatur quod in litera *S.* *L.* aliqui addunt in aquam euphorbiae *ij.* *s.*

B A L N E A.

Balnea ad matricem frigidam.

2. Calamenti pulegii arthemisiæ, camomilla meliloti an. *m.* *ij.* matticariae nepetæ an. *m.* *i.* Iteos *ij.* bulliant in aqua propterianæ in tineam in qua ieiuna sedeat ad unam hotam, & post prædiuum ad duas horas, postquam sepe purgata fuit.

Balneum ad leprosos.

2. Seabiose fumi terræ anthos camomilla meliloti an. *m.* *ij.* rad. lapaci *lb.* *i.* sulphuris *ij.* *lb.* bulliant postea lauetur corpus cum lotione quæque in lit. *L.*

Balnum pro leprosis & sceda scabie infidis.

2. Fumiterre scabiosæ an. *m.* *z.* camomilla meliloti faxitragiæ an. *m.* *i.* rad. lapaciæ acuti subtil. incisarum & recent. *lb.* *i.* piperis longi sinapis aloes nitri an. *ij.* sulphuris *ij.* coquuntur in *x.* vel *xv.* *lb.* aqua & *ij.* aceu donec plus quam tertia pars remaneat, & in balneo fricetur & deinde liniatur cum sanguine leporis in exitu, aut à balneo da theriacam cum vino, postea ungatur unguento, quod quicunque in litera. *V.*

Balneum ad calculum.

2. Maluæ bismalug brancæ vising verbene camomillæ rad. feniculæ, rad. al. hec meliloti parietarie, graminis, agimonie, rad. petroselinii acori an. *m.* *ij.* sem. lini *lb.* *i.* buliant in aqua.

Balneum ad idem.

2. Violariæ maluæ bis maluæ parietarie scolopendriæ senecionis rad. feniculæ apii petroselinii an. *m.* *z.* sem. lini *lb.* *i.* s. fenestræ *lb.* *s.*

Balneum in dolore capitis frigidi.

2. Rotæ saluiz betonicæ majoranæ calamenhi hyssopi stictados arab. rosmarinii garyophyllatæ, sol. laurii an. *m.* *z.* mifce si. lacculus ex quo confice lixiuum.

*Balneum flpticum consolidatinum
ex quo ulcerum lotio fieri potest.*

2. Gallarum nucum cupressi, balaustiarum, cupulorum glandium an. *m.* *i.* myrtillorum *ij.* thuris mastices sarcocollæ an. *ij.* *s.* aluminis *ij.* *lb.* vel plus ut vis videt. *ij.* consolidae plantaginis rosatum millefolii centaurii an. *m.* *z.*

Balneum ad impregnationem.

2. Myrtillorum tofarum an. *lb.* *s.* corticu mandragoræ *ij.* *s.* gallarum *z.* *xxx.*

Balneum ad idem.

2. Arthemisiæ *m.* *z.* sem. papau. alb. *ij.* *lb.* aoi casti, os. sub. cassiæ ligneæ, rad. mida. an. *ij.* *lb.* granorum peoniae *lb.* *s.* terantur

grosso modo in aqua scilicet duab. in qua fertati extinguant ferri, in ea manet sedeat cum tepida est horam viam ante introitum [est], mane vero bibat potionem, quam quære in litera D. & pessarium quære in litera eadem, aut puluerem. Q.

Confectio matricaria.

Z. Specier. diamusei dulcis 3. t. diambræ 3. linguz avis sem. fraxini raflez eboris, nepeta an. 3. sachari dissoluti in aqua matricaria q. s.

Confectio ad vermes.

Z. Senæ Alexandrinæ 3. cornu cervi viti cortic. granat. an. 3. b. diptami garyoph. Rhabar. an. 3. centonici 3. c. b. cinnamomi 3. d. 4. sachari in aqua graminis aut abyssi thij dissoluti.

Confectio bona restaurativa in febribus.

Z. Pulpe corporis perdicis fasiani aut hædi 3. amygd. dulc. excoec. 3. 2. pistachiar. in aqua roscaldata infusatu per horas 5. postea exccatarum, pineam similiiter preparatum an. 3. liquiritie raflez 3. b. pastularum, pulpar. sebesten. an. 3. 3. sem. communium maloum frigid. an. 3. 2. minorum an. 3. b. sachari q. s. fiat confectio in liquido.

Confectio alia ad idem.

Z. Pulpæ quamvis 3. 4. amygd. dulc. pinneatæ an. 3. 6. fisticorum auellanarum an. 3. b. Specierū aromatici rotati 3. triasantalii 3. 1. ameli 3. 1. gummi dragacanthi arab. an. 3. 2. liquoritiae raflez 3. b. sachari dissoluti in aqua melissæ q. s. fiat confectio, ut vis.

Confectio ad impregnationem.

Z. Sem. pastinacæ, napi, raflez eboris, seselij, bec v. r. iusq; linguz avis an 3. b. cinnamomi dioronei garyoph. macis galangæ piperis longi, anthos, zilebaliam, blaceq byzantiz, majoranæ pulegi an. 3. 2. melissæ buglossæ, coriæ citri an. 3. 2. Spica 3. 1. b. ambræ margaritatum an. 3. b. terantum & cù faccharo dissoluto in morcello fiat confectio in morcellis.

Confectio ad vomitum cholericum solutionemq;

Z. Nucleorum granatorum assorum, sumach an. 3. 3. rostatum spodii sandali curini, Sem. portulacæ an. 3. 1. b. mastices antefati cubebarum cardamomi ligni aloes an. 3. 1. Syr. myrtini q. s. fiat conditum.

Confectio pro nautantibus & phlegmaticis.

Z. Gaiyoph piperis anisi cumini ligni aloes cardamomi galangæ cinnamomi 3. 5. an 3. 1. Sem. melonum, citrulli cucumeris eucubitez rosatum an. 3. b. santalorum 6. 3. maioris squinanthei an. 3. 1. senæ epithymi an. 3. 5. croci 3. 1. mellis rosatum q. s. fiat electa da 3. b. mane ieune.

Confectio admirabilis ad tuſim frigidam.

Z. Succi liquiritiae hyssopi capilli veneti an. 3. 3. cardamomi piperis nigri, an. 3. 1. amygdamar. sem. viticæ an. 3. 4. aristoloch. ro. 3. 2. mellis, despumati q. s. hoc electa pectus ab omni superfuitate copiosa mundificat.

Confectio turbith ad purgandum humorē tuberositatem, phlegma grossum in scrupulis, bolto, morbo gallico.

Z. Turbith. albi præparati, agarici trociseui, eleboti nigri an. 3. 1. b. polyodii 3. 3. Methridati Rhabar. an. 3. 3. diagridii 3. 1. cinnamomi spicæ an. 3. b. sachari q. s. ad incorporationem specierum fiat confectio in morulis vel Syr. ros. q. s. ad incorporationem fiat mixtura da 3. b. ples vel minus ut videbitur in morbo gallico, præsentaneum est remedium.

Confectio euphrasia valens aduersus oculorum caliginem, eorum sanitatem conservans, visum clarificans, re-acuens.

Z. Euphrasia 3. 1. b. cinnamomi cubebarum macis piperis longi garyoph. an. 3. 1. b. sem. scinculi 3. b. mellis despumati 1b. 1. b. succi rizae verbene an. 3. 1. succi chelidoniz. 3. 1. b.

3. j. f. bulliant in simul vsque ad succorum
consumptionem, postea cæteria miscentur,
& sicut confectio da 3. ij. f. in ingresso lecti
continetur.

Confectio ad Hydroponem.

C. Specierum d' acer cum, dialacez an.
3 z. diacymini 3 i. f. triasandali 3 z. adip. lupi
3 z. trocifici de spodio, de berberis an. 3 f. sa-
chari dissoluti in aquis endiuæ epataæ an.
q. f. sicut confectio in solida.

C L Y S T E R E S.

*Clyster conserens materie adusta in cere-
bro ut est melancholia, mania, lu-
pina, &c.*

C. Fumatiæ polypodiæ senz thymi epi-
thymi an. m. coloquintidæ in petia ligatæ 3 i.
agarii turbith hermodactyli an. 3 f. itechad.
arab. saluiz acori majoraz betonicæ pno-
niae an. m. 1. flor. nemuph. violarum an. 3 i. sem.
end. acetosæ rosæ an. p. 1. mellis violati 3 i.
f. salis gemæ 3 z. dialesæ 3 i. olei camome-
lini, mellis colati an. 3 z. misce & videas ne
debilites, quia fortis conuenit, vide Monta-
gnanum in antidotario.

*Clyster forte & diversuum in dolore nu-
cha & in multarum.*

C. Fol. caulinum camomillæ centaureæ
an. m. z. rad. cappa. aristoloch. Virtus
que gentianæ, rad. cucumeris astini
vel agrestis ana p. 1. coloquintidis in
petia ligatæ 3 z. bulliant, capiatib. 1. i.
intus di soluatur benedictæ laxatius 3 i. o-
lei camomelini, mellis colati an. 3 z. salis co-
muniæ 3 i. lac Lanfranci doctrina 2. tra-
ctat 3 cap. 17 Sed nota quod sicut artificiale
est hoc clyster, & multu conueniens, ita non
debet dati, nisi præcedente vna aut duabus
purgationibus.

*Clyster in dolore capitii frigido pleg-
matico.*

C. Saluiz virtusque, stercados arabicæ
hydropi majoranæ betonicæ centauiz blitis

mercurialis an. m. 1. coloquintid. in petia li-
gatæ 3 z. agarici aloes an. 3 i. f. Hieræ pietæ.
hieræ Logodij, olei de ruta, rosal. q. f.

Clyster in dolore capitii calido.

C. Violarum mal. brançæ visiane blitis
an. m. j. succi mercurialis, cassiz extractæ an.
3 i. f. triperæ sattacenicaæ 3 f. olei violati.

Clyster sipticum.

C. Plantaginis m. 2. rosatum m. 1. sumach
balauistio num cupular. glandium an. 3 i. f.
sicut decoctio postea adde pul. rosatum 3 z.
feui tenum caprarium 3 z. albuminis ouï n.
1. sicut in parua quantitate.

*Clyster conueniens apoplexia paralyticæ
beth & lethargie.*

C. Centaureæ abrotani calamenti otiga-
ni virtusque saluiz rutæ an. m. 1. Sem. mara-
ni anisi selecos an. 3 z. stecados arab. 3 z.
pulpæ coloquintid. in petia ligatæ 3 z. aga-
rii 3 i. f. Cassiz ext. 3 z. Hieræ pietæ Gal.
salis gemæ, olea, & possunt addi de casto-
eo 3 i. f. & erit melius & fortius.

Clyster conueniens paralytico.

C. Saluiz rutæ sicca stecad. arab. maluæ
mercurialis centaureæ camomillæ furfuris
an. m. 1. Hieræ pietæ, benedictæ Hieræ Logodij,
mellis rosati colati, cassiz, olei communis,
vel camomelini, salis communis, potest
etiam addi sem. anisi foeniculi cimini 3 i. &
erit fortius.

Clyster carminatiuum ventofitatis.

C. Sem. anisi foeniculi, anethi carui ci-
mini an. 3 i. rutæ absynthii origani calamen-
thi centaureæ an. m. f. camomillæ prehiloti,
rad. altheæ furfur. an. m. 1. Sem. li. sten-
graci an. 3 i. f. mellis rosati colati, cassiz
Hieræ pietæ, benedictæ, olei de ruta, ane-
thi camomelini, salis communis, possunt
etiam addi baccæ lauti, ameos cartami po-
lypodii, & erit melius etiam cum eleuctario
Indo. & de baccis lauti, & diaphoenicon
an. q. f.

*Clyster in colica phlegmatica ventosa
cum magno dolore appropriata
se valens.*

¶. Polypodium quercenti 3 j. foliiculorum senz 3 z. fl. salis gemmæ 3 s. seminis carthami 3 t. agatici iuri birth an. 3 z. sem. anisi foeniculi cymini carui an. 3 t. thymi epithymian. 3 z. 33. galangæ an. 3 t. fl. aquæ 1b. in qua bulliant antiquus gallus virg s. cæsus & euisceratus, cum suprascriptis &c, ad consumptionem medicatis, sed ultimo addatur thymus epithymianus misce fiat clyster, & da clyster hoc cum oleo de Sem. lini & electuário Indo & diaphænoniconis. Clyster hoc etiam potest dari in potionē 3 s. cum electuário Indo aut diaphænico. Sed melius esset quod ante daret aliud clyster cum herbis, Hierac. picro, ad intestina mundificanda, quia hoc rem oueret dolorem. In summo etiam dolore dedi decoctionē cymini carui ameos anisi foeniculi, facta in solo oleo anethino, & expressa, bene conuenit.

*Clyster confortatiuum abstergentiū &
confortatiuum.*

¶. Vini albi odotiferi 3 z. vtinæ pueri 3 4. vel 6. mellis colati & despumati 3 z. salis communis 3 t. fl. olei communis 3 z. confert ad sequentia. Clyst. hoc pulchrum dari debet quibus intestina phlegmatis viscosis plena sunt & obtusa. quibus cachecticum est corpus & ad hyposarcam tendens, factis tamen antea vniuersalibus purgationibus.

*Clyster elegans ad caliditatem & secu-
tem intestinorum.*

¶. Violarum endiuæ lactuce nenupha-
ris solatri an. m. 1. bulliant adde olei violati
de pœpæ re nenupharinæ, de cucurbita Syr.
violati 1. q. l.

Clyster in scbiadica.

¶. Centaureæ abortani an. m. 1. acoti 3 z.
vtnusque stictado an. p. 1. meliloti camillæ
bliti mercurialis an. m. 1. Sem. fax fragilæ
anisi an. 3 z. milij solis 3 j. fl. bulliant addan-
tus Hierac. Logodii, benedictæ laxat. an. 3 fl.

Hermodaçtyli subt. pulueris lat 3. olei filio-
rum camomelinae melis despumati commu-
nis an. 3 t. salis gemmæ 3 z. da semel aut bis
in hebdomada.

Clyster ad lethargiam & subeth.

¶. Bliti meliloti chamæmelli, anethi an.
m. 1. polypodiij 3 z. helleb. nigri 3 fl. melis
salis, olei communis, potes addere agaticum
& coloquintid.

Clyster in tympanite cum caliditate.

¶. Camomille, meliloti anisi foeniculi
tribulorum an. m. 1. bulliant ol. camomeli,
anethini, de lilio q. f. melis, salis, &c.

*Clyster ultimum sedans dolorem & ven-
tofitatem in colica.*

¶. Rutæ 3 fl. bulliant in oleo de sem. lini
aut anethini q. f. capiantur ex eo 3 4. deinde
intrus dissoluatur castorei 3 j. opponacis
Serpaciæ an. 3 fl. plus & minus de istis duob.
vt videbitur opij grana 7.

*Clyster ellipticum consolidatiuum ulceris
intestinorum.*

¶. Eupatorij rosas, ambar. barbz hircinæ
an. m. 1. atnoglosæ plæraginis an. p. 1. cupu-
lotum glandium 3 z. fl. rifi 3 z. fl. coquuntur
in aqua q. suf capiat 1b. fl. in quo dissoluatur
pelvis iste. *¶.* thuris satq. draconis cerussæ
lithargyri boli maficis an. 3 t. opij 3 fl. vi-
telli duorum ovorum misce fiat clyster.

*Clyster soda calide & phrenesi somni-
ferum.*

¶. Florum violatum aenupharis an. m. 1.
sem. communium frigid. cum corticibus cō-
tusorum an. 3 z. herbarum violariz maleæ
Mercurialis an. m. 1. fl. olei violarum nenufa-
ris an. 3 j. fl.

*Clyster conferens Cephaleæ, subeth, lethar-
gia, scotomia, vertigini, epilepsie ac-
trahens phlegma & melan-
choliæ à capite.*

¶. Gentianæ peucedani leios aristol. ro-
tan. aco-

tun. acetii rad. pecteniz an. m. i. arthritice p. s. cubebarum calami aromatici, hyssopi sem. ameos levisticu an. p. i. Sem. altheæ maluz li- ni an. 3. hellebori nigri 3. j. b. foliolum se- ni 3. thymi epiphym an. p. i. hiera Logedii Hierarufi, cassia extracta, olei anethini, in diebus frigidis vesperi, calidis mane po- matut.

Clyster ad omnem dyscrasiam sensuum.

24. Sticados origani folij, maiorane be- tonicae saluiz rotisimatini an. m. i. b. fol. he- deris lauri, hyssopi, caputotij melissæ an. m. i. rad. apii acetii pecteniz an. p. i. polij monta- ni m. 2. electuaria olea adde ut vis.

*Clyster evacuans materias calidas à pe-
ctore thorace stomacho & ven-
tre inferiori.*

24. Sem. maio. frig. an. p. i. sem. portula- ce laetæ an. 3. i. endiuiz acetosæ sciarolæ couscuzæ an. 3. i. maluz blini violatiæ, mer- curialis an. m. i. electuarij de pylieo cassia extracta olei violati communis.

*Clyster conferens dolori intestinorum
ventoso & phlegmatis mucila-
ginoso.*

24. Centaurea folij chamytryos chama- pitheos luxætæ absynthij an. m. b. cam. me- liloti anethi an. m. i. sem. catuæ ruteæ cimini anethi lini apij an. p. i. popydodij 3. i. aganici 3. i. electuarij de costoti, de baccisi aut. Ele- scop. Indum. de dactylis, salis gemmar. In- dian. 3. b. olei anetili &c. da ut supra.

*Clyster ad omnes passiones iuncturarum
ut felitatem podagra gonagra à
materia frigida.*

24. Herbæ paralysie iua sticad. arab. Be- tonicae pulegij saluiz rotisimatini. melissæ fol. hederae an. m. i. agaricæ lites hermoda- ethi an. 3. i. coloquintid. in petia ligata 3. i. b. vitriolique aristoloch. an. p. b. polypodij foliiclorum senz an. 3. i. sem. carthami epiphy-

mi an. 3. 4. electuaria olea, quæuis, & ami- gdal. dulcium.

*Clyster ad presocationem matricis, men-
strua alba sterilitatem, à materia
frigida aquosa.*

24. Matricare melissæ ruta scabiosæ anthos ab rotani peucedani an. m. i. sem. a- meos sefæleos amomi an. 3. i. baccatulam 3. i. calami aromatici cassia lignæ corticum cassia fistula sem. an. 3. i. olei de costo, de ruta, elect. de baccis lauri, benedictæ, bis in hebdomada clysteri- zeatur, deinde dum vadit dormitum fumiget se hoc fumigio. 24. alijsæ mustatae confe- trionis neræ an. 3. i. gallæ muscatæ, storacis calamiteæ an. 3. i. aluminis crudii 3. i. b. pul- risentur omnia per se vel cum succo matica- riæ fiant trostici dosis 3. i.

Clyster conferens felicitatem.

24. Foliorum hypericonis, camomillæ, centauræ maluz anethi an. m. i. Sem. lini foenugræci an. 3. i. rad. bryonis 3. i. anisi 3. i. b. coloquintid. in petia ligata 3. i. olei amigd. amarac. 3. i. melissæ despumata 3. i. Hierac. pi- cræ benedictæ sal gemmæ &c.

Clyster in passione renal expertum.

24. Maluz mercurialis bliti camomilla- meliloti rad. altheæ an. m. i. parietariz fene- cionis an. m. b. fufufis macti p. i. sem. lini foenugræci 3. i. bulliant in aqua qn. fuf. pro clysteri capiatur 1b. i. in qua dissoluitur cassia extracta 3. i. b. benedictæ 3. i. vitelli ouotum n. 2. olei camomelini anethini vio- larum an. 3. i. sachari 3. b. miscet fiat enema.

*Clyster unum nobile & expertum ad dy-
fenteriam & rasuram intesti-
norum.*

24. Hbrdei lentum ex corticatum o- minum assorum balustiorū, corticum mali- granati, sem. myrti an. 3. i. os. rub 3. i. bul- liant in aqua char. y beata q. f. pio clysteri acci- pliantur

piantur 3 s. intus addatur seu caprarium 3 t.
boli 3 z. gummi arabici, dragantii, acaciæ,
assouci an. 3 4. cerussæ 3 t. vitelli oui assati
n. i. misce fiat enema.

*Clyster ad spasmum & paralyticum
ex replectione.*

¶ Camomillæ meliloti stecados arab.
nitæ chamæphytos, muscatæ anethi an. m. 3.
rad. enulæ 3 t. lebolorum 3 z. maioranæ ptaf-
fi saluæ nepetæ maticariae ruta an. m. i. ani-
si cimini an. 3 z. castorei gr. 6. theriacæ 3 4.
mellis 3 z. ping. vulpinæ 3 6. olei camomeli-
ni anethini, de lilio an. 3 t. *¶* caput vnius ca-
strati aliquiliter contusi, bulliant omnia in
simul in aquæ f. q. usque ad consumptio-
ne medietatis fortiter coletur, ex colatura ca-
pianturn 3 z. vini odoriferi 3 z. iterum parum
bulliant & administra quia expertum est.

Clyster in febre acuta & phrenesi

¶ Violar. lactucæ papaver. albi maluæ
an. m. i. nenupharis, semperiuæ, solatri an.
m. 8. olei violati nenupharini an. 3 t. *¶* sa-
chati violati 3 6. salis 3 t. addes si libet de-
coctum bliti 1b. i. olei violati qu. fus.

*Clyster ad illum quem post sedem punctio-
intestinorum sequitur ex acuitate
materie unde sequitur ex-
coratio.*

¶ Ad ipsi renū caprarii 3 z. 8. vini 3 t. hor-
dei ex corticati mūdi 3 8. decoquatur sine sale
in Lq. aquæ capiantur 3 8. chalibatur postea
addatur vitelli oui assi dissoluti in oleo ro-
stato, Siefalbi 3 z. misce fiat enema, de Sief
albo longe in litera. S.

*Clyster magistrale in torsione &
colica.*

¶ Caput vnius castrati ferro aliquiliter
cōntusi, camomillæ, enulæ, anethi, rad. aitheæ,
patentiar. maluæ an. m. i. Sem. stenocoli cy-
mini carui an. 3 t. *¶* bulliant omnia in simul
cum f. q. aquæ usque ad cocturam carnis,
de qua colata capiatur 1b. i. in qua dissoluas-

tur olei camomelini, anethini, tutacei, mellis
rosatiana 3 t. vitelli ouorum duorum, ele-
ctuarii Indi, de dactylis, Hierz picea bene-
dictæ laxatiæ ut vis.

COLLYRIUM.

Expertum ad surditatem.

¶ Folio. fulvæ stecados arabic. lauri an.
3 t. celebiori albi 3 8. calycor. gr. 6. baurach
3 8. euphorbij gr. 4. Colocynthidæ gr. 4. olei
anigdæl. amar. de spica odotifera an. 3 t.
succi raphani 3 t. vini albi 3 3. terendo te-
rantur & bulliant vsq. ad vini consumptio-
ne coletur, intus addatur musci gr. 2. mi-
scere ponatur ad vitrum.

*Collyrium album ad oculorum inflam-
mationem.*

¶ Cerussæ abluta 3 8. gummi draga-
nithi arab. an. 3 z. amyli ceteræ matinæ an.
3 6. misce omnia simul cum aqua ros. q. fus.
deinde extendatur super pannum & fronti
applicetur.

Collyrium ad idem.

¶ Cerussæ abluta 3 8. sarecollæ nutri-
te in lacte mulieris gummi atabici dra-
gantib. an. 3 z. opii 3 t. aquæ rosatæ fiat
vt supra.

*Collyrium ad idem multotiens
probatum.*

¶ Farinæ hordei ceteræ matinæ an. 3 t.
boli armeni 3 6. gummi atabi. dragan-
tant. an. 3 z. Camphora 3 z. aquæ rosatæ
plantag. an. q. suff. fiat in forma emplastri.

*Collyrium Mesue nobile visum acuens &
conseruans.*

¶ Succi foeniculi ruta an. 1b. i. vini gra-
natorum 1b. 8. mellis 3 1. 8. misceantur &
stent ad solem per menses tres aut super for-
titudinem in hyeme, vitro in barenam lepido,
deinde feces abiliuantur, residuum seruetur,
& oculis duas guttæ ponantur in uno quoq;
oculo bis in die diebus 30. continuis.

Colly

*Collyrium ad interficien^m vermem
in aere.*

¶. Succi foliorum perfricti vel perficariꝝ aut succi absynthii ȝ i. ellebori albi ȝ 2. coloquintidꝫ ȝ l. tepidum auribus imponatur.

*Collyrium experitum ad fibulum & timini-
tum auris.*

¶. Olei nardini facti secundum artem & non per infusionem ȝ ȝ. olei de orig. ȝ ȝ. pul. coloquintid. subtilis ȝ ȝ. origani, ligni aloes an. ȝ ȝ. bulliant omnia usque ad consumptionem terriꝫ partis bis per pannum spissum, coletur, & ad vitrum ponatur, & gutta vna aut duꝫ auribus imponantur, & nota quod nullū medicamen auribus imponatur nisi præmissa euacuatione, deinde auris bene mūdetur postea nihil frigidum aut calidū sed tepidum imponatur, neque sit multa quantitatis, quod auribus imponitur, sed gutta vna aut duꝫ, non plus.

*Collyrium ad lachrymas oculo-
lorum.*

¶. Myrra eleæ ȝ ȝ. lapidis hæmatitis ȝ ȝ. succi tenerimarum partium, rubi & extremitatū partium rosarum an ȝ ȝ. bulliant in ampulla elauso orificio in calidario aquæ bullientis usque ad consumptionem medietatis, coletur & ponatur vna gutta ratiōne frigida in oculis quater in die, fons aureo in introitu lecti vngatur succo rosarium.

*Collyr. sublimē & expertum ad acuendum
vīsum.*

¶. Aquarum rutæ cheli ioniz euphrasie an. ȝ ȝ. iij. succi scenicali verbena an. ȝ ȝ. feliſ luſi ȝ ȝ. ligni aloes subtilis triu ȝ ȝ. Sem. rutæ, cheledionis majoranz an. ȝ ȝ. pulueris sand. puluerisentur & omnia in limul ponantur in vase vitro bene obturato & pasta molli circumvoluto, deinde ponantur in furno bene calido post extractionem panis per diem naturalem, quo clapo extahatur,

postea deponatur orificio bene clauso & ad solem per dies x. ponatur, vltimo per pannum spissum bene coletur, de quo collyrio ponantur gutta duꝫ in unoquoque oculo obo bis in die xii. supra, supinus faciat, diebus xx. continuis, & laudabis effectum.

Coll. ad lacrymas oculorum.

*¶. Lapid. hemathitis decies in aqua fri-
gida preparati ȝ ij. roſarum spodi corallo-
rum amborum carabe Mirabolano. citrin.
an. ȝ ȝ. succi extremitatū tubi ȝ viii. fiat alco-
hol. omnia, & miscantur cum succo stent
diebus x. ad solem vel fornacem, & de colly-
rio illo bis in die in oculos gutta ij impon-
antur.*

*Collyr. dolorem sedans & incarnans vīcus
refrica, & per syringam im-
mitti debet.*

*¶. Ceruſe ſarcocollaꝫ thuris, gummi arabi-
ci, amyli opij ſanguinis draconis an. ȝ ȝ.
terantur vt alcohol. poſtea cum lacte mulie-
ris qu. ſuff. fiat collyrium non multum spif-
ſum nec multum liquidū, ſed antequā ponatur
hoc collyrium intromittatur per syrin-
gam aquæ melis mixta cum aqua decoctio-
nis apij & ſem. lactucæ & cueuibitz.*

*Collyr. nobile ad idem dolorem sedans &
vlera mundificans vna cum vrina
prouocatione.*

*¶. Hordeum bullitum cum aqua donec
aliqua leuitate tumefiat coletur, capiatur ȝ b. j.
de illa aqua, in qua ponantur ȝ iij. mellis &
pulueris huius ſubtilissimi. ¶. gummi arabi-
ci, tragacanthuris, ſanguinis draconis, o-
pii papaveris albi, Sem. lactucæ melis cum
cueuibitz an. ȝ iij. bulliant item omnia ȝ ſi-
mul, coletur & per ſpongiam tepide proli-
cientur.*

Collyrium nobile ad ardorem vrina.

*¶. Sem. papaveris albi ȝ iij. paſtentur
perfecte, ita quod humidum fiat in modum
BB olei.*

olei, deinde addatur opij 3 j olei violati 3 iij.
omnia ad ignem calciant spatula bene agitando, postea ponantur ad faculum & torculari exprimantur per syringam ponatur.

Collyr. album expertum M. Petri cathedrae ad rubedinem oculorum

& pruritum.

2. Cerussa loz in aqua rosata 3 v. amyli 3 ij gummi arab. dragacanthi an. 3 ij. camphora 3 fl. aqua rosa. lb. j. fiat collyr.

Collyrium ad dolorosum ulcus virge remunum & vesica.

2. Lactis mulieris 3 j. emulsionis 4 sem. com. frig. maior. 3 j. cerussa amylian. 3 j. per syringam ponatur.

Collyr. expertum ad oculorum scotomiam.

2. Liquoris qui emanat ab hepate hinc dum assatur in veru 3 j. ihure preparata 3 j. lucii sarcocolla nutrita in succo feciculi an. 3 j. fiat alcohol & terantur ad radios solares, vel in hyeme ad fornacem iij. hebdomadas, & de hoc collyrio ponantur iij. gutte actu frigidis in oculos ter in die expertem & singulare est.

Collyrium expertum ad surditatem.

2. Otagani pulpi coloquintidios serpilli, maioranae an. 3 iij. bellobon albi 3 ij. musei ambræ an. 3 j. cubebatum laudani macis, floracis calamite an. 3 fl. terantur omnia perf. & ponantur in ampulla vitrea, deinde addatur olei amigd. amar. liliorum alborum an. 3 v. bene obturatur & ponatur per horas iij. in calidario aqua bullientis, deinde sanguinis liebus ter ponantur guttae duæ in una quæ de auro.

Collyr. ad idem cui par non reperitur.

2. Alcohol aloes coloquintidos an. 3 j. euphorbiæ 3 fl. in felle vaccino fiant trocisci exsecari, quorum uno quando uti volueris cum succo raphani fiat collyrium iij. in die tepidum imponatur.

Collyrium ad fistulam in oculo.

2. Antimonii thutiz preparata: an. 3 j. sarcocolla in lacte mulieris nutrita 3 v. lini sanguinis draconis spodij diaganghi torrentis, scor. & ferri preparata an. 3 ij. aqua rum ruta foliatj chelidoniz an. 3 j. b. f. fiat Sief cum succo ruta, ponatur in oculo, deinde supponatur emplastrum, hoc ita, quod locum bene tangat. Quære in litera E.

Collyrium expertum & indubium ad imagines oculorum.

2. Majoranæ scenici basiliconis recentium an. 3 j. ruta 3 fl. Vini montani subtilis & etiam ib. fl. succi euphrasii vel eius aqua 3 ij. ponantur in vase vitro obtrutato in calidario aqua fortiter bullientis p. horas ij, postea ad radios Solis exponentur diebus xx. cum 3 j. thutiz preparata & ex hoc liquore ter ponantur in die guttae duæ in unoquoque oculo exterioris epithementur in introitu leoti cum tela in hoc collyrio madefacta.

**CAPUT PURGIVM SIVE
NASALIA.**

**Caput purgivm ad sedam antiquam ple-
gmatice ventosam, dolorem oculi-
lorum & tinnitus aurium.**

2. Fellis tauri myrræ aloes an. 3 j. mu-
sei gr. iij. fiant pilulæ & cù necesse fuerit dis-
soluatorum vna cum aqua saluix, aut alia quæ-
vis natibus attrahatur mane ieiune.

**Caput purgivm ad antiquam hemi-
craniam.**

2. Opoponacis fellis lacriæ vel alterius pi-
stis an. 3 iij. lentinum amararium 3 v. Se-
rapini origani an. 3 j. f. pilulæ ex quibus ca-
pianunt ad quant. iij. gran. hordei
natibus attraha.
tunc.

Caput

Caput purgium vocatur omne quod caput purgat, & specialiter illud ponitur cum nasalis aut alio aliquo modo vel ingenio, per quod purgatur materia ventosa aut humoralis. Scias praeceps, quod existis pulueres linimenta nasalia canonice facere potes, ideo sub hoc capitulo caput purgaria omnia sub omnini forma continebatur.

Caput purgium mirabile expertum ad debilitatem visus tenebroositatem panum & lachrymas.

¶ Succorum rutz, & eupatotii cichoreorum chelidoneas euphrasis fellis tauri gruis aut lucii an. 3 f. naribus at zahur, fuscis purgationibus, cum pilulis cochlearis attrahatur autem his aut ter mane ieiunie in hebdomada.

Caput purg. solenne & expertum ad corroborationem omnium sensuum.

¶ Agatrici elechi. 3 iiiij. musci ambræ an. gr. v. cubebarum ligni aloes an. 3 f. terantur & infundantur in aqua treos & sic exsiccentur, & hanc trocisci, quorum unus parvus ieiune masticetur & miraberis effectum.

Caput purg. in materia phlegmatica.

¶ Fellis vacciniue j. aut captini opoponacis an. 3 ij. caftorei gr. v. croci 3 f. hiant magdalones, & cum vii volueris dissolue ex eis gr. vj. cum aqua maioranz, aut da in puluere.

Caput purg. in dolore capiti frigido.

¶ Succis bliti Maioranza anagallo an. 3 f. aromatizetur cum puluere nucis muse. cubebarum an. 3 f. misce, potest etiam addi succi caulinum, ac parum succi cyclaminis, quod licet forte sit, vidi tamen digna experientia in uno congelato, cui optime successit, ideo in tali casu vii potes fecure.

Caput purg. nobile ad idem.

¶ Aquæ mellis 3 iij. succi bliti depurati 3 j. f. nigella preparata ut supra, nucis mus.

cubebarum an. 3 f. vini albi odotiferi 3 f. misce trahatur per nates, quod si fortius cuperis adde condylis (ostruthi) 3 j.

Caput superinfluitur cerebri.

¶ Succi majoranae, succi mediatum certi sambuci an. 3 j. pulueres condylis vel piloris vel caftorei, tere ut vis.

Caput elegans.

¶ Majoranzæ melissæ anthos an. 3 f. laundulæ cardamomi cubebarum spicæ natandi piperis longi an. 3 f. cum ladano cera & terebinthina hanc nasalia.

C E R O T V M.

Cerotum nobile & expertum ad scrophulas.

¶ Galbaui opononacis bdelij serapini ammoniaci in acetato insufsortum an. 3 j. gumiæ elemi 3 j. f. picis naualis terebinthinae refinæ pini, visci querincæ, sordiciei vasorum, apii an. 3 iij. rad. batundinis lapatii calamenti an. 3 f. azungæ poteris, olei liliorum ecclœlium an. 3 iij. ceræ q. f. hanc ceratum quia certe est artificiale, præmissis purgationibus. Elegante in quatuor supra in litera C.

Cerotum ad callos mundificandos pulchrum.

¶ Limature panis 3 f. picis qu. suf. pix liquescat & misceatur in simulo postea applicentur, quia mollificabit.

Cerotum supra commissura coronali aplicandum, rasō ante capite, & posita ventosa absque scarificatione ita ut locus rubeat, valens mirabiliter decursum cattharri.

¶ Laudani, gummæ elemi, sandarakæ, olibanæ, storaci calamariæ, cefinae, storaci liquidæ an. 3 f. myrræ 3 j. & cerotum excellens est.

Cerotum ad idem prestantius ad descentum phlegmatis viscosi mucilaginosi verus palatum, nares & fauces, ex quo timetur suffocatio.

¶. Resinæ claræ & electæ 3 ij. laudani 3 j. myrræ masticis an. 3 j. sandalaceæ 3 j. gummi dissoluantur in aqua cicerium 3 j. & acetii 3 fl. deinde coquuntur & cum ceræ 3 vj. fiat cerotum, quod extendatur super panno grosso calido, tota caluitas emplastetur, cum ipsis multos homines vidi ab immuniti periculo subita suffocationis fuisse libertatos, sed caput antea radaur.

Cerotum cordiale.

¶. Been vtriusque doronici ossis de cordi eius, fragmentorum hyacinthi, smaragdi saphiri an. 3 j. margaritarum 3 ij. fol. aurini. x. resinæ electæ & coctæ in aceto solvato 3 x. infusionis dragacanthi in aqua roscarum museata qu. suf. fiat cerotum supra panno de grana extensum, continuo potetur supra mamilla sinistra, quia pulchrum est.

Cerotum elegans ad duriciem splenis.

¶. Armoniaci 3 vj. bdelli 3 iij. dissoluatur in acero squillitico tamariæ 3 j. fl. Scopendriæ Sem. agni casti, plantag. anethi an. 3 fl. ceræ qu. suf. resinæ parum fiat cerotum.

Cerotum ad dolorem sciaticæ excellens.

¶. Armoniaci 3 j. fl. serapij bdelli opposacis 3 j. arthanitæ, peconia hermodi Taylor. an. 3 fl. vitrioli 3 j. ceræ & resinæ an. q. suf. fiat cerotum.

Cerotum ad nodum iuncturæ.

¶. Oxyroeci 3 fl. emplasti di mucilaginibus 3 vj. e. abrobij 3 j. Serapini opponacis armoniaci an. 3 j. dissoluantur in aceto fortis resinæ electæ 3 vj. ceræ albae 3 iij. fiat cerotum.

Cerotum ad dissoluendam natam.

¶. Armoniaci 3 j. fl. pyrethri euphorbiæ an. 3 j. salis natri 3 fl. resinæ ceræ an. q. i. fiat.

Cerotum calidum pro stomacho.

¶. Masticis cinamomi gariofil. lignia loes sp. cr. calami aromatici galangæ an. 3 j. fl. sandal. ambo. coriandri præparati, seminis acetosi an. 3 j. gallæ musc. aliptæ muscat. laudani an. 3 fl. cum cera & parum resinæ, & oleo de menta an. q. i. fiat cerotum, aromat. setur cum graji. musci.

Cerotum stomachale fluxum dysentericum & vomitum plen. estringens.

¶. Picis naualis resinæ an. 3 j. masticis mætz gariof. an. 3 fl. trocic. de carabæ de bolo, de terra sigillata lapidis hæmathitis, sanguinis dracon. hypocyst. mumiz an. 3 j. gallæ musc. storaci calamentæ an. 3 j. vim ciuitorum q. suf. fiat & ceræ q. suf. cerotum.

Cerotum ad stomachum debilem, fistim. mordicationem, vomitum nimium, à calore prouenientia ex febre.

¶. Rosarum spodij masticis coriandri myrræ draconis hypocyridis acaciae vesucis sanguinis draconis an. 3 j. laudani 3 iij. gallæ muscatæ 3 ij. picis naualis resinæ an. 3 v. ceræ qu. suf. fiat cerotum quod bulliat in 3 vj. vini citrioniorum usque ad vini consumptionem & viret quia pulchrum est.

Cerotum ad stomachum frigidum.

¶. Gallæ musc. aliptæ muscat. an. 3 ij. laudani 3 j. masticis macis storaci calamentæ gariof. nucis moschatæ cinnamoni electæ an. 3 fl. lignialoes 3 ij. corallorum amborum an. 3 j. Spica nardi calamari aromatici, Spissæ celtice an. 3 j. fl. ablyntibj mentæ an. m. j. rofar. rub. Sem. cytoniorum myrræ an. 3 ij. grana paradysi 3 j. fl. abrotani calamenti an. p. j. galangæ 3 3. an. 3 j. thuris ciperi an. 3 j. croci 3 j. olei citrioniorum, de mastice, de ablyntio an. 3 j. ceræ q. suf. fiat cerotum.

Cera-

Cerotum pro renibus vtile atq; mirabile ad prohibendum abortum, de quo vidi vtilis, & praeципue in uxore illustriss. principis Sabaudie ducis Philippi & alii matronis.

¶ Mastix, electi 3j. laudani 3v. rad. bistortæ, nuc. cypellæ hypocristæ, acaciae sanguinis draconis rosal. rub. corall. rub. sandalior. cornadæ preparati gallicæ mose. terræ sigillatæ an. 3ij. olei oliuarum 1lb. 1ij. substicci posunt olea hue facietis, in minori pondere, retribuathis parum ceras q.s.

Cerotum ad fluxum matrix album expertum.

¶ Galbani 3ij. opponacis 3 lb. sandaracæ thuris hypocistis d. an. 3j. gummi dissoluantur in acetio rubeo & cæteta addantur, postea liniantur super cotio & serico interbaster ad quantitatem vnius nebulæ, & miraberis operationes.

D E S T I L L A T I O .

Destillatio mater omnium medicaminum ad cunctas neruorum passiones.

¶ Myrræ electæ, aloes hepaticæ, spicæ nardi, sanguinis draconis, thuris etiæ car- pobalsam, masticis, gummi arabici, storacis liquide, rubræ an. 3j. B. bedelli opponacis, sarcocolla an. 3 vj. croci 3 lb. musci 3j. herbe patalys 3 ij. laudani 3 ij. B. terebinthæ ad pondus omnium, destillatur per balneum Mariz, & liquor seruetur in vase vitro, ex quo mucha dosism iuncturæ bis in die liniantur, quia expertum est, & præcipue in materia frigida, vera descriptio est in Mesue cap. de passionibus cordis.

Destillatio experta in ulceribus rerum & vesica Domini Cardinalis Tritelli.

¶ Caudæ equinæ plantaginis, ros. rub. maluauifæ, gran. alkermes liquiritia raf- sis ana 3 j. iuiubarum Scheffen ana 3 vj. boli armeni 3 lb. quatuor sem. frigid.

mai. mundatorum an. 3 iij. sem. papau. albi 3 vj citoneorum 3 lb. seti captini 1lb. vj. stet per duos dies in infusione, postea seruatur atque destillatur, da tepide ieiune 3 iiiij. quamdiu durat.

D E C O C T I O .

Decoccio ad dolorem dentium.

¶ Piperis longi cubebatum, staphyfa- gitiæ costicæ, rad. mori, rad. cappar. rad. mandragoræ an. 3 j. hyoscyami albi 3. B. pyrethri 3 j. B. terantur & bulliant in vino nigro q. l. vlpq. ad 1lb. j. deinde in ore tenet, quia experium est si reiteratur sepe calid. fuerit.

Decoccio pectoralis screatrum facilitat.

¶ Hyssopii m. i. violarum 3j. sem. papau. albi 3 lb. malvas cucurbitæ lactucæ an. 3 ij. capilli veneti furfurellæ an. m. i. hordei mu- di p. i. liquiritia 3j. siecum dactylorum an. n. vj. paſſularum 3vj. Iuiubarum Scheffen. an. u. x. rad. Iteos eaulæ, altheæ an. p. r. sem. viticæ 3 j.

Diazinæ liber elegans confortatissimum & solutum.

¶ 33 b. albi 3j. liquiritia rafæ 3 lb. ga- ryoph. gran. patady. l. macis, cardamomi, cu- bebarum an. 3 j. turbith. 3 ij. scammoneæ 3 lb. sachari q. l. da 3 lb. vel 3 v.

E L E C T V A R I V M .

Electuarium Nephriticu sanguinæ purum & guttatum mingentibus sequente dolore & ardore.

¶ Pinearum mundatarum amigd. dulc. an. 3 lb. sem. lini, dragacanth. : flororum an. 3ij. succi liquiritia 3 j lb. herbe pentaphylon. p. 1. foliæ, melonu. cirulli cucurbitæ, c. ameris an. 3 j. sem. altheæ portulacæ, papaveris albi, acetos. boli, spodiæ an. 3 lb. sem. bombicis, apii anisi petroselini an. 3 lb. lactucæ hyoscy. an. 3j. opii 3j. cum syrupo de liquiritia fier electuarium, da 3 lb. cum aqua alkkekengi & anogloss.

Electuarium in hydrope frigida,

2L Masticis aristolochiae longe costi spicæ calamenti afati galangæ, 33. lém. maratti anisi apii squinanthi lacez, piperis longi, garioph. cubebarum eupatorii folii an. 3. s. eroci absynthii an. 3. j. myrræ gentianæ an. 3. s. Rheubarb. elect. 3. s. cum lyst. de eupatorio q. f. fiat electuarium, da ex eo viisque ad 3. s. mancione uno, quia pulchrum est & soletuum.

*Electuarium ad idem nobile & pulchrum
in cachexia stomachi & hepatis.*

2L Masticis cionam. 33b. garyoph. squinanchi sem. anisi maratti, rad. azari, herbæ absynthij an. 3. ij. Rheubarb. el. 3 v. colti spicæ lacez cassiae lignæ, aristol. rotund. / sem. apii an. 3. j. eroci calamenti, cardamomi an. 3. s. sytup. de eupat. q.s.

*El. in mala dispositione calida stomachi
& hepatis.*

2L Vini granatorum acetosorum 1b. j. zu charti 1b. s. aquæ ad spissitudinem postea 2L. solatum spodii sandal. albo. an. 3. ij. masticis dragacanthi an. 3. s. carabe galliz mosch. an. 3. j. ligni aloes cinnam. an. 3. ij. eroci 3. s. camphoræ gr. viij. fiat elect. da cum aqua frigida quavis, si addes fragmenta surgi & alia cordialia tunc in peste nobile eunt.

*Elect. in mala dispositione stomachi frigida
humida, vomitu, ventofitate, defectu ap-
petitus, debilitate cordis, senibus
propriæ valeat.*

2L Mastichis zzb. cinnam. galangæ, cala-
mi aromatici, cardamomi, mentæ, an. 3. j. s.
eroci 3. s. ligni aloes 3. s. spicæ piperis nigri
azotinæ, is, cubebarum cassiae lignæ, galliz
mosch. m. anisi an. 3. ij. mucic gr. vij. lyst.
citoneot. siue de metâ q. s. f. elect. da 3ij. ie-
gane cum vino albo quæ a pulchrum est elect.

Elect. ad idem.

2L Masticis 33b. cinnam. spicæ cassiae li-
gneæ an. 3. j. s. garyoph. afati galangæ, cala-

mi atomat. sem. anisi herbæ menthæ an. 3. ij.
piperis vtriculæ, cardamomi folii, carui ciperi
ameos inaeis an. 3 j. s. eroci 3. s. ligni aloes,
costi, cubebarum, sem. apii cimini, maratti an.
3 j. gallæ mosch. 3. j. mucic gr. vij. cum syr.
de mentha q. s. f. ciect. nobile certe est.

*Elect. ad spurum sanguinis & vlos sue
vulnus pectoris, phlebitis quoq. valent.*

2L Spodii boli an. 3 j. cancerorum vstorum
3. j. dragacanthi myrræ 3. s. amyl. sem. euscute-
re maluc arnoglossæ nucleorum passularum
omnium allorum an. 3. s. lyst. myrtini q. s. f. e-
lectuarium da 3 j. aut ij.

Electuarium ad idem.

2L Cancerorum vstorum 3. s. succi liquititiae
3. j. dragacanthi 3. j. sem. portulacæ arnoglos-
se maluc encubibz cucumeris melonum ci-
trulli antheræ papaver. albi an. 3. j. amyl. 3. j.
conserue totatum veteri 3. s. sytupi rosau q.
& da re. vis.

*Electuarium nobile certe & artificiale in
tuffi secca restaurans quoq.*

2L Sebesten n. xxv. passulatū enucleatū
1b. s. succi liquititiae 3. j. bulliant omnia in
1b. iij aquæ v. lq. ad consumpcionem medie-
tatis, coletur, colatur addatur penidiorum,
candi, an. 3. ij. bulliant iterum v. lq. ad spissi-
tudinem deinde addatur gummi dragacant.
arabici, succi liquititiae an. 3. ij. sem. malue
citrulli encubibz cucumeris melonum la-
tucæ papaveris albi aut altius ad hoc præ-
paratum q. s. amyl. 3. vj. vel cum zuchato q. s.
in forma liquida & non in alia.

*Elect. cordiale ad melancholiæ ca-
pitum cum timore.*

2L Chebulo condit. 3j. flor. borrag. bugl.
an. 3. ij. karabe olis de corde cerui, berberis
terra ligillata spodii coralli, amb. 3. s. ozym
terici an. 3. ij. Squinanthi ligni aloes garyoph.
zedoariz folii macis doronici an. 3. j. cionna-
momi 3. ij. mucic gr. vij. camphoræ gr. iij. fa-
chari q. s. fiat in liquida. Quod si laxatorium
cupis habete adde follicul. lenz elector. 3. ij.
lap. lazuli præparati 3. j. cionmonii 3. ij. po-
tes

Et se et am incorporate cum aliquo syrupo & erit melius da 3 iij. vt lubet.

Elect. ad melancholiā valens timidis ex cholera & adusta.

¶. Quatuor genera. mitobalan. an. 3 j. indorum 3 ij. f. sandal. cinni flor. viola rom nemuphatis rosarum rubeatum, buglossa, eusepha, squinanthi epithymi an. 3 j. azali igni aloes thymi, garyoph. cinnamoni macei an. 3 j. croci 3 f. roch. de agaric. 3 j. follicul. senz 3 f. lapid. lazuli preparat. 3 ij. dragacanti mastich au 3 j. syropi bottag. nis buglossa q. f.

Elect. ad pulsū cordis pauorem debilitatem ex melancholia. sēnibus proprietate.

¶. Chebul. condit. 3 j. flor. cordialium an 3 j. cortic citri garyop. ozymi ciperi ligni aloes zedoariae & doronici an. 3 j. macei nuc. mosc. an. 3 f. cinnamoni 3 j. f. musci gr. vj. cum aliquo tyrolo cordiali.

Elect. optimum probatum contra pestem, quo omnes facillime à peste praeveniuntur.

¶. Granorum iuniperi 3 ij. f. garyoph. nuc. mosch. macei 3 j. zedoariae an. 3 ij. aristolochie vitrioli. gentianę tormentilem enula, rad. herbae tunicae an. 3 j. f. salviae rutea balsamite pulagi. ceruini. i. chelidonę an. 3 j. baccarum lauri sem. acetosi. sem. cum masticis ob hani boli armeni, terræ sigillatae, officie de corde cerui, spodii rasurae eboris, rasurae vernicinis margaritatum electuarium, fragmorum saphyti smaragd. hyacinth. topaci, corall. rub. ligni aloes sandal. rub. muscatellinorum an. 3 f. confervae rosarum buglossae, nemuphatis acetosae, carnium tamarindorum subtil. incisorum, theriacę probat an. 3 j. sachati q. f. ad incorporationem, & non plus dissolutum aqua scabiosae & rosarum f. confectio in liquidæ cum 3 f. camphorae gr.

vij. mane detur 3 j. infecto autem 3 vj. quia singulare Bezoarticum est.

Elect. nobile cordiale & excellens.

¶. Limaturæ auti & argenti vel foliorum eius an 3 f. officie de corde cerui doronici ecallosum rubeorum, folii macei an. 3 j. hyacinthi rubini smaragdi saphyri an. 3 f. cinnamoni 3 j. f. garyoph. 3 ij. melissæ rosarum an. 3 f. corniculum citri 3 j. mitabolorum chebulorum conditorum 3 j. fisticorum 3 f. nutritorum per duos dies in 3 ij. succi buglossæ 3 j. vini albi, specierum latifoliantis Almantoris 3 j. sachari candi & rabe: zet dissolutum in aqua buglossæ an. q. f. fiat electuarium in solida vel in liquida.

Electuarium fluxum hemorrhoidalem stringens.

¶. Myrræ indorum, emblicorum belliferorum, lotorum, lotorum in aqua plantaginis, donec amaritudinem amiserint an. 3 f. rad. rapa barbata 3 ij. 33b. cinnamoni nuc. mosch. galangæ libanii an. 3 j. ameos, Spicae squinanthi an. 3 f. scorpiæ ferræ preparati & coctæ aceto 3 ij. confervæ rosarum veteris, rob de ribus, de betberis an. 3 f. sachati q. f. fiat morsellatum.

Electuarium ad tuſim siccans.

¶. Sem citrulli excorticati 3 f. sem. altheæ maluz an. 3 ij. amigd. dulc. an. 3 j. gummi atab. dr. gacanth. sem. citoneorum excorticati an. 3 f. succi liquiritæ 3 ij. amili penidiarum an. 3 j. capiant rad. liquirit. subt. incisa, & bulliant in aqua violari. q. f. vfa que ad aliquam spissitudinem, die cœta rea miscantur, & fiat electuarium in quo si opus fuerit potes addere. syropi de p. sacre. 3ij.

Electu-

*Electuarium excellens contra cal-
culum.*

24. Milii solis, saxifragae ameos anisi,
carui maratti, dauci, petroselini apii cimini
anethi levisticu cardamomi pipetis longi,
silexis montani, sem. papaveris albi, meloum
malum a spargi, granorum juniperi, hede-
riæ nucleorum periclorum an. 3 j. rad. saxi-
fragie 3 3. b. galangæ cinnamomi spi-
ceæ azari ziperi, acori sandali amboinum,
lapidis iudacæ, lichenis spongæ rasuræ eboris
maxillaris lucii an. 3 b. sanguinis hirsi præ-
parati 3 ij. Syr. de liquiritia q. fida 3 ij. vel
ij. cū decoctione cicerum rubrorum in au-
tora vel post balneum.

*Electuarium stipticum valde, quod
in ruptura valet.*

24. Conseruæ consolidæ. Ib. b. rosar. ve-
terum 3 j. b. specierum diatragæ canthi 3 ij.
diacyminæ 3 j. b. rad. valerianæ, boli, lapidis
sanguinatis an. 3 ij. sachati dissoluti in a-
qua ferrata.

Electuarium herniosorum.

24. Radicum consolidæ nuc. cupressi,
dragæ canthi masticæ gummi arabici boli
sanguinis draconis spodij leteiros atuinæ
an. 3 j. pilorum leporis subt. incisorum 3 ij.
mellis despumati q. c.

*Electuarium solenne & expertum
in hydrope.*

24. Croci azari, sem. petroselini dauci
apii anisi ana 3 j. Rhubarb. electi 3 b.
meu costi, cassiz lignæ squinanthi spi-
ceæ rubæ tinctorum absinthii an. 3 b. laccæ
3 j. c. aromaticæ cinnamomi an. 3 iii.
rosariorum 3 j. b. bdelli 3 ij. mellis q. fida ie-
puno 3 b. cum liquore vt vis.

El. in dysuria calida capite.

24. Conseruæ rosarum 3 j. borraginis
violatum an. 3 b. sem. echor. eadiuia acc-

tosæ sciarolæ an. 3 ij. flor. violarum nenu-
pharis an. 3 b. coriandr. præparati 3 ij. vini
aut syl. granat. si. in liquida

Electuarium de peonia.

24. Granorum psoniæ 3 j. conseruæ
peoniae 3 j. macis spicæ croci etall. tab.
margaritarum non perforatarum an. 3 b.
myrrilorum an. 3 j. b. masticæ 3 b. stead.
arab. cinnamomi nuc. mosch. gatioph. folii
3 3 b. pipetis longi, cubebarum, cardamo-
mig. gr. paradys. melegetæ an. 3 ij. liquiritiæ
3 v. anacardiae 3 j. b. musci ambræ an. gr.
v. sachati dissoluti in aqua rosarum & rutæ
an. q. f. Hoc electuarium solenne est ad epi-
lepsiam apoplexiæ paralysim hemitranstam,
ad omnem quoque dysferiam capitis frigi-
dam.

*Electuarium tutum expertum ad
coitum.*

24 Nuc. mosch. 3 j. 3 3 b. macis zedo-
ariae an. 3 b. cardamomi pipetis longi cube-
barum, granorum paradysi, cinnamomi an.
3 j. b. conseruæ silvorum id est radicum
3 j. sem. vrticeæ rapæ sylvestris pastinaceæ an.
3 b. caudæ & rimbiliæ leincorum an. 3 j. Ga-
niophyllum 3 v. thuris 3 ij. sem. cimini
carui porti si lecos an. 3 j. fisticorum mun-
datorum 3 j. b. pinearum mundatarum 3 vj.
pyrethri 3 ij. mellis q. f. si. far electuarium
vtratur mane & sero ad quantitatem vnius
nucis mosch.

*Electuarium in apoplexia & sinilibus
capitis confortatissimum.*

24. Aureæ Alexandri 3 j. Methtidati
3 j. b. theriacæ 3 j. Specierum displicis cum
mosch 3 ij. nuc. mosch. 3 j. mifce siat con-
ditum capiat ter in hebdomada ad quanti-
tatem auelianæ post cuæcuationes.

Electuarium ad coitum.

24. Pinearum fisticorum amygdal. mun-
data-

data^rum an. 3 h. sem. vitic^e, cinnam. piperis longi daet^riorum 33. an. 3 i. sileti mon-
tani galangae an. 3 h. sem. finapis cardamo-
mian. 3 i. i. croci 3 j. conseru^r salynorum
3 j. schari dissoluti in aqua meliss q. s. fi.
electuarium.

Electuarium ad apoplexiā.

2. Pyrethri seseleos sticados an. 3 x. aga-
tici 3 j. cardamomi. ass^e fructide aristoloch.
rotund. an 3 j. h. succi squillæ 3 h. mellis q.
s. fi. electuarium da quotidie ieiuno.

Electuarium excellens contra cal- culum.

2. Cineris corticum ouorū ex quibus
pullinati sunt 3 i. nitr combusti lapidum
Ipongi iudaici an 3 j. h. sem. apii petio-
ni alpatagi brusci levisticu^r saxifraga^r milii
solis, raphani, an. 3 j. liquitatis rasa 3 h. gan-
guinis hirci præparati 3 i. i. anisi 3 h. oxy-
mellis composti 3 i. i. sachari q. s. h. electua-
rium cum 3 i. silticorum mundatorum, &
in liquore conuenienti aliquandiu macera-
torum.

Electuarium de citro Mesues, stomachum
confortans, digestiōnem corobo-
rans, odorem oru bonum
faciens.

2. Citti conditi 3 i. garyoph cinnamo-
mi macis galangæ an. 3 i. j. cardamomi
vitisque, nue-mosch. 35. an. 3 j. musci gr.
i i i. terantur & cum syr. de 33. q. s. fi. elec-
tarminatiū etiam est.

Elect. contra sterilitatem.

2. Siseleos rasuræ eboris, rad. & gran.
proni^r, rad. spinæ albæ an. 3 j. h. cina-
momi, ciperi, calami aromatici, squinanthe
attemperis an. 3 j. spicæ garyoph. libanu^r
mucis an. 3 h. ambra 3 h. scharatiq. s.

Electuarium expertum ad idem.

2. Sem. agni casti, rad. p^roniz an. 3 j.
coriandri præparati 3 i. j. granorum myrræ
3 j. h. conseru^r rotatum veteris 3 i. i. tulepi
rotatum q. s.

Electuarium expertum & utile ad restau- randam virtutem animalem & vitalem.

2. Palpæ perdicis bene coctæ 1b. h. been
vtriusq; flori. borrag. bugloss. zedoaria an.
3 j. croci 3 j. maeis 3 h. hyacinthi smaragdi
sapphyr, oslis de corde cervi an 3 i. j. li-
maturæ auti 3 h. fol. aui a. x. (alii v.) margarita-
rum 3 j. pinearum recentium 3 j. per re-
num diem infusorum in vino dulci & 3 i. j.
vini citoniorum, zuchari q. s. fiat in forma
liquida, da in aurora 3 j. postea da desuper
parum aquæ buglossæ.

Electuarium in dubium & certum contra epilepsiam.

2. Pyrethri costi sticados arabi. an. 3 v.
agatice 3 j. h. carui sem. anethi aristoloch.
rotun. ass^e fructide an. 3 i. i. succi squillæ
3 i. i. j. mellis 1b. j. mifce secundum attem-
pum oxymelle squillitico, fiat succus ut mel
coquatur.

Electuarium nobile ad torturam oris.

2. Autæ Alexandrinæ, æratæ annorum
quinque, methridati an. 3 h. gran. proni^r
nue. mosch. maiorana sem. ruta an. 3 j. fiat
electuarium da 3 i. j. mane in aurora 8 i. ro
in introitu lecli, factis antea que cane acce-
sieri debent.

Electuarium sublime p^rævale.

2. Pinearum, amigd. dulcium mundata-
rum 3 j. piperis 3 j. hyssopi præfisi an. 3 i. j. fi-
sticorum
CC

sticorum 3 ij. iresos 3 ij. capill. veneris 3 j. b.
liquiritie 3 vj. anisi 3 b. croci 3 j. rad. enulæ
3 b. siccum dactylorum an. vj. pallularum
3 ij. pulmonis vulpis preparati secundum
atrem 3 iiii. sachari q. f. elec. quod mirabi-
liter materias grossas à pectoro evacuat, si
zueharum cum lapa decoquetur sublime
elec certe Thoma.

*Elect. ad asthma pectoris mundifica-
tivum.*

2. Hyssopi, præfissi, rad. enulæ an. 3 b. iresos
3 ij. capill. veneris 3 v. anisi cinnamomi li-
quititiae rase an. 3 b. trium pipereon an. 3 b.
pallularum 3 ij. b. siccum n. vj. coquuntur o-
mnia in sumul vñq; ad aliquam spissitudi-
nem coletur, intus addatur succi liquiritie
3 b. sem. apii fructuclii an. 3 j. virtutis infusa
per diem naturalem in decoct. liquiritie 3 ij.
cardamomi 3 ij. penidiarum 3 iiii. zechati
mellis an. q. f. f. elec. cum 3 ij. croci.

*Elect. ad fastidium stomachi & caninum
appetitum.*

2. Cimini piperis strigisque garyoph. li-
gni aloes croci callis lignæ azati iquinan-
thi calami aromatici ameos 33. an. 3 j. b.
masticis 3 b. cum syrupo de pomis & citro-
nis an. q. f. f. elec. da 3 ij. in autora cum a-
qua vt vis.

*Elect. ad frigiditatem & inflationem
stomachi.*

2. Croci 3 b. sem. rotæ levissimæ apii ci-
mini carui an. 3 j. 33b. 3 ij. b. pinearum 3 b. a-
mid. amar. 3 ij. churis piper. an. 3. b. garyoph.
g. nuc. moseh. an. 3 ij. sachari q. f. fiat
me scellatum.

*Elect. contra inflammationem & ventris
solutionem.*

2. Spodi. sandalorum citrinorum ber-
beris an. 3 j. b. acetole portulacæ gummi

dragacanthi boli præparati acaciæ an. 3 j. clæ-
sytypo granatorum q. f. f. elec. da vi vis.

Elect. contracrapulam.

2. Sem. caulinum 3 ij. b. boli carabæ an. 3-
b. bottaginis berberis culeutæ an. 3 j. f. sem.
portulacæ 3 j. camphoræ gr. vj. syrupo de a-
gresta.

Elect. ad idem.

2. Sem. ciruli cocomeris, berberis an.
3 j. spodiæ catabæ an. 3 j. rotarum 3 ij. folii cu-
scure ligni aloes an. 3 j. sem. portulacæ 3 j. b.
masticæ 3 ij. f. sem. arioglossæ 3 v. eam sy-
rupo de agresta aut familiæ elec.

*Electuar. nobile & pulchrum ad fluxum
ventris.*

2. Furfur satina 3 j. mespilorum fu-
mach melonum granatum an. 3 j. berberis
sem. acetolæ castanearum an. 3 b. cum vna
agresta f. pasta , serueret & cum vti voluetis
pulveris. da 3 b. cum aqua quam vis.

Elect. ad idem sypticum.

2. Nucleorum granatorum assotorum
sumach an. 3 j. spodiæ masticæ rotarum rub.
cimini affi an. 3 j. sem. portulacæ sem. na-
sturtii assorum an. 3 j. cum syrupo citrinorūm.

Elect. ad idem.

2. Sem. nasturtii affi 3 ij. cimini in ace-
to infusi. sem. lin. potri allorum an. 3 j. ma-
sticæ 3 ij. myrabol. indotum assorum 3 b.
syrupi citrinorum q. f.

*Electuarium ad coitum ex frigiditate re-
num testium, sperma quoq; au-
gens.*

2. Rad. lignorum 3 b. piperis longi ci-
namomoi coiffæ beccæ virtusque an. 3 j. sem.
nepæ erucæ anisi dauci asparagi cyno-
glosæ

glossa an. 3ij. pineorum 3j. croci 3f. sachati q. f. si elect. in liquida, da cum brodio cicerum ruborum.

Elect. ad coitum ex frigiditate rerum & testium nobile.

¶. Pinearum auellanarum pistachiarum an. 3 f. sem. lini sefami erucex ex p. anisi foeniculi asparagi bulbis bauricæ virticæ, been vertusque piperis longi an. 3 f. garytorum 3f. caudis (cincorum) iringorum an. 3ij. galliz montr. an. 3ij. e. electuarum in liquida.

Electuarium ad idem pulchrum & elegans.

¶. Bauricæ virticæ alle in calido cinere polita mundato & pistato ib. f. amili prius infusi in decoctione bauricæ 3ij. croci 3f. piperis vertusque 33 galange garyoph. been vertusq; an. 3j. satytorum stinorum iringorum an. 3ij. nuci indea, pinearum; fistulorum auellanarum 3 f. misce si, electuar.

Elect. nephriticus & guttatum cum dolore & ardore meningibus.

¶. Pinearum amigdal. dule. auellanarum an. 3 f. sem. lini cuscute, melonum citrulli cucumeris cucurbitæ altheæ portulaceæ, papaveris albi lactucæ an. 3j. apii anisi petrofelli maratti an. 3ij. hispicio mi. 3j. gummi arab. dragacanthi, succi liquoritiae an. 3j. gr. alkengi, sem. solatii an. 3j. apii 3ij. h. si placet coqu syrufo de liquorita misce fiat electuarium.

Electuarium ad iuniores cholericos constipatos appetitu carentes & fistulosos & exscatos.

¶. Violatum manœ an. 3ij. gummi arabici dragacanthi cuscute solan. tub., an-

3ij. diagtidii 3ij. f. syrupi granato. q. f. fiat electuarum.

Electuarium nobile pro idericis & illis, qui post acutam febrem dolorem capit & aurum tinnitus patiuntur.

¶. Florum violarum 3 f. myrabol. citrinorum 3v. indorum chebulorum an. 3 j. casifiz nouiter extractæ 3 j. diagtidii 3 f. syrupi violati q. f. si electuarum.

Electuarium ad omnem dyscrasiam stomachi & hepatis frigidam, principium byzantinae, dolorem articularum & paralysin.

¶. Cymini 3ij. mastices 3 j. 33b. carui cinnamoni garyoph. an. 3j. origani saluæ maioranae, anthos siccados arabicæ an. 3j. cypri piperis longi cardamomi, nec. moloch. macis, azari, carpobalsami xilobalsami, calamii aromatici folii squinanthe spicæ, sem. anisi ameos dauci apii an. 3f. ligni aloes 3j. sachari q. f. fac. vt iubet in solida aut in liquida.

Elect. ad ardorem urinae, & vlerarenum & vesicae.

Rec. sem. melonis cucumeris cucurbitæ, portulaceæ, papaveris albi, endiuæ hispicio mi apii sang. draconis cotic. madragoris an. 3j. fyt. de liquoritia q. f. electuarium.

Elect. ad idem.

Rec. sem. melonum 3j. citrulli cucurbitæ portulaca papaveris albi an. 3j. hispicio mi 3ij. syrupi liquoritiae q. f.

Elect. ad gonorrhœam.

Rec. cotiædæ preparati mastices acacie, gr. myrti capul. glandif. spodiæ an. 3j. f. sem. rutæ agri casti torrefactoi & in aceto sparsorum, menthæ macis pyretti an. 3ij. corall. rub. 3ij. miuæ citoniorum q. f. fiat electuarium capiat 3 f. mane in autora cum

CC aqua

aqua decoctionis gallarum aut cipressi ex diebus continuis quia vitium est.

Elect. ad coitum breve & vitium.

Coquantur tres vitelli ouorum in vi-
no dulcissimo lib. f. deinde addatur penidia-
rum 3 vj. satyriionum 3 i. f. macis 3 j. bi-
bat diebus 8. continuis mane in aurora, quo
plerorū impotentes ad coitum reduxi.

Electuarium ad idem.

24. Pinacrum pistachiarum suellana-
rum, amygd. dulc. an. 3 i. sem. lini, sifami, a-
nisi, baunicea cæpæ, viticæ asparagi an. 3 j.
33b. galangæ cardamomian. 3 i. j. satyri-
on. 3 vj. zachari q. f. fiat in liquida-

Elect. ad botium gulae.

24. Rad. viticellæ cucubitæ, polypodiï
bruchi asparagi aristoch. rotunda portia ta-
psi barbati, lpongæ matinæ, paleæ marinæ
an. 3 j. paleæ & spongea teredo, mane au-
tem da syrumpum, quem quartæ in litera S. de-
inde da emplastum, quætre in litera E. em-
plastis.

*Electuarium contra hælicam & senium
proper dominium facilitatis per totum cor-
pus & vocatur restaurarium*

Placentini.

24. Vnam gallinam veterem pingue &
perdicem, vel quartam partem anterioriem
vnus hædi laetantis, vel vnius agni non la-
etatis, bulkarū videlicet carnes gallinæ & per-
dicæ tantum, vel carnes hædi, vel agnita-
num per se tamdiu, quod caro ab omib[us] se-
paretur, hinc accipiuntur lib. iiiij. & pulpe pe-
storis & alia incidentia frustatum, postea
ponantur in mortario & contundantur
vltima contusione, deinde addatur 3 iiiij. i-
stius pulueris. **24.** Cardamomi cinnamo-

mi ligni aloes folii garyoph. cubebarum 33.
gummi dragacanthi arab. galangæ, nuc.
mosch. an. 3j. macis croci 3j. f. deinde ad-
dantur 3 iij. de istis tebus. **24.** amili liquoritæ
pinacrum mundataram, amygdal. dule.
pasicularum, suellinarum, sebellen, fisti-
corum sem. cucurbitæ, melonum, cu-
ceris, lactucæ papaveris albi portulace
an. 3ij. peadiarum 3 iiij. faceharib[us] lib. iiiij.
dissoluti in aqua carnium q. f. fiat electuanū
probatum est.

Electuarium contra refluere hæ- ticum.

24. Succi rutæ saluiz pimpinellæ pulegij
centauræ nucis gallicæ non maturæ, ab-
synthii valerianæ matricariae an. partem v-
nam mellis partem medium totius. fiat de-
coctio vsque ad spissitudinem, de qua **24.**
3iij. theriacæ boli armeni terra sigillata
an. 3 f. da 3iij. ante somnum, quia su-
dorem provocabit. Si vero succos non ha-
bes, capias decoctionem dia decoctam, in
qua reliqua dissolue & da 3 f.

Electuar. ad asthma propter pectoris plenum.

24. Vngulæ caballinæ hyssopi farfate-
la capilli. venetiæ an. 3 i. j. liquoritæ 3 f.
cinnamomi 3 i. j. sem. foenugrati 3 f. pas-
tularum 3 vj. pinacrum fisticorum amygd.
an. 3 j. leteos sem. viticæ an. 3 j. syropi vio-
lati q. f. fiat elect.

Electuarium restaurarium in spu- to sanguinis.

24. Pulpæ caponis coctæ in aqua cha-
lybeata lib. f. gummi dragacanthi. arabici
an. 3 f. boli armeni p[re]parati in aqua ro-
farum 3 j. carabæ, mumiæ, tenuique sigil-
latæ lapidis hæmathitis an. 3 f. sem. por-
tulaceæ, plantaginis an. 3 i. j. amigd. dulc. lo-
totum in vino etiolorum 3 iij. iuliubarum
sebellen

sebsten n. x. sachati candi & albi an. qu. suff.
fiat Electuarium secundum artem.

*Electuarium de pulpa caponis restaurati-
uum vi in phthisi.*

¶. Pulpa caponis id. s. 4. sem. frigid.
comm. maior. an. 3. 2. pinacearum infusarum in
aqua violata 3. 2. sem. sciotiolte endiuas, la-
tue an. 3. 1. amili de hordeo 3. 1. gummi a-
rabici dragæanthi an. 3. 1. maces 3. 2. sachati
dissoluti in aqua violatarum q. s. fiat Elect. in
mossellis. comedat quartu in die.

E M P L A S T R V M.

*Emplastrum nobile resoluens & matu-
rans omnem squimantiam.*

¶. Nidum hirundinis tritum & coctum
in aqua de nde cum aqua per cibum col-
atum in quo postea coquuntur herbae istae.
¶. Rad. b. j maluacis Brionia. fol. Mal.
viol. parietariae an. p. j deinde eū farina sem-
lini fermenti boni acris an. q. s. & ol. verei &
axungia porcius sine sale an. q. s. fiat Emplas-
trum.

*Emplastrum in squimantia quando
maturari vult.*

¶. Farinæ hordei lini an. m. 1. carnium
dactylorum siccum an. n. 5. Micæ panis in-
fusa in ol. lini 3. 4. Buxyi sine sale 3. 1.

Empl. doloris sedativum.

¶. Medullæ panis albi infusi in aqua fer-
menti & expelli 3. 4. Vitelli oui n. 3. Ol. Ros.
q. suf. fiat Emplastrum valet etiam in dolore
brachij aut pedis factò à phlebotomia potes-
panem in aliquo oleo aut aqua infun-
dere.

*Empl. ad dolorem membra paralyticis
aut spasmatis ex reple-
tione.*

¶. Absynthij, pulegij Baccar, lauri cumi-
nian. 3. 1. terantur & bulliant cum melle qu.

saf. donec inspissentur & tepidi loco dolen-
ti apponatur, quia mirabiliter dolorem se-
dat expertum est Ioan.

Empl. ad idem.

R. Fol. Malvae Bisnus Malvae Violar. patieta-
tis branæ vrñse volubilis maior. hypofacia-
riæ an. 3. 8. bulliant vrñque ad spissitudinem &
cum Axungia veteti & farina hordei qu.
sufficit fiat Emplastrum in calida valet.

Emplastrum in squimantiam.

¶. Farinæ volatilis Molendini 3. j. sang.
dracous theris mastiches sarcocollaç an. 3. j.
cam album.oui. fiat emplastrum.

Empl. ad idem.

¶. Mirrhæ Aloes Boli Thuris Acatiæ
Dragaganthi Mastiches laudani farinæ vo-
latilis Molendini an. 3. 1. puluerisentur & fiat
Emplastrum.

*Emplastrum ad Restaurationem
iuncturarum.*

¶. Ol. Ros. 3. 4. Resina 3. 3. Ceræ 3. 1.
Colophoniæ Thuris Mastic. an. 3. 8. nucum.
Cupressi. Curcumæ an. 3. 2. greci 3. 1.

¶. Thuris Mastiches farinæ Volatilis
Molendini Boli Sang. diaconis an. 3. 1. sepi-
atieriæ ceræ albz an. 3. 8. liquefiat sepum &
cera ultimo addatur tela & aliqualiter grossa
ibi madefiat & calefiat postea extrahatur
& vtore quando uis in decoctione autem si
addideris mucilaginem rad. Consolidæ præ-
stantissimum erit.

*Empl. Nobile ad duritatem pot. ossium
fracturam remane-
tem.*

¶. Axungæ pot. 3. 2. pinguedinis
anseris gallinæ anatis Ceræ Terbinthi-
niæ an. 3. 1. Ol. communis 3. 2. farinæ fo-
nuugraze.

nugae sem. linian. 5. & Bdellij opopanacis Mastiches Thuriis an. 3. f. Gummi in vino temperentur postea axungia pinguedines & oleum dissoluantur & cetera addantur quibus si adiungitur laudani hyssopum humide floracis calamite an. 3. melius erit et patet consideranti.

Empl. excellenter omnibus in vulnera capiū & sanie attrahens ossa ele-

pitū consolidans.

3 ij. Liquefiant ad ignem coletur luper acetum & dimittantur per diem postea cum acetum bene malaxentur deinde fecundo liquefiant & proflueant super succi bethonicae 3 vi. verbenæ 3 ij. bulliant iterum & cum lacte mulieris bene malaxentur & fiat madaleon secundum attem hoc pulchrum *Empl. lego.*

Empl. in dolore virge.

2f. Mice panis 3 j. vitelli oui n. j. olei paucis albi q. l.

Empl. mirabile extrahens ossa cum velocitate.

2f. Sordicem apum ol. liliorum alb. ceræ elutinæ Euphorb. j. aristol. rot. armoniaci Bdell. j. d. solutorum ol. liliorum alb. an. 3 f. *Empl.*

Empl. certum & in dubium ad eleuan-
dum os crani depresso ex casu re-
in pueris contingit quando
cadunt.

2f. Mellis communis 1b. f. coquantur ad ignem & addantur ista furfuris fragmenta salis communis 3 f. cumini absynthij an. 3 ij. f. *Empl. quod expertum est in xv. diebus,*

Empl. vnum cranium sit fractum cum nulla lesio atra apparent.

2f. Thautis ceræ laudani an. 3 f. pulseri-

festur & incorporentur & per Empl. capitil ponatur prius tamen abraso & per noctem vnam dimittatur mane autem remouetur & ibi laxo fuerit pars ista erit exiccatæ & per istud experimentum laxationem percepit.

Empl. ad idem.

2f. Succa agresta myrti an. 3 f. scori encau-
stæ pictoris 3 ij. croci de aluminis iameni
3 j. cum acetum, misce nota quod strictum in
hoc multum valer.

Empl. nobile ad idem.

2f. Rosarium violarum nenopharis an. 3
j. farina hordei 3 f. sem. maluz 3 j. sandaliorum
alb. & rub. an. 3 v. sem. papau. alb. lactucæ
an. 3 j. capitum papau. 3 ij. succi solatri vel
vermiculatis aut semper vnuæ aut lactucæ ol.
ros. aut pauco acetum misce frigide apponatur.

*Empl. nobile ad idem & somni-
rum est.*

2f. Cott. Ca. papauer. albi 3 ij. sem. mal-
aulici lactucæ hispiniæ an. 3 f. Rad. mā-
dragoræ 3 ij. Farina pistilli hordei an. 3 vi.
opii 3 f. cum succis suprascriptis & adde
modicum aceti propter penetrationem.

Empl. ad dolorem capitis frigidum.

2f. Rad. Cucum. asinini absynthii cocto.
rum in oleo & aqua q. s. f. *Empl.* valet etiam
in vertigine.

Empl. ad idem.

2f. Fol. ruthæ recentis m. j. f. artemisia
m. f. Bethonicae m. j. solatri m. f. salis com-
munis 3 j. croci 3 j. cum alb. oui.

Empl. ad splenem.

2f. Armoniaci in acetum dissoluti 3 j. exi-
datur super corio & spleni applicetur dissol-
uit & mollificat.

Empl.

Empl. ad idem.

Z. Absynth j eupatorii an. m j. terantur
deinde an. 3 j. s. farinæ lup. norv. & cum acetō
decoctionis ienugraci q. s. fiat emplast.

Empl. sanguinis constrictuum.

Z. Boli 3 i. sanguis draconis 3 j. s. farinæ
volatilis molendini 3 k. aluminis o-
uorum.

Empl. ad idem Nobile & pulchrum.

Z. Sanguinis viuis columbae postea pul-
veris euani i camomillæ an. 3 j. s. farinæ
fendigæc 3 j. spicæ celticæ nativæ an. 3 j. vini
maluatici q. s. fiat.

Emplastrum ad idem mirandum.

Z. Calamenthi m. ij. decoque in vino o-
ptimo & calide superpone.

*Emplastrum supra ventrem ad hy-
dropem.*

Z. O. itini 3 ij. laurini, de ruta an. 3 ij.
succorum ebuli eupatorij sambucci an. 3 j.
sulph. vitæ 3 k. salis communis 3 j. ol. de eu-
phorbia 3 j. s. de colto 3 j. chimoleæ 3 vj.
stercoris columbinæ caprini exicatorum &
pulueristarum an. 3 vj. ciceris vitis Q. greci
an. 3 k. bulliant omnia simul visque ad succo-
rum consumptionem f. Empl.

Empl. ad idem elegantis.

Z. Serapini Bdelliij opopanax an. 3 ij.
sulphuris viui 3 ij. salis nitri communis an.
3 j. stercoris columbinæ 3 ij. caprini 3 v. cine-
ris lignorum querci & vitis an. 3 ij. farinæ
milij hordei fabarum an. 3 j. limazarium cum
testudinibus 3 j. chimoleæ pumicis an. 3 j.
Baccarum lauri 3 iii. cum in 3 j. s. succorum
ebuli eupatorij sambucci an. quaquam vnam

ol. ruta lauri irini an. 3 ij. misce f. Emplastrum
secundum artem cum modica cera.

*Emplastrum Mesue valde somni-
rum.*

Z. Succi lactueæ portulacæ semperulæ
herbæ hispiviæ foliatiæ an. 3 j. farinæ faba-
rum hordei an. 3 j. opii puluerisatis 3 j. ol.
mandragore neuphorati rostati, de papaveri
an. 3 j. macilaginis fillij ana 3 j. s. bulliant
in simul vsq; ad spissitudinem & postquam
frigidum factum fuerit fronti applice.

*Empl. matricis confortatiuum ad impre-
gnationem valens.*

R. Cetæ picis naualis an. 10. j. laudani
fb. ij. Rad. Bistortæ 3 iii. ligni aloes sandali
mucatellini Berbaris anteræ an. 3 vj. cin-
namomi caryophyllorum squianthi cha-
meleontis an. 3 ij. Mastichæ aliptæ m. scb.
gallæ moschata storacis calamiteæ liquidæ
an. 3 ij. musci 3 ij. terebinthæ qu. suffit
Empl.

*Vnguentum pro vermis quod supra sto-
macho ponit debet.*

R. Nigellæ 3 j. aloes corall. rub. an. 3 ij.
absynthij 3 k. mastichæ 3 ij. cestriandi piz-
parati 3 j. fiat puluis incorpotentur cum 3 ij.
farinæ filliginis & 3 vj. farinæ lupinorum
croci 3 j. succi ruta 3 ij. succi absynthii 3 vj.
misce f. Empl.

Empl. mirabile ad idem.

R. Mirthæ Gentianæ aloes 3 vnam an.
3 ij. absynthii fæm. portulacæ attiplicis
pulueris lupinorum rasuræ eboris cornu ceru.
vsti an. 3 j. croci 3 k. cinaæ hordei 3 j. s.
cum succo portorū non transplantato.
rum qu. suffit misce f. Emplast. cum gran. ij.
musci.

Empl.

Emplast. nobile contra contusio-
nem.

¶ Rad. Consolidae vtriusque an. Ib. s. Camomillæ Melliloti an. 3. s. Croci 5. s. fati-
næ fabarum 3. 4. Buryti fine sale 3. 5. fati-
næ fœnugræci 3. 4. coquuntur radices & que ad
coctionem tem peratam deinde reliqua po-
natur nisi addis suetū absynthij succi Cu-
mini an. 3. s. par non habet in resoluenda &
exsiccanda materia monsticata in loco
contuso.

Empl. ad inflationem testiculorum
puerorum ex aqua &
vento.

¶ Rad. liliorum alb. 3. 4. fati-
næ lili-
subalis 3. s. fati-
næ fabarum 3. 6. Dauei Am-
meos an. 3. s. sulphuris viui 3. t. Gallarum
cupressi 3. 2. Bdellij dissoluti in acetō squilli-
tico 3. 1. s. fiat emplastrum testiculis ante-
vinitis cum istis Oleis 2. de piperebus de
croco an. 3. j. misce postea immediate po-
natur.

Empl. Carminatiuum in hydropo-
Tympanica.

¶ Storacis caprae succi Ib. 1. Cumini 3
2. Rad. Cucum. afi. ebuli an. 3. s. fati-
næ hor-
dei 3. 4. Aceti Chalybeati 3. 4. per Emplastr.
cum lixiuio bene coctum quo calide empla-
stretur totus venter, quia poros aperit & ven-
tositatem resoluti.

Empl. ad prouocandum lac.

¶ Radic & fol. petroselini Coaguli hæ-
di an. 3. s. storacis calamithæ 3. 3. ol. amygdal.
dul. rece. 3. 4. fati-
næ hordei 3. 1. s. Empla-
strum c. a decocto petroselini & appone
te pide.

Empl. haemorrhidarum fluxum
firmitens

¶ Succi extremitatū Rosarum 3. 2. Albu-
mina ouorū lapidis hæmatitis 3. j. gipſi 3. s. f.

Empl. cordiale.

¶ Capillorum Veneris flo. Bot. Buglos-
sa Acetosa an. m. 1. Rosatum m. 2. fati-
næ hordei 3. 3. Bera Vtriusque an. 3. 1. donaci
olis de corde et cœli anethos Viol. an. 3. 2. cro-
ci 3. 1. Resinæ si placet 3. 1. succi Borag. Ib. s.
misce fiat.

Empl. Solenne ad Epilepsiam quod supra
coronali commissaria supra a corio ex-
tensum applicari potest.

¶ Thymus Mastiches spica subtilar pul-
ueratato. um an. 3. 6. Galbani oppopanacis
an. 3. 1. visci querentis 3. 1. Rad. Vel granorum
Peonie 3. 2. Gamni Ruchi Sylvestris 3. 3.
nuciis mole, cubebarum an. 3. 1. castorei eu-
phorbij amboz an. 3. 1. laudani 3. 6. Malaxen-
tur & heter.

Empl. Ultimatum Constrictiuum in fluxu
hepatico.

¶ Fol. plantag. Ib. fol. granatorū vtriusque;
consolidata recentiana 3. 2. pentaphilon 3. 1. s.
Gallarum perforat. Sumach granorum Myrti
an. 3. 1. Coriandri preparati 3. 2. Terra Sigilli
3. 1. Sang. draconis 3. 6. Boli Ib. s. croci
3. 1. macis 3. 6. 6. abatici dragaganbi torrefa-
ctorum an. 3. 1. teransur & bulliant in aqua
chalybeate Ib. 15. & Ib. 10. vels. aceti nigri
vsg. ad spissitudinem postea adde campho.
ix bonae tritæ 3. 1. misce. Empl.

Emplast. ad duritatem Mamillarum
dissolutiuum.

¶ Fati-
næ hordei faba:ū an. Ib. s. cumini
3. 1. ol. violati 3. 2. coaguli hædi 3. 2. s. aquæ a-
cetosis q. s. fiat Emplastrum.

Empl. maturatiuum, resolutiuum, miti-
gatiuum doloru in aposte-
mate auris.

¶ Rad. Maluavisici mundatarum à me-
dullis costarum incisarum optimi & pistata-
rum Ib. 1. fati-
næ lini fœnugræci flor. camo-
millæ an. 3. 2. Butyni 3. 3. vite li ouorum n. s.
incorporentur & actu calidum apponantur
loco dolenti.

Empl.

Emplastrum ad extrahendum codexillas.

U. Rad. altheæ 3.ij. Farinæ frumenti farinae linosæ an. 3.j. & farinæ hordei farinæ synapsis an. 3.j. Terebinthinae 3.j. &. Album. ouorum n.ij. siccum n.vj. Cæpelliæ n.ij. fiat empl. secundum artem.

Emplastrum ad lac coagulatum.

U. Siccæ apii calamenti an. m.j. Bulliant & calide applicetur.

Emplastrum ad idem.

U. Micæ panis farinæ hordei scenugræci lini an. p.j. Rad. Maluavisæ maluæ erucæ an. 3.j. bulliant omnia trita usque ad spissitudinem & cum oleo anethino siue camemelino q. f. Emplastrum conficiatur.

Emplastrum ne mamilla crescant.

U. Lapidæ duos cum quibus cultelli acutuntur tritos diu subtilissime, & in acetô fortissimo dia mixtos & fricatos & in formam emplastri factos calide super mammillas positos & cum binda in eo timeta mammillas ligatis in die, quia expertum est mamilla vero non tangantur neque palpitentur.

Emplastrum puerperis ut mammilarum papilla exeat.

U. Cupulam glandium aut nucum Terebinthinae plenam & calide applicatam bis in die per dies tres continuos.

Emplastrum ad lac coagulatum.

U. Rad. Maluavisæ herbæ erucæ an. m.j. teratur & bulliant in aqua q. f. usque ad spissitudinem postea addatur micæ mundæ panis farinæ hordei lini scenugræci an 3. f.

Ol. camemilini anethini q. f. fiat emplastrum calide apponatur.

Emplastrum scrophularum resolutuum.

U. Synapis sem. risticæ sulphuris spuma maris vel lapidis pumicis Arifol. rotun. ammoniaci an 3.j. Ol. antiqui q. f. fiat emplastrum aliquatenus molle in quo potes addetur parum de emplastro de mellolito.

Emplastrum in hypofarca.

U. Spices mastichæ ciperi squinanthei canamoni calami aromatici mirthæ croci an. 3. f. Coquantur in vino albo optimo grosso modo contusæ usque ad spissitudinem postea extendor super tela & hepat emplastretur & ubi frigidum est iterum calciat & calide apponatur.

U. Calamiam. Zedoariz galangæ canamomi squinanthei ana 3. j. f. Mastichæ mirthæ ciperi an 3.j. Spices crocian 3.j pulueriscentur singulis, mastix vero & mirtha & crocus in modico vino dissoluantur & cum reliquis miscantur, deinde cum modica cera & Terebinthina fiat emplastrum extendor super cotum & formam emplastri apothecatio da.

Emplastrum de bethonica ad vulnera capitis.

U. Succi bethonieq succi plantaginis succi apii colatorum an. 1. f. Resinæ ceræ nouæ an 3.ij. Terebinthinae 3.v. Coquantur ad succorum consumptionem deinde addatur Terebinthina & fiat emplastrum.

Empl. ad idem fortius ut et de centaurea.

U. Centaureæ minoris m.vj. Tempetur per vnam noctem in vino albo 1. f. iiiij. postea coquantur usque ad consumpt. medicatis coloris fortiter & bulliat usque ad

DD aliquæ-

aliqualem spissitudinem postea capias melis 3 ij. laetis molietis 3 ij. terebinth. 1b. s. certe noue 3 iiiij. resine 3 j. s. thuris mastiches g. arabi. an. 3 j. fiat eis pulchrum certe hoc.

Emplastrum sancti mundicatuum & incarnatum.

¶ Mellis ros. col. 3 iiiij. farinæ hordei 3 lb. terebinthæ 3 v. ceræ resinæ ana 3 ij. thuris mastich. ana 3 j. mumiz mirthæ sarcocolla ana 3 lb. ol. mastich. 3 j. fiat.

Emplastrum ad paralyzin collis & lingua balutiem.

¶ Florum camomillæ melliloti maiora-
næ baccatum lauti & sol. eius pirethri 22. pi-
petis longi ana 3 ij. opopanacis 3 ij. cum
oleo lambucino & cera q. l. fiat emplastrum
calide loco applicetur.

*Emplastrum valens ad extrahenda ossa &
spinæ & sciatica conuenient.*

¶ Granorum inventorum in palma
baurach fassis armoniac. Aristol. tot. cucum.
albini an. 3 j. terebinthæ 3 ij. pipetis nigri
albi armoniaci amomi ziloballamian. 3 ij.
thuris mirthæ colophoniz capitis lacerata
an 3 j. lactis arborum motum 3 x. ceræ 3 xx.
adipis capre 3 j. fecis ol. de lilio q. l. per em-
plastrum vtatur sic. locis lefus cum oleo de
lilio ad ignem vgatur, deinde per aliquam
vilem personam lugatur, postea emplastrum
intromittatur & cum lana succida carpinata
leuiter cooperiat & cum binda seissa in
medio secundum crucem vt non comprima-
tur lo. sis suauiter ligeut semel in die suffici-.

Emplast. incarnans & mundicans.

¶ Plantaginis consolidæ virtusque be-
thonicæ verbenæ pimpinellæ pilosellæ mille-
folii lingue canis caudæ equinæ omnium re-
centium an. m. ij. terantur & cum 1b. ij. sepi-

verucci bulliant vsque ad succorum con-
sumptionem coletur addatur resine cer. ana
3 ij. sareocoll. galbanian. 3 j. terebinth 3 iiij.
mulse fiat.

*Emplastrum de vermbus ad idem consoli-
dans & incarnans vulnera & vlcera
neruosa elegans & pulchrum.*

¶ Vtriusq; consolidæ cynoglos. pilosell.
vtriusq; plantaginis an. m. j. vermium ter-
retur. 1b. s. terantur omnia & ponantur in 1b.
v. olei communis per dies septem deinde
modicum bulliant experimentur tunc adde
sepi atietini mundati 3 viij. picis naualis 3.
ij. Græcæ 3 j. s. armoniaci oppapanacis gal-
banum terebinth. an. 3 lb. thuris mastiches ana
3 lb. mulse fiat magdalcon.

Emplastrum gratia Dei speciale.

¶ Bethonicæ verbenæ consolidæ vtriusq;
centauri pimpinell. hypericon herbæ saraco-
nicæ an. m. j. bulliant in 1b. ijij. vini albi & que
ad confumptionem meditatis coletur pol-
ta addatur ceræ albæ resine. an. 3 ij. armonia-
ci 3 ij. terebinth. 3 iiij. galbanum olibani masti-
chis mirthæ an. 3 lb. Aristol. rot. 3 ij. cum la-
ete mulietis & ol. ros. fiat magdalcon.

*Emplastrum ad dolorem hamorrhoida-
rum excellens.*

¶ Camomillæ rad. althæ melliloti tapu-
barbiti an. m. j. coquantur donec inspissentur
addatur vitelli ouorum el. xatoman numer-
o ij. croci mirthæ aloes an. 3 j. farieæ
scenugæ lini an. 3 vj. buriti sine fale q. l. fiat
emplastrum in quo si addis opii 3 j. optimum erit.

*Emplastrum ad tumorem pedum ante-
saltæ fermentatione.*

¶ Sulphuris 3 j. stercoris columbini 3 x.
farinæ fabarum 3 j. s. pulueriscentur & cum
modico

m d'eo aceto decocto aphodillorum & succo caulium rub. fiat emplastrum quod tepide applicari debet, pulchrum est.

Emplastrum de lino Aucennae vulnera maxime consolida.

¶. Pannus de lino ablutum & tritum, donec fiat ut puluis $\frac{3}{j}$. iher. Aristol adulterij $\frac{3}{j}$. ol. ros. $\frac{3}{j}$ ij. minima in oil. ros. dissoluti $\frac{3}{j}$. vel galbani $\frac{3}{j}$ s. consolidatum super omnia expertissimum.

Emplastrum contra osium fracturam.

¶. Aloes mirthæ boli armeni thuris cæsiæ nucis cupressi dragacantai laudani an. $\frac{3}{j}$. pulueris molendini $\frac{3}{j}$ ij. cum albumine qui q. f. fiat emplastrum extendatur super telam.

Emplastrum antibracis furiosi maturatuum.

¶. Ficus pingues v.ij. passularum $\frac{3}{j}$. spicæ allii mundati n.ij. piperis $\frac{3}{j}$ s. galis $\frac{3}{j}$. pilentur optime & cum oleo antiquo $\frac{3}{j}$ ij. aceti fortissimis $\frac{3}{j}$ s. fermenti acerimi ad medietatem totius fiat emplastrum.

Emplastrum aliud ad idem.

¶. Fermenti acris lactis mulieris mellis vitelli ouorum an. $\frac{3}{j}$ j. stereotis gallinae columbini an. $\frac{3}{j}$ s. miice in baurach $\frac{3}{j}$ ij. & est forte maturatuum.

Emplastrum carbunculi maturatuum.

¶. Ficuum pinguedinum $\frac{1}{2}$ j. sinapis $\frac{3}{ij}$. farinæ foenugræci & lini an. $\frac{3}{j}$ s. ammoniaci in aceto dissoluti $\frac{3}{j}$ ij. terebinth. $\frac{1}{2}$ s. fiat emplastrum cum melle.

Emplastrum aliud ad idem.

¶. Mucilaginis lini altheæ foenugræci

an. $\frac{3}{j}$ s. axungit gallin. anas in seris medolæ crucis vaccæ an. $\frac{3}{j}$ j. ammoniaci dissoluti in oleo liliorum alb. bædelli galbani dissoluti an. $\frac{3}{j}$ s. cum farina hordei fiat electuatum etiam in peste pulchra emplastra.

Emplastrum aliud ad idem soletum.

¶. Rad. eucum. aloini cum glutine albo ana $\frac{3}{j}$ iiiij. galis nitri $\frac{3}{j}$ j. sicuum $\frac{3}{j}$ ij. fermenti $\frac{3}{j}$ s. fiat emplastrum cui si addatur $\frac{3}{j}$ j. s. felis porti exsiccata in modum vnguenti basiliconis non habet patre lego Betapalum de apostematibus cap. x.

Emplastrum ad idem maturatuum in codexellis probatum.

¶. Ficuum n.ij. passularum $\frac{3}{j}$ j. cepæ lili abii sub prunis tostorum & optimè pistatorum n.ij. sinapis triti $\frac{3}{j}$ ij. mellis ros. colati fermenti an. $\frac{3}{j}$ j. croci $\frac{3}{j}$ s. baurach $\frac{3}{j}$ j. satinae foenugræci lini an. $\frac{3}{j}$ ij. altheæ optime coctæ & pistatae $\frac{3}{j}$ ij. ol. camomilli. anethi liliorum alborum an. $\frac{3}{j}$ j. burri sine sale axungit portmæ gallin. an. $\frac{3}{j}$ s. cum decocto altheæ q. f. fiat emplastrum.

Emplastrum ad idem vesicatorium.

¶. Fermenti ad quantitatem viii ouli cantharidas puluerificati. cochlearij aceti foetissimis q. f. fiat emplastrum ponatur super anthracem quia attahit venenum apertantur vesicas deinde cum butiro & maturatius procede ut venenum ad exteriora exhaleat.

Empl. in combustionē ignis expertum.

¶. Calcis viii decies extinctæ aqua frigidissima deinde exsiccatae in petia ad unumbras $\frac{3}{j}$ ij. ol. rosarium ~~rosarium~~ loti in latæ mulieris an. $\frac{3}{j}$ s. campionis $\frac{3}{j}$ j. ceras q. f. fiat vnguentum molle limetur ample & valde totus locus.

Emplastrum in superfluo fluxu menstruorum ex quo sumigium quoque facere potest.

24. Thuriæ masticæ nucleus cypriſſi ſpo-
diſſi ſang. draco. gallarum plidii boli arm. cor-
nu cerui vſti ſumach balauſtiorum cupulo-
rum glandium gummi arab. tragaganthi
mumia an 3. j. laudani 3. vj. Terantur &
cum ſucco arnoglossæ & paſuum mucilaginis
pſillii fiat Trochis ſcus vnuſ quibus ſe ſumi-
get hiſis die. Si vero emplastrum. *25.* Tro-
chis de carabe de terra ſigilli. an 3. b. boli
3. x. Aceti Ros. 3. j. Cretæ 3. vj. aquatum ar-
noglossia q. f. fiat emplastrum applicetur
dorſo & pectori.

*Emplastrum mollificans duritiem mem-
bra. reſtaurati.*

26. Rad. maluauifci fol. maluſ ſe melliloti
an. m. j. ſem. lini ſcenugiaſci an. 3. j. Ol. com-
munis 3. iiij. bulliant omnia in biolio caſtra-
ti donec fiat in forma emplaſtri.

Empl. ad duritiem ſplenis pulchrum.

27. Armoniaci ſtrapini bdelliſ ſe opopana-
cias in aceto diſſoluti an. 3. b. farinæ lini ſe
nugraſian. 3. iiij. lupini 3. iiij. Terebinthina 3.
iiij. b. Ol. de ſpicæ 3. iij. de capparibus 3. iij. cera,
Oleum & gummi diſſolvanſt deinde eze-
ra addantur & fiat emplastrum ſemel in die
remouetur.

*Emplastrum remouens duritiem mamil-
larum.*

28. Farinæ fabz hordei an. 3. b. farinæ lini
ſcenugiaſci an. 3. vj. Ol. Ros. 3. iiij. croci 3. j.
fiat emplastrum.

*Emplastrum optimum ad tumorem &
rebememam mamillarum infla-
tionem.*

29. Plantaginis fol. maluſ recentis m. j. b.

bulliant omnia in aqua ſolanti Rosarum an-
q. f. vſ que ad aliqualem ſpiſitudoſinem dein-
de addatur ſatinæ hordi 3. j. b. Ol. Rosarum
3. j. b. bdelliſ in aceto diſſoluti 3. ij. fiat empl.

Emplastrum nobile ad ſciaticam.

24. Emplaſtri de melliloti 1b. b. Galbani
3. b. Armoniaci bdelliſ an 3. iiij. flyracis liqui-
da 3. b. calamenthi 3. iiij. caſtorei 3. j. b. Te-
rebinthina ſe q. f. ad incorpoſandum fiat em-
plaſtri um loco dolenti apponatur inuenit an-
te loco vnguento. quod queſte in litera V. fol.

Emplastrum ad puncturam optimum.

24. Galbani 3. j. armoniaci 3. ij. opopana-
cias 3. j. ceræ 1b. b. lithargirii aurei 1b. b. Ol.
lauini 3. j. olivaturum 1b. j. b. mutha Thutis
virid. zeus Antſtolochei rotundæ masticæ an.
3. j. lapidis calaminatis 3. j. Terebinth. 1b. b.
fiat magdaleon. Si in punctura remanentur
ferrum adde ad 1b. j. emplaſtri 3. b. magnetis.

Emplastrum flypticum..

24. Carabæ ſang. draconis corall. ambo-
rum limaturæ chalybis boli armeni an. 3. ij.
Acetæ ſpodiæ Terra ſigillata an. 3. ij. b. Gal-
latum balauſtiorum nucum cypriſſi an. 3. iiij
nuclei moſch. galagæ gario phillorum an. 3. b
Thuriæ masticæ flyracis calamithe munia
Rad. biſtoriæ cōſolidæ an. 3. v. lig. aloes ſan-
daloruſ omnium an. 3. j. ſem. naſturtii torrefa-
cti plantaginis an. 3. ij. ceræ q. f. fiat ceratum.

Emplastrum ſolutiuum in colica.

24. Saponis butyri recentis an. 3. j. b. diſ-
ſolute poſteā ſaliſ communis 3. b. extenſatur
totum ſupra conio & frigido ſuper vni-
bilico ponatur ad laticeum vj di-
gitorum.

Empl.

Emplastrum ad mollificanda ossa male consolidata ut iterum facilius refringi possint & etiam certum ad omnia apostematadura.

¶ Fol. Cicutæ in aqua decoctæ in forma emplasti in quo adiunge axungæ gallinæ vel porci parum & hec reiterando quotidie continuetur per dies x. (vide consil. Helidz.)

Emplastrum ad retentionem urinae quod super peccinem ponî debet.

¶ Maluz vitricariæ apii an. m. j. bulant ad spissitudinem postea adde fatinæ sesquigraciæ an. 3. j. olei scorpionis anethi camomillini an. q. l. fiat emplastrum quod si in decoct. addis anethi m. j. milli solis saxifragæ an. 3. j. patietatæ m. j. excellētius erit.

Emplastrum expertum in carbunculo.

¶ Ruiz recentis m. j. fermenti 3. j. s. pitem 3. j. solis communis 3. j. s. siccum siccum num. iiiij. ptestetur omnia optime. Si in forma emplasti ponatur bis in die & separata in duabus diebus carnem malam à bona.

Emplastrum cordiale mirabile ad pulsum & tremorem cordis prouenientem à materia calida pireutis vitalis restitutum.

¶ Doronici ossis de corde certi been virtusque an. 3. j. s. saffalorum amborum spodii lambruci corall. amborum an. 3. ij. Rosarum 3. iiij. fatinæ hordei 3. j. s. croci 3. ij. margaritarum 3. j. hyacinthi imaraghi sphæri an. 3. j. Ol. de croco 3. s. aqua buglossa 3. j. s. vini in aluatici cyathum j. Rehæ 3. ij. fiat emplastrum quod etiam magis frigidum fieri potest augerentando lambruscum tallos & spodium.

Emplastrum. maturatum bonum & expertum.

¶ Rad. altheæ 3. iiiij. expe liliorum alb. siccum ping. an. nu. ij. florum camomilla meliloti an. m. j. fatinæ lini hordei fœnegraciæ an. 3. ij. bu yli sine sale Ol. liliorum. alborum camomill. ping. gallinæ an. 3. j. pistis pistandis & coctis coquendis.

Emplastrum constrictium fluxus.

¶ Fol plantaginis 3. ij. coriandri preparati 3. j. s. myrtillorum fol. nucis an. 3. j. fatinæ volatilis molendinæ an. 3. j. glutinis pscium 3. x. gummi arabici 3. j. fatinæ fabrum 3. ij. nucis cupressi 3. j. vj. granorum iuniperi 3. j. specierum elect. constrictiū de olibani descriptio. Rhasis cap. de fluxibus 3. j. s. fiat emplastrum ponatur ab ore stomachi vsque ad pudibunda.

Emplastrum mirabile ad omnes fluxus antiquos excoriatios quo à stomacho totaregio ventris & hepatis vsque ad pudibunda emplastrari calide debet in diaribæ quoque excellens.

¶ Eupatorii m. j. squinathi 3. ij. spicae 3. ij. macis mastichæ an. 3. j. s. ligni aloes 3. iiiij. myrobalan. embolie. chebulorum assistorum an. 3. j. boli hæmatitis teræ sigillatæ an. 3. vj. coriandri preparati 3. j. s. (podii 3. ij. rofarum 3. j. farina hordei 3. ij. Trium lantalonum camphoræ 3. s. scorpiæ ferri 3. j. Ol. mastich. ii. yrrilli an. q. l. fiat emplastrum sine igne quod calidum applicetur.

Emplastrum expertum in muliere quæ ex nimio fluxu menstruorum deducit a fuit in pulsuum vermicularem 1419. quod super ventre Alcharin dorso usque ad spinicenterem applicari debet. Valeat etiam ad omnem fluxum hemorrhoidarum & dysenteriam.

2. Lentium exorcitarum 10 j. bursa pastoris plantaginis an. m. i. j. stercois asini & capriæ exsiccati mensa hec ana 3 j. s. thuris 3. s. sanguinis draconis 3 x. acaciæ hypocratei licheni an. 3 j. gypsi in acetum infusi per diem unum 3 iiiij. subminis ouorum no. v. fatinae sabarum 3 iiij. bulliant omnia in simili in succo plantaginis q. s. ad spissitudinem fiat emplastrum.

E P I T H E M A.

Epithema cordiale temperatum.

2. Aquarium melisse buglossæ acetosæ an. 3 iiij. tof. viol. an. 3 iiij. specierum cordialium temperat. 3 j. s. croci 3. s. lig. aloes sandal citriæ sem. basiliconis belen viuisque hyacinthi lmaragi an. 3. s. succi limonum 3 ij. anthi 3. s. vini maluatici 3 j. aquarium florum salicis melisse lambrusci an. 3 j. misce per epithema.

Epithema cordis ad magnam caliditatem.

2. Aquarium buglossæ violatum scatio botaginis an. 3 iiiij. solaram 3 viij. specier. cordial. temperat. corall. alb. an. 3 iiij. camphoræ 3. s. margaritarum 3 j. s. fol. auti n. viij. species subtilliæ terantur misce & fiat epithem.

Epithema cordis calidum.

2. Aquarium buglossæ melisse an. 3 iiiij. maiora. z. rotis marini an. 3 ij. solaram 3 iiiij. belen viuisque sem. basiliconis corall. rub.

an. 3 iiij. croci 3 j. musci ambræ an. gr. ij. hyacinthi lmaragi iaphirii an. 3. s. vini maluatici 3 j. s. bulliant omnia parum simul. optimè tecta.

Epithema aliud cordiale.

2. Aquarium buglossæ 3 i. melisse tof. r. m. acetosæ foliorum salicis an. 3 j. s. fol. sancti. amborum an. 3 j. camphoræ 3 j. croci 3. s. misce.

Epithema aliud ad idem Nobile.

2. Aquarium melisse 3 v. tofatae præparata cum musci ambræ an. gr. ij. viol. salicis lambrusci an. 3 ij. s. spod i solaram sandalorum amborum ollis de corde cœvi fol. & sem. basiliconis an. 3 ij. vini maluatici 3 j. croci 3 j. l. g. aloes 3. s. bulliant vnicâ lenta ebullitioni bene lenta & scarlatum madeferat pulchritudin est, in quo si spongiam madeferis modicum bullitum prestas erit fitique emplastrum ad idem ex speciebus supra scriptis fatina hordei, quibus bullitis parum addatur fol. auti n. x. marg. puluerizataq. 3. j. quod extenditur super scarlataco applicetur.

Epithema ad vermes.

2. Nigelle 3 j. aloe absynthii centaureæ genianæ mast. ches an. 3 j. s. coriandri præparati 3 j. corall. rub. 3 ij. fiat puluis & cum succo absynthii & aceto fiat epithema super vmbilico.

Epithema aliud.

2. Aquarium hyssopi menthæ an. 3 v. graminis 3 viij. vini maluatici 3 ij. gentianæ mirabilæ croci an. 3 j. lig. aloes sem. sancti an. 3 j. s. musci gr. v. areti cochlear. v. misce.

Epithema ad hepatis.

2. Aquarium solatri endiuæ epaticæ acetosæ an. 3 iiiij. absynthii 3 ij. specierum diastræ. sand. diarrhodon spodiæ an. 3. s. croci gr. ij. aceti tof. 3 vj. misce.

Epithema aliud.

24. Aquarum roſarum 3 iij. endiuſaſ ſolani acetofix an. 3 j. fl. ſpodiſ roſ. rub. fand. rub. an. 3 ij. camphoræ 3 fl. aceti roſ. parum miſce.

Epithema frigidum repercutiuum ad inflammationem membra.

24. Cenufe lythargitii ſubuliter pul. 3 fl. camphoræ 3 j. bol. 3 ij aquarum portulacæ plantaginis vermiculans an. 3 iiij. miſce.

Embrocha ſtomachalu cum ſpongia.

24. Menſha abſynthii origani calamen-thi an. m. j. ſem ſceniculi. anisi eurnini anethi an. 3 fl. maſtiches 3 ij. corall. amborum an. 3 j. gallæ moſchatae 3 fl. roſ. rub. lambrusca an. m. j. ſequanthal. myrrillorum coriandri an. 3 j. terantur & bulliant in vini veteris ni-gri 1b iiiij. ad conſumptionem tertiarum partis.

Embrocha ad menstrua prouocanda.

24. Pulegii arthemiſeſ calamelli abſtant rufaſ centauræ hyſſopian. m. j. ſabinæ m. ij. cinamomi galangæ rubetæ tinctorum an. 3 j. mirrae 3 fl. bulliant in aqua & embrocetur pecten doſum & etiam defuper ſedeat.

Embrocha ſomnifera.

24. Lactucæ viol. roſarum cap. papaveris albi an. m. j. rad. mandragoræ flo. neophy. an. m. fl. hyoscyami lactuca papaveris albi an. 3 fl. maluſe meliſſe camomelli an. p. j. miſce amboctetur frons, poterit etiam pe-des ex eo lauare.

Embrocha ad pleurifim.

24. Camomilla melliloti viola. capillo-rum yeneris anethi vnguiaſ caballinæ ſem. altheæ maluſe an. m. ij. paſſularuſ 3 j. fl. cort.

papa. albi n. v. bulliant adde butyri ſine ſale
3 ij. miſce vtete.

Fomentatio ad dolorem ventri & hypo-chondriorum frigidorum.

24. Arthemiſe matricariae rufaſ racen-tis ſi habeti potest an. m. ij. hedera arboreæ m. ij. camomillæ m. iij. cap. papaveris albi n. x. rad paucedini n. xij. terantur groſſo modo & bulliant in aqua vique ad conſumptionē tertiarum partis in quam ſpongiæ magnæ in-fundantur. Expertum certe eſt ſaſpe ad dolorem ſpatularum & p̄cipue ventrem frigi-dum.

Fomentum ad furditatem.

24. Pulpa cohœynthidos 3 ij. ſerpilli ru-tha abrotani ſtech. arabici pulegii calamendi an. m. j. fl. origani m. ij. nitri 3 j. fl. bulliant haec omnia in vino & aqua q. f. & niuis po-nantur lapilli igniti & fumus exeat qui per embolum intromittatur in aures.

Fomentatio ſeri, lotio pedum trahens phlegma à capite.

24. Camomilla meliloti ſtechados abro-tanti fol. lauti maluſe origani ſaluiæ maiora-næ miſce.

Fomentatio ad ſciaticam.

24. Camomilla melliloti an. p. ij. flo. vtri-usque ſtechadis an. p. j. abſynthii p. j. fl. ſem. anethi marathiti an. 3 j. nucis capelliſſi 3 j. fl. terantur & bulliant in aqua & vino an. q. f. & fiat fomentatio in ſpongia.

F V M I G I V M.

Fumigium phlegma à capite vacuans & confortans.

24. Maior. 3 ij. cort. citri 3 j. camo-melli

melli 3.j. fl. lig. aloes 3.iij. spicæ 3.iij. bul-
hantia aqua fatusæ aut alia capitata in vase
stricti officiæ bene obdurate appetiatur &
odoretur.

Fumig. ad idem fortuit.

24. Nigella 3.iij. maioranae fol. persici
stechad. arab.an. p.l.misce.

Fumig. ad idem.

24. Sambucus m. j. fol. citri camomillæ
an. m. fl. lig. aloes 3.iij. spicæ 3.j. misce.

Fumig. ad dolorem capitis frigidum.

24. Fol. lauri pulegii bethonicæ rotisina-
rii nascilli abortani an m. j. bulliant hæc o-
mina in vino rubro opumo in olla bene coo-
pepta deinde fumum per os ad nates recti-
piat & cum hoc tepefacto lauentur brachia.
manus cruta & pedes.

Fumig. ad idem.

24. Gall j. in pastillos conuetsam & cassam
in fumo cum his rebus. *24.* fol. lauti rosi-
marini maioranae an. m. j. cubeb 2z. lig. aloes
piperis longi nuc. mosch. an. 3.iij. postquam
olla fuerint deponantur & super pastillos fo-
ramen fiat & odoret deinde comedat famili.

Fumig. ad idem Nobile.

24. Florum lauti pulegii bethonicæ ro-
smarini maioranae an. m. j. abortani p. l. cu-
bebari piperis longi nucis moscatæ an. 3. ij.
terantu. rosso modo & bulliant in vino
albo q. l. deinde later incensus capiatur super
quem vinum hoc aspergatur & fumus per
os & nates trahatur.

Fum. ad sodam calidam expertum.

24. Sand. citrini farfællæ rosmar. rub.

ana 3. ij. fl. camphoræ 3. fl. spicæ 3.iij. bul-
hantia.

Fumig. ad prouocanda menstrua.

24. Pulegii calamenthi abrotani ruthæ
luz centaureæ hyssopi an. m. j. seringa ma-
tricariae an. m. j. fl. opopanax 3.iij. armo-
niaci 3.j. fl. galangæ cinamomi an. 3.iij. filevis
montana rubia tinctorum an. 3.vj. mirabilis
3. ij. bulliant omnia in aqua q. l. fiat fumig.
factio antea purgationibus.

Fumig. ad tumorem matricis.

24. Saluix ruthæ torismarini lepistilli co-
quantur in vino bono nigro & fumigetur.

Fumig. ad matricem frig.

24. Ligni aloes thuris an. 3.j. siseleos gal-
licæ moschæ rasuræ eboris itæos buglossæ an.
3. ij. cum flyace liquida fiant trochisci.

*Fumig. ad fluxum albarum humidifi-
catum.*

24. Ros. tub. cotall. rub. an. 3. ij. ramich
3. ij. gallatum sumach balsam. cupulorum
gland. an 3. fl. moschi amberg. gr. ij. bde-
lii 3. j. fl. cum aqua rosa. ferrata totmen-
tur trochisci.

*Fumig. materiam cholericam à capite
educens & caput confortans exper-
tum.*

24. Ros. tub. sand. tub. lig. aloes an. 3.j.
flores camomillæ 3. j. fl. aqua ros. q. l. bul-
iant in vase stricti officiæ bene testo & vbi
bullierint fumus recipiatur, si autem
vigilias patitur adde corr.
papa. albi.

Fumig.

Fumig. aliud.

L. Ircos $\frac{1}{2}$ j. Rosatum $\frac{3}{4}$ j. Myracis calamine $\frac{3}{4}$ j. S. sandali Muscatel. $\frac{1}{2}$ j. calamis atomat. 3 vj. ciperi $\frac{3}{4}$ j. Sampuchi $\frac{3}{4}$ j. gario-phyli. 3 j. coniandri preparati 3 vj. moschi $\frac{1}{2}$ j. fiat puluis, quoniam etiam in pillulas reducere potest. Item in Electuar. ut ita conitetur oris in ysu habere multum valet.

GARGARISMA.

Gargar. ad elongationem valvae.

L. Piperis pyrethri flos fragr. & baustiz gallarum ana $\frac{3}{4}$ j. mellis $\frac{3}{4}$ j. aceti $\frac{3}{4}$ j. vini dulcis $\frac{1}{2}$ j. S. bulliant ad consumptionem medieratis coletur dissoluatur intus mellis aut oxymellis simpl. aut compos. aut squillitici $\frac{3}{4}$ j. ut tibi videtur.

Garg. melancholiam capite educens.

L. Syr. de Epithymo $\frac{3}{4}$ j. S. aqua decoct. stoechad. $\frac{1}{2}$ j. misce.

Garg. aliud ad idem.

L. Oxymellis simpl. $\frac{3}{4}$ j. aqua decoct. cipperi acoti epithymi paeoniae passularum anthos $\frac{1}{2}$ j. misce.

Garg. ad idem.

L. Ciperi acoti sol. senz. epithymi camomilla stoech. arab. paeoniae coquuntur in aqua & vino odotifero adde oxymellis $\frac{1}{2}$ j. misce.

Gargaris. ad paralysin & halbutiem lingue grauitatem lingue.

L. Sinapis maiorana origani hyssopi ana p. j. zinzib. piperis longi cubeb. pyrethri ana $\frac{3}{4}$ j. staphidisagriae $\frac{3}{4}$ j. S. baustiz $\frac{3}{4}$ j. rad. lithocelitis capparorum ana $\frac{3}{4}$ j. granorum granatorum acetos. torrefactorum $\frac{1}{2}$ j. oxy mellis s. $\frac{3}{4}$ j. S. aqua q. misce.

Garg. ad catarrhum salsum os aurum - guam vesicantem.

L. Gallatum balust. rosarium, sumach,

cottic granatorum, plantag. solani ana m. S. sem alchanaz, acatiz, spodii, sand. rub. ana $\frac{3}{4}$ j. aluminae $\frac{3}{4}$ j. S. bulliant in $\frac{1}{2}$ j. aqua & acet. ros. $\frac{3}{4}$ j. aqua plantaginis ros. solani ana $\frac{3}{4}$ j. usque ad consumptionem tertie partis coletur intus addetur diamoron $\frac{3}{4}$ j. mellis ros. $\frac{3}{4}$ j. misce fricatur etiam vesice cum pulvete quem queret in litera P. folio.

Gargaris. sipticum ad os.

L. Diamoron $\frac{3}{4}$ j. rob. nucum $\frac{3}{4}$ j. aluminae vst. $\frac{3}{4}$ j. mell. ros. $\frac{3}{4}$ j. nuci mosch. $\frac{3}{4}$ j. aceti ros. $\frac{3}{4}$ j. aqua prunellae $\frac{1}{2}$ j. gargarizet sepius in die.

Garg. ad idem.

L. Gallarum n. i). sumach myrtillorum rofarum rob. ana $\frac{3}{4}$ vj. sternoris canis ossa solium comedentis gallinae saturag. & ana $\frac{3}{4}$ j. fiat puluis cum aqua mellis distemperetur, fiat garg.

Garg. ad paralysin & halbutiem lingue phlegma valde purgans.

L. Stoech arab. hyssopi salviae maioranae ana p. j. pyrethri $\frac{3}{4}$ j. cort. rad. capparorum $\frac{3}{4}$ j. S. bulliant in aqua q. s. ad remanentiam $\frac{1}{2}$ j. coletur intus dissoluatur oxymel squilliticum $\frac{3}{4}$ j. S. misce.

Garg. ad idem.

L. Origani sambucei fo. lauri hyssopi an. m. costi nigelli pyrethri & piperis longi cubeb. ana $\frac{3}{4}$ j. misce cum oxymelle squillitico.

Gargaris. ad squillitiam & elongationem valvae sipticum.

L. Rob. nucum $\frac{3}{4}$ j. S. aqua decoct. sumach $\frac{1}{2}$ j. misce.

Garg. mobile & expertum ad ulcera gutturus ex morbo illico.

L. Fol. plantaginis ros. caud. equinæ acetos. ana m. j. lentium hordei ana p. j. sumach balustiorum ana $\frac{3}{4}$ j. licor $\frac{3}{4}$ j. myrob. citrin. $\frac{3}{4}$ j. bulliant in aqua ros. plantag. chalybeata

EE beata

beata vel in qua fabri extingunt ferrum an.
q. s. ita quod ib. j. f. remaneat coletur intus
dissoluantur aluminis 3j. h. aqua vita 3j.
mellis ros 3ij. misce.

LIXIVIUM.

Concordat cum balveis sacerulis.

Lixivium ad dolorem capitii.

2f. Meli otii camomeli ampulluci saturate
giz artemisiae calaminti organi ana m.j.
flati sacculus.

Ad dolorem capitii antiquum ex-

peratum.

34. Decoctionis peconie & rad. bryoniae
ana q. f. s. lixiuum quo caput laevetur de-
inde in introitum lecti, yngatur pars dolens
cum 3j. dialthez & musc: g. iij. miraberis ex-
sectum.

Lixivium ad idem experatum.

Recip. Rad. setpentariae peconie ana 3j.
fol. hederae lapidea majoranze betonicae
rotundifoliae ana m. j. coquuntur in aqua ad
consumptionem tertiae partis, postea cum
cineri, siccis hxiuum.

Nota, quod aliqui capiunt vitellum ovi
& aquam vita, & simili miscant postea ca-
giu lauant & praecipue partem posteriorem,
quod mihi certe maxime contulit.

Lixivium aliud capiti confort.

Recip. Calamentini organi pulgii saluiz
iuxta rotundifoliae majoranze camomilla ana
m. j. absynthii m. j. h. spicæ celticae 3j. flo. &
baccarum lassiana p. j. terautur & bulliant,
& siccis siccus.

Lixivium aliud pro capite phlegma-
tico.

Rec. Camomill. melliloni steechad. arab.
abiotari. fol. lauri saluiz majoranze ana p. j.
flati sacculus.

Aliud ad idem.

2f. Camomilla steechad. arab. fol lauri
Bach. folliculorum senz ana m. j. misce.

Aliud ad idem.

2f. Azari panis porcini hederae majora-
nez iofistinarii iresos ana m. j. cineris ligni
ficus aut iuniperi & lauri siccis lixiuum, in
quo bulliet sacculus iste. 2f. Majoranze ro-
tundifoliae saluiz camomilla steech. arab. cal-
aminthi fol. lauti rosarium tub. ana p. j. ma-
cis nigella, nucis mouseaz, caryophyllorum
corr. eti ana 3ij. sandali albi & cittiniana
3f. tetrant & flati sacculus in tela linea.

LOTIO.

Lotio pedum somnifera.

2f. Fol. salicis solatri violarum lactucar.
nenuphar ana m. j. camomill. m. j. misce, da in
introitum lecti.

Lotio alia.

2f. Cort. mandragoræ 3f. viol. maluæ
scandolæ, lactuca, portulaca ana m. j. flor.
nenuphar. cort. papav. albi ana 3f. lauentur
cruta & nates in introitum lecti.

Ad dolorem dentium, & gingiuas
putrefactas.

2f. Balaustiorum sumach gra. myrrillot.
cap. glandium ana 3j. h. cort. rad. mori cap-
par. ana 3ij. liquoritæ 3ij. h. sandalæ, far-
coccilæ thuris ana 3ij. iresos 3j. h. bulliant in
aqua fertata vel vino tenui austero.

Ad gingiuas putrefactas.

2f. Gallarum sumach myrrillot. balaust.
capul. glandium sem. myrrillotum plantag.
ana 3j. vitrioli albi aluminis scilliis ana 3j.
h. antophili, sem. rotundifoliae ana 3ij. h. te-
ratur grosso modo, & bulliant vique ad
consumptionem medicatis coquere & sepe
oslauantur deinde super gingiuas & radices
dentium

dentium aspergatur iste puluis. **¶** Mastiches sandarachæ accatiz hypocystidis ana 9 j. thujituz preparata 3 j. vittoli albi 9 iiij. siat puluis expertum est.

Lotto manuum & pedum elegans contra epilepsiam que semper horam ante canam fieri debet.

¶ Granorum & rad. pœonis ana m. ij. visci quercenti m. iiij. granorum paradisi lign. aloes, styacis, calamite ana 3 f. siat sacculus, & bullatus & prohibet paroxysmum epilepticum.

L I C I N I V M.

Licin in tenasco & dysenteria.

¶ Sumach 3 j. hypocyst. 9 j. balaust. & ecatiz ana 9 ij. opij 9 j. cum succo plantaginis & albumine ouli.

Aliud dolorem sedans in dysent.

¶ Croci thuris licii myrræ ana 3 j. f. opii 9 j. cum vino rubro.

Aliud ad idem.

¶ Thuris gummi arab. licii ana 3 j. opii 9 ij. cum infusione tragacanthi.

Aliud ad idem pulchrum.

¶ Mirrhæ boli arm. accatiz hypocyst. licii croci opii ana 9 j. cum infusione tragacanthi q. l.

Aliud ad idem nobile.

¶ Sang. draconis boli armeni cerussæ nouies ablutæ in decoctione mastiches ana 3 j. opii hyoscyami 9 ij. croci 9 j.

Aliud ad idem excellentius cetero.

¶ Opii hyoscyami papaveris albi man drageæ ana 3 j. cost. gitanæ myrræ. croci mastiches ana 3 j. succi plantaginis q. f.

L I N I M E N T U M.

Linimentum in morphæ subnigra.

¶ Tattari fulig. ana 3 ij. sulphuris viu nitri ana 3 j. aluminiis helleb. vtriusque anti pigmenti lithargiri ana 3 f. pulueris enserum mina & incotpotentur cum sapone saraconica & succo lapatis acuti fumiferis panis porcini, misce bene ad bonam spissitudinem.

L i n i m e n ad idem.

¶ Aquæ ros. succositatis citri ana 3 ij. sulphuris viu puluerisati 3 j. stent per dies xx. ad solem in vase vitro & faciem illius bis in die vitrum non mouendo.

O D O R A M E N T U M.

Odoram capitale & cordiale nobile in materia mixta.

¶ Rosæ sub. non adhuc maturarum 3 ij. lambrusci flo. salicis ana 9 ij. behen vtriusq; sem. basilicinis florut eius maiortante ana 3 f. melissæ 3 j. capiuræ 9 f. moschi ambræ ana g. ij. teraptur & siat sacculus in sydone rubea interbastatus. Nota, quod ex ipsis odoramentis sacculos, puppas, poma, syropos quoque facere potes.

Odor. ad dolorem capitis frig.

¶ Organis foliis maiortanz ana 9 j. lign. aloes 3 f. Styracis calamithæ cypeti mastiches ana 3 f. ambræ 9 viij. laudani 3 j. siat pomum cum infusione tragacanthi in aqua organi cum museo ambra, & ligentur in sydone rubea.

Odor. vltimum ad cerebrum fitidum confortandum.

¶ Aquæ maioram 3 ij. musci cl. g.v. erubatur mane ieiune octo diebus continuis tepide per natæ parum factis ante euacuationibus, quia videbis effectum mirabilem.

Odor.cerebrum confortans & ipsius opilationes profundas appetiens.

24. Lign.aloes maioranæ anthos sc. basiliensis ana 3 j. gra. paradisi cubeb. zinzib. garioph. ana 3 ij. muschi ambræ ana gr. iiij. ros. cort. citrii ana 3 ij. origani 3 ij. terantur omnia per se, & ligentur in syndone rubea & szepe odoretur.

Odoramentum aliud sublime & mirandum ad caput confortandum.

24. Musci ambræ ana 3 j. ligno. aloes 3 j. maioranæ 3 fl. behen vtriusque fol. basilicis ana 3 j. rofarum non perfecte aperiatur lambreus spodii ana 3 j. puluerisentur omnia per se & ligentur in syndone rub. & odoret quia experitum est.

Odoram. trahens phlegma à capite.

24. Nigella hotas 24. in aceto nutritæ & in syndone inuolutæ 3 fl. expertum est. Si volumus ut attirahat infundatur si solum appetit debet non infundatur.

Odoram. ad idem.

24. Laudanæ lig. aloes ana 3 j. musci gran. iij. misce.

Odor. ad dolorem capitū frigid.

24. Lig.aloes 3 j. fl. florum bederæ spize ficech. arab. ana 3 j. macis majoranæ an. 3 j. azari origani ana 3 j. lambreisci 3 j. fl. fiat scelulus & odoretur.

Odoram. aliud expertum & nobile.

24. Nigella in aceto infusa & exiccatæ 3 j. fl. Macis mosch. lig.aloes. sand. citrini an. 3 fl. ligentur in petia.

Odor. in more capiti calido.

24. Flor.nenuph 3 j. ros. rub. violarum se. acetosæ, endiuæ, portulace ana 3 fl. magis

3 ij. camphora 3 fl. lig.aloes 3 j. terantur vt fiat puluis, & ponatur ad puppam & odoretur.

Odor. ad idem.

24. Flor.volarum nenuph. ros.sandal. cl. titini ana 3 fl. infundatur in aceto parum exiccentur & odoret, vel absque aceto odoret. In materia autem mixta adde garioph. 3 j infundatur in aceto.

Odor. ad tremorem cordi.

24. Croci 3 fl. macis 3 j. fl. cort. citri 3 j. lig.aloes 3 j fl. behen vtriusque fol. basilicis ana 3 j. terantur & ponantur in syndone rub. & odoretur.

Odor. ad dolorem capitū cal.

24. Flor.volarum nenuph. salicis ana 3 fl. ros. rub 3 j. espboræ 3 j. fiat fasculus vtrius speciebus, & cum aqua ros. fiat magdaleon.

OLEVM.

Oleum ad erectionem virge.

24. Formicarum habentium alas 3 iiiij. ol. sambucellini 3 viij stent in vase vitreo obdurate ad solem i o. diebus postea adde cumini caryoph. pipetis galanga pyretti costi ciperi ana 3 j. puluerisentur & bulliant in succo maioranæ 3 iiiij. & vini 3 viij. ad consumpt. medietatis fortius colantur & cum formicis miscentur, & iterum parum bulliant coletur vngaræ peccætæ & virga pulchrum est certe.

Oleum de fermento, de synapi, de vitello ouoro, de tartaro, de iunipero, de serpentibus, valent ad faciem decorandam.

PVLVIS.

Pulvis pro botio montagnane.

24. Acellianæ spongæ vstæ paleæ marinae chartæ combustæ oct. supra scm. plantag.

ana

ana 3 fl. *trium piperum* zz. *salis gemmæ la-*
pidis pumicis nucis moschatae gallorum ari-
stol, longæ cinnamomi helleb. alb. & nigri
ana 3 ij. *limaturæ ferri præparati cineris coti-*
ticum ouorum ana 3 fl. (3 fl.) *misce fiat pul-*
uis da 3 ij. *iciuio per 4. hebdomadas.*

Puluis pro mingentibus in lecto.

¶ Stomachorum gallinarum præparatum 3 fl. *agrimonæ* 3 j. *cineris Eritri cibū-*
sti 3 ij. *fiat puluis da* 3 j. *in intioitu lecti cum*
modico vino aut brodo.

Puluis ebrietatem tardans.

¶ Sem. canium nabaci cumini amygd.
dul. mentasti absynthii rithæ sicca ana 3 j.
salis 3 j. *b. ameos* 3 j. *fiat puluis da* 3 ij. *cum*
aqua frigida si tum febis non est.

Puluis ad idem.

¶ Ceriandri præparati sumach berbe-
torum se. culum citoniorū spodii ana 3 fl.
caphoræ 3 fl. (3 fl.) *misce fiat puluis da* 3 ij.
cum vino granatorium.

Puluis pro cerebri confortatione deopila-
tius & materiarum phlegmatica-
rum consumptiuus.

¶ Stechad. arab. origani calamenti pu-
legi, granorum paradyfi aristol. rotund. ma-
iorandi azari ana 3 ij. *berthon-flo. hyperico-*
nis macis ana 3 ij. *fiat puluis, ponatur in*
intioitu lecti super commissuras capitis mane
cum sedula aut pectine caput à puluere
mundat.

Puluis optimus ponendus super commissu-
ras capiti ad ventositatem & hu-
miditatem in oculo.

¶ Sem. ruthæ galliæ euphrasiaz verbe-
nae caryophilaginis ana 3 j. *ligni aloes* 3 ij.
caryophillorum 3 j. fl. *fiat puluis. Caryophi-*
lago est herba crescens ad altitudinem vnius
palmæ pluribus ornata virginalis foliisque

subtilibus & mollibus pilis que quam pluti-
mis referrat.

Puluis electus ad ardorem urinae
cholericum.

¶ Sem. endiuæ scatiolæ acetosæ ana 3 ij. *se. portulaca lactuca ana* 3 fl. *papa. albi*
pinearum incisarum ana 3 j. *sem. hyosciami*
3 ij. puluerisentur puluerisanda cætera fein-
dantur, & cum dupla quantitate zuchati
tabazet, misce & fiat puluis.

Puluis stomachatis.

¶ Cinamomi el. 3 j. fl. zz. liquiritiae ana 3 fl. *piperis longi, caryophillorum, galangæ*
macis cardamomi melegesz nucis mosch.
ana 3 j. *spicæ* 3 j. *misce, fiat puluis.*

Puluis aliis stomachatis qui dicitur dulcis.

¶ Cinamomi el. garioiphilior. interio-
rum cinamomi, amomi melligetæ trium pli-
pereon zz. folii ligni aloes, macis an. 3 fl. car-
damomi cubeb. ana 3 j. *spicæ* nardi 3 fl. mo-
schatae ambitæ ana gr. v. nucis mosch. 3 j. zu-
chari 3 vj. fol. auti n. vj. misce.

Puluis pro epithemate cordialis.

¶ Fl. borag. buglossæ, melissæ ana m. fl.
fanf om. ros. rub. ana 3 ij. *doronici behen v-*
tris que charabe ossis de c. cerui ana 3 ij.
cott. citri sem. acetosæ caryoph. ana 3 fl. cro-
ci 3 fl. fragmentorum om. ana 3 j. *fiat puluis*
aut cum aliquo syrupo elest. fol. auti & arg.
n. xxv. si placet.

Puluis cordialis temperatus in cali-
ditate.

¶ Corall. amborum terræ sigill. ana 3 fl.
rasura eboris, cornu cerui, marg. latum,
cotiandri præparati, spodii tofarum 3 ij.
sem. acetosæ ossis de corde cœtui fragment.
om. ana 3 fl. *fol. auti n. xxv. meari* 3 ij. *fiat*
puluis cum 3 fl. croci marg. 3 ij.

Puluis contra vermes expertus.

¶ Cornu cerui vsti, nigella præparatæ,
EE 3 minibus:

mirth & diptami sem. caulium sem. acetosæ coriandri p[er]parati tormentillæ sem. portulacæ ollaia de cor. cetera ana 3 j fragmentorum om. ana 3 ij. rheub. el. 3 ij. fol. s[an]c[t]i n. vj. sem. leuisticæ 3 ij. misce fiat puluis.

Puluis in ardore vrina & mihius san-
guinit.

¶ Sem. melonum mund. 3 j. citrulli por-
tulacæ eucurbite papa. albi an. 3 s. hiosquia-
mi 3 ij. zuchari ad pondus om.

Puluis stomachachali pulcher & breuis.

¶ Cinnamomi 3 s. caryophill. galangæ
ligno.aloes, macis, nucleus moschat. zinzib. ana
3 ij. coriandri 3 s. zuchari 3 vj.

Pulu. stomachachali.

¶ Cinnamomi caryophill. galangæ ma-
cis nucleus moschat. cardamomi cubeb. pipet. longi
ana 3 j. sc. peconie 5 ij. zuchari 3 v.

Puluis capitalis.

¶ Cinnamomi caryophilarum galangæ
nuclei mosch. cardamomi cubeb. pipet. longi
ana 3 j. sc. peconie 5 ij. zuchari 3 v.

Puluis elegans ad caput frigidum qui
supra commissura coronal-
poni debet.

¶ Anthos maioranz stochad. amb. ana
3 j. caryoph. 3 ij. misce, fiat puluis, & seias,
quod solus puluis caryoph. ad hoc summe
valet, potest etiam fæcculus fieri.

Puluis affergendus super commissuras ca-
pitis sero, quando vadit dormitum
ad idem.

¶ Ethonicae pulegii otigani calamen-
thi stochad. arab. ana 3 j. macis lig. aloes an.
3 s. maioranz caryophylana 3 ij. misce, fiat
puluis.

Puluis violarum Francisci Ferrarij.

¶ Iteos Florentinæ 3 xiiij. tofatum 3 j. sto-

racis cipeti sand. alb. & citrinorum ana 3 vj.
fampsuehi 3 j. s. calami arom. 3 ij. caryoph.
3 j. s. lauendula 3 ij. coriandri 3 j. s. milce,
fiat puluis, adde museum ad placitum.

Puluis aliis.

¶ Iteos 3 viij. tofatum 3 x sand. albi 3 j.
caryoph. 3 ij. maioranz 3 x. calami aroma-
tici 3 ij. ciper 3 s. (3 s.) coriandri 3 s. lau-
dulæ g. ij. fiat puluis.

Puluis elegans solutiuum.

¶ Mattheiæ 3 j. citoi 3 s. spicæ, cna-
momi cardamomi caryoph. m[ac]is ana 5 s.
sc. anisi, zati ana 3 ij. tofatum 3 j. violarum
3 j. turbith 3 j. s. zz 3 j. theub. el. diagridi
ana 3 j. fiat puluis da 3 j. quia satis fortis est.

Puluis phlegmati & melancholia
solutiuu.

¶ Violarum epithymi stochad. arab. an.
3 s. eartham 3 ij. s. caryoph. zz. spicæ macis
anisi ana 3 ij. diagridi 3 j. s. da 3 j. fortis fa-
tis certe est.

Puluis solutiuum in dyscrasia frigi-
da stomachi.

¶ Spicæ cinnamomi garioiph. carpobalsam[um]
galangæ xylobalsami zz lig. aloes, zati,
piperis longi cassiae lignæ calami arom. ci-
peti ana 3 j. macis 3 j. s. turbith 3 ij. s. dia-
gridi 3 j. s. fiat puluis da 3 j.

Puluis elegans solutiuum in mixt.

¶ Sand. tub. & alb. violarum ana 3 ij. a-
nisi 3 s. cinnamomi nuclei mosch. macis ana
3 j. turbith lohi vi supra hermodactylorum
ana 3 j. theub. el. 3 j. s. spicæ zinzib. an. 3 s.
diagridi 3 j. milce da 3 j.

Puluis ad idem.

¶ Liquitæ theub. el. 3 j. diagridi 3 ij.
pul. stomachali confortatim 3 ij. macis 3 j.
fense 3 v. fiat puluis.

Puluis soluens humorum phlegma-
ticum.

¶ Turbith albi & gummosi hermodactylorum

Aylorum ana 3 ij zz mastiches caryoph. galangæ cinamomi ana 3 fl. diagridii anisi foeniculi grana folis ana 3 fl. zuchari 3 ij da 3j.

Puluis ad idem.

2f. Turbith 3 fl. hermodæcty'orum 3 ij. pinzib. 3 j. caryoph. macis nucis mosch. diagridii ana 3 fl. zuchari ad pondus om. misce da 3j.

Puluis solutius in mixtis humori-bus elegans.

2f. Cinamomi sacheti ana 3 ij. zz. caryoph. liquitiz. nucis moschat. ana 3 j. turbith. diagridii ana 3 j. fl. rheub. 3 ij fl. spica 3 j. fiat puluis da 3j.

Puluis sene caput purgans.

2f. Senz 3 ij. zz 3 i. tattari cinamomi 3 j. fl. macis cubeb. pipetis longi, nucis moschat. ana 3 j. fiat puluis.

Puluis ventrem leniens qui horis duabus ante cibum cum brodio sumi debet.

2f. Thymi, epithymi, polypodii ana 3 j. fol. lenc 3 viij. tattari 3 ij. cinnamoni, mace, anethi ana 3 j. fiat puluis da 3j.

Puluis ad vltimam renum & vesice, & ad ardorem vrinae calidum.

2f. Sem. cucurbit. cucum. melonis citrulli ana 3 ij. portulacæ maluorum papa. albi draconis fructu. suci liquitiz. ana 3 j. sem. sepior. fl. lactucæ ana 3 j. i. citoniorum ros. spodiæ ana 3 j. fl. pinearum amygd. dul. ana 3 fl. da 3j. syro po violaceo. ego addidi mastichis 3j.

Puluis ad ardorem vrinæ renum & vesice.

Recip. Cœurb. melonum citrulli cueum. papau. albi portulacæ succi liquitiz draconis citrulli ana 3 j. malu. apii ana 3 j. amygdal. dul. 3 fl. misceantur.

Puluis elegans in passionibus renum & vesice & ardore vrinæ.

Rec. Sem. cucurbitarum cucumeris melonum eadiuiz. lactucæ malu. citrulli anisi

ana 3 j. suci liquitiz 3 fl. pinearum amygdul ana 3 j. misce fiat puluis.

Puluis ad idem in magno dolore &

mictu sanguinis.

Rec. Sem. portulacæ, malu. lactucæ, citrulli cœurb. melonum ana 3 fl. hyosquami 3 ij. spodiæ dragant. boli ros. rub. violatrum ana 3 j. sem. opii 3 fl. amygdal. dul. 3 fl. suci liquitiz 3 j. misce fiat puluis da vt supe opii 3 fl. adder si placet.

Puluis expertus in ardore vrinæ.

2f. Sem. hyosquami 3 j. opii 3 ij. fl. se. citrulli lactucæ portulaceæ ana 3 j. papau. albi 3 iiij. misce fiat puluis da 3j.

Puluis sanguinis restrictius in vulnere.

2f. Boli sang. draconis aloes 3 j. misce fiat puluis apponatur vulnerti.

Puluis ad idem fortior.

2f. Calcis viuæ sang. draconis gypsi aloes thuris vitrioli ana 3 j. pulueriza cum albamine ouï & tela atanea apponatur.

Puluis sanguinem stringens.

2f. Boli 3 j. gallarum cystarum 3 j. sang. draconis, thuris aloes, mastiches ana 3 fl. pilorum lepotis subtiliter incisorum 3 ij. misce fiat puluis.

Puluis ad idem.

2f. Thuriæ 3 j. sang. drac. 3 fl. calcis viuæ 3 j. misce fiat puluis.

Puluis ad idem expertus.

2f. Balaust. 3 ij. alum. 3 j. rosarum ristar. 3 fl. (3 fl.) misce.

Puluis ad idem.

2f. Colophonæ 3 j. boli 3 fl. mastiches olibani sang. draconis ana 3 j. fl. rac. puluis, maio. ros. rub. ana 3 j. misce.

Puluis exiccans & sigillans superficiem vulneris curting generans.

2f. Balaust. aloes sang. drac. cacoçymiz argentiæ risi & loti ana 3 j. misce fiat puluis.

Pulus alter ad idem.

¶ Cort. pini 3 fl. lithargynii ererūse ana 3 ij. nucis cupressi centaurez minoris aristolochiae vstz ana 3 j. misce fiat puluis, & si calidum est vulnus adde rosas nonuph. sandal. alb. laccæ lotz siccæ ana 3 ij. misce.

Herniosorum elegans & stipticus vel consolidans continuus, puluis.

¶ Triū cōsolidatū, sigilli S. Matrī vtriusq; altheæ plantag. vtriusq; valerianæ pimpinel le ana m.j. nucis cupressi, muscatæ cinamomi rheub. assi fructus tamatisci seminis nasturtii, cumini, coriandri in aceto præparati ana 3 ij. sang. draconis thuris mastiches muñiz tereb. sigill. boli sarcocollaç dragæanthi ana 3 j. misce fiat puluis in aurora cum vino rubro stiptico 3 j.

Pulus ad elongationem vulue.

¶ Gallarum balaustrorum piperis pirethri ana 3 j. sand. rub. 3 fl. caphure 3 fl. misce fiat puluis suffletur cum penna aut spatula eleveatur aspecto hoc puluere.

Pulus in tenasmonie & dysenteria intestinorum.

¶ Ceruss 3 fl. gummi arabici dragæanthi amyliana 3 ij. cliniz 3 j. opii 3 j. misce.

Pulus restitutius sanguinis.

¶ Thuris g. arabici tragæanthi totrefactorum ana 3 j. carabz hæmatites ana 3 j. fl. plumbi vstl sanguis draconis ana 3 ij. boli arcti 3 fl. mumæ sang. draconis ana 3 ij. ful. nis lurni gypsi ana 3 ij. misce fiat puluis.

is stipticus.

¶ Boli 3 iij. myrtillorum 3 fl. sang. draconis 3 j. thutis mastiches ana 3 fl. solaram balauit. ana 3 j. misce fiat puluis.

Pulus expertus multoties ad aperiendas vias renum & matriciū.

¶ Milii solis ameos saxifrag. anisi matathri carui dauci petroselini apii anethi macedonici raphani asparagi bruchi nucleorum pericorum ana 3 fl. spicæ azari ciperi acoti ana 3 j. tubeæ tinctorum 3 v. lapidis spongæ Iudaici maxillarum lucii ana 3 j. liquoritæ rafæ 3 fl. sang. hirci præparati 3 j. g. tragacanthi 3 j. fl. milice fiat puluis.

Pulus diureticus.

¶ Azari petroselini ana 3 j. fl. meu aco. ti phu ana 3 ij. dauci anisi carpobalsami apii liquoritæ ana 3 j. sem. citrulli melonum cucum. ana 3 j. fl. misce fiat puluis da vt conuenit.

Pulus aliue.

¶ Sem. dauci anisi saxifrag. carui milii sol. & petroselini apii ameos ana 3 j. squinathi carpobalsami colti azari rad. capparotū acori enula sub. tinctorum ana 3 fl. chamecitos chamepychos parietaria verbenæ meu spicæ ana 3 j. caryophyl. nucis mosch. ana 3 ij. liquoritæ 3 fl. misce fiat puluis, potes si liber adderetheub. el. 3 ij.

Pulus ad idem nobilis.

¶ Sem. melonum mund. dauci milii soli vtrii combusti ana 3 iij. liquoritæ 3 j. da post balneum 3 j. cum brodio cicetum rub. potes si liber fortiorum facete.

Pulus nobilis & expertus contra calculum.

¶ Milii solis saxifrag. ameos anisi carui matathri dauci petroselini apii cumini anethi leuisticæ cardamomi piperis longi filieris montani se. papa. albi meloni maluç asparagi gr. iuniperi hederæ nucleorum pericorum ana 3 j. rad. saxifrag. zib. galangæ cinnamoni spicæ azari ciperi acoti sandal. amborum, lapidis Iudaici, lincei spongæ satiæ eboris, maxill. lucii ana 3 fl. sang. hitei pzpav.

præparati, 3 j. sceniculi 3 j. misce fiat puluis. Si vis elect. parare, adde syl. liquititiae, q. s. da 3 ij. vel iij. cum decoctione cicerum 1. b. in aurora vel post balneum.

Puluis ad retentionem vrine.

U. Sem. apii, raphani, milii solis, rubetæ tinctorum, petroselinii Macedonici, iuniperi, ameos sceniculi, spicæ, amygd. amaraturam, an. 3 j. B. azari, sem. melonum, an. 3 ij. cantharis, abicissalis & capiub. 3 j. Misce, fiat puluis cum 3 j. armoniaci in vino dissol. da cum decoct. diuretica.

Puluis vrinam subito prouocans.

U. Sanguinis hircini præparati, lapid. lynæ, spongæ Iudaicæ, vitri combusti, an. 3 j. misce, fiat puluis, da 3 B. cum liquore aliquo conuenienti.

Puluis valde odoriferus, qui supra carbones ponis debet.

U. Ircos 1B. j. rostarum 3 ij. storacis, calamine, 3 j. B. sandali muscatellini 3 x. calomi aromatuci 3 vj. ciperi 3 j. lamsuchi 3 B. caryoph. 3 j. corandri præparati 3 ij. musci 3 j. misce, fiat puluis: huic puluerem potes reddere in pilulas, & elect. contra fætorem oris in viu habere, quia summe valet.

Puluis ad putrefactionem gingivularum.

U. Consolid. maior. caryoph. cinnamomi, tof. rub. cort. granatorum an. 3 j. Misce, fiat puluis cum cornuceru vsti & lali gemmæ an. 3 B. Valer enim in carne addita.

Puluis ad idem.

U. Caryoph. nuci mosch. tofarum rubi aluminis zuchatini, pyrethri, capium & cruentum cancerorum, oßium dactylocum com. bulbosum, cort. mali granaci, an. 3 ij. Misce.

fiat puluis, ante huius puluetis vsum dentes fricentur, cum accio aut aqua roſatum, fortior est superiori & eleganter.

Puluis ad morsum canis rabidi.

U. Cineris cancerorum fluuij stilium adflorum an. 3 ij. gentianæ, 3 j. B. terra sigillata 3 j. Misce, fiat pulua cum aqua mane 3 ij. in qua canceri fuerint cocti, & hoc fit per meum vnum continuum.

Puluis ad morsum canis rabidi, & præpue, vbi iam incipit me' ancholizare, & expertum est.

U. Veterum canthatal. abscissis cruribus & capitibus 3 j. leontium mundar. 3 B. eroci. spicæ, caryoph. a. 3 B. da 3 B. cum vino magnetibus aut quatuor diebus, donec sanguinem mingat, & liberabitur.

Puluis cibalis pro stomacho frigido.

U. Cinnamomi 3 B. ligni aloes, spicæ, caryoph. macis, nuc. mosch. an. 3 j. B. 3 ij. zuchari 3 ij. misce fiat puluis.

Puluis contra ebrietatem.

U. Coriandri præparati 3 B. sumach, berberiæ vni, sem. citoniorum, caulium an. 3 j. camphoræ gra. vj. da cum vino granatorum,

Puluis ad idem.

U. Sem. caulium, endiuiz, berberorum, entiuiz exconticat. tof. rub. spodii an. 3 j. da cum vino.

Puluis ad idem.

U. Cotiandri 3 B. sem. citoneorum, caulium, spodii, berberorum an. 3 j.

Puluis expertus contra lepram, & omnem sanguinis infectionem.

¶ Seri captini q sufficit pro hausto, puluer. epithymi 3ij. Misce, bibatur mane tepide 4o. aut se. diebus, quia maximæ virtutis est.

Puluis papau. communis expertus ad rubendum oculorum.

¶ Thuthiz preparat 3j. antimonii preparati 3lb. margaritarum 3j. corallor. rub 3j. S. serici crud. de flosculo vermis 3lb. misce, f. alkohol, feruerit in ferro aut plumbeo vasculo, & cum stylo imponatur argenteo.

Puluis cibalis in tympanide.

¶ Cinnam. 3 lb. cardamomi 3j. cumini, carui, stenoculi, anisi ana 3lb. caryoph. nue. mosch. pipetis longi, zz. an. 3j. h. piperis nigri 3lb. croci 3j. zuchari &c.

Puluis calidus cibalis.

¶ Piperis longi, caryoph. nue. mosch. fo. llii, galangæ ana 3j. cardamomi 3 lb. croci 3j. zz. 3j. macis 3j. cinnamomi 3j. zuchari, &c.

Puluis fistiticus ad destillationem vina.

¶ Glandium 3 lb. myrræ, ros rub. an. 3j. S. acetatis 3j amyli, carab. dragacanthi, boli an. 3j. lentium exorticat. 3ij. Misce. fiat puluis.

Puluis exiccans sperma.

¶ Cumini, carui, origani, menthæ, calamenthæ, rutæ an. 3j. zz. cinnamomi an. 3ij. amomi, sem. agni calti an. 3j. lb. Misce. fiat puluis.

Puluis ad idem.

¶ Sem. agni casti 3 lb. mentasti, ruthæ, cumini, ciperi, balaustr. ameos, amomian. 3j. Misce. fiat puluis.

Puluis ad impregnationem.

¶ Granorum peconiz, rad. mandrag. an. 3 lb. moschi, ambre an. gr. iij. Misce. fiat puluis, aspergatur bombaci & int. omittatur.

Puluis pro hepate elegans confortatius, & præcipue in hydrope.

¶ Cinnamomi 3j. lb. cardamomi, caryophyll. nue. mosch. an. 3j. lb. lem. anisi, fœniculu, cumini, dauci, ameos, an. 3j. pipetis longi, zz. an. 3lb. sandal. alb. & rub. rafute eboris an. 3j. amili, spicæ 3j. Misce. fiat puluis.

Puluis quo fricantur vesica in ore vna cum gargarismate ad hoc.

¶ Citoniorum combust. 3j. lb. gallarum nue. cupressi, cort. granatorum, balaust. boii armeni, mastiches an. 3 lb. aluminis zuchari 3 j. caphura 3j. Misce. fiat puluis.

Puluis exiccationis fistiticus.

¶ Nucum cupressi, cort. granatorum 3j. balaust. pul. qui repertur in lignis marcidis querins gallarum (aloe) cortic. pini an. 3ij. lytagini, cerussæ, ana 3j. astiloi. vistæ, centauriæ an. 3j. lb. thuthiz preparata 3 lb. vermium terrena, testarum conchiliorum, plumbi vstæ, æris vstæ, sanguinis draconis an. 3ij. mastiches, sarcocolla, colophonæ, olbanii an. 3ij. lb. atrameni 3 lb. cortic. salicis 3j. Misce. fiat puluis.

Puluis contra dolorem matricis.

¶ Nuc. mosch. 3j. zz. 3j. sem. vsticæ, na-
sturtiæ,

flavii, myrtillorum an. 3j. Misc. f. puluis. da
3j. cum olio olivatum aut amygd. dulcium.

Puluis contra calculum.

p. Sem millii soli, saxifragae, alk. kengi
Macedonic., Petroselini, bauniae, ceterae man-
nae an. 3. h. sem anisi, scenicali, xilobalsami,
caryophylli an. 3j. liquorizae 3 j. pilorum
leporis combustorum, lapidis lyncei, spos-
giz an. 3j. sang. hirundo preparati 3 h. cinnam-
mom, caryoph. ligni aloes, nuc. moschatae
an. 3 j. Misc. f. fiat puluis.

Puluis elegans ad stomachi debilita- tem.

p. Cinnamomi 3 h. maceit, nuc. mosch.
galangae, zz melegenze, cardamomi, folii, pi-
petis longi, an. 3 j. croci 3 h. zuchari 3 v. Mi-
sc. f. fiat puluis.

Puluis ca. italius, qui ponit debet supra commissur.

p. Pelegi, calamenthi, stoechadi, cort. ci-
tri, mistoriae, beronice, sandarac, caryo-
phylli an. 3 j. Misc. f. puluis.

Puluis pro mingentibus in lecto.

Rec. agrimonie 3j. vel plus da cum pau-
co vino in introitu lecti.

Puluis ad idem.

Rec. Pulueris Etinacei 3j. vel plus, simili-
ter cato eius mirabiliter valet.

Puluis & est magnum meum secretum ad
patrefactionem gingivarum, & dicitur
puluis de Brionia, valens ad quasunque
corruptiones canceras & vlerosas
gingivae & aliarum partium
corporis humani.

Rec. succubitionis, 10. fl. disaganthi, ca-

tab, torrefactorum an. 3 j. sarcocollae, masti-
ches, thunis, Teos an. 3 h. thutia iotae cum
aqua rotarum 3j. calamenthi, combuti. 3h.
terantur omnia, postquam fuerint pulueri-
fata ut Alkohol in mortatio lapideo, & ad
solem exponantur, donec consumatur suc-
cus, deinde alter suucus addatur & hoc fiat
quinquies, postquam exiccatus fuerit, asper-
gatur autem cum melle & pulueri hoc sepe li-
natur.

Puluis ad Botium gula expertissi- mus.

Rec. Spongiam unam in fuoco exiccatam
ita ut possit pulueri zarri, & da 3j. istorum
poli. cum vino albo ieiuno, deinde desuper
ad omnes minus hor. iij. eluent, & hoc fa-
cies hebdomadis aliquibus contiuais, & mi-
rabetis nobilem effectum.

Puluis expertissimus ad egresio- nem ani & matrici.

Rec. ossium dactyolorum ut alkohol pul-
uerisatorum, superaspersus anno & matrici.

Puluis contra pestem excellens.

Rec. boli preparati 3j tormentillae, doro-
nici, d. ptamni, sand. tub. an. 3 j. raf. ebor.
spodii, cortic. citri an. 3 h. magnaria splendid.
3 j. lacinthr., saphyr. an. 3 h. anth. os. de
corde cervi an. 3 j. rafuræ unicorni 3 h zu-
chari ad pondus omnium misceantur. Epul-
uis, da 3 h. & plus cum vino subuli.

Puluis cerminalius.

Rec. otigani, euthæ. anisi calamenthi, a-
meos, carui an. 3 h. Thuris, mastici an. 3j.
caryoph. 3j. Misc. f. fiat puluis.

Puluis cordialis elegans.

CL. Lapid. omnium pretiosior. an. 3h. co-
talli. sub. an. 3j. ossis de corde cervi, spodiis,
ligai. aloes, cinnam. an. 3j. limatur & ar-
genti FF a genti

gentiana Dij. croci Dij. ambræ gr. ij. Misce
fiat puluis.

Puluis expertus ad ardorem vrina.

2f. sem. cucumeris, eucubithæ, citrilli,
melani, portulacæ, maluæ papau. albi an 3j.
et dracanthi, viol. amyli, spodii, boli ana.
3fl. zuchari ad pondus omnium. f puluis.

Puluis contra dolorem post partum.

2f. Cassia lign. cinnamomi, capill. vene-
ris an 3j. sem. anisi, passularum an. 3 fl. Mi-
sc. f. puluis, da cum vino albo quia opti-
matus est.

Puluis pro fluxu spermaturum.

2f. Menthae siccæ 3ij. sem. agni casti,
rad. reos, an. 3 j. sem. ruthæ 3j. sem. lactucæ
3ij. fl. zachari ad pondus omnium, Misce. f.
puluis, da 3ij. cum vino albo ieiunie.

*Puluis expertissimus ad epilepsiam
puerorum.*

2f. Coriandri præparati, cum aceto & vi-
no citoniorum 3 j. sem. pisoniz, portulacæ
an 3j. vngularum afini adustarum 3 fl. Mi-
sc. f. puluis, da cum aqua ruthæ diebus 40.
continuis.

Puluis ad exitum ani.

2f. Thutis, mastichæ, nuci cupressi, an-
timonii, corr. granatotorum, balaust. gladium
an. 3j. Misce f. puluis.

*Puluis expertus ad frangendum la-
pidem in vestita.*

2f. Milii solis, saxifragæ, cinnamomi, ca-
pill. veneris, sem. anisi an. 3j. liquiritiæ 3j. fl.
lapidis lincis iudaici an. 3j. sem. melionum,

asparagi ana 3j. Misce f. fiat puluis, da cum vino
no albo 3ij. j.

*Puluis contra mortsum scorpionis, & phle-
gmaticam febrem, item quartæ
nam expertus.*

2f. Afæ fructuæ, ruthæ, pipetis, mirthæ a-
na partes æquales, Misce f. fiat puluis, da 3j.
cum vino, contra mortsum scorpionis, con-
tra quartanam hora una ante patoxinum,
cum oxyelite simplici, 3ij. diebus 3. in ho-
ra patoxini factis antea evacuationibus.

Puluis ad mortsum scorpionis nobilitæ.

Rec. Aristolog. vtriusque zz. an. 3ij. cala-
menthi ruthæ fyluſtris an. 3 fl. Misce f. pul-
uis, da 3j. cum vino, & locus emplastetur, cu-
foliis lauti in vino decoctorum.

*Puluis ad occultram venitatem stomachi
& intestinorum.*

Rec. Cassia lignææ, spicæ, celticæ, sem. a-
pii, marathri, anisi, anethi, rad. coſti, azari v-
triusque, cardamomi, caryophyll. zz. pipeis
longi & nigri an. 3 fl. cinnamomi 3ij. macis.
3 j. Misce f. puluis, da 3j.

Puluis carminatiuus ventositatum.

Rec. Carui, anisi, cumini, cinnamomi,
cardamomi, vtriusque macis, apii, ameos,
caryop. zz. galangæ, piperis vtriusque ana 3j.
baccar. lauri 3j. Misce f. fiat puluis.

Puluis ad idem.

Rec. Cumini, carui, anisi, marathri ana.
3 iii. sem. petroselini, apii, ameos, anethi a-
na 3ii. pirethri, zz galangæ, piperis vtriusque
an 3 fl. asati ameos, cinnamomi, spi-
ceæ, squianthi, ciperi, cardamo-
mi, cubeb. carioph. an. 3i.
Misce f. puluis.

Puluis

Puluis ad idem.

Z. Cumini, piperis longi zz galangae ana
3 j. f. costi, azari, ameos, spicæ, carpobalsami
carioph. cub. folii, Xilobalsami, sem. mara
thri, silex montani ana 3 j. maioranæ, ru
thræ, ana 3 j. fiat puluis.

*Puluis ad grossam ventositatem & gro
fes humores in sto
macho.*

Z. Sem. anisi, ameos, apii, 3 j. f. masti
ches, squinanthi, costi, ana 3 f. churis 3 j.
nastrum, pyrethri ana 3 j. Misce. fiat
puluis.

*Puluis digestionem confortans inflatio
nem curans, opilationes hepatis &
plenis aperiens seni
bus, &c.*

Z. ZZ 3 ij. origani, mastiches ana 3 j.
caru cumini, piperis nigr. 3 j. f. fer. anchi
marathri, caru ana 3 ij. Misce. f. puluis.

*Puluis ad frigiditatem stomachi & cor
ruptionem.*

Z. Mastiches, caryoph. cumini, cubeb. zz.
cardamomi, spicæ, anisi, 3 j. f. c. zimi, azari
an. 3 f. ligni aloes 3 j. f. galangæ. 3 j. Mi
isce. f. puluis.

*Puluis ad stomachum malum & colo
rem pallidum.*

Z. Mastiches, carioph. cassia lignæz &
san. f. ozimi, cotti etri ana 3 j. galangæ ma
cæs zz. nucis mosch. ana 3 j. Misce. fiat
puluis.

Puluis ad idem.

Z. ZZ. sem. anisi, apii, marathri, spicæ a
na 3 j. ameos 3 j. f. menthæ, calamenthi a
na 3 j. cassia lignæz, cumini, carpobalsami,
pyrethri ana 3 ij. folii 3 f.

Puluis de Polypodio solutinus.

Z. Sem. anethi, anisi, liquiritiæ, v. olorum,
acetosæ, endiuizæ an 3 j. f. polypodij 3 j. ma
cæs, cinnamomi an 3 j. mastichæ. 3 j. diagri
di 3 j. flor. neaphat. 3 inj. Misce. fiat
puluis.

Puluis de polypodio.

Z. Polypodij 3 j. cinnamomi 3 j. ameos,
anisi ana 3 j. tattai 3 ij. f. salis Indi 3 j. Mi
isce. f. puluis.

Puluis ad dysenteriam.

Z. Boli 3 ij. spodiæ sem. acetosæ, amyli
max. (afforum) an. 3 ij. sem. malvae, acauæ
an. 3 f. pului alli 3 ij. Misce. f. puluis, da cum
liquore stiptico.

Puluis ad idem.

Z. Sem. pori 3 ij. Ozimi, dragacanthi,
amyli afforum, glandium seccarum, sanguini
nis draconis, balaust. an. 3 f. Misce. f. pul
uis.

Puluis alter elegans ad idem.

Z. Sem. ozimi, nucleorum, passiflora
sumach an. 3 ij. glædium seccarum affar. cast.
ceterach, balaust. an. 3 j. sem. coriandri affi.
3 j. sem. acetosæ, spodiæ, myrtill. gallatum,
affarum an. 3 j. f. Misce. f. puluis.

Puluis ad lienteriam.

Z. Nucleorum granatorum acetosor. 3 f.
cumini in aceto intus & affi, myrtilli. Xylo
caractæ, coriandrorum affor. sumach. gian
dium, balaust. affar. ana 3 i. mastichæ 3 z..
Misce.

*Puluis alius elegans & expertus ad flu
xum antiquum diu
turnum.*

Z. Balaust. sumach, glandium, Xiloe
FF 3. ræctæ,

racte, myrra, nucleorum, granatorum acetosae, hypocistis, spicæ, coriandri, nucleorum passiflorarum, apii gallarum, omnium alliarum an. 3 i. sem. hyoscyami 3 i. f. mastiches, olibani an. 3 i. Misce, f. puluis.

Puluis elegans in excoriatione intestinorum.

¶ Pissillij 3 i. sem. portulacæ, acetosæ, anaglossæ, anteræ, amyli, terre sigillatae, dracaenæ, omnia assorum an. 3 i. Misce, f. puluis.

Puluis ad sanguinem fluentem ex ano & vulva.

¶ Sumach, balaust, cotiandri, gallatum in aceto infusatum, castoroph, conchiarum ac fat. carabe, coral an. 3 f. Misce, f. puluis. Nota quod ex huiusmodi stipticis facere potes pulueres, emplastræ, ceræ, fumigæ, luxuriae & aia, ut proposito tuo videbitur.

Puluis valde stipticum pro clystere in dysenteria & tenascione.

¶ Panis assi 3 f. sandal. rub gland. gallat. gr. dracaenæ assat. sanguinis draconis, ac catiz an. 3 i. opij 3 i. f. Misce, f. puluis, da 3 i. f. in una vice potes etiam ceruillæ 3 i. addere silibet.

Puluis ad idem.

¶ Sandaracæ 3 i. laccaæ, carthæ, bombycis vlt. an. 3 i. f. ros. rub. antheræ, anaglossæ an. 3 i. Misce, f. puluis, dosis 3 i.

Puluis ad midrum sanguinis.

¶ Sem. citulli, cucurbitæ, cumeris, melonum portulacæ, podiæ, succi liquitatis an. 3 i. sem. lactucæ, maluzæ, ros. rub. papau. albi, dracaenæ an. 3 i. sem. myrrill, acetosæ, bohœcæ an. 3 i. Teratur & cum succo plantaginis, f. iocisci, excencetur & iterum fuluerentur, da cum liquore convenienti.

Puluis sanguinem stringens expertus.

¶ Thutis, sang. draconis, gipsi, granatum passiflorarum, puluetus molendini, herco-

tis equini vel asini vlti an. 3 i. f. puluis, qui imponatur cum albumine oui.

Puluis Rhafis carnem generans.

¶ Olibani, sarcocolla, sang. draconis, rad. iureos, an. 3 i. Misce, f. puluis.

¶ Thutis, mastiches, foenugreci an. 3 i. f. puluis.

Puluis incarnatius.

¶ Rad. iureos, aristoloch. rosend. vltæ myrtleæ mastiches, aloes, sang. draconis, fat. nax orobian. 3 i. Misce, f. puluis. i

Puluis sanguinem stringens.

¶ Thutis, aloes, sang. draconis, mastiches, pilorum leporum substitutæ incisorum, telæ atavæ an. 3 f. cum albooui.

Puluis ad idem fortior.

¶ Sarcocolla, cort. granatorum, arilli, palliolar. sumach, s. longæ mariae vltæ, latæris vlti, scorpiæ plumbi, tragacanthæ, iheriz an. 3 i. telæ atavæ 3 i. f. pilo. um. leporum substitutæ incisorum, Misce cum albumine oui.

Puluis ad idem.

¶ Thutis 3 i. aloes 3 i. pilorum leporum substitutæ incisi 3 f. cum albumine oui pulcher est & brevis.

Puluis incarnatius stipticus elegans.

¶ Gallatum, nucum cupressi, glandium, thutis, mastiches, sarcocolla, tartari aluminiæ zuchatini an. 3 i. f. puluis.

Puluis incarnatius.

¶ Farina lupinorum, orob. olibani, Lireos, sarcocolla, mirthæ an. 3 i. Misce, f. puluis.

Puluis vulnera consolidans.

¶ Ceufus lythargium an. 3 i. scotiz pumbi, mirthæ, gallatum an. 3 f. Misce, f. puluis.

Puluis

Puluis ad idem probatissimus.

¶ Olibini, aloes, sang draconis, sarecoliz an 3 i. B. aristol. vltz, lithargirii, cerulei, cortic. a bor pini vltorum, centaurez minoris an 3 h. gallarum, balaust. an, Dij Misce f. puluis, vire & miraberis.

Puluis sanguinem stringens, ossa consolidans, vnde in affectibus vulvarum magnum est secretum.

¶ Consolid. maior, boli armenian. 3 i. piec Gr. 3 j. mastiches olibani ana 3 h. sang dracouis, mumiis 3 j. h. potes ad lere telz aanez, spongiz vltz, pilorum lepotis subtiliter incis. ana 3 i. Misce f. puluis, ex pertum est.

Puluis in fistilicidio vrinae.

¶ Spodii, rostar. an. 3 z. sem. portulacæ lactucæ, anthræ, sumach, succi liquiritæ, sandalborum, dragancanthi, lentium mandar. coriandri in aceto infusi, an. 3 i. Misce f. puluis, da cum l'quore fliptico.

Puluis expertus in macula oculorum.

¶ Sacchari candi, turhiz preparatz 3 z. puluerisentur, & cum aqua rostarum in pelu aspergantur, imeretur puluis, super fumo ligni aloes & modicum thuris, postea excettur vt alcohol, Misce. fiat puluis.

Puluis expertus in iteritiae & Hydrope.

1b. Canthidat. adustar. 3 z. vel D i. da D B. cum vino, quia multam humiditatem per vrisam evacuat, vbi adiuruntur, adde patum gummi cerasarum, misce.

Puluis supra vulnera capitis debet ponni.

¶ Ircos, farinæ orobi, thuris, aristologiz, eori capparorum, miris, sarecoliz, sang draconis, myrtill. nucis cupielli, Misce f. puluis.

Puluis apertuum hemorrhoid.

Res. hellebori nigri 3 z. pulueriza & misce cum succo cæpi, postea exicca, & hoc fiat

quater, deinde cum selle tauri licinum imponas tandem donec fluxus cesset.

Puluis qui supra commisuram capitii frigididi aspergi debet.

Res. Caryoph. cubeb. ligni aloes, piperis longi thuri, mastiches, maiorana an 3 h. rot. lambruci, sandal. alb. ana 3 i. Misce f. puluis.

Aliud ad idem sed in calido.

Res. Spodii, coral rub. lambruci, iof. iub. coriand. an 3 i. macis, caryop. an D B. Misce.

Puluis ad defensum cathari.

Res. Flor camomil. 3 i. maiorana, mastiches, thuri, nucis cupielli, cubeb. caryoph. nucis mole. macis ana D i. Misce f. puluis.

Puluis in discrasia calida cordis.

Res. Rosarium, spodii, sem. portulacæ, berberis, borraginis an. D B. bol. catabe, ligni aloes, caryoph. an D B. sem. eucum. 3 i. camphoræ gran. 8.

Puluis carminiatiuue.

Res. Sem. anisi sceniculi, ameos, carui, aemomi, petroselini, rutz, pulegii, calamentu origani an 3 z. sefleos, apii, leuisticu an. 3 z. cimini piperis an. 3 i. B. cinnamomi zz. an. 3 i. liquiritæ mundæ 3 j. Misce f. puluis subtilissimus.

Puluis ad idem.

Res. Piperis 3 B. Sem. anisi, sceniculi, sefleos apii, carui, ameos, amonis, euphrasie, zz. granorum parad. galanga an. 3 i. baccari lau. 3 j. liquiritæ 3 j. Misce f. puluis.

Puluis ad oculos valens.

Res. Ruthæ gelid. don. z. euphrasie sicc. an. 3 B. sem. sefleos, cauzi cimini an. 3 i. cinnam. 3 z. piperis longi, cubeborum, carpobalsami, iem. apii, an. 3 B. lacchari q. s.

Puluis partum facilitans.

¶ Sauinæ, pulegii, artemissa 2. z. i. corr. casfiz fistulæ 3 z. B. croci D B. cinnamo 3 i. B. galbani, mirrhæ an. D B. Misce f. puluis, da 3 z. cum vino calido. Si vero secotionem vis, que melior erit, adde fiecum dactylorum an. n. a. bulliant in 3 o. vini ad consumpcionem terri patius, cola, da 3 j. calide.

Puluis

Puluis elegans contra stran-
guriam.

24. Sem. zpii, petroselini, granor, peconiz, sem. faxifrag. et, genista an 3 r. h. em. anisi, foeniculi catui an 3 r. em. com. frigidorum mundatum an. 3 l. mili solis 3 h spicæ, cinnamomi an. 3 r. liquorinæ 3 r. sem. papa. alb. 3 r. h. lactucæ, portulace an. 3 h. sachatii 3 r. h. Misce. f. puluis, da 3 r. b.

Puluis stringens fluxum sanguinis
immoderatum.

24. Gummi drageanthi arabici torrefac. ana 3 r. sang. draconis, corali, rub. lapidis hematitiae an 3 b. da 3 r. 4. cum aqua plantaginis adiungendo phili affi ossis de corde cervi, carabæ an. 3 r. Misce. f. puluis.

Puluis elegans ad sanguinem co-
gulatum.

24. Rhabarbar. elec. laccæ, terræ sigillatæ, munia sperma cæti an 3 r. Misce. f. puluis, da 3 r. bis in die, facta tamen evacuatione v-
taque si opus est.

Puluis ad vertiginem & epi-
lepsium.

24. Majoranæ ballantæ, betonicae, salviae torifmarini, laudanæ, melissæ, nicae, ad-
arab. an. 3 r. coriandri preparati nec mosch., cinnamomi an. 3 r. cubebatum, cardamomi, galange, pipetis longi, sem. galii, vicii quercini, gran. peconiz, an. 3 r. catyoph. ma-
cis, zedoariz, zzb. sem. foeniculi, carui, agni-
dei caropalsami, Xilobalsamian. 3 b. Mi-
sc. f. puluis.

Puluis matricem confortans ad con-
ceptionem.

24. Piperis nigri, zz. galangie, spicæ nardi, cedri os, gran. peconiz, nucum mosch., zeduanæ, cardamomi cubeb. cassia l. gnez, an. 3 r. gran. paradyfi 3 h. saluæ, mentæ,

majoranæ, nepetae diptami ana 3 r. coguli leporis 3 h. sacchari 3 r. Misce. f. puluis, da 3 r. manciacione, in aurora cum brioio ci-
cerum.

Puluis ad idem.

24. Pul. reginæ 3 r. spec. diamargarit. ca-
lid. 3 h. musci gran. v. sem. anisi, maratti, cy-
mini an. 3 r. Misce f. puluis, comedat hora v-
na ante cenam, cum pane asso , & in vino
madido cum hoc puluere.

Puluis lac generans.

24. Anisi 3 r. da seto in introitu lecti cum
brioio caulinum

Puluis expertissimus ad elongatio-
nem vulua.

Réc. pulueris facti ex corticibus extero-
ribus nucum exiccati & puluerisati, impo-
natur cochleari, ligetur, ac sub vulva ponan-
tur. Ad hoc fortius valet puluis aluminis ta-
men combusti, positi vt supra , fortius adhuc
sal armoniacum vistum & positum vt supra.

Adbuc Pulchrius.

Rec. Ros balauistiarum, cort. granatiorum
hypocistidos, acatis an. 3 r. pyrethri 3 b.
cinnamomi piperis albi an. 3 b. mirthæ gr.
v. expertus est.

Puluis præseruans à peste.

Rec. Sem. cirti, acetosæ an. 3 r. boli prepa-
rati 3 r. diptami, gentianæ, tormentillæ ana
3 r. cinnamomi elec. 3 r. margatitatum, fa-
phitorum ossis de corde cervi , sandal. o-
mum, ozymi an. 3 r. Misce. f. puluis, da 3 r.
vel 3 r. vel 3 r. vel 4 postea bibat palum aquæ
acetosæ desuper.

Puluis ad impragationem.

Rec. nucum mosch. zz. cebeb. an. 3 h. pi-
petis

peris longi masticis , cinnamomi ana 3. ij.
galangæ 3. h. linguzæ auiæ, rasfuræ eboris, sele-
leos been vtricule ana 3. ij. Misce f. puluis,
da 3. j. h. ieiue, cum aliquo liquore diebus
conutuis aliquibus.

*Puluis muscatus optimus ad
vermes.*

¶. Sem. atriplicis 3. j. sem. sancti 3. ij. rad.
gtam. hyssopi, abrotani ana 3. h. liquiritiaz
3. j. h. sem. anethi 3. h. mafci 3. h. f. puluis, da
cum aqua graminis calida.

Puluis alius muscatus ad idem.

¶. Sem. atriplicis , portulacæ polii mon-
tani, origani ana 3. j. sem. sancti 3. h. liquiritia-
z 3. j. lupinotum 3. ij. musci ambiæ ana 3. h.
misce f. puluis.

*Puluis ad eminentiam vu-
bilici.*

¶. Lupinotum petias , panni linei ana
3. h. comburte & cum vino misce ut empla-
strum , & tunc suprapone super vmbilico.

Puluis mundificans gingiuas.

¶. Ramuscotorum queret, balaust. ana
p.t. gallatum, sumach, granorum myrrhi cu-
pularum glandium ana 3 j. vitrioli albi, alu-
minis ana 3. j. h. antophyli, sem. rosat. ana
3. j. h. pistentur grosso modo , & bulliant in
1b. ij. h. vini fortis , donec 1b. j. h. remaneat,
deinde ablue in die , & postea cum supraferri
pta puluere dentes & gingivæ leuiter frica.
¶. masticæ , sandataæ hypocist. ana 3. j.
thuitæ præparatz 3 j. vitrioli albi 3. j. h. Mi-
scce f. puluis.

Pulsus Casus & percusioni.

¶. Laccæ, myrræ ana 3. ij. boli 3. j. h.

Puluis ad idem.

¶. boli, terra sigillata rubiz tinctorum,
ihabar, electi ana 3. j. h. myrtill. 3. j. croci
cost. ana 3. j.

Puluis ad idem.

¶. Boli, balaustiorum , amygdal. antaz.
ana 3. j. sang. draconis, myrtill. ana 3. h. da
cum succo atroglossæ , & præcipue vbi san-
guinem spuunt.

*Potio secreta in pestle , & nullire-
uelanda est.*

Comedat omni die herbam verbenæ ma-
sticando, donec gustus deglutiat. Vel da
succæ eius 3. h. cum vino aut brodio ad biben-
dum , & verum sc. as esse hoc secretum , quia
mirabile est, potest etiam syrum facere,
sed non tantum valebit.

Potio brevis Cordialis.

¶. Theriacæ 3. j. h. aquæ muscatæ rosa-
tz q. l.

*Potio excellentissima ad debilitatem
neruorum.*

¶. Puluis pyrethri 3. h. aquæ torismarini
3. ij. bibat mane in aurora diebus continuis
30. quia miraberis effectum.

Potio experta ad idem.

¶. Mithridati vetustissimi 3. ij. aquæ sal-
uæ agrestis 3. ij. da xv. diebus.

*Potio sedans dolores ventris post
partum.*

¶. Tryphætz magnæ 3. ij. decoct arthro-
mif. q. l.

Potio somnorifera in phreneticis.

24. Papaveris albi 3. fl. cot mandragoræ, sem. hiocyami albi ana 3. j. terantur glosso modo, ponantur in petia rara, postea accipe 3. ej. aquæ nenupharis, in qua per horas sex tinct. deinde post prandium vel cena da 3. j. fl. vel 3. ij.

Potio experta diuretica lapidum frangens in renibus & vesica.

24. Radic rapiani sylvestris 3. ij. laxifica gr. 3. ij liquiritiaz 3. j. lapidis lyncis 3. j. bulliant in vino & modico mellis, da 3. ij quoque opus fuerit.

Potio secretissima ad debilitatem cordi.

24. Pulu Zedoariz 3. j. vini albi aromati ei aut maluatici 3. ij. aquæ melissæ 3. ij. Misce s. potio detur tepida 4. vel 5. diebus.

Potio ad idem sublimis.

24. Aquæ florum aurifoliorum croci 3. iiiij multe gran. viij. Misce.

Potio experta ad confortandum stomachum frigidum.

24. carnis 3. j. inartic. 3. j. grana pipers integræ n. ij bulliant & epouo, quia experta est.

Potio Imperialis Maximi Sani aureis literis in libro suo scripta, inuentæ, contra intensum dolorem colicum, quam post pri- miam evacuationem clysteri ieuno pte d. bat.

24. Ruthæ absynthii an. p. t. cimini, carui an 3. fl. gran. pipetis integrorum n. 20. bul-

lant in vino albo & aqua camomille q. s. pra- haustu vino, deinde addatur theriacæ proba- te philonii ana 3. j. sperma ceci 3. j. opili gr. ij. Misce repide detur ieuno, philonium dico sine euphorbio, videbis certe operationem.

Potio ad ascensum matrix experta.

24. Stercoris equi auenam solum come- dentis 3. ij puleg. Caryoph. 3. ij. pulu carabe 3. ij. vini framini 3. x. retunari, bulliant in si- mul coletur, in duas partes diuides, qua- rum una da mane repide ieuno, deinde bene se tegat, potest etiam alia hota dati.

Potio diaforetica.

24. Claude equinæ m. j. rad. os. mundæ 3. j. fl. tragacanthi 3. vj. bulliant in vino q. s. coletur, pro uno haustu da quando opus est.

Potio in hydrope experta quia diure- tica est.

24. Grillos aur cantaridas, ablatis aliis &c caputibus in furno combustis 3. ij. cum aqua conuenienti.

Potio nobilis & experta, mundificans vias prime, sanam, arenulam expollens.

& menstrua proua- cans.

24. Lixiuū cineris truncorum fabarum 3. iiiij tepide bibat iunc, si addes sanguinis hinc præparati 3. fl. puluetis diureticæ gran. viij. præstantis. erit remedium.

Potio ad scrophulas.

24. Rad. brusci, asparagi, polypodii viola- rum esculæ, b. simalut, ireos, tragacanthi, ille- borii nigri acori rad. etiawmque oliuæ, ste- chadios, pœoniæ, scrophulariæ ana m. i. squillæ 3. fl. coceognidii 3. iiiij. cimini 3. vj. rad.

rad. herbz & omnia infundantur in lib. iiiij.
vini per diem naturalem, postea bulliant, vñ-
que ad consumptionem medietatis, & sic iter
in infusione per unam diem, colentur & cum
melle dulcorentur, da 3. ij. in aurora, & horas
4. defuper ieiuna.

Potio ad idem.

U. Serophulariae 3. ij. violar. azari arist.
rotund. rad. bryonie, mali terræ ana 3. j.

Potio ad idem.

U. Cinnamomi, caryoph. nuc. mosch. spi-
ce ol. bani ana 3. j. piperic 3. ij. coriandri 3. h.
diagridrii 3. ij. Milce puluis: da 3. j. cum aqua
Serophulariae.

*Potio ad matricem frigidam &
humidam.*

U. Cyperi 3. vij. rad. mandrag. 3. iiiij. hy-
sop. attenissæ an. m. i. sem. ameos, fesel eos
ana 3. j. agni casti 3. j. piperic longi, casisia li-
gneæ ana 3. h. cllebori nigri 3. ij. gran. pœ-
niz 3. h. lacchari q. s. da in aurora 3. iiiij.
cum 3. j. tryphera magna fine opio facta au-
te purgatione cum myrrabolani, & hoc fac
ad duas purgationes menstruales.

*Potio Rhabar. de oppilatiua hepatis ac
piatum vrme ex. el-
lens.*

U. Rad. petroselini asparagi brusci, apii,
rubor. tintctorum ana 3. h. liquoris 3. vij.
sem. lactuce endiuiz, cucumeris, cucurbitæ
melonum ana 3. ij. thabar. 3. ij. non in pe-
zia ligari sed puluerisati, & indecoctio-
ne iam facta imposuit,

da 3. iiiij.

*

Potio in febre acuta loco potus.

U. Prunorum num. xx. sem. lactuce, por-
tulacæ endiuiz, cichorii cucurbitæ ana 3. h.

*Potio menstrua prouocans
breui.*

U. Cyperi, cappari, acoti zizzeleos ana 3. h.
asari 3. j. h. rubiæ tintctorum 3. ij. h.

Potio elegans solutiua in ascyte.

U. Fumi terræ m. i. h. absynthii, eupato-
rii an. m. i. spicæ nardi 3. j. endiuiz p. i. bul-
liant omnia in aqua q. s. pro haustu uno, col-
etur, intus addatur myrobal. citrin. 3. h. bul-
liant iterum vno ebullitione, ster perno-
ctem in infusione, mane coletur, intus adda-
tur thabar. puluerisati 3. j.

Potio ad impregnationem.

U. Cort. mandragoræ, gran. pœoniae,
sem. agni casti, rosi. rub. pipe:is longi, cassia
ligneæ ana 3. h. terantur & bulliant in vini
ruber. lib. iiiij. vsque ad consumptionem me-
diatis, coletur, postea accipiantur 3. ij. in
quib. disoluatur tryphera magna fine opio
3. j. & bibat in aurora interuallatis diebus, &
incipiat post menstrua diebus xiiij. continuis
balneis se, & balneo comedat ieiune & quo-
tidie, etiam ieiune de fœleos.

P O M V M.

*Pomum odoriferum ad capit
gidum.*

U. Gran. paradyfi, puleg. origani, cala-
menti, ferilli ana 3. j. h. ruta, st. i. ad. atabici,
maionæ ana 3. ij. masic 3. h. garioiph. stora-
cis, calamitæ ana 3. j. h. laudani 3. ij. masic
GG 2 ambiæ

ambra gran. v. infusionis dragacanthi in
vino infus. q. f. puluis.

*Pomum odoriferum capitum confortatiuum
quod nudum manibus gesta-
ri debet.*

*¶ Rof. rub 3 ij. maiorana, flor. lauendu-
lae antios 3 j. cott. citri 3 j. f. ligni aloes, ca-
ryoph. ana 3 j. cinnamomi 3. ij. storacis, cala-
mitat 3 ij. benzuen 3. f. galliz mosch. ali-
ptæ molch. ana 3 ij. laudani 3 ij. infusionis
tragacanthi in aqua rosata muscata. storacis
liquidæ an. q. f. musci ambræ an. 3. f. olei de
spica parum malaxentur.*

*Pomum confortatiuum capitum
frigidum.*

*¶ Storacis, calamitæ 3 j. caryoph. macis
ana 3. ij. f. ligni aloes 3 vj. laudani 3 j. spicæ
3 j. galliz mosch 3 f. musci ambræ ana 3. f.
infusionis tragacanthi qu. f. ex hoc eleganti
pomo si lubet trocicos facere potes, quia
elegantis sunt odoris.*

Pomum aliud ad idem.

*¶ Foliot. citri spicæ ana 3. f. garyoph.
nuc. mulcatæ, ligni aloes ana 3. f. laudani
3. f. musci gran. ij. infusionis tragacanthi,
aqua maiorana muscata q. f. fiat pomum.*

*Pomum odoriferum capitum
frigidum.*

*¶ Laudani 3. f. nigellæ, cott. citri, nur.
molch. garyoph. ligni aloes ana 3. f. gallæ
mosch. 3 ij. musci ambræ ana gran. ij. infu-
sionis dragacanthi in aqua saluæ q. f. fiat
pomum.*

*Nota quod h. i. smodi odorifera dari non
debent nisi bene evacuato.*

Pomum contra pestem Montagnana.

¶ Storacis calamitæ 3. j. f. flor. buglossæ

*3 ij. garyoph. 3 j. been vtriusque ana 3 j. li-
gni aloes 3. ij. myrræ, calami aromatici,
nuc. molchata, spicæ, thunis, mafiches ana
3 j. musci ambræ ana gr. viij. croci 3 j. cata-
ba 3. ij. temperiuæ 3. ij. camphoræ 3. ij.
trium sandal. an. 3 j. rof. rub 3 ij. succi por-
tulacæ, succi arantiorum an. 3. ij. cotiandri
torrefacti, nenufat. ana 3. ij. corall. rub. spo-
di ana 3. f. syrupi de citro boli ana 3. f. teræ
figillataæ 3. ij. laudani infusi in aqua rosata &
acetob. 3. ij. infusionis tragacanthi in aqua
rosata. q. f. fiat pomum.*

Pomum odoriferum.

*¶ Storacis, calamitæ 3. f. sandali musca-
tellini 3. ij. caryoph. 3 j. laudani 3. f. cam-
phoræ 3 j. floræ liquidæ 3. j. f. pomum, cum
infusione tragacanthi in aqua rosata mu-
scata.*

*Pomum odoriferum in descensu
casarri.*

*¶ Laudani 3 j. ligni aloes storacis cala-
mitæ, costi spicæ, olibani ana 3. f. nucum
mosch. cuprelli, sandaracæ ana 3 j. nigellæ,
cinnamomi, caryoph. an 3 ij. galliz mosch.
aliptæ mosch ana 3 j. f. musci ambræ gran.
vj. cum aqua rosata & paucovino f. pomum.*

Poma da sic fit.

*¶ Pomorum dule mundatorum à corti-
ce & semine n. d. aqua nenupharis, plantagi-
nis, rosari. an gr. i. caryoph. 3 ij. fac decoctio-
nem vñque ad medietatis confumptionem,
postea coletur & bene exprimatur, deinde
intus addatur axungiaæ capitæ colatae quar-
ta vna, ceræ albæ 3 j. axungiaæ gallinaæ 3. f.
bulliant hæc vñque ad medium consumpto-
& dimittas in frigidari cum spatula semper
agitando deinde addere camphoræ 3. ij. aquæ
muscata 3. f. musci 3. ij. fiat
ad modum vnguenti
liquidi.*

Pasta

*Pasta ambra ex qua poma aut pater
noster facere potes.*

¶. Laudani putissimi 3 iiiij. benzui 3 j. b. storacis calamite 3 ij. aliptae moschatae 3 j. galliae moschatae 3 j. garyoph. cinnamomi an 3 b. macis amyli an 3 j. musci 3 j. infusionis tragacanthi in aqua rosata, muscata q. f. fiat pasta.

Pasta Hartmanni.

¶. Pul. saponis 1b. iij. laudani garyoph. Ircos an 3 vj. storace calamite 3 b. musci optimi 3 j. b. aq. ros q. f. fiat pasta.

¶. Saponem in aqua rosatarum bene locum quantumvis garyoph 3 j. & pone saponem in testa noua ad ignem cum aqua rosatarum, & fac bullire parum semper agitando cum spatula & dum bullit pone medietatem pulueris garyophyllorum, & aufer ab igne, & fine parum infrigidari, & pone aliam medietatem pulueris & cum posueris coopteti bene, & dimite infrigidari, & cum formate volueris pone parum olei benzui, & erit optimum pomum odoriferum.

P V R G A T I O.

Purgatio cholerae.

¶. Violarum 3 j. prunorum num. x. Sebesten num. vj. Iuubaturum num. xv. coquuntur in aqua l.a. pro haustu uno, stent per horas vj. in infusione coletur intus dissolviatur Elect. de philio de Zucharo rosat. aut dia-prun. solutiu.

Purgatio alia ad idem artificialis.

¶. Violarum 3 j. prunorum num. xij. Sebesten num. x. Iuubaturum num. xx. bulliant 1b. ij. b. aqua usque ad medietatem, coletur intus addatur tamarindorum 3 b. myrobalanorum citrin. an. 3. ij. mannae 3 vj. item bulliant, coletur, colatura 3 v. addantur electuari q. vis vt Rhabarbari.

Purgatio ad inflammationem cholerae & sanguinis.

¶. Prunorum num. x. tamarindorum 3 vj. myrobalanorum citrin. 3 ij. b. pruna & tamarindi bulliant in aqua q. l. ita quod 3 viij. remaneant cum prunorum Iuubaturum an. num. viij. coletur, deinde myrobalani constituti intus addantur & bulliant postquam per noctem in infusione steinerint & mane bullierint, coletur, colatura addantur ; mannae 3 ij. cassiae extract. 3. ij. de focco solarum 3 ij. b. syr granat. vel de acetositate citri 3 b. macis gr. j. Misce.

Purgatio ad idem.

¶. Prunorum Sebesten an numer. x. tamarindorum 3. ij. florum nenupharis violarum, ros. tub. lactuca an p. j. bulliant in aqua q. l. ita quod 3 viij. remaneant, coletur, quibus addatur 3. ij. pulu. myrobalanorum citrinorum per noctem infusorum , postea mane cöalentur, colatura adde vi supra & si adhuc magis comprimere vis, da in substantia 3 i. b. Myrobal. citrinor.

Purgatio elegans nobilis & artificialis, ita ut nulli sit manus fessum.

¶. Pullum iuuenem extractis visceribus in eius ventre bulliant hæc:

¶. flores frigidos an. p. i. Rhabarbari electi 3. iii. scamoneæ 3. ii. bulliant & fiat insculpentur & bibas cum grani. macis, quia soluit sine torsione , potes & myrobalanos addere , & permittare cum medicinis respi- cientibus phlegma aut alios quoque humores,

Purgatio ad idem elegans.

¶. Passularum 3 b. coerarum in aqua violarum per medium hotam coletur per cubrum deinde aspergantur cum 3. ii. pulu.

scammonex da quando vis 30. aut 40. & non plus cum panatella.

Purgatio ad choleram & sanguinem.

C. Prunorum num. x. passulatum mundat. 3 j. fl. violarum borraginis buglossae fumi terra an. m. j. quatuor sem. frig. maior. mundat. an. 3. ii. fia decoctio in aqua q. f. donec 3. viij. remaneant, quibus addatur cornic. myrobalanorum citrinorum puluerisato. 3. vij. stent per noctem in infusione, mane coleuntur adde supra.

Purgatio elegans ad idem.

C. Ros. violarum capill. venetiis an. m. j. prunorum num. xv. iuubatum Sebesten an. numer. viij. bulliant f. a. in aqua q. f. ita quod 1b. j. remaneat, coleuntur, cui addatur tamarindorum 3. vij. pul. myrobal. citrinos. 3. fl. stent per noctem.

Purgatio elegans tibi sape experta in dolore stomachi intestinorum & tenesmo- ne à materia cholera.

C. Prunorum Damascenorum num. v. Sebesten num. iiij. flor. borrag. violarum buglossae thymi epithymi fumiterre an. p. fl. passulatum ab atillis mundatum 3. fl. fia horum decoctio. Cartem in aquis endiuie lupinorum an. 3. vij. coleuntur, intus dissoluator pulueris myrobalanorum adustorum, filubet citrinorum 3. fl. vel 3. vij. & si aliquid de phlegmate admixtum adde Chebulorum 3. ii. stent per noctem in infusione mane bulliant vij. ebullitione coleuntur, intus addatur Rhabarbari electi 3. j. syrupi granat. 3. fl. misce.

Purgatio elegans ad Choleram.

C. Capill. venetiis epatica violarum 3. fl. quatuor sem. frigid. maior. contusof. an. 3. j.

prunorum num. xv. iuubatum Sebesten nu. iiij. liquiritiae passulatum an. 3. fl. bulliant f. a. in aqua q. f. ita quod 1b. j. remaneat, coleuntur, intus addatur tamarind. 3. fl. pulueris Myrobal. citrin 3. fl.

Purgatio alia ad idem.

C. Capill. vene. ndiuie borraginis scolopendriae, epatica violarum p. j. rad. scenici 3. ij. quatuor sem. frigid. contusorum maior. an. 3. j. iuubatum prunorum Sebesten an. v. viii. bulliant adde myrobal. citrin. 3. ij. tamarindorum 3. fl. bulliant & coleuntur: Rhubarbari electi 3. j. Spica gran. j. Iterum vna lenta e. bullitione bulliant, coleuntur, intus dissoluator sachari rostafoui propter stomachorum 3. ij. Misce.

Purgatio ad Sodam phlegmaticam calcarosam.

C. Flor. borraginis violatrum an. m. j. polypodi 3. fl. turbith anisi an. 3. iiiij. zinzib. 3. j. passulatum mundat. liquiritiae an. 3. fl. terani & bulliant in 1b. j. aqua viij. que ad consumpcionem mediecat. s. coleuntur, intus addatur chebulorum 3. fl. agarici albi 3. ij. iterum vna lenta ebullitione bulliant in qua per noctem stent mane, coleuntur, intus dissoluator elect. de dactylis 3. j. fl. Macis gr. j. Misce.

Purgatio ad icteritiam.

C. Myrobalanorum citrin. 3. vij. prun. nu. x. terantur & bulliant in aqua q. f. ita quod 3. vij. remaneant, stent per noctem in infusione, mane coleuntur, & iterum intus bulliat, secundum Rhabarbari elect. 3. ij. vel 3. j. fortiter coleuntur, & cintus addatur Syr. rof. Nemupharis aut aliarum &c. potes etiam addere electuarium de succo rosatum, prassium experium, adianthos epatica & polytricum, experium eupatorium endiuia, illa à proprietate

valent inquit Placca.
tinus.

Purgatio in tenesimone & dysenteria.

L. Myrobal. citriu. emblic. an. 3. vj. ros. amb. sumach balsamitum acacie an. 3. j. sem. anethi frumenti ameos an. 3. h. bulliant postea, addic Syrup. citonior. aut myrra.

Purgatio elegans contra phlegma in flexuacho.

L. Turibith albi & cortex mundati angelici trochisci an. 3. ij. h. zinzib. 3. h. Spicæ gr. v. hyssopi 3. j. terantur & fiat infusio in aqua decoctionis passularum q. s. & bulliant secundum attent, in qua ebullitione ster per noctem, deinde mane coletur, & intus dissolvatur electuarium eleoph. 3. ij. de daethylis 3. j. h. de succo rosaram 3. j. macis gr. ij. iyr. acet. compof. 3. h. j. mufce.

Purgatio ad idem pulchra & præcipue in mixta.

L. Eupatoni atati an. 3. j. agarici albi 3. ij. Rhab. eleci 3. j. h. Spicæ zinzib. an. gr. v.

Purgatio ad Melancholiam.

L. Chebulorum nigrorum an. 3. h. flor. borraginis bugloss. stercad. arab. thymi, epiphymi herbæ virtusque buglossæ cum rad. an. p. j. fumiteræ, charmediyos, chatæpitheos, an. p. h. agarici 3. j. polypodii 3. h. fol. Sennæ 3. vj. liquoritæ passul. an. 3. iiij.

Purgatio ad idem.

L. Flor. borraginis bugloss. viol. thymi, epiphymi, an. 3. j. fol. Sennæ 3. j. polypodi 3. h. passul mundat. liquoritæ an. 3. iiij. fiat decoctio in sero Caprino q. s. pro haustu vno coletur, intus infundatur myrob. emb. ic. bellir. an. 3. h. stent per noctem in infusione, mane vero fricetur manibus & vna ebullitione bulliant coletur, intus dissoluatur electuaria quazuis.

Purgatio ad idem.

L. Flor. melissæ neophypharis borraginis buglossæ violarum thymi, epiphymi, fice cardos arab. an. p. j. fol. Sennæ 3. h. fiat decoctio in sero caprino q. s. pro haustu vno, coletur intus addatur prunor. emblicor. an. 3. h. stent per noctem in infusione.

Purgatio sublimis ad idem, multotiens experta in melanholia euacuanda & est secrutum.

L. Flor. borag. bugloss. Sem. acetosæ, sciarolæ, endiuia & violarum adianthos, pollytrich an. 3. j. fisticorum. in succo buglossæ per duos dies noctes infusatu 3. iiiij. pineatæ, similiter infusatum 3. iiij. cott. myrobal. Indorum 3. j. Hyacinth. Smaragdi, Saphyti an. 3. j. ossis de cordi cervi, doronici Zedoariaz, an. 3. j. lapidis Lazulij armeni preparatorium an. 3. h. margaritarum elec. 3. j. h. Syrupi de pomis 3. v. mufci gr. ij. ambr. gr. iiiij. lachan. q. L. Huic simile secreta um est lequens.

Purgatio elegans sa'utiuia, experta in melancholia euacuanda.

L. Thymi, polypodii, Sennæ, centaureæ an. 3. j. lapidis armeni preparati 3. ij. elebori nigri, 3. h. diagridii gr. xv. Myrobal. indorum 3. iiij. flor. violarum neophypharis melissæ buglossæ, cinnamomi elec. macis, Sem. basilicæ, been albi, an. 3. h. terantur, & cum 3. ij. passularum conficiturum & Syr. myrobalan. indorum, confectionis eatum aut Syr. p. de cito q. s. fiat electuarium, da mane in aurora cum aqua lactis aut Zer. han. 3. ij.

Nota quod ex istis elongationibus purgationibus Syr. pos longos magistras, & convenientes facete potes, etiam in omni. casu purgationis decoctione addatre luci pomorum dulcium 3. j. h. vel ij. & p. plus vel minus & elegans erit.

Purgatio

*Purgatio elegans & artificialis in
Melancholia.*

¶. Aquarium bugloss. melissæ borraginis an. 3. iiiij. polypodiæ grossæ modo contusæ 3. iiiij. agaricæ albi 3. j. passularum liquiritiæ an. 3. ij. stent per diem in infusione, postea bulliant duabus ebullitionibus coletur, postea infundatur Chebulorum contusorum 3. ij. Indorum 3. j. epithymi 3. ij. 33 macis an. gr. v. flor. borragin. bugloss. culcuntur stœcæd. arab. an. 3. j. item utræcunq; ebullitione bulliant, coletur addatur diacatholicon dia-sennæ.

Purgatio ad idem.

¶. Eupatorii fumi teræ an. p. j. stœcædos arabici 3. j. epithymi 3. ij. chebul. embilicor. bellitic. an. 3. ij. turbith agarici an. 3. j. polypodii foliiculorum sennæ an. 3. h. squianchi 3. i. ellebori nigri 3. i. passularum liquiritiæ an. 3. h. hamech diacatholicon dia-sennæ an. 3. ii.

Purgatio ad idem.

¶. Vtriusque buglossi cum rad. summi teræ, chamædryos, chamæpytheos, eupatoriæ, camomeliæ an. p. i. polypodii foliiculorum sennæ an. 3. vi. capillorum venet. epithymi stœcædos arab. an. 3. i. squianchi 3. h. ellebori nigri 3. i. h. succi pomorum dulc. 3. i. h. flor. borrag. bugloss. an. p. i.

*Purgatio elegans phlegmatis &
Melancholie.*

¶. Hellebori nigri 3. h. Rhabarb. electi 3. ii. levith 3. i. h. foliiculorum sennæ, 3. vi. croci 33. an. 3. h. spicæ 3. h. macis nuc. moschat. cinnamomi. garyoph. an. 3. i. h. liquiritiæ rafæ 3. i. lyperi de 33. conditi & de chebulis conditis q. suff. fiat elect.

Purgatio elegans,

¶. Agarici albi 3 i. follicul. 3. i. thymi epiphymæ an. 3. i. polypodiæ 3. h. fec. amisi feciculi 3. ii. piuronum num. v. diacatholicon. diafænæ diafanhami.

P I L V L Æ.

Pilula ad quartanam febrem.

¶. Costi, spicæ, Myrræ, Chamædryos, Cinnamomi, Croci, Azari, squianchi, Carpobalsami, Amomi, Scordeon, folii Aristol. rotund. Mastichæ, Caryophyl. Helleb. nigri, Gentianæ, Agarici, Polypodiæ, an. 3. h. Diagridii 3. i. Aloes 3. h. tempera ut vis da cum conuenit.

*Pilula ad ablationem appetitur à
materia cholericæ.*

¶. Ros. rub. 3 h. Rheub. Myrob. Citrinorum, an. 3. i. Mastichæ sand. alb. & Citrin. an. 3. h. spec. Hieræ picræ ad pondus omnium cum aqua Ablynthia fiat massa, potes si luet Diagridium addere.

*Pilula excellentes ad factorem
oris.*

¶. Cardamomi, Caryophyl. nucis Moschat. Galangæ. Cinnamomi, Fol. lauri, Macis, Origanæ, 3. h. ligni aloes, 3 i. h. Moschi, Ambræ, an. gran. vi cum vino albo & aqua ros q. suff.

Pilula ad idem.

¶. Caryophyllorum, Galangæ, Cyperi, Calami aromatici, rostorum myrræ, ligni aloes, spicæ folii, nucis Moschatæ, Macis, Origanæ, Irees, an. 3. h. Musch. gran. iii. cum vino.

Pilula

*Pilula hepaticis aschiticis & i-
tericis.*

U. Myrob. citrinorum Rheub. ol. an. 3 j. malitichis spicæ squinanthi ros. tub. sandal. alb. anisi an. 3 j. laccaz abluta 3 j. d. agridij 3 h. croci 3 h. succi abyntii eupatotii an. 3 ij. succi scatolæ qu. suf. fiant pilulæ.

Pilula ad tympanitem.

U. Rheub. el. 3 ij. carui ameos ana 3 j. turbith. coloquintid. an. 3 h. spicæ 3 j. cum succo eupatotii.

*Pilula in aschite quandoe est febris &
vrina rub.*

U. Rheub. elect. 3 j. turbith agarii colo-
cynth. zz. an. 3 h. sem. endiuiz lactucæ ci-
chorii opii an. 3 h. cum succo endiuiz qu.
suf. fiat massa.

*Pilulæ in aschite rbi non est febris neque
vrina rubra.*

U. Fol. mezereon Rheub. an. 3 j. euphor-
bi 3 ij. rostatur mastiches an. 3 j. turbith.
coloeynib. an. 3 h. cum succo eupatotii aut
abysathi q. suf. fiat massa.

Pilulæ ad idem.

U. Sem. endiuiz cichorii lactucæ spili see-
niculi petroselinii an. 3 h. euphorbiæ mez-
ereon an. 3 j. Rheub. 3 ij. coloeynib. agari-
ci turbith an. 3 h. spicæ mastiches ros. sub.
an 3 j. succi Eupat. q. suf. f. massa.

Pilula ad hydropem elegantes.

U. Pilulæ de thabar 3 ij. turbith. agariæ a-
na 3 ij. pulpa coloeynib. 3 h. bdellii gran.
vij. sem. sceniculi, cardamomi an. 3 j. salis
com. salis nitri ana 3 h. fol. mezereon præpa-
rat. 3 l. sonisimantini, spicæ, eufuscæ an. 3 h.
cum succo eboli & eupatotii quan. suf.
fiant pilulæ ix.

*Pilula ad pulsam cordis expertis-
sime.*

U. Smaragdi el. carabæ ana 3 h. hyacin-
thi feminis Basilioonis an. 3 j. cum aqua
rosar. qu. suf. *U.* Pilulæ commun. da in hora
qua molestatur a pulsu.

Pilula ad oppilationem splenis.

U. Ammoniaci 3 h. bdelliæ 3 ij. agni ca-
sti cordie. capparotum, tomatis, scolopen-
dris an. 3 h. cum syrupo acetoso compo-
si. fiant pilulæ vij & postquam sepe fuit dige-
stus syrups longis, & purgatus cum d. afe-
na, capiat diebus viij. pill. 2. hora vna ante
cenam, & hoc interuallatim sepe reiteretur,
quia laudabilis operatio est.

*Pilula excellenti & probata contra de-
bilitatem memoriae ut vidi in quodam, qui
memoriam amiserat, & his pilulis per
mensem continue utendo ad bonam
memoriam reddit.*

U. Cubebarum, calamenthi, nuciis mos-
catyoph. an. 3 j. ambra 3 ij. moschi gran. ij.
fiant pilulæ vj. cum succo maioranæ, da in
introitu leftri vnam, vel ij. tribus diebus
continuis.

*Pilula stupefactoriae ad dolorem dentium
vehementem.*

U. Opii manu calefacti in pauca quanti-
tate cum ceta mixti, & in pil. redacti, ponan-
tur denti doloroso, & subito cessabit.

*Pilula stomachica purgantes choleram
& phlegma sine impe-
dimento.*

U. Specierum Hieræ pieræ 3 ij. Myrob.
citrum Indoru, agariæ trochiseati, turbith. an.
3 h. epiphymæ, ameos, anisi, gran. vj. dia-
gridij 3 h. cum liquore quemuis
accipe f. pilu-
lae vij.

*Pilula contra fumos à stomaco ad caput
ascendentes, visumque cla-
sificantes.*

Z. Myrob. citrin. Indorum ana 3 j. s. li-
eii folii, cassiae lignae, squinanthe, ros. ma-
stiches, cubeb. piperis longi ana 3 h. agarici
trochise. 3 ij. colocynthid. 3 j. Spec. Hierz
pietæ 3ij. euphorbiae q. s. fiat massa.

Pilula ad scutorem oris.

Z. Caryoph. cardamomi, maceis, ligni alo-
es, folii costi, sandal. citrin. Xilobalsami
cubeb. ana 3 h. origani 3 h. galangæ, nucis
mosch. in. 3 j. camphoræ gran. ij. aquæ men-
sue, rosaceæ muscatæ, qu. sus. fiant pilule,
da ante cibum 3 post 11 pil.

*Pilula ad viscosos humores & ventosita-
tem stomachi arthriticos, podagri-
cos & calculos, no-
biles.*

Z. Emblicorum Indorum bellerie. an 3 j.
bdellii sem. apii anisi, carui, ameos, maratti,
roseerach, mastiches, amomii ana 3 h. cin-
namomi cardamomi, acoti, spize, croci,
cassiae lignæ an. 3 j. hermodactyl. 3 iij. a-
garici albi an 3 h. colocynth 3 j. cum aqua
saluix, q. s. fiat massa.

Pilula ad Epilepsiam.

Z. Seselios, Aritiolog. vtriusque, gr. pœ-
niz, lem. ruitæ, flecad. arabici, epithymi,
polypodii, camædrios, camæpitheos. an. 3 h.
Myrræ, citrin. Indor. Belleric hellebori nigri,
turbith. ana 3 j. colocynth. troc. l. quæ an.
3 ij. lap. lazuli præparati 3 j. castorei gran.
v. cup. succo ruitæ.

*Pilula ad hydropem calidam a-
schitem.*

Z. Rheubarb. elect. succi eupatorii ana.
3 j. h. sem. scariolæ 3 ij. agarici 3. h. meze-
ton 3 ij. succi scariolæ. q. s. fiat massa.

*Pilula sub lingua cum quibus Lanfrancus
restituit loquelam yni
multeri.*

Z. Granat. lauri n. vj. euphorbiæ gran. vj.
cum sicu mundo, (aliæ habent sicuanum sica-
rum mundat. num. vj.) cotiæ. ligno & se-
co. f. xij. pilulæ, da vnam sub lingua bis in
die, quibus si addis assam & castoreum me-
noties eruct, verum horribiliores.

Pilula contra pestem.

Z. Myrræ, croci, cornu cervi. spodii,
sem. basilicon been vnuisque, boli an. 3 h.
flor borraginis 3 j. caryoph. cort. & sem. ci-
tri an. 3 h. ambætæ grana iiiij. agarici trochise.
granata r. an. 3 j. camphoræ 3 h. aloes ad
pondus omnium cum vino.

*Pilula elegantes ad coqueteriam & dolorum
capitis calidum.*

Z. Myrob. citrin. Indorum an. 3 ij. theu-
rbarb. elec. 3 j. sem. scariolæ, port. endiuix a-
na 3 j. diangiidi 3 h. ros. rub. sand. alb. & ci-
trin. an. 3 h. cum succo scariolæ, q. s.

*Pilula ad dolorem capitis phleg-
maticum.*

Z. Spec. hierz pietæ 3 j. sem. apili, colo-
cynth. an. 3 h. agarici trochis. chebel. ana.
3 ij. cum succo saluix q. s.

Pilula elegantes ad idem.

Rec. Agarici 3 j. cassiae lignæ polypodij
camedrios, camæpit. h. mastiches, anisi foeni-
culi cionamomi, cubeb. ligni aloes, nucis
mosch. costi piperis longi, granorum poto-
niz ana 3 j. turbith 3 j. aloes 3 h. colocyna-
thid. 3 j. cammonæ 3 h. cum succo sal-
uix.

*Pilula ad dolorem capitis melan-
cholicum.*

Z. Thymi, epithymi, cuscuzæ, stecad. atra.
hypeti-

hypeticon. rad. capparorum, sem. anisi, scen-
culli an. $\exists$ .j. colocyth. 3 j. scammoneæ 3 b.
myrob. Indorum chebul. an. 3 j. b. aloes 3 b.
folior. senz 3 ij. tum doron. epithymi q. suf.
fiant massa.

*Pilula ad duritiem splenis & quar-
tanam.*

$\forall$. Rhabar. elect. 3 j. eosli, aristol. lon.
rad. cappar. liceæ, absynthii, mastiches squi-
nantiæ, azari, foli, spicæ celticæ, sem. anisi a-
pii, cassia ligni aloes, eupatiori, gentianæ an-
gran. vilj. croci, caryoph. an. $\exists$ b. lapid. La-
zuli abluti & preparati $\exists$ ij. diagtidij $\exists$ ij. b.
cum dialesæ q. suf.

Pilula ad choleraem elegantes.

$\forall$. Aloes 3 ij myrob. citrin. Indor. rheu-
barb. an. 3 j. spicæ, roslub. sand. citrin. alb. a-
na $\exists$ b. scammoneæ $\exists$ b. succi solani q. c.

Pilula Bechica.

$\forall$. Succi liquititiae, zuchati candi an. 3 v.
amyli gummi tragacanthi, amygdal. dulce. a-
na 3 ij. b. syrum de liquititia quan. suf. fiant.
pileolæ latæ.

*Pilula eleganter ad materia m choleri-
cam, melancholicam aduslam, de-
scendenter à capite, phlegma
quoque purgant.*

$\forall$. Mastiches, spicæ cassia lignæ, cub.
light aloes ana $\exists$ j. caryophil. folii an. $\exists$ b.
colocynthid. agnici, tulibith, hermo-
dacl. senz, epithymi ana $\exists$ b. hellebori
nigri 3 j. rhabarbar. elect. 3 j. b. aloes $\exists$ b.
conficiant cum succo rutæ, in quo per
noslem uomam residentiam fecerint $\exists$ ij.
scammoneæ, fiant pilula
in aqua fu-
matia.

S Y R V P V S.

*Syrupus aperiens oppillationem hepatis
renum dolorcm, & febrem mitigans ac
ventositatem in intestinu
diffoluens.*

$\forall$. Rad. maratheti, apii 3 b. liquititiae 3 ij.
borrag. capil. ven. amygdal. cuscute. absynthii,
ros. an. m. j. squinanthe 3 j. sem. anisi 3 b.
petroselinii, dauci, asparagi, cucurbit. melonum
cucumeris ana 3 j. b. spicæ, folii, mastiches
ana $\exists$ j.

*Syrupus in febre acuta fisti lingue aridita-
te & caliditate, iuuenibus &
cholerici co-ueniens.*

$\forall$. Prunorum, sebesten iuubarum ana-
num. xv. flor. vi. fructum, nenuph. foliat. por-
tolaceæ lactucæ an. m. j. bulliant postea ade-
mannæ granataæ $\exists$ j. b. granatos. acetos. m. j.
zuchati qu. suf. pulcher fit si addis tamariæ.
3 vj. in colore & incisione.

*Syrupus ad idem nobilis præcipue in
tufientibus.*

$\forall$. Iuubarum, sebesten prunorum an-
num. xv. liquititiae rasæ $\exists$ j. borrag. violar. a-
na $\exists$ b. sem. maluz, citoncor. 3 ij. manne,
granataæ $\exists$ j.

*Syrupus ad stomachum ventosum frigid-
dolorem hypochond. & diaphragmatis,
corruptionem appetitus,
nec non aperi-
tius.*

$\forall$. Rad. endiuæ, apii, acoti an. 3 j. sem. a-
niisi, scenliculi an. $\exists$ b. absynthii, centaureæ,
cuscute, ros. an. m. j. squinanthe, spicæ, azari,
folii an. 3 j. liquititiae 3 vj. bulliant. Ita ad-
de rheub. in puppa ligati 3 ij. & zuchati q. c.

*Syrupus ad phlegma, tum & sea-
biem.*

$\forall$. Myrob. Indorum 3 vj. citrinorum 3 b.
HH 2 cuscu-

cuscuzz endiuiz, lupulorum, sumittere, chlorii, capillor. venetis, epaticæ, absynthii, borraginis, buglossæ, violarum ana. m. i. rad. lapati acuti 3 ij. rofar. sumach an. 3 ij. liquoritæ 3 fl. prunorum, sebesten. num. xx. tamatin d. 3 fl. thymi qyptimani an. 3 j. Nota quod emines istos & alios quoquevis vis, syrups solutius facere potes, & præcipue in materia phlegmatica & melancholica secundum doctrinam Alcennæ. i. tenui cap. de canonibus curatiois.

Syrupus in dyscrasia stomachi & laterum ventosa cum pallore cutu.

27. Eupatorium, cucusuz, absynthii, centauræ capillor. venetis, ros. borrag. ana m. i. rad. spii acori an. 3 j. sem. an. 3 fl. fenniculæ, matathini, apii an. 3 fl. liquoritæ. 3 j. spicæ, caryoph. galangæ, piperis longi, squinantri ana 3 j. lem. sciatolæ 3 j. fl.

Syrupus in omni vehementi inflammatio- ne elegans & nobilis, qui & in peste solennis est.

27. Succi, citri granat. acetos. viuarum im- marur. a que ros. an. lib. fl. aceti 3 ij. camphor. 3 fl. zuchati &c.

Syrupus in caliditate hepatis febre acuta variolis asperis & sanguinis ebullitione. i- psum feruorem compriment, vnde & ebris con- nentur.

27. Tamarindor. 3 j. sebesten, iuiubar. an. xv sem. potulaca, lactucæ, endiuiz, mal- ux, cuscuz, citrulli, cucum. sandal. amb. an. 3 j. ros. viol. an. p. i. berb. 3 vj. vini granat. lib. j. aceti rofar. 3 j. bulliant omnia donec lib. iii. remane. colata pastæ addatur vi- num granatorum & acetum, mannae 3 j. fl. a- que ros. 3 iii. camphora 3 j. teruni bul- liant & cum saccharo dulcentur.

Syrupus elegans aromaticus in omni fri- gida & dispositione stomachi & hepati & mem- brorum.

27. Spicæ, azati, folii, squinantri, masti- ches ana 3 j. colli cipeti, carpolbalmi Xi- lobalsami, amomi ana 3 j. fl. galangæ ca- ryophil cardamomi, cubeb. nucis mosch. macis & calomi aromatici an. 3 fl. calamien- ti, mumiæ (vel menthæ) ana m. j. passifl. enucleat. 3 vj. vini alb. lib. j. aquæ lib. ij. mo- schi gtaa. iiiij. zuchari, &c.

Syrupus de florib. hados ad arti- culos.

27. Siccetados arab. 3 j. calamenti, origa- ni, talviræ, hymi, epithymi, maioranæ, on- mat. ana m. j. acori 3 j. sem. marathri, anisi ca- rui an 3 j. pyrethri 3 ij. agatrici albi 3 j. che- bul. 3 vj. paclulari. 3 j. aromat. zeturi, cù puppa piperis longi, 22. calami aromatici, spicæ ana 3 fl. cubebar. nuc. mosch. macis an. 3 j. Elegans est & pulcher, si aliqua iuncturas magis respiciuntia addis.

Syrupus digestius phlegmaticus.

27. Rad. petroselini, apii, beufci, asparagi graminis an. 3 j. infundentur primum diem in aeto, deinde pa' um excentur. poftea 27. hyssopi, calamenti organi, maioranæ, camædrios abrotani ana m. j. sem. anisi fenniculi, carui marathi ameos ana 3 j. fl. zizib. zedoaria, spicæ ana 3 j. fl. flor. anhos 3 ij. coquuntur ad syrupi con- fistentiam.

Syrupus nobilis & expertus de buglossa ad melancholiam dige- rendam.

27. Buglossæ cum rad. 3 iii. fumittere, lu- pulorum falicis 3 j. costie, fixa ni tamariset genistæ ana 3 fl. scolopendriz capilli. ven- melissæ ana m. j. fl. sem. melonum cuseuræ viuicæ, anisi marathi an. 3 j. thymi epithy- mi an.

an. 3j. fl. myrob. citrin. chebulot. an. 3j. foliolar. senex 3j. carthami 3j. polypodi 3j. fl. spicæ, calami aromatici, bechen virtusque ana 3j. liquoritæ 3j. pastul. 3j. fl. vini albi 3j. iu. aceti squillæ et 3j. d. diebus aliquibus continuis, & in splene excellentissimus.

Syrupus vulneratorum elegans.

U. Cinnamomi 3j. zz 3j. K. galangæ, gr. paradyfi, cardamomi, piperic virtusque, caryophyll. an. 3j. mellis zuchari an. 1b. ij. vinum clari 1b. iii. Miste, fiat et retum ex quo 3j. v. dabis cu 3j. pulueris infra scripti. *U.* pim pinellæ, betonicæ, sanamundæ, valerianæ, gentianæ, caryophil. an. 3j. pilosellæ ad pondus omnia, experium est.

Syrupus ad sanguinis corruptionem vt leprosæ, scabies & id genus.

U. Fumiteræ m. iij. bug'osse cum radibus seabiosæ, lupulorum, lapatii, capilli. venis polycrichi, scolopendriæ, eichorliæ endiu. uiz. an. m. j. fl. liquoritæ 3j. sem. melon. euf. cura acetosæ anisi. 3j. flor. viol. borrag. buglossæ, rofat. epithym. an. 3j. fl. polypodi 3j. foliolarum senex 3j. fl. myrob. Indor. chebul. citrin. an. 3j. fl. lem. carthami 3j. pastulatum 3j. fl. prunorum, sebesten. num. xx. tamarind. 3j.

Syrupus ad sanguinem infectum.

U. Rad. enulae campainæ, lapatii acutia. an. 3j. foliœcul. senex 3j. fl. fumariæ, scolopendriæ, epaticæ an. m. iij. lugullor. eufeuvis, absynthi, endiu. , richonii an. m. j. prunorum. xx. sebesten. n. xxx. thymi, epithymi, flor. viol. borrag. buglossæ an. 3j. fl. st. cados arab. 3j. myrob. chebul. citrin. an. 3j. tamarind. 3j. polypodi 3j. sem. anisi 3j.

Syrupus ad coitum.

U. Singulorum pastinachæ, eructæ an. m.

3j. fl. pinearum pistach. sicuum an. 3j. testicul. vulpis 3j. bulliant postea, addatur mel q. cinchoni gran. v.

Syrupus ad distractiam capitæ & stomachi frigidam nobilis.

U. Menthe, melissæ, bethonicae, saturaginæ, bal. salmitæ, saluæ serpilli polii, pulegii, astre regiæ, maioranae, stachados arab. tot. marin. Origani an. m. j. cubeb. ligni aloes, nucis moschatae, pipers longi, caryoph. an. 3j. acori 3j. fl. gr. peponiz 3j.

Syrupus ad idem & precipue in subtili phlegmate.

U. Fol. saluæ cupressi, an. m. j. fl. mastichæ olibanian. 3j. fl. nucis mosch. macis cupressi an. 3j. ligni aloes 3j.

Syrupus ad dolorem capitæ melanocholicum.

U. Capilli. ven. rad. virtusque buglossæ & folior. earum an. m. iij. polypodi 3j. fl. epiphyti 3j. foliœcul. senex 3j. fl. chamaepyl. stachados arab. camædnos, eupatoriæ an. m. j. fumiteræ m. j. fl. eleboti nigri 3j. succi pomorum dulcium 3vij.

Syrupus secretissimus in ascite & praepue calida.

U. Succi scatæ lib. ij. succi apii petrofelinian. lib. j. aquæ decoctionis elat 3j. fl. spicæ 3j. masticæ 3j. fl. sem. feniculi apii an. 3j. fl. bulliant omnia vsque ad consumptionem medietatis, coletur & sorti, & expiratur, deinde ad Rheubarb. in. appalligati 3j. fl. zuchari 1b. ij. iterum vna lenta ebullitione bulliant da 3mij. k. hebdomada secundum patientis virtutem & miraberis effectum, postea emplastræ venitem de stercoibus cum acetio, super hepatis autem pone emplastrum tripland. Mesue.

Syrupus urinam provocans, & eius dolorosum ardorem sedans.

¶ Sem.apii 3ij. scenugræcij. scolopendriæ capillæ ven.an.m.i.sem.eucub.melonis, eucum.lactucæ,cichoræ, endiuæ an.3. h. aquæ cucumer.f.syrupus.

Syrupus ad caliditatem hepatis ele-ganti.

¶ Endiuæ, sceniolæ, lactucæ, cichoræ, meliloti an.m.i.scolopendriæ acetosæ poly-trichi, capillæ ven.adianthos an.m. h. pruno-nium num.xx.sebestea.num.x.sem.melonum, eucubite eucuberis etrulliæ an.3ij. cyperi, capparis 3j. h.acori 3 h.bulliant.

Syrupus contra ardorem urinae.

¶ Epaticæ 3ii, adianthos, polytrichi, capilli, veneris, scolopendriæ, lactucæ, endiuæ, buglosæ, vol.borruginis an.3j. sem. melonum eucuberis eucub. an.3h.papau.albi 3j. liquoritiae 3j myrræ. 3j. Est expertus contra ardorem ex vlcere & ad mictum sanguinis.

Syrupus ad scabiem, & ad sanguinem infestum.

¶ Fumitæ, scolopendriæ, polytrichi, adianthos, scabiosæ cichorii lupulorum an. m.i.tad.lapatiæ acuti, enulæ an.3j. h.ciperi, cappator.an.3ij.acori 3x.thymij 3h. foliiculæ senz 3ij.bulliant.

Syrupus ad formicam.

¶ Ephydiæ cuscutæ, ellebotini nigri ana 3 h.foliiculorum senz 3ij.polypodi 3v.scolopendriæ polytrichi fumitæ, capillæ ven. cichorii lupul. an. i.bulliant.

Syrupus elegans & pulcher certe solutius ad hydroponem.

¶ Radicum quinque diureticorum ana-

p.i.rad.ebular 3x.epaticæ, scolopendriæ cha-medriæ eupatotii, origani, ruthæ, fumitæ, cuscutæ flor.ambuci, borrag.an.m.i.sem.a-nisi carvi, cumini, fileri montani, amonis, leuisticæ, baccarum lauti, gran., iuniperi an.3j. quatuor feminum frigid. maior. an.3ij. sandal.rub. cinnamomi, spicæ, mastiches, foli, azanagariæ albi an.3j. foliiculæ senz 3j thy-mi epithymij, cort.capparot. (quinanthi, tamatiscæ an.3j.myrob. citrin. 3j. fol. laurea-præparat 3j. h.bimaturæ chalybis 3h.bdelliæ, salis gemmæ an.3j. fiat horum omnia de-coctio secundam attem in aqua 1d.iiij.vsqve ad consumptionem tertiam partis, coletur, de-inde addatur succi sceniolæ apii, sceniculi an.1b.h.succiebuli, fumitæ an.3ij. succi ireos, plantaginis an.3ij.theubarb. electi in-petia ligati 3h. Iterum bulliant omnia simul, & cum zucharo q. fiat syrupus clarificatus. f.2.

Syrupus ad vlcera pulmonis.

¶ Rad.enulæ 3j. ireos altheæ, liquoritiae mandæ an.3j.thymij 3h. præflui, centauræ, capillor. veneris, polytrichi anthos an.m.i. polypodii 3j. xilobalsami, carpobalsami, sem.viticæ an.3ii. siccum pinguium n. xij. passiflora 3ij.sem.sceniculi cosandri, endiuig, altheæ an.3h. terantur & fiat infusio per noctem in aqua q.s. postea, ita ut lib. ij. remaneant, coletur intus addatur penidiatum 3v.mellis tosatæ 3ij.acori passiæ 3j. Sy-rupus da cum aquis, aut da per se.

Syrupus ad lapidem renum.

¶ Sem.saxifragæ millii solis an.3j. sem. anethi, brusci pettofolini an.3ii.4.sem. frigid. maior.mundator.an.3i.rad.saxifragæ, bru-sci asparagi, petrofolini, rubæ, tectorum, philipendriæ an. p.2. parietaræ, verbeozæ, scolopendriæ, endiuæ, cichorii an.m.i.rad. apii, sceniculi an.p.1. liquoritiae rasæ 3j. nu-cleorum cerasorum 3ii.sem. altheæ maluæ an.3ii.vini albi 1b.j. aquæ 3h.ij. bulliant f. Syrupus clarificatus, da cum aqua millii solis, saxifragæ & raphani.

Syrpus ad idem laxatium.

Z. Rad. saxifragæ, petroselini, scenculi apii, acori, rubez unctoram, an. 3*j.* polypodiæ 3*j.* follicul. senz 3*j.* s. petroselini, milii solis, alkakengi anethi, raphani Macedonici, 4*sem.* frigid. maior. mund. an. 3*j.* fiat hominum decoctio in aqua q. s. ita quod lib. ij. remaneant colate, quibus addatur benedicta laxatiua cassia exracta ana 3*j.* Misce.

Syrpus ad quartanam & oppilationem plenius.

Z. Fumiterre, lupul. scolopend. endiuiz eichorez cuscuzæ an. m. i. thymi epithymi an. 3*j.* s. turbith, agarici, thabatib. an. 3*j.* spicae squini inthi 3*s.* corr. cappar. tamariæ 3*j.* follicul. senz 3*j.* polypodiæ 3*j.* quinque radicum diureticorum an. p. i. s. sem. an si sceniculi carui an. 3*j.* myrob. citrin. Indor. ehebul. an. 3*s.* f. decoctio. s. a. in aqua q. s. ita quod lib. remaneant, stent per noctem in infusione, mane coletur, intus addatur aliquid ex istis syrups. de meliloto, fumo terræ boragine, de Epithymo, oxymel diuretic. acetolos, partim de endiuia.

Syrpus ad epilepsiam.

z. Ruthæ, hyssopi an. m. ii. passular. thymi epithymi an. 3*s.* gr. pœnoriz. rad. pœnoriz, ana 3*j.* vinci quercenti 3*s.* ar. stol. rotundæ, agarici albi, pyrethri an. 3*j.* fileris montani carui, baccarum lauri, squillæ an. 3*j.* cosagli leporis 3*j.* f. decoctio in aqua, ita quod libras due remaneant colate, deinde cum mell. rol. 3*j.* ill. f. syrpus.

Syrpus cordialis frigidus.

z. Florum borag. buglossæ endiuiz, melillæ an. m. i. sem. acetosæ 3*j.* quatuor sem. frig. maior. contusi an. 3*s.* s. minor. an. 3*j.* vini granat. vini pomorum arantiorum an. 3*j.* ill. corall. alb. subtiliter puluerizatorum 3*s.* a. quar. endiuiz buglossæ, melillæ an. 3*j.* quar.

ros. rub. lib. i. zuechari albissimi q. s. fiat syrpus ad tremorem cordis calorem maniam sitim.

Syrpus digerens materiam choleram in capite.

Rec. Flor. violar. rosar. nenuph. bottagnis, buglossæ an. 3*j.* sem. Endiuiz laetucæ, sceniculis, portulacea an. 3*j.* ii. sem. melon. cum citrulli, cucurbit. phillii integræ an. 3*s.* decoquantur, & in fine addatur succi sempernii an. 3*j.* zuechari q. s. valeat ad omnem infiammauionem.

Syrpus ad materiam grossam choleram in capite.

Rec. Flor. violar. rosar. nenuph. bottagn. buglossæ ana &c. omnes alias res positas in syrups. supra scripto, quibus addatur rad. sceniculi, endiuiz eichorij an. 3*s.* floccad. arabici 3*j.* capillor. ven. m. i. succi apii 3*j.* zuechari q. s.

Syrpus ad materiam cholericam adustam in capite expertus.

Rec. Succorum eichorij 3*vii.* endiuiz sempernii, lupulorum, buglossæ, summittet an lib. s. deparentur & bulliantur in his floribus violar. nenuph. floccad. arabici, epithymi, culexæ an 3*j.* aquar. zuechari an. q. s.

Syrpus ad phlegma in capite.

Rec. floccad. arabici, origani, majoranæ, fetilli an. m. i. rad. petroselini sceniculi apii an. 3*j.* rad. pœnoriz 3*x.* cinnamomi, mæcis, nucis mosch. cubeb. carui, fileris montani ana 3*j.*

Syrpus ad phlegma grossum in capite.

Rec. Cinnamomi, nucis mosch. cubeb. zedoariaz, fileris montani, ana si sceniculi, petroselini apii an. p. i. bulliani, in fine addatur succi majoranæ origani, calamenthi deparentur an. 3*j.* zuechari q. s. cum aqua saluix.

*Syrpus de scorò expertissimus ad dolores
iuncturarum.*

U. Rad. acoti ʒijj. hyssopi, calamenthi, origani, melis, buglossi, maiorane, salviae, ruthae, betonicae, pulegii an. m. j. polypodii ʒij. scirpe, arabis ʒij. ryethi ʒij. h. pipetis longi ʒij. cinnamomi ʒij. zz ʒij. h. vel ij. follicular. tenz ʒij. thymi epithymi an. ʒij. myrob. cheb. embrio. indor an. ʒij. h. passular. ʒij. anisi ʒij. bulliant, zuch. q.f.

*Syrpus diuinus ad dolorem capitis oculo-
rum phlegmaticam debilitatem.*

U. Stechad arab. thymi epithymi, calamenchi, pulgii, origani herba paralyse, euphrasie tuthie maiorane an. m. j. spicæ naradi ʒij. rad. enulae, sceniculi, os, euphrasie ana ʒij. nigella ʒij. flor buglossi, borraginis an. ʒij. rad. tringiat. ʒij. h. sem. & rad. peonia an. ʒij. fol. anethos, an. ʒij. h. aquæ mensura duz bulliant, donec mensura j. h. remaneat, coleur postea, addatur fasciatib. h. sceti squillitici ʒij. zmeos, cardamomi, macis, nucis moschatae an. ʒijj. galangæ, grana paradisi, cubeb. an. ʒij. mulchi ambi an. gr. 4. ligentur in petia, & bulliant, donec mensura una remaneat, da ʒij. iii. mane in introitu lecti, diuinum hunc & expertum vocat Montagnana in litera B.

*Syrpus excellens & multoties expertus
per me, ad imagines oculorum, sco-
tomiam & vertiginem.*

U. Euphrasie, sileris montani mucorum rotar. id est non apertarum, chelidonix, ruta an. ʒij. i. rad. sceniculi, verbena, chelidoniae an. ʒij. vi. sem. sceniculi, flor. hyperonis, macis an. ʒij. h. bulliant & aromatizentur cum zucharo ex his speciebus. *U.* lignaloes ʒij. sem. anisi ʒij. h. mac. ʒij. pulvis euphrasie ʒij. h. ligentur in petia.

Syrpus ad catarrhinum salsum.

U. 4. sem. frigid. maior. an. p. 1. sem. laetucæ endiuæ, sceniculi, acetosæ, portulacæ an. 3. polytrichi adiantho, rostaf. fumiterre eichotii, capilli, ven. lupulorum an. in 1. flor. nemoph. viol. an. m. i. sandal. amb. an. ʒij. rad. sceniculi, petroselinii an. ʒij. acoti ʒij. h. bulliant, addatur zuchari q.f. vini granator. ib. h. macis ʒij. iii.

*Syrpus ad materiaiam salsam in ca-
pite.*

Rec. Endiuæ, eichotii, capillor. venetis, origani pulegii, calamenthi, stechad. arab. betonicae an. m. 1. flor. borraginis buglossi, violatum an. 3. quatuor sem. frigid. maior. endiuæ eichotæ, an. ʒij. h. azan, ciperi, xilobalsami carpopalmi, spicæ, squinanthe an. ʒij. coriandri preparati ʒij. folior. senæ ʒij. passular. ʒij. h. gr. myrrhi, sumach an. ʒij. cinnamomi, caryoph. behen vitiusque ana ʒij. acoti ʒij. h. bulliant zuchari q.f.

*Syrpus ad Melancholiam & morbum
gallicum solutiuus.*

Rec. Rad. liquiritie levisticæ eboli, lapanii acuti an. ʒij. h. polypodi ʒij. herba cum florib. borraginis, buglossæ, endiuæ, lupulorum, Fumiterre, serpilli epaticæ, capillorum ven. epithymi thymi an. ʒij. scirpe, arabis, po-lytrichi, gallitteri hi an. ʒij. foll. culorum senæ ʒij. sem. anisi, sceniculi cumini, carui an. ʒij. myrob. chebul ʒij. agarici albi ʒij. passul. ʒij. h. prunorum n. xxv. sicuum n. vi. cinnamomi zz. caryoph. macis an. ʒij. h. bulliant omnia secundum artem in aqua q. f. ita quod syropi ʒij. vi. remaneant, deinde *U.* hu us decocti ʒij. vel iiii. syropi.

Syrpus potens ad hypofarcam.

U. Centauræ, absynthii, calamenti, eu-
patiorii an. m. i. endiuæ, culcuta eichotii an.
m. ʒij. h.

m. fl. et apii, petroselinii, asparagi, brusci an. 3 ij. ciperi 3 b. acor. 3 j. liquiritie rafae 3 vj. rubet cinctorum 3 ij. afati 3 ij. sem. amicos, endiuise, seneiculi apii, petroselinii ana 3 j. b. 4. sem. frigidor. maior. an. 3 j. spicæ 3 ij. squam. huius 3 j. galangæ zz. ana 3 b. cinnamonomi 3 j. b. agarici albi 3 ij. fiat horum decoctione in aqua q. s. ita quod syrupi 3 vj. remaneant, stent per horas xii. in infusione, colentur iunctus addatur cassia nouiter extractus, manna ana 3 j. aquæ rosæ. 3 iiiij. vini granatorum acetorum ib. b. zuchari q. s. fiat syrup. contra cholera & pectoris asperitatem sublimis est.

Syrupus nobilis aromaticus senibus frigidi stomachicus.

¶ Calamenhi rutilusque, absynthii ana m. j. mastiches 3 ij. zz. 3 ij. sem. anisi seneiculi ana 3 b. passularum 3 j. bulliant aromatizentur cum lig. aloes, caryoph. cinnamonomi, azari, piperic longi, ana 3 j. croci 3 b. & bulliant omnia in simul, postea cum zuccharo q. s. fiat syrup.

Syrupus elegans in inflatione magna cholerae & sanguinis.

¶ Prunorum, iujubæ, sebesten ana o. xx. viol. nenuph. ros. ana 3 j. solatti, rotulæ lactucæ ana m. j. 4. sen. iuuen frigid. maior. mundat. ana 3 b. minorum ana 3 j. succi granat. acetosor. succi vuze agrestis ana 1b. b. camphore 3 j. zuchari q. s.

Syrupus nobilis ad idem.

¶ Iujubarum, sebesten, prunorum ana o. xx. liquiritie rafæ 3 j. sem. lactucæ malvae citroneorum, cucurb. cucum. melonum portulacæ ana 3 ij. zuchari q. s. manna granatæ 3 j. b.

Syrupus ad idem per pulcher & nobilis.

¶ Sem. cucurbitæ 3 b. melonum portulacæ, ana 3 ij. tamatindor. 3 ij. viol. 3 j. rosat.

3 fl. terenda teraptur & bulliant in aqua q. s. ita quod libra duæ remaneant, colentur iunctus addatur cassia nouiter extractus, manna ana 3 j. aquæ rosæ. 3 iiiij. vini granatorum acetorum ib. b. zuchari q. s. fiat syrup. contra cholera & pectoris asperitatem sublimis est.

Syrupus hepaticus, spleneticis, aperitiuus diureticus ad phlegma va-
lens.

¶ Absynthii, cupatorii, chamaedrios, chamaepitheos centaureæ ana m. j. squinanthi, spicæ, azari, cypri, folii ana 3 j. vini albi 1b. j. aquæ 1b. j. zuchati q. s. puppæ rheubarb. 3 ij. macis 3 b.

Syrupus pro caliditate hepatis &
teritia.

¶ Cuscuz, capill. venetis, ros. endiuise, cichorii lupul. lactucæ, solatri ana m. j. fumitteræ m. j. b. liquiritie 3 b. squinanthi, cord. cappar. ana 3 j. 4. sem. frigid. com. maior. mundat. ana 3 j. b. bulliat, addatur vini granatorum ib. b. spicæ 3 b. puppæ rheubarb. 3 j. zuchari 3 j.

Syrupus ad phlegma in stomacho incisius valens etiam ad nimiam pinguedinem.

¶ Calamenthi, hyssopi origani menthe ruthæ centaureæ ana m. j. rad. enulæ campanæ, apii, endiuise, costi, azari aristol. longæ ana p. j. sem. anisi, marathri ana 3 b. apii, ameos filieris montani ana 3 j. squinanthi 3 b. zz. 3 j. b. cassia lignæ, folii, spicæ, xlobal. ami ana 3 j. squille 3 iiiij. bulliant aromatizatur, cum cinnamonomo, cardamomo ana 3 j.

Syrupus senibus discrasiatis frigido stomacho.

¶ Absynthii origani, menthe calamen- thi centaureæ ana m. j. epiphymi m. j. b. sem. anisi, seneiculi, dauci, marathri ana 3 b. pal. foliar. 3 j. zuchati aromatizetur, cum puppa

m. flisches, cinnamomi, pipetis longi galan-
ga. zz. m. 3 j. croci. 3 j.

*Syrupus nobilis & expertus in caliditate
hepatis, febri acute, variolai affectu san-
guinis ebullitione, ipsum feruorem
comprimens, unde & ebrui
conuenit.*

*¶. Succi endiuiz, granat. acetosor, vua-
rum agrestium, iquo rosat. ana 1b j. tamari-
ndor 3 j. aceti tosat. 3 j. b. spodii, berberis,
sandal. 1b. ana 3 j. b. sten. hotis 24. in infus-
ione, deinde parum bulliant, colentur, ad-
ditio zucharo q.s. camphorae 3 j. fiat syr. up.*

*Syrupus nobilis & expertus ad scro-
phulas.*

*¶. Scrophulariae 3 j. filipendulae 3 b. pim-
pinellae pilosellae tanaceti caulin. spatulæ
fætidæ, rad. raphani ana m. b. coquuntur in
vino cum medicis melle da in autora 3 iiij.
diebus & continuit, postea purga cum pul-
ueret tuo, scrophulare & hoc saxe reitera, de-
inde appone emplastrum vnum ad scro-
phulas.*

Syrupus ad botium.

*¶. Rad malitenæ, tassi, berbaci, polypo-
dii, bethonicae, brançæ vino, purga, reite-
ra, vt in scropulis.*

Syrupus vulneratorius.

*¶. Rubia maioris 3 j. consolidæ, plan-
tag. tanaceti chamæpyth. caulum rub. herbe
Ruperti, pedis columbini, caryophil. lingua
canis, pimpinellæ, pilosellæ ana m j coque
in aqua si febris est, si autem non parum vini,
& dulcora cum medico melle, da 3 iiij. mane
iciuno.*

¶. Syrupus ad idem.

*¶. Centsureæ, costi, neperæ, caryophil.
pimpinella, galia, summitatum canabi,
caulum rub. tanacetiliquinæ, rub. maioris
ana m. j. cum aqua vino & melle da 3 iiij. in
autora.*

*Syrupus expertus ad peccus vulne-
ratum.*

*¶. Radic. tritæ cardi, fullonis, id est, di-
placi 3 iiij. puluerizat. & cum melle, fias sy-
rupus, da singulo mane 3 b.*

Syrupus contra calculum.

*¶. Quinque rad. diut. saxifrag. ana 3 j.
quinque sem. diureticorum, saxifragæ ma-
cedonici carui leuisticæ, milii solis, raphani
anebri, sileris montani, amomi ana 3 ij. li-
quisitus rast 3 j. b. lapid. lyncis, spongæ ana
3 j. sang. hirci præparati in puppa ligati 3 j.
da 3 iiij. ciuno.*

Syrupus elegantissimus ad idem.

*¶. Rad. scenieuli, raphani, aconi, apii, pe-
trofelinæ, asparagi, bruci leuisticæ saxifragæ,
rubeæ tinctor. ana 3 j. sem. Macedonici, ane-
bri leuisticæ, saxifragæ, milii solis, raphani,
sileris montani, basiliconis ana 3 ij. quinque
sem. diureticorum ana 3 j. pastetæ, penta-
phillon, verbenæ, camomillæ, hypericon, gra-
minis, bethonicae ana m. j. liquoritæ 3 j. b.
masticæ 3 j. grana hederæ 3 j. b. spicæ, zz.
galangæ, cinnamomi, macis, nucis mosch-
ana 3 j. 4. sem. maior. frigid. conusiana 3 ij.
cicadæ. cantharid. sanguinis hirci an 3 j.*

Syrupus elegans ad idem.

*¶. Cetrami matini scolopend. capill. ve-
neris, cichorii, graminis filipendulae parietæ-
riae ana m. j. rad. scenieuli, apii, petrofelinæ, a-
sparagi brosci, aconi, rubæ tinctorum ana
3 b. spica celicæ 3 j. sem. saxifragæ sceni-
culi petrofelinæ, apii, milii solis, raphani na-
sturtii ana 3 ij. sem. 4. frigid. maior. scariozæ
ana 3 j. squile alla 3 iiij. granorum iuniperi
3 j. medullæ ossium etraforum 3 b. bulliant
cum 3 iiij. oxymellis diureticæ, deinde cum
zucharo fias syrups, da 3 ij. cum 3 iiij. de-
cost. aut cicerum tubeorum.*

Syrupus ad idem pulcher.

*¶. Rad. scenicæ, apii, petrofelinæ ana 3 j.
sem. apii, petrofelinæ, ana 3 ij. milii solis 3 b.
saxi-*

Six fragie 3 vj. *cicerum sub* 3 ij. *scolopend.*
acori ana 10. j. *polypodii* 3 j. *bulliant in*
Ib. j. aquæ, & *Ib. ij. vini*, *vsque ad consum-*
ptionem med eratis, *coletur intus dissolu-*
tut oxymellis diureticij 3 ij.

Syrupus ad idem.

U. *Milii folis pistati* 3 ij. *tribulorum* 3 j.
capill. ven 3 v. *scolopendræ* 3 h. *ficuum pia-*
gum n. v. j.

Syrupus in paralyssi.

U. *Calamenti, stercch. arab. origani con-*
solid. an. m. j. saluiz primule veris ana m. i. j.
senz mundæ rad. bryonis vniusque, nastur-
ti ana m. j. piperis longi zz. cubeb. ana 3 j.
cum melle.

Syrupus ad scrophulæ, elegans.

U. *Rad. arund. num. rad. maliterræ, rad.*
herbæ scrophulariæ, rad. asparagi, bractæ el-
leboriæ vniusque, aristol. rotund. rad. fabæ lu-
pinæ, raphani agrestis & domesti ci, rad. spa-
tulae foetidi an. m. j. fol. laureolæ 3 h. helle-
bori pondus diminuat, bulliant cum vino da
3 iiiij. bis aut semel in hebdomada, & domi-
maneat, qui laxabitur.

Syrupus in lepra expertus.

U. *Radicum raphani aut petrofelinii, aut*
feniculæ cul perforat, postea helleb. nigro lardé-
tur, deinde iterum cum terra cooperia tur,
diebus 4o. postea ex râhe lardones & f. cias
oxymel quod nobile erit, & nota, quod non
debet à terra totam radicem extrahere, sed
medium partem, deinde bene lardatam co-
operi cum terra.

Syrupus ad sanguinem infestum.

U. *Succor. bofrag. sumite terræ, seabis, z,*
lapaci acuti, endiuiz eusecuræ ana 3 v. flor.
bofrag. nis, buglossæ, violæ, epiphymi, eusecu-
re ana m. j. folliculor. senz 3 iiiij. polypodii
3 j. h. tamarind. 3 h. liquiritæ 3 j. aquæ qu-
suff.

Syrupus de rhabarb. qui ad ardorem
vrina excellens est.

U. *Rad. apii, petroselinii, asparagi, brusel-*
scenici ana 3 j. h. fenugræci 3 vj. sem. apii,
scenici, petroselinii, huiusmeius selenos an 3 ij.
fenugræci 3 j. h. sem. papau. alb., endiuiz,
cucurbitæ, melonum, cucum. ana 3 j. fol. la-
etucæ, papaver. scarioleæ, scolopendriæ ana
m. j. pistentur grosso modo & bulliant in Ib.
4. aquæ ad consumptionem medietatis, co-
legit & cum saccharo q. l. fiat syrup. in quo
ponantur Rheubarb. cl. 3 vj. spicæ 3 h. in
pappa ligati.

Syrupus cui non par inuenitur in fran-
gendo lapide.

U. *Camæp. theos, calamenthi fluialis*
& montani, hyssopi, menthæ patitanæ, sco-
lopendriæ, præstii ana m. j. sem. hyosiamæ,
bauriz dauci apii, petroselinii, raphani, ame-
os, cumini, eruci scenici ruta sylvest. fen-
ugræcianæ 3 h. caryophil. galangæ, cinnamo-
mii ana 3 vj. rad. apii, cappar. costi, pyre-
thri, cassia lignæ 3 x. aristolochia vniusq;
ana 3 h. masticæ, mirrhæ an 3 iiij. apii 3 j.
scilliæ assa 3 j. euphorbiæ 3 ij. castori 3 h.
alec foetida 3 j. lapid. lycis, sponge ana
3 ij. iudaiæ 3 h. olei balsami vel balsami at-
titif. 3 j. sed inclusus ex eo destillationem fa-
cete propter horribilem odorem cum vino
poteris.

Syrupus aperiens oppilationem hepæ-
tis & m. z. et algar.

U. *Acetosæ m. j. h. eichotii, lactucæ, ne-*
nuph. ana m. j. sem. endiuiz, scariole ana 3 j.
ciperi 3 h. papau. alb. 3 ij. calam. matric.
cardamomi ana 3 j. h. aceti 3 j. h. & za 3 h.
rad. sceniculi 3 vj. cappar. 3 vj. bulliant se-
condum artem in aqua q. l. sita quod sy-
rupi 3 vj. remaneant, coletur, intus adda-
tatur rheubarb. in tela ligati 3 iiij. iterum bul-
liant vna lenta ebullitione cum modico zu-
chati.

*Syrupus ad oppilationem hepatis & febris
tertiana, & hepatis calid.*

*2. Capill. veneti, cichorii, endiuiz cum
toto lactucæ scariolæ, hepaticæ ana m.j. fl.
rad. apii petroselini, sceniculi cichorii in acce-
to per noctem temperatorum ana 3 j. 4 sem.
frig. maior. & minor. contul. ana 3 j. flor.
viol. nenuphi. rotar. ana p.j. prunor. iuubar.
sebhest ana n.vij. bulliant secundum atrem
zuchari q.s. ad dulcorationem. Misce fiat sy-
rupus.*

*Syrupus phlegma in stomacho & epate
digerens.*

*2. Rad. raphani, genistar, apii, petroseli-
ni, sceniculi asparagi ana 3 vj. menthæ, me-
lisæ, absynthii chamedriyos, chamæpytheos
ana m.j. quinque sem. com. calid. ana 3 ij. ca-
momillæ & czechad. arab. alnus ana p.j. la-
tic. n.vij. squianthi cinnamomi ana 3 ij. zu-
chari melis ana q. f.*

Syrupus stipticus.

*2. Sem. plantag. 3 fl. nucis cupressi con-
tus. gland. castaneæ. sumach, tortefacti. cort.
papau. ana m.j. myrtill. 3 fl. citoneorum n.j.
sorbæ, mespilorum ana n.vij. acetatæ 3 ij.
hypocistid. 3 j. bulliantio aqua plantag. q.s.
cum saccharo, fiat syrupus.*

Syrupus ad quartanam & splenem.

*2. Radicum apii sceniculi petroselini an.
3 j. polypodi. 3 ij. thymi, epitymi ana 3 ij
foliolorum lenc. 3 j. fl. chamædris, chamæ-
pyt. boraginis, buglossæ, centaureæ, cala-
menthi, endiuiz, futatæ, scolopend. ana
m.j. prun. p.j. x. cort. cappar. 3 j. tamariæ 3 vj.
stachæ. 3 ab. 3 j. fl. liquorizæ t. fl. 3 j. ros.
viol. flor. botrag. buglossæ ana p.j. stem. com-
frigid. contul. ana 3 ij. tamariæ. 3 fl. a-
gar. ci. albi, myrrab. citrin. Ind. emblie. bel-
le. ie. ana 3 ij. sandal. alb. & rub. spicæ ana 3 j.
bulliant cum saccharo q.s.*

Syrupus de plantagine stipticus.

*R. Succi plantagini depurati 3 iiiij. aquar.
rol. 1b. ij. spodii, nucis cupressi, balauſi, fu-
mach, sang. draconis gum. arab. mastiches,
thuris, hypocistid. lap. hematites, ras. ebo-
ris gallarum ana 3 ij. Terantur & bulliant
deinde cum saccharo q. s. dulcoretur.*

*Syrupus de iua ad paralyſin & dolorem
iuncturarum.*

*2. Iux. 3 iiij. saluiz, maioranæ, rotisma-
ni polii montani, origani, calamenthi, mē-
taſtri pulegi. hyſſopi, thymi, cuthæ domeſti-
cæ & ſylvestr. betonicæ, cerpili ana m.j. rad.
acon. 3 j. aristolochia vitiusque, peucedani,
valerianæ, bryonia, dipam. 3 fl. gentianæ
3 j. rad. sceniculi, leuisticæ, ameos carui ſile-
ni montani ana 3 i j. pyretati 3 vj. paſſul.
3 ij. aquæ melis q. f. fiat syrupus, aromati-
zetur cum cinnamomo, piperis longi, cu-
beb. nucis moſch. ana 3 fl. elegans eſt.*

*Syrupus ad ſputum ſanguinis ſti-
pticus.*

*2. Chimolez hypocistid. boli accatæ,
corall. ambor. mumiæ pſidiz, gallarum ba-
laust. menthæ, roſ. gum. arab. tragacanthi,
ſymphiti corrigiolæ, ſem. plantag. ſumach,
rad. pentaphylon, ſang. draconis ana 3 ij. a-
qua roſ. 1b. ij. aquæ pluvialis q. f. cum ſac-
charo.*

*Syrupus aromaticus erga debilitatem
ſtoma. hi.*

*2. Cubeb. carioph. 2z cinnamomi, nucis
moſch. m. a. c. cardamomi, c. lami aromati-
ci ana 3 j. fl. spicæ, mastiches, azari, squinan-
thi, foli. ana 3 ij. amomi, ameos, coſti, cipe-
ri, carpobalami, ligni aloes ana 3 fl. Teran-
tur & infundatur, in vino reteti albo 1b. x.
tribus diebus, poſta coquuntur, vſque ad
1b. iiii. vel vi poſte manibus exprimitur
fotiter atque prius fricetur, deinde cole-
etur,*

tur, cum saccharo dulcoretur, fiat syrups, atque aromatizetur cum moschi gr. vj.

Syrpus de ciborea ad oppilationem hepatis.

¶. Endiuiz vitriusque, scoriola, lactucæ lupulorum fumiterre ana m.j. hordei mundati p.j. alk. kengi 3j. s. liquiritiæ rasa 3j. capill. ven. ceterach, poly. richi, dianthus, cuscute ana m.s. rad. sceniculi, apii asparagi ana 3j. 4 sem. frig. maior. an. 3 i. sebester n. x. flor. borraginis, buglossæ, viol. nenuph. ana p.j. spicæ 5 s. bulliant cum aqua q.s. fiat syrups. ponatur in eo thabatb. el. in petia ligat. 3ij. zuchati q.s.

Syrpus ad stomachum & matricem frigidam expereus.

¶. Matricaria, pulegii, organi, calamenni totismarini, serpilli, arthemisiæ, cuscute ana m.j. carpobalsami, calami aromatici, xyllobalami fileris montani, cassia lignea ana 3ij. sem. sceniculi, anisi carui ana 3s. ligni aloes doronci cinnamomi ana 3ij. sem. agni casti 3s. rad. mandragoræ 3j. hyoscamii 3s. bulliant in aqua q.s. saccharo dulcoretur.

Syrpus mirabiliter sudorem prouocans & stimulans.

¶. Milii cortice superiore depilati, quod pistum vinum appellatur, & facies coqui in aqua donec crepet, quia cito decoquitur, & de tali bullitione & brio accipiantur 3ij. cum 3ij. vini & calide bibatur, quia miraculiter est, in febre tertiana pura post euacuationes.

Syrpus ad omnia vitia matricis frigida.

¶. Calamenthi petroselinio, chamædrios, chamæpyt. sem. polii montani, maioranea m.j. stachados atabici 3j. s. sem. dauci, ameos petroselinii sceleros ana 3j. squinanthi, ciperi ana 3j. cuscute m.j. cassia lignea, anisotolochizæ longæ, gentianæ, baccarum

lauri theupontici ana 3j. s. aquæ fontis 1b. x.

Syrpus ad Epilepsiam.

¶. Hyssopæ sicca 3j. s. ruthæ, saluizæ maliotis calamenthi, origani ana m.j. rad. ireos, acori, ciperi, visci quercenti, squillæ ana 3ij. polii m.j. anisotoloch. rot. 3ij. sem. ameos, anisi marathri, sceleros, batiliconis ana 3ij. peconizæ 3j. liquiritiæ mund. passular. ana 3s. flor. anthos, stachados arab. ana 3j. ablynthii, fumiterre ana p.j. bulliant cum zucharo & melle, acetosetut cum acetio squillitico, & aromatizetur cum nucis moschatæ ruta & peconia..

Syrpus ad idem.

¶. Rad. sceniculi, graminis, peconizæ ana 3j. aceti 3s. hyssopi 3j. ruthæ, polii, saluizæ ana m.j. succorum borraginis, scabiosæ, fumiterre ana 3v. epithymi, stachados arab. ana 3ij. sem. ruthæ peconizæ ana 3s. squillæ 3j. visci quercenti 3s. polypodii 3ij. folliculæ 3j. s. passulari liquiritiæ ana 3j. dulcoretur cum saccharo & melle, & aromatizetur vt supra. Nota, quod si febris adflet, oportet frigida aliis, vt herbas aut feminas adiungere.

Syrpus ad tremorem experientis simus.

¶. Herbae paralyticæ, satutegiæ, majoranæ, uibæ, saluizæ, chamædryos, chamæphytos, calamenthi mentastri origani ana m.j. stachados arab. 3s. rad. acori 3ij. bulliant cum melle q.s. fiat syrups, & in secunda decoctione addantur isti pulveres, in petia ligentur. *¶.* cianamomi, caryophyl. cubeb. maceis, nucis moschat. pipetis longi gr. peconizæ, calami aromatici, zz. spicæ, anisi ana 3j. vel in prima decoctione, bulliant omnia in simulo, & fiat syrups.

Syrpus ad passiones per jalorum.

¶. Betonicæ, ruthæ, chelidonizæ, euphrasæ gallitrici ana m.j. pulegii, chamædryos, totismarini, saluizæ, maioranæ ana m.s. sem. anisi sceniculi, fileris montani 3s. flor. borrag.

boglossē in ap. fl. roſeob. & b. bulliant in ſaccharo.

Syrupus multoties expertus aſt materiali am phlegmatitam, cere'ri, ſtomati & iuncturaruſ.

ꝝ Meliffe, antibus, falutē, pulegi, betonice, origani ana m. j. herbae & foli. primū lē veris peucedani, eupatorii anam. j. ſtechad. arabici 3 ij. azari 3 ij. ameos g. langē, nucis moſchatē, gr. paradyſi, anomi ana 3 ij. granorum poconizē, rad. poconizē, acori ana 3 ij. baccatum lauri 3 f. bulliant & aromaticatur cum ambra & muſcho ana gr. ij fiat ſyruſ.

Syrupus ad diſcrasiam capitū frigidam & humidam cum debilitate membrori.

ꝝ Folior. bedetē, lauri, bethonica ſaturni regē, roſinatini, ruthe ana m. j. origani, hyſſopi, pulegi, calamenthi alari ana m. ij. iuſe arthriticā, primulæ veris, hyperici ana m. ij. ſtechados arabici 3 ij. granotū poconizē 3 j. cubeb. nucis moſchat. piperis longi, ana 3 ij bulliant.

S A C C U L V S.

Sacculus capitalis.

ꝝ Flot. chamomilla, ſtechad. arab. maiotanæ ana m. f. macis, maſtiches, cubeb. ligni aloes ana 3 j. nucis moſchatæ, corticum eitti, roſ. rub. ana 3 j. eittal. rub. 3 j. f. ſalſi vſi 3 ij. f. Terantur grosso modo, & fiat ſacculus cum ſynd. rub. interbaſatus ſecundum artem. (potest addi ſandaracha arabica, que ſt gummi iunipeti ad 3 ij.)

Sacculus pro tinnitus, ſibilo & dolore, ſitui aurium.

ꝝ Pulpa, colocynth. iuſe azari, centauræ minoris ana m. j. f. mentha tripl. ij. terantur.

Sacculus ſrigidus pro corde.

ꝝ Ros. bogloff. boſt. g. niſana 3 j. cort. eitt. ſpodi, ſoliot. myth. corall. ambo. co-tiandi præparati ana 3 j. ſandal. ambotum ana 3 j. in ſee, fiat ſacculus.

Sacculus temperatus pro corde.

ꝝ Sandal. amb. toſ. corall. amb. ſpodi, camphoræ foliorum mythi, borraginis ana 3 j. behen viriſque, cort. eitt., nucis moſchatæ ſcīz. combutæ, off. de corde cerui, granat. ſtorum, fol. lauri, caryoph. zedoaria, ligni aloes, cynam. caryoph. cubeb. melissæ, roſinatini ana 3 f. moſchi, ambre ana gr. liij. croci gran. ij. terantur.

Sacculus carminatiuſ pro ſtomacho.

ꝝ Sem. apii, anisi, ſeſeleos, ſceniculi macedonici, ruthæ ana m. j. origani, calamenthi ana p. j. hyſſopi, pulegi, ruthe ſiccæ cha-madiyos cha-mæpyth. camomill. ana m. j. abſynthii m. ij. calami atomat. caryoph. cinnamonomi ana 3 j. Terantur, fiat ſacculus & calidus apponatur ſuper latere, vino aſpergo.

Sacculus pro ſtomacho frigido.

ꝝ Menthe, abſynthii lambruci, pulegi, calamenthi ana 3 j. caryoph. 3 j. f. nucis moſchæ, macis, maſtiches, ana 3 j. galange 3 j. roſ. rub. coriandi præparati ana 3 j. galange moſchatæ 3 ij.

Sacculus conforſatiuſ cerebri.

ꝝ Maioranz, ſtechados, calamenthi, fol. lauti ſenſe ana 3 j. nucis moſchatæ, caryoph. cinnamonomi ana 3 ij. ſtercoris columbinæ, ſinapis ana 3 j. f. laudani 3 f. cort. eitt., ligni aloes cubeb. piperis longi ana 3 j. f. terantur.

Sacculus ad teneſimonem.

ꝝ Cötandi præparati, granot. myrthi, ſem. plantaginis, cupul. gland. um, antheræ gallat. cyprefſi perfotata ana 3 j. gr. itagacanthi

thi arab. tonefactorum ana 3 lij. terantur
fiat sacculus, qui bullia in vino rubeo & se-
deat desuper.

*Sacculus elegans pro stomacho scuti
loco.*

¶ Ligni aloes, ab synthii, calamenthi, be-
thonicæ, mastichæ, chitri, ciperi, costi cu-
minis, steaniculi ros. viticella ana 3 j. macis,
cinnamomi, caryoph. spicæ, nucis moschatae.
galangæ, piperis longi ana 3 j. calami aro-
maticæ, cassia lignæ, corall rub. vel amb. a-
na 3 h. fiat sacculus in forma scuti, (fiat tan-
tum media pars.)

Sacculus cordialis.

¶ Sandal. amb. coral. amb. ana 3 h. me-
lisæ, buglossæ, cort. citri, oss. de corde cerui,
setæ combustæ ana 3 j. spec. elect. de gem-
mis frig. etoci 3 h. camphora 3 j. milice fiat
sacculus.

Sacculus elegans capitalis.

¶ Maioranæ, rotis marini, saluix, camo-
milla, stœchados arabici, sol. lauri, ros. rubr.
ana p.j. macis, nucis moschatae, nigella, ca-
ryophil. cott. citri ana 3 j. sandal. citriana 3 h.
Milice, fiat sacculus.

Sacculus ad idem.

¶ Maioranæ, stœchados arab. balsami-
æ, sol. lauri, nucis moschatae, acon ana 3 j.,
milice. Nota, quod ex sacculis lixiis, pedum
lotiones facere potes.

Sacculus frigidus pro corde.

¶ Flor. botraginis, buglossæ, maf. ana
3 j. h. cort. citri, sol. myrræ, chamomil. arab.,
conandu p̄ preparati ana 3 j. i camphora 3 j.
sand. amb. ana 3 j. milice, fiat sacculus, qua-
drangulatis latere.

*Sacculus ad fluxum ventri, cum quo
infirmus sedere debeat.*

¶ Origani, sumach, mytil. cotiandi ca-
momille ana m. j. balauſt. cort. granatatum
hypocyst. antheræ ana m. h. rad. raphi barba-

tis (alibi corr. cardonis) cardonis, ana m. j.
Milice, fiat sacculus in forma scuti.

*Sacculus capitalis & expertus ad sibilum
& tinnitum aurum, ac si nubes
frangantur.*

¶ Azati, calamenthi, stœchad. arab. pu-
legii, rotis marini ana m. j. organi m. ij. spicæ
nardi Romæ, sol. basilionis ana m. j. h. li-
gui aloes 3 j. macis 3 iij. Terantur subtili-
ter, & fiant sacculi duo, calciant super astre
infra scripta, capiuntur tabula de ligno cupiess-
so vehementer calcantes, supra qua hos sac-
culos, calcantes & auribus apponunt: sed si
velles elegantius remedium, tunc tabula cal-
cantes superponas bonam quantitatem
pulueris origani, dein autibus apponatur.
Hoc remedium ab illustribus ignoratur imo
fere omnibus fedonegi sive fedonegi est.

Sacculus cordialis elegantissimus.

¶ Flor. botrag. buglossæ, melisæ, rub.
anthos sandal. omnium, behen vtriculæ,
boli preparati, oss. de corde cerui, coral. amb.
ana 3 h. sem. acetosæ, terra sigillatae, cortic.
citri ana 3 h. ligni aloes, caryophil. doronici
ana 3 j. muschi gr. iij. milice.

Sacculus capitalis calidus.

¶ Bethonicæ, sampuchi, stœchad atabi-
ci, an. hos saluix, flor. camomille, melillo-
ti ana p. j. cort. citri 3 h. nucis mosch. caryoph.
cubeb. macis ana 3 j. Salvia viti 3 iij. calef. po-
natur super lacte vino asperso.

Sacculus alter ad idem.

¶ Cubeb. crasso modo puluer. asperso.
in aqua ros 3 j. fiat sacculus, apponatur capi-
tu, id faciunt caryophilli puluerizari, & supra
commissuram ponit.

*Sacculus quo nonnulli in pe-
tuntur.*

¶ Hyacinthi, smaragdi, saphiri, rubini
coral. ambor. ana 3 j. etoci 3 j. margari-
tarum non perioratarum 3 h. ambra gr. ij.
ureos

treos 3 b. cornu cervi vst, auripigmenti 3 j. arsenicalibi 3 j. b. contundantur grossio modo per cibum grosulum, fiat facculus in zelandio rubeo fortissimo, interbalustus portetur super regione cordis, tempore pestis tantum.

Sacculus cordialis.

24. Flor. borraginis, buglossae, melissæ ana p.j. sandal. om. ros. rub. ana 3 ij. doronicæ, been virtusque, carbo, ossis de corde cervi ana 3 iij. cort. citri sem. acetosæ, ligni aloes, gatophil. ana 3 j. & croci 3 b. margarit. 3 ij. mulchigr. iij. camphoræ gr. vj. fragmentorum om. ana 3 j. coral, ambrot. spodii ana 3 b. terantur omnia, fiat facculus.

Sacculus cordialis temperatus.

24. Flor. borraginis, buglossæ, violæ, melissæ ana p.j. sandal. omnium, been virtusq., ossis de corde cervi, ana 3 j. flor. camomillæ, anthos ana p.b. ros. rub. m j. coral. rub. sem. acetosæ, cott. citri 3 b. ligni aloes, caryophil. ana 3 ij. terantur secundum artem, fiat facculus.

Sacculus capitatis elegans.

24. Grana cum quibus tingitur, maioranæ, terpilli, verbenæ, origani ana 3 ij. nucis moschatæ cubeb. caryophil. & fusticulorum eorum ana 3 ij. simi columbini ad pondus omnium, Misce fiat facculus, cum medietate calefiat, super latere igniro, aperso vino, & capiti applicetur, madefacto antea capite cum aqua, quæ in litera A. fol.

S V P P O S I T O R I V M.

Suppositorium secretissimum ventosum

Cum carminatiuum, vt in hydope & colica.

24. Cum cuminis, foliis. ruthæ virid. ana 3 j. marathri, rad. raphani, maliteræ, bryoniae ana 3 j. salis nitri 3 b. melis q. f. Nota, quod

suppositoria levia sunt ex melle sale gemmis speciebus hæc pieræ, fortiora vero ex colocynth. bellerbori albi, felie tauri, sterco re mutis, esculæ diagrid.

Suppos. in sciatica.

24. Specierum hieræ pieræ Gal. 3 ij. etiæ 3 j. stereoris muris 3 iij. salis gemmæ 3 ij. melis q. f. fiat supposit. commune.

Suppositorum fortius.

24. Efulz puluerizat. 3 b. polypodii querinci stercoris mutis, salis gemmæ, agatice an. 3 ij. laureolæ 3 j. catie. saponis detri ana q. f. fiat pasta dura, & deinde supposit. formetur cum succo cucumeris asinini.

Supposit. ad tenesmonem.

24. Thutis, myrræ licii ana 3 ij. opii 3 j. croci 3 j. cum mucilag. phisillæ & vitello oui, ana q. f. fiant suppositoria parua & subtilia.

Spongia somnifera.

24. Opii 3 b. succi hyoscyami, mandragoræ lactuce, cicutæ hederae arbor. ana 3 j. imbibit spongiam, & percutit ad solem excicari, & vbi vix infunde in aqua calida, & odorexerit & dormierit, si vis autem eum suscitare, da ad odorandum spongiam in aceto infusam, vel in succo rutaæ vel senebuli.

T R O C H I S C I.

Trochisc. ad defectum hepatis & renum calidum, appetitum prostratum & virutem debilem.

24. Berberorum, ros. cuscute ana 3 j. b. sposi succi liquitatis, sem. scariole portulacæ ana 3 ij. rheubarb. 3 iij. 4. sem. figid. maior. mund. ana 3 j. lacca 3 b. spicæ, azatæ, mastichæ ana gr. vj. caryophil. croci ana gr. v. folii gr. iiiij. cum succo endiuiz. Misce,

Misce, & trochise, da cum syrupo aliquo frigi-
do hepatis aut aqua.

*Troch. contra calefactionem hepatis
& fistim.*

Rec. ros. zucchari, ana 3 ij. spodii 3 j. succi
liquiritiae, berberis, sand. alb. sem. sciotiolae
portulacez ana 3 j. cucumeris, lactucæ eucu-
bitæ ana 3 ℥ camphoræ 3 ℥. cum succo lu-
pulorum aut alia re, da cum oxysaccharo &
aqua acetosa.

*Troch. stomachicis, hepaticis laterum &
visceralium oppilationem patientibus ab in-
digestione & ventositate, unde & hydro-
picis conuenit.*

Rec. ros. berb. ana 3 j. spodii, absynthii
eucubitæ an. 3 ℥ spicæ, equinanchi, laceæ ma-
stiches ana 3 j. caryoph. colti, azari, sem.
spii, eucub. cucumeris ana 3 ij. croci 3 j.
theubarb. 3 ij. cum succo endiuiz.

Troch. hepaticis stomachicis calidis.

3. sem. sciotiolæ, portulacez, eucubithæ
ana 3 ij. ros. 3 j spodii, berb. violatum, eucu-
bitæ, sand. alb. & cistini amyli, tragacanthæ,
an. 3 ℥ caryoph. 3 j. cum succo endiuiz.

*Troch. Episcopi Rigensis expertissimi in
doloribus vesicae.*

Rec. sem. hyoscyami albi 3 ij. apii 3 ℥ sem.
citrulli lactucæ ana 3 ℥ papaveris albi 3 ij.
cum syrupo de liquiritia.

*Troch. de Benzoin suavis admodum odo-
riu, tam pro sumigiorum, quam et-
iam pro foetore oru.*

Rec. ligni aloes, benzoin ana 3 iij. muschi
3 ℥ vel paus, si vis zucchari fieri 3 ij. s. pul-

vis, cum aqua ros. muscata, q. f. fiant troch.
ita parandi, quod multi faciant 3 j.

Troch. vt capilli crissi bene oleant.

24. saturagia, maioranea 3 j. g. arab.
tragacanthi ana 3 ij. musci 3 ℥ album, oui q.
fiant trochisci parui, quarum unum dissolu-
tes in modico lixiu, & rite quia el g. iutes.

Troch. ad idem.

24. saturagia, saluiz lauendula ana 3 j.
cinnamomi, macis, nucis moschatae ana 3 j.
g. arab. tragacanthi ana 3 j. moschi 3 ℥.
spice gr. iii. album. oui, aqua, ros. q. fiant
troch.

Trochisci de rosis laxatiui.

24. r. l. 3 ij. spicæ 3 j. liquiritia 3 j. ℥.
diagridii 3 j. cum syrup. viol. q. l.

*Trochisci de rosis excellentes laxatiui con-
uenientes & patiis & calidis.*

Rec. sem. portulacez, manna endiuiz,
viol. liquiritia, diagridii ana 3 ij. berberis,
mastiche, ros. spodi sem. citrulli, melonum
ana 3 j. croci, camphoræ ana 3 ℥. fiant tro-
chisci, da cum aqua font.

Troch. in tympanite excellentes.

24. berber, eucubitæ, absynthii ana 3 j. tha-
baibar 3 ij. laceæ 3 ij. succi liquiritiae
mastiche, equinanchi, spodii, endiuiz sem.
anisi marathri ana 3 ℥ spicæ, polii, azari tra-
gacanthi sem. eucub. cucum. an. 3 j. com-
succo endiuiz & eupatorium ana 3 j. fiant
trochisci.

Troch. ad oppilatio[n]e splenit.

24. radicum cappar. rubiæ unctuum,
sem. agni casti, aristoloch. longæ, azari, ma-
stiches

K K

Niches epithymi, costi, spodi, amygd., amar. orig. i colopendriæ, calamenthi, sem. anni, apii, spicæ ana 3 j. ihabarb. 3 iiij. cum succo colopendriæ, & parum acetii.

Troch. ad humores grossos ventosos in spleene.

2. cort cappar. tamatisci, scolopendriæ, spicæ, cardamomi, liquoritiae ana 3 j. sem. apii, anni, asari, centaureæ, eufentæ, chamæphyt. laecæ, costi ana 3 b. misce fiat.

Trochisci ad idem elegantes.

2. rad. cappar. azari, sem. apii, absynthii, calamenthi, rheubarb. laccæ, spicæ, costi, anni tamatisci squinanthi, scolopendriæ, grassis ana 3 b. misce fiat.

Troch. valde flipticæ.

2. balaust. sumach, glandium afforum nucleorum passular. granatorum affor. sem. myrti, gallatum afforum, cumini aceto favi, & zilli ana 3 j. cum succo plantaginis chalybeata q. s. fiant trochisci.

V N G V E N T V M.

Vnguentum expertum ad debilitatem iundaturarum.

2. dialithæc axungia, cerui vif, medullæ cruris vituli ana 3 j. pipetis longi 3 j. ol. vulpi 3 iiij. vini malvatici 1b. bullant omnia tisque ad aliqualem spissitudinem, postea ex eo vngantur iuncturæ bis in die, & mirabilis effectum.

Vnguentum ruum commune ad omnes plagas malignas & virulentas mundificans sine dolori, & consolidans.

2. galbani opopanaxis ana 3 j. armoniæ:

3 ij. ceræ 3 viij. olei com. lythargiti ana 1b. b. olei lautini 3 iiij. myrræ, mastiches, astoch. rotundæ, thuris, vitidis æris, lapid. calaminaris, ana 3 j. gummi in aecto dissoluntur, deinde f. magdaleon. Nota quod hoc mundificatum & consolidatum exper-tissimum est.

Vnguentum de galbano mirabiliter consolidans vulnera.

2. seu hircini, ceræ ana 3 iiij. tecebiath. 3 ij. thuris, mastiches, galbanu, lapid. calaminaris ana 3 b. myrræ alum. vñti ana 3 ij. f. magdaleon. secundum artem, potes si subter addere boli 3 ij. Nota quod sub hac litera aut dictione vnguentum, comprehenduntur, & cum cerota spatradrappa emplastra, & è conuerso.

Vnguentum nihil.

2. ol. rosi 1b. pulueris nihili 3 iiij. tuthe præparata 3 ij. camphor. 3 ij. ceræ alba 3 b. vnguentum.

Vnguentum ad pustulas faciat.

2. olei rosi vnguent. citrini ana 3 b. de vitellis ouorum 3 j. aceti 3 j. lythargiti aurum marg. alb. ana 3 b. camphor. 3 j. ceræ alba q. s. misce fiat vnguentum. Nota quod si facies fada fuerit & leptosa addas meteurni sublimati 3 b. & faciem vngas, diebus octo continuis, postea dimittas donec crustæ cadant, deinde vng cum vnguento citrino aut cum isto abique mercurio.

Vnguentum certissimum ad idem.

2. ol. de ritellis ouorum 3 j. b. olei tartari 3 b. mastiches, gummi, tragacanthi ana 3 b. camphoræ 3 ij. olei amygdal. dulc. 3 j. ceræ alba q. s. misce fiat vnguentum. Nota quod si facies fada fuerit & leptosa addas meteurni sublimati 3 b. & faciem vngas, diebus octo continuis, postea dimittas donec crustæ cadant, deinde vng cum vnguento citrino aut cum isto abique mercurio.

Vnguen-

Vnguentum tuum nobile contra pustulas
facies ex morbo gallico.

$\frac{1}{2}$. olei tartari 3 j. rosat. 3 x. aluminis vsti
3 j. virid. etris gr. vj. vaguent. Aegyptiaci 3 j.
camphor. 3 j. cer. q. l. misce, fiat vnguentum
molle, vngatur facies bis in die expertum.

Vnguentum ad scissuram lingua ex
ariditate.

Rec. aluminis vsti, boli armeni ana 3 ij.
melis tol. q. l. misce, fiat in forma vnguenti
quo ter in die lingua vngatur.

Vnguentum ad alep. virga exiccatum
& incarnatum.

Rec. ext. farcicollis, thuriz, aloes, thuris,
lapid. hemathit. cann. combusto. gallarum,
balau. st. acacia ana 3 j. puluisientur & cum
oleo rosaceo & cera q. l. misce, fiat vnguen-
tum molle pulchrum, exiccatum est & ex-
pertum.

Vnguentum expertum ad sedandum
dolorem hemorrhoid.

Rec. buryi despumati, postea ducti ad
folem in mortario plumbeo, donec nigre-
scat, quo inungatur locus.

Vnguentum ad idem.

Rec. olei tol. 3 j. ceulis 3 j. s. lythargitii 3.
k. opii 3 s. ceris parum, misce.

Vnguentum ad idem.

Rec. thuris, myrrae, licii croci, opii an. 3
j. cum mucilag' ne philli, & modico olei ro-
sat, fiat linimentum.

Vnguentum de ranis ad podagram.

Rec. ol. rad. cucum. agrestis 1b. ij ol. ma-

iorapz alchannz, ceris terebinthinae, galba-
ni, medullae cruris cerui ana 3 j. s. ranatum
n.vj. sang. duarum testudinum, coque ranas
sang. oleum vsque ad medietatem, deinde
cetera misce, fiat vnguentum, quia pretio-
sum est.

Vnguentum sanctum & nulli reuelandum
in ulceribus tibiarum difficilis curationis à
materia calida prouenientibus.

$\frac{1}{2}$ cerussa cineris plumbi ana 3 iiij. mafli-
ches thuris an. 3 iij. lythargitii 3 j. thutis 3.
s. mattis perlarm 3 vj. cera 3 j. colophoni.
3 j. s. axungia cerui 3 viij. terebinthinae 3 j.
camphorae 3 iiij. fiat magdaleon, cum modi-
co ol. tol. si opus fuerit. vngatur locus bis in
die extensus super tela, & plague applice-
tur, quia m. m. in modum consolidat.
Locus vero circa plagam ad latitudinem
duorum digitorum, vngatur cum vnguento
albo camphorato.

Vnguentum album, de cerussa artificiali
expertum, sigillans & consolidans su-
perficiem plague & cutem
generans.

Rec. cere albae 3 iiiij. ol. tol. 1b. s. terebin-
thin. 3 j. cerussa 3 iiiij. lythargitii 3 j. thutis
aluminis vsti limatarium vstulum an. 3 s. fiat
magdaleon cum modico ol. tol. si opus fue-
rit addatur camphora 3 j.

Vnguentum nobile, ad omnes plagas com-
bustiones erysielas & id genus cali-
dorum morborum.

Rec. ol. tol. cere albae an. 3 iiiij. acei gra-
natum, succi solatri an. 3 iiiij. plumbi vsti &
loti Thutis ana 3 j. cerussa lutea 3 j. thutis
3 s. camphora 3 iiiij. cera & oleum liquefiat,
deinde bulliant bullienda & fiat magdaleon
pulchrum hoc certe est & artificiale.

Vnguentum regis Angliae consolidans & incarnans.

*C*eræ albae resana 3 j. fl. olei communis vel rotatæ 3 ij. terebinthinæ lotus 3 j. thuris mastichæ ana 3 fl. fiat vnguentum pulchrum est.

Vnguentum viride mundificatum & incarnatum.

*C*eræ chelidoniz panis euculi C qui diegitur alleluia centrum galli levisticæ, scabiosæ an- m. j. Genitio: ib. fl. olei communis ib. fl. ce- taris, mastichæ aloës viuid. ætis ana 3 j. misce.

Vnguentum carnis generantium.

*C*eræ picea nigra ceræ 3 j. vaccini, olei communis resinae ana 3 j. myrræ 3 fl. misce.

Vnguentum ad idem fortius.

*C*eræ 3 v. resinae quantam unam, tere- binthi ib. j. mellis quartam semis, mastichæ, thuris myrræ, sarcocollæ, aloës ana 3 fl. misce, aliqui addunt etroci 3 j.

Vnguentum ad idem hoc fortius.

*C*eræ rufæ teles lineæ 3 fl. opopanax 3 j. vini, mellis rosana 3 iij. lyhargitii, myrræ aloës sarcocollæ ana 3 ij. ol. ros. myrrini ana q. fl. misce.

Vnguentum ad idem potens nobile & pretiosum.

*C*atkinis, scabiosæ, absynthii, galli trichi tamarisci apii, verbene, lanciolæ, sene- cion, pinæ, nellæ, cynoglossæ, chelidonizæ, pilosellæ, muli foliis ana m. j. terantur omnia & succus extrahatur, aut si recentia haberet non possunt, balsamum in vino rubro q. f. vñq; ad consumptionem medicatæ, deinde bul- lant item, vñque ad melius spissitudinem

postea addatur axungia porci veteris ib. j. se- ui hircini ib. fl. olei ib. j. fl. mellis 3 iiiij. bul- lani simul secundum artem, in fine vero ade- thuris, myrræ, mastichæ, sarcocollæ, aloës ana 3 fl. misce.

Vnguentum ad idem excellens.

*C*eræ 3 iiiij. armoniaci 3 vj. terebinthi- na 3 ij. bulliant in vino rubro secundum ar- tem in fine vero adde, lac mulietis, malaxen- tur cum lacte.

Vnguentum ad idem probatum, & est barbitonforis Montis-peffulani.

Rec. sepi vacini: ib. fl. olei ros. 3 iiiij. rad. ietros. 3 j. thuris, mastichæ, myrræ, sareco- collæ, anstoloch. rot. aloës ana 3 iiiij. terebin- thinæ quattam unam.

Vnguentum album figillans superficiem plaga & cutim generans.

*C*eræ olei ros. ib. fl. ceræ alba 3 ij. ceruss 3 x. camphoræ 3 j. aluminis ouorum. n. iiij. ly- tachini 3 fl. similis est operationis emplastæ de matre perlatum.

Vnguentum ad remouendam humidita- tem & sauisitatem vulnerum.

*C*eræ lyhargitii pulueriz. 3 j. ol. ros. aceti, mellis puri ana 3 j. misce intus donec al- bescant deinde *C*. aluminis vñsi, tragacan- thi, baiaust. gallarum vñstarum 3 j. misce, fiat vnguentum.

Vnguentum ad scissuras labiorum ex- pertum.

*C*eræ gñ. tragacanthi, amyli, penid. ana 3 j. aquæ ros. 3 j. rad. portulacæ 3 j. fl. ol. ex du- cito nucis combusto 3 vj. fiat linimentum.

Vnguen-

Vnguentum carnem generans.

Rec. olibani, mastiches, aloes, picis græcæ, aristoch. rotund combustæ, iros ana 3j. ol. rof. 3j. fl. ceræ q. f.

Vnguentum consolidans & cutim generans.

Rec. gallarum, balauſtiorum, olibani, aluminis lythargitii roſana 3j. ol. rof. 3j. fl. ceræ q. f.

-Vnguentum ad idem.

Rec. ſang. draconis, olibani, lythargini ſolium combuſtorum, gallarum balauſt. roſ. vitrioli Romani combuſti ana 3j. olei roſ. myrrhini ana 3j. ceræ q. f. miſce. fiat vnguentum.

Vnguentum exiccans vlcera virulenta pulchrum & elegans.

Rec. lythargitii in aceto & oleo been imbibiti atque mixti, donec albefat & inuincat: 3j. antimonii artis vſli balauſt. curcumæ, vermicum terreftrium gallarum, ſang. draconis, aluminis vſli, chincæ argenti 3fl. ol. roſ. myrrhini ana 3j. fl. ceræ q. f. miſce. fiat vnguentum.

Vnguentum ad dolorem intensum hemorrhoideum.

Rec. croci, myrræ licii ana 3j. opii 3fl. ol. roſ. mucilaginis pſillii, vitelli ouſi q. f. fiat vnguentum molle.

Vnguentum ad remouendam caliditatem & ardorem vulnerum.

Rec. lythargitii subtiliter pulueriſati 3j. ol. roſ. aceti ana 3j. fl. teratur in ſimul, donec inſlentus & tumescant, deinde adde ceruſe 3j. camphora 3j. miſce. fiat vnguentum.

Vnguentum ad remouendam frigiditatem vulnerum.

Rec. olei olinæ 3ij. serapini opopanaxis ana 3j thuris, ſarcocollæ, aristol. combuſtæ ana 3j. fl. gummi in oleo diſſoluant ad ignem, deinde cætera miſceantur, & cum cera q. f. fiat vnguentoſum molle.

Vnguentum ad remouendam ſiccitatem vulni.

Rec. ceræ, picis olibani viſci an. 3j. ol. q. f.

Vnguentum ad eſcharas.

Rec. poma alba coſta extractis granis ol. nenupharinæ an. 3j. miſce. in ſimul in formam linimenti, ad idem valet inſtituſans Galeni.

Vnguentum ſupra antibraces.

Rec. armoniaci in aceto diſſoluti 3ij. ol. biliorum alb. ceræ q. f. fiat vnguentum molle, quia maxime diſſoluit & venenum extrahit.

Vnguentum carnis generatiuum.

Rec. olibani, mastiches, aloes, picis græcæ, aristol. longæ combuſtæ, iros ana 3j. ol. roſ. 3ij. ceræ q. f.

Vnguentum ad idem nobile.

Rec. mastiches in aqua roſ. actu calid. donec fiat vi coila 3j. poſtea adde puluerem hunc, Rec. hunc, aloes, picis græcæ, vernicis an. 3j. boli teſta ſigil. ſang. draconis an. 3fl. ol. roſ. myrrhini an 3ij. cer. q. f. fiat.

Vnguentum expertum in contractionē neruorum.

Rec. adipis vulturis, tapſi barbati, ſerpentum medullæ crucis vacca, mandibular

KK 3 porci

porci 3 j. & adipis anatis, hyssopi humidæ an. 3 j. mucilag. scenugine ci, licii, maluanisci ana 3 j. R. b. delii amonis ci, galbani, opopanacis ana 3 j. h. castorei 3 h. euphorbi 3 j. ol. camomillæ, costini de castoreo nardini laurini de euphorb. o ana 3 j. mucilaginis, fiat cum succo aut decocto, rad. ebuli adipis lepotis vulpis ana 3 j. ol. vulpini de terebinthina ana 3 j. h. certe nove 3 ij. adipis anieris assini marciatoris, dialetheæ Agrippæ Antogon butyri sine sole ana 3 j. Nota terram sigillatam maxime putefactioni obsertere, quid ergo de ea in peste confid.

Vnguentum frigidum repercuti- num.

$\frac{1}{2}$. boli armeni 3 h. certe sigillata 3 ij. ace-
ti patum, ol. rosi 3 ij. si vero membra corrup-
tionem times, tunc da 1.5. sigillata 3 h.
boli 3 ij. & vngelocum sanum. Nam terra si-
gillata à sua proprietate, membrum veterius
corrumpi non permettit, quid ergo de ea in
peste sol. 10.

Vnguentum repercutiuum mi- tigans ad idem.

$\frac{1}{2}$. sand. alb. spodii, acetatis ana 3 j. opii
3 ij. camphor. 3 h. succi solatti 3 ij. misce.

Vnguentum vt crustæ cadant, dolorem quoque mitigans.

$\frac{1}{2}$. vitelli ouorum ol. rosi ana 3 h. misce.
fiat vnguentum.

Vnguentum repercutiuum ad idem.

$\frac{1}{2}$. l. argiriti 3 h. distempera cum ol. viol.

Vnguentum stomachale calidum.

$\frac{1}{2}$. ol. de spica 3 j. de absynthio de masti-
che an 3 h. caryoph. cinnamomi, coral. rub.

an. 3 ij. ligni aloes, gallæ moschatæ, ana 3 h.
ceræ q. s. fiat vnguentum molle.

Vnguentum elegans certe & pul- chrum.

$\frac{1}{2}$. ol. de spica 3 j. ol. de cinnamomo 3 h.
cinnamomi galang. ana 3 h. gallæ mosch. 3
ij. musci ambra ana gr. ij. cer. q. s. misce fiat
vnguentum, quo stomachus rugatur, facta
tam en ante fermentatione hac. $\frac{1}{2}$. flor. ab-
synthii, camomilla, balsam itz ana m. h. cin-
namomi spicæ, squinanthi an. 3 j. h. caryoph.
galangæ, ligni aloes, folii ana 3 j. bullata in
duabus partibus aquæ, & una vis i. tisque ad
consumptionem medietatis, deinde spon-
gia decoctione infusa calido stomacho
applicetur, ter vel quater, donec siccetur &
inungatur. Verum si sacculum feceris et su-
pta latere ignito aspergo vino maluatico ca-
lificeris, & stomacho ter vel quater applica-
ceris, postea inunxeris, artificialius certe
erit & pulchritus.

Vnguentum ad sodam calidam.

Fit ex ol. rosi aqua rosi & quarta parte ace-
ti, bene in mortario ag-tatis.

Vnguentum ad idem expertum.

$\frac{1}{2}$. cerati Galeni vel. infrigidantis Galeni
3 ij. plurimis lotionibus in mortario lauetur,
vt succis aut solatti, aut endiviae aut semper-
uiue, cucubitæ, camphor. adde si lubet 3 h.

Vnguentum nobile & expe- riatum ad excor- iationem ani, ob nimiam equita- tionem.

$\frac{1}{2}$. ol. cithioniorum, rosati, myrrini om.
lotor. vicibus quatuor in aqua rosi ana 3 j.
mucilag. tragacanthæ ex aqua plantaginis an.
3 h. amyli, boli, gallarum ana 3 ij. camphore
3 j. certæ albae q. s.

Vnguen-

Vnguentum ad dolorem.

Z. ol.camomillæ 3 j. de costo 3 fl. de spica de lilio an. 3 ij. acori. silech, arabici piperris longi, nucis moschatae, ligni aloes an. 3 j. ceræ q. f. vnguentum membrum tremens, quod si hæc decoqueritis in vino, visque ad tunc consumptionem fortius erit.

Vnguentum ad materiam frigidam.

Z. ol.de lilio 3 j. irini 3 fl. cinnamoni ligni aloes, selenios ana 3 j. gallicæ moschatae 3 ij. ceræ q. f. vnguetum ab virbilico infra.

Vnguentum calidum capitale.

Z. ol.de costo 3 j. de spica 3 fl. nigelle, baccharis lauri, piperris longi, cubeb. aconi, ana 3 fl. croci 3 j. muschi ambr. ana gr. ij. cer. q. f.

Vnguentum in formica miliari ex- pertum.

Z. ol.rof.populeon ana 3 iij. myrrhini 3 ij. lacci plantæ, sojatti ana 3 ij. aluminis 3 iij. antheræ balauist. ana 3 fl. tad. lapatiæ acutæ recentis, si habent polluti, substituer fuelorum 3 j. vel succi eius 3 ij. aceti rof. 3 ij. buliant omnia simul, & que ad succi consumptionem, coletur intus, addatur lythargitii viriusque ana 3 fl. thutiae, cerussæ scotiaæ ferri puluerisata camphora ana 3 j. misce, fiat in forma vnguenti cum medico ceræ si opus est, & dividias in partes duas, in quarum unam pones viridis æris 3 fl. vnguetum ad dies aliquot, & ponat reiam madefactam in aqua quæc in litera sol. Postea in alia parte, absque viride æris, vnguetum se, & miraberis effectum.

Vnguentum ad dolorem capitis, sed in declinatione.

Z. viol.rof.meliloti ana m.j. farinæ hor-

dei 3 ij. summittatum papau. albi. p.t. vel fe- men eius 3 j. cum omphacino oleo, misce, fiat emplastrum.

Vnguentum optimum ad idem.

Z. olei ros. viol. lactis mulieris ana 3 fl. aceti parum, liniatur stans & tem- pota.

Vnguentum ad idem optimum.

Z. vitel.oui.olei viol.lactis mulieris.

Vnguentum somniferum.

Z. ol. viol.rof.chamomel. 3 j. succi man- dragoræ, vel olei eius liosciam laetæ ana 3 fl. opii 3 j. ceræ abbae. q. f. misce, fiat vnguentum molle pulchrum est.

Vnguentum ad duritiem qua remansit in membro post restaurationem fra- cura eam duritiem le- niens.

Z. ceræ 3 j. ol. de lilio adipis gallinæ ana- tis medullæ cruris vaccæ, mucilaginis, fem- linæ ana 3 j. misce diu in mortario.

Vnguentum ad duritiem plenis.

Rec. succi eupatorii absynthii eichoreæ, aceti ana 3 j. ammoniaci, opopanaxis, bdelii, serapionis aceto dissoluto: ana 3 fl. ping. anseris, gallinæ, anatis 3 j. omnia ad ignem dissoluantur, & cum cera q. sufficit fiat vnguentum.

Vnguentum contra vermes.

Rec. ol. de ruta absynthii, nucleis peti- corum amygd. amar. ana 3 ij. rutaæ, myrræ, gentianæ, centauræ, lupinorum, cor- nu cervi risti aloes præstii matricariae colo- cynth.

cynh. ana 3 j. aceti 3 fl. fellis tauri 3 j. cerz q.
f. fiat vnguentum.

Vnguentum ad maciem renum.

2. ol. rof. viol. ana 3 j. butyti sine fale 3 ii.
ping. anferis. anatis. gallinatum ana 3 j. pun-
gium renum hoedi & arietis ana 3 j. cerz
q. f. fiat vnguentum.

*Vnguentum ad distillationem vrina
sputicum.*

2. gummi arab. tragacanthi. boli cerus-
si. myrrillorum ana 3 j. opii 3 j. ol. rof. 3 ij.
fl. cerz q. f. fiat vnguentum.

Vnguentum ad coitum.

2. ol. de spica 3 ij. euphorbii. piperis. cu-
beb. finapis costi ana 3 j. muschi gr. viij. ce-
rz 3 ij. misce.

Vnguentum optimum ad idem.

Ftex oeo de euphorbio. cum ana cardo
pipe. costo. cera & in balneo virga fricitur.

*Vnguentum nobile ad dolor em ha-
morrhoid.*

2. sem. hyosciami virtusque ana 3 ij. alu-
minis virtutis ana 3 fl. cerus 3 fl. tapfis 3 j.
cerz 3 fl. ol. rof. 3 ij. misce.

Vnguentum ad pruritum ani.

2. mastichini 3 j. sulphuris 3 ij. cerz 3 fl.
fiat vnguentum.

Vnguentum ad nervos.

2. salui aloes. bethonicae nucis cupres-
si. mactis balauit. ana 3 j. mucilag. altheae.
nicotianae. scenugraci ana 3 fl.

Vnguentum de adipibus 3 j. terebinthi-

næ lotz 3 j. adipis tapfis viti ana 3 j. ol. vulpi-
ni laurini de ireos an. 3 ij. oppopanacis bdel-
lin ana 3 ij. croci myrra ana 3 fl. cerz viti-
dis q. c. misce fiat vnguentum.

*Vnguentum de corticibus castanearum
valens ad immoderatum fluxum men-
struarum & dysenteriam.*

2. olei mastichini 3 vj. myrrini citonio-
rum ana 3 j. fl. mastiches. acerat sang. dra-
conis ana 3 vi. coral. sub. 3 fl. carabæ teræ
sigillatæ an. 3 ij. corr. castaneorum. scortæ
fetti ana 3 j. boli. balaust. thuris ana 3 ij. resi-
næ 3 j. cerz q. c. misce fiat vnguentum. Fores
ex hoc facete emplastrum.

*Vnguentum ad remotionem escharæ in
combustione ignis.*

Rec. cerussæ 3 j. fl. camphoræ 3 j. anisi 3 j.
aqua rof. 3 j. fl. aluminis ouorum duorum
misceantur diu infusim. & fiat in forma vn-
guenti.

Vnguentum defensium optimum.

Rec. boli teræ sigillatæ. sang. draconis
ana 3 j. aceti rof. parum ol. rof. q. c. misce fiat
vnguentum.

*Vnguentum frigidum ad excoriationem
fattam in coxis ab acuitate vrina.*

Rec. aluminis cui vnius ol. viol. 3 j. ly-
thargiriæ. spumi finiti. 3 vj. teratur in mor-
taro plumbeo diligenter. ut fiat vngue-
tum. valerinæ assolis & lab. is.

Vnguentum pro vermicibus vsuale.

Rec. centaureæ. absynthii. lupinorum an.
3 fl. ligni aloes. cornu ceru. viti. diphrami ana
3 j. aloes ad pondus omnium. ol. de ab' y-
thio 3 j. fl. fellis tauri 3 j. cerz q. c. fiat vn-
guentum.

Vnguen-

Vnguentum ad idem nobile.

¶. Absynthii lupinorum ana 3. ij. sileos cumini nigelliç centaureæ fantocici cornu cerui vsti ana 3. ii. ol. de absynthio persic. amygd. amar. ana 3. ij. ii. agatici myrræ ana 3. ij aloes 3. j. fellis tauri 3. x. ceræ q. f. fiat vnguentum molle.

Vnguentum ad idem probatum.

¶. Theriacæ 3. ii. diptam; sem. lumbric. gentianæ ana 3. iij. fellis tauri 3. ii. aloes ad pondus omnia, adde olca vt lupta.

Vnguentum de Tuthia expertum ad ulceræ virge.

¶. Thutiz præparatz 3. ii. mastiches, thutis ana 3. ij. ceræ albæ 3. j. ol. rof. q. f. fiat vnguentum.

Vnguentum ad panaritium digitorum.

¶. Olei mastichini omphacini ana 3. ij. antimonii, 3. j. ceræ lotæ plumbi viti ana 3. ii. thutiz præparatz 3. ii. ceræ albæ, resinx lotæ tribus vicibus ana 3. j. f. vnguentum bene renax.

Vnguentum ad sanguinem è pectori emanantem.

¶. Succorum plantaginis, corrigiolæ bur-ſæ pastoris ana 3. iij. boli armeni 3. j. ii. gum. arab. leviter torrefact. tragacanthæ ana 3. j. amyli 3. ii. terre sigillatae, sang. draconis, acatiz spodii granatorum myrræ hypocrystidos ana 3. vi. glutinis carthæ dissolue in agresta 3. j. ii. Bulliant in simili patum, addatur ol. rof. 3. v. fiat vnguentum.

Vnguentum ad sciatricam.

¶. Ol. de lilio 3. iii. laurini pardini ana 3. j. ii. castorei 3. ij. pyrethri 3. j. euphorbij 3. ij.

sem. sinapis 3. ii. stiracis liquidæ 3. ii. calamit. 3. ij. ceræ patum fiat vnguentum: vngatur bis in die, postea superponatur emplastrum.

Vnguentum ad faciem mundificandam.

¶. Saponis duti 1b. j. saponis mollis 1b. ii. vitel. ou. nu. vj. ol. tartari q. f. fiat in forma vnguenti liquidi cum 3. vj. pulueris ires, adde camphoræ 3. j. si placet.

Vnguentum ad coitum.

¶. Succum nepetz, calamenthi, succi squillæ, succi serpentariae, succi vtricæ, rad. pyrethri ana 3. ij. ol. sambucci 3. ij. de euphorbiorum 3. j. bulliant omnia insimul, vñq. ad consumptionem medietatis, & non coleatur, sed cum cera q. f. fiat vnguentum præputiæ & tota virga vngatur, clea valentia sunt olca pastinacæ suapis sambucci, formicarum euphorbiorum.

Vnguentum somniferum.

¶. Populeon 3. j. ol. violati 3. j. ii. de hyosciamo, mandragoræ, ana 3. vj. q. f. fiat vnguentum molle.

Vnguentum dolorem & tumorem hemorrhoid. sedans.

¶. Pingued. anatis gallinar. ana 3. ol. viol. 3. iii. ceræ q. f. fiat vnguentum dimittatur infrigidari, postea addatur vitelli oui vnius opii 3. j. croci 3. ii. misce. expertum est.

Vnguentum ad dolorem & scissuras ani.

¶. Boli, gummi arab. sang. draconis ana 3. iij. myrril balaust. rof. ru. 3. iij. puluerisntur vt alkohol. deinde adde butyri 3. j. ol. rof. 3. ii. succi sol. portorum 3. iij. succi solatti 3. iij. ceræ q. f. fiat vnguentum.

*Vnguentum pro splene duro ventoso in
materia mixta.*

Z. Ol. capparorum 3. iiiij. de sesamo 3. j. & scopolendriæ, cort. capparorum, tamariæ, sem. portulacæ, trochisciæ de capparis, sem. endiviae, scariole, laetucæ ana 3. agni casti 3. j. acetum parum, ceræ q. s. fiat vnguentum.

Vnguentum ad hepatis calidum.

Z. Ol. ros nenuph. de spica ana 3. h. ro-
far. l. podii, sandal. amb. sem. plantaginis, por-
tulacæ ana 3. j. spicæ mastichæ ana 3. j. eu-
patomi 3. h. cera q. s. fiat vnguentum.

*Vnguentum ad dolorem magnum
renum & lumbo-
rum.*

Z. Oleorum sambuccini 3. j. viol. ros. ana
3. j. h. cerus 3. x. thuris, mastichæ ana 3. j.
camphora 3. h. amyli 3. x. aqua rosaceæ 3. j.
albuminis. ouorum duorum, cera ana 3. h.
bulliant olea & cera in simul posita vbi in-
frigidata fuerint, adde species ultimo album.
ouot. & boli armeni 3. x. agitentur in spatula
diu. posita renes vngantur, deinde superpo-
ne spicæ post vunctionem folia solatti, & hoc
fiat bis in die.

*Vnguentum expertum ad scissuras
manuum.*

Z. Ol. ros. axungie gallinæ ana 3. ij. cere
alba 3. h. Thuris, mastichæ ana 3. iiij. pulue-
res ut alkohol, erantur & diu omnia in simul
agitentur, donec asperitatem perdis, & fiat
sicu. vnguentum molle.

*Vnguentum ad confortandas iunctu-
extenuatas.*

Z. Mucilaginis, altheæ, lini scenugræci
ana 3. iiij. medullæ eritis vacca 3. ij. adipis

porci colati 3. iiiij. ol. de lilio antiqui com-
munis ana 3. iiij. ceræ q. s. fiat vnguentum.

*Vnguentum contra calorem hecticæ-
rum, si hic in die vngatur spi-
na dorsi.*

Z. Mucilag. p. fillii cithoniorum ana 3. j.
gummi tragacanthæ 3. h. ol. nenuph. de sem.
cucub. viol. ana 3. ij. ceræ albae q. s. fiat vn-
guentum.

*Vnguentum hamorrhoid. constricti-
uum.*

Z. Scoris ferri preparati 3. h. gallarum
cupressi, hæmatidos, carabe hypocrystis ana
3. ij. ol. de chrysom. 3. iiij. ceræ albae q. s. fiat
vnguentum molle & bulliantem in 3. vij. succi-
semperviriai, cithoniorum vñque ad consum-
ptionem succi bulliant.

*Vnguentum sive linimentum ad defæ-
ctionem faciei, faciei maculas rubeas,
panum, tenigines, impeti-
gines.*

Primo phlebotomes venam vnam maiori-
tem repertam in tempore, quæ vt plurimum
superior est, & multum laudata à principe in
hoc casu quarta cap. 20. postea capiat lycar-
gyrium spumatum & album effectum in suc-
co fol. serpentinæ, quo sero tamen in intro-
tu lecti totam faciem lineat, & hoc faciat 22.
diebus, & si invenerit, tunc facies sic: Minuatur
alia vena superior temporis, postea lineatur
facies hoc meo experimento. **Z.** Sem. mal-
auifsei recentium 3. iiij. Teratur vltima con-
tusionem, deinde supponatur gummi oliua-
rum, dissoluto modico acero forti 3. h. styra-
cis liquidæ 3. iiij. ol. de frumento facto secun-
dum artem 3. ij. cort. medianæ vlnæ excutæ
& pulquerizata 3. h. per linimentum, qua to-
ta facies, per noctem vñcta maneat, mane
autem lauetur cum aqua ciclaminis, cuius
magna

magna est certo ad supra scriptas res, vis ipsi enim aut succus aut aqua faciem decoret, facto hoc linimento per xv. dies, si non iuuetit, faciat hoe ultimum. **U.** rad. serpentariae 3.ij, incorpotentem subtiliter scissae in aqua, roflorum, muscata vt prius & exiccentur vt prius, postea addatur oitis sapia pulueris et al. alkohol 3.ij. & intercam vt prius incorpotentur & exiccentur, & cum opus fuerit dissolutus vnum in aqua ciclaminis & faciem linias, quia non falleret bis in die.

*Vnguentum pulchrum ad excoriatio-
neum narium ac catarrho-
falso.*

U. Amyli de hordeo 3. ss. lythargyrii spumificati 3. vj. rithiz preparate, ceruite 3. j. ss. olide vitellis suorum 3. j. terantur & agitentur diu in mortario plumbeo, & sero nares lineantur, mane uno laevetur cum decoct. semi melon. non exort. & cocto lagenatur.

Vnguentum in calculo.

U. Mucilag. altheæ lini fennigraci ana 3. h. medullæ crutis vituli, poterit sine ale. galina taffi, anacis ana 3. iiij. resina terebinthina ana 3. h. ol. de scorpomibus 3. ij. camomillæ amygd. dulicum, ana 3. j. h. laudani 3. j. cert. q. sufficit fiat vng. molle, quod si cero tum facere cupis, addie plus de cera & linitum super corium interbastatum die solum portetur.

*Vnguentum ad spasmum, paralyssum ner-
orum contractionem ex repleione factis
tamen antea euacuationibus &
balneis diafore-
tis.*

U. Olei mustellini 3. j. petrolei 3. ss. communis butyri sine sale ana 3. iiiij. cert. 3. ij. styrax calamitæ, benzui, mastiches, olibani,

gt. hederæ, ana 3. ss. liquefacienda liquefiant, deinde styraces ponantur & fiat vnguentum.

Vnguentum sanguinis restrictuum.

U. Thunis 3.ij. aloes 3.j. albuminis oii q.s. pilorum leporis subtiliter incisorum 3. iiiij. f.vng. vulnæ imponatur.

*Vnguentum ad vulnus & punctu-
ram neruorum.*

U. Centaureæ minoris lanceolatae, pilosellæ consolidæ vtriusque ana m. vermium terrest. fb. f. ol. communis 1b. j. vini 1b. j. h. persistunt & misceantur stenæque insimul per 7. dies, deinde. **U.** seu azetini mundatis 1b. j. picis nigrae refinæ ana 3. iiij. armoniaci, galbanii oportet q. q. in acetô dissolutorum ana 3. h. bulliant donec vinum & acetum sit confunditum, coleret & vbi aliquoties infrigidatum fuerit, adde terebynthinæ 3. j. h. thujæ, mastiches, sarcocolla ana 3. h. croci 3. ij. duces cum spatula, donec intrigidetur, est enim pretiolum.

Vnguentum ad ulceræ gingiviarum.

U. Decocti sol. oliuarum, abluantur & leviter ex eo dentes fricentur, postea hoc linimento vnguntur. **U.** vitulæ aluminis salis adustorum, gallarum, psidie, cupularum glandium, cinnamomi, caryoph. atropit. saluis, ros. ossium daëtyl. tibiarum cancerorum adustorum ana 3. j. fiat alkohol, deinde cum acetô squillitico & melle ros. q.s. fiat linimentum pulchrum.

*Vnguentum certum & nobile ad scabiem,
tineam, scabiem sedam, & tinea
saliter omnem cutis sedi-
tatem.*

U. Hellebor. vtriusque sulphuris vini

atramenti, auripigmenti lythargirii, cathartice viuæ virtuoli aluminis, gallatum fuliginis clauilli. ana 3. fl. argenti viuæ extincti viridæ. æta ana 3. ij. pulueris sentur & bulliant in succo bottag, scabiosa, fumiteræ, lapatii acuti acetii ana 3. ij. olei antiqui 1b. j. vique ad succi consumptio[n]e, in fine addatur picis liquidæ 3. fl. ceræ q. s. fiat vnguentum molle, lauetur tamen antea corpus cum aqua falsa aut decoct. lupin. & staphisag. aulaetur cum aqua fortiori caput aut totum corpus, quæc in litera A. fol.

Vnguentum ad idem.

24. Adipis vrsi, vaccæ ana 3. j. sterco ris munis 3. fl. granorum iuniperi 3. ij. araneatum adulaturum 3. ij. picis liquidæ, olei ana q. fiat linimentum.

Vnguentum ad idem.

24. Azungæ antiquæ porci dissolutæ in succo acetosæ 1b. j. olei communis, picis liquidæ ana 1b. fl. succi abrotani, succi menthæ faracenicæ, succi fumiteræ, succorum lapatii, erucæ mercurialis ana 3. j. aluminis, vitrioli, gummæ hederæ combusti, fuliginis baumach, vsti tartari, aloes ana 3. fl. Milce, fiat linimentum, vt supra.

Vnguentum ad hyposarcam exper-tum.

24. Olei de absynthio 3. vj. mastichini 3. ij. despica 3. j. ciperi, equinanthi, spiez, ligni aloes ana 3. fl. cinnamomi, ros. rubr. ana 3. fl. ceræ q. s. fiat vnguentum.

Vnguentum resolutium in mate-ria calida.

24. Olei camomillini, ceræ 3. fl. pulueris camomil. anethi ana 3. ij. azungæ, anatis, gallinæ ana 3. vj. fiat linimentum.

Vnguentum ad leprosos.

24. Vnguenti citrini 3. vj. pingued. serpen-3. iiiij. ol. rosi myrtini, populeon ana 3. j. fl. mi-lice, vngatur membrum post balancum, que-re in litera B. fol.

Vnguentum ad morbeam.

24. Succi chelidoniz saponis albi, vngueati albi camphoræ ana 3. j. fl. vnguentum.

Vnguentum ad combustionem ignis mi-rabiliter conservans & exiccatum.

24. Calcis viuæ septies lotæ in aqua frigi- da donec acutatem perdat 3. j. q. olei ros. ducatur in mortario, fiat vnguentum, exper-tum est.

Vnguentum ad idem expertum & pra-cipue aquæ ignis & olei.

24. Succi solatti endiuæ, virgæ pastoris aq. ros. hæc prohibent vesicationem, aut fiat cum vitellis ovorum, olei ros. succo solatti &c & est bonus. Si autem locus vesicatus fuerit aut vulneratus tunc sic fit, **24.** Calcis viuæ 3. j. olei ros. q. s. ducatur diu in mortario & fiat vnguentum. Calx abluitur sic, supra ea aqua frigida, donec operiatur, & sic per tres horas dimittatur, donec parum infrigidetur, deinde aqua illa proiiciatur & alia superponatur, hoc autem septies fiat, donec acutas sedetur. Nota pulchra potens in combustio-nem ignis, olei aut aquæ, item calcis ablutionem.

Vnguentum nobile & dignum ad pla-gas difficilis curationis.

24. Eris vsti, antimonii, plumbi alumini, vstor. balaust. gallarum lant. draconis, rad. cureumæ, calumiæ, argenti serici vsti lumbrio[r]um terrestrium siccator. ana 3. j. ceruifæ

cerusse 3. ij. lythargyrii 3. iiiij. puluerisati, & cum oleo ros & acetō ana q. f. ducti in mortario plumbico, donec spissetur & tunc secat, postea cætera addantur & fiat vnguentum.

Vnguentum nobile & magnum secretum
in consolidanda cute, & in omni
vulnere malo.

U. Aquæ aluminis, si autem in sola cute est. *U.* aquæ plantaginis, camphoratæ & modicūm aluminatæ, aquis istis vclus bene lauetur, deinde superponatur lamina plumbica ad magnitudinem viceris, & bene ligetur, quia mitabiliter operatur. Finge autem quod sit aliud propter vulgares, quia nihil appræparant, nisi quod sumptuosum est. Quod autem honores habuerint eam isto auxilio ille seit qui nihil ignorat.

Vnguentum vtile ad tineam.

U. Lythargyti, miuæ salchimiz vitrioli, auripigmenti, cupressi, fuliginis, viridariæ el- lebōti vniuersque, aluminis, gallatum ana 3. h. argenti viuæ extincti 3. j. picis græcæ olici nucum ana 1b. h. succi lapatis, tumitterat, scabiozæ, botraginisana 3. iiij. bulliant cera pix oleum in simul, deinde cætera addantur, fiat vnguentum.

Vnguentum probatum ad
alopeciam.

U. Succi calcidi 3. j. puluer. sanguisugatum vñstum lacertæ viridis vñstæ, talparum apum vñstum, solearum vñstarum setarum porci combustarum virid. æris ana 3. j. melis q. f. fiat vnguentum, quod probatum est.

Vnguentum certum & verum Hugonis
contra paralysin & contractionem
neruorum.

U. Saluix, absynthii, caryoph. menthæ,

fauinæ, marrubii, lauendulæ, fabrifugæ, tana- ceti, eupatorii, herbæ S. Petri, stœcad arab. citrini teromand. majoris, rad. liniflaci, men- thæ, mentastri, melisiana m. j. rad. brancæ vñsne molauæsi ana m. iiij. baccæ u. lauri sem. lini stenugæci ana 3. ij. f. agni casti 3. j. h. pimpinellæ, gentianæ, rad. valerianæ te- netrimarum fol. maluz ana m. j. summitum iuniperi cum granis eius m. iiiij. deco- quantut in aqua & vino albo parum, vñque ad consumpcionem medietatis, colentur, postea addantur axungia gallina, anseris, anatis, atieris, poteris, vaccinæ, ana quar- tam femis. Tali vulpis ana 3. ii. bdelliæ, gal- bani in vino infusorum ana 3. iii. olei de ca- storeo, de spica, de junip. ana 3. i. h. limacium, ceræ rubæ ana quartam vnam bulliant iterum in simulo, vñque ad aquæ & vini con- sumpcionem, ultimo gummi addantur, & f. vnguentum, quo calide netui & membra contraicta vngentur, potes si placet addere linimentum de piperi longo 3. ii. & pulchriti- us erit.

Vnguentum ad spasmum &
paralysin.

U. Euphorbiæ 3. i. pyrethri, thuris, myrræ, aloes, mastiches ana 3. h. ol. laurini fam- buccini de pulegio communis ana 3. ii. ceræ q. f. fiat vnguentum molle, vngatut spina col- lum & cætuix.

Vnguentum ad idem optimum
Hugonis.

U. Olei mustellini 3. i. petroselini 3. h. communis butyi sine sale, ana 3. ii. storacis calchimiz benzui masticæ olibani gum- mi hederae ana 3. h. ceræ 3. i. misce fiat vni- guentum.

Vnguentum pretiosum ad luxuriam que-
remansit, post fracturam ossium
aut dislocationem.

U. Bdelliæ, opoponacis ana 3. i. h. in vino
dissol-

soluta tur postea. **24.** pingued. porei sine sale
3. ij. anatis, anseris, galinæ ana 3. j. ceræ q. s.
fiat cætatum.

Vnguentum ad capillorum regeneratio-
nem & cutis perfectam mun-
dificationem.

25. Cineris capillorum hominis 3. j. scutis
ol. lini aut nucum, mellis despumati ana 3. iii.
myrræ. 3. vj. sulphuris viui 3. h. staphigatizæ
3. ij. cuphoribæ 3. h.

Vnguentum mirabile ad remouendum
dolorem, vbiunque fuerit.

26. Panem subtilissimum calidum, prout
à furo egreditur, sume ex eo medullam,
quam calidam in lacte pe., deinde bene
mollificante exprime & loco dolenti appo-
ne, quia videbis mirabilia.

Vnguentum ad spasmum ex-
perimentum.

27. Ol. costini de piperibus ana 3. ij. de
euphorbio, de lateribus ana 3. j. terebinth.
non late 3. iiiij. ceræ q. s. fiat vnguentum.

Vnguentum ad idem nobile, valens
qnoque in paralyssi.

28. Ol. de lateribus, de piperibus ana 3. j.
vulpini 3. vj. de terebinth. de costo ana 3. h.
ceræ q. suff. fiat vnguentum molle, quo va-
gatur membrum, facta tamen semper antea
fomentatione, quam quære in litera F. fo-
lio.

Vnguentum ad remouenda frusta
sum corrupta.

29. Serapini, galbani in aceto dissoluto-
rum, pulueris capsularum papueris, pulu-

flor. papau. rub. ol. nucum, frumenti, liliæ, ce-
ræ q. suff.

Vnguentum ad idem.

30. Pulueris tartari, sepiæ, maxillarum
& dentium luci ana 3. j. pulu. ossis humani
combusti 3. j. colophonizæ 3. ij. ol. tartari 3.
vj. anethini ruteæ ana q. s. cum cera q. s. milce
fiat vnguentum.

Vnguentum sipticum stomachale, quod
valer etiam ad fluxum album
matricis.

Rec. Ol. ros. cithoneorum, mastichini ana
3. j. balauft. ros. sumach, berberotum, myrræ.
ana 3. h. vini citon. 3. ij. bulliant omnia infi-
mul usque ad vini consumptum, colein-
tu, intus addatur laudani 3. h. gallizæ mosch.
des. Nicolai 3. ij. h. moschi ambra ana
gran. ij. cera q. sufficit fiat vnguentum molle
, vngatut stomachus in vitro, in muliere
semper supra ventrem, **29.** vini rubri 1b. j h.
maluatici 1b. h. ros. rub. balauft. sumac. myr-
tyll. ana 3. j. equinantri. spicæ, calomi, arom.
masticches ana 3. j. bulliant in simu.

Vnguentum ad idem.

Rec. Ol. mastichini rostati, citon ana 3. j.
troc. Ramich 3. ij. catyoph. corall. rub. ana
3. ij. muschi gr. ij. ceræ.

Vnguentum ad idem & albas hu-
midistates.

Rec Infrig. Galeni 3. ij. sueci semper iux
plantag. ros. ana 3. h. sumach, hypocyst. spo-
diæ Troch. Ramich ana 3. j. ol. mastich. citon.
ana 3. h. ceræ q. s. fiat linimentum.

Vnguentum ad generationem
pilorum.

Rec. Talparum combustarum, cort. auell.
nucum,

suorum, castan. apium muscas. combust. ana
3 j. capill. ven spicæ nardi, laudani 3. j. bul-
lant omnia in oleo lauino q.f. usque ad ali-
qualem spissitudinem, & locus scartificatus
vngatur bis in die.

Vnguentum ad dolorem capitum calidum.

Rec. Ol. rof. aceti aquæ rof. ana 3. b. agi-
tetur din infimul, deinde tela in oleo infusa
commissuræ capitum & parti dolenti applica-
bis.

Vnguentum ad idem.

Rec. fol. maluanisci, ana 3. ij. puluerisen-
tur, deinde capias telam infusam in aquam
rof. & acetum, & eam puluere asperge.

Vnguentum ad idem.

Rec. p̄filli rof. ana 3. b. album ouorum.

Vnguentum nobile ad idem.

Rec. sem. p̄filli, papas, albi ana 3. j. b. po-
puleon 3. iij. rof. rub. fandal. alb. & rub. flor.
nenuph. ficorum ana 3. j. Tenerunt & in si-
mul incorporentur, deinde pars anterior &
commissura capitum epithimetur, si autem vi-
gilie sunt, pores addere opium lac papaderis
in forma emplasti.

Vnguentum somniferum.

Rec. Populeon 3. j. ol. violati hyoscyami,
mandrag. ana 3. b. croci 3. b. ceræ parum fiat
vnguentum.

Vnguentum ad dolorem & duritatem hemorrhoidarum.

Rec. ping. anethi, gallinæ ana 3. j. ol. rof. 3. ij
ceræ q.f. disoluuntur & infundentur, postea
addatur vitelli oui vnius opii 3. j. croci 3. j. f.
vnguentum.

Vnguentum pro splene.

Rec. ol. de capparibus 3. j. b. sclami 3. vj.
scolopendris, cont. cappar endivie, scario-
la, lactucæ ana 3. b. sem. agni casti 3. iiiij. 2-
ceti parum, ceræ q. suff. fiat vnguentum.

Vnguentum pro hepate tem- peratum.

Rec. ol. rof. de spica, nenuph. ana 3. b. rof.
rub. spodii ana 3. j. fand. alb. & rub. sem. plan-
taginis, portulacæ, spicæ, eupatorii ana 3. b.
mastiche 3. j. ceræ q. f. fiat vng.

Vnguentum pro vermibus.

Rec. absynthii, lupinorum, sileris monta-
ni, cumini ana 3. j. nigellæ, centauræ, doro-
nici cornu cervi, flii, myrræ, præflii matri-
cariae ana 3. j. aloes 3. ij. agaricæ 3. j. b. succi
arantiorum 3. ii. ol. de ablynthio, amygd. a-
mar. de nucleus persicorum ana 3. iii. de tellis
tauti 3. i. b. ceræ q. f. fiat vng.

Vnguentum stomachale.

Rec. Ol. mastiche, nardini, citoniorum
de mentha ana 3. b. de absynthio 3. ii. masti-
chæ caryoph. spicæ galangæ, noxiæ moscha-
tæ, myrrilotum lambrius menthæ ana 3. b.
corall. ambr. absynth. rof. ana 3. i. ceræ q. f. fiat
vnguentum.

Vnguentum pectorale.

Rec. pingued anatis, gallinæ ana 3. vi. bu-
tyri sine sale 3. b. croci 3. i. ol. viol. 3. i. b. ceræ
parum, fiat vnguentum molle, quod postea
lancetur bis cum aqua hordei t.
pulchrum est in sputo fa-
cilitande.

Vnguen-

Vnguentum pectorale temperatum.

¶ Olei amygd. dulc. sesamini, viol. ana 3. vi. pingued. gallinæ, butyi sine sale ana 3. iii. croci 3 i. Misce, bis lauentur cum aqua violata, deinde ceræ albae q. suff. fiat vnguentum.

Vnguentum bonum ad lumbros.

Rec. succi menhæ 3. ii. succi centaureæ, cotonici fol. lupinor. ana 3. ii. gentianæ, ab synhii ana 3. i. diptanai sem. sancti ana 3. iii. aloes, 3. ii. fellis tauri 3. i. olei mastichini de absynthio, de nucleis pericororum ana 3. i. succi arant. 3. ii. ceræ q. suff. fiat vnguentum molle cum gr. musci.

Vnguentum aliud pro vermis.

Rec. succorum petiscatæ, absynthii, ab rotani, centaureæ, ciclaminis, fol. persici, fol. lupinor. ebul. cott. granat. an. 3. i. porrorum non transplanctorum 3. ii. nautur. i aquatici 3. iii. aceti fortissimi 3. ii. ceræ q. suff. fiat vnguentum, sic fiat: bulliat cera cum oleis, & cum incipit tepefieri, addantur species diligissime tritæ & buliant cum succis, vsque ad consumpcionem, fiat vnguentum in fine addatur muscus.

Vnguentum de semperuiuo, valens in febribus acutis & reñibus multum calefactis.

Rec. Ol. viol. rosana 3. i. ping. anseris 3. vi. succi semperuiuae 3. iii. bulliant rique ad succi coquim. amptionem, postea adde croci 3. i. camphoræ 3. ii. Misce, vngantur resnes 3. i. a dorfi, qui semper calefacti sunt.

Vnguentum appropriatum scissuris manuum in hyeme.

Rec. ol. ros. cereæ albae, thuris mastichæ ana 3. ii. pulu. siccui alkohol.

Vnguentum mitigatuum doloris in combustionē ignis.

Rec. Olei omphacini, tof. ana 3. i. ii. vitell. ouorum num. vi. croci gr. vi. agitantur diu in simili, deinde tela intus madefacta & applicetur loco, aut inuncto vnguento de calce potes dimittere oleum omphacinum & tenere solatum.

Vnguentum ad idem.

Rec. Ol. rosi 3. iii. boli 3. ii. Misce fiat vnguentum.

Vnguentum ad pustulas totius corporis.

Rec. Ceroff. lotz, fuliginis, lythargyrii, gallarum, myrræ, aloes ana 3. ii. Terantur vt alkohol, postea cum oleo nucum & myrrino ana q. i. fiat &c.

Vnguentum ad dolorem renum.

Rec. Spicæ nardi, dauci anethi milii solis ana 3. ii. amyli 3. vi. vitelli ouorum nem. ii. fiat vnguentum molle in mortario plumbico.

Vnguentum ad impregnationem.

Rec. Gallæ moschatæ, coaguli leporis, fang. draconis ana 3. ii. bdellii 3. i. castorei 3. ii. laudani 3. iii. olei laurini, nardini, nasturii, myrtini ana 3. i. ii. ceræ q. suff. fiat vnguentum molle.

Vnguen-

Vnguentum calidissimum contra apoplexiā & paralysin.

¶. Vnguenti Martiati 3. j. fl. ol. de euphorbio, de costō benedict. laurint ana 3. j. pulueris pyrethri, sinapis, piperis, costi, zinzana 3. j. fl. euphorbiī 3 j axungia vīti, taxi ana 3. j. cerē q. fīat vng-elegans certe.

Vnguentum ad dealbandam faciem & remouendas lentigines & phlegma salsum.

¶. Boracis, 3. ij. camphoræ, coral-alb. ana 3. iij. amygd. amar. 3. fl. vmbilici marini tragacanthi, amyli, gūyhami arab. crystalli, matmoris gallarum, eenthalis, nitri 3. j. fl. porcellæ 3. ij. Terantur omnia ut alkohol & cum axungia gallina 1b j fīat vng.

Vnguentum ad rubedinem & lentigines faciei.

¶. Zinzib. albi, salis vīti, sulphuris vīti, baccarum lauri, camphora ana 3. ij. Terantur & cum axungia gallina, q. fīat vnguentum, & cum patiens lectum inerat, faciem aqua calida laueret, & exiccat permitiat, tum vngat vnguento faciem, & permitiat exiccati, deinde quarta die iterum laueret faciem aqua calida.

Vnguentum ad fluxum sanguinis per anum.

¶. Accatiz, mastiches, thujis, boli armeni, tettæ sigillatae, sang. diaconis ana 3 j telæ araneæ, pilorum lepozis aliqualiter combustorum, myrrilotum, gallarum ana 3. j. cum cera & ol. myrtino q. luff. fīat vnguento postea fīat suppositum ad formam parui digiti, & hoc vnguento vngatur, & in anum intromutat. Non sit autem valde grossum.

Vnguentum pulchrum ad vermes.

¶. Absynthii, lupinorum, fileris montani, cumini, nigellæ, centauræ minotis, dertonici, corua cerui, vīti, myrrha ana 3. fl. a. toni 3. vj. agatice 3 j. succi arant. 3. j. ol. de absynthio amygd. amar. de medullis persicorum ana 3. iiiij. fellis vnius tauri, Bulliant fel & succus, vīque ad succi fere consumptio nem, & ceræ q. fīat vnguentum molle. Hoc vnguentum pulchrum frangit potenter lapidem & calculum.

Vnguentum elegans anodynū ad renū dolorem.

¶. Ol. de violis citrinis 1b. fl. amygd. dulc. de sesamo an. 3. iiiij. butyri recentis 3. jj. c. vii 3. ij. ceræ albæ, 3. ij. fīat vnguento, in cuius facie addantur vitelli ouorum num. iiij. Misce hoc vnguentum dolorem renū sedat & peccatori maxime valet.

Vnguentum ad omnia genera vermium expertissimum.

¶. Succi menthae 3. ij. succi centaureæ lupinorum centonici ana 3. fl. gentianæ, absynthii ana 3. j. diptami, sem. sancti ana 3. iiiij. fellis tauri 3. j. ol. mastichini, de spica, de absynthio an. 3. j. omphacini, panis assi in aceto infusi & expressi an. 3. ij. luci arantiorum, 3. j. fl. ceræ albæ 3. iiiij. Coquuntur cera, oleum & succi & cum infrigidati fuerint, addantur spec. cum gr. iiij. mastic. & fīat vnguento, extendatur late & supra vmbilico ponatur, quia omnes vermes interficit.

Vnguentum ad omnem dolorum calidum oculorum.

¶. Thutæ præparata in aqua ros. 3. fl. axungia porcini recentis sine sale 3. iiiij. amyli 3. vj. agitentur diu in mortatio conterendo, deinde abluantur tribus vicibus in aqua solati

Latri & liniantur intus & extra palpebræ &
extra tempora & palpebræ.

Vnguentum de anthera sippicium.

Z. Antheræ 3 vj. rof. rub. balaust. gallar.
corr. granat. nucis cupressi, gummi arabici,
myrræ, myrtill. tragacanthæ terre sigillatae,
coriandri preparati, boli sanda. rub. ana 3. b.
lang. draconis, mastiches, thuris, hypocrate-
idos ana 3. iij. accaæ sumach. ana 3. b. bdellii,
spodii, coral. rub. ana 3. ij. camphore 3 j. cu-
pularum glandium 3. vj. ol. rof. ib. j. myrti-
ni, mastichini, citoniorum ana 3. iij. catarræ,
sem. plantag. ana 3. b. cere q. l. fiat vnguen-
tum molle.

*Vnguentum ad debilitatem stomachi
et malam digesti em.*

Z. Ol. nardini, mastiches, camomillæ de
mentha de ablynthio ana 3. iij. citoniot. 3. iij.
rosati 3. ij. b. macis, mastiches, caryoph. nucis
mosch. cardamomi vtriusque galangæ, ligni
aloës ana 3. ij. coral. rub. coriandri prepara-
ti, rof. rub. spicæ ana 3. b. summittatur ab
synthiæ, menthæ, camomillæ, lequinanthi ana
3. j. vim rub 3. viij. Terantur species & bul-
lant omnia in simul, & sequent ad vini consum-
pt. onem, deinde addit ceteræ q. l. fiat vnguen-
tum cum 3 b. panis alli in aceto insulsi postea
bene expresi.

Vnguentum pectorale.

Z. Ol. de sesamo, amygd. dule. an. 3. j. croci
3. j. viol. enulæ farfætilæ, ireos, anisi, foeni-

cili ana 3. b. cere q. suff. fiat vnguentum.

*Vnguentum stomachale sippicum
temperatum.*

Z. Olei mastichini de mythro ana 3. j. ci-
toniorum 3. ij. coral ambor. rof. spodi, gallæ
moschbatæ sandal. ana 3. j. cere q. suff. resinæ
parum fiat vnguentum.

*Vnguentum expertum ad paralysin
& laxitatem neruorum.*

Z. Ol. de costo liliorum alborum ana
3. j. ambræ 3. b. cere q. l. vnguentus locus deor-
sum à collo usque ad sphincterem, videbis
mirabilia certe.

*Vnguentum ad torturam oris
elegans.*

Z. Ol. de costo vulpini ana 3. j. b. de se-
famo 3. ij. de stœchad. peconia ruchiæ abro-
tani ana 3. j. cera & herbarum olea si destitue-
ris herbas capias.

*Vnguentum magistrale officinarum cuius-
dam chirurgi Dominicæ.*

Z. Ceruſiz lotæ lythargyrii loti ol. rof.
myrrhini ana 1b. viij. thuris 3. xv. vel xx. cere
alba 3. iij. succi solarii 1b. v. misce & coque
ad consumptiōnem, succi dilutuntur oleo a-
liquo astringente, & pars eo illinetur,
valet contra dolorem com-
positum.

6.

I N D E X

INDEX RERUM MEMORABILIVM QVÆ HOC OPVS CVL O CONTINENTVR.

A.

- A** Qua experta in ulcere præputij virge &
testiculorum. ¹
alia experta ad Asthma. ibi.
qua in tinea, ac in omni cutiæ fæditate ca-
put aut totum corpus lauetur. ibid.
alia ad idem pro pauperibus. ibi.
ad mundificando dentes. ibi.
contra calculum. ibi.
experta ad grossos, id est siccus, circa nasalium
& poma maxillarum. ²
frigidata in febricitantibus, ne sumi à sto-
macho ad caput ascendant. ibi.
faciem dealbans. ibi.
elegans contra calculum. ibi.
sumusfera. ibi.
multum odorifera. ibi.
frangens lapidem. ibi.
ad fistulas experta. ³
ad fistulas artificialia. ibi.
alia faciem dealbans. ibi.
ad caput frigidum qua caput fricandum.
ibid.

B.

- B** Alnea ad matricem frigidam. ³
ad leprosos.
pro leprosis & fæda seabe infectie. ibi.
ad calculum. ibi.
aliquid ad idem. ibi.

- in dolore capite frigidi. ibid.
fistulatum confolidatum, & ex quo ulce-
rum lotio fieri debet. ibi.
ad impregnationem. ibi.
aliquid ad idem. ibi.

C.

- C** Apurgium ad sodam antiquam,
phlegmaticam ventosam, dolorem o-
culorum & timorium aurium. ¹⁰
ad antiquam hemicraniam. ibi.
mirabile expertum ad debilitatem visus,
tenebrositatem, panum & lachrymas. ¹¹
solenne & expertum ad corroboracionem
omnium sensuum. ibi.
in materia phlegmatica. ibi.
in dolore capitis frigido. ibi.
nobile ad idem. ibi.
superinflutatis cerebri. ibi.
elegans. ibi.
Cerorum nobile & expertum ad scrofulas.
ibi.
ad callos mundificandos pulchrum. ibi.
sura commissura coronali applicandum,
&c. ibi.
ad idem praestantius, ad descensum phle-
gmatum, viscosi, mucilaginosi, &c. ¹²
cordiale. ibi.
elegans ad duritatem splenit. ibi.
ad dolorem sciaticæ excellens. ibi.
MM 2 ad

I N D E X.

ad nodum iuncturarum.	ibid.	phlegmati mucilaginoso.	ibi.
ad dissoluendam natam.	ibid.	ad omnes passiones iuncturarum, et schia-	
et aliud pro stomacho.	ibid.	ticia, podagra, gonagra à materia frigida.	
stomachale fluxum dysentericum & vo-	ibid.	ibid.	
mitum ut lumen stringent.	ibi.	ad prafocationem matricis, menstrua al-	
ad stomachum debilem, sicim, mordica-	ibid.	ba, sterilitatem, à materia frigida aqua-	
tionem, vomitum nimurum, à calore pro-	ibid.	sa.	ibi.
uidentia ex febre.	ibid.	aliud conferens schiatrica.	ibi.
ad stomachum frigidum.	ibid.	in passione renali expertum.	ibi.
prorenibus utile atque mirabile ad prohibe-	13	aliud nobile & expertum ad dysentriam	
ndum abortum.		& rasuram intestinorum.	ibi.
ad fluxum matricie album expertum. i-		ad spastum & paralysin ex repetitione.	
bis.			
Clyster conferens materiae adusta in cerebro,		in febre acuta & plorēsi.	ibi.
ut est melancholia, mania, lupina	5	ad illum, quem post sedem punctio intesti-	
forte & diversum in dolore nacha &		norum sequitur, ex acuitate materia, un-	
iuncturarum.	ibid.	de sequitur excoriatio.	ibi.
in dolore capitis, frigido phlegmatico. i-		magistrale in torsione & colica.	ibi.
bis.		Collyrium ad surditatem expertum.	8
z. i. i. o. capitis calido.	ibid.	album ad oculorum inflammationem. i-	
scypticum.	ibid.	bis.	
conveniens apoplexis, paralyse subeth &		ad idem.	ibi.
lethargia.	ibid.	aliud ad idem multotiens probatum.	ibi-
conveniens paralyticus.	ibid.	dem.	
carmatinum ventositatis.	ibid.	Mesue nobile, visum acutens & conservans	
in colica phlegmatica ventosa, cum ma-		ibid.	
gno dolore appropriate valens.	6	ad interficiendum verterem in auro.	9
confortatium & abscessuum.	ibid.	expertum ad sibilum & tinnitum aurium.	
elegans ad caliditatem & siccitatem in		ibid.	
testinorum.	ibid.	ad lachrymas oculorum.	ibi.
in schiatica.	ibid.	sublime & expertum ad acuendum vi-	
ad lethargiam & subeth.	ibi.	sum.	ibi.
intympanitum caliditatem.	ibid.	aliud ad lachrymas oculorum.	ibi.
ultimo sedans dolorem & ventositatem		dolorem sedans & incarnans ulcus ve-	
in colica.	ibid.	sica, & persyringam immitti debet.	ibi.
scypticum consolidatum ulceris intesti-		nabile ad idem, dolorem sedans & ulcera	
norum.	ibid.	mundificans, una cum urina provocatio-	
soda calida & pbenisi somniferum.	ibid.	ne.	ibi.
conferens, cephalea, subeth, lethargia sco-		nobile ad ardorem urina.	ibi.
tonia, pyrrigini, epilepsia, attrahens phle-		album expertum M. Petri Cathelani ad	
gma & melancholiam à capite.	ibid.	rubedinem oculorum & pruritum.	10
ad omnem dyscrasiam sensum.	7	ad dolorosum ulcus virga renum & ves-	
euacuans.		ca.	ibi.
nas calidas à postore,		expertum ad oculorum scotomiam.	ibi.
thorace stomacho & ventre inferiori.	ibid.	expertum ad surditatem.	ibi.
confarens dolori intestinorum ventoso &		aliud ad idem, cui par non reperitur.	ibi.
		ad	

I N D E X.

ad fistulam in oculo.	ibid.	nobile & artificiale in tuffi secca restau-
expertum & indubium ad imagines ocu-	ibid.	rans. ibid.
lorum.	ibid.	Cordiale ad melancholiā cap. Cum ri-
Confectio matricariae.	4	more. ibid.
ad vermes.	ibid.	ad melancholiā valens timidia ex cho-
bona restaurativa in febribus.	ibid.	lera adusta. 15
alia ad idem.	ibid.	ad pulsū cordis, paucorem, & debilitatem
ad impregnationem.	ibid.	ex melancholia, sensibili conueniens. ibi-
ad vomitum, cholericum solutionemque.	ibid.	dem.
ibid.	optimum, probatum contra pestem. ibid.	
pro nauigationibus & phlegmaticis.	ibid.	nobile cordiale & excellens. ibid.
admirabilis ad tuffum frigidam.	ibid.	flaxum hemorrhoidarum stringens. ibi-
turbula ad purgandum humorem, tubero-	ibid.	dem.
stis, plegma grossum, in scrophulis, bo-	ibid.	ad tuffum siccum. ibid.
lio, morbo gallico.	ibid.	excellens contra calculum. 16
euphrasia valens aduersus oculorum cali-	ibid.	spticum valde, in ruptura valens. ibid.
gem, eorum sanitatem conservans, vi-	ibid.	heriosorum. ibid.
sum clarificans, reacuens.	ibid.	solenne & expertum in hydrope. ibid.
ad hydrope.	5	in dyscrasias calida capie. ibid.
		ad apoplexia. 17
		excellens contra calculum. ibid.
D		de cito Meſus, stomachum confortans,
Eſtillatio mater omnium medicaminum		digestionem corroborans, edorem oris bo-
adunculas neruorum passiones.	13	num faciens. ibid.
experta in ulceribus renū & vesica		contra sterilitatem. ibid.
Cardinalis Tritel.	ibid.	expertum ad idem. ibid.
ad dolorem dentium.	13	expertum & vtile ad restaurandam vir-
pectoralis & creatum facilitans.	ibid.	tutem animalem & vitalem. ibid.
Diazinꝝ elegans confortatuum & solu-		indubium & certum contra epilepsiam
tuum.	ibid.	ibid.

D.

D	Estillatio mater omnium medicaminum	
	adunculas neruorum passiones.	13
	experta in ulceribus renū & vesica	
	Cardinalis Tritel.	ibid.
	ad dolorem dentium.	13
	pectoralis & creatum facilitans.	ibid.
	Diazinꝝ elegans confortatuum & solu-	
	tuum.	ibid.

E.

E	Lectuarium conferens Nephritis san-	
	guinem purum & guttatum mingen-	
	tibus.	13
	in hydrope frigida.	14
	ad idem nobile & pulchrum in eachexia:	
	stomachi & hepatis.	ibid.
	in mala dispositione calida stomachi &	
	hepatis.	ibid.
	in mala dispositione stomachi frigida hu-	
	mida, vomitu, ventositate, &c.	ibid.
	alud ad idem.	ibid.
	ad fuitum sanguinis & ulcus sine vulnus:	
	pectoris, phisicus quoque vulnus.	ibid.
	alud ad idem.	ibid.

ibid.	nobile & artificiale in tuffi secca restau-	
ibid.	rans. ibid.	
ibid.	Cordiale ad melancholiā cap. Cum ri-	
more.	more. ibid.	
ibid.	ad melancholiā valens timidia ex cho-	
lera adusta. 15	lera adusta. 15	
ibid.	ad pulsū cordis, paucorem, & debilitatem	
ibid.	ex melancholia, sensibili conueniens. ibi-	
dem.	dem.	
ibid.	optimum, probatum contra pestem. ibid.	
ibid.	nobile cordiale & excellens. ibid.	
ibid.	flaxum hemorrhoidarum stringens. ibi-	
dem.	dem.	
ibid.	ad tuffum siccum. ibid.	
ibid.	excellens contra calculum. 16	
ibid.	flpticum valde, in ruptura valens. ibid.	
ibid.	heriosorum. ibid.	
ibid.	solenne & expertum in hydrope. ibid.	
ibid.	in dyscrasias calida capie. ibid.	
ibid.	ad apoplexia. 17	
ibid.	excellens contra calculum. ibid.	
ibid.	de cito Meſus, stomachum confortans,	
ibid.	digestionem corroborans, edorem oris bo-	
ibid.	num faciens. ibid.	
ibid.	contra sterilitatem. ibid.	
ibid.	expertum ad idem. ibid.	
ibid.	expertum & vtile ad restaurandam vir-	
ibid.	tutem animalem & vitalem. ibid.	
ibid.	indubium & certum contra epilepsiam	
ibid.	ibid.	
ibid.	nobile ad torturam oris. ibid.	
ibid.	sublime, pectorale. ibid.	
ibid.	ad asthma pectoris mundificatum. 18.	
ibid.	ad fastidium stomachi & caninum appe-	
ibid.	titum. ibid.	
ibid.	ad frigiditatem & inflationem stomachi.	
ibid.	ibid.	
ibid.	contra inflammationem & ventris solu-	
ibid.	tionem. ibid.	
ibid.	contra crupulam. ibid.	
ibid.	alud ad idem. ibid.	
ibid.	nobile & pulchrum ad flaxum ventrie.	
ibid.	ibid.	
ibid.	alud ad idem flpticum. ibid.	
ibid.	alud ad idem. ibid.	
ibid.	ad coitum ex frigiditate renū testicu-	
ibid.	lum que angere. ibid.	
M M . 3	alud	

I N D E X.

aliquid ad idem nobile.	19.	nobile & expertum ad dolorem capitis & ca-
aliquid ad idem pulchrum & elegans. ibid.		lidum. ibid.
nephritica & guttata cum dolore & ar-		nobile ad idem & somniferum. ibid.
dore meningibus. ibid.		aliquid ad idem. ibid.
ad inuenes & cholericos constipatos, appetitus		ad splenem. ibid.
carentes & sicibundos & exsiccatos. ibid.		aliquid ad idem. 23
nobile pro iitterie & illis, qui post acutam		sanguinis constrictuum. ibid.
febrem dolorem capitum & aurium tinni-		aliquid ad idem, nobile & pulchrum. ibid.
tum patiuntur. ibid.		aliquid ad idem mirandum. ibid.
ad omnem dyscrasiam stomachi & hepatis		supra ventrem ad hydrozem. ibid.
frigidum, &c. ibid.		aliquid ad idem elegantiss. ibid.
ad ardorem urina, & ulcerata renum &		valde somniferum Melue. ibid.
vesica. ibid.		matricis confortantium ad impregnatio-
aliquid ad idem. ibid.		nem valens. ibid.
ad gonorrhoeam. ibid.		pro vermis supra stomacho ponendum.
ad coitum brevis & ultimum. 20		ibid.
aliquid ad idem. ibid.		mirabile ad idem. ibid.
ad botrum gula. ibid.		nobile contra contusione. 24
contra hebetacum & senium plurimam, re-		ad inflationem testiculorum puerorum ex
sum. Placentin. ibid.		aqua & vento. ibid.
contra p. - diaphoreticum. ibid.		carminativum in hydropem tympanica. ibi.
ad astma propter peccatum plenum. ibid.		ad prouocandum lac. ibid.
restauratum in furo sanguinis. ibid.		hemorrhidarum fluxum strigens. ibid.
de pulpa caponis restauratum. 21		cordiale. ibid.
Emplastrum nobile resoluens & maturans o-		ad epilepsiam, &c. ibid.
mnenm squinianam. ibid.		ultimate constrictuum in fluxu hepatico.
in squinianam quando maturari vult. ibi-		ibid.
doloris sedatuum. ibid.		ad duritatem mamillarum dissolutium.
ad dolorem membra paralytic aut spasmo-		ibid.
ti excreptione. ibid.		maturatuum resolutium, mitigatuum
aliquid ad idem. ibid.		doloris in apostemate auris. ibid.
sanguinis constrictuum & fracturarum		ad extrahendum codicellas. 25
conglutinatum. ibid.		ad lac coagulatum. ibid.
aliquid ad idem. ibid.		aliquid ad idem. ibid.
ad restaurationem iuncturarum. ibid.		ne mamilla crescant. ibid.
nobile ad duritatem post ossium fracturarum		puerperis, ut mamillarum papilla exeat.
remanentem. ibid.		ibid.
excellenter omnia in vulnere, capitis		aliquid ad lac coagulatum. ibid.
& sanient attrahens, ossa elevans & con-		serophilarum resolutium. ibid.
solidans. 22		in hypofarea. ibid.
in dolore virga. ibid.		de berberica ad vulnera capitis. ibid.
maro ille extrahens ossa cu velocitate. ibi-		ad idem fortius, ut est de centaurea. ibid.
certum & indubium ad elevandum os cra-		sanie nsundiscatuum & incarnatiuum.
nii ex cas. ibid.		26
vtrum cranum si fractum, cum nulla la-		ad paralysin collis & lingue balbutiem. ibi.
fio ab extra appareat. ibid.		valens ad extrahenda ossa & spinas, &
ad idem. ibid.		sciatica connivens. ibid.

I N D E X.

<i>incarnans</i> & mundificans.	<i>ibid.</i>	<i>ad vermes.</i>	<i>ibid.</i>
<i>de verribus ad idem consolidans</i> & <i>carnans.</i>	<i>ibid.</i>	<i>aliud ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>gratia Dei specialis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad hepatis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad dolorem hamorrhoidarum excellens.</i>	<i>ibid.</i>	<i>aliud ad idem.</i>	<i>32</i>
<i>ibid.</i>		<i>frigidum repercutuum ad inflammatio-</i>	
<i>ad dolorem pedium.</i>	<i>ibid.</i>	<i>nem membr.</i>	<i>ibid.</i>
<i>de lino Anicenna.</i>	<i>27</i>	<i>Embrocha stomachalis cum spongia.</i>	<i>32</i>
<i>contra ossum fracturam.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad menstrua provocanda.</i>	<i>ibid.</i>
<i>anthracis furiosi maturatum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>somnifera.</i>	<i>ibid.</i>
<i>aliud ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad pleuris.</i>	<i>ibid.</i>
<i>carbunculi maturatum.</i>	<i>ibid.</i>		
<i>aliud ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	F.	
<i>aliud ad idem solennissimum.</i>	<i>ibid.</i>	F omentatio ad dolorem ventris & hypo-	
<i>ad idem maturatum in codexello pro-</i>	<i>ibid.</i>	<i>chondriorum frigidorum.</i>	<i>32</i>
<i>batum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad surditatem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>aliud ad idem vesicatorium.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Fomentatio scutlo pedum trahens phlegma</i>	
<i>in combustione ignis expertum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>a capite.</i>	<i>ibid.</i>
<i>in superficio fluxu menstruarum.</i>	<i>28</i>	<i>ad sciatricam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>mollificans durissime membra restaurati.</i>		<i>Fumigatio phlegma a capite vacuans &</i>	
<i>ibid.</i>		<i>confortans.</i>	
<i>ad durissimum splenii pulchrum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>aliud ad idem fortius.</i>	<i>32</i>
<i>remquies durissimum mamillarum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>aliud ad idem</i>	<i>ibid.</i>
<i>optimum ad tumorem & vehementem</i>		<i>ad dolorem capitis frigidum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>mamillarum inflationem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>aliud ad idem nobile.</i>	<i>ibid.</i>
<i>nobile ad sciatricam.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad sodam calidam expertum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad puncturam optimum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad provocanda menstrua.</i>	<i>ibid.</i>
<i>hyppticum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad tumorem matricis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>solutum in colica.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad matricem frig.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad mollificanda ossa male consolidata &</i>		<i>ad fluxum allarum humiditatum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>omnia apostemata dura.</i>	<i>29</i>	<i>materialia cholericam a capite educens &</i>	
<i>ad retentionem urina.</i>	<i>ibid.</i>	<i>caput confortans.</i>	<i>ibid.</i>
<i>expertum in carbunculo.</i>	<i>ibid.</i>	<i>aliud ad idem.</i>	<i>32</i>
<i>cordiale mirabile ad pulsum & tremorem</i>			
<i>cordis.</i>	<i>ibid.</i>	G.	
<i>maturatum expertum.</i>	<i>ibid.</i>	G Argarisma ad elongationem vulva.	<i>33</i>
<i>constrictum fluxus,</i>	<i>ibid.</i>	<i>melancholiam capiti educens.</i>	<i>ibid.</i>
<i>mirabile ad omnes fluxus antiques ex co-</i>		<i>aliud ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ritatis, & in diarrhoea excellens.</i>	<i>ibid.</i>	<i>aliud ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad nimium fluxum menstruarum, item om-</i>		<i>ad paralysin, torturam & gratitatem</i>	
<i>fluxum hamorrhoidarum & dysenteriam</i>		<i>lingua</i>	<i>ibid.</i>
<i>valens.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad catarrhum salsum os aat linguam ve-</i>	
<i>Epithema cordiale temperasum.</i>	<i>30</i>	<i>ficantem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>cordis ad magnam caliditatem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>hyppticum ad os.</i>	<i>ibid.</i>
<i>cordis calidum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>aliud e cordiale.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad paralysin & balbutien</i>	<i>32, & phle-</i>
<i>aliud ad idem nobilis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ma valde purgans.</i>	<i>ibid.</i>
		<i>ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
		<i>ad quinanthiam, & elongationem vulva</i>	
		<i>hyppticum.</i>	<i>ibid.</i>
		<i>nobile</i>	

I N D E X.

mobile & expertum ad ulceragutturis ex marbo gallico.	ibid.	ad ablationem appetitus à materia cholerica.	ibid.
L.		excellentes ad factorem oris.	ibid.
L icinium in tenesmo & dysenteria.	35.	alia ad idem.	ibid.
dolorem sedans in dysenteria.	ibid.	hepatitis, aschiticis & tictericis conuenienter.	37
aliquid ad idem.	ibid.	ad tympanitem.	ibid.
ad idem pulchrum.	ibid.	in aschite quando est febris & urina rubra.	ibid.
aliquid eccellentius caterius.	ibid.	in aschite ubi non est febris neque urina rubra.	ibid.
Linimentum in morphas subnigras.	ibid.	alia ad idem.	ibid.
aliquid ad idem.	ibid.	ad hydropon elegantem.	ibid.
Lixiuim ad dolorem capitis.	34.	ad pulsuum cordis expertissima.	ibid.
ad dolorem capitis antiquum.	ibid.	ad opillationem splenis.	ibid.
aliquid ad idem.	ibid.	Probata & excellentes ad doibilitatem memoriae.	ibid.
capitis confortatium.	ibid.	Stuporificaria ad dolorem dentium vehementem.	ibid.
pro capite phlegmatico.	ibid.	Stomachica purgantes cholaram & phlegma sine impedimento.	ibid.
aliquid ad idem.	ibid.	contra fumos à stomacho ad eam ad ascendentes, visumque clarificantes.	38
aliquid ad idem.	ibid.	ad factorem oris.	ibid.
Lotus pedum somnifera.	34	ad viscosos humores, & ventositatem stomachi arthetics, podagricos & calculos.	ibid.
aliquid ad idem.	ibid.	ad epilepsiam.	ibid.
... em dentium gingivias putrefactas.	ibid.	ad hydropon calidam & aschitem.	ibid.
secentes.	ibid.	quibus Lanfrancus loquela resituit cuidam mulieri.	ibid.
manuum & pedum elegans contra epilepsiam.	35	contra pestem.	ibid.
O.		ad cholaram & dolorem capitis calidum.	ibid.
O doramentum capitale & cardiale in materia mixta.	35	ad dolorem capitis frigidum.	ibid.
ad dolorem capitis frigidum.	ibid.	elegantes alia ad idem.	ibid.
vultum ad cerebrum frigidum confortandum.	ibid.	ad dolorem capitis melancholicum.	ibid.
cerebrum confortans & ipsius oppillationes profundas aperiens.	36.	ad duritatem splenis & quartanam.	59
aliquid sublime & mirandum ad caput confortandum.	ibid.	ad cholaram elegantem.	ibid.
trahens phlegma à capite.	ibid.	Betonica.	ibid.
aliquid ad idem.	ibid.	ad materiam cholericam, melancholicam adustam elegantiores.	ibid.
ad dolorem capitis frigidum.	ibid.	Pomata quomodo facienda.	52
aliquid expertum & nobile.	ibid.	Pomum odoriferum ad caput frigidum.	51
in dolore capiti calido.	ibid.	odoriferum capitis confortatium, nudum manibus gestandum.	52
aliquid ad idem.	ibid.	Confortatium capitis frigidie.	ibid.
ad tremorem cordis.	ibid.	aliquid	
ad forem capitis calido.	ibid.		
Oleum ad eretionem virga.	36		
P.			
P asta amara ex qua pomata aut pater nos fieri facere potest.	53		
Harmanni.	ibid.		
Pilula ad quartanam febrem.	56		

INDEX.

aliud ad idem.	ibid.
odoriferum caput frigidis.	ibid.
Contra pestem Montagnana odoriferum	ibid.
aliud.	ibid.
odoriferum in descensu catharri.	ibid.
Petio experta ad confortandum stomachum	ibid.
frigidum.	ibid.
Imperialis Maximiliani inuenta, contra	ibid.
intensum dolorem colicum, quam post eu-	ibid.
cuationem clysteri ieiuno rapide dabit. ibi-	ibid.
ad accessum matricis experta.	ibid.
diaphoretica.	ibid.
in hydrope experta quia diuretica est ibid.	ibid.
nobilis & experta mundificans vias urin-	ibid.
inas saniem, arenulam expellens & men-	ibid.
strua provocans.	ibid.
ad scrophulam.	ibid.
alia ad idem.	ibid.
alia ad idem.	ibid.
ad matrem frigidam & humidam. ibid.	ibid.
Rhabarbari de opiliatina hepatice ac vin-	ibid.
rum urina excellens.	ibid.
in febre acuta loco potus.	ibid.
menstrua provocans breui.	ibid.
elegans solitius in ascite.	ibid.
ad impregnationem.	ibid.
secretaria in peste & nulli remelanda.	49
breuis cordialis.	ibid.
excellensissima ad debilitatem nervorum ib.	ibid.
expertia ad idem.	ibid.
sedans dolorem ventris post partum somni- fera in phreneticis.	30
experta diuretica lapidem frangens in re-	ibid.
nibus & vesica.	ibid.
secretissima ad debilitatem cordis.	ibid.
ad idem sublimis.	ibid.
Palus pro botio Montagnana.	36
prominentibus in lectum.	37
ebrietatem tardans.	ibid.
alius ad idem.	ibid.
pro cerebri confortatione deoppilatius &	ibid.
materiar phlegmati coniunctum, ibid.	ibid.
optimus ad commissuras capitii ventosi- tatem & humiditatem in oculo.	ibid.
eleitus ad ardorem urina cholericum. ibi-	ibid.
dem.	ibid.
stomachalis.	ibid.
albus stomachalis qui dicuntur dulce. ibi-	ibid.
dem.	ibid.
pro epiphemate cordialia.	ibid.
cordialis temperatus in caliditate. ibi-	ibid.
dem.	ibid.
contra vertes expertus.	ibid.
ad ardorem urina & mixtum sanguinis.	ibid.
38.	ibid.
stomachalis pulcher & brevis.	ibid.
stomachalis.	ibid.
Capitalis.	ibid.
elegans ad caput frigidum.	ibid.
affigendus super commissuras capitii. ibi-	ibid.
dem.	ibid.
violarum Francisci Ferrarii.	ibid.
alus ad idem.	ibid.
elegans solitius.	ibid.
solutius in dyscrasia frigida	ibid.
elegans solitius in mixt.	ibid.
alus ad idem.	ibid.
solvens humorum phlegmaticum.	ibid.
alus ad idem.	ibid.
elegans in mixtis humoribus.	39
seca caput purgans.	ibid.
ventrem leniens.	ibid.
ad vulcus rerum & vesica, & ad ardorem	ibid.
urina calidum.	ibid.
ad ardorem urina rerum & vesica.	ibid.
ad idem in magno dolore & mixtus augu-	ibid.
nia.	ibid.
expertus in ardore Urina.	ibid.
sanguinis restrictius in vulnera.	ibid.
ad idem fortior.	ibid.
sanguinem stringens.	ibid.
alus ad idem.	ibid.
ad idem expertus.	ibid.
alus ad idem.	ibid.
excans & sigillans superficiem vulneris	ibid.
cutimque generans.	ibid.
alus ad idem.	ibid.
horniorum elegans sibi & consoli- dans.	40.
ad elongationem vulnera.	ibid.
in tenacissimos & dysenteria intestinorum	ibid.
alus.	ibid.
restrictius sanguinis.	ibid.
NN	ibid.
scipti-	ibid.

I N D E X.

<i>stipticus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>contra pestem excellens.</i>	<i>ibid.</i>
<i>expertus multoties ad aperiendas vias re-</i>		<i>carminatiuus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>nun & matricis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>cordialis elegans.</i>	<i>ibid.</i>
<i>diureticus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>expertus ad ardorem urina-</i>	44
<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>contra dolorem post partum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>altus ad idem nobilita.</i>	<i>ibid.</i>	<i>pro fluxu spermatum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>mobilis & expertus contra calculum, ibi-</i>		<i>expertissimus ad epilepsiam puerorum.</i>	
<i>dem.</i>		<i>ibid.</i>	
<i>ad retentionem urina.</i>	41	<i>ad exitum ani.</i>	<i>ibid.</i>
<i>urinam subito provocant.</i>	<i>ibid.</i>	<i>expertus ad frangendum lapidem in ves-</i>	
<i>valde odoriferus supra carbones ponendus.</i>		<i>ca.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ibid.</i>		<i>alius ad idem.</i>	45
<i>ad putrefactionem gingivularum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad grossam ventositatem & grossos humo-</i>	
<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>res in stomacho.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad morbum canis rabidi.</i>	<i>ibid.</i>	<i>digestionem confortans, inflationem cu-</i>	
<i>alius ad idem,</i>		<i>trans applicationes hepatis & splenis ape-</i>	
<i>cibalis pro stomacho frigido.</i>	<i>ibid.</i>	<i>riens enibus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>contra ebrietatem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad frigiditatem stomachi & corruptio-</i>	
<i>... ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>nem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alius ...</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad stomachum malum & colorem palli-</i>	
<i>expertus contra lepram, & omnem sa-</i>		<i>num.</i>	<i>ibid.</i>
<i>guinis infectionem.</i>	42	<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>papau communis expertus ad rubinetum</i>		<i>de polypadio solutum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>oculorum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>de polypadio.</i>	<i>ibid.</i>
<i>sibalis in tympanite.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad dysenteriam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>caloris cibalis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>stipticus ad distillationem urina.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alius elegans ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>excanea sphaera.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad lienterianum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alius elegans & expertise ad fluxum anti-</i>	
<i>ad impregnationem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>quum & diuturnum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>probopae elegans confortatinus, & praeci-</i>		<i>elegans in excoriatione intestinorum.</i>	46
<i>pue in hydrope.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad sanguinem fluentem ex ano & vulna.</i>	
<i>quo fricantur vesica in ore una cum gar-</i>		<i>ibid.</i>	
<i>garisimato.</i>	<i>ibid.</i>	<i>valde stipitus pro clystere in disenteria &</i>	
<i>excitationis stirpibus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>tenascione.</i>	<i>ibid.</i>
<i>contra dolorem matricis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>contra calculum.</i>	43	<i>ad enatum sanguinit.</i>	<i>ibid.</i>
<i>elegans ad stomachi debilitatem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>sanguinem stringens expertise.</i>	<i>ibid.</i>
<i>capitalis supra commissuras ponendus, ibi-</i>		<i>Rhusis carnem generans.</i>	<i>ibid.</i>
<i>prominentibus inlecto.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Laufranci ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>internatus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad quatuorquinque corruptiones cancerosas &</i>		<i>sanguinem stringens.</i>	<i>ibid.</i>
<i>viceras purpuras alizarumque purpura</i>		<i>ad idem fortior.</i>	<i>ibid.</i>
<i>corporis humeri valens.</i>	<i>ibid.</i>	<i>incarnatus stipitus elegans.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad botium gula expertissimus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>incarnatus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>expertissimus ad egressionem ani & matr-</i>		<i>vulnera confolidans.</i>	<i>ibid.</i>
<i>itis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alina ad idem probatissimus.</i>	47
		<i>sanguini-</i>	

I N D E X.

<i>Janguinem stringens, ossa consolidans, unde in scissuris vulnerum magnum est secretum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alia elegans ad cholericam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad stillacodium urina.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alia ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>expertus in macula oculorum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad sodam phlegmaticam catbarosam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>expertus in iteritiae & hydrope.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad iteritiam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad vulnera capitis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>in tenebris & dysenteria.</i>	<i>55</i>
<i>apertius ad haemorrhoid.</i>	<i>ibid.</i>	<i>elegans contra phlegma in stomacho.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad commissiam capituli frigidi.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alia ad idem pulchra & praecipue in mixta</i>	
<i>alius sed in calido.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ibid.</i>	
<i>ad descensum catharri.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad Melancholiam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>in dyscrasia calida corde.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alia ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>carmatinus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alia ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>sublimis ad idem multotiens experta in</i>	
<i>ad oculos valens,</i>	<i>ibid.</i>	<i>melancholia euacuanda.</i>	<i>ibid.</i>
<i>partum facilitans.</i>	<i>ibid.</i>	<i>elegans solutiva, experta in melancholia</i>	
<i>elegans contra stranguriam.</i>	<i>48</i>	<i>euacuanda.</i>	<i>ibid.</i>
<i>stringens fluxum sanguinis immoderatum</i>	<i>ibid.</i>	<i>alia elegans & artificialis in melano-</i>	
<i>elegans ad sanguinem coagulatum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>lia.</i>	<i>56</i>
<i>ad vertiginem & epilepsiam.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alia ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>matricem confortans ad conceptionem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alia ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>elegans ph. Satis & Mel-</i>	<i>ibid.</i>
<i>lac generans.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alia elegans ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>expertissimus ad elongationem vulva</i>	<i>ibid.</i>	<i>S.</i>	
<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Acculus capitalis.</i>	<i>70</i>
<i>preservans a febre.</i>	<i>ibid.</i>	<i>pro tinnitu, si bilo & dolore pungitus</i>	
<i>ad impregnationem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>aurium.</i>	<i>ibid.</i>
<i>muscatus optimus ad vermes.</i>	<i>49</i>	<i>frigidus pro corde.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alius muscatus ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>temperatus pro corde.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad emmentiam umbilicis,</i>	<i>ibid.</i>	<i>carmatinus pro stomacho.</i>	<i>ibid.</i>
<i>mundificans gingivam.</i>	<i>ibid.</i>	<i>pro stomacho frigido.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Pulsa casui & percussioni.</i>	<i>ibid.</i>	<i>confortatius cerebri.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad tenasmonem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>pro stomacho elegans scutis loco.</i>	<i>71</i>
<i>Purgatio cholerae.</i>	<i>53</i>	<i>cordialis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alia ad idem artificialis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Capitalis elegans.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad inflammationem cholerae & sanguinis</i>		<i>alia ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ibid.</i>		<i>frigidus pro corde.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alia ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad fluxum ventrie.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alia elegans nobilis & artificialis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>capitalis & expertus ad sibilum & tunni-</i>	
<i>alia ad idem elegans.</i>	<i>ibid.</i>	<i>tum aurium.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad cholerae & sanguinem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>cordialis elegansissimum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alia elegans ad idem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>capitalis calidus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>elegans in dolore stomachi intestinorum &</i>		<i>alius ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>temperante a materia cholERICA.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alia quo nonnulli in pollo utuntur.</i>	<i>ibid.</i>

INDEX.

<i>Spongia somnifera.</i>	71	<i>ad caliditatem hepatis elegans:</i>	<i>ibid.</i>
<i>Suppositorium secretissimum ventositatum carminar. ut in hydrope & colica.</i>	71	<i>contra ardorem urinae.</i>	<i>ibid.</i>
<i>in sciatica.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad scabiem & sauginem infelum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>aliud fortius.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad formicam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad tensas monem.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad hydrope elegans pulcher solutiuua.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Syrupus aperiens, oppilationem hepatis, remolum dolorem & febrim mitigans ad ventositatem in intestinis disoluens.</i>	59	<i>ad Ulceram pulmonis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>in febre acuta, siti lingua ariditate & caliditate, iuxtenibus & cholerici connueniens.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad lapidem renum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad idem nobilis praeceps in tussientibus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Laxatinus ad idem.</i>	63
<i>ad stomachum ventosum frigid. dolorem hypochondriacum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad quartanam & oppilationem splenit.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad plegma salsum & scabium.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad epilepsiam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad dyscrasiam stomachi & laterum ventricum pallore cutis.</i>	60	<i>cordialis frigida.</i>	<i>ibid.</i>
<i>in clementi inflamatione elegans & nobilis, quod in peste solemnis est.</i>	<i>ibid.</i>	<i>digerens materiam cholericam in capite.</i>	<i>ibid.</i>
<i>in caliditate hepatis febre acuta variolies asperie & sanguinis ebullitione ipsum feruorem comprimens, quoque ebrii conueniens ibid.</i>		<i>ad materiam grossam cholericam adustam in capite expertus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>aromaticum elegans in omni frigida diffusione stomachi, hepatis & membrorum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad phlegma in capite.</i>	<i>ibid.</i>
<i>de fractis ad articulos.</i>	<i>ibid.</i>	<i>de acoo expertissimus ad dolores iuncturam.</i>	64
<i>digestius phlegmaticus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>diminutus ad dolorem capititis oculorum phlegmaticam debilitatem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad melancholicum digerendam de maglossa nobilis & expertus.</i>	<i>ibid.</i>	<i>excellens & multoties expertus, ad imagines oculorum scotomiam & vertiginem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>vulneratorum elegans.</i>	61	<i>ad melanocholiacum & morbum gallicum solutiones.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad sanguinem corruptionem, ut lepra scabies & id genue.</i>	<i>ibid.</i>	<i>potens ad hypofarcam.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad sanguinem infelum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>nobilis aromaticus senibus frigidus stomachie.</i>	65
<i>ad coitum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alii nobilis ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad dyscrasiam capitis & stomachi frigidam nobilis.</i>	<i>ibid.</i>	<i>alius ad idem per pulcher & nobilis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>alii ad idem & praeceps in subtili phlegmate.</i>	<i>ibid.</i>	<i>hepaticis spleneticis aperitiuus diureticus ad phlegma valens.</i>	<i>ibid.</i>
<i>ad dolorem capitis melancolicum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>pro caliditate hepatis & icteritia.</i>	<i>ibid.</i>
<i>secretissimum incitare & praeceps calida.</i>	<i>ibid.</i>	<i>ad phlegma in stomacho incisum, ad nimiam pinguedinem valens.</i>	<i>ibid.</i>
<i>wicam provocans & eius dolorosum ardorem sedans.</i>	62	<i>senibus dyscrasias frigido stomacho.</i>	<i>ibid.</i>
		<i>nobilis & expertus in caliditate hepatis, febris acuta, variolae asperie & sanguinis ebullitione, ipsum feruorem comprimens, unde & ebrii conuenit.</i>	66
		<i>nobilis & expertus ad scrophulas.</i>	<i>ibi.</i>
		<i>ad botium.</i>	<i>ibid.</i>
		<i>vulneratoriae.</i>	<i>ibid.</i>
		<i>alii ad idem.</i>	<i>ibid.</i>
		<i>expert-</i>	

I N D E X.

<i>expertus ad pectus vulneratum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>contra calculum.</i>	<i>ibid.</i>
<i>elegantissimus ad idem.</i>	<i>ibi.</i>
<i>alius & elegant ad idem.</i>	<i>ibi.</i>
<i>alius ad idem pulcher.</i>	<i>ibi.</i>
<i>alius ad idem.</i>	<i>67</i>
<i>in paralysi.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad scrophulari elegans.</i>	<i>ibi.</i>
<i>in lepra expertus.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad sanguinem infectum.</i>	<i>ibi.</i>
<i>de rhabarbaro ad ardorem urina extel-</i>	<i>ibi.</i>
<i>lens.</i>	
<i>alius cui non par inuenitur in frangendo</i>	
<i>lapide.</i>	<i>ibi.</i>
<i>aperiens oppilationem hepatis & me-</i>	
<i>tracis.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad oppilationem hepatis & febris tertiana</i>	
<i>& hepatis calid.</i>	<i>68</i>
<i>phlegma in epate & stomacho digerent.</i>	<i>ib.</i>
<i>stipticus.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad quartanam & splenem.</i>	<i>ibi.</i>
<i>de plantagine stipticus.</i>	<i>ibi.</i>
<i>de luna ad paralysim & dolorem iunctura-</i>	
<i>tum.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad sputum sanguinis stipticus.</i>	<i>ibi.</i>
<i>aromaticus erga debilitatem stomachi.</i>	<i>ib.</i>
<i>de cichoreo ad oppilationem hepatis.</i>	<i>69</i>
<i>ad stomachum & matricem fugitadem ex-</i>	
<i>peritus.</i>	<i>ibi.</i>
<i>mirabiliter sudorem provocans & fitim</i>	
<i>sedans.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad epilepsiam.</i>	<i>ibi.</i>
<i>alius ad idem.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad tremorem experientissimus.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad passiones oculorum.</i>	<i>ibi.</i>
<i>multo ies expertus ad materiam phlegma-</i>	
<i>ticam, cerebri, stomachi & iuncturarum.</i>	
<i>70</i>	
<i>ad discrasiam capitii frigidam & humili-</i>	
<i>dam cum debilitate membrorum.</i>	<i>ibi.</i>

T.

Trochisci ad defectum hepatis & renum
calidum, appetitum prostratum &
virtutem debilem.
72
contra calcificationem hepatis & siccum.
73
stomachicis, hepaticis, laterum & visc-

<i>rum oppilationem patientibus ab indige-</i>	
<i>flione & ventositate.</i>	<i>ibi.</i>
<i>stomachicis hepaticis calidis.</i>	<i>ibi.</i>
<i>in doloribus vesica Episcopi Rigenensis.</i>	<i>ibid.</i>
<i>de Benzoin suavis admodum odoris, tam</i>	
<i>profumigio regum, quam etiam profactoro</i>	
<i>oris.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ve capilli crassi bane oleant.</i>	<i>ibi.</i>
<i>alijs ad idem.</i>	<i>ibi.</i>
<i>de rosis laxatini.</i>	<i>ibi.</i>
<i>derosis excellent laxatini conuenientes</i>	
<i>patetis & calidus.</i>	<i>ibi.</i>
<i>in tympanite excollentes.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad oppilationem splenitis.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad humores graffos ventosos in splene.</i>	<i>74</i>
<i>ad idem elegantes.</i>	<i>ibi.</i>
<i>valde stuprui.</i>	<i>ibi.</i>

V.

V nguentum e...sum...d...l... 74	
<i>iuncturarum.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad omnes plagas malignas & virulentas,</i>	
<i>mundificans fine dolore & consolidans.</i>	
<i>ibi.</i>	
<i>de galbanum mirabiliter consolidans vulnera-</i>	
<i>mobilis.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad pustulas facies.</i>	<i>ibi.</i>
<i>aliud ad idem certissimum.</i>	<i>ibi.</i>
<i>contra pustulas facies ex morbo gallico.</i> 75	
<i>ad fissuram lingua ex ariditate.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad alep virga exiccatum & incarnati-</i>	
<i>num.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad sedandum dolorem hemorrhoid.</i>	<i>ibi.</i>
<i>aliud ad idem.</i>	<i>ibi.</i>
<i>de ranio ad podagraru.</i>	<i>ibi.</i>
<i>santum & nulleruelandum in ulceribus</i>	
<i>tibiarum, difficili curatione a materia</i>	
<i>calida prouementibus.</i>	<i>ibi.</i>
<i>album de cerissa artificiali expertum, si-</i>	
<i>gildans & consolidans superficiem.</i> 76 & 77 <i>et enim generans.</i>	<i>ibi.</i>
<i>ad omnes plagas, combustas, erysipelas</i>	
<i>& id genue calidorum morborum.</i>	<i>ibi.</i>
<i>Anglia consolidans & incarnans.</i>	<i>76</i>
<i>virida mundificatum & incarnatum.</i>	
<i>ibid.</i>	

NN. 2

carnis:

I N D E X.

carnis generatuum.	ibi.	ad duritatem splenis.	ibi.
aliud ad idem fortius.	ibi.	contra vermes.	ibi.
aliud ad idem hoc fortius.	ibi.	ad maciem renum.	80
aliud ad idem potens nobile & pretiosum.	ibi.	ad desillationem urinae stipicum.	ibi.
aliud ad idem excellens.	ibi.	ad coctum.	ibi.
aliud ad idem probatum; & est barbiton-	ibi.	aliud oficinum ad idem.	ibi.
feris Montis pessulanus.	ibi.	ad pruritum ani.	ibi.
albus sigillans superficiem plaga & cutim	ibi.	ad nervos.	ibi.
generans.	ibi.	de coresibis castanarum Valens ad im-	
ad remouendam humiditatem & sanatio-	ibi.	moderatum fluxum menstruarum & dy-	
tatem vulnerum.	ibi.	senteriam.	ibi.
ad scissurae labiorum expertum.	ibi.	ad remotionem Eschara in combustionis i-	
carnem generans.	77	gnis.	ibi.
consolidans & cutim generans.	ibi.	defensum optimum.	ibi.
aliud ad idem.	ibi.	frigidum ad excoriationem factam in co-	
excicca ulcera virulenta.	ibi.	xu ab acutitate urinae.	ibi.
ad dolorem intensum hemorrhoid.	ibi.	pro vermidibus vesicale.	ibi.
ad remouendam caliditatem & ardorem	ibi.	aliud ad idem nobile.	81
ad remouendam frigiditatem vulnerum.	ibi.	aliud ad idem probatum.	ibi.
ad remouendam frigiditatem vulnerum.	ibi.	de Thunia expertum ad ulcera virga.	ibi.
aliud ad escharas.	ibi.	ad panaritium digitorum.	ibi.
aliud supra antibraces.	ibi.	ad fanginum e pede re emanentem.	ibi.
aliud ad idem nobile.	ibi.	ad schiatricam.	ibi.
expertum in contractione nervorum.	ibi.	ad faciem mundificandam.	ibi.
frigidum repercutiuum.	78	ad coitum.	ibi.
repercussuam mitigans ad idem.	ibi.	somniferum.	ibi.
aliud ut crustaceant, dolorem quoque		dolorem & tumorem hemorrhoid, sedans.	
mitigans.	ibi.	ibi.	
aliud repercutiuum ad idem.	ibi.	ad dolorem & scissuras ani.	ibi.
aliud elegans & pulchrum.	ibi.	pro splene duro ventoso in materia mixta.	82
ad sodam calidam.	ibi.	ad hepaticum.	ibi.
aliud ad idem expertum.	ibi.	ad dolorem magnum renum & lumborum.	
nobile & expertum ad excoriationem ani,		ibi.	
ob nimiam equitationem.	ibi.	expertum scissuras manum.	ibi.
ad dolorum.	79	ad confortandas inncitivas extenuatas.	ibi.
ad materiam frigidam.	ibi.	contra calorem bellorum.	ibi.
calidum capitale.	ibi.	hemorrhoid.constrictum.	ibi.
informe a militari expertum.	ibi.	ad descedentem facies maculas rubetas,	
ad dolorem capitii, sed in declinatione ibi.		panum, lentigines impetigines.	ibi.
aliud optimum ad idem.	ibi.	ad excoriationem narum a catharro salvo	
aliud ad idem optimum.	ibi.	83	
formicarium.	ibi.	in calculo.	ibi.
ad duritatem, qua remansit in membro passa		ad fistulam, paralysin nervorum contra-	
restauracionem fractura, eam duritatem le-		ctionem, ex repleione, &c.	ibi.
mansi.	ibi.	sanguinem restauratum.	ibi.
		ac vulnus & puncturam nervorum.	ibi.
		ad	

I N D E X.

ad Ulceras gingiviarum.	ibi.	aliquid ad idem.	ibi.
ad tineam, scabiem foedam & uniuersali-	ibi.	aliquid nobile ad idem.	ibi.
ter omnem curio facilitatem.	ibi.	semiferum.	ibi.
aliud ad idem.	84	ad dolorem & duritatem hamorrhoid.	ibi.
aliud ad idem.	ibi.	pro splene.	ibi.
ad hypofarcam expertum.	ibi.	pro hepate temperatum.	ibi.
resolutinum in materia calida.	ibi.	pro vermitibus.	ibi.
ad leprosos.	ibi.	stomachale,	ibi.
ad morphaeam.	ibi.	pectorale.	ibi.
ad combustionem ignis mirabiliter confe-	ibi.	aliquid pectorale temperatum.	88
lidans & exiccans.	ibi.	ad lumbicos bonum.	ibi.
aliud ad idem expertum.	ibi.	aliquid pro vermitibus.	ibi.
ad plagas difficultis curationis nobile & di-	ibi.	de semperuino, valens in febribus acutis	ibi.
gnum.	ibi.	& remissis multum calefactus.	ibi.
nobile & magnū secretum in consolidanda	ibi.	propriatum scissuris manuum in hyema-	ibi.
cute & in omni vulnera malo.	85	ibi.	
aliud ad tineam usile.	ibi.	militaginum doloris in cōbustione ignis.	ibi.
ad alopetiam probatum.	ibi.	aliquid ad idem.	ibi.
Hugonis certum & verum contra paraly-	ibi.	ad dolorem rerum.	ibi.
sis & contractionem nervorum.	ibi.	ad impragna-	ibi.
ad spasmum & paralysin.	ibi.	calidissimum, contra apoplexiam & para-	ibi.
aliud ad idem optimum Hugonis.	ibi.	lysin.	89
preciosum, ad duritatem que remansit, post	ibi.	ad dealbandam faciem & remouendas	
fracturam ossium aut dislocationem.	ibi.	lentigines & phlegmas salsum.	ibi.
ad capillorum regenerationem & cutis per-	ibi.	ad rubedinem & lentigines facies.	ibi.
fectam mundificationem.	86	ad fluxum sanguinis per anum.	ibi.
ad remouendum dolorem, ubicunque fure-	ibi.	elegans anodynnum ad rerum dolores.	ibi.
rit.	ibi.	ad omnia genera vermium experientissi-	ibi.
ad spasmum expertum.	ibi.	mum.	ibi.
ad aliud nobile valens quoque in paralys.	ibi.	ad omnem dolorem calidum oculorum.	ibi.
ad remouenda frusta ossium corrupta.	ibi.	de antleris fisticum.	90
aliud ad idem.	ibi.	ad debilitatem stomachi & malam dige-	
fisticum stomachale, quod valet etiam	ibi.	stionem.	ibi.
ad fluxum album matricis.	ibi.	stomachale fisticum temperatum.	ibi.
aliud ad idem.	ibi.	ad paralysin expertum, & laxitatem ner-	ibi.
aliquid ad idem & albas humiditates	ibi.	vorum.	ibi.
ad generationem priorum.	ibi.	ad torturam oris elegans.	ibi.
ad dolorem capitis calidum.	87	magistrale officinarum cuiusdam chirurgi	
		ibi.	

FINIS HVIVS LIBRI

612

